

VAASAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2017

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄ 11.6.2018

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus	1
I TOIMINTAKERTOMUS	
1. VAASAN KAUPUNGIN HALLINTO	3
1.1 Kaupungin organisaatio	3
1.2 Kaupungin hallinto	4
1.3 Kaupungin henkilöstö	6
2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	8
2.1 Yleinen taloudellinen kehitys	8
2.2 Kuntatalouden kehitys	8
2.3 Olennaiset muutokset Vaasan toiminnassa ja taloudessa	14
2.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	19
2.4.1 Yleistä	19
2.4.2 Vahinkoriskit ja toiminnan keskeytymisriskit	19
2.4.3 Rahoitusriskit	20
2.4.4 Ympäristöriskit	20
2.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat	21
2.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
3. SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	24
3.1 Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä	24
4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	38
4.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	38
4.2 Tuloslaskelman tuotot	39
4.2.1 Toimintatuotot	39
4.2.2 Verotulot	39
4.2.3 Valtionosuudet	40
4.2.4 Rahoitustuotot	41
4.3. Tuloslaskelman kulut	41
4.3.1 Toimintakulut	41
4.3.2 Rahoituskulut	41
4.4 Toimintakate ja vuosikate	41
5. TOIMINNAN RAHOITUS	43
5.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	43
6. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	45
6.1 Tase ja sen tunnusluvut	45
6.2 Taseen rakenne	47
7. KOKONAISTULOT JA –MENOT	48
8. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	49
9. KUNTAKONSERNIN TILINPÄÄTÖS	62
9.1 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	62
9.2 Konsernin rahoituslaskelma	63
9.3 Konsernitase ja taseen tunnusluvut	64
9.4 Kaupungin taseen ja konsernitaseen suurimmat poikkeamat	65
10. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	66

II TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	
1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	67
1.1 Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet	67
1.2 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	67
Valtuuston nähden sitovien tavoitteiden toteutuma 31.12.2017	
2. TALOUDEN TOTEUTUMINEN	79
2.1 Käyttötalouden toteutuminen	79
Hallintokuntien toimintakertomukset	80
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (kaupunki ilman liikelaitoksia)	176
2.3 Investointien toteutuminen (kaupunki ilman liikelaitoksia)	179
2.4 Rahoitusosan toteutuminen (kaupunki ilman liikelaitoksia)	180
2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumistaulukot	181
2.5.1 Käyttötalousosa	181
2.5.2 Investointiosa	183
2.6 Nettoyksiköiden taloudellinen toteuma 2017	186
2.7 Taseyksikön taloudellinen toteuma 2017	194
2.8 Yhteenveto määrärahojen ylityksistä	196
III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	
Tuloslaskelma	198
Rahoituslaskelma	199
Tase	200
Konsernituloslaskelma	202
Konsernin rahoituslaskelma	203
Konsernitase	204
Tuloslaskelma - yhdistely	206
Rahoituslaskelma - yhdistely	207
Tase-yhdistely	208
IV LIITETIEDOT	
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	213
Tuloslaskelman liitetiedot	214
Taseen liitetiedot	217
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	222
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja	227
intressitapahtumia koskevat liitetiedot	228
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	234
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	
V LIKELAITOSTEN TILINPÄÄTÖKSET	
Liikelaitosten vaikutus tulokseen	236
Liikelaitosten vaikutus rahoitukseen	237
Liikelaitosten vaikutus taseeseen	238
Pohjanmaan pelastuslaitos	
Vaasan Aluetyöterveys	
Vaasan Talotoimi	
Vaasan Vesi	

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2017 aikana Vaasassa ja koko maassa juhlittiin satavuotiasta Suomea monin eri tavoin, juhlinta huipentui itsenäisyyspäivänä. Suomi 100 –juhlavuoden rinnalla esiteltiin Pohjanmaan museossa Jääkäri liikkeen historiaa ja vuosien 1917-1918 tapahtumia erityisesti Vaasan ja Pohjanmaan näkökulmasta. Juhlavuosi jatkui vielä kuluvan vuoden puolelle, kun Vaasan kaupunki, Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistys sekä puolustusvoimat järjestivät myös helmikuussa 2018 jääkärien kotiinpaluun 100 – vuotismuistojuhlan.

Vuotta 2017 leimasivat valtakunnallisten uudistusten valmistelu ja talouden elpyminen. Talouden elpyminen näkyi myös Vaasan kaupungin taloudessa ja mm. työttömyyden alentumisena. Siitä huolimatta, että sote- ja maakuntauudistukseen on panostettu paljon ajallisia ja rahallisia resursseja ei valtion taholta ole näköpiirissä riittävän nopeaa muutosta, jolla voisi vastata kasvavaan talouden kestävyysvajeeseen. Päinvastoin uudistusten muutoskustannukset aiheuttavat mm. kustannusten nousua entisestään.

Vuosi 2017 oli kaupungille taloudellisen kasvun vuosi. Kaupungin oma talous kääntyi tulokseltaan ylijäämäiseksi. Finanssikriisistä alkanut pitkä talouden taantuma päättyi ja kansantalous kääntyi kasvu-uralle. Varsinkin kolmannen ja neljännen kvartaalin aikana näkyi selkeästi yksityisen sektorin piristyminen ja investointivalmiuden nousu. Vaasa ja Vaasan seutu ovat vientivetoisen energiaklusterinsa menestyksen ansiosta selvinneet taantumasta paremmin kuin useimmat muut seudut. Vaikka taantumalla on ollut vaikutusta myös Vaasan kaupungin talouteen ja toimintaan, niin Vaasa on edelleen ollut maamme parhaiden joukossa.

Vuonna 2017 kaupunki toteutti investointeja 34,8 miljoonan edestä. Näistä merkittävimmät kohdistuivat uusien asuinalueiden kunnallistekniikkaan ja koulujen peruskorjauksiin. Lisäksi kaupunki on peruskorjannut katuja, teitä, rakennuksia sekä vesi- ja viemäriverkostoa. Kaupungin verotulot, 279,7 miljoonaa euroa, laskivat edelliseen vuoteen verrattuna puolitoista prosenttia. Verotulojen lasku on suoraa seurausta ns. kilpailukyky sopimuksesta ja kunnallisverotuoton laskusta. Talouden taantumien päättymisen taas näkyi yhteisverotulojen kasvuna. Valtionosuudet laskivat niin ikään 6,3 prosenttia 100,9 miljoonaan euroon valtion säästötoimenpiteiden takia. Toiminnan nettomeno supistui jälleen kuluneella tilikaudella 4,1 prosentilla ja säästötavoitteissa onnistuttiin kiittävästi. Vuosikate oli 32,0 miljoona euroa mikä on runsaat 5,8 miljoonaa euroa parempi kuin edellisenä vuonna ja 4,9 miljoonaa euroa budjetoitua parempi. Lainakanta oli vuoden lopussa 258 miljoonaa euroa, jossa laskua vuoden aikana oli 7,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätös kertoo kaupungin talouden tervehtymisestä. Kaupungin toiminta on tasapainossa ja vuosikatteella saadaan pitkälle katettua investoinnit. Jäljellä on kertyneen alijäämän kattaminen vuosien 2018 ja 2019 aikana. Suuri kiitos onnistumisesta kuuluu henkilöstölle ja johdolle, joka on joustavuudella ja ammattitaidolla osallistunut toiminnan kehittämiseen.

Positiivisella hengellä eteenpäin

Kaupunginvaltuuston 11.5.2015 (§44) hyväksymän ja vuoden 2017 loppuun voimassa olevan strategian ”Pohjolan energiapääkaupunki – Virtaa hyvään elämään” osavuotista toteumaa

seurataan tarkastelemalla kolmeen tavoitteeseen eli vetovoimaisuuteen, hyvinvointiin ja talouden tasapainoon perustuvien mittareiden ja toimenpiteiden välistä suhdetta. Marraskuussa 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn strategian, jonka tavoitteena, että kaupungissa on kaikkien hyvä asua, työskennellä, opiskella ja matkailla. Kaupunkia kehitetään määrätietoisesti vahvana yliopistokaupunkina ja energiaosaamisen keskittymänä.

Kaupungin sisäisestä kehittämisestä on mainittava kaupungin toimielinrakenteen uudistuminen. Uuden valtuustokauden myötä luottamushenkilöt aloittivat kokonaan uudistetussa päätöksentekorakenteessa kesäkuussa kuntavaalien jälkeen.

Alueen vetovoimaisuutta lähdettiin lisäämään Laajametsän alueen yhteistyöhankkeella Mustasaaren kunnan kanssa. Tehdasalue sijaitsee Vaasassa ja osin Mustasaassa. Kaavoitustyön päätavoitteena on mahdollistaa kemiallisen suurteollisuuden sijoittaminen alueelle. Vaasa tavoittelee tätä kautta massiivisen akkutehtaan ja muun energian varastointiin liittyvää etablointia alueelleen. Vaasan valtteina tehtaan sijaintipaikaksi ovat muun muassa, koulutettu työvoima, kansainvälisyys, logistinen saavutettavuus, Pohjoismaiden merkittävin energiateknologian keskittymä sekä lähellä, eri puolella Suomea olevat akkumineraaliesiintymät.

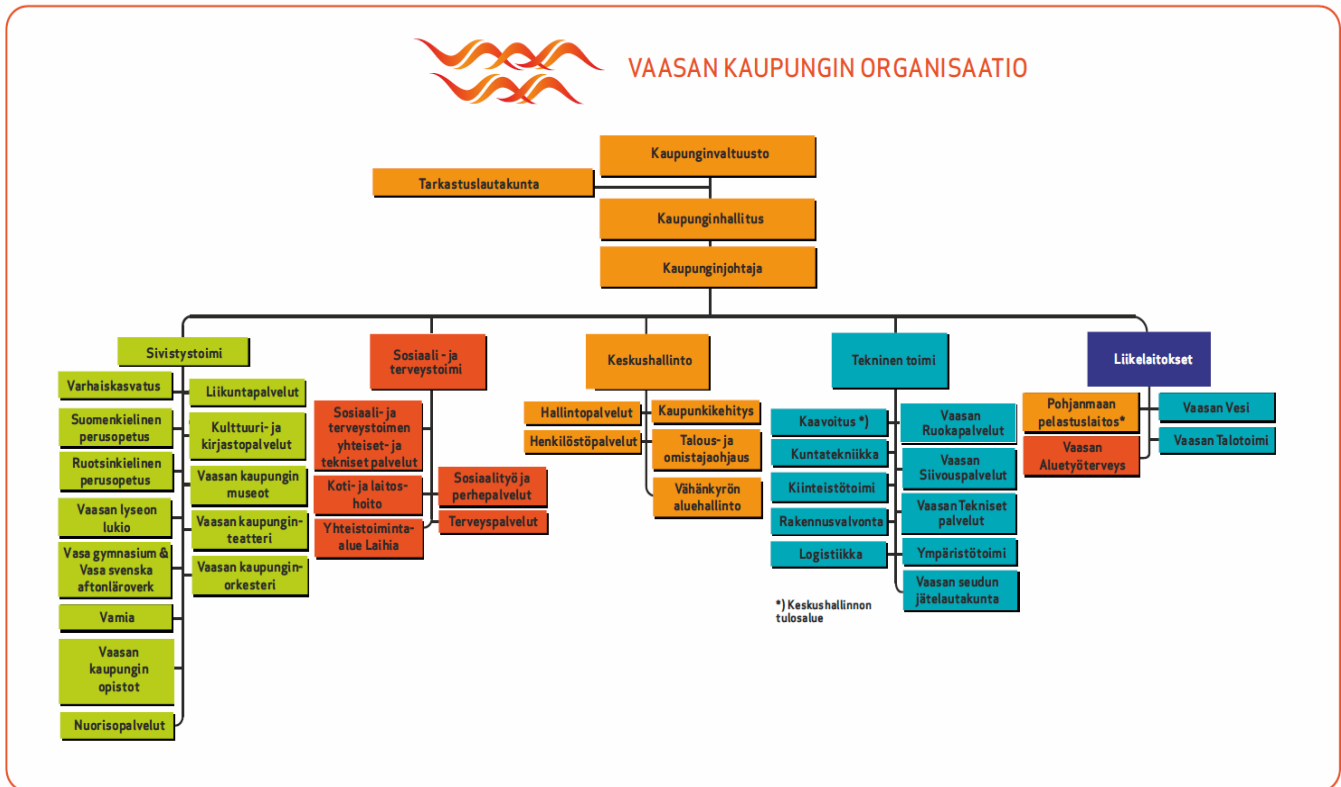
Kuluneen vuoden aikana aloitettiin myös toinen tärkeä yhteistyöhanke eli kuntaliitosselvitys Mustasaaren kunnan kanssa. Kaupunginvaltuusto nosti kuntaliitoksen tavoitteiksi mm. työpaikat ja elinvoiman. Aukkaat halutaan nostaa keskiöön ja luoda monimuotoinen kunta, jossa palvelut ovat kaikkien saatavilla.

Kulunut vuosi osoittaa, että kovalla työllä voidaan saada isoja muutoksia aikaiseksi. Tästä on hyvä jatkaa!

Kaupunginjohtaja Tomas Häyry

1. VAASAN KAUPUNGIN HALLINTO

1.1. Kaupungin organisaatio 2017

1.2. Kaupungin hallinto

Vaasan kaupungin ylin päättävä elin on kaupungin toiminnasta ja taloudesta vastaava **kaupunginvaltuusto**. Kaupunginvaltuustoon kuuluu 59 valtuutettua ja puolueet olivat edustettuina seuraavasti: Suomen ruotsalainen kansanpuolue 18, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 13, Kansallinen Kokoomus 10, Perussuomalaiset 6, Vasemmistoliitto 4, Vaasan vihreä valtuustoryhmä 4, Suomen Keskusta 2 ja Suomen Kristillisdemokraatit 2.

Akinyemi Aino (Vas.)	Mahdi Ramiesa (RKP)
Ala-Heikkilä Sari (SDP)	Miettinen Arja (SDP)
Ala-Kokko Laura (Vihr.)	Moisio Harri (Vas.)
Alhonnoro Lotta (Vihr.)	Moisio Päivi (Vas.)
Andrejeff Pirjo (SDP)	Munkki Marianne (Kok.)
Berg Kim (SDP)	Mäki Tommi (Kok.)
Blomfeldt Ragnvald (RKP)	Mäkynen Jukka (PS)
Boucht-Lindeman Helena (RKP)	Mäkynen Matias (SDP)
Capova Ivanka (Vihr.)	Niemi-Lilahti Anita (SDP)
Ehrström Emine (Vihr.)	Nilsson-Väre Marit (RKP)
Erickson Sture (RKP)	Norrgård Martin (RKP)
Frantz Hans (RKP)	Ollila Mauri (PS)
Granfors Ulla (RKP)	Pastuhov Kari (Kok.)
Heinonen Marko (Kok.)	Rauhala Raimo (SDP)
Hellman Per (SDP)	Rintamäki Anne (Kesk.)
Hokkanen Heimo (KD)	Rintamäki Merja (Kesk.)
Jussila Ville (PS)	Salovaara-Kero Anne (RKP)
Karppi Lauri (PS)	Slotte Filip (RKP)
Karppi Päivi (PS)	Skytte Mathias (RKP)
Kaunismäki Tomi (KD)	Somppi Sari (RKP)
Kivimäki Jorma (SDP)	Strand Joakim (RKP)
Kiviranta Marjatta (SDP)	Svartsjö Heidi (RKP)
Kloo Barbro (RKP)	Teppo Erkki (SDP)
Koski Susanna (Kok.)	Tolppanen Maria (SDP)
Kujanpää Raija (Kok.)	Tulimaa Leena (Kok.)
Kullas Johan (RKP)	Vahtera Matti (PS)
Kumpula-Natri Miapetra (SDP)	Viinamäki Anne-Marie (Kok.)
Lehto Anneli (Vas.)	Wägar Lars-Erik (RKP)
Linna-Välimäki Laura (Kok.)	Öhman Thomas (RKP)
Luoma Kai (Kok.)	

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vuonna 2017 Joakim Strand, ensimmäisenä varapuheenjohtajana Anne-Marie Viinamäki ja toisena varapuheenjohtajana Jukka Mäkynen. Vuoden aikana järjestettiin 9 kokousta. Vuoden 2016 tilinpäätös ja arviointikertomus hyväksyttiin 12.6.2017 ja vuoden 2018 talousarvio 18.12.2017.

Kaupunginhallituksen tehtävä on huolehtia Vaasan kaupungin hallinnon ja toiminnan johtamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kaupunginhallitukseen kuuluu 11 jäsentä.

Ala-Kokko Laura (Virh.)	Kullas Johan (RKP)
Andrejeff Pirjo (SDP)	Kujanpää Raija (Kok.)
Berg Kim (SDP)	Moisio Harri (VAS)
Frantz Hans (RKP)	Ollila Mauri (PS)
Heinonen Marko (Kok.)	Salovaara-Kero Anne (RKP)
Kloo Barbro (RKP)	

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimi Kim Berg, ensimmäisenä varapuheenjohtajana Marko Heinonen ja toisena varapuheenjohtajana Harri Moisio. Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Tomas Häyry, sivistystoimenjohtaja Christina Knookala, perusturvajohtaja Jukka Kentala ja teknisen toimen johtaja Markku Järvelä. Kaupunginhallitus kokoontui vuoden aikana 27 kertaa.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii kolme jaostoa: **Suunnittelujaosto, yleisjaosto ja konsernijaosto**. Suunnittelujaosto kokoontui vuoden 2017 aikana 8 kertaa, yleisjaosto 7 kertaa ja konsernijaosto 5 kertaa. Jaostoihin kuuluivat vuonna 2017 seuraavat jäsenet:

Suunnittelujaosto

Andrejeff Pirjo (SDP)
Blomfeldt Ragnvald (RKP)
Boucht-Lindeman Helena (RKP), vpj
Heinonen Marko (Kok.), pj
Miettinen Arja (SDP)
Ollila Mauri (PS)
Tuomikoski Juha (Vihr.)

Yleisjaosto

Andrejeff Pirjo (SDP)
Frantz Hans (RKP)
Karppi Lauri (PS)
Kloo Barbro (RKP)
Kivimäki Jorma (SDP), pj
Moisio Harri (Vas.), vpj
Munkki Marianne (Kok.)

Konsernijaosto

Akinyemi Aino (Vas.)
Kivimäki Jorma (SDP)
Luoma Kai (Kok.)
Miettinen Arja (SDP)
Ollila Mauri (PS), vpj
Salovaara-Kero Anne (RKP)
Wägar Lars-Erik (RKP), pj

Lautakuntien ja johtokuntien tehtävänä on huolehtia toimialansa toiminnan ja talouden johtamisesta valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi. Vuonna 2017 Vaasan kaupungilla toimi 10 lautakuntaa ja 4 johtokuntaa.

Lautakunnat

Keskusvaalilautakunta
Tarkastuslautakunta
Vähänkyrön aluelautakunta
Sosiaali- ja terveystoimikunta
Kasvatus- ja opetuslautakunta
Koulutuslautakunta
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta
Rakennus- ja ympäristölautakunta
Tekninen lautakunta
Vaasan seudun jätelautakunta

Johtokunnat

Pohjanmaan pelastuslaitos –liikelaitoksen johtokunta
Työpaja Arpeetin johtokunta
Vaasan aluetyöterveys –liikelaitoksen johtokunta
Teknisten liikelaitosten johtokunta

Toimikunnat on kaupunginhallitus valinnut hoitamaan ja valmistelemaan määrättyä tehtäväaluetta. Edellä mainittujen kunnan toimielinten jäsenten lisäksi tilivelvollisia ovat tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat ja esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

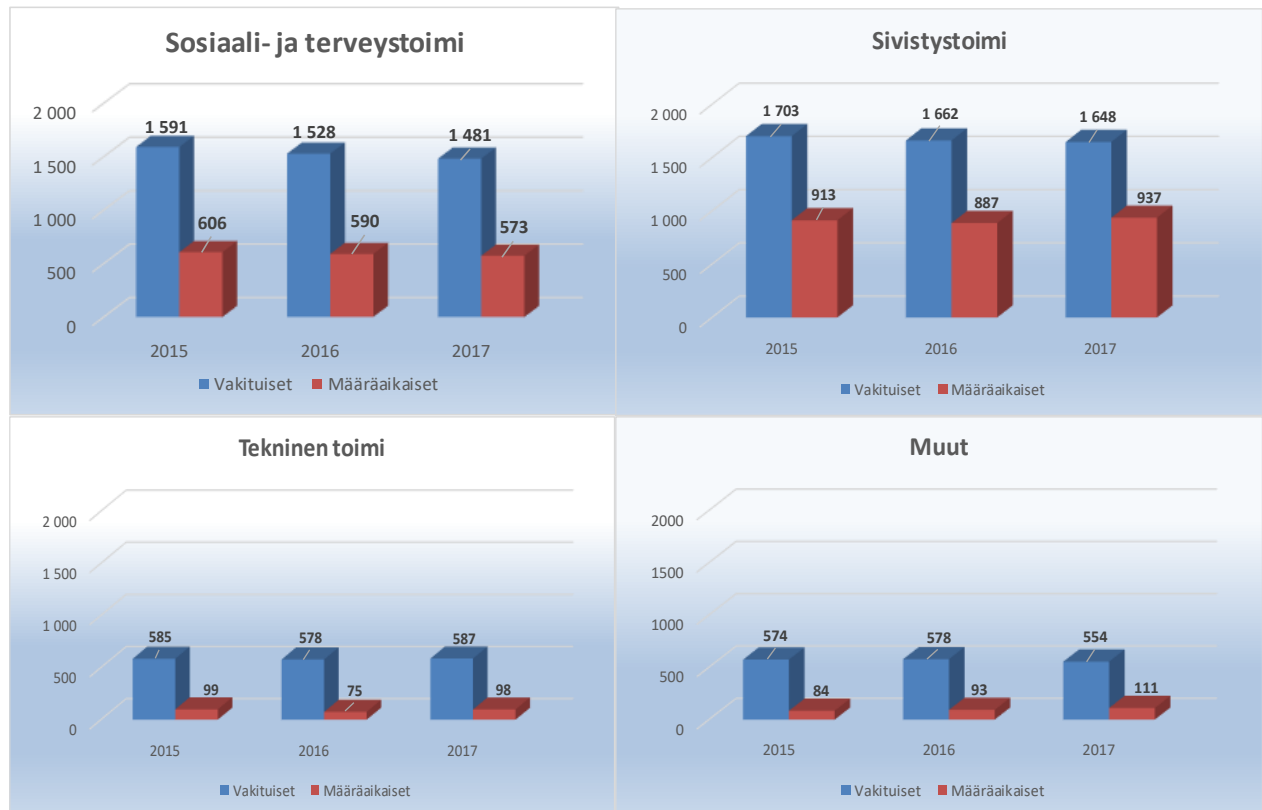
1.3 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden lukumäärä oli vuoden 2017 viimeisenä päivänä 5 999 (6 007 vuonna 2016), näistä 4 499 (4 550) vakituksia ja 1 500 (1 457) määräaikaista. Vakituisten määrässä ovat mukana kaikki vakituksessa palvelussuhteessa olevat henkilöt, vaikka ao. henkilöt olisivat virkavapaalla / työlomalla. Määräaikaisiin kuuluvat kaikki määräajaksi tehty palvelussuhteet, mukaan lukien kaikki tuntiopettajat. Lukuihin sisältyvät myös työllisyysvaroin palkatut henkilöt, näiden määrä vuoden lopussa oli 108 (65). Lukuihin eivät sisälly Pohjanmaan pelastuslaitoksen sivutoimiset ns. puolivakinaiset palomiehet, joita oli 530 (521).

Palvelussuhteiden määrä 31.12.2017 ei suoraan kuvaa henkilöstöresurssia, joka koko vuoden on keskimääräisesti ollut käytettävissä palvelujen tuottamiseen. Lukuihin sisältyvät sekä vuoden lopussa eri lomilla ja virkavapailla olleet henkilöt, että näitä tehtäviä hoitaneet sijaiset. Henkilötyövuosien määrä ilman opettajia oli 4 409 (4 437). Luku sisältää työllistetyt. Henkilöstömäärät tehtävittäin 2016-2017 esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Palvelussuhteiden kokonaismäärä 31.12.2017 oli 8 pienempi kuin vuoden 2016 lopussa. Vakinaisten määrä on laskenut 51:llä ja määräaikaisten noussut 43:lla. Vakinaisen henkilöstön vähennykseen vaikuttaa kaupungin säästövelvoitteiden mukaiset henkilöstökulujen vähennystoimenpiteet.

Henkilöstön määrä hallinnonaloittain

Henkilöstön määrä on kuvattu oheisissa taulukoissa hallinnonaloittain. Sosiaali- ja terveystoimi koostuu sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisista tulosalueista sekä Vaasan Alueyöterveyden henkilöstöstä. Sivistystoimeen kuuluvat opetus-, kirjasto-, kulttuuri-, vapaa-aika-, museo-, orkesteri- ja teatteritoimi. Tekniseen toimeen kuuluu kuntatekniikka, kiinteistötoimi, rakennusvalvonta, Vaasan tekniset palvelut, Vaasan Ruokapalvelut, Vaasan Siivouspalvelut, Vaasan Talotoimi, Vaasan Vesi, Vaasan seudun jätelautakunta, logistiikan kehittäminen, yhteispalvelut ja ympäristötoimi. Ryhmään muut kuuluvat keskushallinto, tarkastustoimi ja Pohjanmaan pelastuslaitos.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2017 oli 238,4 miljoonaa euroa, mistä käyttötaloulosan palkat 237,5 milj. euroa ja investointiosan palkat 0,9 milj. euroa.

Vakituisesta henkilöstöstä naisia oli 78,5 % (78,1 % v. 2016) ja miehiä 21,5 % (21,9 %). Määräaikaisesta henkilöstöstä naisia oli 76,1 % (76,8 %) ja miehiä 23,9 % (23,2 %). Koko henkilöstön keski-ikä vuonna 2017 oli 45,5 vuotta (45,6 v. 2016). Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 48,0 vuotta (47,9 vuotta) ja määräaikaisen henkilöstön keski-ikä 39,4 vuotta (39,5 vuotta). Erillisenä laaditaan henkilöstöraportti, jossa kuvataan mm. henkilöstövoimavarojen määrää, laatua ja saavutettuja tuloksia.

Henkilöstöasioiden hoitaminen

Henkilöstöpalvelut tukevat Vaasan kaupungin organisaation hyvinvoinnin, turvallisuuden ja niihin liittyvän toimintakulttuurin edistämistä.

Henkilöstöpalveluissa hoidetaan keskitetysti seuraavia asioita:

- Työhyvinvoinnin ja työsuojelun kehittäminen, toimintaa suuntaavien ohjelmien laatiminen (henkilöstöohjelma, työhyvinvoinnin ja työsuojelun toimintaohjelma), ohjeistukset, koulutus ja neuvonta
- Työyhteisöjen kehittämisen työkalupakki; työhyvinvointikysely, työpaikkaselvitykset, riskienarviointi, varhainen ja tehostettu tuki
- Poikkeamatilanteiden työkalupakki: mm. läheltä piti-tilanteet, työtapaturmat, työympäristö- ja työyhteisöongelmat, päihdeohjelma (toimintaohjeet, prosessi ja asiantuntijatuki, koulutus), asiantuntijalausuntojen laatiminen viranomaistahoille
- Työterveyshuoltopalveluiden tarjoaminen ja toimintasuunnitelman laatiminen
- Työsuojelulainsäädännön seuraaminen ja siitä tiedottaminen.

Kaupunginvaltuuston 20.2.2017 hyväksymän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on edistää kaupungin henkilöstön sekä kuntalaisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjintää kaupungin kaikessa toiminnassa.

Suunnitelmassa tarkastellaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja edistämistä sekä kehittämistarpeita kolmen toimijan / roolin mukaan: 1) kaupunki poliittisena ja strategisena johtajana 2) kaupunki palveluntarjoajana ja 3) kaupunki työnantajana.

2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Viimeisten kahden vuoden talouskasvu on yllättänyt ekonomistit vahvuudellaan. Suhdanne nousun keskeisinä tekijöinä ovat olleet pitkälti ulkoiset tekijät, kuten maailmantalouden vahva ja laaja-alainen veto sekä euroalueen elvyttävä rahapolitiikka. Euroalueen talouskasvu onkin pirstynyt odotettua vahvemmin. Maailman poliittinen ja geopoliittinen tilanne on kuitenkin edelleen hyvin epävakaa.

Yksityinen kulutus tukee edelleen talouskasvua, vaikkakin yksityisen kulutuksen kasvuvauhti alkaa jo hidastua. Ansiotason kohoaminen ja työllisyystilanteen paraneminen kasvattavat kotitalouksien ostovoimaa ja pitävät yllä kuluttajien luottamusta. Talouskasvun kiihtymisen myötä kuluttajien luottamus sekä omaan että Suomen talouteen parantui keväällä 2017 vahvimmilleen sitten vuoden 2010. Ennustelaitosten arvioiden mukaan vuoden 2017 BKT:n kasvu nousee kolmen prosentin tuntumaan.

Hintojen nousu on edelleen maltillista ja vuonna 2017 inflaatio on 0,8 %. Kokonaisuudessaan kuluttajahintojen nousuvauhti jää Suomessa hitaammaksi kuin euroalueella. Joka tarkoittaa, että Suomen hintatasoero pienentyy verrattuna muuhun euroalueeseen.

Työllisyyden kohentuminen on ollut hidasta. Työn kysyntä on suhdannetilanteen ansiosta vahvaa, mutta työllisyyden paranemista vaimentavat rekrytointeihin liittyvät hidasteet mm. väestörakenteen muutos ja kohtaanto-ongelmat. Yritysten on yhä hankalampaa löytää osaamiseltaan tai sijainniltaan sopivaa työvoimaa. Toisaalta työllisyyskehityksen maltillisuus voi kuvastaa talouden rakenteellista muuttumista, jossa tuotanto on vähemmän työpanosta tarvitsevaa kuin aiemmin. Työttömyysaste laski viime vuonna vain 0,2 % päättyen 8,6 %.

Viennin ja vientitulojen heikko kehitys painoi alas Suomen taloutta melkein 10 vuoden ajan. Viennin elpyminen on lähtenyt käyntiin kansainvälisen talouden vahvistumisen myötä. Vientiä kohentaa myös kotimaisen kustannustason aiempaa vaimeampi kehitys muihin maihin verrattuna. Yhtenä syynä tähän on vuoden 2017 alussa voimaan tullut työvoimakustannuksia vähentänyt kilpailukyky sopimus.

Talouden positiivisesta trendistä huolimatta julkisen talouden rakenteellisia ongelmia ei ole ratkaistu. Eläkemenojen lisääntyminen on muuttanut julkisten menojen rakennetta eivätkä muualta julkisesta taloudesta tehdyt säästöt riitä kompensoimaan eläkemenojen kasvua. Julkisten sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu vauhdittuu jo 2020-luvun puolivälissä väestön ikääntyessä. Julkisten menojen kasvua rajoittavat toimet ovat tämän vuoksi tarpeellisia myöskin tulevana vuosina. (Lähde: Suomen pankki)

2.2 Kuntatalouden kehitys

Tilastokeskuksen julkaisemat ennakkotiedot kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioista vuodelta 2017 osoittavat kuntatalouden vahvistuneen, mutta ennako-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet. Verotulot kasvoivat koko maan tasoalla yhteensä 2,0 prosenttia, mutta samaan aikaan valtionosuudet laskivat 3,3 prosenttia. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia. Lisäksi 53 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2018.

Menojen kasvua hidastavat mm. kilpailukyky sopimuksen päätökset, vuonna 2017 voimaan astuva eläkeuudistus, kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen, perustoimeentulotuen maksatuksen siirto Kelaan ja lukuisat muut hallituksen käynnistämät lakiesitykset kuntien tehtävien ja menojen karsimiseksi. Kaikista näistä menojen kasvun hallintaan tähtäävistä toimista huolimatta kuntatalouden näkymät ovat yhä hyvin haasteelliset. Kuntiin kohdistuneet valtionosuusleikkaukset ovat olleet ylimitoitettuja ja valtion rahoitusosuuden pienenemisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle.

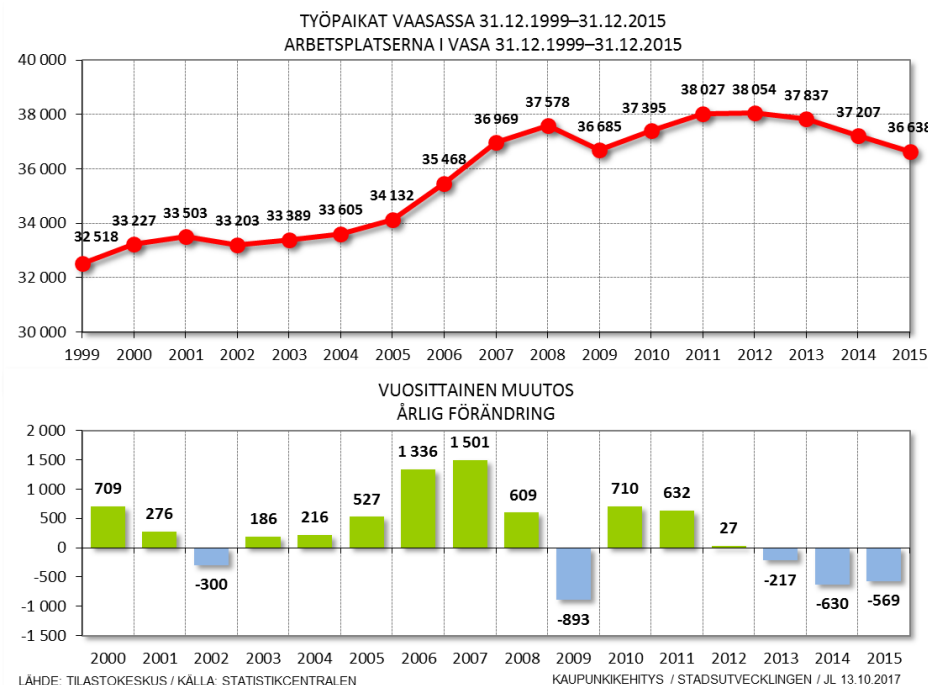
Arvioiden mukaan kuntien talous heikkenee jo vuonna 2018. Investoinnit kasvavat ja tämän takia lainakanta uhkaa jälleen kääntyä kasvuun. Kuntakonserneilla on laskennallisesti katettavaa korjausvelkaa 4 miljardia euroa pelkästään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta

Kuntien tulopohjaa ei tulisi enää heikentää valtion toimenpitein, sillä myös maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa suurta epävarmuutta kuntien talouteen lähivuosina.

(Lähde: Suomen Kuntaliitto)

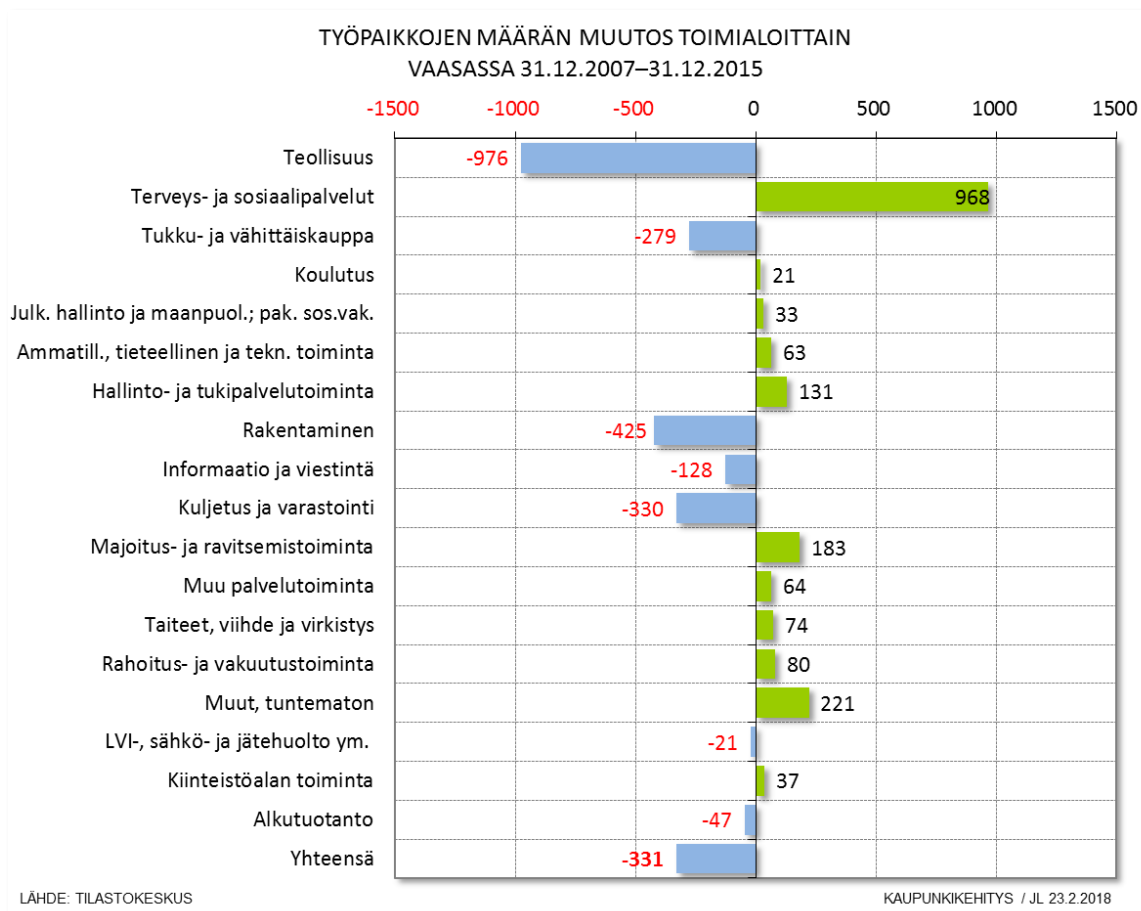
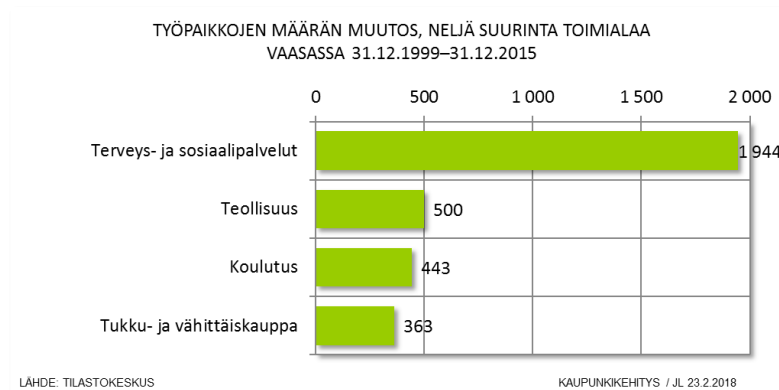
Vaasan taloudellinen kehitys ja väestö

Tuorein tilastotieto työpaikkojen määrästä on vuodelta 2015, jolloin Vaasassa oli 36 638 työpaikkaa. 2000-luvulla työpaikkojen määrä on kasvanut 4 120:lla, eli keskimäärin 258:lla vuodessa. Sen sijaan vuonna 2015 työpaikkojen määrä väheni 569:lla. Vaasan seudun työpaikkojen määrä väheni 892:lla. Viime vuosien aikana Vaasan kehitys on kuitenkin ollut erittäin suotuisaa verrattuna maan muihin kaupunkeihin ja alueisiin. Työssäkäyntialueittain työpaikkojen määrän kasvu oli 5. suurinta vuosina 2005–2015. Vaasan työssäkäyntialue on työpaikkojen suhteen maan 8. suurin ja kaupungeista Vaasan kaupunki maan 10. suurin. Vaasan kaupungin työpaikkatilastossa Vaasan ja Vähänkyrön tiedot on laskettu yhteen kaikkina vuosina.

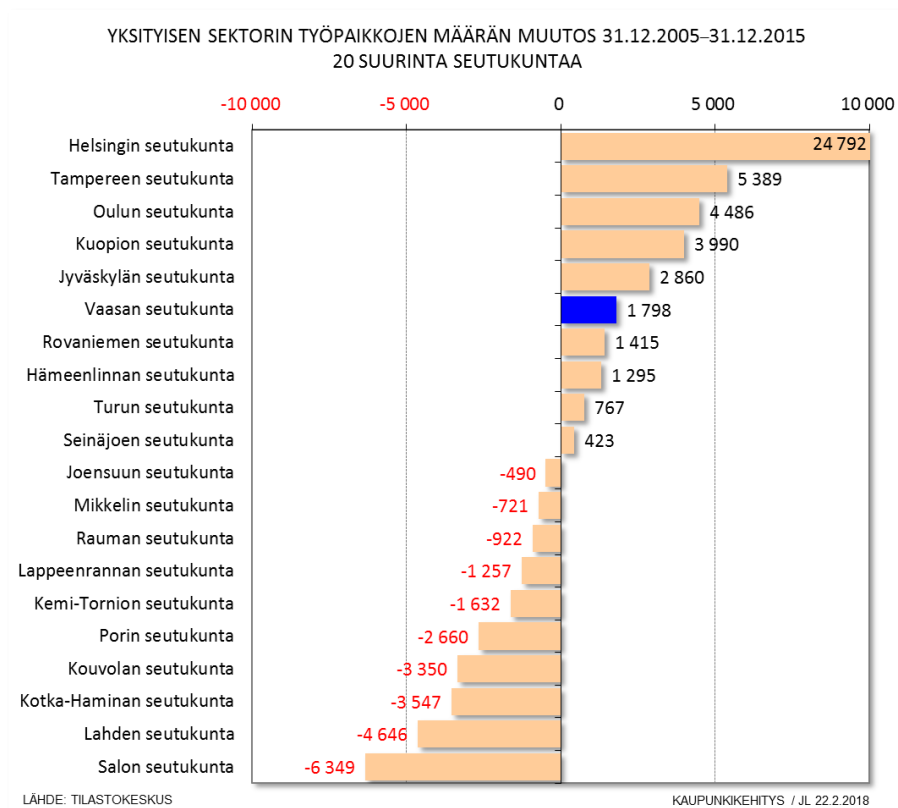
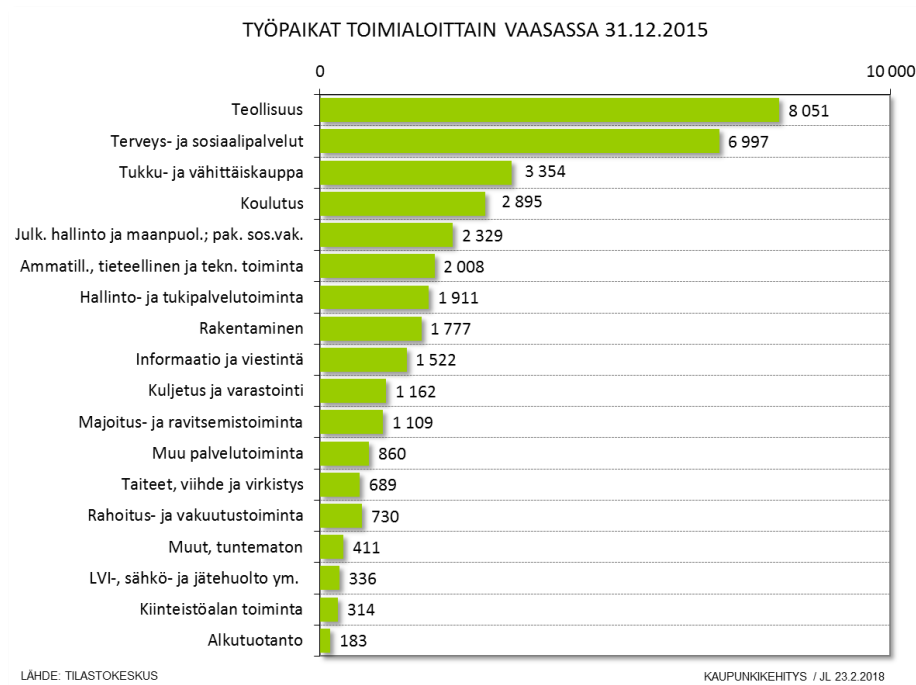
Toimialoittain tarkasteltuna työpaikkojen määrän kasvu on ollut suurin työpaikkamäärältään suurimmilla toimialoilla 2000-luvulla.

Teollisuustyöpaikkojen väheneminen Vaasassa vuosina 2008–2015 johtuu vuoden 2009 ja vuosien 2013–2015 pitkään jatkuneesta laskusuhdanteesta. Vuonna 2009 teollisuustyöpaikkojen määrä on vähentynyt 689:lla. Sen jälkeen teollisuustyöpaikkojen määrä on kasvanut 178:lla. Kunnes taas vuosina 2014–2015 teollisuustyöpaikkojen määrä väheni yhteensä 677:lla.

Toimialoista teollisuus on suurin (22,0 % kaupungin työpaikoista), terveys- ja sosiaalipalvelut toiseksi suurin (19,1 %), tukku- ja vähittäiskauppa kolmanneksi suurin (9,2 %) ja koulutus (7,9

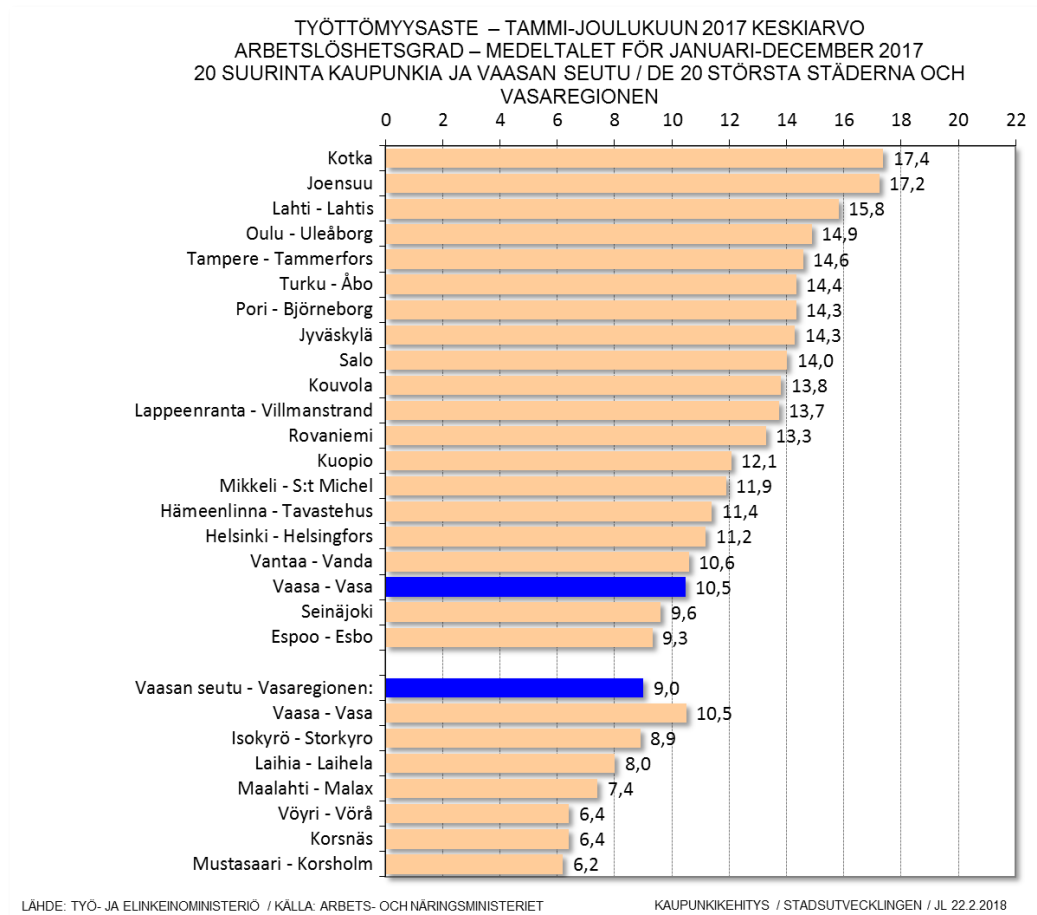
%) neljänneksi suurin. Näiden neljän toimialan osuus Vaasan työpaikoista on lähes 60 prosenttia.

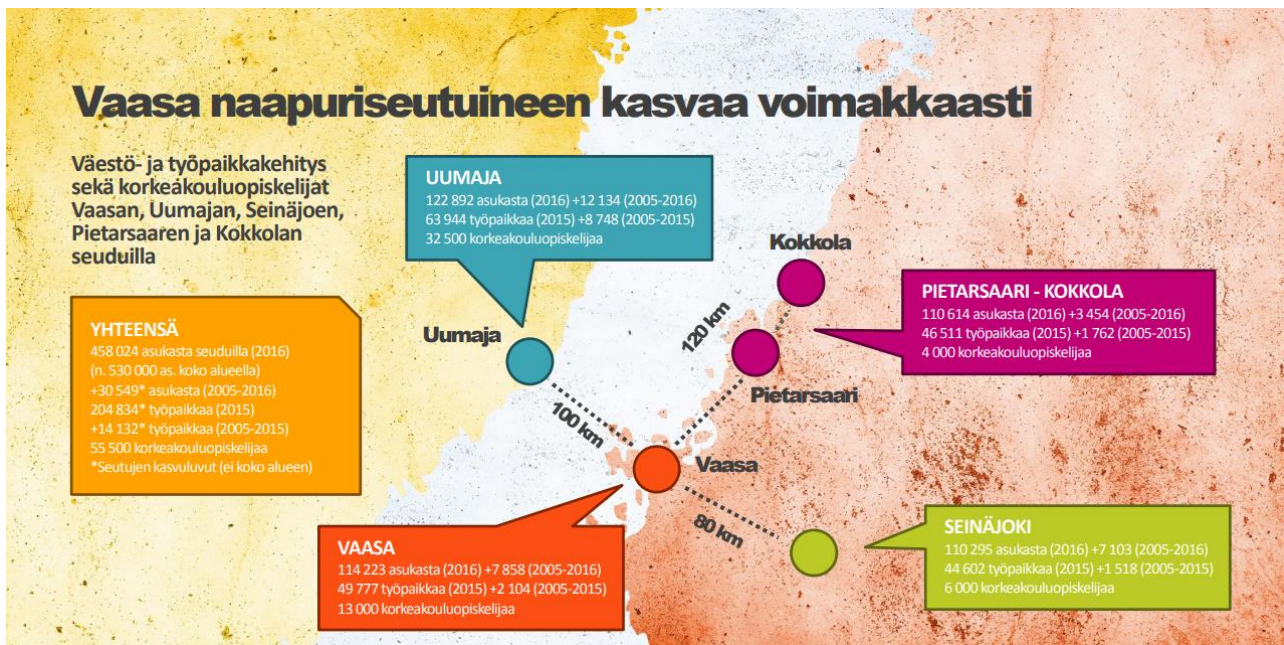
Vaasan seutukunnassa yksityisen sektorin työpaikkamäärän kasvu (+1 798) oli kuudenneksi suurin 20 suurimman seutukunnan joukossa vuosina 2005–2015. Vaasaa edellä ovat vain

Jyväskylän (+2 860), Kuopion (+3 990), Oulun (+ 4 486), Tampereen (+5 389) ja Helsingin (+24 792) seutukunnat. Vaasan seutukunnassa on 10. eniten yksityisen sektorin työpaikkoja. Vaasan kaupungissa yksityisen sektorin tuottamien uusien työpaikkojen osuus koko työpaikkojen määrän kasvusta oli 80,9 % vuosina 2005–2015.

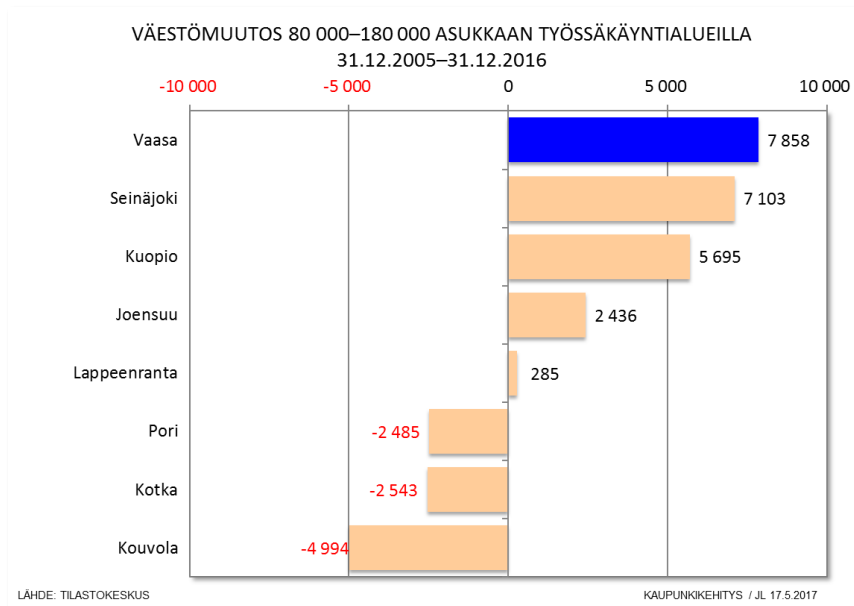
Vaasan työttömyysaste oli keskimäärin 10,5 % vuonna 2017. Työttömyysaste laski 1,3 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen katsottuna. Työttömyysaste on kolmanneksi alhaisin 20 suurimman kaupungin vertailussa. Pohjanmaan työttömyysaste on Manner-Suomen alhaisin.

120 km säteellä Vaasasta asuu noin 530 000 asukasta. Alueeseen kuuluu Vaasan seudun lisäksi Seinäjoen, Pietarsaaren, Kokkolan ja Uumajan kaupunkiseudut. Kaikki ovat kasvuseutuja, joiden yhteenlaskettu väestönkasvu oli yli 30 000 asukasta vuosina 2005–2016. Yhteenlaskettu työpaikkojen määrän kasvu oli yli 14 000 vuosina 2005–2015. Seuduilla on yhteensä yli 55 500 korkeakouluopiskelijaa, joista 32 500 on Uumajassa. Yhdessä seudut muodostavat hyvin merkittävän ja menestyvän alueen.

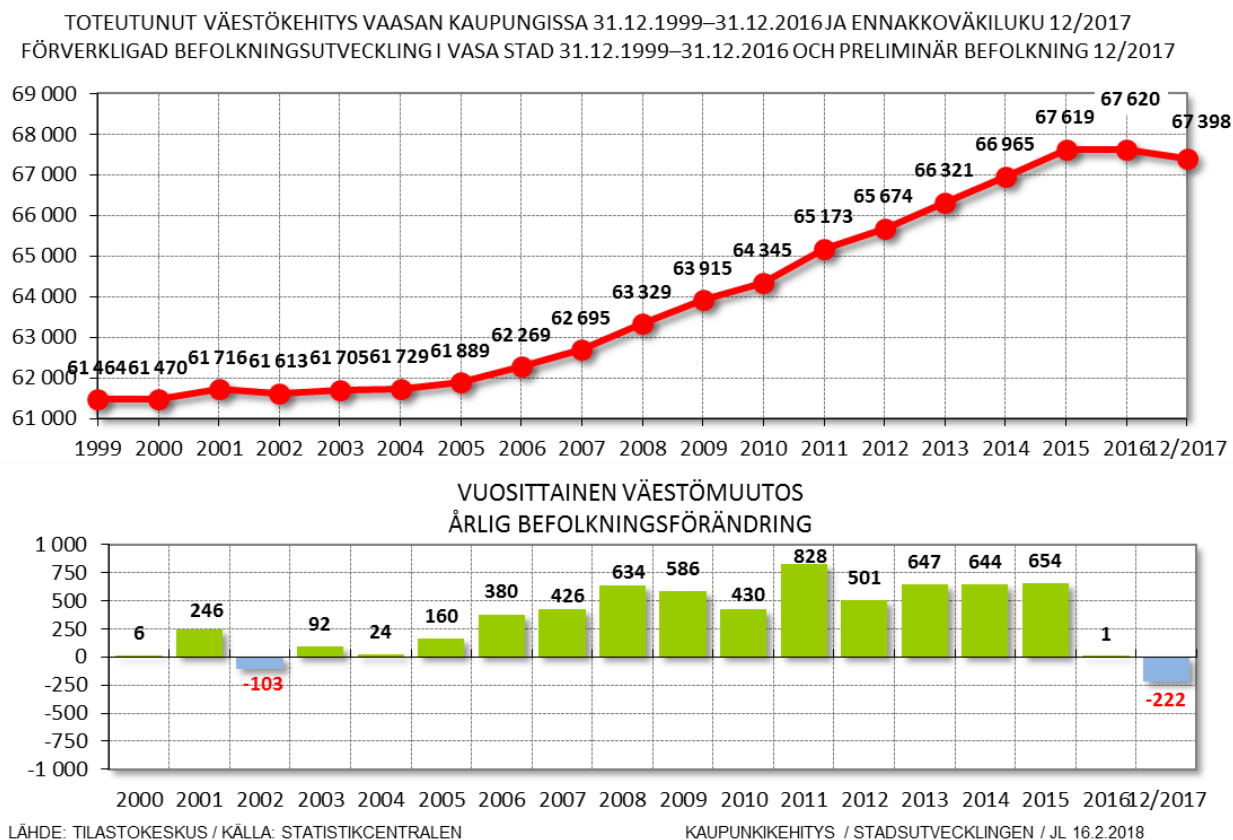
Suomessa on 41 työssäkäyntialuetta. Vaasan seutu on 10. suurin 113 659 asukkaallaan. Alueen väestönkasvu oli 6. suurinta vuosina 2005–2014. Saman kokoluokan työssäkäyntialueiden joukossa Vaasan alueen väestönkasvu oli kaikista suurinta. Seinäjoen alueen kasvu oli toiseksi suurinta. Seinäjoki on väkiluvultaan 11. suurin työssäkäyntialue. Työssäkäyntialuevertailut ovat mielekkäitä sen takia, että kaupungit ovat muuttuneet vertailukelvottomiksi monella alueella tapahtuneiden kuntaliitosten vuoksi.

Ennakkotiedon mukaan Vaasan väkiluku vuonna 2017 olisi 67 398 asukasta. Ennakkotiedon mukaan väkiluku vähenisi -222 asukkaalla vuonna 2017. Voimakas väestönkasvu pysähtyi vuonna 2016 jolloin väkiluku kasvoi 1 asukkaalla. Kaupungin väestö on kasvanut voimakkaasti 2010-luvun alun, mutta nyt kasvu näyttää pysähtyneen ainakin hetkeksi.

Kuitenkin kahdeksan viime vuoden aikana väestö on kasvanut keskimäärin yli 500 asukkaalla vuodessa. Samalla ajanjaksolla Vaasan seudun väestö on kasvanut yli 700 asukkaalla vuodessa. Vaasa on väkiluvultaan 15. suurin kaupunki.

Vaasan kaupungin kielijakauma on seuraava (2016): suomenkielisiä 46 742 (69,1 %), ruotsinkielisiä 15 416 (22,8 %) ja muunkielisiä 5 462 (8,1 %). Vuosina 2000–2016 suomenkielisten määrä kasvoi 1 192:lla, ruotsinkielisten 838:lla ja muunkielisten 4 126:lla.

2.3 Olennaiset muutokset Vaasan toiminnassa ja taloudessa

Väkiluku asettui 31.12.2017 yhteensä 67.398 asukkaaseen, jossa laskua oli 222 asukasta edelliseen vuoteen nähden.

Sosiaali- ja terveystoimi

Maakuntaudistuksella on tarkoitus luoda Suomeen moderni ja kustannustehokas julkinen hallinto, joka palvelee kaikkia asukkaita. Sote-uudistuksessa kuntien järjestämät julkiset sosiaali- ja terveystoimet siirtyvät 1.1.2020 lukien 18 uuden maakunnan järjestämisvastuulle.

Koko toimiala on osallistunut laajasti Pohjanmaan maakunnan valmisteluun. Osa virkamiehistä valittiin kesällä väliaikaiseen valmistelutoimielimeen huolehtimaan esivalmisteluun liittyvistä tehtävistä.

Vaasan hallinnoimana on osallistuttu hallituksen kärkihankkeista Lapsi ja perhepalveluiden muutosohjelmaan (LAPE), sekä ikäihmisten muutoshankkeeseen. Kummassakin hankkeessa on maakunnassa muutosagentti toteuttamassa käytännön etenemistä.

Kehittämistoiminta on muutenkin ollut vilkasta toimialalla. Kansallisen terveysarkistoon (KANTA) on pystytty liittämään lastensuojelun osioita ja terveyspalvelujen osalta palvelut ovat myös täydentyneet. Laatutyön osalta kaikki tulosalueet ovat nyt SHQS-laatuohjelman piirissä ja työ on nyt myös sosiaalityö ja perhepalvelut sekä terveyspalvelujen osalta hyvässä vauhdissa.

Oheessa on tulosalueittain kuvattuna toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia, sekä tietoja vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutumisesta.

Voidaan samalla todeta toimialan kokonaisuutena suoriutuneen esimerkillisesti toiminnan sopeuttamisesta kireän talousarvioin vaatimuksiin.

Sivistystoimen toimiala

Sivistystoimen tuottamat palvelut (kasvatus, opetus, koulutus, kulttuuri, liikunta) ovat lähellä ihmisten arkea ja osa perheiden käyttämää lähipalvelua. Palveluita etenkin kulttuuri- ja vapaa-aikapuolella tarjoaa vahvojen instituutioiden lisäksi laaja kolmannen sektorin joukko.

Sivistystoimen strategiassa Vaasa nähdään Pohjolan energisimpänä koulutus- ja kulttuurikaupunkina. Sivistystoimen tavoitteina ovat laadukas, kattava ja kustannustehokas palveluverkko sekä elinvoimainen ja hyvinvoiva sivistyskunta.

Sivistystoimen lautakuntarakenne koki toimintavuoden aikana suuria muutoksia, kun 9 lautakuntaa ja johtokuntaa yhdistettiin kolmeksi lautakunnaksi: 1) kasvatus- ja opetuslautakunta, 2) koulutuslautakunta ja 3) kulttuuri- ja liikuntalautakunta. Kasvatus- ja opetuslautakuntaan kuuluvat varhaiskasvatus sekä suomenkielinen ja ruotsinkielinen perusopetus. Koulutuslautakuntaan kuuluvat Vaasan Lyseon Lukio, Vasa Gymnasium ja Vasa svenska aftonläroverk, Vamia, Vaasan kaupungin opistot sekä nuorisopalvelut. Kulttuuri- ja liikuntalautakuntaan kuuluvat Liikuntapalvelut, Vaasan kaupungin museot, Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, Vaasan kaupunginorkesteri sekä Vaasan kaupunginteatteri.

Varhaiskasvatuksen palvelurakenne uudistuu

Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä on pysynyt ennallaan, mutta varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot ovat vähentyneet merkittävästi lakimuutoksen ja asiakasmaksujen alenemisen seurauksena. Varhaiskasvatuksen palvelurakenteessa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa päiväkotipaikkojen osuus kasvaa perhepäivähoitajien eläköitymisen myötä. Varhaiskasvatuksessa tehtiin päätös palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta 1.8.2018 alkaen ostopalvelusopimusten päättyessä. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus varhaiskasvatuksen paikoista on tällä hetkellä 14% ja sen osuus halutaan pitää jatkossakin enintään 25 prosentissa.

Perusopetuksessa uusia opetussuunnitelmia ja tilaratkaisuja

Suomenkielisessä perusopetuksessa jatketaan yhtenäiskoulujen muodostamista, keskustan koulukampuksen kehittämistä ja englanninkielisen opetuksen vahvistamista. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa alakoulujen oppilasmäärät ovat nousussa, joten muutamiin kouluihin tarvitaan lisää luokkatiloja. Perusopetuksessa on otettu käyttöön uudet opetussuunnitelmat, mikä on vaatinut runsaasti valmistelua opettajilta. Pedagogista arviointia kehitetään sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa aloitti uusi vt. koulutoimenjohtaja ja kaupunginhallituksen vaatimuksesta

sivistystoimessa selvitettiin tähän tehtävään liittyen yhteistyömahdollisuuksia Mustasaaren kunnan kanssa.

Organisaatiot yhdistyvät ja koulutus sähköistyy

Vamia aloitti toimintansa vuoden alussa Vaasan ammattiopiston, Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen sekä Rannikkoseudun oppisopimustoimiston yhdistyessä. Vamian P-, A- ja M-siipien tarveselvitysryhmä valmistelee uuden hallin rakentamista. Lukioissa järjestettiin syksyllä 2017 ensimmäiset sähköiset ylioppilaskirjoitukset. Valmisteluja tehtiin yhteistyössä tietohallinnon kanssa ja kokemukset ensimmäisistä sähköisistä ylioppilaskirjoituksista olivat positiivisia. Vaasa-opisto, Arbis ja Kuula-opisto yhdistyivät toimintavuoden aikana yhdeksi tulosalueeksi nimeltään Vaasan kaupungin opistot.

Opetuksen kehittämisen kärkinä energia ja kielet

Opetuksen kehittämistyötä tehdään yli oppiaste- ja tulosaluerajojen seuraavissa pääteemoissa: opetussuunnitelmien kehittäminen, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö (eForum), energiakoulutusstrategia, kielenopetus, maahanmuuttajien opetus, taiteen perusopetus, urheiluakatemia. Erottaudumme muista kunnista panostamalla erityisesti energiakoulutukseen ja kielenopetukseen.

Nuoriso- ja liikuntapalvelut uusiin lautakuntiin

Vanha vapaa-aikalautakunta jää historiaan nuorisopalveluiden siirryttyä koulutuslautakunnan alaisuuteen ja liikuntapalveluiden siirryttyä uuden kulttuuri- ja liikuntalautakunnan alaisuuteen. Esimerkki uuden lautakunnan mukanaan tuomista synergiaeduista nuorisopalveluille on nuorisotyötoiminnan käynnistäminen Vamian tiloissa. Toimintavuoden aikana valmisteltiin myös vuoden 2018 alussa tapahtunutta liikuntapaikkojen hoito –yksikön siirtoa liikuntapalveluista tekniseen toimeen kuntatekniikan alaisuuteen.

Kulttuurin juhlaa Suomi 100v –hengessä

Vaasan kaupungin museoissa jatketaan edelleen aiemmin tehdyn uuden organisaatiomallin vakiinnuttamista ja tarveselvitysryhmä valmistelee uuden kokoelma- ja konservointitilan tarveselvitystä. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut yhdistettiin yhdeksi tulosalueeksi. Vaasassa on asukasta kohti Suomen suurimmat kulttuurimenot. Meillä on vahvat kunnalliset kulttuurilaitokset ja järjestämme merkittävän paljon taiteen perusopetusta. Suunnitteilla oleva Wasa Station kulttuuri- ja tapahtumakeskus tulee entisestään vahvistamaan Vaasan kaupungin asemaa kulttuurin lippulaivana.

Vaasan kaupunginteatterin katsojamäärät olivat arvioitua suuremmat ja teatteri teki kaikkien aikojen ennätyksensä toimintatuotoissa. Vaasan kaupunginorkesteri nosti kuulijamääräänsä 30 tuhannesta yli 40 tuhanteen kuulijaan.

Läpi vuoden sivistystoimen tulosalueilla erityisesti kulttuurin aloilla juhlistettiin erilaisia Suomi 100v –tapahtumia. Monipuolinen tapahtumatarjonta LittFest, Kuorofestivaalit, Kouluviestikarnevaali, yleisurheilun Eurooppa Liiga, Taiteiden yö, Korsholman musiikkijuhlat, Wasa Football Cup ja lukuisat Elisa Stadionilla järjestetyt ottelut ja viihdekonsernit tarjosivat alueen asukkaille miellyttäviä hetkiä.

Tulevaisuudennäkymiä

Sivistystoimessa on aloitettu yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen Mustasaaren kunnan sivistystoimen kanssa jo kuluneen vuoden aikana. Yhdessä kartoitetaan, miten toiminnot on järjestetty kunnissamme ja minkälaisia määrärahoja sivistystoimen tulosalueilla on toimintaansa varten. Yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen jatkuu tulevan vuoden aikana. Aiemmin on korostettu sivistystoimen merkittävyyttä tulevaisuuden kunnassa sosiaali- ja terveystoimen siirtyessä uuden maakuntaorganisaation vastuulle. Sivistystoimen merkitys Vaasan kaupunkiorganisaatiossa kasvaa entisestään, kun vuonna 2018 toteutetaan teknisten ja hallinnollisten tukipalvelujen yhtiöittäminen. Jatkossa kunnan toiminta tulee vahvasti rakentumaan sivistystoimen ympärille. Erityisesti sivistystoimen ennaltaehkäisevä työ ja hyvinvointia tukevat toimenpiteet tulevat olemaan kehittämisen kohteina.

Tekninen toimiala

Kaupunkiympäristön kehittäminen jatkuu

Kaavoituksen toiminnan painopistealueina oli mm. Vaasan keskustan kehittäminen ja täydennysrakentamisen mahdollistaminen, mikä toteutui tiivistämishankkeiden kautta. Ravirataprojekti eteni suunnitellusti. Kaupunginhallitus hyväksyi lokakuussa Ravilaakson alueen asunto- ja maapoliittiset tavoitteet ja toteutuskeinot. Kaupunkiosakeskustyö alkoi laaja-alaisella yhteistyöllä ja näkyvimmin Ristinummiprojektilla. Resursseja kohdennettiin merkittävästi myös Laajametsän suurteollisuusalueen suunnitteluun (yleis- ja asemakaavoitus sekä perusselvitysten laadinta). Kaavoitus oli aktiivisesti vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa, erilaisia tilaisuuksia oli 49 kpl, mm. Ravilaakson katujuhlat, Palosaaren salmen ja Mansikkasaaren alueita käsittelevät tilaisuudet, Kalarannan suunnittelua sekä Vähänkyrön keskustan osayleiskaavaa koskevat yleisötilaisuudet.

Vaasan kaupungin alueesta oli asemakaavoitettu 4 731 hehtaaria vuoden 2017 loppuun mennessä. Lisäystä edelliseen vuoteen on 27 hehtaaria. Kaavavaranto on Maapoliittisen ohjelman tavoitteiden mukainen.

Uusia maa-alueita hankittiin 160 ha, kaupunki omisti vuoden lopussa maa-alueita n. 6 500 ha ja vesialueita n. 2 100 ha. Maa-alueiden vuokrasopimuksia oli 3 793 kpl. Uusia asuintontteja myytiin 7 kpl ja vuokrattiin 38 kpl. Varauksia kerros- ja rivitalotontteihin sekä yritys- tai palvelutalotontteihin tehtiin 21 kpl. Asuntomarkkinoiden seuranta on parannettu asuntomarkkinakatsauksella, joka ilmestyy kaksi kertaa vuodessa.

Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontatehtäviä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Rakentamisen lupamäärät (723 kpl) pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla (2016: 763 kpl). Kerrosalaneliöissä oli selkeästi kasvua edelliseen vuoteen verrattuna: 95 401 m² (2016: 71 191 m²). Rakennusvalvontapalveluiden tarpeeseen vaikuttaa mm. valitseva taloustilanne. Ennakoivaa laadunohjausta uusille omakotirakentajille jatkettiin. Omakotirakentajien määrä pysyi ennallaan.

Ympäristövalvonnan alaisia laitoksia oli noin 100 kpl ja ympäristöterveydensuojeluun liittyviä valvontakohteita elintarvike-, terveydensuojelu-, ja tupakkavalvonnassa yhteensä noin 1 200 kohteessa. Eläinlääkintähuollon käyntejä oli yhteensä n. 3 600 kpl. Jatkuvatoimisen ilmanlaadun seurannan mittauksen ajallinen kattavuus oli 95 %.

Helmikuussa otettiin käyttöön 12 biokaasubussia, mistä on saatu Motivan kunniaininta cleantechin käyttöönoton edistämisestä. Joukkoliikenteen matkustajamäärä kasvoi ollen 1 232 235 kpl (1 197 093 kpl 2016).

Tekninen lautakunta hyväksyi Pohjolankadun katusuunnitelman välille Gerbyntie – Kruunantie. Katusuunnitelma on viimeinen rakentamaton osuus Pohjolankatua. Tämän osuuden valmistuttua pääsee Pukinkulmasta Kivihakaan ja sieltä edelleen Välitietä aina ABB:n muuntajatehtaan portille saakka. Yhteys helpottaa myös pohjoisen alueen liikennettä maantien 724 parantamisen Onkilahden kohdalla alkaessa.

Seudun kuntien yhteinen jätelautakunta otti yhteyttä niihin alueen talouksiin (3 600 kpl), joiden jäteastioiden tyhjennyksestä jätelautakunnalla ei ollut tietoja. Näin saatiin merkittävästi parannettua talouksien kuulumista järjestetyn jätekuljetuksen piiriin: vuoden lopussa lukumäärä oli laskenut n. 2 200 kotitalouteen. Työtä jatketaan vuonna 2018. Uudet jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 1.5.2017. Muutokset koskivat lähinnä tyhjennysvälien pidentämistä.

Tekninen toimi on jatkanut sähköisten palveluiden kehittämistä, Rakennusvalvonta otti syksyllä käyttöön rakentamisen sähköisen asiointipalvelun. Myös muita sähköisiä palveluita kehitetään aktiivisesti, testauksessa oli tontti- ja yleisten alueiden lupa -sovellukset.

Merkittävimmät investoinnit vuonna 2017

Länsiniityn asuinalueen vaihe 1 oli keskeinen investointikohde, keväällä sinne pääsivät rakentajat. Pääliikenneväylistä Pohjolankatu välillä Metsäkallionkatu - Uusi Bölentie sekä Rantamaantie valmistui. Vanhakyläntien kevyenliikenteenväylä valmistui. Palosaarella Innotalokorttelin tukimuuri saatiin valmiiksi. Liikenneturvallisuushankkeissa tärkein oli Koulukatu sekä Koulukadun ja Hietalahdenkadun liikennevalot. Kaupunkikuvan kohentamiskohteena ollut Sisäsatama valmistui.

Talonrakentamisessa painopiste oli peruskorjauksessa; erillisinvestointeina toteutettiin kahta hanketta, Keskuskoulun peruskorjausten loppuunsaattaminen ja Keskushallinnon toimitilaratkaisujen suunnittelu sekä pienemmistä hankkeista koostuva peruskorjausohjelma, jossa suurimpia kohteita oli Teknisen viraston kunnostukset sekä Raastuvankatu 31 muutostyöt.

Vaasan Veden investoinnit toteutuivat suunnitellusti ja kohdistuivat pääosin verkostoiden saneeraus- ja uudisrakentamiseen. Vesihuoltovarmuuden parantamista selvitettiin edelleen yhteistyötahojen kanssa.

Hallinnon ja tuotannon järjestelyt

Kaupungin uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017. Sen jälkeen päivitettiin toimielimien toimintasäännöt, joiden yhteydessä toteutui tärkeitä toimintaa sujuvoittavia delegointeja mm. kiinteistötoimen osalta. Samassa yhteydessä Logistiikan kehittäminen – tulosalue siirrettiin yhdeksi Kuntatekniikan palveluysiköksi 1.10.2017 alkaen. Teknisten liikelaitosten johtokunnan (Vaasan Vesi ja Vaasan Talotoimi) toimintasääntö valmistuu 2018.

Uuden valtuustokauden alkaessa päivitettiin kaupungin strategia. Toimialakohtainen jatkotyö tapahtuu 2018.

Vaasan kaupunginvaltuusto 15.5.2017 päätti teknisten tukipalveluiden yhtiöittämisestä. Vaasan kaupunginhallitus hyväksyi marraskuussa henkilöstön siirtosopimuksen yhteydessä ajankohdaksi 1.4.2018, joka siirtyi 1.5.2018. Kaupunki on yhtiössä pääomistaja, toisena omistajana on Vaasan sairaanhoitopiiri. Yhtiöittämisellä valmistaudutaan sote/maakuntauudistukseen, saavutetaan mittakaavaetuja ja vältetään toimintojen pirstaloituminen, henkilökunnan kannalta yhtiöittäminen mahdollistaa paremmat työnkierto – ja urakehitysvaihtoehdot, sekä lisää henkilöstön joustavaa käyttöä.

Teknisestä toimesta TeeSe Botnia Oy:öön siirtyvät Vaasan Ruokapalvelut ja Vaasan Siivouspalvelut kokonaisuudessaan. Lisäksi yhtiöön siirtyy Vaasan Teknisistä palveluista keskusvarasto ja kuljetustoimiston toiminnot. Vaasan Talotoimi – liikelaitoksesta yhtiöön siirtyy tuotantotoiminta. Keskushallinnon toiminnoista yhtiöön siirtyy Hankintapalvelut. Muutos on merkittävä teknisessä toimessa, henkilöstöstä noin 440 siirtyy yhtiöön. Tekninen toimi keskittyy perustehtäväänsä: kaupunkiympäristön luomiseen ja vaalimiseen. Työkaluina siinä on n 250 hengen asiantuntijaorganisaatio, huolellisesti mietitty strategia sekä perustellut investoinnit.

2.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

2.4.1 Yleistä

Suomen lähivuosien talouskasvu on entistä laajemmalla pohjalla viennin kiihdyttäessä kasvua yksityisen kulutuksen ja investointien lisäksi. Kansainväliseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on vähitellen hälventynyt, ja vientikysynnän kasvu voi osoittautua odotettua voimakkaammaksikin. Varsinkin kotimaan talouteen sisältyy kuitenkin myös ennustettua heikomman kehityksen riskejä.

Maailmantalouden kasvuriskit ovat vähentyneet poliittisen epävarmuuden vähenemisen myötä. Noususuhdanne maailmantaloudessa on kuitenkin jatkunut jo suhteellisen pitkään, ja keskipitkällä aikavälillä kasvuriskit painottuvat ennustettua heikomman kehityksen suuntaan. Entistä suurempi osa Suomen viennin kasvusta tulee Euroopan sijaan nyt Yhdysvalloista ja Kiinasta, joten näiden maiden talouskehitystä koskevat riskit painottuvat aikaisempaa enemmän.

Em. riskien ja epävarmuustekijöiden lisäksi kaupungin omaan toimintaan vaikuttavat lisäksi mm. taloudelliset, strategiset, operatiiviset ja vahingolliset riskit.

2.4.2 Vahinkoriskit ja toiminnan keskeytymisriskit

Vahinkoriskeihin ja toiminnan keskeytymisriskeihin on varauduttu vakuuttamalla ja rahastoimalla. Vakuuttamalla varaudutaan mm. kiinteistöjen palovahinkoihin, liikennevahinkoihin ja vastuuvahinkoihin. Vahinkorahaston avulla on varauduttu seuraavien omalla vastuulla olevien vahinkojen rahoittamiseen:

- Kiinteää ja irtainta omaisuutta kohdanneet vahingot
- Toiminnan keskeytysvahingot
- Vastuuvahingot, joista kaupunki on voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa
- Takaussitoumuksen perusteella mahdollisesti syntyvä korvausvastuu

Vahinkorahaston määrä 31.12.2017 on 6,9 miljoonaa euroa. Valtuusto on 12.3.2007 vahvistanut rahaston varojen vähimmäismäärää, rahaston kartuttamista ja varojen käyttöä koskevat säännöt.

Kaupungin vakuutukset olivat toimintavuoden aikana lakisääteisten vakuutusten ja vapaaehtoisten vakuutusten osalta LähiTapiola vakuutusyhtiössä. Vuoden 2011 tammikuusta lukien kaupungilla on myös kuntalaisten eduksi vapaaehtoinen tapaturmavakuutus kaupungin järjestämässä toiminnassa, ns. kuntalaisvakuutus.

2.4.3 Rahoitusriskit

Rahoitusriskejä, joita ovat korkoriski, valuuttariskin, likviditeettiriski ja luottoriski hallitaan kaupunginhallituksen päätösten ja Vaasan kaupungin talous- ja omistajaohjauksen linjausten mukaisesti. Hallintaa tehdään hajauttamalla lainat ja sijoitukset toteuttamishetken markkinatilanteen mukaan ja jo olemassa oleva laina- ja sijoitussalkku huomioon ottaen. Lisäksi otetaan kantaa korkoperustaan, valuuttaan ja erääntymisajankohtaan sekä muuttamalla lainasalkun korkojakaumaa johdannaisopimusten avulla.

Rahoitusriskeistä on viime vuodet kiinnitetty erityistä huomiota korkoriskiin. Kaupungin lainasalkku on osin sidottu vaihtuviin korkoihin, mikä on pitkällä aikavälillä havaittu edullisimmaksi, varsinkin matalien korkojen aikana. Tällöin korkomenojen ennakointi on kuitenkin vaikeampaa ja korkoriski suurempi. Toimenpiteitä on tehty suojatun osuuden lisäämiseksi tekemällä koronvaihtosopimuksia. Koronvaihtosopimusten avulla toteutetaan suojauksia suhdannesyklejä huomioivalla tavalla. Vuosina 2013-2016 on tehty suojaussopimuksia, jotka astuvat voimaan tulevaisuudessa vuosina 2020-2027. Vuoden 2017 lopussa lainasalkusta suojattu osuus oli noin 50 %. Vaikka korkotasoa pysyy matalana, korkoriski on lainakannan voimakkaan kasvun myötä edelleen yhä merkittävämpi riski kaupungille. Korkoriskin hallinta vaatii yhä enemmän suunnitelmallisuutta ja resurssia. Vuonna 2014 tehtiin lainasalkkuanalyysi, joka selvästi osoitti, että kaupungin lainakannan suojausastetta on nostettava. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt varainhankinnan periaatteet 20.2.2017.

2.4.4 Ympäristöriskit

Ympäristötekijöitä, joilla on mahdollisesti vaikutusta toimintaan ja/tai talouteen, on Suvilahden kaatopaikan sulkemisesta aiheutuvat toimenpiteet. Suvilahden kaatopaikan sulkemislupa saatiin ympäristöviranomaisilta vuoden 2014 aikana. Suvilahden kaatopaikan varauslaskelma on päivitetty vuoden 2016 alussa ja sisältää 2,2 miljoonaa euroa, jonka tulisi riittää maisemointitöiden loppuun saattamiseen ja jälkitarkkailun suorittamiseen.

Suvilahden kaatopaikan sulkemiseen liittyy olennaisesti myös Suvilahden teollisuusalueen pilaantuneiden maa-alueiden kunnostus. Teollisuusalueella ja sen lähistöllä sijainneesta aikaisemmasta kaatopaikkatoiminnasta aiheutuneen maaperän pilaantuneisuuden laajuuden selvittämiseksi tehtiin laaja ympäristötekniinen selvitys vuonna 2014 ja koekunnostus vuonna 2015. Ympäristöteknisestä selvityksestä ja koekunnostuksesta saatujen tulosten perusteella alueella toteutettiin pohjaveden ja huokoskaasun tarkkailujakso vuosien 2015-2017 aikana. Tarkkailujakson aikana saatujen tulosten perusteella katsottiin aiheelliseksi tutkia alueen maaperän huokoskaasun vaikutus rakennusten sisäilmaan. Sisäilmamittaukset tarvitaan, jotta valvova viranomainen (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus) voi tehdä päätöksen alueen jatkokäytöstä. Sisäilmamittausten jälkeen voidaan täsmentää riskinarviota ja arvioida alueen käyttöä nykyisen kaltaisessa käyttötarkoituksessa. Sisäilmamittaukset suoritetaan kevään 2018 aikana.

Vaasan kaupunki sai Aluehallintovirastolta Vaasan Vesi –liikelaitoksen Pättin jätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksen 10.7.2017. Ympäristölupa koskee Vaasan

kaupungin sekä Mustasaaren ja Maalahden kuntien osien eli yhteensä noin 68 000 asukkaan jätevesien käsittelyä sekä käsitellyn jäteveden johtamista mereen Varisselän Isolahteen Palosaaren edustalle.

Pitoisuus- ja käsittelytehorajat pysyvät muuten ennallaan, mutta typenpoistovaatimus lieveni haetun mukaisesti siten, että sen teho lasketaan vuosikeskiarvona ja vain siltä ajalta, jona tulevan jäteveden lämpötila on vähintään 12 °C.

Puhdistamon melurajat lähimmissä häiriintyvissä ovat uuden luvan mukaan klo 7–22 taso 55 dB (LAeq), klo 22–7 taso 50 dB (LAeq), jotka alittuvat nykytoiminnassa.

Lupahakemuksessa ja sen täydennyksissä toimitetuista hajuselvityksistä huolimatta luvassa vaaditaan hajukartoitus ja hajupäästöjen leviämismallinnus sekä kartoituksen perusteella laadittu suunnitelma hajuhaittojen vähentämisestä 31.12.18 mennessä. Hajukartoituksen ja -mallinnuksen tulosten sekä suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi täydentää lupamääräyksiä, mikä voi aiheuttaa lisäkustannuksia. Hajujen hallinta liittyy myös lähialueiden kaavoituksen etenemiseen.

Mereen johdettavalle puhdistetulle jätevedelle asetettiin hygienisointivaatimus maaliskuusta marraskuulle, minkä investointikustannukset ovat noin 140 000 € ja käyttökustannukset 30 000 €/v.

Luvanhaltija on määrätty maksamaan kertakaikkiset korvaukset rantakiinteistöjen virkistyskäyttövahingoista yhteensä 41:lle rantakiinteistöjen omistajalle sekä kalastuksen vaikeutumisesta aiheutuneista vahingoista neljälle ammattikalastajalle. Lisäksi Gerbyn osakaskunnalle on määrätty maksettavaksi kertakaikkinen korvaus kalastuksen tuoton alenemisesta. Luvanhaltijalle on määrätty myös 14 300 euron vuotuinen kalatalousmaksu.

Lupa ei ole lainvoimainen koska, siitä on valitettu purkupaikan ja rantakiinteistöjen korvausten osalta Vaasan hallinto-oikeuteen. Vaasan Vesi on antanut HaO:lle vastineen valitukseen. AVI:ltä saadun ohjauksen pohjalta korvaukset ammattikalastajille on maksettu alkuvuodesta 2018.

2.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat

Lähtökohtaisesti kaupungin sisäiset ohjeet¹, oikeusministeriön ja Kuntaliiton ohjeet² luovat pohjan korruption torjumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi sekä ovat tarpeellisia ja lisäävät tietoisuutta korruption riskeistä ja toimintatavoista korruption ehkäisemiseksi. Kaupungin päivityksen alla oleviin sisäisen valvonnan ohjeisiin on tarkoituksenmukaista sisällyttää korruption määritelmä, tietoa sen ilmenemismuodoista sekä sen ennaltaehkäisyyn, havaitsemiseen ja torjumiseen liittyvät valvonnan menettelyt.

Kuntalain mukaisen uuden sidonnaisuusrekisterin käyttöönotto vuoden 2017 aikana tukee osaltaan korruptio-vastaista toimintaa. Kunnallishallinnon sidonnaisuusilmoituksen tekemisvelvoite koskee toisaalta ainoastaan johtavia viranhaltijoita ja esittelijöitä sekä luottamushenkilöistä kaupunginhallituksen jäseniä, valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, lautakunnan puheenjohtajia ja varapuheenjohtajia.

Kaupungin näkemyksen mukaan korruption vastaisen toiminnan ja torjunnan tärkeimpiä päätavoitteita ovat ennaltaehkäisevien viranomaisrakenteiden vahvistaminen sekä toiminnan koordinoinnin ja eri toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen. Tietoisuutta korruption

¹ Kts. mm. riskienhallintapolitiikka, kaupungin matkustussääntö.

² Kts. <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/laki/kunnan-toimielimet-ja-johtaminen/korruptio-ja-eettisyys>. Kts myös Yleiskirje 17/2017, 21.6.2017 ”Ohje vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista”.

erilaisista ilmenemismuodoista on lisättävä koulutuksin, viestinnän keinoin ja edistettävä korruption vastaisen kulttuurin luomista koko kaupunkikonsernissa. Tietoiskuja tulee suunnata etenkin rakennusosalalla toimiville yhteistyökumppaneille, tämän lisäksi on hyvä järjestää temaattista koulutusta/ tietoiskuja ajankohtaiskoulutuksen yhteydessä rekrytointia, kaavoitusta, hankintoja ja rakennusurakoita sekä valtionavustuksia käsitteleville viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.

Eräs tapa edesauttaa korruptiota koskevien ilmiöiden ja konkreettisten tapausten havaitsemista on niin sanotun whistleblowing -kanavan luominen (whistle blower = työntekijä joka anonyymisti paljastaa työpaikallaan vallitsevia epäkohtia). Käytännössä kaikilla suurilla suomalaisyrityksillä ja myös eräissä kaupungeissa on käytössä anonyymien ilmoittamisen mahdollistavat kanavat tai ainakin sellainen on kehitteillä. Pääosin tällaiset kanavat toimivat tietoverkossa. Sisäinen tarkastus on v. 2017 ollut yhteydessä kaupungin viestintäpalveluihin ao. menettelyn selvittämiseksi³.

Vuoden 2017 aikana käsiteltyjen korruptioepäilysten osalta todetaan, että Pohjanmaan käräjäoikeudessa on 15.3.2018 lopetettu käsittely rikosasiassa, jossa vastaajina on kaupungin palveluksessa oleva viranhaltija, kaksi toimenhaltijaa sekä yksi entinen viranhaltija. Haastehakemus koski rikosnimikkeitä lahjuksen ottaminen, lahjusrikkomus, virkavelvollisuuden rikkominen ja tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen. Asia liittyy ns. tuhkatyöryhmän matkoihin kohdistuvaa lahjusepäilyyn ja tuomio asiassa annetaan 18.4.2018.

Tulevaisuuden osalta korruption torjuntaan ja ennalta estämiseen tulee panostaa suurten rakenteellisten muutosten kuten sote- ja maakuntauudistusten yhteydessä, jolloin mm. päätöksenteon avoimuus on säilytettävä myös jatkossa kaupungin toiminnan yhtiöittämisestä huolimatta.

Uusi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kaupunki edistää palveluissaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Näin menetellen kaupunki panostaa kestäväan sosiaaliseen kehitykseen sekä toteuttaa ihmisoikeuksia arjessa. Keskeinen kaupungin ajantasainen menettelytapaohjeistus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä ihmisoikeuksien edistämiseksi on kirjattu asiakirjaan *"Vaasan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017–2018"*⁴. Lähtökohtana on edistää kaupunkilaisten ja kaupungin henkilöstön tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, jolloin samalla vahvistuu syrjimätön, hyvinvoiva ja luottamukseen rakentuva kaupunkiyhteisö. Siinä todetaan mm. että kaupungilla on velvollisuus vammaisten henkilöiden oikeuksien YK:n yleissopimuksen nojalla edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti heidän ihmisoikeuksiensa ja perusvapauksiensa toteutuminen.

³ Espoon kaupungin mukaan anonyymien ilmoituskanavien kehittäminen alentaa kynnystä ottaa tarkasteluun epäilyksiä korruptiosta ja päätöksenteon läpinäkyvyydestä. Tampereen kaupungin mukaan korruptiotapausten ilmoittamisessa tulee olla mahdollista anonyymi ilmoitusmenettely sekä tietojen luottamuksellinen käsittely. Tampereen kaupungilla on ilmoitusmenettelystä positiiviset kokemukset. Transparency International Suomi ry:n mukaan korruptiotapausten paljastumisen kannalta olennaista on väärinkäytösepäilyistä ilmoittavien henkilöiden suojelu sekä anonyymiteetin takaavan ilmoituskanavan muodostaminen. Suomen Kuntaliitto kannattaa selvityksen tekemistä korruptioepäilyistä ilmoittamisesta sekä edellytyksistä mahdolliselle sähköiselle kanavalle, jonka kautta korruptiivisen toiminnan epäilyistä voitaisiin ilmoittaa. Kuntaliiton mukaan kunnilla tulee kuitenkin olla toimivalta ja ensisijainen velvollisuus itse käsitellä ja selvittää toimintaansa kohdistuvia korruptioepäilyjä.

⁴ Kaupunginhallituksen hyväksymä 23.1.2017.

2.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suomen talouden ja kuntatalouden kannalta merkittävä muutos on edelleen valmisteilla oleva sote-uudistus. Toteutuessaan se muuttaa julkisen hallinnon järjestämistä aikaisemman kahden tahon sijasta kolmelle: valtio, maakunta ja kunta. Uudistuksen hallinnon ja rahoituksen järjestäminen on työn alla. Muutos tulee mullistamaan nykyisten kuntien toiminnan ja rahoituksen jo seuraavalla taloussuunnitelmakaudella.

Kaupunki on tehnyt päätökset eräiden tuotannollisten ja hallinnollisten tukipalveluiden siirtämisestä yhtiöiden järjestettäväksi v. 2018. Tämän johdosta on perustettu Mico Botnia Oy, joka on kaupungin osakkuusyhtiö, sekä TeeSe Botnia oy, joka on kaupungin tytäryhtiö. Ulkoistus koskettaa useaa sataa kaupungin työntekijää ja sen osuminen keskelle vuotta vaikeuttaa emokaupungin talouden seurantaa.

Alkukesästä 2016 päätettiin vuoden 2018 talouskehityksestä. Veropäätökset tehtiin syksyllä varsinaisen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Taloussuunnitelman keskeinen tavoite on edelleen kumulatiivisen alijäämän kattaminen tilinpäätöksessä 2019. Tilinpäätöksen perusteella voidaan todeta, että valtuuston asettamat tavoitteet alijäämän kattamiseksi ovat edelleen realistisia. Alkuvuodesta 2018 voitiin saatujen valtionosuuspäätösten perusteella todeta valtionosuustulojen toteutuvan talousarviota paremmin runsaat kolme milj. euroa. Alkuvuoden 2018 verokertymä on niin ikään ollut edellisvuotta paremmalla tasolla.

Vuonna 2017 kaupungin investointiosan bruttomenot ovat yhteensä vajaat 29 milj. euroa. Talouden tasapaino on merkittävin investointiosan tavoite ja bruttoinvestoinnit suunnitelmakaudella on pyritty alentamaan suunnitelmapoistojen tasolle eli n. 30 miljoonaan euroon. Talouden tasapainon saavuttamiseksi investointikohteita on jatkuvasti uudelleenarvioitava, karsittava ja lykättävä jopa pitkälle tulevaisuuteen. Vuosia jatkunut säästäminen investointimenoissa on kuitenkin aiheuttanut kasvavaa investointipainetta tuleville vuosille. Tämän johdosta kumuloituneiden alijäämien kattaminen tavoiteaikataulussa on ensiarvoisen tärkeää.

Velkaantumiskehitystä on hillitty käyttötalouden tasapainottamistoimenpiteillä ja investointien tarkastelun kautta. Velkaantumiskehitystä hillitään myös omaisuuden myynnillä erillisen myyntiohjelman kautta. Tilinpäätöksen perusteella voidaan todeta velkaantumiskehityksen pysähtyneen ja sen arvioidaan pysyvän noin 240 milj. euron tasolla taloussuunnitelmakauden loppuun saakka. Korkojen nousun myötä 2018-2019 kaupungin rahoitusriskin hallinnan merkitys kasvaa.

Talouden kokonaiskuva vaatii edelleen toimenpiteitä tuottavuuden ja taloudellisuuden edistämiseksi. Rakenteelliset muutokset ovat jatkossakin välttämättömiä. Jotta tervehtyvä talous voidaan turvata myös aikanaan uuteen laskusuhdanteeseen tultaessa.

3. SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

3.1. Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä

Tausta ja kehittämistoimet vuonna 2017

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista Vaasan kaupungissa ja kaupunkikonsernissa. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä seuraavasti:

- 1) hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
- 2) valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
- 3) antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupunginjohtajan ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonta kattaa riskiperusteisesti kaupunkikonsernin toiminnot ja sen kohdentamista ohjaa organisaatiomme rakenne, toiminnan laatu, laajuus, monimuotoisuus ja nykytilanteelle tyypillinen jatkuva muutos. Tavoite on, että sisäinen valvonta on riittävää ja kohdennettu oikeassa suhteessa toiminnan sisältämiin riskeihin. Hallintosäännön mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on selkeästi vastuutettu eri toimijoiden kesken:

- 1) Toimielimet vastaavat tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.
- 2) Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.
- 3) palvelualueen päälliköt, palveluyksiköiden esimiehet ja toimintayksiköiden vastuuhenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.
- 4) Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.
- 5) Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle, konsernijaostolle ja kaupunginjohtajalle.

Kuntalain säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta edellyttävät, että päätöksentekijöillä on käytössä hyvät tiedot kunnan taloudellisesta tilanteesta

ja riskeistä. Kokonaisvaltaista riskienhallintaa kehitetään Vaasan kaupunkikonsernissa seuraavasti:

- 1) synkronoidaan valvonta ja riskienhallinta kiinteäksi osaksi strategista ohjausta ja kaikkien yksiköiden tavanomaista operatiivista toimintaa
- 2) kehitetään konsernitasolla yhtenäiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan rakenteet sekä ohjaus- ja raportointimekanismit kiinteäksi osaksi toiminnan ja talouden johtamis- ja ohjausjärjestelmää
- 3) parannetaan toimintakertomuksen raportoinnin laatua ja konkretiaa sisäisen valvonnan ja riskien-hallinnan järjestämisestä, arviointia kehittymisestä sekä johtopäätöksistä tulevaisuuden varalle
- 4) konsernivalvonnasta ja konsernin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä annetaan toimintakertomuksessa oma selvitys. Konsernivalvonnan kehittäminen on osa vuonna 2017 perustetun konsernijaoston tehtäviä
- 5) varmistetaan tehokas toiminnanohjaus: sitä tukevan laajapohjaisen riskienhallintamekanismin ja dokumentoitujen kontrolliketjujen kautta häiriötön sektorit ylittävä palvelutoiminta sekä parannetaan toiminnan- ja taloudenhoidon vakautta ja ennustettavuutta

Syksystä 2016 lähtien on kaupungissa toiminut kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työryhmä KORI⁵. Toimialojen laaja edustus on hyvin edustettuna työryhmän kokoonpanossa, jolloin riskienhallinnan ja kontrollimekanismien yhtenäistäminen koko kaupungin tasolla on mahdollista. Lähtökohta on, että riskienhallinnan/valvonnan kehittämistä vaativat toimenpiteet ja hankkeet kirjataan ja sisällytetään toiminta – ja taloussuunnitelmaan ja toimenpiteiden mittaussvaikutuksia arvioidaan säännöllisesti osana tavoiteohjausta, jolloin korjausliikkeitä voidaan suorittaa luontevana osana kokonaisjohtamista. Tarkoitusta varten on otettu käyttöön ohjeellisia kaupunki-tason riskikarttoja sekä systemaattisia riskianalyyysien ja valvonnan kirjaamista ja seurantaan palvelevia dokumentointityökaluja. KORI työryhmän kautta arvioidaan säännöllisesti tilivelvollisten toimielinten ja esimiesten suorittamaa riskienhallintaa ja suoritettuja kontroleja, jonka perusteella säännönmukainen raportointi kaupunginhallitukselle voidaan toteuttaa.

KORI työryhmä on työssään kuullut mm. Mico Botnia Oy:n ja kaupungin tietohallinnon johtoa varmistuakseen siitä, että mm. toiminnan käynnistysvaiheet ja ICT- toiminnan varmistusmekanismit⁶ ovat kunnossa. Lisäksi KORI työryhmä käynnisti kuluvana vuonna toimielinten ja tulosalueiden katselmuskierrokset, joiden tavoitteena on jakaa tietoiskuja ja

⁵ KORI-työryhmän tehtävänä on kokonaisvaltaisen riskienhallinnan koordinointi, analysointi, vertailukehittäminen ja toimialojen/ yksiköiden tukirooli seuraavasti:

- Merkittävien riskien kokoaminen ja arviointi: prosessien, toimialojen/ yksiköiden kuuleminen/ auditointi
- Raportointi riskienhallinnan tilasta vähintään kolme kertaa vuodessa kaupungin johtoryhmälle ja edelleen kaupunginhallitukselle
- Riskienhallinnan käytäntöjen yhdenmukaistaminen
- Riittävän tietotaito-/koulutuksen järjestäminen ja kohdentamisen seurantavastuu
- Valmistella tilinpäätökseen arvio merkittävimmistä riskeistä ja selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupungin/ konsernin osalta mukaanlukien riskienhallintapolitiikan vaikuttavuuden arvioinnin

⁶ Mm. EU:n tietosuoja-asetus GDPR (General Data Protection Regulation) eli yleinen **EU:n tietosuoja-asetus**, joka tuli voimaan keuhällä 2016 ja jota sovelletaan **25.5.2018** alkaen. Asetus korvaa henkilötietolain ja vaikuttaa siten niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla.

koulutusta riskienhallinnan ja valvonnan menettelyistä kaupungissamme, kartoittaa ja keskustella toimielinten vastuuhenkilöiden kanssa toiminnan tavoiteohjuksesta ja varmistusmekanismeista sekä vuoden 2017 osalta että vuodesta 2018 eteenpäin uuden talousarviovalmistelun tukitoimena. Eräs keskeinen tavoite on lisäksi pyrkiä edistämään strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden varmistusmekanismien yhtenäisyyttä sekä arvioida riskienhallinnan ja sitä tukevien kontrollien toteutusta osana laajempaa kaupungin ja/tai yhteistyötahojen toiminta- ja laatuprosesseja.

Merkittävät riskit ovat sellaisia strategian ja talouden riskejä sekä toiminnallisia ja ulkoisia riskejä, jotka uhkaavat konsernin tavoitteita tai ovat toteutuessaan vaikutuksiltaan mittavia. Toimintaympäristö, tavoitteet, organisaatorakenne ja toimintaprosessit muuttuvat ja poikkihallinnollisten prosessien riskienhallinta nousee yhä merkittävämpään asemaan. Riskien tunnistamisessa ja hallintatoimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnissa hyödynnetään tietoja toimialojen, tulosalueiden, liikelaitosten ja konserniyhteisöjen tunnistamista ja arvioimista riskeistä. Kaupunki- ja konsernitason riskien monimuotoisuus käy esiin alla olevasta koko kaupungin riskikarttakuvasta. Riskikartta pohjautuu toimiala-, toimielin- ja tulosaluetasolla sekä liikelaitos- ja konserniyhtiötasolla koostettuihin riskikarttoihin sekä KORITyöryhmässä suoritettuun priorisointiin.

Yllä oleva riskikarttanäkymä voidaan jatkossa muuntaa yritysmaailmassa yleisesti käytössä olevaksi riskiluotainformaatioksi. Tämän alla yksinkertaistetun mallin idea on nuolisuuntauksella osoittaa eri riskien vaikutusten muutosta trendinä sekä tuoda esiin mahdollisia staattisia riskejä. Tämänkaltainen mittarointi edellyttää jatkossa koottua tarkkaa riskien kehitysseurantaa koko kaupungin tasolla.

Riskienhallinnan yleinen järjestäminen, riskien tunnistaminen, arviointi ja niihin vastaaminen

Kaupungin ja kaupunkikonsernin riskienhallinnan päävastuut on määritelty kaupungin riskienhallinta-politiikassa, kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa, sisäisen valvonnan ohjeessa, konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Palvelualueen päälliköt, palveluyksiköiden esimiehet ja toimintayksiköiden vastuuhenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi kaupunginhallituksen alainen tulosalue talous- ja omistajaohjaus "ohjaa ja arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan tilaa".

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Toimintaympäristön vaikutuksia koko kaupungin tasolla, toimialoilla tai palveluprosesseissa arvioidaan säännöllisesti kaupunginhallitus- ja johtoryhmätasolla. Strategisen päätöksenteon ja ohjausprosessin yhteydessä arvioidaan kokonaisvaikutuksia ja tarvittavia kontrolli- ja varmistusmekanismeja⁷. Organisaation virtaviivaistaminen ja palveluprosessien tavoiteohjaus sekä toimenpidelupausten jalkautus on vallitsevana muutosaikakautena jatkuva prosessi. Kaupungin uusi strategiaohjelma 2018-2021 sisältää samanaikaisesti mittavan toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Palvelutoimintojen kokonaisvaikutuksia kuvaavan varmistusprosessin / sitä kuvaavan vertailukelpoisen mittariston työstäminen on

⁷ Kaupungin johtoryhmän kokouksessa 5.3.2018 käsiteltiin vuoden 2017 strategian toteutumista sekä alustavaa tilinpäätöstä. Strategian toteutumista seurataan vetovoimaisuuden, hyvinvoinnin ja talouden tasapainon näkökulmista. Toiminta on edennyt kaikilla osa-alueilla ja myös talouden osalta viime vuoden 2017 tulos on toteutunut suunnitelmien mukaan.

haasteellinen ja edellyttää tiiviistä raportointiketjua sekä reaktiokykyä toiminnanohjauksen joka tasolla (yksiköt-tuloalueet- toimialat-kaupunginhallitus).

Riskien tunnistamisen ja arvioinnin apuvälineiden ja arviointilomakkeiden käyttö osana kokonaisjohtamista on ollut käytössä useamman vuoden ajan. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ja kehittää dokumentointia ja arviointia kiinteänä osana vuotuista toiminnan ja talouden suunnittelu-, toimeenpano- ja seurantaprosessia, ts. liittää riskienhallinta selkeämmin osaksi johtamista, toiminnan ja talouden suunnittelua, tavoitteiden asettamista ja päätöksentekoa sekä toteutumien seurantaa ja raportointia. Tällä tavoin on mahdollista päästä parempaan ja jatkuvaan valvonnan ja riskienhallinnan toteutukseen, sen sijaan että kontrollien ja riskienhallinnan arviointi pääsääntöisesti olisi luonteeltaan jälkiarviointia.

Kokonaisvaltaisen riskienhallintatyöryhmän (KORI) näkemyksen mukaan nykyisessä toiminnan ja talouden resurssoinnissa, ohjauksessa sekä tavoitteiden optimoinnissa (ml. riskienhallinta ja sisäinen valvonta) näkökulma on ollut perinteisesti liian tulosaluepohjainen. Tästä voi seurata se, että riskienhallinnan ja sen valvontakontrollien taso vaihtelee ja näkökulma kapeutuu, jolloin seurannan tuloksia on hankala sovittaa yhteen koko kaupungin tasolla. Strategian mukaista toiminnan ja talouden ohjausta ja seurantaa tulee jatkossa kehittää yhä enemmän kaupungin kokonaisetua palvelevan toiminnallisen ja taloudellisen prosessinhallinnan näkökulmasta. Tämä edellyttää talousarvion ja toimintasuunnitelman rakenteen asteittaista uudistamista kohti mekanisme, jossa strategian toimeenpanon ja tavoiteasetannan tuloksellisuutta/vaikuttavuutta/seurantaa edistetään ja arvioidaan yhtenäisempänä kokonaisuutena ja sen porrastettuina osaprosesseina sekä myös perinteiset hallinnolliset rajat ylittävänä yhteistoimintana (kumppanuustoimijat, toimintaprosessin osaomistajat, kolmas sektori jne.).

Sähköinen riskien arviointijärjestelmä Riskipiste on ollut käytössä useita vuosia ja sen käyttö ja hyödyntäminen koskee pääosin riskienhallinnan peruselementtejä, mm. yksiköiden fyysistä toimitilaturvallisuutta ja tietoturvallisuutta. Sivulla 8 kohdassa 3 esitetyssä kaaviossa on nähtävissä, että vuosien 2010-2018⁸ seurannan pohjalta riskiperusteen eri riskilajien ja niiden yhteenlaskettu riskitaso on kyetty pitämään tyydyttävänä.

Jokainen konsernin tilivelvollinen toimielin antaa osana toimintakertomustaan selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, valvonnassa havaituista puutteista ja toimenpiteistä niiden korjaamiseksi. Riskien hallitsemiseksi lautakuntien, johtokuntien ja konserniyhteisöjen tulee säännöllisesti seurata tavoitteiden toteutumista, niihin liittyviä riskejä sekä ennalta sovittuja mittareita.

Merkittävimmät riskit tulee arvioida ja synkronoida niiden vastuutus (*mitä tehdään*), seuranta (*kuka tekee*) sekä toimenpiteiden aikataulut *(milloin tehdään* valvontasuunnitelman kontrollisyklin mukaisesti). Riskeihin ja erilaisiin häiriötilanteisiin on varauduttava etukäteen/reaaliaikaisesti siten, että toimialat ja yksiköt kykenevät talouden ja toiminnan häiriöiden ennakointiin, hallintaan sekä toiminnan palauttamiseen normaalitasolle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen 2017

Kaupunginhallituksen selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta perustuu lautakuntien ja toimielinten sekä konserniyhtiöiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin. Talousarvion tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu tämän toimintakertomuksen tai toimielinkäsittelyssä hyväksytyn vuoden 2016 riskienhallinnan

⁸ Riskipistetietokanta on viime vuosina analysoitu/päivitetty vuosittain tammikuussa, viimeksi 11.1.2018, jolloin tuon datan muutosvälin/riskiarvion voidaan katsoa mittaavan lähinnä vuoden 2017 muutosta edelliseen päivityspäivään 13.1.2017 nähden.

raportoinnin kautta. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti toimielimiä on pyydetty raportoimaan suoritetusta valvonnasta ainakin seuraavilla perusosa-alueilla:

1. *Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen*
2. *Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus*
3. *Riskienhallinnan järjestäminen*
4. *Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta*
5. *Sopimustoiminta*
6. *Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä*

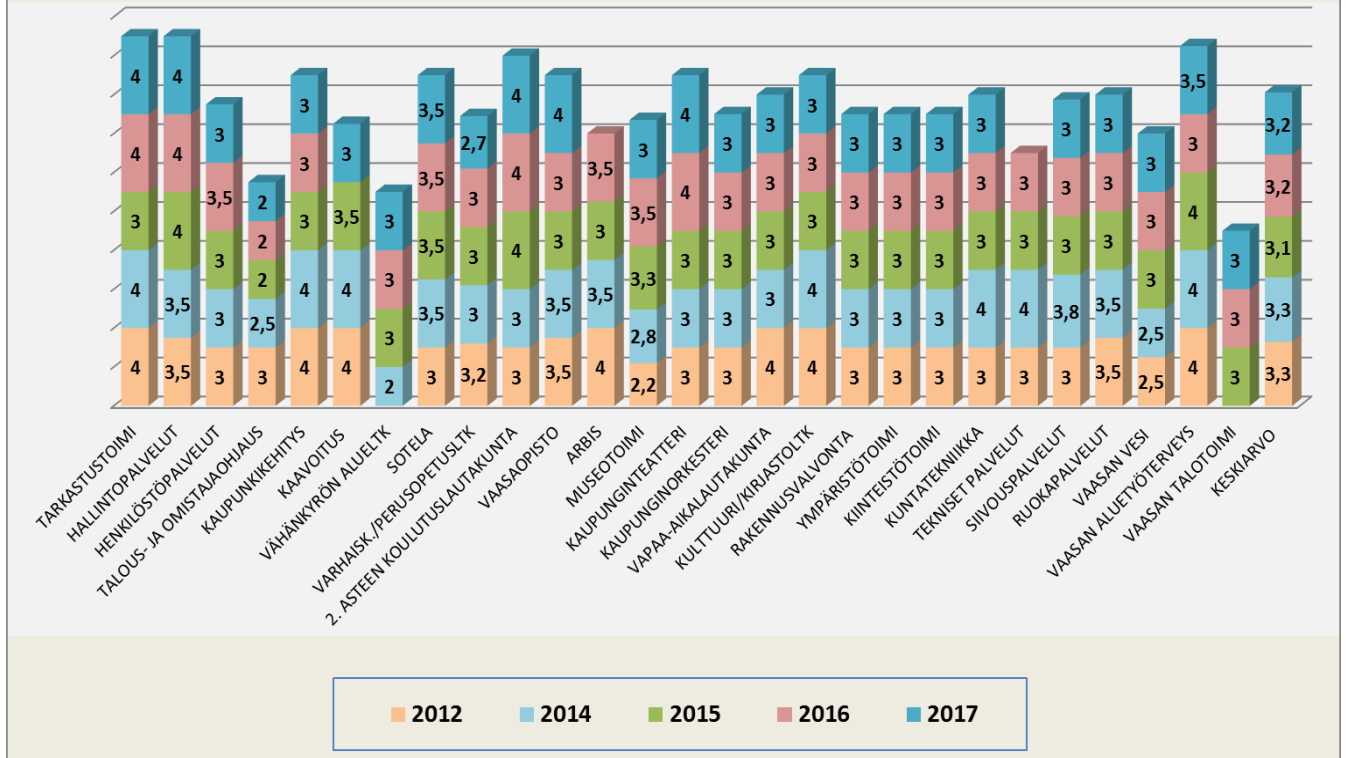
Vuoden 2017 talousarvion valmistelun/hyväksynnän yhteydessä yhteensä 34 toimielin-/tulosalue- tai liikelaitostason yksikköä on kirjannut yhden tai useamman sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan tavoitteen. Yhteenlaskettujen tavoitteiden kokonaismäärä on kattava ja merkittävimmistä kirjatusta riskeistä löytyy luettelo sivulla 12. Konserniyhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyt ja tavoitteet ovat *KORI-työryhmän näkemyksen mukaan* myös tyydyttävällä tasolla, useat laatujärjestelmäpohjaiset järjestelyt jopa hyvällä tasolla. Luottamushenkilöorganisaatio uudistui 1.6.2017, jolloin perustettiin konsernijaosto.

Toimielin-, tulosalue- ja liikelaitostasolla suoritettujen itsearviointien nojalla sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutui viime vuonna pääosin suunnitellusti ja kokonaisuudessaan skaalalla *tyydyttävä – hyvä*. Seuraavan sivun kuvio täsmentää itsearvioinnin tuloksia/muutosta toimialoittain skaalalla 1-4⁹ verrattuna vuosina 2012- 2017. Kaikkien arviointien keskiarvo vuonna 2012 oli 3,3 ja 3,2 vuonna 2017. Itsearvioinnin tason vuosivaihtelu yksiköittäin on voinut vaihdella selvästi riippuen olosuhdetekijöistä tai es. laatujärjestelmien/seurannan kehitymisestä tai organisatorista muutoksista. Keskustelut ja syvällisempi tietoisuus riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta on myös merkinnyt eräillä tulosalueilla kriittisempää itsearviointia, jopa arvioluvun alentamista.

Toimialoista perusturva ja tekninen lautakunta ovat koonneet riskienarvioinnin ja valvontakontrollien tulokset yhteen. Jatkossa on syytä kehittää konsernitasolla yhteismitallisia arvioinnin kehitysmittareita, joiden kautta sekä toimiala- / toimielin- /ja tulosaluekohtaiset vertailut ovat käytettävissä ja arvioitavissa. Tarkemmalle yksikkötasolle tulee olla mahdollista siirtyä nk. porautuvat analyysien kautta (vrt. analogisesti johdon tietojärjestelmä Exreport).

⁹ Skaala 1-4, jossa 1=välttävä, 2= tyydyttävä, 3=hyvä, 4=erittäin hyvä.

**TOIMIALAN, TULOSALUEEN JA LIIKELAITOKSEN SISÄISEN VALVONNAN TASON
ITSEARVIOINTI VUOSINA 2012-2017 (skaalalla 1-4)**

Kaupunginhallituksen kokonaisarvion mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusjärjestelmä on kunnossa. Kehittämistä ja ohjausta tarvitaan kuitenkin riskienhallinnan sulauttamisessa osaksi konsernitason strategiaohjausta ja prosessijohtamista (kts. riskikartta edellä), toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan systematisoinnissa, tavoitteisiin kytkettyjen mittarien asettamisessa sekä reaaliaikaisen seurannan/ dokumentoinnin/ raportoinnin järjestämisessä. Vuosittain järjestetään KORI-työryhmän koordinoimana riittävä määrä koulutusta/tietoiskuja ja katselmuksia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Selonteiden tulee perustua vuodesta 2018 lähtien dokumentoituun arviointiaineistoon joka konkreettisesti todentaa arviointien tulokset ja riskienhallinnan edistymisen myös toimintavuoden aikana.

Talousarviovalmistelun yhteydessä riskien hallintakeinoja suunniteltaessa ja toteutettaessa määritellään seuraavat asiat:

- 1) vastuuhenkilöt, menettelyt, resurssit ja aikataulut
- 2) hallintakeinojen vaikutusten ja tehokkuuden mittaaminen ja
- 3) dokumentointi, seuranta ja raportointi

KORI-työryhmän tavoitteena on luoda dynaaminen riskienhallinnan tuki- ja ohjaustoiminto, joka lähivuosina kykenee yhdistämään riskienhallinnan ja valvonnan luonnolliseksi osaksi toiminnan ja talouden ohjausta ja palvelutuotannon tasapainohallintaa.

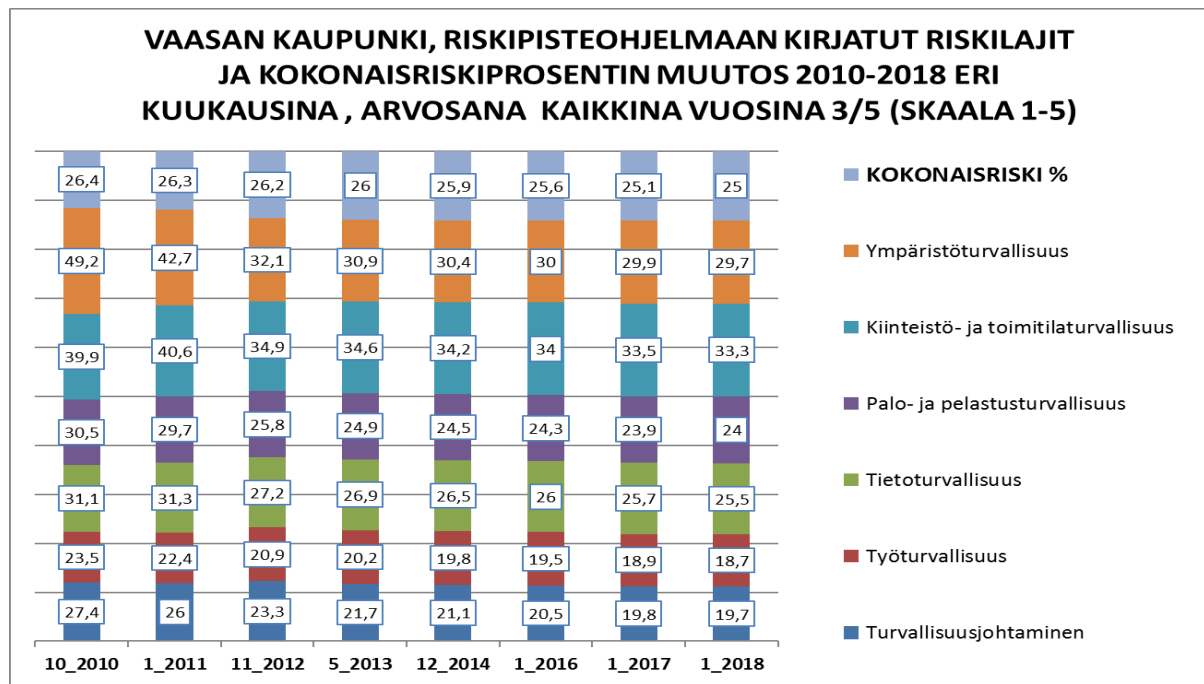
Toimialojen/toimielinten selonteot perustuvat dokumentoituun riskimatriisiin/-kartoitukseen, kuitenkin niin että eräiden toimielinten selonteista puuttuu kirjallista seurantaa todentava tavoite-/toimenpide-/ mittarimatriisi. Osa näistä valvonnan/riskienhallinnan seurantamittareista ei riittävästi kuvaa sitä, onko asetettuihin tavoitteisiin päästy. Tämän puutteen korjaaminen on

edennyt asteittain, kun talousarvio-valmistelussa käytettävät toteutumisen seurantaan velvoittavat lomakkeet otettiin käyttöön. KORI työryhmän kuulemisten ja katselmusten kautta on tavoitteena aikaansaada aukoton yksikkötason dokumentoitu sisäisen valvonnan kontrollien seurantajärjestelmä.

Konserniohjauksen uudistamistyö on osa uuden kuntalain toimeenpanoa ja kaupungin uuden hallintosäännön ja toimintamallin mukaisesti erillinen uusi konsernijaosto aloitti työnsä 1.6.2017. Uuden jaoston käsityksen mukaan konserniohjaukseen tulee jatkossa rakentaa systemaattinen toimintamalli. Konserniohjauksen kehittämisen toinen lähtökohta on kaupungin omistajapolitiikan selkeyttäminen. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa missä yhteyksissä kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kaupunki omistajuudeltaan tavoittelee. Kaupungin palvelutuotannon osana toimivien yhteisöjen tulosta arvioidaan ensisijaisesti sen perusteella, miten ja minkälaisilla kustannuksilla yhtiöt hoitavat niille asetettuja palvelutehtäviään. Konserni-yhtiöiden tilitoimistopalvelua kehitettiin edelleen vuoden aikana.

RISKIPISTE-ohjelmasta on saatavissa tiedot 410 toimintayksikön riskien arvioinnista, kuvastaen ensisijaisesti yksiköiden fyysisen toimintaympäristön/palvelutuotannon turvallisuusriskejä. Nämä osa-alueet muodostavat useimmilla palvelutuotantoalueilla riskienhallinnan perustan. Seuraavasta kaaviosta ilmenevät suoritettujen analyysien/pisteytysten kokonaisarvio/kokonaisriskiprosentti kaikkien turvallisuuden osa-alueiden osalta vuosina 2010-2018¹⁰. Kaikkien riskilajien keskiarvo saa arvosanan tydyttävä skaalalla 1-5 (<30% riski %). Huomionarvoista on kuitenkin, että viime vuosina trendi osoittaa kokonaisriskin ja osa-alueriskien lievästi pienentyneen. Eräillä osa-alueilla riskienhallinta saa jopa arvosanan hyvä.

KORI-työryhmä on jo aiemmin kirjannut kehittämissuosituksena sen, että RISKIPISTE-ohjelman käyttö ja hyödyntäminen integroidaan mm. talo- ja pelastustoimen suorittamien kiinteistöjen kunto- ja turvallisuus-arviointien kanssa

¹⁰ Lukuun ottamatta vuotta 2015, jolloin arviointia ei ole suoritettu. Vuonna 2014 suoritettiin kaksi yhteenvetoa keväällä ja syksyllä, joista tähän on otettu loppuvuoden kartoitus. Arvioinnin määrittely: >50 % =erittäin huono (1/5), <50 % = huono (2/5), <30 % =tydyttävä (3/5), <20 % = hyvä (4/5) tai <10 % = erittäin hyvä (5/5).

1. Säännösten määräysten ja päätösten noudattaminen

Merkittäviä puutteita lakien ja säädösten noudattamisessa ei ole havaittu. Kaupunki on ajankohtaisten erilliskoulutusten kautta antanut koulutusta esimiehille sääntöjen ja päätösten noudattamisesta. Viime vuosina kaupunki on panostanut erityisesti esimiesten koulutukseen. Vuoden 2017 lopussa käynnistyi pilottina ensimmäinen kaupungin esimiehille ja lähiesimiehille räätälöity Lähiesiemiestyön ammattitutkintokoulutus. Tällä koulutuksella korvattiin aiempi Esimiespassikoulutus. Koulutusosioita on täydennetty kaupungin omilla osuuksilla, joiden teema on ollut se miten kulloinkin käsiteltävänä olevat asiat toimivat kaupungissa, esim. kehityskeskustelukäytännöt. Vuonna 2017 johdolle ja esimiehille järjestettiin keskitettynä henkilöstökoulutuksena mm. koulutukset: Hankalat tilanteet ja puheeksi ottaminen, Hyvän muutosjohtamisen aakkoset, Asiakaslähtöinen palveluiden johtaminen sekä rekrytointikoulutus. Yleisiä esimiesinfoja järjestettiin 4 kertaa sekä toimialakohtaisia räätälöityjä esimieskoulutuksia myös 4 kertaa.

Kunnallisvalitusten, syytteeseen asettamisten tai keskeisten oikeusseuraamusten raportoidaan seuraavaa:

-Tapio Lae Oy:n kanne Pohjanmaan käräjäoikeudelle 10.6.2015. Kantaja vaatii kaupunkia suorittamaan Tapio Lae Oy:lle korvauksena/vahingonkorvauksena sopimusrikkomukseen perustuen 500.000 € korkoineen sekä asianosais- ja oikeudenkäyntikulut. Asiassa on pidetty ensimmäinen valmisteluistunto 31.1.2018 ja pääkäsittely tapahtuu 13. ja 18.4.2018.

-Metsäkartelli: Vaasan kaupunki on nostanut kanteen parinkymmenen muun kaupungin kanssa Helsingin käräjäoikeudessa kartelliin osallistuneita yhtiöitä vastaan. Vaasa kaupungin korvausvaatimus tarkentui oikeudenkäynnin kuluessa 143.625,26 euroon. Käräjäoikeus hylkäsi tuomiollaan 31.10.2017 kaikki kuntien kanteet. Käräjäoikeus velvoitti kunkin kunnan suorittamaan korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista Metsäliitto Osuuskunnalle 53.585,50 euroa, UPM Kymmene Oyj:lle 70.266 € ja Stora Enso Oyj:lle 77.971 €, kaikki määrät viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamispäivästä lähtien. Vaasan kaupunki ja suurin osa kunnista on valittanut tuomiosta Helsingin hovioikeuteen. Kuntien ja metsäyhtiöiden välillä käydään asiassa sovintoneuvotteluja (kaupunginhallitus 19.2.2018 § 36). Riskinä omat ja vastapuolten oikeudenkäyntikulut sekä korvausvaatimuksen hylkääminen.

-Jupiter Säätiö sr asetettiin konkurssiin 14.11.2016. Kaupunki valvoi saataviaan yhteensä 613.433 € (sisältäen konkurssipesälle takaisinsaannin perusteella maksettu limiittiluotto 340.000 €). Pesä on maksanut kaupungille 12.3.2018 ennakkojako-osuutta 102.978 €.

-Falcon Commercial Oü on 30.1.2017 nostanut Pohjanmaan käräjäoikeudessa kanteen Vaasan kaupunkia ja FCF-Falcon Commercial Finland Oy:tä vastaan viimeksi mainitun maksamattoman maanvuokraoikeuden kauppahinnan suorittamiseksi vakuutena olevan, maanvuokraoikeuteen kohdistuvan 336.375 € määräisen panttikirjan perusteella. Kaupunginhallitus on päätöksellään 28.8.2017 § 356 hyväksynyt sovintoratkaisun asiassa. Sovinto on vahvistettu 27.9.2017 Pohjanmaan käräjäoikeudessa. Vaasan kaupunki on 20.2.2018 nostanut Pohjanmaan käräjäoikeudessa kanteen FCF-Falcon Commercial Finland Oy:tä vastaan vaatien mm., että yhtiö veloitetaan välittömästi siirtämään omistamansa rakennukset, laitokset ja muun omaisuus-tensa vuokra-alueelta pois ja panemaan vuokra-alue kuntoon. Odotettavissa on, että asia ratkaistaan yksipuolisella tuomiolla Vaasan kaupungin vaatimusten mukaisesti.

-Pohjanmaan käräjäoikeudessa lopetettu pääkäsittely 15.3.2018 rikosasiassa, jossa vastaajina on yksi kaupungin palveluksessa oleva viranhaltija ja kaksi toimenhaltijaa sekä yksi entinen viranhaltija. Haaste-hakemus koskee rikosnimikkeitä lahjuksen ottaminen, lahjusrikkomus, virkavelvollisuuden rikkominen ja tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen. Asia koskee ns. tuhkatyöryhmän matkoihin kohdistuvaa lahjusepäilyä. Käräjäoikeuden ilmoituksen mukaan asiassa annetaan tuomio 18.4.2018.

2. Tavoitteiden toteutuminen ja seuranta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion tavoitteiden ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta vuodelta 2017 on esitetty toimialakohtaisena tarkasteluna jäljempänä tässä toimintakertomuksessa. Kaupungin talouden ja toiminnan seuranta, arviointia ja tasapainotusta on jatkettu vakiintuneen kaavan mukaisesti:

- Talouden ja toiminnan kuukausiraportti viedään helmikuun lopun tilanteesta lähtien kuukausittain kaupunginhallitukselle. Henkilöstömenojen ja henkilöstömäärien kehittymistä sekä palvelujen ostoja ja verotulojen toteutumista sekä myös investointeja kaupunkitasolla ja kaupungin liikelaitoksia seurataan kuukausittain.
- Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle tuodaan huhti- ja elokuun lopun tilanteesta kuukausiraporttia laajempi seurantaraportti.

Kaupunginvaltuusto määrittä kesäkuussa 2015 kaupungin talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2016 – 2019. Todetaan, että säästöihin päästiin sekä omin toimin että myös kiky-ohjelman ansiosta.

Tuloksellisuuden arvioinnin vaikuttavuudesta ja luotettavuudesta saadaan vuosittain arvio tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kautta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2017 antaa myös kaupungin tilintarkastaja lausuntonsa tilintarkastuskertomuksessaan.

3. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta sekä varojenkäytön hallinta

Tilikauden aikana ei ole todettu hankinnoissa, omaisuuden luovutuksessa tai käyttöarvossa merkittäviä menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvausvastuuseen tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Markkinaoikeuteen tehtyjen valitusten määrä on vuosien saatossa vähentynyt. Hankintapalvelukeskuksesta saadun tiedon mukaan tällä hetkellä on vireillä muutama valitus hankinta-asioissa, mutta vuonna 2017 vireille ei tullut yhtään valitusta.

Hankintojen seurannassa ei ole noussut esiin väärinkäytöksiä eikä varojen käytön hallinnasta ei ole löytynyt puutteita eikä vilpillistä toimintaa koskien kaupungin omaisuutta. Hankintapalvelukeskus on keskittynyt kasvattamaan sopimuskattavuutta ja ohjeistamaan hallintokuntia hyvissä hankintakäytännöissä. Uusi hankintalaki tuli voimaan 1.1.2017 ja keskeistä uudistuksessa oli kansallisen kynnyksirajan nousu 60 000 euroon. Rajan nosto väheni osaltaan julkisten hankintojen osuutta. Uuden hankintalain soveltaminen on sujunut hyvin.

Ostopalveluiden ja poikkihallinnollisten prosessien valvonnan osalta todetaan, että:

- VKS:n laskuttamien siirtoviivepäivien määrä oli viime vuonna 2606 (muutos edellisvuoteen +21 %) ja laskutus yhteensä 1,4 M€¹¹. Vanhusten palveluketjua on kehitetty ja mutta ongelma lienee ratkaistavissa vasta maakunta- ja soteuudistuksen kautta. Toiminnallisesti lupaukset siirtoviivepotilaiden vähentämiseksi eivät ole onnistuneet.

¹¹ VKS muutti siirtoviivepotilaiden luokituksen 2 eri luokkaan v. 2016. Yleislääketieteen siirtoviivepäiviä 2017 oli Vaasan osalta 1039, hinta per päivä 550 € ja akuuttilääketieteen siirtoviivepäiviä 1567, hinta per päivä myös 550 €. Yhteensä laskutus sisälsi siirtoviivepäiviä 2606 ja Vaasan osuus VKS:n kaikista siirtoviivepäivistä oli 75 %. (VSHP- tilinpäätöksessä 2017 käytetty myös termiä klinikkavalmiiden potilaiden laskutuspäivät suoritelukuna siirtoviivepäivien sijaan).

Kaupungin rahoitusriskit liittyvät lainasalkkuun, joka koostuu sisäisen pankin lyhytaikaisista lainoista konsernin tytäryhteisöiltä ja lyhytaikaisista kuntatodistuksista sekä pitkäaikaisista velkakirjalainoista. Näin laskettu lainasalkku oli 31.12.2017 yhteensä 258,5 M€ ja lainasalkun keskimääräisellä pääomalla laskettu kesikorko oli 0,94 %. Vuoden 2017 lopussa kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä oli 227,4 M€ ja lyhytaikaisten lainojen määrä 31,1 M€. Kaupunki on aktiivisesti hyödyntänyt alhaista korkotasoa kasvattamalla lyhytaikaisten lainojensa määrää. Lainamäärän ja korkoriskin hallitsemiseksi kaupunginhallitus on laatinut lainasalkkuanalyysin ulkopuolisen asiantuntijan johdolla ja analyysin nojalla on solmittu koronvaihtosopimuksia korkoriskin hallitsemiseksi. Taloussuunnitelman mukaisesti kaupungin nettolainanotto tasaantuu suunnitelmakaudella ja lainan määrä pienenee vain vähäisesti huomioiden lainakannan suuruutta.

4. Sopimustoiminta

Kaupunginhallituksen tiedossa ei ole, että sopimuksista olisi aiheutunut merkittäviä negatiivisia seurauksia toiminnalle. Oikeudellisia riskejä hallitaan ennaltaehkäisevästi varmistamalla päätösten ja oikeustoimien asianmukainen valmistelu, hyödyntämällä sopimusten laadinnassa mm. kaupungin hankintatoimea ja lakimiesyksikköä. Sähköinen asiakirjahallinnon järjestelmä Kaarle on osaltaan tehostanut asiakirjahallintoa ja päätöksentekoa sekä myös kokonaisvaltaista sopimushallintaa.

5. Tiedotus ja viestintä

Kaupunginhallitus johtaa viestintää kaupunkikonsernin viestintästrategian pohjalta. Kaupungin työyhteisöviestinnän ja ulkoisen viestinnän kehittämiseen on tehty useita panostuksia. Uusi intranet otettiin käyttöön tammikuussa 2017. Uusiin työyhteisöviestinnän kanaviin kuuluvat myös Office365-ympäristön tarjoamat työkalut. Www-sivujen uudistuksen valmistelu aloitettiin vuonna 2017 yhteistyössä kaupungin tärkeimpien alueellisten kumppaneiden kanssa.

Tietotekniikan toimivuuden korkean tason varmistaminen on merkittävä tavoite sekä ulkoisessa että sisäisessä tiedotuksessa että palvelutoiminnassa mentäessä kohti 24/7 palveluja. Tietotekniikan toiminnan sujuvuus oli hyvällä tasolla ja vuoden aikana oli vain muutama merkittävämpi häiriötila, joiden kesto oli muutama tunti.

Kaupungin kaikki viestintä kytkeytyy strategiaan. Tämä näkyy sisällöissä sekä viestinnän ja sen kanavien kehittämisessä. Tavoite on ”Tiedotuksen hoitaminen siten, että kuntalaiset ja eri sidosryhmät saavat riittävästi ja ajantasaisesti tosiasioihin perustuvaa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista”.

Kaupungin sosiaalisen median kanavien hyödyntämistä ja sisältöjä kehitettiin edelleen vuoden 2017 aikana. Kanaviin tuotetaan ajankohtaista ja mielenkiintoista sisältöä, joka tavoittaa kohderyhmän ja lisää vuorovaikutusta.

Lehdistötilaisuuksia on järjestetty säännöllisesti toimitusten kokousten yhteydessä sekä silloin, kun kaupunkikonsernissa on vireillä esimerkiksi uusia avauksia tai palvelutuotannon muutoshankkeita. Vuonna 2017 lähetettiin 230 tiedotetta. Tiedotustilaisuuksia järjestettiin 46. Median murroksen myötä laadukkaat tiedotteet korostuvat

6. Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Kaupunginjohtajan alaisuudessa toimii sisäinen tarkastus, jonka tehtävä on hallinto- ja talousprosessien tarkastaminen sekä osallistuminen riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja hallinnon kehittämiseen mm. koulutuksen kautta. Sisäiset tarkastajat tukevat kaupungin tavoitteiden toteutumista tarkastamalla ja arvioimalla organisaatioiden ja sisäisen valvonnan

toimivuutta sekä toiminnan ja päätöksenteon säädöstenmukaisuutta. Suoritettujen tarkastusten perusteella todetaan, että sisäinen valvonta toimii vähintään tyydyttävästi.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupungin ulkoista tilintarkastajaa sopimuksen mukaisesti sekä myy palveluitaan lisäksi Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle.

7. Kokonaisarvio riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan nykytilasta sekä kehittämistoimenpiteet taloussuunnittelukaudella

Merkittävimpien riskien kartoituksesta todetaan, että suurimmat uhat liittyvät kaupunkikonsernin kykyyn vastata kasvavaan palvelukysyntään tai muuttuviin tuotantorakenteisiin niukkenevilla tai nykytasolle jäävillä resursseilla. Kaupungin talouden määrätietoiset tervehdyttämistoimet ovat olleet onnistuneita ja siten alentaneet sopeuttamistoimenpiteisiin liittyviä riskejä. Kuluneena vuonna toimitila- ja kiinteistöhallinnan moninaiset riskit ovat korostuneesti nousseet esiin maakunta- ja soteuudistuksen ja toimitilojen sisätilailmaongelmien myötä.

Kokonaisarviona kaupungin toimintaa uhkaavista merkittävästä riskeistä voidaan todeta, että ne on kattavasti tunnistettu ja että toimenpiteet niiden hallitsemiseksi ovat kohtuullisen hyvällä tasolla ja riskienhallintamenettelyt ovat muotoutumassa säännölliseksi osaksi toimintaa. Hallintokuntien, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden riskiarvioinnit on käsitelty asianomaisissa päättävissä elimissä, jolloin tieto puutteista ja korjaustarpeista on otettu käsittelyyn ja toimeenpantavaksi. Systemaattinen kehitystyö riskien tunnistamisen, arvioinnin ja hallinnan osalta on ollut käynnissä jo useamman vuoden ja jalkauttamisessa on edistytty mm. KORi-työryhmän koordinoimana. Kehittämistyön tulokset on liitetty / liitetään vuosittain osaksi toiminnan ja talouden ohjausjärjestelmää ja talousarviovalmistelua.

Kaupungin viimeaikaiset organisaatiomuutokset, ulkoistamis- ja yhtiöittämisjärjestelyt ovat vähentäneet tulosityksiköiden määrää ja lisäksi kaavailtu maakuntauudistus muuttaa organisaation tuotanto- ja palvelurakenteita radikaalisti. Tämä johtaa strategioiden ja toiminta- ja talousohjauksen merkittäviin painopistemutoksiin. Toimialojen, tulosalueiden, liikelaitosten ja konserniyhtiöiden keskeisiä poimintoja kysymykseen *”Kuinka toimintaympäristön ja mahdollisten riskien arvioidaan muuttuvan taloussuunnittelukaudella 2018 -2020* on ja luetteloitu seuraavasti KORi työryhmän avulla:

- Maakunta- ja soteuudistus on merkittävä, mutta vielä on paljon epäselvää
- Isot muutokset sote, yhtiöittämiset, mahdolliset kuntaliitokset
- Strategisen johtamisen ja osaamisen tarve korostuu nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Kansainvälistyminen, maakuntauudistus ja vaikutukset kuntakenttään, mahdolliset kuntaliitokset ja keskushallinnon organisaatiouudistus vaativat sopeutumista, muutoksenhallintaa ja muutoksen sietämistä.
- Kuntalaisten osallistumisen lisääntyminen ja kuntakonsernin strateginen hallinta, keskushallinnon organisaatiouudistus ja kokeilukulttuuri vaikutukset työhön ja sen arviointi- ja seurantamekanismeihin
- Maakuntahallintouudistus ja soteuudistuksen mukanaan tuoma kuntien roolin muuttuminen, paikallisuuden huomioiminen ja turvaaminen, osallisuuden edistäminen palvelujen turvaamiseksi alueen lähtökohdat huomioiden
- Kaupunki- ja maaseutumaisen kunnan tarpeiden yhteensovittaminen ja kehittäminen jatkossakin aluelautakunnan kanssa yhteistyössä
- Maakunnalliset ja valtakunnalliset ratkaisut viivästyvät, lainsäädäntöuudistusten epävarmuustekijät. Mahdollisesti turhaan tehty tai päällekkäinen työ kuormittaa. Osa-optimointi ja ”kilpailu” asiakkaita ja palvelupisteistä alueellisesti ja eri organisaatioiden välillä huolestuttaa ja vaikeuttaa integraatiota.

- Elevantalet växer i de svenskspråkiga skolorna och eleverna har allt större och mångfasetterade problem. Detta medför utmaningar i skolorna, såväl för personalen, eleverna, resurserna samt för utrymmena.
- Muutosmieliala tallella, organisaatio on edelleen työn alla. Valtiontalouden säästöt kohdistuvat vapaaseen sivistystyöhön. Uutena tehtävänä kotoutumiskoulutukseen sisältyvä koulutus erityisryhmille vaatii uutta osaamista. Aikuisten perusopetuksen järjestämisvastuun siirtyminen vapaaseen sivistystyöhön lisää vastuuta, henkilöstöntarvetta, kasvattaa budjettia.
- Määrärahat ja käyttäjien odotukset eivät kohtaa, kun määrärahat ovat vähentyneet
- Ei isoja muutoksia (Nuorisopalvelut)
- Riskien todennäköisyys kasvaa, kun määrärahaa on käytettävissä vähemmän (Kulttuuri- ja kirjastopalvelut)
- Kulttuurialan valtionosuusjärjestelmää koskevaan lakiin tuleva muutos voi synnyttää paineita toiminnallisiin muutoksiin ja tuottaa lisäkustannuksia. Yhteiskunnan väkivaltaistuminen voi ilmetä myös kulttuurikohteissa siten että museon henkilökuntaan, asiakkaisiin tai kokoelmiin kohdistuu uhkaa ja hyökkäyksiä.
- Toimintaympäristössä ei muutoksia. Toimintaympäristö muuttuu merkittävästi vuoden 2020 alusta, Jolloin ympäristöterveydenhuolto siirtyy maakuntahallinnon tehtäväksi.
- Laaditaan asuntopoliittinen strategia, joka viedään valtuustoon vuoden 2018 aikana. Parannetaan markkinoiden seuranta ja yhteistyötä. Selkeytetään kokonaisjärjestelmää ja vastuita, lisätään tiedotusta ja koulutusta paikkatiedoista.
- Riskien todennäköisyys on vähäinen (rakennusvalvonta)
- Yhtiöittäminen ja sen seurauksena jäljelle jäävän palvelutuotannon asianmukainen organisoituminen on vaativaa (Tekniset palvelut)
- Siivouspalvelut siirtyy 1.4.2018 alkaen osaksi TeeSe Botnia inhouse osakeyhtiötä
- Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus heikko, asiakassuhteiden muutokset sisältäen Sote-Maku uudistuksen ja tuotannollisten tukipalvelujen yhtiöittämisen tuoma paine (Ruokapalvelut)
- Toimintaympäristö muuttuu merkittävästi v. 2018 aikana, kun teknillisten tukipalveluiden inhouse yhtiö, TeeSe Botnia Oy, aloittaa toimintansa 1.4.2018. TeeSe Botnia Oy:öön siirtyy Talotoimen tuotannollinen henkilöstö kiinteistönhoidosta ja ylläpidosta.
- Saneerausvelan hallintaan pyritään luomaan toimivat käytännöt yhdessä kaupunkikonsernin taloussuunnittelun, kirjanpidon ja kuntatekniikan kanssa (Vaasan Vesi)

Kaupunginhallituksen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat toimintalinjat ja konkreettiset kehittämistoimet taloussuunnittelukaudella 2018- 2020 ovat seuraavat:

1) Riskienhallintaa ja valvontaa kehitetään kaudella yhtenäisen strategialähtöisen integroidun ohjausmallin, vertailukehittämisen ja räätälöidyn koulutuksen kautta. Uuden konsernijaoston perustamisen kautta myös konserniyhtiöiden toiminta on saatu yhä paremmin integroitua osaksi kokonaisvaltaista toimintakonseptia.

TOIMENPITEET: Systemaattinen KORl-työryhmätyöskentely ja riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suora kytkentä strategiaan, talousarvioon ja toiminnan seurantaan. Luodaan koko kaupunkikonserniin yhtenäinen riskienkartoitusmalli ja mitattavat valvontakontrollit. Malli on synkronoitu toiminnan ja talouden tavoite-ohjaukseen ja edellyttää oikea-aikaista/ luotettavaa/ systemaattista raportointia yksikkö-/ toimielin-/sidosryhmä-/ ja konsernitasolta kaupunginhallitustasolle¹². Toimielinkohtaiset tai poikkihallinnolliset/ prosessikohtaiset yhtenäiset valvonta- ja riskienhallintajärjestelmät otetaan käyttöön kaikissa toimielimissä.

¹² Vaasan kaupungin päivitetty strategia 2018-2021 merkitsee mm seuraavaa: ”Strategiaan kirjattu johtamisjärjes-telmän kehittäminen tarkoittaa tavoitteiden, mittareiden ja toimenpiteiden seuranta ja

2) Johtamistavan ja hyvän hallinnon jatkuvan parantamisen (lean) kautta vahvistetaan riskienhallinnan perustaa ja edistetään tavoitteiden saavuttamista.

TOIMENPITEET: Johtamiskoulutusta tuetaan ja koulutusta/konsultaatiota järjestetään kaupungin toimesta aktiivisesti sekä myös tilauspohjaisesti. Controllerrjestelmän vakiintuminen on selvästi parantanut mahdollisuuksia järjestää, räätälöidä ja yhtenäistää koulutusta ja ohjausta toimialoilla ja tulosalueilla.

3) Kaupungin talouden tasapainottamiseksi ja tuotantorakenteiden tervehdyttämiseksi riskienhallintaa ja valvontakontrolleja suunnataan yhä enemmän strategiaperusteisiin ja poikkihallinnollisiin laadunvarmistus-prosesseihin.

TOIMENPITEET: Kaupunkikonsernin resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä ja tasapainoa edistetään säännöllisellä arvioinnilla ja yhä parempien mittarianalyysien kautta. Palveluiden uudelleenorganisoinnin ja virtaviivaistamisen yhteydessä varmistetaan sisäisen valvonnan ja sen kontrollien toimivuus uusien toimintamallien mukaisesti.

4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

4.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Liikelaitoksen tuloslaskelmassa esitetään kaupungin ulkopuolelta sekä kaupungin muilta yksiköiltä saadut tuotot ja niille maksetut kulut.

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toimintatuotot	112 947	117 034
Valmistus omaan käyttöön	2 912	1 985
Toimintakulut	-476 082	-496 577
Toimintakate	-360 223	-377 559
Verotulot	279 720	283 863
Valtionosuudet	100 863	107 627
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	730	675
Muut rahoitustuotot	13 740	14 149
Korkokulut	-2 426	-2 572
Muut rahoituskulut	-440	-41
Vuosikate	31 964	26 141
Poistot ja arvonalentumiset	-31 999	-31 291
Tilikauden tulos	-34	-5 150
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	694	773
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	60
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys(+)	85	840
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	744	-3 477

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	23,9	23,7
Vuosikate / Poistot, %	99,9	83,5
Vuosikate, euroa/asukas	474	387
Asukasmäärä	67 398	67 620

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

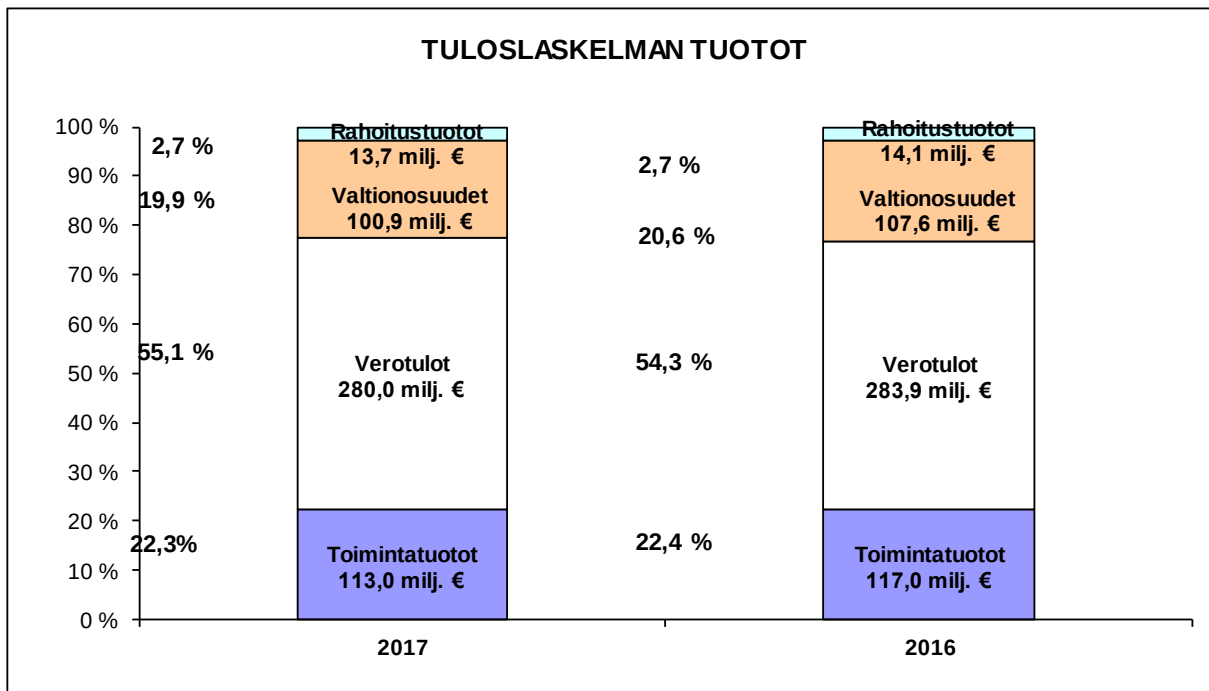
$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

4.2 Tuloslaskelman tuotot

Tuloslaskelman tuotot olivat yhteensä 507,3 miljoonaa euroa (522,7 milj. euroa vuonna 2016). Verotulojen osuus tuotoista oli 55,1 % ja valtionosuuksien 19,9 % eli verorahoitus oli 75,0 % tuotoista. Verotulojen osuus laski 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

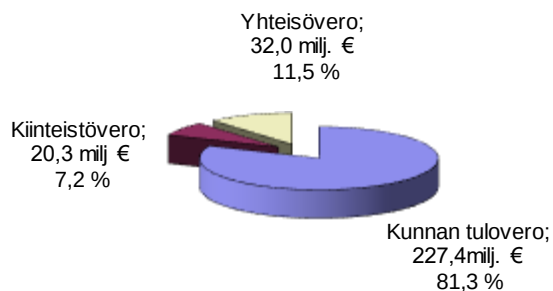
4.2.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot olivat 113,0 miljoonaa euroa ja ne laskivat 0,1 % vuodesta 2016, koko maan vastaavan keskimääräisen vähennyksen ollessa 5,9 %. Suurimmat erät ovat myyntituotot 58,7 miljoonaa euroa ja maksutuotot 26,4 miljoonaa euroa.

4.2.2 Verotulot

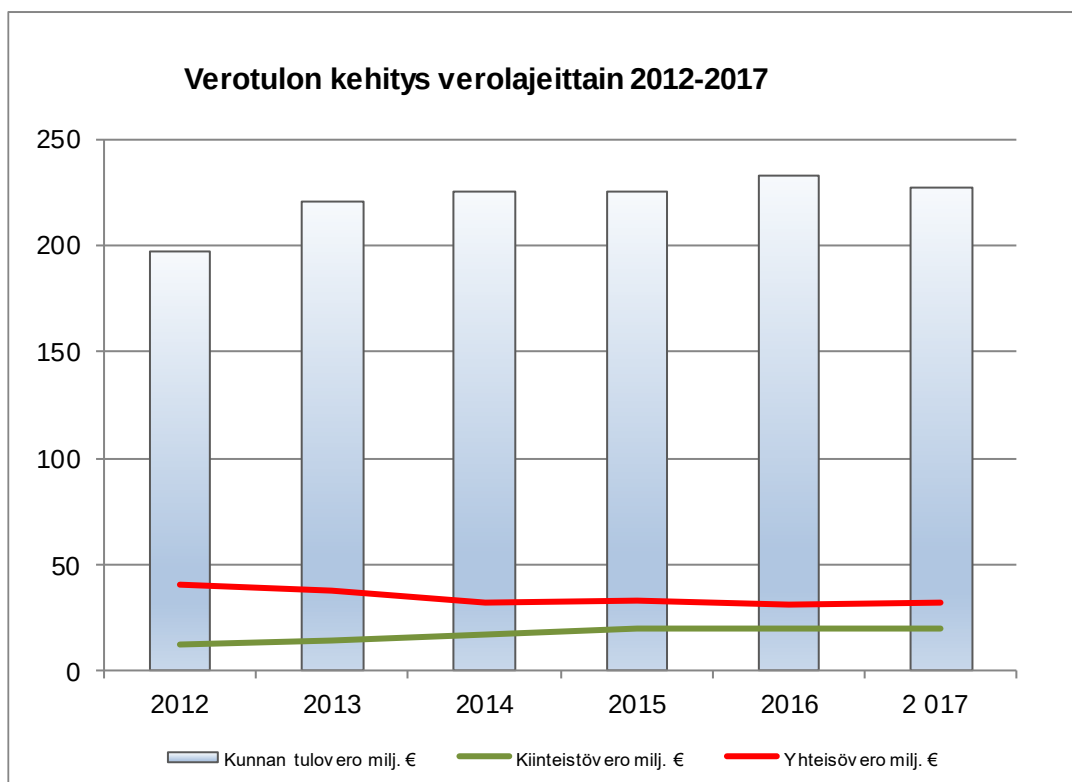
Verotulot vuonna 2017 olivat 279,7 miljoonaa euroa ja laskua oli 4,2 miljoonaa euroa. Kunnallisveron osuus verotuloista oli 81,3 %, vastaava kansallinen taso keskimäärin oli 83,8 %. Yhteisöveron osuus oli 11,5 % ja kiinteistöveron 7,2 %.

Verolajien osuudet 2017

Kunnan tuloveroa kertyi vuonna 2017 yhteensä 227,4 milj. euroa. Vaasan kunnallisverotettavien tulojen lasku oli vuonna 2017 noin 1,5 %. Vuoden 2017 kunnallisverokertymä alitti budjetoidun noin 0,9 miljoonaa euroa ja 0,3 %.

Yhteisöveroa tilitettiin 32,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,7 miljoonaa euroa edellistä vuotta enemmän

Kiinteistöveron tilitykset olivat 20,3 miljoonaa euroa. Veroprosentit olivat: yleinen 1,15 %, vakituinen asunto 0,5 %, voimalaitos 2,85 % ja rakentamaton rakennuspaikka 4,0 %. Kiinteistöveron tuotto nousi 0,2 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden ja ylitti budjetoidun 0,1 miljoonaa euroa.

4.2.3 Valtionosuudet

Valtionosuuksia saatiin 100,9 miljoonaa euroa, mikä oli 4,7 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa. Vuoteen 2016 verraten valtionosuuksia saatiin 6,8 milj. euroa vähemmän. Valtionosuudet ovat 19,9 % kaupungin kokonaistuloista.

Valtionosuudet (milj. €)	2016	2017	muutos %
Peruspalvelut	90,4	84,6	6,3 %
Verotuloperusteinen vos-tasaus	-6,4	-4,9	-22,9 %
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,3	0,3	0,0 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	23,3	20,9	-10,2 %
Yhteensä	107,6	100,9	-6,3 %

4.2.4 Rahoitustuotot

Rahoitustuottoja kertyi 13,7 miljoonaa euroa ja ne laskivat 0,4 miljoonaa euroa. Rahoitustuotoista merkittävin on Vaasan Sähkö Oy:n maksama osinko 13,0 miljoonaa euroa.

4.3 Tuloslaskelman kulut

Tuloslaskelman kulut olivat yhteensä 479,0 miljoonaa euroa toimintakulujen muodostaessa 99,4 % ja rahoituskulujen 0,6 % kuluista.

4.3.1 Toimintakulut

Toimintakulut olivat 476,1 miljoonaa euroa; laskua edelliseen vuoteen oli 4,1 %. Toimintakulujen kasvutahti Vaasassa on huomattavasti laskenut. Toimintakuluista merkittävin on henkilöstökulut 237,5 miljoonaa euroa, laskua edelliseen vuoteen 4,4 %. Palvelujen ostot olivat 175,9 miljoonaa euroa. Yli puolet tästä kuluerästä eli 84,1 miljoonaa euroa on erikoissairaanhoidon kustannuksia, jotka laskivat 4,9 %.

Toimintakulut	2017 milj. €	osuus %	2016 milj. €	muutos %
Henkilöstökulut	237,5	49,9 %	248,5	-4,4
Palvelujen ostot	175,9	37,0 %	177,4	-0,8
Aineet ja tarvikkeet	27,9	5,9 %	27,3	2,1
Avustukset	24,5	5,2 %	34,0	-27,8
Vuokrat	8,2	1,7 %	7,5	9,1
Muut toimintakulut	2,0	0,4 %	1,9	6,5
Yhteensä	476,1	100 %	496,6	-4,1

4.3.2 Rahoituskulut

Rahoituskuluja oli tilikaudella 2,9 miljoonaa euroa, josta 2,4 miljoonaa euroa on pitkäaikaisten lainojen korkoja.

4.4 Toimintakate ja vuosikate

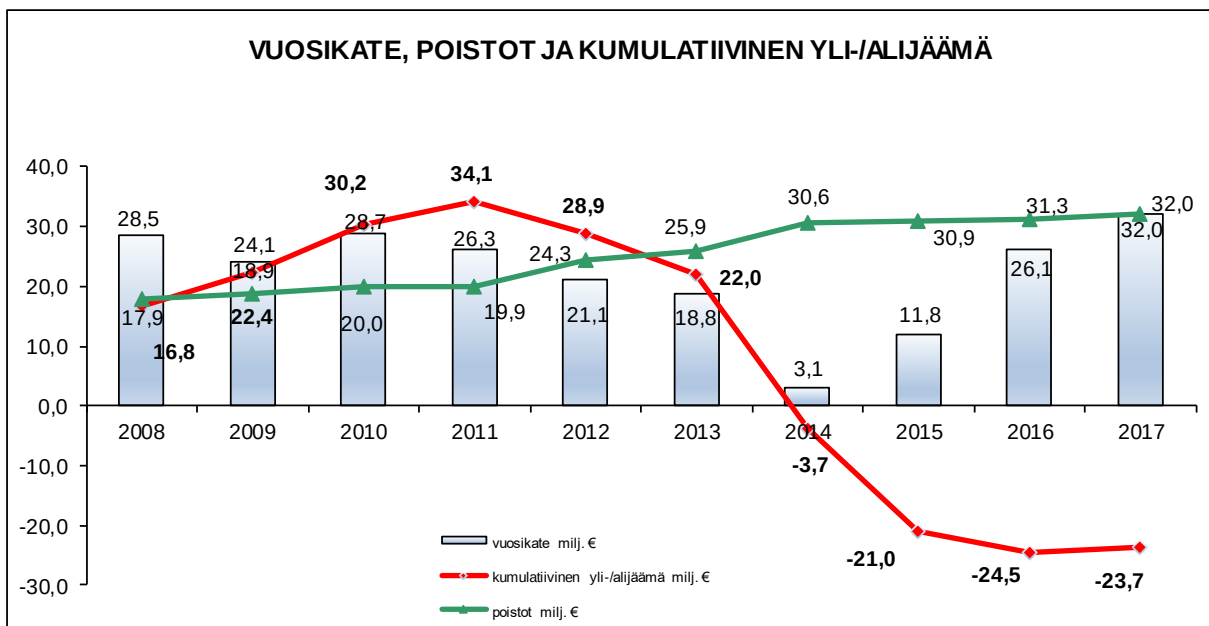
Toimintakate oli -360,2 miljoonaa euroa ja se parani edellisestä vuodesta 17,3 miljoonaa euroa ja 4,8 %.

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus oli 380,6 miljoonaa euroa. Verorahoitus riitti kattamaan toimintakatteen määrän, jolloin verorahoituksesta jäi käytettäväksi 20,4 miljoonaa investointeihin. Toimintakatteen osuus verorahoituksesta oli 94,6 %.

Vuosikate oli 32,0 miljoonaa euroa muutetun budjetoidun vuosikatteen ollessa 27,1 miljoonaa euroa. Ero budjettiin johtuu toimintakatteen toteutumisesta yli budjetoidun sekä verotulojen ja rahoitustuottojen sekä valtionosuuksien jäämisestä alle budjetin.

Vuosikatteen poikkeamaa selittävät erät	milj. €
Toimintakate yli budjetin	10,6
Verotulot alle budjetin	-0,9
Valtionosuudet alle budjetin	-4,7
Rahoitustulot ja -menot nettotulo alle budjetin	-0,1
Yhteensä vuosikate budjetoitua parempi	4,9

Talouden tasapainon vähimmäisvaatimus, jonka mukaan vuosikatteen tulee olla poistojen suuruinen, ei aivan toteutunut. Poistot olivat 31,99 miljoonaa euroa ja vuosikate kattoi poistoista 99,89 %.

Talouden pitkän aikavälin rahoitustasapaino edellyttää, että suunnitelmapoistot ja poistonalaisten investointien omahankintameno ovat samaa tasoa.

Tilikauden tulos oli -0,03 miljoonaa euroa. Poistoeron tuloutuksen ja rahastonsiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,7 miljoonaa euroa.

5. TOIMINNAN RAHOITUS

5.1 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmaan kootaan kaupungin kaikki rahanlähteet ja rahankäyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	31 964	26 141
Tulorahoituksen korjauserät	-3 233	-1 860
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-34 771	-39 379
Rahoitusosuudet investointeihin	643	2 030
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 018	1 727
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 379	-11 341
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-16	-1 137
Antolainasaamisten vähennykset	699	1 233
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	35 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 252	-20 650
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-28 600	4 677
Oman pääoman muutokset	-866	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 298	-5 139
Rahoituksen rahavirta	-736	13 984
Rahavarojen muutos	-2 115	2 643
Rahavarat 31.12	13 057	15 172
Rahavarat 1.1	15 172	12 529
	-2 115	2 643

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-126 253	-156 922
Investointien tulorahoitus, %	93,7	70,0
Lainanhoitokate	1,6	1,2
Kassan riittävyys, pv	9	10
Asukasmäärä	67 398	67 620

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

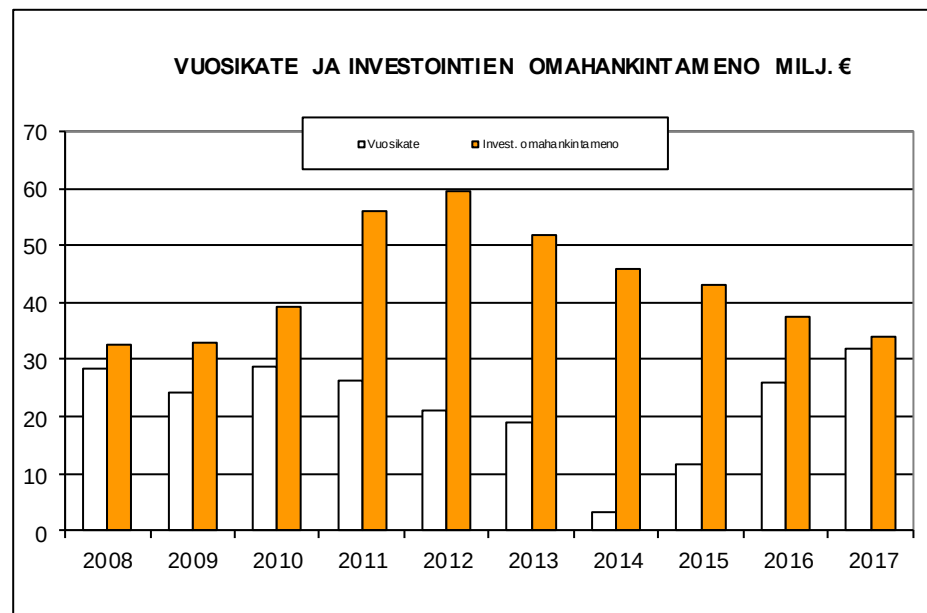
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Tilikauden toiminnan ja investointien rahavirta oli 1,4 milj. euroa negatiivinen. Tulorahoituksella katettiin 93,7 % investointimenoista. Tilikaudella lisättiin korollisen vieraan pääoman määrää 20,7 miljoonaa euroa ja rahavarat vähentyivät 2,1 milj. euroa.

Vuosi 2017 päättyi korkomarkkinoilla matalalle korkotasolle: Vuoden 2017 ensimmäinen noteeraus 1 kk euriborille oli -0,368 % ja vuosi myös päättyi samalle tasolle -0,368 %. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin vuoden aikana 40,0 miljoonaa euroa ja lyhennettiin 19,3 miljoonaa euroa. Lainakanta tilivuoden lopussa oli 258,5 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, € tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Vaasan tunnusluku oli -126,3 miljoonaa euroa.

Investointien tulorahoitus % kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vaasan tunnusluku 31.12.2017 oli 93,7 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun arvo jää alle yhden. Vaasan lainanhoitokate on tyydyttävä 1,6 (1,2 v. 2016).

Kassan riittävyys (pv) kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Vaasan kaupungin kassan riittävyys vuoden 2017 lopussa oli 9 pv.

6. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

6.1 Tase ja sen tunnusluvut

Tase kuvaa tilinpäätöspäivän mukaista taloudellista asemaa sisältäen omaisuuden ja pääomaerät tilikauden lopussa.

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	191 910	191 910
Muut pitkävaikutteiset menot	11 017	12 432	Arvonkorotusrahasto	121 763	122 313
	11 017	12 432	Muut omat rahastot	8 647	9 598
Aineelliset hyödykkeet			Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-24 431	-21 039
Maa- ja vesialueet	48 265	44 780	Tilikauden yli- / alijäämä	744	-3 391
Maa- ja vesial. arvonkorotukset	121 149	121 699		298 634	299 390
Rakennukset	196 483	201 175	POISTOERO JA VAPAA-		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	89 359	85 647	EHTOISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	16 498	17 031	Kertynyt poistoero	4 521	5 215
Ennakkomaksut ja keskener.hanl	3 069	2 452		4 521	5 215
	474 823	472 784	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Eläkevaraukset	376	723
Osakkeet ja osuudet	88 476	88 852	Muut pakolliset varaukset	2 920	3 120
Osakkeiden ja os. arvonkorotuks	614	614		3 296	3 843
Muut lainasaamiset	16 690	17 378	TOIMEKSIANTOJEN		
Muut saamiset	2 211	2 206	PÄÄOMAT		
	107 991	109 051	Valtion toimeksiannot	20	15
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lahjoitusrahastojen pääomat	24 489	23 315
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	24 244	23 139	Muut toimeksiantojen pääomat	634	612
Muut toimeksiantojen varat	265	256		25 143	23 942
	24 509	23 395	VIERAS PÄÄOMA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pitkäaikainen		
Vaihto-omaisuus			Joukkovelkakirjalainat	80 000	40 000
Aineet ja tarvikkeet	435	483	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	146 609	165 262
Keskeneräiset tuotteet	670	1 835	Lainat julkisyhteisöiltä	750	1 050
Valmiit tuotteet	8	8	Saadut ennakot	525	675
Muu vaihto-omaisuus	0	3	Liittymismaksut ja muut velat	3 997	3 873
	1 113	2 330		231 881	210 860
Saamiset			Lyhytaikainen		
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	28 652	58 900
Muut saamiset	0	2	Lainat julkisyhteisöiltä	300	350
Siirtosaamiset	790	2 434	Lainat muilta luotonantajilta	2 210	810
			Saadut ennakot	3 104	3 201
Lyhytaikaiset saamiset			Ostovelat	19 497	14 685
Myyntisaamiset	12 970	13 765	Muut velat	9 947	9 952
Lainasaamiset	3 150	3 253	Siirtovelat	33 544	34 683
Muut saamiset	8 145	8 538		97 254	122 581
Siirtosaamiset	3 163	2 676	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	660 729	665 832
	28 218	30 668			
Rahat ja pankkisaamiset	13 057	15 172			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	660 729	665 832			

	2017	2016
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus, %	46,1	46,0
Suhteellinen velkaantuneisuus	66,0	64,8
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	67,7	66,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-23 686	-24 431
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-351	-361
Lainakanta 31.12., 1 000 €	258 521	266 373
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 836	3 939
Lainasaamiset, 1 000 €	16 690	17 378
Asukasmäärä	67 398	67 620

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainasaamiset 31.12

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Vaasan omavaraisuusaste 31.12.2017 oli 46,1 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vaasan kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus nousi vuodesta 2016 ollen 66,0 %.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vaasan lainakanta laski 7,9 miljoonalla eurolla. Lainaa/asukas oli vuoden lopulla 3 836 euroa.

7. KOKONAISTULOT JA –MENOT

Kokonaistulojen ja menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	milj€	%	MENOT	milj€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	112,9	20,5	Toimintakulut	476,1	85,2
Verotulot	279,7	50,8	- Valmistus omaan käyttöön	-3,0	-0,5
Valtionosuudet	100,9	18,3	Korkokulut	2,4	0,4
Korkotuotot	0,7	0,1	Muut rahoituskulut	0,4	0,1
Muut rahoitustuotot	13,7	2,5	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			- Pakollisten varausten muutos	0,5	0,1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		
luovutusvoitot	-2,8	-0,5	luovutustappiot	-0,1	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,6	0,1	Investointimenot	34,8	6,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			Rahoitustoiminta		
luovutustulo	4,0	0,7	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	19,3	3,5
Rahoitustoiminta			Lyhytaikaisten lainojen vähennys	28,6	5,1
Antolainasaamisten vähennykset	0,7	0,1			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40,0	7,3			
			Kokonaismenot yhteensä	559,0	100,0
Kokonaistulot yhteensä	550,4	100,0			

8. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, ja talous. Konsernijohto vastaa omistajapolitiikan toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Valtuusto määrittelee omistajapolitiikan sekä hyväksyy merkittävimpien konserniyhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarviossa. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osana kaupungin tilinpäätöstä ja vuodesta 2018 alkaen osana kaupungin juoksevaa seurantajärjestelmää.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserni- ja yhteisöohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun ne eivät kuulu kaupunginjohtajalle, toimialajohtajalle tai talousjohtajalle. Konsernijaosto myös valmistelee kaupunginhallitukselle konserni- ja yhteisöohjausta koskevat päätösaasiat.

Yhteisöille asetetut tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi

Vuosittain asetetaan tavoitteet konserniyhteisöille kaupungin talousarviossa.

Kiinteistö Oy Pikipruukki Fastighets Ab

Yhtiön toiminnan tavoitteina on ollut toteuttaa yhtiön ja Vaasan kaupungin välillä vuonna 2014 solmitun aiesopimuksen mukainen toiminta. Tällä aiesopimuksella osapuolet sitoutuivat vanhusten palvelurakenteen uudistamista koskevan toteutusohjelman läpivientiin rakennuttamalla uusia palvelutaloja, jotka Vaasan kaupunki vuokraa Pikipruukilta. Tammikuussa 2017 aloitettiin viidennen palvelutalon, Präntöön Helmen, rakennustyöt. Präntöön Helmi (ent. Kapteeninkadun palvelutalo) on aiesopimuksen viimeinen hanke. Sopimuksessa mainittu kuudes hanke, Ristinummen keskustan kehittämishanke on kirjattu sopimukseen optiona ja kaupungin ilmoituksen mukaan sitä ei toistaiseksi toteuteta. Präntöön Helmi valmistuu huhtikuussa 2018, jonka jälkeen palvelutaloissa on yhteensä 306 uutta tehostetun hoidon palveluasuntoa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 13 567 m². Tilikauden aikana valmistui vuokratalon, Kirkkopuistikko 32 C, perusparannustyö, johon valmistui 24 uutta vuokra-asuntoa. Lisäksi yhtiö myi omistamansa kiinteistön Klemetinkatu 10 tilikauden aikana ja vuokratalo Länsimetsäntie 17 liitettiin kaukolämpöverkkoon.

Pikipruukin tavoitteena oleva taloudellinen kannattavuus on tilikauden aikana säilynyt hyvänä. Kohtuuhintainen asumiskustannus edellyttää, että asuntokannan vastaa nykyistä ja tulevaa kysyntää ja että yhtiön asuntojen käyttöaste säilyy hyvänä. Edellä mainittuihin tavoitteisiin perustuen toteutettiin tilikauden aikana edelleen yhtiön jo aikaisemmin laatimaa pitkän tähtäimen suunnitelmaa parantaa vuosittain vuokra-asuntojen tasoa vastaamaan nykyistä kysyntää. Tämä tason parannusohjelma on edennyt tavoitellusti.

Kohtuuhintaisen asumisen tavoitteen onnistumista edesauttaa nykyinen alhainen korkotaso ja tasapainossa oleva vuokra-asuntojen kokonaistarjonta/kysyntätilanne. Tilikauden aikana asuntojen kysyntä painottui edelleen pieniin, hyvän sijainnin omaaviin asuntoihin. Vaasan kaupungin keskustaan on parin viime vuoden aikana valmistunut runsaasti uusia pienasuntoja, joista suuri osa on tarjolla vuokra-asunnoiksi sijoittajien toimesta. Tämä on väistämättä vaikuttanut yhtiön omistamien asuntojen kysyntään, joka on tilikauden aikana hieman laskenut.

Vuokra-asuntomarkkinatilanne tulee kiristymään keskusta-alueen runsaan kerrostalotuotannon johdosta ja erityisesti niiden runsaan pientuotannon johdosta, koska huomattava osa tästä tuotannosta ohjautuu markkinaehtoisille vuokra-asuntomarkkinoille. Keskustan ulkopuolella sijaitsevien vuokra-asuntojen kilpailuasema heikkenee niin sijainnin kuin rakennuskannan iän sekä eräitä asuinalueita rasittavien huolestuttavien heikkojen julkisten liikenneyhteyksien johdosta. Edellä olevaan perustuen yhtiössä suunnitellaan joidenkin vuokratalojen myyntiä sekä hyvällä sijainnilla olevan epäkurantin huoneisto-ohjelman omaavan vuokratalon purkamista ja mahdollisuutta rakentaa uusi vuokratalo tilalle. Perhekokojen pieneneminen ja yksineläjien määrän lisääntyminen, sosiaalitoimen säästötavoitteet vähentävät asumiskustannuksiin kohdistuvaa yhteiskunnan tuen määrää. Muun muassa nämä seikat heikentävät keskustan ulkopuolella sijaitsevien suurempien kerrostaloasuntojen kysyntää.

Yhtiön talouteen ja liiketoimintaan kohdistuvina tekijöinä on vaikuttamassa tulevaisuudessa lainsäädännön muutokset esimerkiksi valtion asuntopoliittisissa linjauksissa arava- ja korkotukilainsäädännössä tai ympäristönormien tiukentamisessa, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi rakentamisen, energian, veden ja jätehuollon kustannuksiin. Lainsäädäntöä ollaan tiukentamassa ja normeja lisäämässä.

Kunnallisten vuokra-asuntojen työvoimapolitiittinen tarve on vähentynyt alhaisen yleisen korkotason ja asuntotarjonnan myötä. Vastaavasti esimerkiksi erityisryhmien laitospaikkojen purkamisvelvoite luo mahdollisuuksia yhtiölle, kun Vaasan kaupunki järjestää uudelleen heidän asumis- ja palveluverkostoa.

Oy Vaasan Asumisoikeus – Vasa Bostadsrätt Ab

Yhtiön tavoitteena ollut taloudellisen kannattavuuden ylläpitäminen on tilikauden aikana säilynyt kohtuullisella tasolla edellisten tilikausien tapaan.

Edellä mainittuun tavoitteeseen perustuen tilikauden aikana myytiin yhtiön omistama asumisoikeustalo Postikatu 10-12, myynti perustui alhaiseen käyttöasteeseen ja pitkäaikaiseen taloudellisen alijäämän tuottamiseen. Asuntomarkkinatilanne kiristyi keskusta-alueen runsaan kerrostalotuotannon johdosta, koska huomattava osa tästä tuotannosta ohjautuu markkinaehtoisille vuokra-asuntomarkkinoille. Yhtiö kilpailee samoilla asuntomarkkinoilla vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen kanssa. Erityisesti isojen perheasuntojen sekä keskustan ulkopuolella sijaitsevien asumisoikeusasuntojen menekki heikkeni tilikauden aikana.

Kohtuuhintaisen asumisen tavoitteen onnistumista edesauttaa nykyinen alhainen korkotaso ja tasapainossa oleva asuntojen kokonaistarjonta ja kysyntätilanne. Tilikauden aikana asuntojen kysyntä painottui edelleen pieniin, hyvän sijainnin omaaviin asuntoihin. Vaasan kaupungin keskustaan on parin viime vuoden aikana valmistunut runsaasti uusia pientuotantoja, joista suuri osa on tarjolla vuokra-asunnoiksi sijoittajien toimesta. Tämä on vaikuttanut yhtiön omistamien asuntojen kysyntään alentavasti, edellä olevasta syystä asuntojen käyttöaste on tilikauden aikana hieman laskenut.

Asumisoikeus- ja vuokra-asuntomarkkinatilanne tulee kiristymään keskusta-alueen runsaan kerrostalotuotannon johdosta, koska huomattava osa tästä tuotannosta ohjautuu markkinaehtoisille vuokra-asuntomarkkinoille. Keskustan ulkopuolella sijaitsevien asumisoikeusasuntojen kilpailuasema heikkenee niin sijainnin kuin rakennuskannan iän sekä eräitä asuinalueita rasittavien heikkojen julkisten liikenneyhteyksien johdosta. Perhekokojen

pieneneminen ja yksineläjien määrän lisääntyminen, sosiaalitoimen säästötavoitteet vähentävät asumiskustannuksiin kohdistuvaa yhteiskunnan tuen määrää. Muun muassa nämä seikat heikentävät keskustan ulkopuolella sijaitsevien suurempien asuntojen kysyntää. Yhtiön talouteen ja liiketoimintaan kohdistuvina tekijöinä on vaikuttamassa tulevaisuudessa lainsäädännön muutokset esimerkiksi valtion asuntopoliittisissa linjauksissa arava- ja korkotukilainsäädännössä tai ympäristönormien tiukentamisessa, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi rakentamisen, energian, veden ja jätehuollon kustannuksiin. Lainsäädäntöä ollaan tiukentamassa ja normeja lisäämässä.

Kunnallisten vuokra- ja asumisoikeusasuntojen työvoimapolitiittinen tarve on vähentynyt alhaisen yleisen korkotason ja asuntotarjonnan myötä.

Vähänkyrön Vuokratalot Kiinteistö Oy

Yhtiö on tarjonnut kohtuuhintaista asumista Vähässäkyrössä asuville ja tänne muuttaville asukkaille.

Yhtiön viimevuoden käyttöaste oli yli 91%, joka oli budjetoidun mukainen. Yhtiön maksuvalmius on säilynyt hyvänä. Yhtiö rakennutti keskustan alueella sijaitseviin kolmeen rivitaloon uudet katot, joihin ei uutta lainaa otettu. Samoin valmistuivat kuituliittymät kaikkiin asuntoihin.

Kilpailutilanne alueen vuokra-asunto markkinoilla jatkuu kohtuullisen kovana.

Vaasan seudun Matkailu Oy

Vaasan seudun matkailu Oy eli Visit Vaasa, on toiminut neljä vuotta osakeyhtiönä. Visit Vaasa on Vaasan ja Närpiön kaupunkien sekä Mustasaaren, Laihian, Isonkyrön, Maalahden, Korsnäsin ja Vöyrin kuntien omistama yhtiö.

Visit Vaasan toiminnan ydin on sen omistajakaupunkien ja -kuntien tunnettuuden sekä houkuttelevuuden lisääminen, koko seudun matkailupalvelujen- ja tuotteiden kehittäminen, markkinointi ja myynti sekä matkailuneuvonta. Lisäksi Visit Vaasan tehtävänä on lisätä alueella pidettävien kokousten ja kongressien määrää, ja siten myös edistää alueen kokous- ja kongressitilojen myyntiä sekä markkinointia niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Tehtävään kuuluu lisäksi Vaasan ydinkeskustan kehittäminen myynnissä ja tapahtumissa sekä yhdessä Vaasan kaupungin kanssa toteuttaa markkinointia ja yhteistyössä järjestäjien kanssa tapahtumia saadakseen enemmän elämyksiä, yleisöä ja tapahtumia alueelle.

Visit Vaasa markkinoi Vaasan seutua kotimaassa ja ulkomailla matkailu-, kokous-, tapahtuma- ja risteilykohteena tavoitteenaan lisätä seudun matkailutuloa, ja Visit Vaasa toimii myös liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti tehokkaasti ja taloudellisesti.

Visit Vaasa on tähän asti pystynyt markkinoimaan Vaasaa ja Vaasan seutua laajemmin erityisrahoituksella, jolla piiriin Vaasan seutu on päässyt näkymään sekä pohjoismaissa, Suomessa sekä saksanmaissa. Aikomus on lähivuosina laajentaa toimintaa myös aasiaan. Tämä on haasteellista ainakin taloudellisesti. Alueelle on saatava enemmän matkailijoita myös lentokentän kautta.

Tilikausi yhtiössä oli vuonna 2017 lähes sama kuin 2016, liikevaihto jäi jokseenkin pienemmäksi. Vuodesta 2015 liikevaihto nousi reilusti prosentuaalisesti mutta jos katsotaan liikevaihtoa, niin toiminta on suhteessa muihin vastaaviin yhtiöihin Suomessa pieni.

Suurin muutos vuonna 2017 oli tapahtumien määrä, joka seudulla ylitti 500 kpl ja Suomi 100 teemalla oli lähemmäs sata tapahtumaa. Ruotsalaisten yöpyminen kasvoi 26,1% Vaasassa ja kokonaisyöpyminen Vaasassa kasvoi 4,1%. Yli tuhannen kävijän tapahtumat toivat yhteensä lähemmäksi 400.000 kävijää (vs. vuonna 2016 250.000 kävijää) ja yhteistyökumppanien määrä on nyt lähemmäs 300.

Kehitys menee enemmän kansainväliseen myyntiin ja sanonta ”jos et näy et ole olemassa” tulee vielä enemmän pinnalle. Haaste on pieni liikevaihto, joka liian usein kaataa mahdollisuuksia osallistua toimenpiteisiin sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Palosaaren Yrityskeskus Oy

Kaupunkikonsernin yhtiönä tavoitteena on kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kiinteistöjen muokkaaminen viihtyisiksi ja moderneiksi toimintaympäristöiksi ja näin auttaa myös uusien yritysten etabloitumista kaupunkiin.

Yhtiö on kuluneen vuoden aikana edelleen jatkanut entisen puuvillatehdasalueen saneerausta. Kalastajankatu 14 niin kutsutun funkkistyyllisen kiinteistön saneeraus on myös aloitettu.

Yhtiön rahoitusasemassa ei ole tapahtunut muuta olennaista kuin poikkeuksellinen liian suurena peritty eläkevakuutusmaksupalautus. Korjauksia on hieman viivytetty alkuvuoden hiljaisen kysynnän vuoksi, ja tästä sekä maksupalautuksesta johtuen tulos näyttää poikkeuksellisesti voittoa.

Suurimmat korjausmenot ovat kohdistuneet Wolffintiellä rakennuksiin F11 ja F2 sekä kalastajankadun kiinteistöön, yhteensä noin 270.000 € ja ne on rahoitettu omarahoitteisesti. Vuoden 2017 aikana on kaksi työntekijää siirtynyt eläkkeelle ja on palkattu yksi uusi työntekijä, eli nettomuutos on miinus yksi. Viiden vuoden sisällä on henkilöstön nettovähennys viisi.

Yhtiön talouden arvioidaan pysyvän ennallaan. Toiminnallinen käyttöaste Wolffintien kiinteistössä oli vuoden vaihteessa 90% (alkuvuonna 87%), keskimääräinen toiminnallinen käyttöaste kaikkien kiinteistöjen suhteen oli vuoden päättyessä 80%, tämä johtuu pääasiassa Kalastajankadun 15 %:n käyttöasteesta. On huomattava, että toiminnallinen käyttöaste kuvastaa lähinnä tilojen kysyntää, ei talouden tilaa.

Kuluvana vuonna arvellaan saatavan käyttäjä myös pääosalle Kalastajankadun kiinteistöä.

Ab Stormossen Oy

Stormossenin toimintaperiaatteena on ylläpitää kustannustehokasta ja korkean palvelutason jätehuoltoa, joka huomioi kestävästä kehityksen.

Stormossen on 32,95 %:n omistusosuudella osakkaana Westenergy Oy:ssä, joka ylläpitää jätteenpolttolaitosta. Westenergy myy jätteenkäsittelypalveluja omistajilleen omakustannusperiaatteella. Tuotettu höyry myydään Vaasan Sähkö Oy:lle, joka laitoksessaan muuttaa höyryn kaukolämmöksi ja sähköksi.

Vuonna 2014 Stormossen solmi Vaasan kaupungin kanssa yhteistyösopimuksen jonka mukaan Stormossen toimittaa liikennekaasua 12 kaasubussille. Sopimuksen mukaan

Stormossen hankkii kaasunjalostuslaitoksen, jossa biokaasua puhdistetaan täyttämään liikennekaasustandardia, ja tankkausaseman busseja varten sekä yleisöä varten. Linja-autot sekä yleisötankkausasema vihittiin käyttöön 13.2.2017. Biokaasun jalostuslaitos valmistui huhtikuussa ja sen vihki käyttöön elinkeinoministeri Mika Lintilä 5.5.2017.

Yhdyskuntajätteen hyötykäyttöaste oli kaudella 98 % ollen yhtä korkealla tasolla kuin 2016. Yrityksen liikevaihto oli tilikaudella 13 620 401 euroa. Voitto rahoituserien jälkeen oli 1 043 163 euroa. Tulospaannus johtui pääasiassa vanhan kaatopaikan sulkemista koskevan tarjouskilpailun toteutuksesta. Vanhan kaatopaikan varaus on päivitetty sulkemistöiden voittaneen urakkatarjouksen perusteella, jolla on +793 167 euron kertaluonteinen tulosvaikutus.

Investoinnit olivat yhteensä 2 122 837 euroa (1 180 137 euroa, netto) jotka suurimmaksi osaksi koskevat kaasunjalostuslaitoksen ja liikennekaasun tankkausaseman investointia, muutostöitä biologisen jätteen vastaanottoa ja käsittelyä varten biokaasulaitoksessa sekä mädätysjäätteen käsittely- ja varastointialueen laajentamista. Kaasunjalostuslaitokseen ja tankkausasemaan sekä biokaasulaitoksen energiatehostukseen kohdistettua energiatukea on saatu yhteensä 942 700 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden lopussa yhteensä 8 957 745 euroa. Vakavaraisuus oli 27,8 % vuonna 2017 verrattuna edellisen vuoden 22,1 %: iin. Korkoriskien pienentämiseksi on n. puolet lainakannasta sidottu kiinteään korkoon. Lainojen jäljellä oleva takaisinmaksuaika on pääasiassa n. 13 vuotta.

EU:n jäsenmaiden, parlamentin ja komission välisen alustavan sopimuksen 18.12.2017 mukaan tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Jäsenmaiden tulee järjestää ainakin muovi-, lasi-, metalli-, paperi- ja biojätteen sekä tekstiilien keräys. Nämä tavoitteet ovat linjassa myös Stormossenin strategian kanssa, Stormossenin tekemät polttoa ja biokaasutuotantoa/jalostusta koskevat päätökset ovat linjassa edellä mainittujen tavoitteiden kanssa. Muovin keräyksen osalta seuraamme kehitystä ja odotamme että muovijätteen kierrätysmarkkinat ovat kypsiä vastaanottamaan ja hyödyntämään suurempia volyymeja.

Kunnallisten jäteyhtiöiden toiminta rajoitetaan uudistetussa julkisessa hankintalaissa. Lain mukaan vuonna 2017 ulosmyynnin osuus saa olla enintään 15 % liikevaihdosta, vuonna 2018 enintään 10 % ja vuodesta 2019 alkaen 5 % ja enintään 500 000 euroa. Rajoitukset saattavat johtaa siihen, että olemassa oleva käsittelykapasiteetin käyttö jää vajaaksi ja vaikeuttaa yritysten jätehuoltopalvelujen saatavuutta lähialueellamme. Vireillä oleva vuonna 2017 valmistuva jätelain muutos saattaa kuitenkin muuttaa rajoituksia.

Oy Ekolämpö Ab

Vaasan kaupunki omistaa yhtiön kokonaisuudessaan. Taloudelliset tavoitteet ovat tilivuonna toteutuneet. Toiminnalliset tavoitteet koskien yhtiön alasajoja tai toiminnan siirtämistä kolmannelle osapuolelle eivät ole edistyneet tilikauden aikana. Prosessia jatketaan, joko sillä tavalla, että käyttäjät ostavat liittymät kaupungilta tai että ulkopuolinen operaattori ottaa toiminnan vastuulleen. Arvio on, että viiden vuoden sisällä Vaasan kaupunki ei omista yhtiötä.

Koy Palosaaren Kampus

Vaasan kaupunki omistaa yhdessä Söfukin kanssa kiinteistöyhtiön (kaupunki 90%). Yhtiön strategiset tavoitteet ovat tarjota Vaasassa toimiville ammattikorkeakouluille korkeatasoiset opetustilat kilpailukykyisillä vuokrilla. Toimintavuoden aikana viimeiset erittäin mittavat peruskorjaukset on saatu valmiiksi. Voidaankin todeta, että peruskorjaukset sekä VAMK (Wolffintie 30), että Alere (Wolffintie 27-31) ovat toteutuneet hyvin suunnitelmien mukaisesti, niin taloudellisesti kuin teknisesti. Tulevaisuuden näkemys on, että Vamk- ja Alere – rakennusten osalta korjaustarvetta ei ole tulevina vuosina. Novia-rakennuksen (Wolffintie 33) osalta peruskorjauksia tulee tehdä lähivuosina (mm. hissin peruskorjaus).

Peruskorjaukset on rahoitettu lainoilla, yhteensä noin 37 miljoonaa euroa. Vuokralaiset maksavat pääomavuokraa, jolla hoidetaan lainojen korot ja lyhennykset.

Koy Palosaaren Laboratoriot

Vaasan kaupunki omistaa kiinteistöyhtiön yhdessä Söfukin ja Yliopistokiinteistöjen kanssa. Yhtiön rakennukset on viimeksi peruskorjattu vuonna 1996. Näin ollen peruskorjaukset ovat ajankohtaisia arviolta noin viiden vuoden sisällä. Viime tilikausi toteutui suunnitelmien mukaisesti. Yhtiöllä ei ole lainaa tällä hetkellä.

Koy Vaasan Teatteriparkki

Vaasan kaupunki omistaa kiinteistöyhtiön kokonaisuudessaan. Yhtiön rakennus on kaksikerroksinen pysäköintilaitos, käsittäen 348 autohallipaikkaa. Laitos on kokonaisuudessaan vuokrattu Kuntatekniikalle, joka edelleen vuokraa paikkoja sekä lyhytaikaisesti, että kuukausipaikkoja loppukäyttäjille ja yrityksille. Viime tilikausi on toteutunut suunnitelmien mukaisesti ja toiminnallisesti ei ole poikkeavaa. Tulevaisuudessa pysäköintipaikoista on todennäköisesti vielä suurempi kysyntä, joka johtaa siihen, että Kuntatekniikka vuokraa jatkossakin laitosta.

Vaasan Sähkö Oy

Vaasan Sähkön asiakkailleen vuonna 2017 toimittama kaukolämpö ja sähköenergia sekä energiaverkkopalvelu ovat laadullisesti olleet korkeatasoisia ja sähköenergian hinta on edelleen alentunut.

Vuoden 2017 erityistavoite alentaa sekä energian hankintakustannuksia, että ominaispäästöjä on toteutunut.

Operatiivinen erinomaisuus: Tuntipohjaisen ICT-ympäristön kehitystyötä on jatkettu energianhallinnan ja asiakaspalvelun kehittämiseksi. Vuoden 2017 aikana oli tavoitteena ottaa käyttöön uusi tuntipohjaiseen energiamittaukseen pohjautuva asiakastietojärjestelmä. Järjestelmän käyttöönotto on yhdessä toimittajan kanssa päätetty siirtää vuodelle 2018.

Investoinnit: Investoinnit vuonna 2017 kohdistuivat päästöttömään energian tuotantoon sekä energiaverkkoihin. Sähköverkon investoinnit tähtäsivät sähkön toimitusvarmuuden tason parantamiseen. Pitkään käynnissä ollut investointiohjelma tuulivoiman rakentamiseksi saatiin suunnitellusti valmiiksi.

2018: Vaasan Sähkö toimittaa asiakkailleen kaukolämpöä ja sähköenergiaa sekä energiaverkkojensa palvelua siten, että ne laadullisesti ja hinnallisesti luovat käyttäjilleen kilpailuetua. Vuoden 2018 erityistavoitteena on edelleen alentaa sekä energian hankintakustannuksia, että ominaispäästöjä. Taloudellisena tavoitteena on säilyttää hyvä tulostaso ja sijoitetun pääoman tuotto huolimatta alenevista sähkömarkkinahinnoista.

Investointien pääpaino on päästöttömän energian tuotannossa sekä sähkö- ja kaukolämpöverkon rakennustoissa. Vuoden 2018 erityistavoitteena on ottaa kaupalliseen käyttöön viime vuosien aikana toteutetut mittavat tuulivoimatuotannon lisäykset. Myös kaukolämmön perustuotantoinvestointiin Vaskiluodon nykyisen voimalaitoksen eliniän täytyessä varaudutaan.

Konsernin liikevaihto laski ja tulos jäi edellistä vuotta heikommaksi sähkökaupan ja verkkourakoinnin kannattavuuden heikennyttyä, vaikka kaukolämmön tulos parani. Vaasan Sähköverkko Oy:n liikevaihto ja tulos säilyivät lähes ennallaan. Konsernin tulostaso oli varsin tyydyttävä ja tase on rakenteeltaan terve.

Vaasan Sähkön toimittaman sähköenergian määrä aleni, vaikka sähköasiakkaiden määrä kääntyi vuoden kuluessa kasvuun. Asiakastyytyväisyyksmittausten mukaan Vaasan Sähköllä oli toimialan tyytyväisimmät asiakkaat. Sähköenergian hintaa pudotettiin kilpailutilanteen seurauksena kesäkuun alussa.

Vuosi 2017 oli Vaasan Sähkön juhlavuosi yhtiön täyttäessä huhtikuussa 125 vuotta. Vuoden aikana järjestettiin toukokuussa avointen ovien päivä asiakkaille, elokuussa juhlapäivällinen henkilöstölle puolisoineen sekä marraskuussa juhlaseminaari kutsuvieraille.

Toimintavuoden loppuun mennessä Kristiinankaupungin Metsälässä valmistui Suomen suurin tuulivoimapuisto. Investointien painopiste oli kuitenkin Vaasan Sähköverkko Oy:n hankkeissa. Tärkeimmät kohteet olivat Gerby–Alskat-välin 110 kV:n linja sekä Alskatin ja Strömbergin sähköasemat. Raippaluodon sähkön riittävyys varmistui Gerby–Alskat-voimajohdon valmistuttua. Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitoksen kaupallisen tuotannon alkaminen tapahtuu viimeisimmän tiedon perusteella vappuna 2019.

Vaasan Sähköverkon asiakkaiden keskimääräinen sähkön toimituksen keskeytysaika oli kaikkein aikojen lyhin.

Vaasan kaukolämpötuotannon hiilidioksidipäästöt olivat ennätyksellisen alhaiset. Hiilen ja öljyn yhteenlaskettu osuus kaukolämmön tuotannossa jäi edeltäviä vuosia alhaisemmaksi. Lämmöntuotantolaitosten hyvän käytettävyyden ansiosta myös kaukolämpöliiketoiminnan kannattavuus oli hyvä.

Oy RAVERA Ab:n toiminta supistui ja tappio syveni. Urakointiliiketoiminnan kannattavuus on edelleen kriisissä ilmajohtorakentamisen muututtua maakaapeloinniksi, eikä yhtiö ole toistaiseksi onnistunut löytämään tuloksellista toimintatapaa.

Tytäryhtiö VS Tuulivoima Oy fuusioitiin emoyhtiö Vaasan Sähkö Oy: hyn 31.10.2017. Tavanomaisten kaukolämpö- ja sähköverkkoinvestointien lisäksi vuoden 2018 alussa otettiin kaupalliseen käyttöön EPV Tuulivoima Oy:n tuuliturbiinit Kristiinankaupungissa ja Teuvalla. Metsälän 34 turbiinin tuulivoimapuisto Kristiinankaupungissa on valmistumishetkellään Suomen suurin.

Markkinanäkymät. Sähkön markkinahinta on edelleen alhainen. Perinteistä lämpövoimatuotantoa poistuu markkinoilta. Säästökykyisen tuotannon määrä Suomessa alenee, vaikka sähkömarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi tehoa tarvittaisiin lisää. Kaukolämmön perustuotantotapa Vaasassa tulee ratkaistavaksi parin lähivuoden aikana Vaskiluodon voimalaitoksen sähköntuotannon kilpailukyvyyn heikennettyä. Urakoinnin asema on vaikea, koska neuvotteluvoima on siirtynyt yhä enemmän verkkoyhtiöille.

Vaasan Sähkön asema on vahva sekä asiakastytyvyydellä mitattuna, että taloudellisesti. Tuloksen tekemistä hidastavat eniten alhainen sähkön markkinahinta ja urakointitoimialan huono kannattavuus.

Oy EduVamia Ab

Oy EduVamia Ab on Pohjanmaan merkittävin kotoutumiskoulutuksen toimija. Toimintavuoden aikana Pohjanmaan ELY –keskus järjesti kotoutumiskoulutuksen kilpailutuksen, jonka EduVamia Ab voitti. Hankintasopimus kattaa kolme optiovuotta. Toimintavuoden aikana on myös valmisteltu primääriluku- ja kirjoitustaidottomien koulutuksen järjestämistä yhdessä Vaasa Opiston kanssa ja tehty päätös, jonka mukaan Oy EduVamia Ab toteuttaa alihankintana aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheen koulutuksen Vaasassa.

Ammatillisen koulutuksen uudelleen organisointi ja Vamian toiminnan käynnistyminen 1.1.2017 edellyttivät yhteisten toimintatapojen kehittämistä Oy EduVamia Ab:n ja Vamian välillä.

1.8.2017 Oy EduVamia Ab:hen palkattiin määräaikainen myyntipäällikkö tehostamaan yrityksille myytävien täydennyskoulutusten markkinointia, myyntiä ja asiakkuuksien hoitoa. Koulutustoiminnan painopiste oli omana toimintana järjestetty aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus sekä luku- ja kirjoitustaidon koulutus, joiden liikevaihto oli 1 812 201,36 € (vuonna 2016 1 710 114,77€). Niiden osuus oli 60,5% liikevaihdosta ja 76,8% opiskelijatyöpäivien (otp) volyymistä.

Toinen merkittävä koulutustuote oli Vamian alihankintana toteuttama eri alojen räätälöity työvoimakoulutus 885 418,02€, 29,5% liikevaihdosta ja 21% opiskelijatyöpäivien volyymistä. Toimintavuoden aikana keskityttiin kehittämään kotoutumiskoulutuksen toteutusta ja digitalisaation hyödyntämistä opetuksessa sekä yritysyhteistyötä. Opetuksen tueksi laadittiin uutta opetusmateriaalia ja uusia verkkokursseja. Digitalisaation vahvistamiseksi hankittiin uusi mobiilikielistudio, mobiilitietokonevaunu sekä kaksi älytaulua. Toiminnan kehittämiseen resursoitiin lähes yksi henkilötyövuosi sekä kaluste- ja IT-hankintoihin 53 616 euroa.

Oy EduVamia Ab:n talous on toisen toimintavuoden jälkeen vakaalla pohjalla. Seuraavat vuodet ovat huomattavasti nykyistä haastavampia toiminnan ja talouden suhteen.

Vaasanseudun Kehitys Oy

Vaasanseudun Kehitys Oy – Vasaregionens Utveckling Ab VASEK on seitsemän kunnan omistama seudullinen kehitysyhtiö, jonka keskeisimmät tehtävät ovat yritysten perusneuvontapalveluiden tuottaminen ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen, elinkeinoelämään ja yrittäjiin liittyvien kehittämishankkeiden toteuttaminen sekä Vaasan seudun markkinointi, seutuviestinnän koordinointi ja edunvalvonta yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Yhtiön osana toimii myös Vaasanseudun Uusyrityskeskus Startia, joka on yhtiön apunimi.

Tilikautena 2017 toiminta kehittyi yhtiön strategian mukaisesti ja laajentuen sekä asiakasmäärien että liikevaihdon osalta. Taloudellisesti tilanne muodostui kuitenkin haasteelliseksi, johtuen vuoden 2016 merkittävästä tappiosta ja kehityshankkeiden maksatusprosessien hitaudesta.

Vaasanseudun Kehitys Oy:n liikevaihto oli 1 908 036,71€ (+11%) liiketoiminnan muiden tuottojen ollessa 714 828,94€ (+39%). Tilikauden liikevoitto oli ennen rahoituskuluja 38 745,61€. Liikevaihtoa kasvattivat etenkin Vaasan seudun Kasvusopimukseen/AIKO-ohjelmaan liittyvät kehityshankkeet, jossa mm. energia-alan yrityskehittämö EnergySpinin toimintaan sisältyy myös merkittävä osuus yksityisen sektorin rahoitusta.

Uusia yrityksiä perustettiin Startian avustuksella 197 kpl, joka on toiseksi korkein uusyrityskeskusten toiminnan aikainen määrä. Tämä vastaa noin 3,7 % kaikista seudulle perustetuista yrityksistä vuoden aikana.

VASEKin avustuksella vietiin onnistuneesti päätökseen 79 omistajan- tai sukupolvenvaihdosta. Lisäksi VASEKin toiminnan piirissä on erilaisissa yleisissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa useita tuhansia yrityksiä ja ammattilaisia.

Vuoden 2017 lopulla yhtiössä tapahtui merkittävä muutos toimitusjohtajan vaihdoksen johdosta. Yhtiön toimitusjohtajana ja perustamisesta lähtien toiminut Pekka Haapanen jäi pois ja siirtyi yrittäjäksi. Marraskuun alussa tapahtuneen muutoksen yhteydessä nimitettiin Stefan Råback vt. toimitusjohtajaksi yhdistettynä hänen aiempaan kehitysjohtajan tehtävään. Toimitusjohtajan vaihtumisen yhteydessä käynnistettiin samalla voimakkaat säästötoimenpiteet, joiden tavoitteena on järjestää kaupungin myöntämän lainan (250.000€) takaisinmaksu sekä vahvistaa omaa pääomaa likviditeetin varmistamiseksi.

VASEK osallistuu tiiviisti maakunta- ja kasvupalvelu-uudistuksen alueelliseen valmistelutyöhön. Tavoitteena on varmistaa valtio-maakunta-kunta akselin toimijoiden tehokas yhteistyö jatkossa.

Oy Vaasan Ammattikorkeakoulu – Vasa Yrkeshögskola Ab

Vuosi 2017 oli Oy Vaasan ammattikorkeakoulun (VAMKin) kahdeksas toimintavuosi osakeyhtiömuotoisena. Osakeyhtiön osakkaat ovat vuoden 2017 lopussa Vaasan kaupunki, Vaasan yliopisto ja Pohjanmaan kauppakamari.

EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien tutkinto-opiskelijoiden lukuvuosimaksut otettiin käyttöön vuonna 2017.

Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia järjestivät yhdessä valtakunnalliset opintoasiainpäivät marraskuussa. Tapaaminen kokosi n. 110 osallistujaa 19 ammattikorkeakoulusta. Esitysten aiheena olivat mm. opiskelijavalintojen kehittäminen, lukuvuosimaksut sekä tietosuoja.

Yhteistyö Yrkeshögskolan Novian kanssa jatkui, ja toiminta yhteisessä kiinteistö ja oppimisympäristössä Aleressa alkoi vuoden alussa.

Yhteistyösopimus Tritonian kanssa irtisanottiin joulukuussa 2017 kustannusneuvottelujen vauhdittamiseksi.

Toiminnallisesti Vaasan ammattikorkeakoulun suurimmat haasteet vuonna 2017 liittyvät ministeriöltä saatavan rahoituksen pienenemiseen. Taloudellisten vaikeuksien vuoksi käynnistettiin yhteistyömenettely, minkä seurauksena koko henkilöstö lomautettiin neljäksi viikoksi.

Vaasan koulutuskaupungin vetovoimaa edistettiin kahdella isolla toteutuksella: kaikkien korkeakoulujen yhteisellä, kokonaan uudistetulla osastolla Suomen suurimmilla koulutusmessuilla Helsingissä.

Oy Vaasan ammattikorkeakoulu etenee omassa kehittämisessään siten, että seuraavina vuosina keskitytään toiminnan sopeuttamiseen opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien valtionosuuksien ja muun rahoituksen mukaan. Tulevien vuosien rahoituspäätökset vaikuttavat suoranaisesti korkeakoulun toiminnan laajuuteen ja siten henkilöstömäärään.

Leikkausten taloudelliset seuraamukset ovat merkittäviä. Vaasan ammattikorkeakoulun valtion perusrahoitus on vähentynyt n. 7,3 miljoonaa euroa vuodesta 2012.

Koy Sekahaku

Yhtiön toimiala on asuinhuoneistojen vuokraus. Vaasan kaupunki omistaa 53 % yhtiöstä ja VOAS 47 %.

Yhtiö perustettiin yhdessä VOAS:n kanssa, jotta VOAS saisi edullisemmilla ehdoilla valtion rahoitusta rakennuskohteilleen.

Yhtiön rakennukset sijaitsevat Erämiehenkadulla, Ajurinkadulla, Klemetinkadulla, Konepajankadulla ja Olympiakadulla. Huoneistojen käyttöaste oli 96,0 % (98 %). Yhtiön liikevaihto vuonna 2017 oli 1,2 miljoonaa euroa (1,2 milj. euroa).

Selvitystyö yhtiön omistusjärjestelyistä ei ole edennyt tilikauden aikana. Suurimmat investoinnit liittyvät huoneistojen pintaremontteihin.

Olenaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vaasan Sähkö konsernin liikevaihto laski ja tulos jäi edellistä vuotta heikommaksi sähkökaupan ja verkkourakoinnin kannattavuuden heikennettyä, vaikka kaukolämmön tulos parani. Konsernin tulostaso oli hyvä ja tase on rakenteeltaan terve. Vuosi 2017 oli Vaasan Sähkön juhlavuosi yhtiön täyttäessä huhtikuussa 125 vuotta. Toimintavuoden loppuun mennessä Kristiinankaupungin Metsälässä valmistui Suomen suurin tuulivoimapuisto. Tytäryhtiö VS Tuulivoima Oy fuusioitiin emoyhtiö Vaasan Sähkö Oy:hyn 31.10.2017.

Koy Palosaaren kampuksen erittäin mittavat peruskorjaukset on saatu valmiiksi. Peruskorjaukset on rahoitettu kaupungin takaamilla lainoilla yhteensä n. 37 miljoonaa euroa. Korkoriskeihin yhtiö on suojautunut sekä koronvaihtosopimuksilla että sitomalla lainoja pitkäaikaisiin korkoihin.

Koy Pikipruukin toiminnan tavoitteena on ollut toteuttaa yhtiön ja kaupungin välillä vuonna 2014 solmitun sopimuksen palvelutalojen rakentamisesta. Vuonna 2017 aloitettiin viidennen palvelutalon, Präntöön Helmen, rakennustyöt. Palvelutalo on sopimuksen viimeinen hanke. Lisäksi valmistui Kirkkopuistikko 32 C peruskorjaushanke.

Stormossen Oy:n investoinnit olivat yhteensä 2,1 milj. euroa jotka suurimmaksi osaksi koskevat kaasunjalostuslaitoksen ja liikennekaasun tankkausaseman investointia.

Vaasanseudun Kehitys Oy:n vuoden 2017 lopulla tapahtui merkittävä muutos toimitusjohtajan vaihdoksen johdosta. Marraskuun alussa tapahtuneen muutoksen yhteydessä nimitettiin Stefan Råback vt. toimitusjohtajaksi. Vuoden 2017 aikana yhtiön toiminnassa keskeisellä sijalla oli yhtiön talouden hallinta. Vaasan kaupunki myönsi yhtiölle 250 000 euron maksulimiittiluoton.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 15.5.2017 perustaa kaksi uutta yhtiötä. Toiseen perustettuun yhtiöön siirtyy kaupungin teknisen toimen tukipalveluyksiköitä ja toiseen yhtiöön kaupungin hallinnon tukipalveluyksiköitä. Yhtiöt aloittavat toimintansa vuonna 2018.

Kaupunginhallitus on 10.4.2017 päättänyt myydä Koy Ritzin osakkeet.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Keskushallinnon toimintasäännön mukaan talous- ja omistajaohjauksen tehtävänä on

- 1) toimia keskitettynä talouden ja konserniohjauksen suunnittelu-, ohjaus- ja toimeenpanoelimenä ja
- 2) vastata konserniohjauksesta ja kaupungin (sisältäen liikelaitokset ja erikseen sovitut konserniyhteisöt) taloushallinnon kehittämisestä sekä vastata talouspalveluiden ja hankintapalveluiden tuottamisesta.

Vaasan kaupungin konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 12.6.2017. Konserniohje käsitellään tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa tai mikäli yhteisömuoto on muu kuin osakeyhtiö niin vastaavassa elimessä. Yhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen ja ottaa sen huomioon päätöksenteossaan ja toiminnassaan. Konserniohjeen toimeenpano tapahtuu varsinaisissa yhtiökokouksissa kevästä 2018 alkaen. Kaupungin osakkuusyhtiöissä ja muissa yhtiöissä kaupungin edustajan tulee pyrkiä siihen, että ohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

Marraskuussa 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn strategian. Kaupungin strategia jalkautetaan konserniyhtiöihin ja huomioidaan tavoiteasetannassa vuoden 2019 talousarviossa.

Yhteisöjen edustajien ohjeistaminen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin sekä antaa toimiohjeet edustajille. Konsernijaosto voi siirtää toimivaltaansa kaupunginjohtajalle.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöille asetettujen tulostavoitteiden tilinpäätösraportoinnin lisäksi eräät konserniyhteisöt (tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt) antoivat konsernijaostolle selostuksen yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta. Konsernijaoston tavoitteena on järjestää kokouksensa tytäryhtiöiden toimitiloissa. Konsernijaostolle on lisäksi pidetty

ajankohtaistarkastuksia olennaisista tapahtumista ja muutostoimenpiteistä konsernissa. Tämä lisäksi kaupunginjohtajalle, toimialajohtajalle ja talousjohtajalle on raportoitu vapaamuotoisesti yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta sekä olennaisista tapahtumista.

Vuodesta 2018 alkaen konsernijaostolle, kaupunginhallitukselle ja valtuustolle viedään vakimuotoiset seurantaraportit tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaksi kertaa vuodessa. Konsernipalvelut talous- ja omistajaohjauksen tulosalueella vastaa raporteihin liittyvien seurantatietojen keräämisestä, analysoinnista ja mahdollisten jatkotoimenpiteiden organisoinnista. Konserniraportteihin annettujen tietojen tulee jatkossa olla sekä yhteisön hallituksen sekä toimitusjohtajan hyväksymiä. Mikäli yhteisön talous ja toiminta eivät vastaa oletettua kehitystä, on yhteisön pyydettävä toimitettava lisäselvityksiä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Talouspalvelut vastaa konsernitiilin päätöksen laadinnasta. Kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita käyttävät Vaasan seudun Areenat kuntayhtymä, BotniaLab Oy, Vaasan seudun matkailu Oy, NLC Vaasa Oy, EduVamia Oy sekä Vaasan ammattikorkeakoulu Oy.

Konsernipalvelut valmistelee lainojen takauspäätökset sekä avustaa tytäryhteisöjä varainhankinnassa ja sijoitustoiminnassa.

Tukipalveluiden keskittämistä kaupunkikonsernissa jatketaan. Toimintojen keskittämisen varmistetaan kokonaistaloudellisuus, yhteiset toimintatavat ja raportoinnin sujuvuus kaupungille.

Hankinnoissa yhteisöjen tulee selvittää mahdollisuus liittyä kaupungin kilpailuttamiin sopimuksiin.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä

Konserniyhteisöjen tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevaa kaupungin riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan yleisohjetta. Riskienhallinnan toteutuminen ja valvonta toteutuu myös yhteisöjen ja kuntayhtymien hallinnossa toimivien kaupungin edustajien kautta.

Valtuusto on päättänyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Näiden mukaan tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään. Tytäryhteisöiltä on pyydetty tilinpäätöksen laadintaprosessin yhteydessä kuvaus yhteisön oman toiminnan tavoitteiden kannalta merkittävimmistä riskeistä kuluvaan vuonna, lyhyt selostus siitä miten riskit on kartoitettu, sekä kuvaus riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Keskeiset tytäryhteisöt ja kuntayhtymät ovat selostaneet omaa riskienhallintaansa tarkemmin omista toimintakertomuksissaan tai erillisissä hyvän hallintotavan periaatteissa.

VAASAN KAUPUNKI EMO

ASUNTO- JA KIINTEISTÖYHTIÖT

Tyttäret

Koy Pikipruukki,
joka omistaa:
- As.oy Pitkänlahdenkatu 31-35
- As.Oy Vaasan Asemakatu 43

Koy Sekahaku
Oy Vaasan Asumisoikeus
As.oy Teeriniemenkatu 8
As.oy Vaasan Kråklundinkatu
Koy Vaasan Mäntyhovi
Vähänkylön Vuokratalot Ki Oy

Osakkuusyhtiöt

As.oy Koppelonkatu 2
As.oy Perämiehenkatu 26

TOIMITILAYHTIÖT

Tyttäret

Oy Klemetinkaari
Palosaaren Yrityskeskus Oy
Oy Vaasan Pysäköinti
Koy Vaasan Myllynranta
Koy Cargo Apron
Kova Login Oy
Koy Palosaaren Kampus
Kiinteistö Oy Teatteriparkki

Osakkuusyhtiöt

Fast.ab Formansgatan 14
Oy Vaasa Parks Ab
joka omistaa:
- Koy Vaasan Yrittäjänkatu 17
- Koy Vaasan Producta II
- Koy EnergyLab Vaasa
Koy Palosaaren laboratoriot
Koy Vaasan Ylioppilastalo (PYK)

KUNTAYHTYMÄT

Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Vaasanseudun Areenat Kuntayhtymä
Kärkulla samkommun
Pohjanmaan Liitto - Österbottens förbund
Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Sv. Österbottens förbund för utbildning och kultur,
johon kuuluvat: Yrkesakademin i Österbotten
KulturÖsterbotten
Wasa Teater
joka omistaa: Edu YA AB 100%

MUUT YHTIÖT

Tyttäret

Vaasan Sähkö Oy,
joka omistaa:
- Ravera Oy
- Vaasa Sähköverkko Oy
- VS Tuulivoima Oy
- EPV Energia Oy
- Smedsby Värmeservice Ab

Vaasanseudun Kehitys Oy
Vaasan Ekolämpö Oy
Vaasan Ammattikorkeakoulu Oy
Stormossen Oy
Vaasan seudun Matkailu Oy
BotniaLab Oy
Oy EduVakk Ab
TeeSe Botnia Oy

Osakkuusyhtiöt

Pohjanmaan Expo
Tutkimuskeskus Conradi Oy
Oy Merinova Ab
Kyrönmaan Jätevesi Oy
NLC Ferry Oy Ab
Kvarnen Ports Ltd.

9. KUNTAKONSERNIN TILINPÄÄTÖS

9.1 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	358 595	373 199
Toimintakulut	-681 626	-709 496
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	4 983	995
Toimintakate	-318 047	-335 302
Verotulot	277 372	281 649
Valtionosuudet	120 440	128 513
Korkotuotot	543	349
Muut rahoitustuotot	2 057	1 916
Korkokulut	-6 825	-7 213
Muut rahoituskulut	-733	-417
Vuosikate	74 808	69 495
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 656	-54 784
Arvonalentumiset	-1 279	-1 951
Tilikauden tulos	17 873	12 760
Tilinpäätössiirrot	122	955
Tilikauden verot	-4 348	-5 601
Laskennalliset verot	-433	-523
Vähemmistöosuudet	-273	284
Tilikauden ylij. (-alijäämä)	12 941	7 876
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52,6	52,6
Vuosikate/Poistot, %	131,4	122,5
Vuosikate, euroa/asukas	1 109,94	1 027,73
Asukasmäärä	67 398	67 620

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Vuosikate euroa / asukas

$$= \text{Vuosikate} / \text{asukas}$$

9.2 Konsernin rahoituslaskelma

	2017 1 000	2016 1 000	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	74 808	69 495	
Tilikauden verot	-4 348	-5 601	
Tulorahoituksen korjauserät	-3 766	-995	
Pakollisten varausten lisäys / vähennys	-1 356	-556	
Myyntivoitot	-3 474	-1 389	
Myyntitappiot	53	26	60 980
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-69 875	-87 982	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 618	4 082	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	7 494	7 268	-76 631
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 154	-15 651	
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennys	386	196	196
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	62 113	82 305	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-43 691	-44 015	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-30 056	1 786	40 075
Oman pääoman muutos		-615	-125
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Maksetut osingot	-8	-8	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-3	158	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 663	2 349	
Saamisten muutos	-2 469	2 438	
Korottomien velkojen muutos	-4 572	-5 389	-8 728
Rahoituksen rahavirta	-17 251	31 418	
Rahavarojen muutos	-16 097	15 767	
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	34 289	50 386	
Rahavarat 1.1.	50 386	34 619	15 767
Rahoituslaskelman tunnusluvut			
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuc	-197 863	-260 868	
Investointien tulorahoitus, %	109,6	82,8	
Lainanhoitokate	1,07	0,98	
Kassan riittävyys, pv	16	22	
Asukasmäärä	67 398	67 620	

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= (Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

= (Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lainanlyhennykset)

9.3 Konsernitase ja taseen tunnusluvut

	2017	2016		2017	2016
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €	VASTATTAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	191 910	191 910
Aineettomat oikeudet	642	796	Arvonkorotusrahoasto	124 868	125 418
Muut pitkävaikutteiset menot	12 171	14173	Muut omat rahastot	12 255	12 815
	<u>12 813</u>	<u>14 969</u>	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	134 650	126 880
			Tilikauden yli- / alijäämä	<u>12 941</u>	<u>7 876</u>
				476 623	464 898
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	4 747	4 666
Maa- ja vesialueet	62 516	59 236			
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	122 815	123 365	PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	485 300	483 245	Eläkevaraukset	376	723
Rakennusten arvonorotukset	1 435	1 435	Muut pakolliset varaukset	<u>8 559</u>	<u>9 568</u>
Kiinteät rakenteet ja laitteet	205 090	194 892		8 935	10 291
Koneet ja kalusto	29 420	28 868			
Muut aineelliset hyödykkeet	6 217	5 805	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	26 145	24 747
Ennakkomaksut ja keskeneräiset ha	<u>14 751</u>	<u>22 243</u>			
	927 545	919 090	VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	488 896	472 737
Osakkuusyhteisöosuudet	136 726	131 486	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	81 251	80 392
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	55 638	56 128	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	67 489	95 280
Muut osakkeet ja osuudet	3	3	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>121 814</u>	<u>126 115</u>
Osakkeiden ja osuuksien arvonorotu	2 953	3 339		759 449	774 525
	<u>195 321</u>	<u>190 957</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 275 899	1 279 126
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 377	23 977	TASEEN TUNNUSLUVUT		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Omavaraisuusaste, %	37,7	36,7
Vaihto-omaisuus	4 788	6 451	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	100,40	98,87
Saamiset			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	147 591	134 756
Pitkäaikaiset saamiset	8 156	8 830	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 190	1 993
Lyhytaikaiset saamiset	<u>67 610</u>	<u>64 467</u>	Konsernin lainat, €/asukas	8 255	8 400
	75 766	73 297	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	556 384	568 017
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	2 953	3 339
Rahoitusarvopaperit	1 624	2 682	Asukasmäärä	67 398	67 620
Rahat ja pankkisaamiset	32 665	47 704			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 275 899	1 279 126			

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuudet) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainat euroa / asukas

= [Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Laskennalliset verovelat)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Laskennalliset verovelat)

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

9.4 Kaupungin taseen ja konsernitaseen suurimmat poikkeamat verrattuna edelliseen tilikauteen

KONSERNITASEEN RAKENNE 2017					
	Vaihto- ja rahoitusomaisuus 114,8 milj. €				
9 %					
	Toimeksiantojen varat 25,3 milj. €				
2 %					
	Sijoitukset 195,3 milj. €	60 %		Vieras pääoma 759,4 milj. €	
15 %					
		2 %		Toimeksiantojen pääomat 26,1 milj. €	
		1 %			
74 %	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 940,4 milj. €			Pakolliset varaukset 8,9 milj. €	
		37 %		Oma pääoma 476,6 milj. €	
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		

Aineelliset hyödykkeet, ero 8,5 milj. euroa, josta Vaasan Sähkön osuus on 5,6 milj. euroa, Vaasan sairaanhoitopiirin 3,4 milj. euroa ja Vaasan kaupungin 2,0 milj. euroa.

Sijoitukset, ero 4,4 milj. euroa, josta Vaasan Sähkön osuus on 3,5 milj. euroa ja Vaasan kaupungin 0,7 milj. euroa.

Rahat ja pankkisaamiset, ero – 15,0 milj. euroa, josta suurimpina erinä Vaasan sairaanhoitopiirin osuus – 7,9 milj. euroa, Vaasan Sähkö Oy -5,7 milj. euroa ja Vaasan kaupunki – 2,1 milj. euroa.

Lyhytaikaiset saamiset, ero 3,1 milj. euroa, josta suurimmat erät Vaasan Sähkö Oy 2,1 milj. euroa ja Vaasan sairaanhoitopiiri 1,4 milj. euroa.

Vieraan pääoman erä lyhytaikainen korollinen vieras pääoma, ero 27,8 milj. euroa, josta kaupungin osuus on 30,3 milj. euroa, Vaasan sairaanhoitopiiri – 2,6 milj. euroa ja Vaasan Sähkö 2,7 milj. euroa. Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma, ero -16,2 milj. euroa, josta kaupungin osuus -21,0 milj. euroa, Vaasan sairaanhoitopiiri 2,3 milj. euroa ja Vaasan Sähkö Oy -1,7 milj. euroa.

10. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tulokseksi muodostui -34 450,38 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan aikaisempina tilivuosina tehtyjä poistoerovaroja 693 879,55 euroa.
- Tuloutetaan oppisopimustoimen rahastosta oppisopimustoiminnan tilikauden tuloksen perusteella 84 928,12 euroa.

Vaasan kaupungin tilikauden ylijäämäksi muodostuu erien jälkeen 744 357,29 euroa, joka siirretään taseen oman pääoman tilikauden ali-/ylijäämä –tilille.

II TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutuminen – kohdassa selvitetään valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1 Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviossa on asetettu Vaasan kaupungin visiosta ja strategiasta sekä kriittisistä menestyskijöistä johdetut valtuustoon nähden sitovat tavoitteet kaudelle 2015–2017, mittarit ja keskeiset toimenpiteet 2017. Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumatilanne 31.12.2017 on esitetty sivuilla 67-77.

1.2 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Liikelaitosten valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen liikelaitoksittain:

Vaasan Vesi	Alkuperäinen talousarvio €	Muutettu talousarvio €	Tilinpäätös €
Korvaus peruspääomasta	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Liikelyläämä ilman poistoja	6 795 000	6 795 000	6 819 664
Investoinnit netto	4 500 000	4 500 000	6 287 914

Vaasan Alueyöterveys	Alkuperäinen talousarvio €	Muutettu talousarvio €	Tilinpäätös €
Korvaus peruspääomasta	23 000	23 000	23 000
Liikelyläämä ilman poistoja	137 100	137 100	410 414
Investoinnit netto	0	0	0

Vaasan Talotoimi	Alkuperäinen talousarvio €	Muutettu talousarvio €	Tilinpäätös €
Korvaus peruspääomasta	19 644 500	19 644 500	19 644 500
Liikelyläämä ilman poistoja	27 234 000	27 234 000	27 929 745
Investoinnit netto	9 415 000	9 365 000	7 090 160

Pohjanmaan pelastuslaitos	Alkuperäinen talousarvio €	Muutettu talousarvio €	Tilinpäätös €
Pelastustoimi			
Kuntaosuudet	11 095 400	11 095 400	11 095 400
Korvaus peruspääomasta	0	0	0
Liikelyläämä ilman poistoja	630 000	630 000	1 174 072
Investoinnit netto	630 000	630 000	931 175
Ensihoitopalvelut			
Korvaus peruspääomasta	0	0	0
Liikelyläämä ilman poistoja	370 000	370 000	385 100
Investoinnit netto	370 000	370 000	349 376

Liikelaitosten tilinpäätökset, jotka sisältävät myös talousarvion toteutumisvertailut, on esitetty kohdassa V Liikelaitosten tilinpäätökset.

KANSAINVÄLINEN VAASA – POHJOLAN ENERGIAPÄÄKAUPUNKI

TAVOITE

KOETTU ONNELLISUUS

TOP3 ♥

KAUPUNGIN JOUKOSSA

VÄESTÖNKASVU

>1%*

TYÖLLISYYS

>75%

VELKA/ASUKAS

ALLE 📊

SUOMALAISTEN
KAUPUNKIEN KESKITÄSON

VEROKERTYMÄ

TOP6 💰

KAUPUNGIN JOUKOSSA

Elämänlaatunsa
hyväksi tuntevien
osuuden sijoitus

13.

17 vertailu-
kaupungista
2015

(uusin tieto, korvattu
mittari: alkuperäistä
onnellisuusmittaria ei
enää toimiteta)

-0,3 %
2017
(ennakkotieto)

68,1 %
2016
6. Korkein
20 suurimman
kaupungin
joukossa 2016
(ennakkotieto)

3 939 €
631 € yli
20 suurimman
kaupungin
keskitäson
2016

4.
suurimmat
verotulot/asukas
20 suurimman
kaupungin
joukossa
2016

LUPAUS

MITEN HOIDETAAN

KUNTALAISET

YRITYKSET

YHTEISÖT

VETOVOIMAISUUS

Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen	- Väestönkasvu/v/ edellinen vuosi - Yritysten tuottamat uudet työpaikat/ kaikki uudet työpaikat - Verokertymä - Yhteisöverokertymä/ verokertymä (tavoite 15% koko verokertymästä) - Valtakunnallisten tapahtumien määrä	- Ennakkotiedon mukaan Vaasan väkiluku laski vuonna 2017 -222 asukkaalla (67 398). Voimakas väestönkasvu pysähtyi v.2016 (+1 as.). Väestönkasvu on ollut keskimäärin 486 asukasta vuodessa vuosina 2013–2016. - Yritysten (yksityinen sektori + yrittäjät) tuottamien uusien työpaikkojen osuus koko työpaikkojen määrän kasvusta oli 84 % vuosina 2005-2015. Työpaikkojen määrän muutos v.2015 (suluissa 2005-2015): Yhteensä -569 (+2506), yksityinen sektori -300 (+2027), yrittäjät -16 (+95), kunta -112 (+864), valtio -109 (-484), valtioenemmistöinen Oy -31 (-32) ja muut -1 (+36). Uusin tieto on vuodelta 2015. - Verokertymä oli -4,14 milj. € (-1,5%) matalampi v.2017 kuin v.2016. Kunnan tulovero -5,07 milj. € (-2,2%), kiinteistövero +0,21 milj. € (+1,1%) ja osuus yhteisöveron tuotosta +0,72 milj. € (+2,3%). - Yhteisöverokertymän osuus koko verokertymästä oli 11,5% v. 2017, kun se oli 11,0 % v. 2016. - Tapahtumien runsaus ja monipuolisuus Vaasassa ja seudulla jatkui vuoden 2017 loppuun saakka.Joka viikko eri puolilla kaupunkia järjestettiin monia erilaisia konsertteja, näyttelyitä, ruoka-, urheilu- tai koko perheen tapahtumia, sekä Suomi100 –teeman tapahtumia. Elokuulla Vaasassa koettiin taas Superweekend, mikä sisälsi suurimpina Strong Man Champions League –tapahtuman, Lasten Liikennepäivän, Vaasa Street Food –tapahtuman sekä Miss Vaasa kilpailun, mutta myös monia pienempiä tapahtumia Vaasassa ja seudulla. Puolustusvoimien Nuku Rauhasa –päivät sekä Per Gessle rytmittivät elokuuta ja houkuttelivat kaupunkiin massoittain musiikin ystäviä. Syyskuulla Musik & Talang toi kaupunkiin lisää musiikillisia lahjakkuuksia, unohtamatta viikottaisia musiikki- ja komedia-iltoja Vaasan ravintoloissa. Vaasa Maratonia tai muita alueen urheilu- ja kulttuuritapahtumia. Vaasassa Areenalla ihmisistä viihdytti lokakuulla Ysäri Bileet sekä Hedberg on Ice, ja Armas Festivaail juhli kulttuuria ikäihmisten kanssa. Marraskuussa Suomi 100-teemalla juhlittiin monissa pienemmissä tapahtumissa sekä Vaasan Joulunavauksessa sekä Vaasan kaupungin orkesterin Suomi 100- konsertissa. Polar Sound toi Vaasa Areenalle menevät bileet, mutta sen jälkeen laskeuduttiinkin jo joulun tunnelmiin monien eri joulukonserttien ja jouluisten perhetapahtumien kautta. Syksyn aikaan Vaasassa järjestettiin satoja tapahtumia ja Suomi 100 juhluvuden aikana järjestetyt tapahtumat ovat tuoneet kaupunkiin yli 300.000 kävijää.
	- Tontti- ja kaavavarannon määrä, kaavojen toteutumisaste - Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen * - Joukkoliikenteen käyttäjämäärä *	
Kilpailukykyinen yhdyskuntarakenne	Tontti- ja kaavavarannon määrä, kaavojen toteutumisaste	- Kaupungin kaava- ja tonttivaranto on melko hyvä ja tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia rakentamiseen kysynnän mukaan. Pitkäjänteisellä maapolitiikalla ja kaavoituksella pystytään vastaamaan kehityksen tarpeisiin. Kuntatekniikan rahoitus on jossain määrin kriittisellä polulla, mikä saattaa pitkällä tähtäimellä vaikeuttaa kehitystä ja ympäristön laatua. - Palveluverkkouudistuksiin sisältyvä valinnanvapaus ja palveluiden keskittäminen on merkittävä haaste myös maankäyttöpolitiikan toteuttamiselle, ympäristön laadun turvaamiselle, saavutettavuuden ja liikkumisen järjestämiselle sekä energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiselle. - Hiilidioksidipäästöt Vaasassa 1 221 649 tonnia vuonna 2016, josta teollisuuden päästöjä oli 1 089 752. Vuonna 2015 hiilidioksidipäästöt olivat 1 172 000 tonnia, ja teollisuus päästöt 928 500 tonnia. - Joukkoliikenteen käyttäjämäärissä tehtiin vuonna 2017 ennätyslukemat 1 232 235. Vuoteen 2016 verrattuna kasvua tuli 3 %.
Työllisyysaste >75%	Työllisten (18-64-v) määrä/ väestö	Vaasan työllisyysaste on 68,1 % (2016) ja 6. korkein 20 suurimman kaupungin joukossa. Uusin ja ennakkotieto on vuodelta 2016.

HYVINVOINTI

Väestön hyvinvointi	- Koettu onnellisuus - Sairastavuusindeksi - Peruspalveluiden määräjajat ja vanhustenhuollon normit toteutuvat - Liikunta- ja kulttuurilaitosten kävijämäärät - Vanhustenhuollon kustannukset * - Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet *	- Vaasalaiset kokevat hyvinvointinsa suunnilleen yhtä hyväksi kuin mitä on koko maan keskiarvo. 53,5 % Vaasalaisista kokee elämänlaadun hyväksi tai erittäin hyväksi kun koko maan keskiarvo on 54,5 % (2015). Alkuperäistä onnellisuusmittaria ei enää toimiteta THL:n toimesta. - Sairastavuusindeksissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Uusin tieto on vuodelta 2016. - Peruspalveluiden määräjajat ovat säästösten mukaiset. Odotusajat vanhustenhuollon palveluihin ovat alle 2kk ja odotusajat palveluasumiseen noin 2 kk. - Kulttuurilaitokset: nousua +0,7 % 8-12/2017 vrt. 8-12/2016. Kirjaston ja Vaasan kaupunginteatterin ja kaupunginorkesterin kävijämäärät vähenivät, muiden kulttuurilaitosten kävijämäärät kasvoivat. - Liikuntalaitokset: Botniahallin, jäähallin (Vaasa Areena) ja uimahallin käyttäjä- ja yleisömäärä pysyi samalla tasolla 8-12/2017 vrt. 8-12/2016. Elisa Stadionin yleisömäärä väheni -25,3%. Uimahallin käyttäjä- ja yleisömäärä kasvoi 15,1 %. Jäähallin yleisömäärä kasvoi +32,7 %. 8-12/2017 vrt. 8-12/2016. Sisäliikuntatilojen käyttötuntien määrä väheni -15,2 % ja nurmikenttien käyttötuntien määrä väheni -15,6 % samana ajanjaksona. - Ikäkeskuksen kokonaiskustannukset vuonna 2017 683 €/75-vuotias, 2016 695€/75-vuotias, muutos -1,8% - Kotihoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 3 287 €/75-vuotias, 2016 3 742 €/75-vuotias, muutos -13,8% - Palveluasumisen kokonaiskustannukset vuonna 2017 3 954€/75-vuotias, vuonna 2016 3 711 €/75-vuotias, muutos +6,1% - Laitoshoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 2 063 €/75-vuotias, 2016 2 011€/75-vuotias, muutos +2,5% - Lukiassa luvuvuoden alusta opintonsa on toistaiseksi keskeyttäneitä kaksi, keskeyttämisprosentti 2,5% - Vasa gymnasiumissa vuoden 2017 aikana 5 on keskeyttänyt, nettohävikki 3%. - Vamia 104 opiskelijaa keskeyttänyt nuorten koulutuksessa luvuvuonna 2016-2017. keskeyttämisprosentti 5,65% (negatiiviset keskeyttäneet). 97 keskeyttänyt luvuvuonna 2015-2016, keskeyttämisprosentti 5,2%
Edustuksellisen ja suoran demokratian vahvistaminen *	Koettu luottamus päätöksentekoon	Vuoden 2017 toteutetussa Kuntaliiton Arttu2-tutkimushankkeen toisessa kuntalaiskyselyssä vaasalaisten luottamus kunnan päätöksentekoon oli noussut vuoden 2015 kyselyn 26 %-sta 31,1 %:iin. Tämä oli hivenen korkeammalla tasolla kaikkiin Arttu-kuntiin (25,7 %) verrattuna ja selvästi korkeammalla muihin saman kokoluokan tutkimuskuntiin (21,4 %) verrattuna.

TALouden TASAPAINO

Järkevä ja tehokas omaisuuden hallinta	- Tilamäärän kehitys - Toimitilakustannukset/ vapaat markkinat - Kaupungin ja TEM:n välisen energiatehokkuussopimuksen toteutuminen *	- Talotoimen hallinnassa olevien omien tilojen kokonaispinta-ala on edelleen laskenut vuonna 2017 (~2 000 htm²). Vähäkyrön kuntaliitoksen vaikutus tilojen määrään vuonna 2013 oli + 21 000 htm². - Mittari poistetaan epätarkoituksenmukaisena. - Vaasa on ylittänyt nykyisen energiatehokkuussopimuksen säästötavoitteet jo viitenä vuonna peräkkäin. Vuoden (2016) säästö oli 10,9 GWh, tavoitteen ollessa 11,7 GWh. 2017 vuotuinen säästötavoite on noin 1 GWh. - Energiatehokkuussopimus 2017-2025 on hyväksytty kaupunginhallituksessa 21.12.2016. - Energiatehokkuussopimukseen liittyvä toimintasuunnitelma viedään kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden kuluessa sopimuksen hyväksymisestä
Investointien ja kaupungin lainakannan kasvun tasapaino, käyttötalouden eli toiminnan sopeuttaminen *	- Bruttoinvestoinnit poistojen tasolla - Investointien tulorahoitustaso - Vuosikatteen kasvaminen	- Bruttoinvestoinnit vuonna 2017 (seurataan vuosittain) 34,8 miljoonaa. Investointien tulorahoitustaso 93,7 %. - Vuosikate on kasvanut vuoden 2016 26,1 miljoonasta vuoden 2017 32,0 miljoonaan, 22,3 % kasvu.
Tulojen kasvattaminen	Tulot/v/ edellinen vuosi, omaisuuden myynti, maksut	- Toimintatuotot vuonna 2017 112,9 miljoonaa, vuonna 2016 117,0 miljoonaa, muutos -3,6 % - Käyttöomaisuuden myynti 2017 2,7 miljoonaa vuonna, 2016 1,3 miljoonaa, muutos +51,9 % - Maksutuotot vuonna 2017 26,4 miljoonaa, vuonna 2016 28,1 miljoonaa, muutos -6,4 %
Henkilöstörakenteen optimointi	- Henkilöstömäärä/ tuotetut palvelut/ muut kunnat - HTV (exreport-mittarit) *	- Kaupungin henkilöstömäärä pysyi suunnilleen samana 12/2010-12/2017 (+124 hlöä / +2,8%). Henkilöstöä on⁷ 890 hlöä 12/2017 (sivuvirkaiset vakinaiset palomiehet (743 hlöä) ja työllistetyt (108 hlöä) eivät sisälly). - Vaasa-Vähäkyrö kuntaliitos toi uuteen Vaasaan +273 työntekijää. Kuntaliitoksen jälkeen henkilöstön määrä on vähentynyt 148 henkilöä vuoden 2010 tasoon verraten - Kaupungin henkilötövuosimäärät vuonna 2017 ovat pudonneet -0,7% vuoden takaiseen verrattuna, eniten pudotusta (-3,5%) sosiaali- ja terveystoimen htv:issä ja kasvua (+3,6%) teknisen toimen henkilöstön htv:issä. Kaupungin henkilötövuosimäärä tämän vuoden tammi-joulukuussa oli 5154,2 (5190,6 v. 2016). Vuoteen 2010 verrattaessa kaupungin htv:t ovat kasvaneet 1,7%.

Kaupunkistrategiassa asetettujen mittareiden saavuttaminen on perustunut toiminta- ja talousarviovuotena 2017 päätoimenpiteisiin (38 kappaletta), joiden olennaisimmat toteumakokonaisuudet on listattu alle:

VETOVOIMAISUUS

• Työssäkäyntialueen kokoisen kunnan edistäminen (Häyry, Slotte-Kock)

Seutuyhteistyön ja niin mahdollisuuksiin kuin uhkiinkin liittyvän kokonaisvaltaisen alueen kehittämisen myötä on haettu yhteistyömahdollisuuksia, jotka tulevat tulevaisuudessa johtamaan työssäkäyntialueen kokoiseen kuntaan. Päätökset alkavista kuntaliitosneuvotteluista tehtiin sekä Vaasassa että Mustasaassa, ja neuvottelumenettelyn suunnittelu jatkuu. Maakuntauudistuksen eri teema- ja valmistelutyöryhmiin on osallistuttu laajalla rintamalla.

• Energiaosaaminen näkyväksi toiminnassa ja investoinneissa (Häyry, Slotte-Kock)

Energia- ja ilmasto-ohjelman konkreettisten toimenpiteiden toteuttamista on jatkettu. AIKO rahoituksen avulla mm. Ravilaakson asuinalueen kokonaisuutta on viety eteenpäin, missä otetaan huomioon energiatehokkaat ratkaisut ja kiertotalous innovatiivisilla tavoilla.

• Kansainvälisen innovaatiokeskittymän ja tutkimus- ja kehittämisalustojen määrätietoinen keskittymän kasvattaminen Vaasaan (Häyry, Slotte-Kock)

Vaasa Energy Business Innovation Center (VEBIC) -tutkimusalue valmistui. Smart Grid laboratorion suunnittelutyö on edennyt ja sille on saatu rakennuslupa. Kaupungin edustajat ovat myös osallistuneet EnergyVaasan viennin edistämismatkoille Aasiaan mm. Kiinaan sekä EnergyDays tapahtumaan Dubaissa.

• Elinkeinopoliittisesti tärkeiden investointien toteuttaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (Häyry, Slotte-Kock)

Työtä eri akkutehtaiden etabloitumiseksi on jatkettu ja näihin liittyvät kaavoitusasiat on viety suureen kokoonsa nähden tehokkaasti eteenpäin yhteistyössä Mustasaaren kanssa. Vaasassa toimii lukuisia liiketoimintayksiköitä, joilla on konserninsa sisällä globaali t&k-vastuu tietyillä energiateknologian alueilla. Näiden toimijoiden kilpailuedellytyksiä on pyritty turvaamaan sekä myös mahdollistamaan toiminnan laajentuminen. Kaupunki on ollut aktiivisesti mukana rakentamassa konsortiomallia Vaasan seudun kasvusopimus 2016-2018 ja siihen liittyvät AIKO-hankkeet on hyväksytty ja toimeenpantu yhteistyössä yliopistojen ja elinkeinoelämän toimijoiden kesken. Vuonna 2017 AIKO-hankkeisiin oli seudulla kokonaisuudessaan käytettävissä miljoona euroa.

• Alueen energia-alan laaja-alaisen koulutuksen vahvistaminen, energia-alan koulutusstrategian laatiminen varhaiskasvatuksesta lähtien (Knookala)

Energiakoulutusstrategiaa on toteutettu ja energiakoulutuksen työryhmä on työskennellyt aktiivisesti. Koulutuspolkua lukiosta yliopistoon valmisteltu ja oppilasarviointeja tehty yhteistyössä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen kanssa.

• Kansainvälisen saavutettavuuden vahvistaminen lento-, laiva-, raide- ja tieliikenteeseen kohdennetuilla investoinneilla (Häyry, Slotte-Kock, Järvelä)

Kasvusopimuksen kasvukäytävä-ajatusta on edistetty ja Midway Alignment of the Bothnian Corridor –kokonaisuutta on saatettu eteenpäin mm. uusien rahoitusmallien osalta. Laivaliikenteen osalta vuosi 2017 oli ennätysvuosi niin matkustaja- kuin rahtimäärien osalta myös lentomatkustajien määrät kasvoivat. Satamaraiteen kunnostamista jatkettiin.

• **Kaksi- ja monikieliset kampukset ja oppimisympäristöt: Turvataan riittävä paikallinen omistajapohja (Knookala)**

Kaksi- ja monikielisyyden kehittämisryhmä on työskennellyt aktiivisesti. Yhteistä kielenopetuksen strategiaa on työstetty. Novian ja VAMKin yhteinen kampusalue Alere avattiin

• **HR- verkoston luominen kaupungin ja alueen ydintoimijoiden välille (Kaunisto, Slotte-Kock)**

On toteutettu aktiivista koulutusyhteistyötä (mm. yliopistorekty). Kaupungin ja suurten alueellisten organisaatioiden kesken on ollut HR-kysymyksiin liittyvää yhteistyötä. On osallistuttu Pohjanmaan HR-verkostoon (Pohjanmaan maakunta- ja sotevalmistelijoiden yhteinen verkosto).

• **Kaupunkikeskustan viihtyisyyden kehittäminen, saariston ja rantojen elävöittäminen ja hyödyntäminen (Järvelä)**

Kiinteä torilava otettiin käyttöön. Sisäsataman laiturin saneeraus valmistui. Joulukuussa tarjottiin ilmaista joukkoliikennettä jouluostosten sesonkiaikaan. Kalarannan asemakaava sai lainvoiman ja sen mahdollistamia Kalastuksen taloa ja Faroksen lisärakentamista suunniteltiin yhdessä toimijoiden kanssa eteenpäin. Siiloja koskeva asemakaava saatiin hyväksyttyä. Sisäsataman rannan vesialueelle kilpailutettiin kelluva terassilaituri, jonka jatkosuunnittelua on viety eteenpäin yhdessä valitun toimijan kanssa tavoitteena toiminnan käynnistäminen kesällä 2018.

• **Monipuolisen kaupunkikulttuurin edistäminen: positiivisen pohinan aikaansaanti mm. kansainvälisten kongressien ja tapahtumien muodossa (Knookala)**

Tapahtumien runsaus ja monipuolisuus Vaasassa ja seudulla jatkui vuonna 2017. Eri puolilla kaupunkia järjestettiin erilaisia konsertteja, näyttelyitä, ruoka-, urheilu- tai koko perheen tapahtumia, sekä Suomi100 –teeman tapahtumia. Kesällä ja syksyllä järjestettiin urheilu-, kulttuuri- ja musiikkitapahtumia kuten Vaasa Maraton, Ysäri bileet, Vaasa Street Food sekä Polar Sound. Suomi 100-teemalla juhlittiin monissa pienemmissä tapahtumissa sekä Vaasan Joulunavauksessa sekä Vaasan kaupungin orkesterin Suomi 100- konsertissa. Suomi 100 juhluvuoden aikana järjestetyt tapahtumat ovat tuoneet kaupunkiin yli 300 000 kävijää.

• **Kysyntää vastaava tonttivaranto (Järvelä)**

Tonttitarjonta on ollut kysyntään nähden hyvällä tasolla. Pientalotontteja oli vuoden aikana haettavana yhteensä noin 100 kpl, joista noin 40 kpl Vähänkyrön alueella. Asuintontteja myytiin 7 kpl ja uusia asuintontteja koskevia vuokrasopimuksia tehtiin 38 kpl. Varauksia kerros- ja rivitalotontteihin sekä yritys- tai palvelutalotontteihin tehtiin 21 kpl, yrityksille tontteja vuokrattiin tai myytiin yhteensä 27 kpl. Suurteollisuusalueen kaavoitus akkutehdas-hanketta varten käynnistyi.

• **Elinkaariajattelun huomioiva palveluverkkoselvitys (Kentala, Knookala, Järvelä)**

Toimialat ovat tehneet palveluverkkoselvityksiä mm. kouluverkon ja päiväkotiverkon osalta. Selvitystyössä on hyödynnetty paikkatietojärjestelmää. Palveluverkkoselvityksen pohjalta tarvittavat tilat tuotetaan talotoimen palvelutuotantona tai ulkopuolisen toimijan investointina. Vuoden aikana kilpailutettiin ensimmäinen palvelusetelipäiväkodin toteutus Pukinjärven alueelle. Hallintotalon peruskorjauksen rahoitus hyväksyttiin valtuustossa ja hankkeen tarkempi suunnittelu voi alkaa vuoden 2018 alussa ja peruskorjaus vuoden lopussa. 2017 aikana sosiaali- ja terveystoimessa jatkui valmistautuminen sosiaali- ja terveystoimintaan. Toimialalla jatkui palveluiden suunnittelu ja mm. tilojen keskittäminen, esim. Huutoniemen terveysasemasta luovuttiin. Suunnitelmallinen toiminta kohti yhtä isoa terveysasemaa (H-talo VSK:n alueella) on käynnistynyt yhdistämällä nykyisiä terveysasemia isoimmiksi hallinnollisiksi yksiköiksi (Tammikaivo+Ristinummi, Kirkkopuistikko + Gerby). Huutoniemen hammashoitola siirtyi Ristinummen hammashoitolan kanssa yhteisiin tiloihin. Lastenneuvolatoiminta siirrettiin omaksi toimintayksiköksi vuoden 2017 alusta. Sosiaalityö- ja perhepalveluissa palvelurakennetta on kehitetty systemaattisesti vastaamaan sosiaalihuoltolain ja THL:n tehtävämääräyksen mukaista palvelurakennetta, joka perustuu elinkaariajatteluun. Koti- ja laitoshoidossa Fyrrykartanon palvelutalo vastaanotettiin alkuvuodesta. Päätettiin vuodeosastojen 8 ja 10 siirtymisestä erikoissairaanhoidon alaisuuteen osana alueellista vuodeosastojen rakennetta.

- **Toimiva joukkoliikenne: uusiutuvan energian hyödyntäminen (Järvelä)**

Biokaasubussit 12 kpl otettiin käyttöön. Joukkoliikenteen kävijämäärä kasvoi 3 %.

- **Osaavan työvoiman kouluttaminen (Knookala, Kentala)**

Ammatillinen koulutus on tuottanut osaltaan työvoimaa energiaklusterille. Opetuksen kehittämistä koordinoiva ryhmä seuraa sujuvien opintopolkujen kehittämistä tieto- ja viestintätekniikan opetuksessa, kielten opetuksessa, liikunnassa, taideopetuksessa, maahanmuuttajakoulutuksessa ja energiakoulutusstrategian saroilla. Vamia sai luvan aloittaa englanninkielinen asentajakoulutus ja suora koulutuspolku Vamiasta Vamkiin alkoi. Sosiaali- ja terveystoimi tukee kouluttamista opetusterveyskeskuksen, sosiaalialan tutkimus- ja opetuslinikan, opetushammashoitolan sekä tutkijakoulun myötä. Toimialalla täydennys- ja lisäkoulutus sekä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoiden harjoittelun toteuttaminen on merkittävää. Mm. lähiesimiestyön johtamisen erityisammattitutkinto, tuotekehittämisen erityisammattitutkinto, sosiaalityön opinnot ovat merkittäviä asioita. Psykologien kouluttamiseen liittyvä kehittäminen on aloitettu yhteistyössä Åbo Akademien kanssa (vrt lääkärikoulutus/Turku).

HYVINVOINTI

- **Palveluverkon kohdentaminen ydintoimintoihin: kirjasto-, varhaiskasvatus- ja kouluverkon tiivistäminen (Kentala, Knookala, Järvelä)**

Vaasan uusi terveysasema- hanke on muuttunut H-talosuunnitelmaksi sisältäen sekä verkon keskittämistä että sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän integraation. Välivaiheena Vaasan kaupungissa on toteutettu lääkäri- ja hoitajavastaanoton ja neuvolatoiminnan keskittäminen. Yhteistoimintamalleja toimialojen välillä (esimerkiksi nuorisotakuu) on kehitetty useissa työryhmissä, työ on kesken. Monialainen viranomaistyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti, Maankäytön toteuttamisohjelman yhteydessä on käyty tiiviitä palveluverkkokeskusteluja. Perusopetuksen kouluverkkoselvitykset hyväksyttiin ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoa valmisteltiin.

- **Nykyisen erikoissairaanhoidon ratkaiseminen erilliskysymyksenä (Kentala)**

Nykyinen sote- ja maakuntauudistusvalmistelu perustuu sosiaalipalveluiden, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatioon. Asiat valmistellaan yhdessä ja päätöksenteko toteutetaan tarvittaessa kunkin organisaation erillisissä päätöksentekokelemissä saman sisältöisinä

- **Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sekä sosiaalihuollon integraation turvaaminen: ennaltaehkäisevän työn priorisointi (Kentala, Knookala, Järvelä)**

Osa SOTE- ja maakuntavalmistelua. Ennaltaehkäisevän työn priorisointi toteutettu siinä mittakaavassa, kuin on ollut tarkoituksenmukaista. Oppilas- ja opiskelijahuoltoon on panostettu, ja ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti.

- **Vaasan uusi terveysasema: Lääkäritoiminnan ja mahdollisen muun terveydenhuollon toimintojen keskittäminen (Kentala)**

Nimi on muuttunut H-taloksi. Hanke on muuttunut yhteishankkeeksi erikoissairaanhoidon kanssa. Etenee yhteistyössä ja sairaanhoitopiirin vetovastuulla aikataulun mukaisesti.

Hammashuollon ja sen tarvitseman välinehuollon keskittämisen suunnittelu jatkui edelleen. Koti- ja laitoshoidossa rakennemuutos etenee suunnitellusti siten, että laitoshoidon pitkäaikaishoito on lakannut lain edellyttämällä tavalla. Palveluasumisessa on toteutettu tehostetun palveluasumisen paikkojen lisääminen uusia taloja rakentamalla. Kotirannan, Himalajan, Krannilan ja Fyrrykartanon palvelutalot on otettu käyttöön 2015 -2017 aikana. Präntöön helmi on valmistumassa keväällä 2018. Kotihoitoa on vahvistettu ja tueksi on käynnistetty ns. päivystystiimi.

- **Kumppanuussopimukset kolmannen sektorin kanssa (Kentala, Knookala, Järvelä)**

On tehty suunniteltujen toimijoiden kanssa. Lisäksi on solmittu useita muita kumppanuussopimuksia. Sosiaali- ja terveystoimessa päivitettiin kaupungin kumppanuussopimus Sosten ja Vaasan seudun yhdistysten kanssa. Varhaiskasvatuksessa hyväksyttiin siirtyminen palvelusetelipäiväkotimalliin ja neuvoteltiin uusista sopimuksista yksityisten palveluntuottajien kanssa.

- **Asiakkaan osallisuuden ja oman vastuun lisääminen: osallistava demokratia, sähköiset palvelut: kokemusasiantuntijuuden käyttö palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä (Häyry, Iitola, Kentala, Knookala, Järvelä)**

Kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämistä jatkettiin ja toiminnan koordinoitiin tehdään yhteistyössä Vaasan seudun yhdistysten kanssa. Toimintaa vakiinnutetaan. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien omaisten asiakasraati on vakiintunut toimintona. Osallistumisohjelma hyväksyttiin ja sen toimeenpano aloitettiin ja verkossa maksaminen otettiin käyttöön. Rakennusvalvonnan sähköinen lupajärjestelmä otettu käyttöön. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusohjelma hyväksyttiin ja toimeenpano aloitettiin.

- **Luottamushenkilöorganisaation uudistustyö (Häyry, Slotte-Kock)**

Uudet lautakunnat ovat aloittaneet työnsä uuden luottamushenkilöorganisaation mukaisesti. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin ja toimintasäännöt yhdenmukaistettiin hallintosäännön kanssa. Sen myötä muodostettiin teknisten liikelaitosten johtokunta (Vaasan veden jk ja Vaasan Talotoimen jk yhdistettiin.) Sivistystoimen lautakuntarakenteen koki toimintavuoden aikana suuria muutoksia, kun 9 lautakuntaa/johtokuntaa yhdistettiin kolmeksi lautakunnaksi: 1) kasvatus- ja opetuslautakunta, 2) koulutuslautakunta ja 3) kulttuuri- ja liikuntalautakunta.

- **Paikallinen aluehallinto: Aluelautakunnan ja aluetoimikuntien roolien selkiyttäminen (Iitola)**

Uuden hallintosäännön mukaisesti aluelautakunta jatkaa toimintaansa.

- **Nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston, ikäneuvoston ja maahanmuuttajaneuvoston aseman määrittely ja toiminnan vakiinnuttaminen (Häyry, Iitola, Slotte-Kock)**

Uuden hallintosäännön mukaisesti neuvostojen asemaa on vakiinnutettu.

- **Kansalaisraatitoiminnan vakiinnuttaminen osaksi palveluiden kehittämistä (Häyry, Iitola, Slotte-Kock)**

Kansalaisraatitoimintaa on vakiinnutettu osana palveluiden kehittämistä. Lisäksi osallistumisohjelman mukaisia vaihtoehtoisia ja eri tyyppisiä kuntalaistilaisuuksia järjestettiin myös yhteistyössä eri toimialojen kesken. Osana palveluiden kehittämistä aloitettiin osallistuvan budjetoinnin kokeilu kaupungin Itäisellä alueella.

TALouden TASAPAINO

- **Maaomaisuuden jalostaminen (Järvelä, Karjalainen)**

On perustettu ja vakiinnutettu kiinteistökehitysryhmän toiminta, joka analysoi, suunnittelee ja valmistelee kiinteistöomaisuuden kehittämis- ja luovutusprosesseja päätöksentekoa varten. Tarkoituksena on nopeuttaa myyntiprosessia ja lisätä läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta.

- **Toimitilojen kartoitus käytön lisäämiseksi; tarpeettomat myydään suunnitelmallisesti nopealla aikataululla (Järvelä, Karjalainen)**

Toiminnallisten kokonaisuuksien kehittäminen on toteutunut aiempaa paremmin. Korjausvelkätietoisuutta omaisuuden arvon säilymisen näkökulmasta käsin on lisätty. On aloitettu toimikuntavetoinen toimitilastrategian laadinta. Kiinteistökehitysryhmän työ kattaa myös tämän toimenpidealueen.

Kaupungin toimitilalinjaukset 2018-2021 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa, samoin, palvelutuotannon käytöstä poistuneiden toimitilojen ohjelma. Päätettiin tarpeettomien tilojen myynnistä: Opistotalo, Nelin-Cronströmin huoneisto ja Wasaborgin toimitilat

• **Ulkopuolisten vuokratilojen karsinta (Järvelä, Karjalainen)**

Tilatehokkuuteen on kiinnitetty huomiota. Tarpeettomista tiloista on mahdollisuuksien mukaan luovuttu.

Kaupungin omistuksessa olevien tilojen vajaakäyttöaste on lisääntynyt. Ulkopuolisten vuokratilojen käyttö lisääntyi hieman vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna.

• **Johtamisjärjestelmän kehittäminen (Häyry, Iitola)**

Luottamushenkilöorganisaatiomallin hyväksymisen jälkeen aloitettiin työ viranhaltijarakenteen uudistamiseksi ja uusi hallintosääntö hyväksyttiin valtuustossa 20.2.2017.

• **Kaupungin ja yritysten välisen kumppanuuden kehittäminen (Häyry, Slotte-Kock)**

On toteutettu kasvusopimuksessa ja elinvoimastrategiassa määriteltyjen kokonaisuuksien kautta.

• **Omistajapolitiikan vahvistaminen kuntayhtymien päätöksenteossa (Karjalainen)**

Luottamushenkilöorganisaation uudistamisen, konsernijaoston perustamisen sekä kuntayhtymissä toimivien kaupungin edustajien entistä paremman vastuuttamisen ja osallistamisen kautta tätä on toteutettu ja tullaan toteuttamaan.

• **Palvelutuotannon keskittäminen & palvelujen laatutason määrittäminen, kustannustehokkaat tuotantotavat (Karjalainen, Kentala, Knookala, Järvelä)**

Organisaatorakenteiden madaltamista on jatkettu. Palveluja on toimialoilla keskitetty ja luotu palautejärjestelmiä. Sosiaali- ja terveystoimi päätti ottaa käyttöön laatujärjestelmän koko toimialalla ja käynnisti laatutyön myös niillä tulosalueilla, joilla sitä aiemmin ei oltu käytetty. Lisäksi osallistutaan valtion kärkihankkeisiin lapset ja perheet palveluissa (LAPE), ikäihmisten ja omaishoidon hanke (I&O) sekä henkilökohtaiseen budjettiin (HeBu), joita Vaasa hallinnoi. Digitalisaatio on huomioitu erityisesti sosiaali- ja terveystoimeissa keskeisenä kehittämiskohteena. Teknisten tukipalvelujen osalta selvitettiin eri organisoitumisvaihtoehdot SoTe-maakuntauudistus huomioiden. Tekniset tukipalvelut (ruokapalvelut, siivouspalvelut, talotoimen tuotanto, kuljetuspalvelut ja varastopalvelut) päätettiin keskittää ja yhtiöittää (KV 5/2017). Kouluverkkoselvityksen mukaisesti suomenkielisessä perusopetuksessa jatkettiin yhtenäiskoulujen muodostamista; Onkilahden alakoulu ja Vöyrinkaupungin yläkoulu yhdistettiin Onkilahden yhtenäiskouluksi. Vaasa Opisto, Vasa Arbis ja Kuula-opisto muodostavat 1.6.2017 alkaen yhteisen tulosalueen Vaasan kaupungin opistot. Vamia, eli yhdistetty Vao, Vakk ja Rannikkoseudun oppisopimustoimisto, aloitti toimintansa 1.1.2017.

• **Ulkoistaminen ja palvelujen ostaminen: Kustannuslaskenta ja palveluiden hinnoittelu (Karjalainen)**

Sisäisten tukipalvelujen kustannuspohjaista hinnoittelua on kehitetty.

• **Yhtiöittämiset ja liikelaitostamiset (Karjalainen)**

Konserniohjaustoimikunta on työskennellyt, luottamushenkilöorganisaatiotyön yhteydessä on perustettu mm. liikelaitosten yhteinen toimielin. Päätetty talous- ja henkilöstöpalveluiden sekä hankintapalveluiden ja teknisten tukipalveluiden yhtiöittämisestä. Mico Botnia ja TeeSe Botnian perustamisesta tehtiin päätökset.

• **IT-palveluiden kehittäminen (Iitola)**

Uusi Intra KiVA otettiin täysimääräisesti käyttöön. Uusien IT-palveluiden käyttöönottoa, mm. Office 365 ympäristö, on edistetty.

• **Tonttien ja asunto-osakkeiden vuokraus ja myynti (Karjalainen, Järvelä)**

Tonttien vuokratuotot olivat vuonna 2017 noin 8,12 miljoonaa euroa ja kiinteän omaisuuden myyntivoitot olivat 2,72 miljoonaa euroa.

• **Maksullisten palvelujen kehittäminen, maksujen ja taksojen korottaminen (Karjalainen)**

Toimialojen asiakasmaksut ja taksat on tarkistettu vuoden 2017 aikana.

• **Ennakoiva henkilöstösuunnittelu (Kaunisto)**

Toteutettu kaupungin ohjeistuksia noudattaen, toimialoilla työtä ovat tukeneet HR-controllerit. Täyttölupaprosessia kehitettiin mm. laatimalla sähköinen täyttölupalomake, johon lisättiin velvoite selvittää uudelleensijoituksessa olevien henkilöiden sijoitusmahdollisuudet avoimna olevaan tehtävään työkykykoordinaattorin kautta. Täyttöluvista aiemmin vapaita ammattiryhmiä otettiin täyttöluvan piiriin takaisin sosiaali- ja terveystoimessa. Asetettuun henkilöstösäästötavoitteeseen (100htv vuosittain) ei täysin päästy vuonna 2017. Kaupungin henkilötyövuodet vähenivät vuonna 2017 (5 189,3 htv) verrattuna vuoteen 2016 (5 153,7 htv) yhteensä 35,6 henkilötyövuotta. Suunta on kuitenkin ollut oikea ja vähennystä on tullut enemmän vakituisten osalta. Toimintatapoja on uudistettu ja työtehtäviä uudelleenorganisoitu. Johtoa ja esimiehiä on tuettu yhteistyössä Kevan kanssa liittyen oikea-aikaisiin toimenpiteisiin henkilöstön työkyvyn tukemiseksi varhaisen tuen keinoin. On myös pilotoitu työkontomallia työkyvyn edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

• **Organisaatioiden uudistaminen, esimiesportaiden vähentäminen ja talousraportoinnin uudistaminen (Häyry, Iitola, Kentala, Järvelä, Kaunisto)**

Toiminnassa keskitytty maakunta- ja sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin ja vaikutuksiin kaupungin toiminnassa. Toimintasäännöt uudistettiin ja palveluiden yhtiöittämistä valmisteltiin.

Sote-toimialalla on lisätty sähköistä asiointia mm. takaisinsoitto vastaanottopalveluissa, oma hoito-palvelu, tekstiviestimuistutukset ajanvarauksesta, etätastaukset, ALVAR-palvelut, sähköinen terveystarkastus. Maankäyttösopimuskorvausten kirjaamiskäytäntöä on kehitetty yhteistyössä teknisen toimen ja talous- ja omistajaohjauksen kanssa. Maapoliittisten päätösten toimivaltasuhteiden kehittäminen on huomioitu hallintosääntöuudistuksessa. Exreport -taloushallinnon sekä henkilöstöhallinnon raportointia uudistettiin ja kehitettiin.

2. TALOUDEN TOTEUTUMINEN

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan samaa rakennetta.

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Valtuusto on talousarviossa vahvistanut määrärahat ja tuloarviot tulosaluetasolla.

Tulosaluekohtaiset määrärahat alkuperäisen ja muutetun talousarvion mukaan ja toteutuma tulosalueittain on esitetty hallintokuntien toimintakertomuksissa sivuilla 82-175. Toteutumavertailu on tehty suhteessa muutettuun talousarvioon. Toimintakertomuksissa on myös esitetty perusteluja suurimmille poikkeamille.

Määrärahan sitovuustaso on bruttoyksiköillä toimielintaso, nettobudjetointiyksiköille on vahvistettu sitova nettomeno. Yhteenveto käyttötalouden määrärahojen toteutumasta sitovuustasoittain on esitetty sivuilla 181-183.

Poikkeama – sarakkeessa on toteutumaa verrattu muutettuun talousarvioon

- +merkkinen poikkeama = tulojen toteutuminen yli ja menojen toteutuminen alle talousarvion
- - merkkinen poikkeama = menojen toteutuminen yli budjetoidun ja tulojen jääminen alle talousarvion

KÄYTTÖTALOUS

<u>Toimielin</u>	<u>Tulosalue</u>	<u>Sivu</u>
Keskusvaalilautakunta	100 Vaalit	82
Tarkastuslautakunta	110 Tarkastustoimi	82
Kaupunginvaltuusto	120 Kaupunginvaltuusto	83
Kaupunginhallitus	130 Kaupunginhallitus	84
	131 Hallintopalvelut	86
	133 Henkilöstöpalvelut	89
	134 Talous- ja omistajaohjaus	91
	135 Kaupunkikehitys	92
	136 Kaavoitus	95
	140 Avustukset	97
	141 Jäsenmaksut	98
	142 Osuudet	98
	143 Varausmäärärahat	98
	144 Keskitetysti hallinnoitavat kustannukset	99
	145 Työllistäminen	99
	146 Osuudet eriytetyssä kirjanpidossa oleviin liikelaitoksiin sekä liike- ja maksupalvelutoimintaan kohdistettavat kustannukset	101
	148 Taseyksikkö Elisa Stadion	102
Vähänkyrön aluelautakunta	150 Lautakunnan hallinto ja yhteiset	104
	151 Yhteispalvelupiste Vähäkyrö	104
	152 Kyrönmaan työpaja Arpeeti	104
Sosiaali- ja terveyslautakunta		105
	200 Sosiaali- ja terveystoimen yhteiset ja tekniset tukipalvelut	105
	210 Sosiaalityö ja perhepalvelut	106
	220 Koti- ja laitoshoido	111
	230 Terveyspalvelut	113
	239 Erikoissairaanhoido	115
	240 Yhteistoiminta-alue/Laihia	116
Kasvatus- ja opetuslautakunta		118
	302 Varhaiskasvatus	118
	305 Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset	123
	306 Suomenkielinen perusopetus	123
	307 Ruotsinkielinen perusopetus	125
Koulutuslautakunta		127
	312 Vaasan Lyseon lukio	128
	313 Vasa Gymnasium & Vasa Svenska Aftonläroverk	129
	315 Vamia	130
	443 Vaasan kaupungin opistot (Vaasa-opisto, Arbis ja Kuula-opisto)	132
	355 Nuorisopalvelut	137
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta		141
	351 Liikuntapalvelut	141
	363 Vaasan kaupungin museot	145
	373 Kulttuuri- ja kirjastopalvelut	147

<u>Toimielin</u>	<u>Tulosalue</u>	
	380 Vaasan kaupunginorkesteri	153
	381 Vaasan kaupunginteatteri	154
Rakennus- ja ympäristölautakunta		157
	500 Rakennusvalvonta	157
	501 Ympäristönsuojelu	158
	503 Terveysvalvonnan yhteistoiminta-alue	159
	504 Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue	160
Tekninen lautakunta		161
	510 Yhteispalvelut	161
	511 Kiinteistötoimi	161
	512 Kuntatekniikka	164
	514 Logistiikan kehittäminen	166
	515 Vaasan Tekniset palvelut	167
	516 Vaasan Siivouspalvelut	168
	517 Vaasan Ruokapalvelut	171
Vaasan seudun jätelautakunta	580 Vaasan seudun jätelautakunta	174

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

100 VAALIT

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee toimittaa ne tehtävät, mitkä sille vaalilain mukaan erikseen kuuluvat. Valtiollisissa vaaleissa keskusvaalilautakunnan tulee huolehtia kaikista vaalien käytännöllisistä valmistelutöistä sekä ennakkoäänestyksen toimittamisesta ja ennakkoäänestyksen tarkastamisesta. Kuntavaaleissa kunta hoitaa ehdokasasettelun, ennakkoäänestyksen ja vaalien tuloksen vahvistamisen.

Tavoitteiden toteutuminen

Kuntavaalit järjestettiin sunnuntaina 9.4.2017. Silloin valittiin Vaasan valtuustoon 59 valtuutettua ja heidän varavaltuutettunsa. Valtuustoon valittiin 47 % miehiä ja 53 % naisia, joista uusia oli 17 (29 %) ja uudelleen valittuja 42 (71 %). Äänestysprosentti koko maassa oli 58,9 % ja Vaasassa 60,6 %. Paikkajako muodostui siten, että RKP sai paikkoja 18, SDP 13, KOK 10, PS 6, VIHR 4, VAS 4, KESK 2, KD 2 paikkaa.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintamenot	-192		-192	-160	+32
Toimintatulot					
Toimintakate	-192		-192	-160	+32

Valtio korvasi eduskuntavaalien ennakkoäänestyksestä aiheutuneita kuluja 2,1 € jokaiselta vuoden 2015 eduskuntavaalien lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta, mutta kuntavaaleissa ei valtio korvaa kunnan kustannuksia.

Henkilöstötiedot

Keskusvaalilautakunnalla ei ole vakituista henkilöstöä vaan se valitsee itselleen vaalia varten sihteerin. Lisäksi ennakkoäänestykseen ja äänestyspäivän äänestykseen palkataan tarvittavaa tilapäistä henkilökuntaa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

110 TARKASTUSTOIMI

Toiminta-ajatus

Kaupunginvaltuuston alainen tarkastuslautakunta huolehtii valtuuston toimikautta vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastustoimi arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja kaupungin palvelutoiminnan tarkoituksenmukaisista järjestämisistä.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma

	Arviointikertomus vuodelta 2016	Toteutunut
	Arviointisuunnitelma	Toteutunut

Tarkastustoimi arvioi vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutusta tarkastuslautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden mukaisesti. Tarkastustoimelle asetettavat tavoitteet toimintavuodelle 2017 ovat toteutuneet. Tunnusluvuissa tarkastuslautakunnan toiminta jäi alle tavoitteen, koska uusi tehtävä, sidonnaisuusilmoitusten valvonta, ei sisälly ko. lukuun.

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tarkastuslautakunnan toiminta (arviointi, tilintarkastuksen järjestäminen) / pv	307	321	285	271,5
Ulkoinen tilintarkastus/ pv	80,05	66,20	80 pv	77,31
Ulkoinen tilintarkastus / 1000 €	33,6	29,6	34,2	31,8

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
	Avainhenkilöriskien hallinta	Toteutunut

Talouden toteutuminen

Toimintavuonna 2017 tarkastuslautakunta järjesti yhteensä 8 kokousta. Käyttötalousmenoja on tarkasteltu toimintavuoden aikana tarkastustoimessa erittäin kriittisesti. Toimintakulujen toteuma on 93,8 % talousarviosta. Lakisääteisiä tilintarkastuspalveluita on vuoden 2017 aikana laskutettu 77,31 pv (sopimus 1.6.2013 alkaen 80 pv).

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-267		-267	-250	+17
Toimintakate	-267		-267	-250	+17

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	2		2
Määräaikaiset	-	-	-
Työllistetyt	-	-	-

KAUPUNGINVALTUUSTO

120 KAUPUNGINVALTUUSTO

Toiminta-ajatus

Kaupunginvaltuusto toimii kaupungin ylimpänä päätöksentekaelimenä, päättää Vaasan toiminnan suuntalinjoista sekä kuntalaisille järjestettävien palveluiden määrästä ja laadusta. Valtuusto hyväksyy talousarviossa ja -suunnitelmassa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungin toimialoille sekä päättää toiminnan rahoituksesta. Kaupunginhallitus vastaa kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kaupunginvaltuuston valitsevat lautakunnat järjestävät palvelut valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Vähänkyrön kunta liittyi Vaasaan vuoden 2013 alusta. Uusi valtuusto on vuosina 2017 – 2021 59 jäseninen.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valtuuston kokoukset ja sem.	14	11	12	9
Päätökset, lkm	134	131	175	139

Keskeiset talouden tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Kustannukset €/kokous	29 844	33 106	39 043	46 555
Kustannukset €/asukas	6,3	5,44	5,2	6,2

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	-	-	-	1	+1
Toimintakulut	-489	-1	-490	-419	+71
Toimintakate	-489	-1	-490	-418	+72
Poistot				-23	

Toimintakuluissa poikkeamaan vaikuttivat kaupunginvaltuuston kokoonpanon supistumisen 1.6.2017 seurauksena syntynyt 53 500 €:n säästö luottamushenkilöiden kokouspalkkiossa sekä luottamushenkilökoulutuksen arvioitua vähäisempi tarve.

KAUPUNGINHALLITUS

130 KAUPUNGINHALLITUS

Toiminta-ajatus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua sekä hoitaa kaupungin ulkoisia suhteita. Kaupunginhallitus reagoi aktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma

Kaupungin ja kaupunkikonsernin johtaminen siten, että kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuvat.	Päätöksenteossa huomioidaan - toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, - päätösten yhdensuuntaisuus strategian kanssa, - hallinnollisten tukiprosessien kehittäminen, - luottamushenkilöorganisaation kehittäminen - talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin - tavoitteiden toteutumista seurataan 2 kertaa vuodessa. Johtamista tukevien ohjaus- ja tietojärjestelmien kehittäminen. Omistajaohjauksen kehittäminen suhteessa konserniyhtiöihin, liikelaitoksiin ja kuntayhtymiin. Merkittävimpien kilpailutusten koordinointi. Talousarviolaadinnan ja raportoinnin tietojärjestelmien kehittäminen.	Tukiprosessien kehittäminen jatkunut Uusi luottamushenkilöorganisaatio astui voimaan kesäkuussa Hallintosääntö uudistettiin ja toimintasäännöt yhdenmukais- tettiin Talousarvion toteutumista seurattiin kuukausittain Johdon tietojärjestelmää Exreport täydennettiin talous- ja henkilöstön osalta Konserniohje hyväksyttiin ja konsernijaosto aloitti toimintansa Isot kilpailutukset hoidettiin keskitetysti Taloussuunnitteluohjelmisto hankittu
Konserniohjauksen ja johtamisen kehittäminen	• Konserniohjauksen selkeyttäminen • Säästövelvoitteet myös kuntayhtymille ja yhtiöille • Kehittämishankkeiden prosessijohtaminen	Konserniohje vahvistettu. Talousarvion laadintaohjeet tiedotettu kuntayhtymille
Henkilöstörakenteen optimointi	• Organisaatioiden uudistaminen, hallinnon keventäminen ja poikkihallinnollisten prosessien tehostaminen • Ennakoiva henkilöstösuunnittelu • Palvelurakenteen kehittäminen	Hallintosääntö ja toimintasäännöt uudistettu 2017
Viestinnän kehittäminen	Seutuviestinnän vahvistaminen. Vaasan vahvuuksien esilletuominen ja alueen markkinointi energia-alan keskittymänä.	Tiedotuslehtiä julkaistiin 3 kpl ja KultTour lehteä 2 kpl. Tiedotteita medioille 230 kpl ja tiedotustilaisuuksia järjestettiin 46 kpl. PR-tilaisuuksia järjestettiin 72 ja niissä asiakkaita 8008 henkilöä.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hallituksen ja jaostojen kok.	48	43	60	47
Päätökset lkm	806	680	1000	754

Keskeiset talouden tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Kustannukset €/asukas	18,16	19,16	22,60

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Asioiden valmistelun ja päätösten laatu	Päätösten oikeellisuuden varmentaminen	• Itseoikaisujen määrä 0 • Valitusten määrä alle 1 % päätösten lukumäärästä

Sisäisen valvonnan raportin ja riskienhallinnan tietojen ko- koaminen	Sisäisen valvonnan raportin ja riskikar- toitusten edellyttämien toimenpiteiden käynnistäminen	Toimenpiteitä käynnistetty

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	26	99	126	194	+69
Toimintakulut	-1 511	-301	-1 811	-1 769	+42
Toimintakate	-1 485	-201	-1 686	-1 575	+111
Poistot				-69	

Toimintatuotoissa poikkeamaan vaikutti sote-valmisteluun liittyvien tehtävien hoidosta saatu arvioi-
tua suurempi yhteistoimintakorvaus.

Toimintakulujen kokonaistoteuma 97,7 % on jonkin verran budjetoitua alhaisempi. Säästöä syntyi
henkilöstökulujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiomenoista. Menot sisältävät
69 000 € teknisen ja talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelujen yhtiöittämiseen liittyviä kustan-
nuksia sekä Osaava Vaasa –hankkeiden 99 300 €:n toimintamenot vastaavine valtionosuuksineen.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	15	0,5	15,5
Määräaikaiset	3	-	3
Työllistetyt	18	0,5	18,5

Kaupunginhallituksen alaisen henkilöstöön v. 2017 kuuluivat ylin johto (kaupunginjohtaja ja 3 toi-
mialajohtajaa) ja johdon tuen 13 viranhaltijaa, jotka ovat 4 lakimiestä, yksi erityisasiantuntija, 6
controlleria ja 2 sisäistä tarkastajaa. Lisäksi teknisen ja talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelu-
jen yhtiöittämistä valmisteli 2 projektipäällikköä.

131 HALLINTOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelut huolehtivat kaupunginvaltuuston ja –hallituksen sekä kaupunginjohtajan ja asian-
tuntijoiden sihteeripalveluista ja valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä. Hallintopalveluiden tehtä-
vänä on myös huolehtia kaupungin hallinnolle keskitetysti tuotettavien yleishallinnon tukipalvelujen
ja kaupunkilaisille tarjottavien yhteispalveluiden järjestämisestä. Vaasan seudun ja Suupohjan kat-
tava talous- ja velkaneuvonta sekä sosiaaliasiamies palvelut kuuluvat myös Hallintopalveluihin.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoit- teista johdettu toiminnan tavoit- te/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma

Tukipalvelujen kehittäminen tehokkaiksi	Hallintopalveluiden vastuulla olevien tukipalveluiden kehittäminen asiakkaiden tarpeita palveleviksi Kaupunkilaisille tarjottavien sähköisten palveluiden kehittäminen Graafisten palveluiden palveluvalikoima pidetään monipuolisena. Graafisen alan palvelujen tuotannon ja hankinnan keskittäminen/koordinointi.	Tukipalveluiden kehittäminen jatkuu. Asiakastytytyvääisyyttä ei ole mitattu vuoden 2017 aikana, vaan se siirtyy seuraavalle vuodelle. Sähköisten lomakkeiden suunnittelu ja käyttöönotto toteutettu 2017 aikana Tulos 73.806 € Sisäinen asiakaskunta on laajentunut (museot ja teatteri)
Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen valmisteluprosessin kehittäminen sekä sujuvuuden turvaaminen	Kehitetään sähköistä päätöksentekoprosessia, asiointia ja tiedonvälitystä.	Valmisteluprosessin sujuvuutta on kehitetty ja mm. kokousaikataulut on saatu paremmin koordinoitua. Asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä Kaarle on laajennettu koko organisaatioon. Web-lumu otettu käyttöön luottamuselinhallinnassa (mm. sitovuuksien hallinta).
Tietotekniikan toimivuuden korkeasta tasosta huolehtiminen.	Jatketaan puhelin ja dataliikenteen yhdistämistä. Siirrytään puhelinliikenteessä yhä enemmän yhden päätelaitteen käyttöön. Tietojärjestelmien ja tietoverkon toimivuus. Ohjataan ja tuetaan uusien tietojärjestelmien käyttöönottoa erityisesti henkilöstöhallinnossa, taloushallinnossa, asiakirjahallinnossa, sosiaali- ja terveystoimessa ja opetuksessa.	Ns. lankapuhelinten lukumäärän vähentyminen jatkuu. Mobiilikäyttäjien kokonaismäärä on 4295. Tietotekniikan toimivuus pysynyt hyvällä tasolla ja vain vähän häiriötilanteita. HelpDesk- ja tukitoiminnassa todettu lisäresursoinnin tarvetta, palvelua ei ole voitu antaa tavoiteajassa. Tietojärjestelmien käyttöönottoasteessa ei päästy tavoitteen mukaiselle tasolle, johon tuen resurssivajeesta ja yhtiöittämissuunnittelusta.
Tiedotuksen hoitaminen siten, että kuntalaiset ja eri sidosryhmät saavat riittävästi ja ajantasaisesti tosiasioihin perustuvaa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista.	Julkaistaan tiedotuslehti 3 kertaa ja KultTour 2 kertaa vuodessa, sekä järjestetään n. 45 tiedotustilaisuutta ja lähetetään n. 100 tiedotetta medialle. Viestitään aktiivisesti kaupungin verkkopalveluissa.	Tiedotuslehtiä julkaistiin 5 (3 tiedotuslehteä ja 2 KultTour-lehteä). Tiedotuslehdestä toteutettiin lukijakysely, kyse-lyyn vastasi 172 henkilöä. Lukijoilta tuli monta hyvää aihe- ja kehittämis ehdotusta. Tiedotustilaisuuksia järjestettiin 46 kertaa ja medialle lähetettiin 230 tiedotetta. Mediaseurannassa Vaasa otsikoissa oli osumia 5490. Verkkosivuilla oli 587 976 uniikkia kävijää ja verkkouutisia julkaistiin yli 500 kpl.

Tapahtumien kehittäminen	Erityisryhmien viestintää kehitetään. Sosiaalisen median käytön tehostaminen ja vuorovaikutuksen lisääminen kaupunkilaisten kanssa verkkopalveluissa ja sosiaalisessa mediassa. Ulkoisen verkkopalvelun kehittäminen saadun palautteen perusteella.	Vaasa.fi-sivuilla tehtiin 2016 vuonna saavutettavuus- ja käytettävyystudkimus, jossa sivujen saavutettavuutta arvioitiin erityisryhmien, kuten näkö-, kuulo- ja liikuntarajoitteisten näkökulmasta. Tutkimuksen perusteella sivuilla parannettiin 2017 muun muassa värien kontrasteja, tekstien luettavuutta, rakennetta, valikkorakennetta ja suosituimpien sivujen näkyvyyttä. Verkkopalveluiden tykkääjät ja seuraajat kasvaneet.
	Uuden luottamushenkilöorganisaation päätösviestinnän kehittäminen yhdessä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa.	Sekä uuden intranetin(Kivan) käyttöönottoa että työyhteisöviestinnän jalkautusta on esitelty kaupungin sisäisissä tilaisuuksissa.
	Järjestetään viestintään liittyviä koulutuksia.	Kaupunginhallituksen päätöksistä tehtiin vuoden 2017 vuoden aikana 18 viittomakielistä videota.
	Uusien vuosittaisten tapahtumien hankkiminen ja nykyisten kehittäminen.	Viestintäinfoja järjestettiin 1 kpl ja viestintäpäiviä 2 kpl. Esimiehiä koulutettiin osana Johtoryhmälle järjestettiin mediavalmennusta.
	Työyhteisöviestinnän kehittäminen	Aktiivisella yhteistyöllä Visit Vaasan kanssa tapahtumien tukemista jatkettu

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Järjestetyt työkokoukset lkm	928	1 232	870	1125
Osallistuneet henkilöt lkm	12 124	13 016	11 260	12 600
Julkaisujen määrä	3	3	5	3
Tiedotustilaisuuksien määrä	42	41	45	46
Keskuskirjaamo; kirjatut asiat	1 362	1 461	2000	1476

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Turvallisuusriskien vähentäminen	Raastuvankatu 33 käyttöönotossa otetaan huomioon turvallisuusriskit ja toteu-	Vain Tietohallinto siirtynyt tiloihin ilman muutostöitä.

	tetaan turvallisuutta lisäävät rakenteelliset ja muut toimenpiteet.	Tavoite huomioidaan 2018 tilojen suunnittelussa.
Henkilökunnan vaihtuvuus	Henkilöstösuunnittelun ohjausvaikutuksen kehittäminen ja rekrytoinnin onnistuminen johtotasolla ja operatiivisissa tehtävissä.	Henkilöstön merkittävä vaihtuvuus eläköitymisen johdosta on asettanut haasteita rekrytoinnille, kokonaisuutena rekrytoinnit on saatu hoidettua
Tietojärjestelmien häiriötilanteiden vähentäminen	Tietojärjestelmäriskien vähentäminen hyväksytyn tietotekniikan varautumissuunnitelman avulla	Uuden tietotekniikan käytöstä aiheutunut häiriötilanne, joka toistui muutamana päivänä.
Asiakirjahallintoon liittyvien riskien vähentäminen	Sähköisen asiakirjahallinnon käyttöönoton laajentaminen eri osa-alueille ja käyttäjäryhmiin.	Asiakirjahallinnon sähköinen järjestelmä on käytössä 99 %:sti. Lisäksi uutena WebLumu – lh-järjestelmä uutena.
Maakuntauudistuksen aiheuttamat riskit toiminnalle	Suunnitellaan uudistukseen liittyvät toimenpiteet hyvissä ajoin ja yhteistyössä Pohjanmaan Liiton ja tukipalveluyhtiöiden kanssa.	Henkilöstöä on tiedotettu uudistuksista ja muutoksista etenemisen myötä.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	3 196	3 598	6 795	6 994	+199
Toimintakulut	-11 318	-673	-11 991	-11 346	+645
Toimintakate	-8 122	2 925	-5 197	-4 353	+844
Poistot				-593	

Toimintatuotoissa, jotka koostuvat pääosin kaupungin palvelualueille ja toimintayksiköille tuotettujen hallinnollisten tukipalvelujen myyntituotoista, Tietohallinnon palvelumaksuista sekä muiden sisäisten palvelujen myyntituotoista, poikkeamaan vaikuttivat pääosin Graafisten palvelujen suunnittelu-, kopiointi- ja painatuspalvelujen arvioitua suuremmat myyntituotot, jopa 36 % korkeammat edellisvuoteen verrattuna. Lisäksi ulkoiset palvelumyynnit, etenkin konserniyhtiöiltä, kasvoivat huomattavasti.

Toimintakulujen kokonaistoteuma 94,6 % on huomattavasti budjetoitua alhaisempi. Säästöä kertyi jokaisella osa-alueella siten, että tulosalueen toimintamenojen kokonaissäästö on 6 %. Merkittävimmät säästöt syntyivät uudelleenjärjestelyjen sekä määrätietoisten tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteiden seurauksena henkilöstökuluista kuten myös palvelujen ostoissa.

Graafisten palvelujen vuoden 2017 toteuma on nettolaskelman mukaan 73 806 € ylijäämäinen. Kokonaisylijäämä vuoden lopussa on 547 427 €.

Taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	174	7,3	181,3
Määräaikaiset	19	1,3	20,3
Työllistetyt	1	4,3	5,3

133 HENKILÖSTÖPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kaupungin henkilöstöpalveluiden toiminta-ajatuksena on huolehtia siitä, että kaupungilla on osaa-va, hyvinvoiva ja oikein mitoitettu henkilökunta, joka tuottaa ja järjestää laadukkaita palveluja riittä-

västi ja taloudellisesti. Henkilöstöpalveluiden asiantuntijapalvelut mahdollistavat hyvän työn tekemisen ja tukevat laadukkaiden palveluiden tuottamista kuntalaisille. Henkilöstöpalvelut tukee ja ohjaa työpaikkoja henkilöstöhallinnollisissa kysymyksissä, toiminnoissa ja päätöksissä ja muutoksessa.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Talouden tasapaino (Henkilöstörakenteen optimointi)	Tuetaan toimialoja ennakoivan henkilöstösuunnittelun toimeenpanossa.	Toimialoja on tuettu ennakoivassa henkilöstösuunnittelussa, mm. varhaisen tuen ja uudelleensijoitustoimintamallin mukaisesti. Lisäksi on kehitetty ed. mainittujen toimintamallien seuranta ja raportointia sekä henkilöstösuunnittelutyökaluja digitalisaation avulla.
Johdon ja esimiesten johtamisvalmiuksien parantaminen.	Henkilöstöohjelman laatiminen osana kaupungin strategiatyötä	Henkilöstöohjelman päivittäminen aloitettiin 2017. Ohjelmalla tuetaan kaupungin strategian toteutumista ja asiakaslähtöistä palvelukulttuuria. Ohjelman keskeisenä painopistealueena on johtamisen ja esimiestyön sekä henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen tukeminen.
Hr-palvelurakenteen optimointi	Hr-prosessien kehittäminen digitalisaation avulla.	Digitalisaatiota on hyödynnetty mm. matkaskujen ja tuntipalkkaprosessin tehostamiseksi. Hr-raportointiin on kehitetty uusia raporttipohjia. Kaupunkitasolla suunnitteilla johdon DashBoard.

Vaikuttavuustavoitteet

Palvelun, toiminnan laatua ja vaikuttavuutta seurataan ja kehitetään koko tulosalueella säännöllisesti yhdessä asiakkaan kanssa: pilotoitu asiakaspalautejärjestelmä (Elisa), ja tehty asiakaskäyn-
tejä/palautekeskusteluita toimialoilla.

Toteutettu tuloalueen htv-säästösuunnitelmaa v. 2017: 3,7% säästö henkilöstökuluissa.

Tavoitteet

Henkilöstöraportissa raportoidaan tavoitteiden saavuttamisessa sekä yleisjaostossa toimintavuoden aikana.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Mittari/Toteuma
Toiminta/prosessit. HR:n ohjeita ei noudateta toimialoilla	Tietoisuuden lisääminen hallintokuntien esimiestasolle.	Koulutus-, Infotilaisuuksien ym. määrä. Uudet osaamisen ja työyhteisön viestinnän keinoja käyttöön. Henkilöstöraportti 2017 avaa näitä tarkemmin.
Kokonaisuuden hallinta tietojärjestelmien kehittämisessä	Yhtenäinen kokonaiskuva priorisoinnista tietojärjestelmien kehittämisessä (ICT/Ohjelmien yhteensopivuus)	Yhteistyö lisääntynyt ict-kehittämishankkeissa. Ei täysin toteutunut.
Henkilöstöresurssit: Avainhenkilöriski, tieto yksilöllä.	Tiimien sisäinen työnjako	Tiimien sisäinen työnjako sekä esimiesten sijaisjärjestelyt sovittu. Toteutunut.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 921	445	2 366	2 053	-313
Toimintakulut	-6 225	-276	-6 501	-6 059	+442
Toimintakate	-4 304	169	-4 135	-4 007	+129
Poistot				-41	

Toimintatuotoissa, jotka koostuvat lähes kokonaan kaupungin palvelualueille tuotettujen hallinnollisten tukipalvelujen tuotoista, poikkeamaan vaikutti pääosin tuottojen ylibudjetointi.

Toimintakulujen kokonaistoteuma 93,2 % on jonkin verran budjetoitua alhaisempi. Merkittävimmät säästöt syntyivät työterveyshuollon terveyspalvelujen ostoista 238 000 €, kaupungin henkilöstön yksityismatkoihin tarkoitettujen VR:n junalippujen sopimuksen päättymisestä 78 000 € sekä henkilöstökulujen henkilöstösuunnitelman mukaisista vakanssisäästöistä 76 000 €.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	48	3,5	51,5
Määräaikaiset	3	-	3
Työllistetyt	-	-	-

134 TALOUS- JA OMISTAJAOHJAUS

Toiminta-ajatus

Talous- ja omistajaohjauksen toiminta-ajatuksena on toimiminen kaupunginhallituksen alaisena organisaationa kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan keskitettynä talouden ja konserniohjauksen suunnittelu-, ohjaus ja toimeenpanoelimenä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Tulosalue vastaa lisäksi konserniohjauksesta ja kaupungin (sisältäen liikelaitokset ja erikseen sovitut konserniyhteisöt) taloushallinnon kehittämisestä sekä vastaa talouspalveluiden ja hankintapalveluiden tuottamisesta. Yksikkö ohjaa ja arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan tilaa.

Tavoitteiden toteutuminen

Hallinnon uudistamistyö jatkui vuoden aikana ja tulosalueella uudistettiin sekä organisaatorakenne että toimintaprosessit. Hankintapalvelut sisällytettiin uuteen konsernipalvelut - palvelualueeseen. Tulosalueen muut palvelualueet ovat taloussuunnittelu ja talouspalvelut.

Taloussuunnittelussa toteutettiin uuden taloussuunnittelun tietojärjestelmän hankinta ja aloitettiin käyttöönottoa sekä jatkettiin johdon talousraportointijärjestelmä Exreportin kehittämistä palvelemaan paremmin ja laajemmin raportointitarpeita.

Hallinnon tukipalveluiden uudistamistyötä jatkettiin tilikaudella. Konserniyhtiöiden tilitoimistopalvelua kehitettiin edelleen vuoden mittaan. Talouspalveluiden tietojärjestelmien kehittämistyötä on myös jatkettu toimintavuoden aikana.

Kaupunginhallituksen konserniojaosto aloitti toimintansa v. 2017. Konserniohjauksen kehittämistyötä on jatkettu ja konsernijohtamisen tukea vahvistettu. Konserniohjauksen uudistamistyö on osa uuden kuntalain toimeenpanoa.

Hankintapalvelukeskus on keskittynyt kasvattamaan sopimuskattavuutta ja ohjeistamaan hallintokuntia hyvissä hankintakäytännöissä. Uusi hankintalaki astui voimaan 1.1.2017.

Talouden toteutuminen

- Tuloarvion ylittyminen johtuu lähinnä perintäpalveluiden ennakoitua suuremmasta tulosta.
- Menoarvion alittumiseen vaikuttivat henkilöstömenojen pieneneminen ja pienentynyt osuus verotuskustannuksista.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 383	1 497	2 880	2 907	+ 26
Toimintakulut	-7 100	-39	-7 139	-6 579	+559
Toimintakate	-5 717	1 458	-4 258	-3 673	+586
Poistot				-404	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	86	3,7	89,7
Määräaikaiset	4	1,2	5,2
Työllistetyt	-	-	-

135 KAUPUNKIKEHITYS

Toiminta-ajatus

Kaupunkikehitys toimii kaupungin ja alueen vetovoimaisuuden kehittämiseksi ja kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi. Kaupunkikehitys harjoittaa aktiivista elinvoimapolitiikkaa, huolehtii aluekehitys- ja seutuyhteistyöstä sekä osallistuu valtakunnallisella tasolla alue- ja kaupunkipolitiikkaan. Kaupunkikehitys on mukana organisaation, hallinnon ja strategiaproessin kehittämisessä sekä toimii aktiivisesti erilaisissa verkostoissa. Kaupunkikehitys tuottaa myös tieto- ja tilastomateriaalia, kehittää uusia kansainvälisiä yhteyksiä sekä hoitaa kaupungin esteettömyyteen liittyviä tehtäviä. Organisaation ulkopuolisten rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen, hyödyntäminen ja niistä tiedottaminen ovat myös kaupunkikehityksen osaamista.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen	Kaupungin uusi strategia Aktiivinen elinkeinopolitiikka	Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.11.2017 uuden strategian kaudelle 2018-2021. Invest-in-toiminnan vahvistamista on jatkettu. Vaasan seudun kasvusopimus on edennyt onnistuneiden AIKO -hankkeiden kautta. TEM:n rahoitus oli suurempi kuin oli odotettu, joten vastinrahojen löytäminen oli haasteellista. Seudullisen elinvoimastrategian toimenpiteet etenivät suun-

Kilpailukykyinen yhteiskuntarakenne	Kansainvälinen ohjelma Kansainvälisen saavutettavuuden vahvistaminen Verkostojen luominen, ylläpitäminen ja hyödyntäminen Energia- ja ilmasto-ohjelma Aktiivinen tieto- ja tilastotuotanto	nitellusti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kansainvälisen ohjelman 12.2.2018. Kansainvälisten verkostojen arvioiminen on kesken. Midway Alignment -hanke on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Uusia seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja on luotu. Kaupunkistrategiaan perustuvia kokeiluja on käynnistetty kokeilukulttuurin keinoin. Laadittiin mm. resurssiviisauden tiekartta ohjelman johtamisvälineeksi ja toteutettiin erilaisia toimenpiteitä, joista raportoidaan erikseen (ohjausryhmälle ja kaupunginhallitukselle). Tieto- ja tilastotuotantoa on kehitetty vastaamaan ajantasaistemmin nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Uusista tilastoista on viestitty aktiivisesti. Väestönkasvun hiipumista selvitettiin demografisella kilpailukykyanalyysillä.
Väestön hyvinvointi Edustuksellisen ja suoran demokratian vahvistaminen	Edetään kohti uutta kuntarakennetta, seurataan tiiviisti maakunta- ja soteuudistusta ja edistetään niiden tuomaa muutosta Organisaation uudistaminen (luottamushenkilöorganisaatio- ja hallintosääntötyö) Strategiatyön jatkojalostus	On osallistuttu aktiivisesti maakunnan suunnitteluun non-sotepuolella. Osallistuttiin luottamushenkilöorganisaatio- ja hallintosääntöuudistustyöhön. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelman toimeenpano on aloitettu ja järjestettiin kaksi seminaaria. Ensimmäinen osa osallistavasta budjettikokeilusta toteutui osallistamisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Rahoitus suunnattiin Ristinummen nuorisotyöhön. Strategiatyön osallistava valmistelu ja koordinointi, mm. valtuuston Uumajan matka ja sen jälkeen eri työpajat toteutuivat suunnitellusti.

Järkevä ja tehokas omaisuuden hallinta	Ulkopuolisen hankerahoituksen ja – prosessin edistäminen	Kaupunki hyväksyttiin mukaan uusiin EU -hankkeisiin. Kaupunki osallistuu mm. ensimmäiseen Horizon2020-hankkeeseen (Iris).
Henkilöstörakenteen optimointi	Kaupungin hanketoiminnan kehittäminen Kaupunkitasoisten kehittämishankkeiden edistäminen, koordinointi ja johtaminen	Kaupunki oli mukana joko hallinnoimassa tai partnerina 6:ssa ESR- tai EAKR-hankkeessa ja 61 kansallisen rahoituksen hankkeessa. Kaupunkikehitys rahoitti 5 + 1 sisäistä hanketta ja 17 + 1 ulkoista hanketta. Hankesalkku- ja projektinohjausjärjestelmän projektisuunnitelma on tehty. Päätöstä projektin käynnistämisestä ei vielä ole. Uusia poikkihallinnollisia usean osapuolen hankkeita on käynnistetty. Hankekoulutusta on järjestetty.

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Henkilöstön osaaminen, riittävyys ja jaksaminen. Osaavan työvoiman saaminen	Kaupunkikehitykseen kuuluvien vakanssien täysimääräinen täyttäminen vastaamaan yksiköltä edellytetyjä työsuorituksia.	Tehtäväkuvauksia ja työnjakoa on selkiytetty. Järjestettiin yksikön sisäisiä työhyvinvointi-, ja TYKY-tilaisuuksia sekä hankittiin taukojumppavälineitä. Osallistavat yksikön sisäiset ja yli organisaatorajojen ulottuvat ajatushautomot alkoivat. Henkilökuntakokouksia ja pystypalaveriteita on pidetty säännöllisesti.
Toimitilamuutokset ja työvälineet	Osallistua keskushallinnon kiinteistöjen remontointisuunnitelman toteutukseen	Tavoite ei ole toteutunut. Kaupunkikehityksen tiloissa on todettu sisäilmaongelmia. Päätoimipisteen (Hallintotalon) tilat eivät ole vielä kunnossa ja sen vuoksi Kaupunkikehityksen henkilökunta on kolmessa eri osoitteessa.

Talouden toteutuminen

Tulosalueelle on kirjattu kaupunkikehityksen varsinaisen toiminnan-, elinkeinojen kehittämisen- ja alueellisen kehittämisen menot sekä kehittämishankkeisiin liittyvät vastinrahakustannukset. Hankkeiden vastinrahoitukseen, energia- ja ilmasto-ohjelmaan sekä kansainväliseen toimintaan on siirretty määrärahoja varauksista.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	74	6	80	99	+19

Toimintakulut	-1 000	-1 024	-2 024	-1 539	+485
Toimintakate	-926	-1 018	-1 944	-1 441	+503
Poistot				-3	

Toimintatuottojen, jotka koostuvat lähes kokonaan SONetBOTNIA –osaamiskeskuksen Kaupunki-kehitykselle osoittamasta kehittämisresurssin tuesta, poikkeamaan vaikuttivat korvauksen jonkin verran arvioitua korkeampi taso, sekä Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran ”EnergyVaasa vientikonsortiot –käynnistäminen” -hankkeelle myöntämä rahoitus.

Toimintakulujen kokonaistoteutuma 76,1 % on huomattavasti budjetoitua alhaisempi. Vastinraha-hankkeiden sitoumusten sekä muiden avustusten ja palvelusopimusten toteutus painottui loppuvuoteen, josta johtuen syntyi merkittäviä säästöjä.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	12	-	12
Määräaikaiset	-	-	-
Työllistetyt	-	0,9	0,9

136 KAAVOITUS

Toiminta-ajatus

Kaavoituksen ydintehtävänä on tuottaa kaupungin strategisia tavoitteita toteuttavia kaupunkisuunnitelmia ja kaavoja sekä niihin liittyviä selvityksiä. Vuorovaikutteisella suunnittelulla ja suuntaa antavalla ohjauksella luomme edellytyksiä ekologisesti kestävien, toimivien, turvallisten ja viihtyisien elinpiirien rakentamiselle kaupungin ja kaupunkiseudun asukkaille, yrityksille ja eri toimijoille.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoitelperiaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Väestön hyvinvointi	Vuorovaikutteinen, sujuva ja oikeudenmukainen kaavoitusprosessi	Osallistuminen kaavaprosesseihin on ollut aktiivista ja eri tavoin järjestetyt vuorovaikutuskeinot ovat tuottaneet tulosta. Liito-oravan takia yhdestä asemakaavasta tehtiin oikaisukehotus ja kaavaa vähäisessä määrin muutettiin.
Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen	Turvallinen, terveellinen, viihtyisä, omaleimainen ja ekologisesti toimiva ympäristö	Asukas- ja työpaikkamäärän kehitys oli vuonna 2017 maltillista mutta yleinen työttömyyskehitys parantui.
Kilpailukykyinen yhdyskuntarakenne, järkevä ja tehokas omaisuuden hallinta	Kehitystä tukeva kaavavaranto ja varautuminen kehitysprojekteihin	Kaavavaranto tuki kysyntää ja kaavoituskatsauksen hankkeet ovat pääosin edenneet, vaikka ylimääräisiä kiireellisiä hankkeita on tullut lisäksi. Mato-ohjelman tavoitteissa on pysytty.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaavoituksen toiminnan painopistealueina vuodelle 2017 toteutuivat seuraavasti;

- Vaasan keskustan kehittäminen ja täydennysrakentamisen mahdollistaminen toteutui tiivistämishankkeiden kautta.
- Ravirataprojekti on edennyt suunnitellusti

- Vanhojen alueiden kehittäminen (Ristinummen aluekeskus, Huutoniemen sairaalan alue ja Palosaaren kampusalue). Kaupunkiosakeskus työ alkoi laaja-alaisella yhteistyöllä ja näkyvimmin Ristinummi-projektilla. Huutoniemen sairaalan alueen kehittämistä ei viety eteenpäin kiinteistökaupan valituksen johdosta sekä resurssien kohdentamisesta Laajametsän suurteollisuusalueen suunnitteluun.
- Kaupan- ja yritysalueiden kehittäminen (Risö, Kivihaka ja Liisalehto). Kehittämistyötä on viety eteenpäin, erityisesti Liisalehdon alueen taustasuunnittelun kautta.
- Koulukiinteistöjen muuttuva käyttö. Kaavoitus on ollut tiiviisti mukana koulun palveluverkko-suunnittelussa.
- Strategisten ohjelmien laadintaan osallistuttiin asukkaille suunnatun kyselyn kautta sekä teknisen toimen laajennetulle johtoryhmälle järjestetyn seminaarin muodossa.
- Kaupunkiluonnon toimivuuden turvaaminen (mm. hule- ja tulvavedet) pyritään saamaan paremmaksi valmistelussa olevan hulevesiohjelman kautta.
- Laadukkaan ja monipuolisen kaupunkiympäristön kehittäminen (arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, arkkitehti- / tontinluovutuskilpailut) eteni arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelun ja tontinluovutuskilpailujen kautta.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaavoituksen menot asukasta kohti	34,37	26,26	29,61	25,09

Tehdään vuosittain kaavojen vanhentuneisuuden arviointi ja tehdään arviointi vanhentuneiden asemakaavojen kaavamuutoksen kiireellisyydestä.

Toteuma; Vuoden 2017 aikana on kehitetty sähköistä mittaustapaa analyysin helpottamiseksi seuraaville vuosille. Ajantasaisuutta on tarkoitus arvioida sekä teknisesti että sisällöllisesti. Teknisesti arvioidaan asemakaavojen toteutumisastetta rakennusoikeuden ja käyttötarkoituksen mukaan. Arviot tehdään tonttikohtaisesti ja koontitiedot laaditaan tarkoituksenmukaisilta alueilta. Ajantasaisuutta arvioidaan myös rakennussuojelun ja viheralueverkoston kannalta ja toteutuskelvottomien tai alueen potentiaalia hukkaavien kaavojen tunnistamiseksi. Yleiskaavallinen ajantasaisuus analysoidaan maankäytön toteuttamisohjelman kautta ja ko. ohjelman päivitys on tarkoitus tuoda päätöksentekoon keväällä 2018. Lopullinen analyysi ei ollut valmis vuonna 2017.

Kaupungilla on valmiina kolmen vuoden asuinrakentamisen kaavavaranto, vuosittain on asemakaavojen kautta mahdollista rakentaa AK:ta 20 000 krs-m², AP:ta ja AR:ää yhteensä 5 000 krs-m² ja AO:ta 80 omakotitaloa.

Toteuma; AK:ta on n. 103 000 krs-m², AP:ta ja AR:ää n. 33 000 krs-m² ja AO:ta n. 500 kpl. Luvuista puuttuvat A- ja AL-tontit, joten varanto von vielä isompi.

Kaavamuutoshankkeita on yli 50 prosenttia kaavahankkeiden kokonaisrakennusoikeudesta.

Toteuma; Toteutui. Tosin Laajametsän suurteollisuushanke tulee vahvistuessaan olemaan poikkeus mutta hanke ei mahtunut jo asemakaavoitetulle alueelle ja on silti kiinni olemassa olevassa yhdyskuntarakenteessa niin lähellä kuin toiminta sallii.

Valmistellaan päätöksentekoon kaupungille periaate, jossa jo rakennettu kyläalue voidaan asemakaavoittaa ilman, että kaikki kustannukset lankeavat kaupungille.

Toteuma; Vielä kesken, liittyy kiinteästi maapolitiikkaan ja työ jatkuu vuonna 2018.

Vuosittain myönnettyjen suunnittelutarveratkaisujen määrä pienenee.

Toteuma; Toteutui

Vuosittaiset yleis- ja asemakaavatasoiset luontoinventoinnit vastaavat kaavoituksen tarpeita.

Toteuma; Toteutui

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Toimintaympäristö- ja muutokset	Lakimuutoksien vaikutusten hallinta	Kunnan linjauksien tavoitteellisuus ja johdonmukaisuus on tärkeää ja kaavojen vaikutusten arviointia on pyritty parantamaan, jotta päätösten tekijöillä on oikeat tiedot päätöstä ja strategista suuntaa arvioitaessa. Maankäytön strategisuutta ja pitkän aikavälin vaikuttavuutta tulee vielä laajemmin korostaa.
Henkilöstö	Ammattiosaamisen ylläpito ja huomioiminen, tietotaidon säilyminen	Täydennyskoulutus toteutui koulutussuunnitelman ja tarpeen mukaan.
Henkilöstö	Työympäristö on kunnossa	Tila tutkinta, korjaaminen ja kunnossa pitäminen oli tavoitteena. Tutkimuksia ja remontteja tehtiin koko vuosi ja viisi henkilöä joutui siirtymään kokonaan pois remontin tieltä. Remontin aikaista sietoa talossa työskenteleville pyrittiin parantamaan kerran viikossa tehtävällä etätyöllä.

Talouden toteutuminen

Kaavoitukseen kuuluu kaksi tulosityksikköä; 1218 kaavoitus ja 1219 kaavoituksen konsulttipalvelut. Menosäästö on 391.000 €. Säästöstä 147.000 € tulee palkkasäästöistä. Säästöä syntyi täyttämätömistä viroista sekä pitkistä sairauslomista. Konsulttipalvelujen palveluostoista jää säästöön 231.000 €. Silta-arkkitehtikilpailun aloitus jouduttiin siirtämään vuodelle 2018, koska silta-arkkitehtikilpailun taustamitoitus selvitys valmistui vasta loppuvuonna 2017 ja kilpailijoille haettu palkintojen verovapaus saatiin vuodelle 2018. Tulot ylittivät n. 17.000 €. Tulojen ylittyminen johtui asemakaavojen laatimisesta ja muutoksista perittävien kaavoitusmaksujen arvioitua suuremmasta määrästä ja kohdentumisesta vuodelle 2017.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	60	3	63	80	+17
Toimintakulut	-2018	-110	-2128	-1737	+391
Toimintakate	-1958	-107	-2065	-1657	+408

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	22	0,6	22,06
Määräaikaiset	1	-	1
Työllistetyt	-	0,9	0,9

140 AVUSTUKSET

Avustuksia maksettiin ulkopuolisille vuoden aikana yhteensä 1.441.087 euroa. Avustusmäärärahaa käytettiin toiminta-avustuksiin yhteisöille ja yhdistyksille, sekä lahjoitusvirkoihin ja osaamisperustan vahvistamiseen. Kaupunginhallituksen päättämiin avustuksiin sisältyivät pääosin sopimusluonteiset avustukset, muiden avustusten myöntäminen tapahtuu toimielimissä, joille avustukset luonteensa

puolesta kuuluvat. Lisäksi nettoyksiköille maksettiin sisäinen avustus tilavuokrien pääomakorvaukseen yhteensä 3 576 772 euroa.

Suurimmat toiminta-avustusten saajat ovat Vaasan yliopistosäätiö, Högskolestiftelsen i Österbotten, Åbo Akademi / IB-lukio-opetus, Vaasan kesäyliopisto, Vaasan Oopperasäätiö sekä Mustasaaren musiikkijuhlat. Wasa Football Cup ry sai merkittävän avustuksen tekonurmikentän toteutukseen Västervikiin..

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 2017 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatulot	40	-	40	50	+10
Toimintamenot	-1 174	-3 717	-4 891	-5 019	-128
Toimintakate	-1 134	-3 717	-4 851	-4 969	-118

141 JÄSENMAKSUT

Jäsenmaksuja maksettiin vuoden aikana 436 097 euroa. Suurimmat jäsenmaksut olivat Suomen Kuntaliitto 205 816 euroa, Kunnallinen työmarkkinalaitos 45 599 euroa, Pohjanmaan kauppakamari 30 420 euroa sekä Världsarvet i Kvarnen rf – Merenkurkun maailmanperintö ry 28 500 euroa ja Kvarnenrådet – Merenkurkun neuvosto 25 000 euroa.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 2017 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintamenot	-417	-	-417	-436	-19

142 OSUUDET

Osuuksiin, yhteensä 4,53 milj. euroa, sisältyvät suurimpina Pohjanmaan liitto (1,23 milj. euroa), Vaasanseudun Areenat Kuntayhtymä (1,11 milj. euroa), Vaasanseudun Kehitys Oy Vasek (0,95 milj. euroa), Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (0,9 milj. euroa) sekä Vaasanseudun Matkailu Oy (0,26 milj. euroa).

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 2017 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatulot	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-4 575	-	-4 575	-4 535	+40
Toimintakate	-4 575	-	-4 575	-4 535	+40
Poistot	-	-	-	-427	

143 VARAUSMÄÄRÄRAHAT

Tulosalueen määräraha sisältää pääosin määrärahoja, jotka eri päätöksillä siirretään toiminnan toteuttaville hallintokunnille.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 2017 1 000 €	Muutettu talousarvio 2017 1 000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) €
Toimintatulot	3 426	-150	3 276	1 125	-2 151
Sairausvakuutuskorvaukset	2 900	-2 500	400	-	-400
Toimintamenot (ilman sairausvak.korvauksia)	-4 730	2 856	-1 875	480	+2 355
Toimintakate	1 596	206	1 802	1 605	-197

Toimintamenoista siirrettiin kaupunginhallituksen sekä kaupunginhallituksen yleisjaoston päätösten perusteella hallintokunnille 3,8 milj. euroa.

Toteutuneisiin toimintamenoihin sisältyy lomapalkkakajaksotuksen muutos. Talousarviossa varauduttiin sen lisäksi 200 000 eurolla, toteutunut muutos oli n. 208 000 euroa vähennystä.

Sairausvakuutuskorvaukset budjetoidaan talousarviossa tälle tulosalueelle. Saadut korvaukset kirjataan vuoden aikana suoraan hallintokunnille, joille siirretään vastaavan suuruinen tuloarvio.

Toteutuneisiin toimintatuloihin sisältyy suurimpana eränä Vaasa-Vähäkyrö kuntaliitokseen liittyvä korvaus valtionosuuden vähenemisestä 1,0 milj. euroa.

Toimintatulojen toteutuma jää alle budjetoidun. Alkuperäisessä talousarviossa tulosalueelle budjetoitiin myynti- ja maksutuloja, joiden toteutuma tilinpäätöksessä sisältyy hallintokuntien toteutuneisiin tuloihin.

144 KESKITETYSTI HALLINNOITAVAT KUSTANNUKSET

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1 000 €	Talousarvio- muutokset 2017 1 000 €	Muutettu talousarvio 2017 1 000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) €
Toimintatulot	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-8 833	1 204	-7 629	-4 540	+3 089
Toimintakate	-8 833	1 204	-7 629	-4 540	+3 089

Suurimpana eränä toteutuneissa menoissa on eläkemenoperusteinen eläkemaksu 5,29 milj. euroa.

Talousarviomuutos sisältää mm. varhaiseläkkeisiin budjetoitujen määrärahojen siirron (1,1 milj. euroa) niiden hallintokuntien talousarvioihin, joihin toteutuneet kustannukset on kirjattu.

145 TYÖLLISTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Työllistämisen toiminta-ajatuksena on vaasalaisten pitkäaikaistyöttömien palkkatukityöllistäminen, jatkopolkujen tarjoaminen, työllistämisen tukeminen, nuorten kesätyöllistäminen sekä siviilipalvelupaikkojen tarjoaminen siviilipalveluvelvollisille.

Tavoitteena on katkaista pitkäaikaistyöttömyys erilaisilla aktivointitoimenpiteillä ja järjestää palvelut asiakkaan tarpeen mukaan osana työllistämispolkua. Palvelut tuotetaan kaupungin tulosalueilla tai ostopalveluna.

Tavoitteiden toteutuminen

Palkkatuetussa työssä Vaasan kaupungilla oli 172 henkilöä vuonna 2017. Määrä ylittää budjetoidun yli 46%. Vuoden 2017 osalta työllistämässä oli suuria ongelmia saada palkkatukityöntekijöitä tulosalueille. Ongelmaa oli mm. kohderyhmän kykyjen ja palkkatukipaikkojen vaatimusten osalta. Tätä kohtaanto-ongelmaa on lähdetty hoitamaan laajentamalla avoimna olevien palkkatukipaikkojen ilmoittelua Kuntarekry.fi –palveluun ja Kansalaisinfon ilmoitustaululle. Toimenpiteet sosiaalisen median mukaan ottamiseksi aloitettiin vuoden 2017 lopulla. Tällä tavoin saadaan avoimna olevista palkkatukipaikoista tietoa laajemmalle joukolla työttömiä.

Työllistämispalvelut jatkoi kuntouttavan työtoimintaan liittyvää yhteistyötä sosiaali- ja perhepalvelutulosalueen kanssa. Kaikkiaan kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 247 henkilöä, joista 41% osallistui kaupungin itsetuottamaan kuntouttavaan työtoimintaan. 59% kuntouttavasta työtoiminnasta toteutettiin ostopalveluna. Jupiter-säätiön konkurssin jälkeen solmittiin sopimus kuntouttavasta työtoiminnasta Vaasan Setlementtiyhdistys ry kanssa. Setlementin toiminta alkoi 15.5.2017. Työtoimintapäiviä kertyi kaikkiaan 16 687 päivää.

Kaupungin omaa kuntouttavaa työtoimintaa kehitettiin ja palvelu brändättiin nimellä Helppari-Hjälpare. Tässä palvelussa on sekä kuntouttavaa työtoimintaa palvelutaloissa ja palkkatuella palkatut henkilöt käyvät vanhusten kodeissa auttamassa arjen askareissa. Palvelu toteutetaan yhdessä koti- ja laitoshoidon kanssa ja siitä on saatu jatkuvasti todella hyvää palautetta.

Jupiter-säätiön konkurssin jälkeen kaupunki on tehnyt useita sopimuksia eri palvelutuottajien kanssa, jotta on voitu tarjota erilaisia työllistämistä tukevia palveluita kaikille palvelua tarvitseville. Tavoitteena oli käynnistää palvelu 200 päivää työttömänä olleille, mutta kohderyhmä työllistyi oma-toimisesti niin hyvin, ettei palvelulle ollut perusteita. Tässä vaiheessa aloitettiin valmistelu siitä, että yli 1000 päivää työttömänä olleiden tiedot saadaan työllistämiseen, jolloin tälle kohderyhmälle voidaan tarjota uutta aktivointipalvelua. Tästä syystä ostopalvelun budjetti alittui merkittävästi. Ostopalveluista säästynyttä rahaa käytettiin osittain palkkatuetun työn tarjoamiseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoitelperiaate (<i>strategia kursivilla</i>)	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Tarjota ja järjestää palvelut asiakkaan tarpeen mukaan. Pääpaino on työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä olevissa henkilöissä <i>(Väestön hyvinvointi ja talouden tasapaino, toimiva palveluverkosto)</i>	Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuden minimoiminen. Palkkatuetun työ ja kuntouttavan työtoiminnan ennakoiva ja tehostettu käyttö kaupungin sisällä ja ostopalveluissa. Muodostaa toimiva työllistämispolku kohti avoimia työmarkkinoita • työllistetään aktiivisesti pitkäaikaistyöttömiä kaupungin tulosalueille • järjestää kuntouttavaa työtoimintaa 300 asiakkaalle yhteistyössä sosiaalityö ja perhepalvelut –tulosalueen kanssa	Palkkatuettu työ toteutunut budjetoitua huomattavasti enemmän. → toteutunut Henkilöitä jatkopolutettu kuntouttavan työtoiminnan ja palkkatukijakson jälkeen työelämään tai opiskelemaan. → toteutunut Kuntouttavan työtoiminta, yhteistyössä sosiaalityö ja perhepalvelut –tulosalueen kanssa: →toteutunut
Nuorten kesätyöt ja kesäduuniseteli	Järjestää nuorille kesätyöpaikkoja n. 500 kk:n ajaksi. Lisäksi tarjotaan yrityksille kesäduuniseteleitä nuorten työllistämiseen.	→Toteutunut
Ikääntyneiden työllistämismahdollisuudet	Työllistää 57–59 -vuotiaat velvoiteen piirissä olevat vaasalaiset työnhakijat. Vuositasolla noin 25 henkilöä.	→Toteutunut
Siviilipalveluspaikkojen turvaaminen	Tarjota 10 palveluspaikkaa siviilipalvelusvelvollisille henkilöille.	→Toteutunut

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Palkkatukipaikat	Saadaan kaikkiin palkkatukipaikkoihin työntekijä huomioiden työnhakijoiden kohderyhmän muutokset.	Mittari: täyttöaste → toteutunut
Kuntouttava työtoiminta	Kuntouttavan työtoiminnan prosessien sujuvuus ja toiminnan tehokkuus.	Mittari: asiakkaiden lukumäärä ja työtoimintapäivät → toteutunut

Talouden toteutuminen

Toimintatuotoissa, jotka koostuvat lähes kokonaan työllistämistuki korvauksista, poikkeamaan vaikuttii ajoittainen palkkatukityöllistämisen vähäisyys. Toimintakuluissa mittavia säästöjä saatiin mm. kuntouttavan työtoiminnan toimintojen uudelleen organisoinnilla. Taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	900	-721	179	59	-121
Toimintakulut	-4 435	2 597	-1 838	-768	+1 071
Toimintakate	-3 535	1 876	-1 659	-709	+950

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	-	-	-
Määräaikaiset	4	-	4
Työllistetyt	3	-	3

146 OSUDET ERIYTETYSÄ KIRJANPIDOSSA OLEVIIN LIIKELAITOKSIIN SEKÄ LIIKE- JA MAKSUPALVELUTOIMINTAAN KOHDISTETTAVAT KUSTANNUKSET

Talouden toteutuminen

Vaasan osuus pelastustoimen menoista 2017 oli 5,0 milj. euroa. Tulosalue sisältää lisäksi johtokeskuksen menot, korvauksen Vaasan Vedelle palovesilaitteiden huollosta ja rakentamisesta 40 000 euroa, Teknisille palveluille 23 650 euron korvauksen mm. valmiuskaluston pääomakustannuksista sekä 20 000 euron korvauksen Graafisille palveluille tulostin ja kopiolaitteiden asian- tuntijapalveluista.

Tulot koostuvat yleishallinnon ja muiden kustannusten kohdistamisesta liikelaitoksille, tuotannollisille tukipalveluyksiköille sekä normirahoitteisille oppilaitoksille.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1 000 €	Talousarvio-muutokset 2017 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1 000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1 000 €
Toimintatulot	2 499	-	2 499	2 156	-343
Toimintamenot	-5 116	-	-5 116	-5 124	-8
Toimintakate	-2 617	-	-2 617	-2 968	-351
Poistot				-2	

148 TASEYKSIKKÖ ELISA STADION

Toiminta-ajatus

Elisa stadionin tavoitteena on tarjota laadukkaita jalkapallon harjoittelu- ja otteluolosuhteet Vaasassa sekä toimia monipuolisena tapahtumakeskuksena erilaisille yleisötapahtumille. Elisa stadion on 100 %:sti Vaasan kaupungin omistama ja sen toiminta on kaupunginhallituksen alaista. Vaasan-seudun Areenat kuntayhtymä operoi ja hallinnoi Elisa stadionia toistaiseksi Vaasan kaupunginhallituksen yleisjaoston 18.5.2017 § 51 tekemän päätöksen mukaisesti.

Elisa stadionin urheilutoiminta oli vilkasta harjoitusten, otteluiden ja turnausten muodossa. Viime kesänä pelattiin myös kaksi Eurooppa-liigan karsintaottelua ja UEFA:n U19-pojien EM-esiturnaus. Lisäksi Elisalla järjestettiin mm. koulujen ja päiväkotien liikuntatunteja, työy-päiviä ja kaksi konserttia. Vuoden 2017 Elisa stadionin käyttäjämäärä oli yhteensä 42 751.

Talouden toteutuminen

Taseyksikkö Elisa stadionin toimintatulot perustuvat Elisa Oyj:n kanssa laadittuun markkinointisopimukseen (Kh 14.9.2015, § 353). Toimintakulut koostuivat jalkapallostadionin toiminnan alijäämän kattamisesta, stadioninvestoinnin poistojen arvonalisäverokirjauksista ja tilojen käyttöön liittyneistä kuluista.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot		150	150	150	0
Toimintakulut		-88	-88	-239	-151
Toimintakate		62	62	-89	-151
Poistot				-461	

VÄHÄNKYRÖN ALUELAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Vähänkyrön aluelautakunta huolehtii yhdessä kaupungin muun organisaation kanssa Vähänkyrön kaupunginosan lähipalvelujen, elinkeinojen ja osallistumisen kehittämisestä poikkihallinnollisesti hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden edistämiseksi.

Toimintaympäristö 2017-18

Kaupungin strategian mukaisesti toteutetaan kuntaliitossopimusta ja vahvistetaan Vähänkyrön alueen elinvoimaa ja kasvua, esitetään työssäkäyntialueen mukaisen kuntarakenteen syntymistä. Yhteen sovitetaan organisaatiokulttuureita ja toimintatapoja sekä pyritään löytämään hyviä käytäntöjä. Sopeutetaan asukaslähtöinen palvelutuotanto käytettävissä oleviin resursseihin ja vahvistetaan alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Toiminnan painopistealueet

Kunnanosa- ja aluehallinnon uusien työmuotojen kehittäminen. Otetaan käyttöön erilaisia lähivaikuttamisen toimintatapoja. Pyritään turvaamaan Vähäkyrö-talon palveluiden resursointi, että asiakaspalvelua voidaan antaa ja kehittää lähipalveluna. Lähipalvelut tarjotaan asiakaslähtöisesti ja saman tasoisesti kuin muillakin alueilla.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kunnanosa-alueen vetovoimaisuuden kehittäminen	Vähänkyrön alueen asuntotonttien myynnin kasvattaminen	Ei ole toteutunut odotetusti
Väestön hyvinvointi	Lähipalveluiden parantaminen	Osittain toteutunut, voidaan edelleen parantaa

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Järjestettyjen tilaisuuksien lkm	5	8	10	13
Palvelu- ja neuvontatapahtumat, fyysiset asiakaskäynnit		3951	2796	2642
Palvelu- ja neuvontatapahtumat, fyysiset asiakaskäynnit, puhelin, sähköposti, muu	6701			
Työpajatoimintaan osallistuvat ja työpäivät, lkm	57 3414	66 3372	74 3746	95 3552
Aluelautakunnan kokoukset	13	10	8	8
Asioiden lukumäärä	106	92	58	63

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Taloudelliset riskit	Toiminnan oikeellisuus ja taloudellisuus	Toteutunut
Vahinkoriski	Henkilökunnan työturvallisuus Asiakkaiden turvallisuus	Toteutunut

Toimintakulut- ja tuotot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	409	19	428	391	-37
Toimintakulut	-820	-26	-846	-782	+64
Toimintakate	-411	-7	-418	-391	+27

Toimintatuottojen poikkeamaa selittää pääosin se, että Arpeetin myynti ei toteutunut ennakoidusti ja nuorten työpaja-avustukseen ennakoitiin normaalia suuremmaksi lisätyövoiman toivossa. Siivouspalvelujen sisäisen laskutuskäytännön muutos 2017 aikana vaikutti tuloja vähentävästi aluelautakunnan tuloksessa, lisäksi sisäisiä myyntituloja on tullut ennakoitua vähemmän yhteis palvelupisteelle.

Toimintakulujen säästöä selittää aluelautakunnan ja Yhteis palvelupisteen tulosalueilla säästöt palvelujen ostoissa ja Arpeetin sairauspoissaolojen toteutuminen ennakoitua pienempänä.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	4	-	4

Määräaikaiset	6	2,6	8,6
Työllistetyt	-	-	-

Aluejohtaja eläköityi joulukuun lopussa ja uutta aluejohtajaa ei valittu vuoden 2017 aikana.

150 LAUTAKUNNAN HALLINTO JA YHTEISET

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	6		7	2	-5
Toimintakulut	-283	-1	-284	-254	+30
Toimintakate	-276	-1	-277	-252	+26

151 YHTEISPALVELUPISTE VÄHÄKYRÖ

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	93		93	82	-11
Toimintakulut	-189		-189	-175	+14
Toimintakate	-96		-96	-93	+3

152 KYRÖNMAAN TYÖPAJA ARPEETI

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	310	19	329	307	-22
Toimintakulut	-348	-25	-374	-353	+20
Toimintakate	-38	-6	-45	-46	-2

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Vaasan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on järjestää vaasalaisille ja sopimuksen mukaan yhteistoiminta-alueen asukkaille hyvän elämän edellyttämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä ennaltaehkäistä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntymistä yhdessä asukkaiden, eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Toimintakulut ja -tuotot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatulot	35 830	963	36 792	35 558	+1 235
Toimintamenot	-247 992	-3 526	-251 519	-248 978	+2 541
Toimintakate	-212 163	-2 563	-214 726	-213 420	+1 306
Poistot				-1 071	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	1 407	35	1 442
Määräaikaiset	474	88	562
Työllistetyt	13	29	42

200 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YHTEISET JA TEKNISET TUKIPALVELUT

Toiminta-ajatus

Yhteisten ja teknisten tukipalvelujen sekä kehittämispalvelujen tehtävänä on ollut mahdollistaa toimialan ydintoiminta, tukea, ohjata ja koordinoita muita tulosalueita niiden toiminnassa, johtamisessa, kehittämisessä ja suunnittelussa.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Teknisiin tukipalveluihin ovat kuuluneet seuraavat toiminnot: tekninen isännöinti, turvallisuus-, huolto- ja erikoishuoltopalvelut sekä vaatehuolto ja siivoushuollon ohjaus. Lisäksi tietyt, kaikille tulosalueille yhteiset palvelut ovat säilyneet toimialalla vuonna 2015 toteutetun tukipalvelu-uudistuksen jälkeenkin.

Kehittämispalveluissa on vuonna 2017 ollut monia hankkeita, kuten lähinnä SOTE-valmisteluun liittyvät Ikäihmisten ja LAPE-muutosagentti-, ValasKanta- ja ProSos-projektit. Asiakastyytyväisyyden seurannassa on edelleen käytetty Roidu-laitteita ja -järjestelmää. Tulokset terveysasemilta ja hammashoitoloista ovat edelleen olleet hyviä; palveluihin on oltu tyytyväisiä. Verkossa tapahtuva terveystarkastus ja hyvinvointia sekä terveyttä tukevat eri valmennukset ovat olleet kuntalaisten käytettävissä.

Kiinteistöissä on korjauspaineita aiheutunut edelleen erityisesti sisäilmaongelmien johdosta; työtä on tilanteiden ratkaisemiseksi jatkettu eri kohteissa yhdessä Talotoimen ja Aluetyöterveyden kanssa.

Turvallisuuden takaaminen on ollut yksi tulosalueen painopisteistä edelleen vuonna 2017; turvallisuusuhat ovat myös suurimpia riskejä toimialalla. Toimialan Turvatiimi on keskitetysti hoitanut kaikki turvallisuuteen liittyvät hankinnat eri kohteisiin tarpeiden mukaan ja määrärahojen puitteissa. Turvallisuudesta ovat vastanneet pääosin omat vahtimestarit; myös vartiointipalvelut kilpailutettiin, ja uusi toimija aloitti työt kesällä.

Huolto- ja erikoishuoltopalveluissa toimii 10 työntekijää vastaten erilaisista kuljetuksista, huolloista ja korjauksista osastoilla, asumispalveluissa, kodeissa, eri vastaanotoilla sekä välinehuollossa. Myös hammashuollon laitteet sekä apuvälineet kuuluvat tehtäväkenttään. Huoltojen eri palveluja myydään myös muille hallintokunnille ja naapurikunnille.

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen on selvitetty erikseen, yhteisenä koko sosiaali- ja terveystoimen osalta.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulok- seen) 1000 €
Toimintatulot	271	246	517	617	+100
Toimintamenot	- 3 748	187	-3 561	-3 345	+216
Toimintakate	- 3 477	433	-3 043	-2 728	+316
Poistot				-17	

Toimintatulot

Tulot toteutuivat noin 100 000 € yli muutetun talousarvion. Tulot koostuivat budjetin mukaisesti pääosin valtionkorvauksista projekteihin; lisäksi tuotoissa on palvelujen sisäisiä ja ulkoisia myyntituottoja. Arvioitua enemmän saatiin valtionkorvausta taloushallinnon tehtävistä Vastaanottokeskukselle (+103 000 €), eli noin 175 000 €.

Toimintamenot

Menoissa syntyi säästöä muutettuun talousarvioon nähden n. 216 000 €. Eniten määrärahaa säästyi palvelujen ostoissa, noin 91 000 €; summa koostuu lähinnä koulutus-, vartiointi- ja ATK-palveluista. Noin 48 000 € säästyi henkilöstökuluissa, lähinnä opiskelijoiden ohjauspalkkioissa, vuosiloma- ja muissa sijaispalkkoissa sekä ns. muissa palkkamenoissa. Hankinnat alittivat budjetin (+ 41 000 €) erityisesti kaluston ostojen osalta. Vuokrissa säästöjä syntyi n. 36 000 €.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	18	1	19
Määräaikaiset	9	-	9
Työllistetyt	3	-	3

210 SOSIAALITYÖ JA PERHEPALVELUT

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on asiakkaan voimavaroista ja tarpeista lähtien edistää ja tukea asiakkaan ja hänen perheensä toimintakykyä, vahvistaa ja parantaa itsenäistä suoriutumista ja kotoutumista, sosiaalista hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistä sosiaalisia ongelmia.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoitelperiaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
1. Hyvinvointi	Asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen palvelujen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä	Asiakasraatitoiminta on vakiinnutettavissa. Pilotoitu yhteistyössä VSY:n kanssa kokemustoimijoiden toiminnan

	Tulosalueen työtä ohjaavien monialaisten strategioiden päivittäminen - lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma - mielenterveys- ja päihdestrategia (alueellisena) Kehittämishankkeisiin osallistuminen - Lasten ja perheiden palvelujen (LAPE) kehittämishanke - PRO SOS -hanke Palvelutarpeen arvioinnin menetelmien kehittäminen Perhetyön ja perhehoidon laadun kehittäminen Kotouttamista tukevien työmenetelmien kehittäminen	koordinointia. Järjestettiin kokemustoimijakoulutus TYP-toiminnan kehittämiseksi, koulutuksen suoritti kuusi kokemustoimijaa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen aloitettu. Mielenterveys- ja päihdestrategia laaditaan sote-uudistamisen yhteydessä maakunnalle. LAPE-muutosagentti ja kolme hanke-työntekijää aloittivat työnsä. Muutosohjelman mukainen toiminta toteutunut suunnitelman mukaisesti. Pohjanmaan LAPE -työryhmä nimetty muutosohjelman ohjausryhmäksi ja kunnallisia LAPE-ryhmiä on nimetty. PRO SOS -hankkeen toiminta edennyt suunnitelman mukaisesti Selvitettiin toimintakykymittareiden (mm. KYKY ja TUVA) soveltuvuutta palvelutarpeen arvioinnin ja palvelun vaikuttavuuden arvioinnissa Laatua ja sisältöä kehitetty omana toimintana suunnitelman mukaisesti Kaupunki solminut uuden sopimuksen kuntaan osoittamisesta
2. Talouden tasapaino	Mielenterveyskuntoutujien palvelujen työnjaon kehittäminen Kustannustehokkuuden varmistaminen ja kehittäminen palveluyksiköissä Tiedon tuotannon kehittäminen (rakenneellinen sosiaalityö) / palvelun vaikuttavuutta kuvaavat mittarit Täydennyskoulutuksen (3-10 pv / ammattityhmä) ja työnohjauksen järjestäminen Aktiivinen osallistuminen sote-palvelujärjestelmään liittyvään suunnittelutyöhön	Kaupungin avopalveluihin siirretty 143 asiakasta, henkilöstösiirrot toteutettu Kesken Toteutuu aikuisten sosiaalityön osalta PRO SOS -hankkeessa hanke-suunnitelman mukaisesti. Toiminnan suunnittelua jatkettu THL:n tehtävämääräyksen mukaisesti. Osa täydennyskoulutuksesta toteutunut suunnitelman mukaisesti. LAPE-muutosohjelman mukaiset koulutukset aloitettu keväällä. Osallistutaan LAPE Pohjanmaa -ryhmään ja edustajat nimetty valmis-telemaan toimielimeen. Sote-työryhmien toiminnan jatkumisesta päätetty 9/2017.

Tulosalueen palvelujen toimintaympäristö

Tulosalueen tavoitteena oli mm. ennaltaehkäisevien toimintojen vahvistaminen sekä palvelun oikea-aikaisuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Ennaltaehkäisevän työn nykyiset resurssit eivät

mahdollista laaja-alaisempaa ennaltaehkäisevää työtä esim. sosiaalihuoltolain mukaisessa perhe-työssä. Palvelutarpeen arvioinnit tehdään lapsi- ja perhesosiaalityön sekä aikuisten sosiaalityön arviointitiimeissä monialaisesti. Lapsen ja perheen huomioiminen kokonaisuutena palveluja suunniteltaessa on kehittynyt. Hyvin tehty monialainen palvelutarpeen arviointi luo vahvemman pohjan asiakkaan asiakassuunnitelmalle ja palvelun järjestämiselle. Sosiaalihuoltolain mukaisesti asiakkaalle tehdään vain yksi asiakassuunnitelma. Asiakkaan osallisuutta sote-palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa on kehitetty yhteistyössä kokemustoimijoiden ja Vaasan seudun yhdistys ry:n kanssa.

Lapsi- ja perhesosiaalityön palvelualue on ollut aktiivisena toimijana mukana lastensuojelun osalta kehittämässä kansallista terveysarkistoa eli Kanta-palvelua. Sote-uudistuksen valmistelutyö on tähän saakka tehty normaalien työtehtävien ohella. Tämä ei ole oikea tapa valmistella näin suurta muutosta. Tulosalueen neljällä palvelualueella on otettu käyttöön Terveystietojärjestelmän (THL) määräyksen mukaiset seitsemän palvelutehtävää: lapsiperheiden palvelut, lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, mielenterveys- ja päihdehuolto, työikäisten palvelut, vammaispalvelut sekä iäkkäiden palvelut, joista vastaa Koti- ja laitoshoidon tulosalue. Asiakastietojärjestelmää on kehitetty vastaamaan THL:n tehtävämääräystä ja asiakasasioiden määrämuotoista kirjaamista. Tämä on osaltaan lisännyt työtaakkaa.

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen

Lapsi- ja perhesosiaalityössä oli toimintavuoden aikana vireilletuloja 20 % ja palvelutarpeen arviointeja yli 40 % enemmän kuin edellisvuonna. Vireilletulojen ja arviointien määrän nopea kasvu jatkui jo toista vuotta peräkkäin. Asiakkuuksien määrä sekä lapsiperheiden että lastensuojelun palvelutehtävissä jatkoi siksi kasvuaan. Vaadittuihin määräaikoihin ei päästy, koska asiakasmäärä kasvoi ennakoitua voimakkaammin. Suositusten mukaiset asiakasmäärät sosiaalityöntekijää kohden ylittyivät selkeästi vuoden aikana. Sosiaalihuollon Kanta-palvelun pilotointi käynnistyi ja eteni vuoden aikana testaukseen asti. Vaasan lastensuojelun asiakastiedot tulevat todennäköisesti olemaan Suomessa ensimmäiset sosiaalihuollon asiakirjat Kanta-palvelussa.

Lasten ja perheiden palvelut -palvelualue huolehti toimintavuoden aikana lasten ja perheiden sosiaalipalveluista. Matalan kynnyksen periaatteella annettiin lapsiperheille kotipalvelua ja perheneuvontaa ja osallistuttiin perhekeskustoimintaan sekä monenlaiseen verkostoyhteistyöhön. Sosiaalityön palvelutarpeen arviointien ja palvelusuunnitelmien perusteella annettiin sosiaalihuoltolain, lastensuojelulain ja erityishuoltolain mukaisia erityisen- ja vaativan tason palveluja, esimerkiksi tehostettua perhetyötä, perhehoitoa, lastensuojelun laitoshoidon ja kehitysvammaisten lasten ilta-päivähoitoa ja kuntoutusohjausta. Ulkopuolisilta palveluntuottajilta hankittiin mm. lastensuojelupalveluja ja kotipalvelua vammaisille lapsille. Kotouttamispalveluja annettiin kotouttamisen piirissä oleville kiintiöpakolaisille ja turvapaikan saaneille henkilöille iästä riippumatta. Vuoden aikana kehitettiin erityisesti perhehoitoa ja pyrittiin selkeyttämään työnjakoa palvelualueiden kesken.

Aikuisten sosiaalityön ja työikäisten palveluiden tehtävänä on tuottaa sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluja, jotka tukevat nuorten, työikäisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden elämänhallintaa, kuntoutumista, työllistymistä, opiskelua ja kotoutumista. Perustoimeentulotuen käsittely ja päätökset siirtyivät Kelan palveluiksi vuoden 2017 alussa. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki jäi kaupungin vastuulle. Toimeentulotuen siirron myötä yhteistyö Kelan kanssa oli tiivistä yhtenäisten toimintatapojen hakemista. Pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi kasvuaan. Vaasa vastaa monialaisen työvoiman palvelun (TYP) koordinoinnista 10 kunnan alueella. Vaikeavammaisten kuljetuspalveluun tehtiin muutoksia kaupungin kehittämisprojektissa. Muutoksista tuli käyttäjiltä kriittistäkin palautetta. Kuljetuspalveluohjeistusta tarkistettiin sosiaali- ja terveystaloudellisen päätöksellä ja tehostettiin palvelusta tiedottamista.

Työikäisten palveluissa kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan sekä asumispalveluiden osalta toiminta pystyttiin järjestämään tarpeen mukaisesti. Vaasan keskussairaala (VKS) siirtyi n. 140 kroonisesti psykoosisairaana asiakkaan hoitovastuu Arjen hallinnan tukipalveluihin. Myös VKS:n mielialapoliklinikalta siirtyi vuoden aikana kymmeniä asiakkaita mielenterveys- ja riippuvuuskeskus Horisonttiin. Nuorisoasema Kloorin asiakas- ja käyntimäärissä saavutettiin kaikkien aikojen ennä-

tys. Asiakkaissa oli aiempaa enemmän mielenterveyden häiriöistä kärsiviä nuoria naisia ja ruotsinkielisiä.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluiden ostoja ulkopuolisilta palveluntuottajilta jouduttiin lisäämään. Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen työpaja Upseeri vahvisti vuoden aikana asemiaan mielenterveyskuntoutujille suunnattujen palvelujen tuottajana. Asiakkaiden osallisuutta mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämisessä tuettiin asiakasraatitoiminnalla. Kuntouttava työtoiminta pystyttiin organisoimaan yhteistyössä Vaasan Setlementtiyhdistyksen ja muiden toimijoiden kanssa niin sujuvasti, että asiakasmäärä kasvoi 3 % ja toteutuneita toimintapäiviä oli vain 3 % vähemmän kuin vuonna 2016.

Suoritetietoja painopistealueittain

Suorite, tunnusluku			
Lapsi- ja perhesosiaalityö	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Yhteydenotot (SHL) lapsi- ja perhesosiaalityöhön	165	263	400
Lastensuojelun vireilletulot	1 111	1 330	1 300
Määräaikana tehdyt vireilletulot	98 %	92 %	100 %
Lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnit (sis. lastensuojelutarpeen selvitykset)	444	622	600
Määräaikana tehdyt arvioinnit ja selvitykset	70 %	80 %	100 %
Lastensuojeluasiakkaat, lapsia	707	744	700
Omaishoidontuki, asiakkaita	146	152	160
Lasten ja perheiden palvelut	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Perheneuvola, käyntejä	1 872	1 482	1 900
Lapsiperheiden kotipalvelu, käyntejä			
- sosiaalihuoltolain mukaisia	3 436	4 730	4 750
- lastensuojelulain mukaisia	1 608	890	860
Erityishuoltolain mukainen iltapäivätoiminta, hoitopv	3 011	2 305	2 500
Perhehoito, hoitovuorokausia	20 376	20 869	22 000
Laitoshoidto, hoitovuorokausia			
- oma toiminta	7 146	7 004	8 000
- ostopalvelu	3 966	4 479	3 500
Aikuisten sosiaalityö	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Perustoimeentulotukea saaneet kotitaloudet	3 031	232	0
Täydentävää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	1 648	1 412	1 500
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	296	432	450
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelu			
- matkoja	114 427	82 478	94 000
- asiakkaita	1 943	1 793	1 940
Henkilökohtainen apu, asiakkaita	263	345	310
Kotoutumisen tukeminen			
- uusia asiakkaita	186	259	160
- asiakkaita korvauksen piirissä	580	665	500
Vastaanottokeskus			
- kuntaansiirtymisaika keskimäärin	46 vrk	54 vrk	50 vrk
- majoitusvuorokausia	173 580	139 312	127 800
Tulkkikeskus, tulkkaukset	23 082	15 425	17 000
Työikäisten palvelut	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Kehitysvammaisten avo-, päivä- ja työtoiminta EHL			
- oma toiminta, asiakkaita	141	160	175
- ostopalvelut, asiakkaita	83	83	85
Kuntouttava työtoiminta, toimintapäiviä	18 371	17 788	18 000
Psykososiaalinen avokuntoutus (siirtyi VKS:sta 2017)	-	137	160
- asiakkaita	-	1 451	1 700

- käyntejä			
Kotikuntoutustiimi	-	110	130
- asiakkaita	-	3 714	3 900
- käyntejä			
Päihdehuollon laitostuntoutus, hoitovuorokausia			
- oma toiminta	3 014	2 882	3 000
- ostopalvelu	1 797	1 884	1 800
Nuorisoasema Klaara ja mielenterveys- ja riippuvuuskeskus Horisontti, käyntejä	14 390	16 158	16 500
Vammaisten asumispalvelut, asumisvuorokausia			
- oma toiminta	31 852	32 881	33 000
- ostopalvelu	32 509	34 750	35 000
Mielenterveys- ja päihdekuntoutuj asumisvuorokausia			
- omissa asumisyksiköissä	8 447	8 879	8 900
- ostopalvelu	31 889	38 016	39 400

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Mittari
Henkilöturvallisuus ja turvallisuusuhat asiakastyössä	Turvallisuuskoulutus, turvallisuuskävelyt ja -koulutukset, henkilöturvallisuuslaitteiden säännöllinen tarkistus	Järjestetty turvallisuuskoulutusta, HaiPro-ilmoitukset vähentyneet, 74 kpl (v. 2016 84 kpl), henkilöturvallisuuslaitteet uusittu
Palvelurakenteen muutokset (tulosalueen organisaatiomuutos ja sote-valmistelu)	Palveluketjujen ja päätöksentekiohjeistuksen selkiyttäminen, työnohjaus ja sisäinen koulutus, TVA-kuvausten päivittäminen ja työnjaon selkiyttäminen	Palveluprosesseja mallinnettu ja toimintasääntö päivitetty, päivitetty sosiaaliohjaajien, sosiaalityöntekijöiden, vastaavien ohjaajien ja palveluyksikön johtajien TVA-kuvaukset
Oman palvelutuotannon tuottavuus ja yksikköhinnat	Kustannustietoisuuden lisääminen ja yksikköhintojen tarkistaminen	Taloudenseuranta tehty kaupungin ohjeiden mukaisesti
Toimeentulotuen Kela-siirto	Asiakkaiden neuvonta- ja ohjausresurssit riittävät siirtymävaiheessa	Asiakasneuvontaa ja yhdyspintatyötä kehitetty Kelan kanssa
Palveluketjujen päällekkäiset toiminnot	Asiakasprosessien mallintaminen ja kehittäminen yhdessä asiakkaiden ja eri toimijoiden kanssa, palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelmien kehittäminen	Osallistuttu sote-valmisteluun, jossa määritellään palvelukokonaisuus ja pääprosessit, asiakasprosessien toteuttamisessa noudatetaan THL:n palveluprosessikuvauksia, kokemustoimijoita ollut mukana palvelujen kehittämisessä, asiakastyöväisyyttä seurattu Roidu-järjestelmällä (ei kattavasti)

Talouden toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat 3,4 % eli 405.000 € alle talousarvion. Eniten alittuivat Maahanmuuttoviraston korvaus Vastaanottokeskuksen toiminnasta 740.000 € ja perustoimeentulotuen valtionkorvaus 390.000 €.

Toimintakulut toteutuivat 1,7 % eli 935.000 € alle muutetun budjetin. Henkilöstökulut alittuivat 1.335.000 €, pääosin muiden palkkamenojen alittumisen vuoksi (775.000 €). Palvelujen ostot ylittivät 920.000 €. Suurin ylitys syntyi asiakaspalvelujen ostoissa 1.005.000 €, joista eniten ylittivät vammaisten asumispalvelujen ostot 703.000 €. Henkilökuljetukset alittuivat 135.000 €. Avustukset toteutuvat lähes budjetoidusti, vaikka toimeentulotuet alittuivat 1.575.000 € ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoraha 615.000 €, koska vastaavasti henkilökohtaisen avun menot ylittivät 1.110.000 € ja työmarkkinatuen kuntaosuus 1.070.000 €. Vanhusasiakkaiden määrän kasvu jatkui

nostaen henkilökohtaisen avun, asunnon muutostöiden ja kuljetuspalvelun kustannuksia. Vuokramenot alittivat 300.000 € budjetin ulkoisten vuokrien laskun vuoksi.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatulot	11 279	523	11 802	11 396	-406
Toimintamenot	-54 272	-1 472	-55 744	-54 810	+934
Toimintakate	-42 993	-949	-43 942	-43 414	+528
Poistot				-66	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	298	8	306
Määräaikaiset	119	20	139
Työllistetyt	1	4	5

220 KOTI- JA LAITOSHOITO

Toiminta-ajatus

Koti- ja laitoshoidon järjestämällä palveluilla tuetaan tarpeen mukaan ikääntyneiden ja toimintarajoitteisten vaasalaisten itsenäistä ja turvallista, hyvää elämää sekä heidän toimintakykynsä ylläpitämistä ja parantamista. Koti- ja laitoshoidon tulosalueeseen kuuluvat palvelualueet Ikäkeskus, Kotihoito, Palveluasuminen ja Laitoshoido.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Vanhusten hoito- ja palveluketjujen sujuvuus	Siirtoviivepäivien väheneminen alle 1 000:een	Siirtoviivepäivien määrä on laskenut lukumäärään 1 039
Työn tuottavuuden parantaminen	Välittömän työajan osuus kotihoidossa: hoitajat 50 % ja sairaanhoitajat 35 %	Hoitajat 43,84% ja sairaanhoitajat 20,68 %

Vanhustenhuollon rakennemuutosta on toteutettu kaupunginvaltuuston päätöksen (6.5.2013 § 74) mukaisesti. Palvelurakenne rupeaakin olemaan Stm 2013 –laatusuosituksen mukainen. Kaikki palvelut on tuotettu, ja palvelun saannin kriteerit on vahvistettu lautakunnassa. Palvelujen kustannustaso ja laatu ovat pääosin kilpailukykyisiä.

Pitkäaikaishoito kaupunginsairaalan osastoilla on loppunut, kun osastojen psykogeriatriset potilaat siirtyivät yksityiseen hoivakotiin syyskuussa 2017. Sairaalan osastojen profiilit ja paikkatarve on läpikäyty keskussairaalan H-talon ja Sote-suunnittelun yhteydessä. Sairaanhoitopiiri käynnistää alkuvuodesta 2018 osastojen 8 ja 10 tiloissa uutta toimintaa (vaativa kuntoutus ja erityisgeriatria).

Palveluasumisen uudistaminen saadaan valmiiksi, kun Kirkkopuistikon palvelutalon toiminta siirtyy Kapteeninkadun yksikköön (Präntöön Helmi) huhtikuussa 2018. Uusi Fyrrykartano Vähässäkyrössä päästiin avaamaan jo tammikuussa 2017. Uusi työskentelytapa ”kulttuurinen vanhustyö” on otettu kaikissa omissa yksiköissä käyttöön.

Tehostetun palveluasumisen ostopalvelut kilpailutettiin loppuvuodesta 2016. Sopimusten mukainen toiminta on käynnissä, kun Esper Oy:n hoivakoti Gustavin loput paikat saatiin käyttöön vuoden-vaihteessa 2017-18.

Kotihoidossa on saatu tuottavuutta parannettua. Välittömän asiakastyön osuus on nousussa. Palveluohjausjärjestelmää täydennettiin optimointi-osalla. Etä-/vastuulääkäripalvelun kustannusvaikutavuus arvioitiin ja se todettiin hyväksi. Palvelusopimuksia Doctagon Oy:n kanssa jatkettiin 2 vuotta optiolla. Toiminta- ja fysioterapeutteja on lisätty kentälle, ja tällä todettiin selkeä vaikutus asiakkaiden toimintakykyyn ja kuntoutumiseen. Omaishoidon tarve kasvaa edelleen, omaishoidon tukeen varattu määräraha riitti. Lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseen Ikäkeskus kehitti uusia vaihtoehtoja (lyhytaikainen päivähoido). Tämä määräraha ylittyi.

Elokuussa 2017 aloitettiin kokeiluna virtuaaliset kotikäynnit. Muuhun kotihoitoon integroituna osa käynneistä pyritään korvaamaan kuvapuhelimen välityksellä. Tähän Alvari-palveluun kytkettiin myös virike- ja kuntoutuspalveluja. Muistipoliklinikka laajennettiin geriatriseksi poliklinikaksi ja erityiskohderyhmäksi valittiin kaatuilevat vanhukset.

RAI-toimintakykymittariston käyttöönotto on käynnistetty. Sote-uudistuksen suunnittelutyöhön osallistuttiin useissa eri työryhmissä. Laatujärjestelmän ulkoinen auditointi tehtiin keväällä ja laaduntunnustusta (Labquality) jatkettiin 21.9.2020 saakka. Henkilöstön työkyvyn kohentamiseksi on Hepakkeen johdolla käynnissä kehittämishanke sekä kotihoidossa että palveluasumisessa.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Huonokuntoisten vanhusten määrä kasvaa	Vanhukset oikealla, suosituksen mukaisella hoidon portaalla	Hoitopaikan keskimääräinen jonotusaika oli 45 päivää.
Palveluiden turvallisuus	Lääkitysvirheet ja kaatumiset, määrät saatava laskuun	Haipro-tulokset ovat lisääntyneet 4,3 %
Oman palvelutuotannon tuottavuus ja yksikköhinnat	Palveluiden yksikköhintojen tulee olla markkinahintojen tasolla 2019	Hoitajien ja sairaanhoitajien välittömän työajan osuus kotihoidossa on samalla tasolla kuin 2016.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	13 894	187	14 081	13 277	-804
Toimintakulut	-68 275	-1 495	-69 770	-69 380	+391
Toimintakate	-54 381	-1 308	-55 689	-56 103	-414
Poistot				-468	

Toimintatuotot

Tulosalueen tulot olivat 804 000 € alle muutetun talousarvion, lähinnä maksutuottojen vuoksi. Palveluasumisen hoitopäivämaksut olivat 650 000 € alle, johtuen mm. palvelusetelin käyttöönotosta vuoden alusta ja sen lisäksi laitoshoidon asiakasmaksut 155 000 € ja kodinhoitoapumaksut 90 000 € jäivät alle muutetun talousarvion.

Toimintamenot

Tulosalueen menot toteutuivat n. 391 000 € alle muutetun talousarvion. Henkilöstömenot olivat 38,9 M€ eli 549 000 € alle muutetun talousarvion. Työsuhteisten kuukausipalkoissa säästyi 907 000 €. Sairauslomasijaisten ja äitiys- ja isyyslomasijaisten palkat ylittyivät 346 000 € ja erillis-korvaukset 121 000 €.

Palvelujen ostot jäivät alle muutetun talousarvion 975 000 €, johtuen mm. palveluasumisen palvelusetelin käyttöönotosta vuoden alusta 892 000 €. Henkilökuljetukset ylittyivät 82 000 € ja kotikuntakorvaukset kunnille ylittyivät 132 000 €. Ateriapalvelujen ostot jäivät 154 000 € alle muutetun talousarvion.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot ylittivät muutetun talousarvion 217 000 €, lähinnä diabetesvastaanoton hoitotarvikkeiden osalta 263 000 €.

Avustukset toteutuivat 813 000 € yli muutetun talousarvion, kotihoidon palvelusetelimenot ylittyivät vastaavasti 461 000 € ja palveluasumisen palvelusetelimenot 348 000 €.

Vuokrat jäivät alle muutetun talousarvion 89 000 €.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	693	17	710
Määräaikaiset	266	51	317
Työllistetyt	7	24	31

230 TERVEYSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Terveyspalvelut- tulosalueen tehtävänä on tuottaa hyvää elämää ja selviytymistä tukevia, kunta-laisten tarpeen mukaisia terveydenhuollon asiantuntijapalveluita. Tavoitteena on sairauksien ennaltaehkäisy, hoito ja vajaakykyisen toimintakyvyn parantaminen yhteistyössä potilaan, eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen

Terveysaseman lääkärin kiireettömälle vastaanotolle päästiin v. 2017 keskimäärin 7,7 viikossa (hoitotakuun raja on 12 viikkoa). Työssä olevien omalääkäreiden määrä vaihteli kuukausittain siten, että lääkäripula oli keskimäärin 2,3 lääkäriä (7%). Omalääkärin virkoja oli yhteensä 32,5. Hammaslääkärille odotus oli noin 24 viikkoa (hoitotakuun raja on 24 viikkoa). Hammashuollon työvoimatilanne heikentyi eläköitymisen ja sairauslomien johdosta. Suun terveydenhuollon palveluiden kysyntä lisääntyi

Hoitohenkilökuntaa riitti vakituisiin työsuhteisiin. Kaupungin säästötoimet vähensivät edelleen hoitohenkilöstön sijaisten käyttömahdollisuuksia.

Henkilöstön koulutukseen käytetty määräraha / palkkamenot = 0,97%. (Kuntaliiton vanha suositus on ollut 1%)

Soteuudistuksen suunnitteluun valmisteluun osallistuttiin ilman erillistä resursointia.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Toteutuminen 1.1.-31.12.2017
Oikeat ja laadukkaat palvelut Hyvä palveluiden saatavuus ja	Kiireetön jono lääkärille ja hammaslääkärille ei ylitä asetuksen	Lääkäri: 7,5vko (asetus <12vko) Hammasl.: 6kk (asetus <6kk)

peittävyys	määräystä Ylipainoisten koululaisten määrän vähentäminen Nuorten tupakanpolton vähentäminen	Kouluterveyskysely: Ylipainoisten määrä on kasvanut (v.13->17 keskimäärin 4%) Kouluterveyskysely: Tupakointi on vähentynyt (v.13->17 keskimäärin 8%)
Toimivat ja monipuolinen palvelurakenne Nk. neuvola-asetuksen mukainen toiminta	Terveystarkastusten toteuttaminen asetuksen mukaisesti	Toiminta järjestetty neuvola-asetuksen mukaisesti
Tavoitteiden, voimavarojen ja toiminnan tasapaino Asukkaiden palvelujen saamisen parantaminen (tauolla säästöistä) Terveyspalvelujen toimitilojen kartoitus palveluverkkosuunnitelmaa varten	Asukkaiden määrä / terveysasemien lääkäriavokanssi = 1700 Asukkaiden määrä / terveysasemien sairaanhoitajan vakanssi = 780 Terveyspalvelujen tilakartoitus on tehty	67620as / 32,5 vak = 2081 67620 as / 63 vak = 1073 Tilakartoitus on tehty
Osaava, uudistunut ja motivoitunut henkilöstö Henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen Henkilöstön täydennyskoulutuksesta huolehtiminen	Työilmapiirikyselyn tulos kaupungin keskiarvoa Asetuksen mukainen täydennyskoulutus annetaan suositusten mukaisesti	Tulos on alle kaupungin keskiarvon Kaupunki 3,78; TEPA 3,65. Koulutus on toteutunut suunnitellusti

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	2014	2015	2016	2017
Päiväajan käynnit lääkärin vastaanotolla	46 957	50 347	46 546	50 889
Päivystyskäynnit lääkärin vastaanotolla	17 712	0	0	0
Käynnit hoitajan vastaanotolla	96 656	121 484	125 387	127 809
Hammashuollon käynnit	66 881	68 892	64 884	70 464
Terveysasemien kustannus €/asukas			147,65	145,43
Terveysasemien kustannus €/käynti			100,05	99,74

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	3 598	7	3 605	3 725	+120
Toimintakulut	-30 161	-743	-30 904	-31 348	-443
Toimintakate	-26 563	-736	-27 299	-27 623	-323
Poistot				-465	

Toimintatuotot

Toimintatuotot ylittyivät 120 000 € lähinnä myynti- ja maksutuottojen vuoksi. Korvaukset valtiolta ylittävät talousarvion 56 000 € ja hammashoitomaksut ylittävät talousarvion 79 000 €.

Toimintakulut

Toimintamenot ylittyivät 443 000 €. Henkilöstökulut toteutuivat n. 622 000 alle talousarvion. Vaki-naisten viranhaltijoiden palkoissa säästy 731 000 € johtuen lääkäri- ja hammaslääkäri vakans-seista. Työsuhteisten kuukausipalkat ylittyivät 252 050 €. Vuosilomasijaisten palkat ylittyivät 80 000 €. Palvelujen ostot ylittyivät 1 312 000 €.

Suurimpia ylityksiä olivat: asiakaspalvelujen ostot kunnilta ja kuntayhtymiltä yhteensä 53 000 € (vaasalaisten käynnit muualla) ja yhteispäivystyksen osuus 412 000 €. Asiakaspalvelujen ostot muilta ylittävät talousarvion 323 000 €, lääkinnällisen kuntoutuksen terapiaostot ylittyivät 122 000 € ja hammaslääkäripalvelujen ostot ylittyivät 207 000 €. Vuokrat ylittivät talousarvion 69 000 €.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	296	5	301
Määräaikaiset	62	13	75
Työllistetyt	1	1	2

239 ERIKOISSAIRAANHOITO

Toiminta-ajatus

Vaasan kaupunki kuuluu Vaasan sairaanhoitopiiriin, joka toimii 13 jäsenkunnan kuntayhtymänä. Sairaanhoitopiiriin tehtävänä toiminta-ajatuksen mukaan on järjestää kuntayhtymän jäsenkuntien puolesta laissa säädetty erikoissairaanhoito ja ratkaista ensisijaisesti oman alueen väestön erikois-sairaanhoidon vaativat terveysongelmat. Kunnat maksavat erikoissairaanhoidon kulut asukkaiden-sa käytön mukaan.

Tavoitteiden toteutuminen

Vaasalaisten osuus sairaanhoitopiiriin sairaaloissa

Suorite, tunnusluku	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Poliklinikkakäynnit	113 146	109 963	114 297	130 368
Hoitopäivät	24 884	19 235	16 237	17 431
Drg-paketit	10 652	10 593	10 149	9 883
Siirtoviivepäivät	2 194	3 100	1 309	1 039

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	750		750	714	-36
Toimintakulut	-85 500		-85 500	-84 267	+1 233
Toimintakate	-84 750		-84 750	-83 608	+1 197
Poistot				-55	

Tuotot ovat Vanhan Vaasan sairaalan potilaiden entisten kotikuntien korvauksia. Nämä henkilöt ovat lakimuutoksen oikeuttamina vaihtaneet kotikunnakseen Vaasan vuosina 2011–2014 ja VSHP on laskuttanut näistä aluksi Vaasaa.

Ensihoidon osuus Vaasan sairaanhoitopiiriin maksuosuudesta, noin 84,7 milj.€:sta on 2 922 907 €. Vaasan sairaanhoitopiiri hankkii ensihoitopalvelut Pohjanmaan Pelastuslaitokselta.

240 YHTEISTOIMINTA-ALUE LAIHIA

Toiminta-ajatus

Laihian tulosalueella toteutetaan Vaasan kaupungin ja sosiaali- ja terveystoimen strategisten tavoitteiden sekä kaupungin ja Laihian kunnan yhteistoimintasopimuksen mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnan keskeisimpänä tavoitteena vuonna 2017 on ollut järjestää lainsäädännön velvoittamat terveydenhuollon palvelut lähipalveluna laadukkaasti, taloudellisesti ja määräaikojen puitteissa. Toiminnassa on korostettu asiakaslähtöisyyttä, hoidon oikea-aikaisuutta sekä oikeaa hoidonporrastusta. Erityistä huomiota on kiinnitetty ikäihmisiin, kotona asumisen tukemiseen, lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä paljon palveluja tarvitseviin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntaan ja aluejaostoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa on onnistuttu pääsääntöisesti hyvin. Asiakkailta saadun palautteen perusteella palveluihin on oltu tyytyväisiä, ja lähipalvelut on koettu toimiviksi. Tulosalueella aloitettiin SHQS-laaturyö yhdessä Vaasan sosiaali- ja terveystoimen kanssa; tavoite on ulkoinen auditointi ja laatusertifikaatti vuonna 2019.

Lääkärin vastaanotolle on päässyt hoitotakuun määräämissä ajoissa. Hoidon tarpeen arviointi on lisännyt edelleen hoitajien vastaanottokäyntejä. Asiakasvastaava –toimintaa on jatkettu ja kehitetty. Sähköinen terveystarkastus ja siihen liittyvät valmennukset on otettu kuntalaisille käyttöön. Takaisin soitto-toiminnon käyttöönottoa on valmisteltu.

Vuodeosaston toiminta kuntoutusosastona on jatkunut. Vuodeosaston paikkamäärää on pienennetty vuonna 2017 asteittain 14:stä 10:een. Tiloihin on keskitetty myös haavahoito.

Kotisairaanhoidon ennaltaehkäisevät kotikäynnit yli 75-vuotiaille toteutuivat suunnitellusti. Yhteistyö jatkui edelleen kunnan kotipalvelun kanssa, muutto yhteisiin tiloihin terveyskeskuksen lähelle toteutettiin syksyllä. Työaika on jatkunut laajennettuna iltoihin ja viikonloppuihin.

Neuvolatoimintaa on toteutettu ohjeistusten mukaan. Yhteistyötä on jatkettu kunnan perhetyön, palveluja tuottaneiden psykologien sekä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa.

Hammashuollossa on panostettu edelleen jonojen purkuun. Haasteellista oli päästä hoitotakuun määräaikoihin, tavoitteeseen pyrittiin kesälääkäreiden sekä osittaisen lisäresurssin avulla. Tilanne näyttää jatkuvan vaikeana.

Fysioterapeuttien suoravastaanottokäyntien määrä on edelleen merkittävä ja helpottaa nopeaa hoitoon pääsyä. Puheterapiassa on saatu jonot melko hyvin purettua, osto-palvelujen järjestäminen on vaatinut paljon työtä. Omaa puheterapeuttia ei ole onnistuttu rekrytoimaan.

Terveyskeskuspsykologia ei lopulta alueelle saatu; mutta palveluja on ostettu eri toimijoilta. Toinen psykiatrinen sairaanhoitaja aloitti joulukuussa; näin saadaan kohtuutonta potilasmäärää jaettua. Kriisityön järjestämisen suunnittelu kuntaan on heti lähtenyt liikkeelle.

Vaasalta ostetut psykososiaaliset palvelut olivat käytön mukaan noin 83 000 € vuonna 2017.

Väline- ja siivoushuolto sekä huolto- ja turvallisuuspalvelut ovat toimineet entiseen tapaan tukipalveluina. Välinehuoltoon ja siivoushuoltoon on työn laadun turvaamiseksi jouduttu hankkimaan uusia koneita, mm. autoklaavi. Henkilökohtaiset turvalaitteet ja valvontakamerat järjestelmineen saatiin hankittua; käyttöönotto toteutuu alkuvuonna 2018.

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta raportoidaan toimialatasolla keskitetysti.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000
Toimintatulot	6 037		6 037	5 829	-208
Toimintamenot	-6 037	-3	-6 040	-5 829	+211
Toimintakate	0	-3	-3	0	+3

Kokonaisuudessaan tulosalueen talousarvion menojen toteutuma on 9.2. 2018 tilanteessa 5 828 890,87€. Vaasan kaupungille tulosalueen kustannusvaikutus on 0 €.

Kunnalta on toimintavuoden aikana peritty ennakkona kuntaosuutta kuukausittain yhteensä talousarvion mukaisesti 5,426 M€. Kunnalle jää palautettavaksi kunta-osuutta noin 147 700 €, kun summasta on ensin vähennetty investoinnit, noin 97 900 €. Lopullinen kuntaosuussumma tarkentuu tilinpäätöksen valmistuessa. Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaan kuntalaskutuksen tassa-lasku on laskutettava tai liikaa peritty osuus palautettava viimeistään seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Toimintatulot

Toimintatulot vastaavat suuruudeltaan toimintamenoja, koska muiden tulojen huomioimisen jälkeen kuntaosuuksilla katetaan toteutuneet nettomenot. Toimintatuotot yhteensä ilman kunta-osuuksia ylittivät noin 38 000 €, josta myyntituottojen ylitysosuus on noin 29 000 € (kotikuntakorvaukset ja valtion veteraanikorvaukset).

Toimintamenot

Menojen toteutuma oli yhteensä 96,6 % talousarviosta. Säästöjä syntyi budjettiin verrattuna henkilöstömenoissa yhteensä noin 171 000 €. Palkoissa säästyivät menoja lähinnä vakituisten työsuhteisten ja viranhaltijoiden palkoissa (mm. osa lääkäreistä osa-aikaisesti töissä, eikä psykologia saatu palkattua), toisaalta sijaismääräraha ylittyi.

Vuokrissa syntyi säästöä noin 17 000 €, kun turvalaitteet hankittiin vuokrauksen sijasta investointina. Palvelujen ostoissa jäi määrärahaa kokonaisuudessaan noin 24 000 €; osassa palveluja ylitettiin talousarvio, mutta mm. hallinnon sisäisissä palveluostoissa alitettiin.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	64	-	64
Määräaikaiset	15	2	17
Työllistetyt	-	-	-

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Kasvatus- ja opetuslautakunta huolehtii hallintosäännön mukaan niistä tehtävistä, jotka lasten päivähoidosta sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetuissa laeissa sekä perusopetuslaissa ja näihin liittyvissä muissa laeissa ja asetuksissa on säädetty kunnan tehtäväksi. Lisäksi lautakunta on myös vastannut musiikkioppilaitoksessa tapahtuvasta musiikin- ja tanssinopetuksesta. 1.6.2017 alkaen Kuula-opisto, Arbis ja Vaasa-opisto on yhdistetty yhdeksi tulosalueeksi koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnan tavoitteena on luoda tuloksellisen ja taloudellisen toiminnan edellytykset ja seurata tavoitteiden toteutumista. Lautakunta on säännöllisesti seurannut toiminnan ja talouden kehitystä. Lisäksi se on tunnuslukuin arvioinut toimintaa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnalla on suomenkielinen ja ruotsinkielinen jaosto. Jaostot käyttävät kaupunginvaltuuston myöntämien ja lautakunnan päättämien resurssien puitteissa itsenäistä päätösvaltaa kieliryhmäänsä koskeissa opetushallinnollisissa asioissa, opetuksen kehittämiseen liittyvissä asioissa sekä hyväksyvät opetussuunnitelmat ja niihin liittyvät muut suunnitelmat.

Kasvatus- ja opetuslautakunnalla on myös yksilöasioita käsittelevä jaosto joka päättää lautakunnan puolesta niistä asioista, joissa asianomainen on vaatinut viranhaltijan tekemän, erityislainsäädäntöön perustuvan ja yksilöä koskevaa päätöksen saattamista lautakunnan käsiteltäväksi.

Toimintakulut ja -tuotot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	8 762	643	9 405	8 778	-627
Toimintakulut	-102 836	-2 307	-105 143	-105 646	-503
Toimintakate	-94 074	-1 664	-95 738	-96 868	-1 130
Poistot				-763	

* Kuula-opisto ei sisälly lukuihin

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	965	124	1089
Määräaikaiset	298	181	479
Työllistetyt	1	13	14

302 VARHAISKASVATUS

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on turvata jokaisen lapsen oikeus laadultaan hyvään ja monipuoliseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen sekä tasa-arvoiset mahdollisuudet kehittyä omien edellytystensä mukaisesti. Palvelut tulee tarjota tasavertaisesti suomen- ja ruotsinkielisinä.

Subjekttiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan alkaa vanhempainrahakauden päätyttyä, jatkuen siihen saakka, kunnes lapsi oppivelvollisena siirtyy perusopetukseen. Se toteuttaa alle kouluikäisen lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeutta saada lapselleen päivähoitopaikka. Varhaiskasvatusta tulisi järjestää mahdollisuuksien mukaan vanhempien toivomassa muodossa. Päiväkodit ja perhepäivähoito, kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuki sekä avointen päiväkotien toiminta ovat perheille vaihtoehtoisia toimintamuotoja.

Palvelut tuotetaan kunnan omana toimintana tai ostopalvelupäiväkotina. Varhaiskasvatus on jaettu neljään maantieteelliseen alueeseen: Keskusta, Pohjoinen, Itäinen ja Vähäkyrö.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmiin sekä kasvatus- ja opetuslautakunnan hyväksymiin kuntakohtaisiin opetussuunnitelmiin. Uusi varhaiskasvatustilaki astui voimaan 1.8.2015 sekä lain muutokset alkaen 1.8.2016. Lain pääasiallinen muutos alkaen 1.8.2016 koski subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista; Huoltaja/huoltajien ollessa kotona (vanhempainvapaa, työttömyys tms.) on lapsella oikeus varhaiskasvatukseen 20 h/viikko, muilta osin subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen säilyy ennallaan. Samanaikaisesti myös lapsiryhmän suhdelukuihin tuli muutos yli 3-vuotiaiden lapsiryhmissä; aiemmin suhdeluku oli 7 lasta/kasvattaja, alkaen 1.8.2016 lapsia saa olla 7-8 lasta/kasvattaja (riippuen tilojen riittävydestä).

Vaasan varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön alkaen 1.8.2016 ns. hoitoaikaperusteinen päivähoitomaksukäytäntö, jonka mukaan laskutus tapahtuu ennalta varattujen ja sovittujen kuukausittaisten hoitotuntien perusteella. Siirtymisellä hoitoaikaperusteiseen varhaiskasvatukseen ennakoitiin tulevaa muutosta; uusi laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista astui voimaan 1.3. 2017. Uuden asiakasmaksulain myötä useiden lasten asiakasmaksut alenivat.

Vaasassa esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen yksiköissä. Kuusivuotiaiden ilmaista esiopetusta on annettu 4 h/pv ja 728 tuntia/v, työpäiviä 2017-2018 yhteensä 182. Uusi esiopetussuunnitelma astui voimaan 1.8.2016. Esiopetuksessa on aloitettu perusopetukseen valmistava opetus 16.8.2017 alkaen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 5 h/päivä ja 910 tuntia toimintavuonna 2017-2018, toimintapäiviä 182.

Tukea tarvitseville lapsille järjestetään heidän tarpeitaan vastaavasti tukea erityisvarhaiskasvatuksen piirissä. Käytössä on kolmiportaisen tuen malli, jossa tuki on jaettu kolmeen osaan: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lisäksi tulee huomioida suomi/ruotsi toisena kielenä opetus varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa.

Vuonna 2017 jatkettiin kotona hoidettavien pienten lasten kotihoidontuen kuntalisän maksamista (täsmälisä). Tukea maksetaan 2 ikävuoteen ja maksettava summa on 200 euroa kuukaudessa. Lähtökohtana on perheiden valinta. Avoimet päiväkodit ja avointen päiväkotien kerhot tukevat kotona hoidettavien lasten vanhempia kasvatustyössä.

Varhaiskasvatuksen kysyntä / 0 – 6-vuotiaat	2014	2015	2016	2017
Varhaiskasvatuksen piirissä koko kunnan 0–6-vuotiaiden asukkaiden ikäryhmästä (%)	62	61	63	63
- joista päiväkodeissa (%)	85	85	77	77
- joista perhepäivähoidossa (%)	15	15	9	9
- joista ostopalvelupäiväkodeissa (%)			14	14
Varhaiskasvatuksen piirissä 0–6-vuotiaita suhteessa palvelun tarpeeseen				
- kokoaikaisessa (%)	93	94	62	65
- osa-aikaisessa(%)	7	6	33	31
- pelkästään esiopetuksessa(4t/pv) (%)			5	4
0-6-v. lapsia varhaiskasvatuksessa 31.12. yhteensä	3 281	3 264	3231	3236
0-6-v. lapsia päiväkodeissa 31.12.	2798	2777	2925	2934
- joista ostopalvelupäiväkodeissa	374	415	443	454
Tukea vaativat lapset (resurssi)*	87	74	55	41
0-6-v. lapsia perhepäivähoidossa 31.12.	483	487	306	302
Tukea vaativat lapset (resurssi)*	5	5	1	2
Perhepäivähoitajia	121	135	96	91
-joista kotona hoitavia perhepäivähoitajia	82	83	69	64
Lapsia esiopetuksessa	720	735	752	690
Tukea vaativat lapset (resurssi)*	22	18	6	26

Lapsia erityisvarhaiskasvatuksessa **	422	566	580	580
-joista 3-portaisen tuen piirissä yhteensä:		216	233	229
-yleinen tuki		46	61	63
-tehostettu tuki		124	113	130
-erityinen tuki		46	59	41
Lapsia avoimessa varhaiskasvatuksessa,				
-kerhotoiminnassa lapsia	136	114	134	113
-avoimissa päiväkodeissa lapsia (keskim./toimintapäivä)	59	66	62	59
- ” ” aikuisia (keskim./toimintapäivä)	39	44	44	42
Lasten kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tukea saaneita perheitä keskim./kk	954	934	959	919
-joista yksityisen hoidon tukea saaneita perheitä	9	5	8	3
-joista osittaista tukea saaneita perheitä	238	239	247	249
-täsmälisää saaneita perheitä keskimäärin kuukausittain	225	207	180	166

*Lisäresurssia vaativat, tukea tarvitsevien lasten määrä. Huomioiminen ryhmäkoon pienentämisenä.

** Sisältää ns. seurantalapset, jotka eivät vielä ole 3-portaisen tuen piirissä.

Huom! Toimintavuoden aikana lasten määrä vaihtelee, tammi- toukokuussa lapsia on määrällisesti eniten hoidossa. Kesällä lomien vuoksi määrä laskee (kesä-, heinä ja elokuu). Syys- joulukuussa lapsimäärä kasvaa, mutta ei saavuta kevään lukemia. Tilastopäivä 31.12 antaa sen hetkisen tilanteen eikä näytä vuoden aikana tapahtuvia vaihteluita hoidossa olevien lasten määrästä.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvointi Vaasalaisen lapsen hyvinvointi turvataan laadukkailla ja läheltä saatavilla peruspalveluilla lakien mukaisesti. Varhaiskasvatusta ja esiopetusta tarjotaan tarvetta vastaavasti koko kaupungissa suomen tai ruotsin kieli huomioiden. Kaikille hakijoille järjestetään ko. palvelut lain määrittelemän ajan puitteissa ja alkaen 1.8.2016 lain mukaisesti.	Yhteiskunta Varhaiskasvatuksen saatavuus; päivähoitopaikka järjestetään alueellisesti lain määräämän ajan puitteissa, mahdollisuuksien mukaan perheiden toiveen mukaisesti. Esiopetusta annetaan alueellisesti perusopetuslain 6 §:n mukaisesti. Vaihtoehtona päivähoidolle tuetaan kotihoitoa maksamalla perheille Täsmälisää (200 euroa/kk) kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Avoimen päiväkodin kerhotoimintaa tarjotaan vaihtoehtona päivähoidolle eri asuinalueilla. Lisätään tarpeen mukaan maksuttomia kerhoja ja kehitetään avoimen päiväkodin kerhoja, myös 2–3-vuotiaille. Lapsi ja perheet Toimiva kasvatuskumppanuus; molemminpuolinen luottamus ja osallisuus toimintaan Asiakastytytyväsyyden arvioinnin tulos 2,8 tai suurempi. Tiedottamisen kehittäminen perheille.	Paikat järjestetty kaikille tarvitsijoille lain määräämän ajan puitteissa. Paikkoja ei ole riittävästi ja tarvetta vastaavasti kaikilla alueilla. Esiopetuksessa 100% ikäryhmästä. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien lasten määrän seuranta tietohallinnan järjestelmän kautta. Täsmälisän maksamisen seuranta lapset/kuukausittain Kerhoja ei ole lisätty tilojen puutteesta. Maksuja ei korotettu. Kerhoissa yli 2,5 -5 v. lapset. Huoltajien tukeminen kasvatustyössään. Asiakastytytyväsyyden arvioinnin tulos varhaiskasvatus 3,6, esiopetus 3,4 Asteikko 1-4

<u>Hyvinvointi</u> Turvata jokaisen lapsen oikeus laadultaan hyvään ja monipuoliseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen sekä tasa-arvoiset mahdollisuudet kehittyä omien edellytyksiensä mukaisesti. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin saada tukea kasvulleen ja oppimiselleen sekä kehittää oppimisvalmiuksiaan. Lapsella on oikeus saada kasvuun ja oppimiseen riittävä tuki.	<u>Lapset</u> Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin kehittäminen siten että toimiminen pienryhmissä on mahdollista. Erityisvarhaiskasvatukseen resurssin lisääminen (kiertävä erityislastentarhanopettaja ja suomi toisena kielenä, (S2) lastentarhanopettaja) Tukea tarvitsevien lasten hoidon, kasvatuksen ja oppimisen tukimuotojen ja dokumentaation kehittäminen esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Erityisvarhaiskasvatuksen tilastoinnin/seurannan kehittäminen Uuden lain mukaiset oppilashuollon palvelut yhdessä perusopetuksen kanssa (kuraattoripalvelut) sekä esiopetuksen oma kuraattoripalvelujen kehittäminen. Maahanmuuttajataustainen lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Kotouttamisen tukeminen varhaiskasvatuksen keinoin. Tuetaan lasten kielen kehitystä (S2/R2-kieli).	Toimintaa seurataan jatkuvan arvioinnin kautta. Pedagogisen arvioinnin kehittäminen aloitettu v. 2017 Ei riittävästi erityislastentarhanopettajia. Wilma käytössä kaikkien lasten tuen tarpeen dokumentoinnissa. Ryhmäkoon pienentäminen tukitoimena, lasten määrä tilastoidaan /kk Oppilashuollon palvelujen saatavuus esiopetuksessa ei ole riittävä. Kielitason jatkuva arviointi toteutuu lastentarhanopettajien toimesta. Tukena kiertävä S2-lastentarhanopettaja. Ruotsin-kielisille ei ole R2-opettajaa.
<u>Vetovoimaisuus</u> Turvataan asetuksen mukainen koulutettu, riittävä henkilöstö. Panostetaan ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun ja rekrytointiin. Organisaatiota uudistetaan kohdistamalla resurssit tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti. Henkilöstön ammattitaitoa kehitetään ja ylläpidetään, henkilöstön työssä jaksamista tuetaan. Tieto- ja viestintäteknikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.	<u>Henkilökunta ja työyhteisö</u> Henkilöstömäärän/eläköitymisen seuranta ja henkilöstöstrategian suunnittelu. Hiljaisen tiedon siirtäminen. Panostetaan rekrytointiin. (lastentarhanopettajat esiopetukseen ja kiertävät erityislastentarhanopettajat) Toiminnan tehostaminen Osaamiskartoitusten pohjalta laaditaan kehittämis- ja koulutussuunnitelmat. Henkilöstölle annetaan mahdollisuus työnohjaukseen. Säännölliset kehityskeskustelut. Varhaiskasvatuksen ja Esiopetuksen opetusohjelmien käytön lisääminen sekä tavoitteena tuleville vuosille varhaiskasvatukselle oma IT-pedagogi.	Seurataan jatkuvasti ja sen pohjalta henkilöstöstrategian suunnittelu. Yhteydenpito oppilaitoksiin. Koulutetun, pätevän henkilökunnan saanti on vaikeutunut. Tehostamista ja resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä seurataan ja kehitetään jatkuvasti. Koulutusmääriä seurataan pedagogisen tarjottimen kautta. Esimies seuraa exreportin kautta sairauslomia ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin. Ipadit otettu käyttöön kaikissa 3-6 vuotiaiden lasten ryhmissä. Henkilökuntaa koulutettu. Jokaisessa yksikössä TVT-vastaava joka saa lisäkoulutusta säännöllisesti.

	Yksiköillä on asianmukainen, riittävä laitteisto sekä hallinnon että lasten käytössä.	Laitekanta ei riittävää eikä asianmukaista. Langatonta verkotusta ei ole, joten laitteet eivät aina toimi.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	5 895	190	6 085	5 324	- 761
Toimintakulut	-44 640	-1 235	-45 875	-46 382	- 507
Toimintakate	-38 745	-1 045	-39 790	-41 058	-1 268
Poistot				-125	

Maksutuottojen osuus on noin 690.000 € vähemmän kuin budjetoitu. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenivat 1.3.2017 alkaen kun uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki astui voimaan. Maksuton kesäaika on myös saavuttanut suuren suosion perheiden keskuudessa. Lomajan maksuttomuutta esitettiin laajennettavan kokeiluna toimintakaudella 2016–2017 (Vapeopla 8.9.2016 § 65) ja toimintakaudella 2017-2018 (KOpe 6.9.2017 § 7) perusopetuksen lomien aikana. Kustannussäästöjä kertyi henkilöstökuluissa ja toimintakuluissa, toisaalta maksuttomuuden laajentaminen vähensi maksutuottoja.

OPH:n sekä OKM:n avustukset koko vuodelta olivat yhteensä 61.717 € ja Ely -keskuksen korvaamat erityiskustannukset 62.153 €. Lisäksi on saatu muilta avustuksia yhteensä 16.912 €. Ulkopuolisilta saaduilla tuloilla on näin ollen toimintaa rahoitettu kaikkiaan 140.782 €

Valtion työllistämistuki ja täyden korvauksen perusteella saadut korvaukset ovat yhteensä 67.635 €. Kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea on maksettu yhteensä 3.769.030 € (3.908.723 € vuonna 2016) ja hoitotuen kuntalisää (täsmälisää) 407.200 € (432.000 € vuonna 2016), yhteensä 4.176.230 € (4.340.723 € v 2016).

Toimintamenot ylittävät talousarvion noin 507.000 €. Henkilöstökulut ylittävät talousarvion n. 120.000 € ja asiakaspalveluiden ostojen kustannukset ylittävät budjetoidun n. 600 000 €, ostopalveluna toimivan päivähoitomuodon osalta. Vuokrat ylittivät talousarvion n. 73.000 € ja ateriapalveluiden ostot ylittivät 25.063 €. Luottotappioita kertyi yhteensä 161.391 € (208.241 € vuonna 2016).

Päiväkotien sekä ryhmäperhepäivähoitokotien osalta on jatkettu kartoitusta päivähoitopaikoista. Joihinkin ryhmiin on vuoden 2017 aikana tehty rakenteellisia muutoksia, johtuen tiloista tai henkilökunnan määrästä (varhaiskasvatuslain muutos suhdeluvuissa lapsia/kasvattajia). Metsäkallion päiväkodin yhteyteen valmistui tilaelementtirakennus ja toiminta alkoi tammikuussa 2017. Tiloissa toimi kevään 2017 ajan kaksi esiopetusryhmää ja yksi 4-5 –vuotiaiden ryhmä. Elokuusta 2017 on tilaelementtirakennus ollut täysimääräisessä käytössä; kaksi esiopetusryhmää ja kaksi ryhmää 4-5-vuotiaille lapsille. Vuonna 2017 on toiminut 10 avoimen päiväkodin kerhoryhmää, joista lämmin aterian on tarjottu seitsemässä kerhoryhmässä, ilmaisia kerhoja on toiminut kolme. Ostopalvelupäiväkotipaikkojen hankinnassa pääpaino on ollut pienten lasten (alle 3 –v.) paikoissa. Sopimuksen mukaisia paikkoja on yhteensä 392 paikkaa.

Kesäajan maksuttomuutta lasten poissaolojen ajalta toteutettiin edellisten kesien tapaan kesä-heinäkuussa sekä lisäksi elokuun poissaoloa ajalla 1.-15.8, mahdollisuutta käytti yhteensä 1765 lasta. Helmi-maaliskuussa (27.2.-3.3.2017), lokakuussa (16.-20.10.2017) ja joulukuussa (27.12.2017- 5.1.2018) perusopetuksen loman ajalla tarjottiin huoltajille mahdollisuus hyvityspäiviin. Mikäli lapsi ei käyttänyt päivähoiton palveluja ko. ajalla, hyvitetiin päivähoitomaksusta talvi- ja syyslomalla 5 päivää ja joululomalla 3 päivää joulukuussa ja 4 päivää tammikuussa (2018). Mahdollisuutta talviloma-ajan hyvitykseen käytti 2322 lasta, syysloma-ajalla 2045 lasta ja joululoma-ajalla 2439 lasta.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	558	23	581
Määräaikaiset	149	69	218
Työllistetyt	1	11	12

305 ESI- JA PERUSOPETUKSEN KOTIKUNTAKORVAUKSET

Tulosalueen menoksi kirjataan korvaukset muissa kuin kaupungin esi- ja peruskouluissa opiskelevista vaasalaisista oppilaista ja tuloksi korvaus muiden kuntien oppilaista, jotka ovat oppilaina kaupungin peruskouluissa. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksien tulot ja menot budjetoidaan talousarviossa edellisen vuoden tasolle. Valtionvarainministeriö tekee loppuvuodesta päätöksen seuraavan tilivuoden tuloista ja menoista oppilaan käymään oppilaitokseen perustuen.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 2017 1 000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1 000 €
Toimintatuotot	1 072	0	1 072	1 020	-52
Toimintakulut	-5 018	0	-5 018	-5 173	-155
Toimintakate	-3 946	0	-3 946	-4 152	-207

306 SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS**Toiminta-ajatus**

Suomenkielisen peruskoulutoiminnan toiminta-ajatus on tarjota korkealuokkaista peruspalvelua kasvatuksen, oppimisen ja opetuksen alalla. Peruskoulutuksen omaan toimintaan kuuluvat opetus ja pedagogiset palvelut, maahanmuuttajien valmistava opetus ja tukiopetus, kansainvälinen toiminta, aamu- ja iltaopetus, oppilashuolto, kiinteistönhoito, sisäinen hallinto sekä palvelut ulkopuolisille.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite / periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Laadukkaan opetuksen järjestäminen.	Toisen asteen koulutuspaikan saaminen kaikille perusopetuksen päättäneille oppilaille.	Opinto-ohjaajat selvittävät tarvittaessa yksilöllisesti oppilaiden kanssa tulevat opintopolut.
Opetustoiminnan kehittäminen.	Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja oppilaiden arvioinnin kehittäminen.	Opetuksen kehittämistä on vahvistettu kehitysryhmien kautta, tukirakennetta on vahvistettu, yksi arviointi-kierros toteutettu ja tarkemmat mittarit työn alla.
Osaamisen kasvattaminen.	Henkilöstön kouluttaminen.	Vertaistukea koulujen opetuksen kehitysryhmien kautta, webinaarit, e-forum materiaalit, tv-festarit, muut koulutukset

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Oppilasmäärä / vuosi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Luokkien 1-6 oppilaat ja esioppilaat	3344	3779	3827	3852	3040	3047,5
Luokkien 7-9 oppilaat ja lisäoppilaat	1644	1803	1823	1861	1552	1581
Yhteensä (ilman valmentavaa opetusta)	4988	5582	5650	5713	4592	4628,5
- joista erityisen tuen päätt. saaneet, ei pid. opv	294	253	223,5	230	206,5	209,5
- joista vaikeimmin kehitysvammaisia, pid. opv	30	31	31,5	28	18,5	17
- joista muita vammaisoppilaita, pid. opv	113	128	135	138	118,5	124
Valmistava opetus	67	61	69	69	55	48,5

Luvut ovat keskiarvoja. TP 2013 = Vaasan kaupungin ja Vähänkyrön alueen oppilasmäärä 20.9.2012 ja 20.9.2013
Vuodesta 2016 alkaen vain suomenkielisen perusopetuksen oppilaat.

Keskimääräiset pedagogiset resurssit / oppilas

Vuosi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Yleisopetus, luokat 1-6	1,68	1,77	1,63	1,69	1,62	1,61
Yleisopetus, luokat 7-9	2,41	2,5	2,42	2,13	2,03	2,14
Luokkamuotoinen erityisopetus	3,88	3,96	4,48	4,9	3,25	3,80
Vammaisopetus	4,37	4,71	4,92	5,25	5,02	5,12
Perusopetus keskimäärin	2,03	2,09	2,0	1,91	1,92	1,91

Resurssit sisältävät opetushallituksen avustuksella rahoitetut opetusryhmien pienentämiseen tarkoitetut tunnit. Kerhotunnit ja stipendi- ja kehittämisrahaston varoin rahoitetut kerho- ja tukitunnit eivät enää ole mukana tilastoissa 2014. Sairaalaopetusta ei ole huomioitu.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Koululaisten määrä	Kevät 2014	Syksy 2014	Kevät 2015	Syksy 2015	Kevät 2016	Syksy 2016	Kevät 2017	Syksy 2017
Kaupungin omissa yksiköissä	652	646	615	570	399	290	244	223
Yhteistyökumppaneiden järjestämä	137	202	200	284	119	214	188	288
Yhteensä	789	848	815	854	518	504	432	511

Vuodesta 2016 alkaen vain suomenkielisen perusopetuksen oppilaat.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Opetusryhmien ryhmäkoon kasvaminen.	Opetusryhmien keskimääräisen ryhmäkoon pienentäminen.	Keskimääräinen vuosiviikkotunti on ollut 1,91 vvk/op.
Uusien opetusmenetelmien käyttöönotto ja uudet tilaratkaisut.	Uuden opetussuunnitelman mukaisten menetelmien käyttöönotto ja uudet tilaratkaisut.	Uusi opetussuunnitelma on käytössä alakouluissa sekä luokalla 7. Koulutusta ja oppimiskokeiluja on järjestetty ja investointeja kohdennettu tähän. Yksi arviointikierros on toteutettu äidinkielen ja matematiikan osalta.
Opetustoiminnan digitalisointi.	Koulujen langattomien verkkojen lisääminen ja koulujen käytössä olevien IT-laitteiden määrän lisääminen.	Langaton verkko on päivitetty kaikkiin kouluihin. Strategian mukaisesti alkuopetukseen on lisätty iPad-eja. Suhde on noin 1:2. Kouluilla on käytössään suuri määrä vanhentuneita laitteita, jotka täytyy uusida. PC laitteita on lisätty jonkun verran, mutta pääasiassa on korvattu vanhoja koneita.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 2017 1 000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1 000 €
Toimintatuotot	1 519	328	1 847	2 031	+184
Toimintakulut	-41 807	-812	-42 619	-42 556	+63
Toimintakate	-40 288	-485	-40 772	-40 525	+247
Poistot				-409	

Toimintatuloja kertyi noin 184 000 € budjetoitua enemmän. Valmistavan opetuksen rahoitusjärjestelmää on muutettu ja muutoksen vaikutusta on kompensoitu erillisellä valtionavustuksella. Tästä on saatu erityisvaltionavustusta 116.260 €, jota ei ole huomioitu talousarviossa. Vieraskielisten oppilaiden tukemiseen saatu valtionavustus on suurempi kuin talousarvioissa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tuotot ovat ulkoistamisen jatkumisen myötä pienemmät kuin arvioitu.

Toimintamenot jäivät noin 60 000 € alle budjetoidun. Valmistavan opetuksen ryhmiä on perustettu vuoden aikana yksi lisää. Aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannukset ovat ulkoistamisen myötä jääneet alle budjetoidun. Kuljetuskustannukset ovat kasvaneet ja olivat 44 000 € yli budjetoidun. Sisäiset IT-kustannukset ovat nousseet edellisvuodesta lähes 34.000 € ja Keskuskoulun vuokratkustannukset ovat meneillään olevan peruskorjauksen vuoksi jääneet alle budjetoidun. Henkilösivukulut ovat huomattavasti alle budjetoidun, varsinkin tehtävässä 342, opetustoiminta.

Suomenkielisen perusopetuksen stipendi- ja kehittämisrahaston tuottoa käytettiin yhteensä 183.750,89 €. Hankerahaa on käytetty yhteensä 713.104,33 €. Lisäksi on saatu muita avustuksia yhteensä 56.283,09€.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	314	78	392
Määräaikaiset	132	70	202
Työllistetyt		2	2

307 RUOTSINKIELINEN PERUSOPETUS

Toiminta-ajatus

Ruotsinkielisen peruskoulutoiminnan toiminta-ajatus on tarjota korkealuokkaista peruspalvelua kasvatuksen, oppimisen ja opetuksen alalla. Peruskoulutuksen omaan toimintaan kuuluvat opetus ja pedagogiset palvelut, maahanmuuttajien valmistava opetus ja tukiovetus, kansainvälinen toiminta, oppilashuolto, kiinteistönhoito, sisäinen hallinto sekä palvelut ulkopuolisille.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Laadukas opetussuunnitelman mukainen opetus.	Toisen asteen koulutuspaikan saaminen jokaiselle oppilaalle. Oppilailla on oikeus saada opetussuunnitelman mukainen opetus sekä oppilaanohjausta ja riittävästi tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin heti tuen tarpeen ilmettyä. Opetuksen tuntikehys 1.91 h/oppilas.	Kaikki oppilaat ovat saaneet koulutuspaikan toisella asteella. Tuntikehys 1,91 h/oppilas toteutunut.

Opetuksen kehittäminen.	Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto.	Opetussuunnitelma on otettu käyttöön vuosiluokilla 1-7.
Kestävän kehityksen vahvistaminen	Oppilaiden hyvinvointiliikunnan vahvistaminen. Ilmastoystävällisen elämäntavan ja elinikäisen oppimisen vahvistaminen.	Liikkuva koulu hankkeen kautta saatu hyviä tuloksia. Elinikäinen oppiminen opetussuunnitelman mukaisesti.
Kaksi- ja monikielisyyden vahvistaminen	Kieltä rikastuttavien työmenetelmien käyttöönotto.	Yhteistyötä kehitetty yli kieli- ja koulurajojen.
Osaava ja motivoitunut henkilökunta.	Työnohjaus ja täydennyskoulutus.	Toteutunut koulutussuunnitelman mukaan.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Oppilasmäärä / vuosi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Luokkien 1-6 oppilaat ja esioppilaat	3344	3779	3827	3852	800,5	832
Luokkien 7-9 oppilaat ja lisäoppilaat	1644	1803	1823	1861	389,5	389,5
Yhteensä (ilman valmentavaa opetusta)	4988	5582	5650	5713	1190	1221,5
- joista erityisen tuen päät. saaneet, ei pid. opv	294	253	223,5	230	39	39
- joista vaikeimmin kehitysvammaisia, pid. opv	30	31	31,5	28	9	10
- joista muita vammaisoppilaita, pid. opv	113	128	135	138	19	19
Valmistava opetus	67	61	69	69	13,5	6,5

Luvut ovat keskiarvoja. TP 2013 = Vaasan kaupungin ja Vähänkyrön alueen oppilasmäärä 20.9.2012 ja 20.9.2013.

Vuodesta 2016 alkaen vain ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaat.

Keskimääräiset pedagogiset resurssit / oppilas

Vuosi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Yleisopetus, luokat 1-6	1,68	1,77	1,63	1,69	1,62	1,72
Yleisopetus, luokat 7-9	2,41	2,5	2,42	2,13	2,04	2,09
Luokkamuotoinen erityisopetus	3,88	3,96	4,48	4,90	4,57	4,30
Perusopetus keskimäärin	2,03	2,09	2,0	1,91	1,91	1,91

Luvut 2012-2015 sisältävät opetushallituksen avustuksella rahoitetut opetusryhmien pienentämiseen tarkoitetut tunnit. Kerhotunnit ja stipendi- ja kehittämisrahaston varoin rahoitetut kerho- ja tukitunnit eivät enää ole mukana tilastoissa 2014. Vuodesta 2016 alkaen luvut sisältävät vain ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaat.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Koululaisten määrä	Kevät 2014	Syksy 2014	Kevät 2015	Syksy 2015	Kevät 2016	Syksy 2016	Kevät 2017	Syksy 2017
Kaupungin omissa yksiköissä	652	646	615	570	68	0	0	0
Yhteistyökumppaneiden järjestämä	137	202	200	284	216	273	266	317
Yhteensä	789	848	815	854	284	273	266	317

Vuodesta 2016 alkaen vain ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaat

Aamu- ja iltapäivätoiminta on ulkoistettu kokonaisuudessaan yhteistyökumppaneille.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden lisääntyminen.	1,91 viikkotuntia/oppilas	Kaikki oppilaat saaneet toisen asteen opiskelupaikan
Opetuksen tason laskeminen oppilasmäärän/luokan koon kasvusta johtuen.	Luokkakokojen tämänhetkiselä tasolla pitäminen.	Luokkakoot ja ryhmät pysyneet samalla tasolla.
Digitalisointi ja TVT.	Digitaalisten oppimisympäristöjen ja tv-taitojen kehittäminen. Toimivat verkot ja riittävä määrä digitaalisia työvälineitä.	Digitaalisia taitoja on kehitetty ja työvälineitä on hankittu vastaamaan opetussuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Hyvinvointi ja turvallisuus	Oppilaiden ja opetushenkilöstön hyvinvointi ja turvallisuus keskipisteenä. Täydennyskoulutus, työnohjaus, säännölliset valmiusharjoitukset ja päivitetyt toimintamallit.	Ruotsinkielisessä perusopetuksessa teemana on ollut turvallisuus ja hyvinvointi.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	276	125	401	403	+2
Toimintakulut	-11 371	-260	-11 631	-11 535	+96
Toimintakate	-11 095	-135	-11 230	-11 132	+98
Poistot				-229	

Toimintatuotot ovat hyvin lähellä budjetoitua (+2000 €). Muilta kunnilta laskutettavat kustannukset ko.kuntien oppilaiden kotikuntakorvauksen ylittävistä osuudesta koulunkäynnin kustannuksista ylitti talousarvion määrärahan n. 82 000 €. Talousarvio sisältää määrärahaa ulkopuolisilta saatuja hanke-ym. toimintaan liittyviä kustannuksia varten. Ruotsinkielisen perusopetuksen osalta saatu rahoitus jäi noin 36 000 € alle määrärahan. Vieraskielisten oppilaiden opetuksen tukemiseen saadaan erillinen valtionosuus (tehtävä 345). Toteutuneiden tuntien perusteella anottu ja saatu valtionosuus jäi n. 38 000 € alle talousarvion. Budjetoitua tuloa on tarkennettu seuraavaan talousarvioon.

Toimintamenot ovat noin 96 000 € pienemmät kuin talousarvio. Kasvatus- ja opetuspäällikön virka (50 %) on ollut täyttämättä osan vuodesta. Henkilösivukulut ovat varsinkin tehtävän (342/opetustoiminta) osalta jääneet alle budjetoidun. Oppilasmäärän kasvun myötä mm.ruokakustannukset ovat nousseet ja ylittävät budjetoidun n. 18 000 €. Tarpeen kasvaessa valmistavan ryhmiä on syksystä 2017 perustettu yksi lisää. Syksystä 2017 S2 ja MMT-tukeen (Suomi/Ruotsi toisena kielenä ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tuki) oikeutettujen oppilaiden määrä on vähentynyt valtion uusien säännösten perusteella. Tämän myötä kustannukset ovat jääneet alle talousarvion. Talousarvio sisältää osaltaan määrärahaa ulkopuolisilta saatuja hanke ym. toimintaan liittyviä kustannuksia varten, toteuma jäi alle budjetoidun.

Ruotsinkielisten stipendi- ja kehittämisrahaston tuotoista on käytetty 3 701,57 € lähinnä stipendejä ja virkistystä varten. Ruotsinkielinen perusopetus on saanut hankerahaa yhteensä 68 766,18 €. Rahoittajat ovat Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Aluehallintovirasto. Lisäksi on saatu muita avustuksia yhteensä 81 745,35 €.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	93	23	116
Määräaikaiset	17	42	59
Työllistetyt			

KOULUTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Koulutuslautakunta huolehtii kaupungin toisen asteen koulutuksen (ammattillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen sekä lukiokoulutuksen), taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön sekä nuorisopalveluiden palveluista ja toimii lainsäädännän mukaisena viranomaisena edellä mainituissa asioissa. Koulutuslautakunnalla on suomen- ja ruotsinkieliset jaostot, jotka käyttävät valtuuston myöntämien ja lautakunnan päättämien resurssien puitteissa itsenäistä päätösvaltaa kieliryhmäänsä koskevissa opetushallinnollisissa asioissa.

Toimintakulut ja -tulot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	14 809	633	15 442	17 575	+2 133
Toimintakulut	-50 214	-1 230	-51 444	-52 407	-963
Toimintakate	-35 405	-597	-36 002	-34 832	+1 170
Poistot ja arvon alentumiset				-625	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	340	27	367
Määräaikaiset	72	264	336
Työllistetyt	1	7	8

312 VAASAN LYSEON LUKIO**Toiminta-ajatus**

Lukio-opintojen tavoitteena ovat lukion päättötodistus ja ylioppilastutkintotodistus. Yleissivistävänä kouluna lukio antaa jatko-opintokelpoisuuden yliopistoon ja korkeakouluun. Aikuislinja tarjoaa vaihtoehtoisia opiskelumuotoja aikuisväestön opiskelutarpeiden tyydyttämiseksi.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Valtionosuusnormin mukaiset kustannukset.	Päivälukio 5 557,67 €/opiskelija Aikuislukio 3 293,08 €/opiskelija	5 331,69 2 442,86
Opiskelijamäärä Turvataan nykyinen opiskeli- javolyymi rekrytointialueelta.	Vähintään 800 + 43 opiskelijaa.	797,3 + 46,9
Läpäisy Lukion oppimäärä suoritetaan enintään 3 vuodessa lukio-opiskelun aloittamisesta.	90 % päivälukion aloittaneesta suorittaa lukion oppimäärän enintään kolmessa vuodessa.	91,6 %
Opiskelijatyytyväisyys	3,7	3,8
Opiskelijaterveydenhuolto	Jokaiselle opiskelijalle taataan vastaanotto 1 krt/vuosi	Toteutunut

Lyseo pysyi valtionosuusnormin mukaisissa kustannuksissa. Opiskelijamäärä pysyi tavoitteen mukaisella tasolla. Lukion läpäisyssä päästiin tavoitteeseen ja opiskelijatyytyväisyys oli hyvä.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Opiskelijat/Päivälukio	770	807,1	800	797,3
Opiskelijat/Aikuislukio	51	40,5	43	46,9
Aineopiskelijat	0,5	2,5	-	5,6

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Pätevän opetushenkilöstön saanti	Pätevä opetushenkilöstö, 95 %	96,3%

Talouden toteutuminen

Vaasan lyseon talous on tasapainossa ja tulos on positiivinen. Toteutettujen rakenteellisten uudistusten jälkeen kurssitarjontaa on voitu lisätä ja ryhmäkokoja pienentää. Syksyllä 2017 lukion aloittavien opiskelijoitten pakollisten aineiden ryhmien keskipäätyö oli 25,2 opiskelijaa, kun syksyllä 2016 se oli 27,7 opiskelijaa ja sitä edellisellä syksynä 33,3 opiskelijaa.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	679	2	681	782	+101
Toimintakulut	-5 895	15	-5 881	-5 890	-9
Toimintakate	-5 217	17	-5 200	-5 108	+92
Poistot				-6	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	43	2	45
Määräaikaiset	11	5	16
Työllistetyt			

313 VASA GYMNASIUM JA VASA SVENSKA AFTONLÄROVERK

Toiminta-ajatus

Vasa gymnasium tarjoaa nuorille hyvän yleissivistävän teoreettisen koulutuksen turvallisessa ympäristössä, tukien heidän jatko-opintojaan kolmannella asteella. Vasa svenska aftonläroverk tarjoaa aikuisille ja nuorille lukiokursseja etäopintoina, yksilöllisen opintosuunnitelman mukaisesti, huomioiden opiskelijan tarpeet ja aikataulut, aikuislukion opetussuunnitelman sekä mahdollisuuden lähiopetustapaamisiin.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Valtionosuusnormin mukaiset kustannukset.	VG päivälukio 6 223,11 € VSA aikuislukio 3 293,08 €	6 299,20 € 2 586,44 €
Opiskelijamäärä	VG 155 VSA 60	VG 157,8 VSA 77,6
Kolmessa vuodessa suoritettujen opintojen.	90 % opintonsa aloittaneista opiskelijoista.	80 %
Opiskelijoiden opiskelijatytyväisyys.	4,2 (asteikko 1-5)	4,1
Opiskelijahuolto VG:ssä.	Jokaiselle opiskelijalle tarjotaan vähintään 1 tapaaminen/lukuvuosi.	Jokaiselle opiskelijalle on tarjottu vähintään 1 tapaaminen/lukuvuosi.

Molemmat lukiot ovat saavuttaneet tavoitteensa opiskelijamäärän suhteen. Kolmessa vuodessa suoritettujen opintojen tavoitetta ei ole saavutettu. Opiskelijatytytyvyyden tulos on hyvä, vaikeutavoite toteutunut. Jokaiselle päivälukiolaiselle tarjotaan opiskelijahuoltoa.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite/tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Opiskelija/päivä	150	168,7	155	157,8
Opiskelija/aikuinen	66	42,6	60	71,6
Aineopiskelijat	8,5	8,4	-	6

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Muodollisesti pätevä henkilökunta	100%	95%
Lakisääteinen kurssitarjonta opiskelijoille.	Toteutuu opintosuunnitelman mukaan.	On toteutunut opintosuunnitelman mukaan.

Talouden toteutuminen

Molempien lukiodien talous on tasapainossa. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan talousarvion mukaisesti, joka laaditaan opiskelijamäärän mukaan. Lisääntynyt oppilasmäärä Vasa gymnasiumissa on ollut myönteinen talousarvion ja toiminnan kannalta.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	271	-	271	266	-5
Toimintakulut	-1 516	-	-1 516	-1 608	-92
Toimintakate	-1 245	-	-1 245	-1 341	-96

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	14	1	15
Määräaikaiset	4	4	8
Työllistetyt			

315 VAMIA

Toiminta-ajatus

Vamia tarjoaa ammatillista peruskoulutusta, lisäkoulutusta, oppisopimus-, työvoima-, ja vankilakoulutusta. Tämän lisäksi Vamia tarjoaa muita koulutuspalveluja huomioiden alueen työ- ja elinkeinoelämän muuttuvat tarpeet. Vamian tavoitteena on myös antaa elinikäisen oppimisen valmiuksia sekä jatko-opiskeluvalmiudet ylemmälle koulutusasteelle.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisia tavoitteita ei kuluneena vuotena aivan saavutettu. Niiden toteutumiseen on tulevana vuosina panostettava ja kiinnitettävä huomiota entistä enemmän, koska vaikuttavuus- ja suoriterahoituksen osuus tulee tulevana vuosina vaikuttamaan entistä enemmän Vamian saamaan valtionosuusrahoitukseen.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Työllistymismittari	70 %	65,85 %
Jatko-opiskelumittari	15 %	8,75 %
Keskeyttämismittari	6 %	7,53 %
Suoritetut tutkinnot	Kokotutkinnot 1 280 Osatutkinnot 5 800	1 105 (86,33 %) 5 411 (93,29 %)
Opiskelijatytytyväisyys	4 (asteikko 1-5)	4,09
Sidosryhmien tyytyväisyys	4,5 (asteikko 1-5)	4,31

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TA 2017	TP 2017
Ammatillisen perustutkinnon opiskelijat	2320	2310,8 (rahoituspäättös edellytti 2035,8)
Ammatillisen lisäkoulutuksen työvuodet	207,90	211,1
Oppisopimus, ammatillinen peruskoulutus	275	70
Oppisopimus, ammatillinen lisäkoulutus	455	283,5

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valtionosuus ammatillisen peruskoulutus.	22 614 494	21 696 680	18 942 127	18 471 401
Valtionosuus ammatillisen lisäkoulutus.	1 634 241	1 552 715	1 397 444	1 510 791
Valtionosuus ammatillisen perusk., oppisop.	1 187 811	995 969	1 073 269	456 556
Valtionosuus ammatillisen lisäk. oppisopimus.	811 403	741 153	949 142	913 504

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Pätevän opetushenkilöstön saanti tietyille koulutusaloille.	Pätevä opetushenkilöstö, 90 %	93 %

Talouden toteutuminen

Vamian vuoden 2017 taloudellinen tulos, nettolaskelman jälkeen, josta on eliminoitu valtionosuuteen oikeuttamattomat kiinteistö- ja kuraattoritoiminnan kustannukset oli 378 141 € alijäämäinen. Kuluneen vuoden talousarvioon ja käyttösuunnitelmaan nähden tulos oli kuitenkin yli 200 000 euroa parempi.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	12 156	9	12 165	14 297	+2 132
Toimintakulut	-35 358	-73	-35 431	-36 523	-1 092
Toimintakate	-23 202	-64	-23 266	-22 226	+1 040
Poistot ja arvonalentumiset				-533	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	222	13	235
Määräaikaiset	30	37	67
Työllistetyt			

443 VAASAN KAUPUNGIN OPISTOT

Vaasa-opisto

Toiminta-ajatus

Vaasa-opiston tavoitteena on edesauttaa toiminta-alueensa asukkaiden aktiivista ja hyvää elämää kansalais- ja tietoyhteiskunnassa. Tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia vapaa-ajan harrastamiselle, omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi paikallisia ja alueellisia sivistystarpeita palvellon. Opiston pedagogiikan ytimessä ovat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2017 aikana toteutettiin opistojen hallinto-organisaation ja toimintamallin uudistaminen, ts. kolmen tulosalueen yhdistäminen yhdeksi. Organisaatiouudistuksen läpivienti oli yhtäältä opiston tuotantotavoitteena, mutta uudistuksen tulokset - tulosalueen sisäisen synergian ja toimintakyvyn vahvistaminen ja opettajien ammatillisen kasvun tukeminen osaamista jakamalla – asetettiin opiston vaikuttavuustavoitteeksi. Synergiavaikutuksia näkyy jo mm. opistojen viestinnän ja markkinoinnin edistämässä ja johtoryhmätyöskentelyssä. Synergiaetua on syntynyt myös tilojen yhteiskäytöstä perusopetuksen kanssa. Opettajien ammatillinen kasvu ja osaamisen jakaminen ovat opistossa käynnissä olevan OPH:n rahoittaman Oppiva työyhteisö-hankkeen teemoja.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Osallistava palvelusuunnittelu	Ammatillisen osaamisen jakaminen ja lisääminen Vaasa-opistossa	Verme-toimintaa laajennettu suunnittelu- ja brändäys-osaamista kehitetty. World café-tilaisuudet Vaasassa ja Vähässäkyrössä
Aktiivinen verkostoituminen	Yhteistyön kehittäminen ja lisääminen alueen muiden oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa	Kyrönmaan Suomi 100 – tilaisuudet yhteistyössä paikallisten yhdistysten, koulujen ja muiden toimijoiden kanssa. VY:Minä & Tiede-luentosarja. Tilojen yhteiskäyttö perusopetuksen kanssa.
Osallisuus hyvinvointipalveluissa	Alueelliseen toimintaan sitoutuminen hyvinvointia tukevana oppilaitoksena.	TPO:n uudet kohderyhmät: Samassa veneessä K-maalla

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kurssien määrä	960	807	800	792
Opetustuntien määrä	24 296	22 831	19 000	21 702
Myönnetty valtionosuustunnit	17 369	18 795	18 007	18 007
Kurssilaisten määrä	13 569	12 995	13 000	12 259

TP 2015	Opetustuntien määrään sisältyy 2.686 opetustuntia nuorten maahanmuuttajien perusopetusta sekä Eteenpäin –koulutusta, joihin on erillinen valtion rahoitus.
TP 2016	Opetustuntien määrään sisältyy 2.852 opetustuntia nuorten maahanmuuttajien perusopetusta sekä Eteenpäin –koulutusta, joihin on erillinen valtion rahoitus.
TP 2017	Opetustuntien määrään sisältyy 2.856 opetustuntia nuorten maahanmuuttajien perusopetusta.

Keskeiset talouden tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valtionosuus €, vapaa sivistystyö	904 494	895 619	835 610	835 585
Nettomenot €, valtionosuus huomioitu	806 706	931 281	809 366	1 084 723
Nettomenot €, asukas	10	11,6	10,1	13,5
Nettomenot €, kurssilainen	59,6	71,7	62,3	88,5

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Organisaation ja tilojen jatkuvat muutokset	Prosessien tarkistaminen, organisaatiouudistuksen ja tilojen muuton läpivienti	Suoritettu. Prosessien tarkistaminen uuden organisaation mukaiseksi jatkuu.
Ontuvat palvelurakenteet	Verkkomaksaminen mahdollistetaan	Suoritettu.
Hajaantunut toiminta, pitkät etäisyydet	Henkilöstön opastaminen ja aktivoiminen verkkotyökalujen käytössä	95% henkilöstöstä hyödyntää WIN 365 työkaluja ja intraa. Vaihtuva henkilökunta => jatkuva haaste.

Talouden toteutuminen

- Opetushallituksen myöntämästä opintoteliavustuksesta 9200 € käytettiin eläkeläisten/ senioreiden ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kurssimaksualennuksiin ym.
- muut kurssialennukset (työttömät, opiskelijat) olivat yhteensä n. 9.000 €

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	597	35	632	633	+1
Toimintakulut	-2 481	-338	-2 819	-2 792	+27
Toimintakate	-1 884	-303	-2 187	-2 159	+28
Poistot ja arvonalentumiset				-71	

Toimintakulut ylittyvät sisäisiin vuokriin varatun määrärahan osalta. Korkeat vuokramenot nostavat opetustunnin hintaa.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	12		12
Määräaikaiset	4	151	155
Työllistetyt		2	2

Vasa Arbīs

Toiminta-ajatus

Toiminnan tarkoituksena on vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisesti:

- toimia ruotsinkielisenä ja monikulttuurisena koulutuskeskuksena ja yhdessäolon paikkana
- tarjota kohderyhmille mahdollisuuden osallistua monipuoliseen ja laadukkaaseen toimintaan, joka tukee yksilöllistä kehitystä ja myötävaikuttaa elämänlaatuun
- toimia yhteiskuntatoimijana hyvin toimivassa verkostossa muiden toimijoiden kanssa

Toiminta-ajatus toteutui kolmen toimintamuodon kautta:

Varsinainen toiminta: kursseja ja luentoja, jotka oikeuttavat vapaaseen sivistystyöhön myönnettyihin valtionosuuksiin.

Taiteen perusopetus: lapsille ja nuorille suunniteltu taideopetus, joka toteutetaan läheisessä yhteistyössä Vaasa-opiston ja Kuula-instituutin kanssa markkinointinimellä TaiKon.

Maksullinen palvelutoiminta: hanketoiminta ulkoisella rahoituksella, toimeksiantokoulutus, ulkopuolinen vuokraustoiminta.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2017 painopistealueet ja niiden toteutuminen:

1. Sähköinen kurssimaksu kurssille ilmoittautumisen yhteydessä. Sähköinen kurssimaksu otettiin käyttöön 1.2.2017. Yhteensä 492 kurssimaksua suoritettiin vuoden aikana, mikä on 18 % maksujen kokonaismäärästä.
2. Arbiksen asiakaspohja pysyi vakaana ja koostui lähinnä ruotsinkielisistä ihmisistä keskellä elämää. Ikäjakama: 22 % 21–30-vuotiaita, 19 % 31–40-vuotiaita, 13 % 41–50-vuotiaita, 37 % 50+-vuotiaita. Kaupungin monikulttuurisuutta osoittaa se, että 16 %:lla kurssilaisista oli jokin muu äidinkieli kuin ruotsi tai suomi. Osallistujista 29 % oli miehiä ja 71 % naisia.
3. Arbiksen kurssitarjonta voitiin pitää monipuolisella ja laadullisella tasolla valtionosuusleikkauksista ja muista säästövelvoitteista huolimatta. Tuntimäärää oli jopa mahdollista nostaa toimeksiantokoulutuksen ansiosta.
4. Talousarvio pysyi annetuissa kehyksissä ja pienempiä investointeja oli mahdollista tehdä talousarviossa olevan plussan ansiosta toimeksiantokoulutuksen osalta.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Vaasa: Luotettavat palvelut Arbis: Nykyaikaiset ja joustavat palvelut	Sähköinen kurssimaksu kurssille ilmoittautumisen yhteydessä	Sähköinen kurssimaksu otettiin käyttöön 1.2.2017.

Toiminnan keskeiset tunnusluvut ja suoritteet

Suorite/tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kurssien määrä	393,5	356,5	348	362
Opetustuntien määrä	9040	9370	9194,88	8713
Valtionosuustunnit, vapaa sivistys	7700	7226	7978	7689
Kurssien osallistujien määrä	6870	6427	5331	5251

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Johtajuus – uuden rehtorin valinta – suunnittelun pitkäjänteisyys.	Johtajuus on muutaman vuoden ajan ollut sijaisten varassa. Uusi rehtori valitaan vuonna 2017.	Uusi rehtori valittiin mutta korvattiin sijaisella. Johtajuudessa ei vakautta vuonna 2017.
IT-järjestelmistä ja IT-ohjelmista johtuvat ongelmat.	Henkilöstön kouluttaminen.	Henkilöstö on saanut Office 365 -perehdytystä sekä koulutusta jossain määrin. Suunnitteilla on sijaisia ja osaavaa henkilöstöä muiden ohjelmien ja teknisten laitteiden osalta.

Uusi organisaatiomalli, mikä merkitsee Arbiksen identiteetin vähenemistä.	Arbiksen toiminnan ja palvelutason jatkuva kehittäminen.	Toiminnan kehitys on lähtenyt käyntiin koko uuden tulosalueen osalta ja paljon synergiaa on huomattu.

Talouden toteutuminen

Toimintatuottoja kertyi 64 000 € budjetoitua enemmän, johtuen lisääntyvistä myyntituotoista 8 000 €, maksutuotoista 30 700 € ja lisääntyvistä vuokratuotoista 10 400 € sekä muut 14 300 €. Vuoden tuet ja avustukset: OKM:n ”Samassa veneessä Kyrönjoella” -hanke yhteistyössä Kuula-opiston kanssa, TaiKonin osuus oli 9 360 € (40 %). Sekä OPH:n vapaaseen sivistystyöhön myönnettäviin valtionosuuksiin opintoseteliavustuksen muodossa 5 000 € ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston ”Liikkuva koulu” -hanke 1 000 €.

Toimintamenot ylittivät talousarvion. Lisääntyvät menot palveluiden ostoihin, 29 000 €. Vasa Arbiksen perustaitteen opetus/TaiKonin aineistomääräraha, joka sisältyy talousarvioon on ylitetty. Tulosalueella vaaditut säästöt on liian suuressa määrin keskitetty tälle tulosalueelle.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	255	4	260	324	+64
Toimintamenot	-907	-89	-997	-1 030	-33
Toimintakate	-652	-85	-737	-706	+31
Poistot				-3	

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	6		6
Määräaikaiset	1	46	47
Työllistetyt	1		1

Kuula-opisto

Toiminta-ajatus

Kuula-opisto on taideoppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää musiikin ja tanssin sekä niihin liittyvien taidemuotojen opetusta. Opetuksen tulee kehittää valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin ja tanssin harrastamiseen ja esittämiseen sekä alan ammattiopintoihin. Keskeisenä tavoitteena on myönteisen musiikki- ja tanssisuhteen luominen.

Tavoitteiden toteutuminen

Kuula-opiston 65. toimintavuoden sisäisen toiminnan stabilisointi on jatkunut. Toiminnan tehostamistyössä arvioidaan oppituntien pituus oppilaan oman motivaation ja tavoitteiden mukaan. Kuula-opisto on poistanut sisäänpääsytestit uusille oppilaille (paitsi laulussa) ja hyväksyy 7-9-vuotiaat oppilaat soitinstartin kautta ja vanhemmat oppilaat ilmoittautumisen kautta. Uusien opetussuunnitelmien laatiminen on aloitettu. Uudet opetussuunnitelmat tehdään OPH:n perusteiden mukaan ja astuvat voimaan 1.8.2018. Ops-työssä tehdään yhteistyötä rannikkoseudun musiikkiopistojen kanssa.

Päiväkotimusiikkileikkikoulutoiminta, joka aloitettiin 1995 jouduttiin lakkauttamaan uuden päivähoitosuunnitelman takia. Korvaavan toiminnan suunnittelutyö aloitettiin kevätlukukaudella. Yhteistyö toisen asteen kanssa TaiKon-akatemiassa kehittyi. Alueen musiikkiopistojen kanssa on järjestetty yhteisiä koulutuksia. Hallituksen kärkihankkeen rahoituksen kautta yhteistyöhanke Samassa veneessä Kyrönjoella, järjestettiin kevätlukukaudella Vähänkyrön alueen koulujen kanssa.

Rytmimusiikkiosasto ja nuorisopuolen Rokkikoulu ovat aloittaneet säännöllisen yhteistyön rytmimusiikin kehittämiseksi. Suomi100-kunniaksi järjestettiin konserttisarja sekä yhdessä muun taiteen opetuksen kanssa nuorisomusikaali Nostalgia toukokuussa Vaasan kaupunginteatterilla. Uusi hallintomuoto ja tulosalue Vaasan kaupungin opistot aloitti toimintansa 1.6.2017. Uuteen tulosalueeseen kuuluvat Vaasa opisto, Vasa arbis, Taikon ja Kuula-opisto. Uuden organisaation työ on lähtenyt vauhdikkaasti toimeen.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvointi Taiteen perusopetuksen saata- vuutta kehitetään yhteistyöllä, resurssien tehokkaalla käytöllä ja eri opetusmetodiikkojen avulla.	Starttiopetuksen metodiikan kehittäminen. Opetusresurssien kohdistaminen tarpeen mukaan läpi koko perusopetuksen. Senioriopetuksen kehittäminen.	Vakiintunut yhteinen käytäntö. Yhteisten arviointimenetelmien käyttö. Alustava kartoitus tehty. Pilottiryhmä käynnistynyt.
Hyvinvointi Osaava ja oppiva henkilökunta, läsnä oleva kuntalaisten arjessa, kekseliäs, laadukas ja hyväksyvä ilmapiiri.	Uuden opetussuunnitelman valmistelu ja kirjoittaminen.	Työ aloitettu elokuussa. Kaksi opettajaa mukana valtakunnallisessa ops-luotsien koulutuksessa.
Vetovoimaisuus Kuula-opisto on alueellisesti merkittävin musiikin ja tanssin oppilaitos.	Viestintä- ja markkinointisuunni- telman tekeminen. Uusien sisäänottomenetelmien kehittäminen – matala kynnys. Musiikkiopistotason säilyttäminen ja kehittäminen	Työ käynnissä sekä uudella tulosalueella kuin opistossa. Vakiintunut käytäntö – pyrkijämäärät nousussa. Yksi kehittämiskohde ops-työssä.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Opetustuntien määrä	25 036	24 472	25 000	24 702
Myönnettyt valtionosuustunnit	24 860	24 860	24 860	24 860
Kurssilaisten määrä	1 351	1 352	1 370	1 261

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Oppilashallinto-ohjelma on yhden henkilön varassa.	Wisma-ohjelman (MultiPrimus) kehittäminen musiikkiopiston tarpeiden mukaan. Varahoitaja tukipalveluiden kautta.	Nykyisten ja muiden hallinto- ohjelmien kartoitus tekeillä uudessa organisaatiossa.
Uusien oppilaiden rekrytointi – harrastuksien kilpailu kovenee.	Viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen. Suunnitelman laatiminen.	Kuula-opiston ViMa-ryhmä on tehnyt sisäisen viestinnän suunnitelman. Opistojen yhteinen työryhmä asetettu.

Talouden toteutuminen

Kuula-opiston toimintatuotot ovat toteutuneet pienempänä kuin alkuperäinen talousarvio. Maksutuotot alenivat johtuen päiväkotimusiikkileikkikoulun toiminnan (tyks 3206) lakkauttamisesta 1.8.2017 alkaen. Vuoden 2017 Vuorio säätiön avustusosuus oli 12 000 €.

Kuula-opistolta ei ole vaadittu lisäsäästötoimenpiteitä, jotta valtionosuuksien jatkuminen ministeriön myöntämien oppituntien mukaisesti voidaan varmistaa myös jatkossa (Vapeopla 20.1.2016 § 1).

Vahvistettu kehys on pienennetty kilpailukyky sopimuksen mukaisilla lomarahaleikkauksilla yhteensä 23 400 €. Lisäksi henkilösivukulut alennettiin 1.6.2017 alkaen.

Toimintakulut ovat pienemmät kuin budjetoitu. Palveluiden ostot ylittivät myönnetyn määrärahan mutta henkilöstökuluissa kertyi säästöä virkavapauksien vuoksi.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	706	17	723	692	-31
Toimintakulut	-2 189	-101	-2 290	-2 251	+39
Toimintakate	-1 483	-84	-1 567	-1 559	+8
Poistot				-6	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	25	8	33
Määräaikaiset	2	18	20
Työllistetyt			

355 NUORISOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Nuorisopalveluiden toiminnan tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja kehitystä, ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää nuorten osallistumista omien tavoitteiden toteuttamisessa ja yhteiskuntaan kasvamisessa.

Tavoitteiden toteutuminen

Nuoret käyttivät aktiivisesti nuorisopalveluiden tuottamia palveluita. Toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti. Suurin osa vaasalaisista nuorista voi hyvin. Syrjäytymisvaarassa ja jo syrjäytyneiden nuorten määrä kuitenkin kasvoi. Tämä näkyi osalla nuorista yleisenä kiinnostuksen ja motivaation puutteena sekä tulevaisuuden näköalattomuutena. Tähän vastattiin tarjoamalla nuorille kohdennetusti etsivän nuorisotyön, nuorten työpaja Varikon ja Ohjaamo hankkeen palveluita. Nuorten työpaja Varikko otti vastaan ensimmäiset asiakkaat syykuussa 2017. Työpajatoiminnan lähtökohtana ovat nuoren omat vahvuudet ja nuoren motivointi. Tavoitteena on, että nuori on oman elämänsä aktiivinen toimija. Nuorten työpaja tekee tiivistä yhteistyötä Vamian kanssa. Varikon toimipiste Kartturi sijaitsee Vamian Sampo-kampuksella ja Reitti keskustan nuorisotalo Kultsalla. Työtilojen koon ja ohjausresurssien vuoksi asiakkaita voidaan ottaa ka. 26 nuorta samanaikaisesti. Asiakkuuden kesto on ka. 3 kk kuitenkin enintään 6 kk.

Etsivässä nuorisotyössä oli asiakkaita 375; nuorisopalvelut 289 ja Föregångarna 86. Suurimmat asiakasryhmät muodostivat nuoret, jotka olivat epävarmoja tulevaisuudesta, tarvitsivat pitkäaikaista ohjausta sekä nuoret, joilla oli päihde- ja/tai käytös- tai mielenterveysongelmia. Nämä nuoret olivat usein myös vahvasti velkaantuneita. Nuoria jatko-ohjattiin pääasiassa koulutukseen ja nuorten työpajalle.

Nuorisotaloissa, nuorisokahvilassa ja skeittihallissa kävijämäärät kasvoivat. Keskustan nuorisotalo Kultsassa kävi jopa 190 nuorta/ilta. Nuoren ideoimista kulttuuripainotteisista nuorisokahvila Walkersin PopUp-illoista muodostui erittäin suosittuja nuorten keskuudessa. Skeittihallin kävijämäärät ja vuokraukset kasvoivat skeittihallin skeittiramppien uusimisen jälkeen. Nuoret osallistuivat aktiivisesti skeittiramppien uusimisprosessiin.

Ensimmäinen varsinaisilla vaaleilla valittu nuorisovaltuusto aloitti kaksivuotisen toimikautensa 1.1.2017. Nuorisovaltuustossa on 22 varsinaista ja 10 varajäsentä.

Kuudelle eri hankkeelle myönnettiin vuonna 2017 hankerahoitusta yhteensä 599 500 €. Ylivuotisten hankkeiden osalta osa myönnetystä hankerahoituksesta käytetään vuonna 2018. Hankerahoituksella tuotettiin teemakerhoja, monikulttuurisen nuorisotyön ohjausta, etsivän nuorisotyön palveluja sekä nuorten tieto- ja neuvontatyöpalveluja. Lisäksi luotiin seutukunnallisen ohjaamohankkeen avulla nuorten hyvinvointia edistäviä ja nuortensyrjäytymistä ehkäiseviä työ- ja toimintamalleja.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Tarjota nuorille mielekästä vapaa-ajan toimintaa ja mahdollisuus tavata kavereita turvallisessa päihteettömässä ympäristössä.	Alueellisen nuorisotyön ja nuorisotalotoiminnan sekä matalankynnyksen harrastusmahdollisuuksien edelleen kehittäminen	Kävijämäärien seuranta: -nuorisotaloissa (6 kpl) käyntikertoja 35 166 -skeittihallissa kävijöitä 4175 -Walkers nuorisokahvilassa käyntikertoja 2984
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen (syrjäytymisen ehkäisy) tarjoamalla nuorille oikea-aikaista ohjausta ja neuvontaa.	Riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä nuorisotaloissa. Erityisnuorisotyön, monikulttuurisen nuorisotyön, nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden ja perhekeskuspalveluiden kehittäminen osaksi ohjaamohanketta.	Tavoite vähintään kaksi työntekijä/nuorisotalo toteutui pääsääntöisesti. Keväällä 2017 toteutettiin laadunarviointi kolmessa nuorisotalossa seutukunnallisena yhteistyönä. Ohjaamon toiminta toteutettiin moniammatillisena yhteistyönä kehittäen uusia toimintamalleja; Koppari ja Boothcamp. Nuorisopalvelut vastasi ohjaamohankkeen käytännön toteutuksesta. Hanke päättyi 30.6.2018. Etsivässä työssä asiakkaita 375. Asiakkaita jatko-ohjattiin pääasiassa koulutukseen ja työpajalle. Nuorten työpajassa asiakasta 31.12.2017 yht. 40. Työpajan nuoret jatko-ohjattiin pääasiassa koulutukseen ja työkokeiluun. Nuorisopalvelut osallistui nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden valtakunnallisen laadunarviointi ohjeistuksen toteuttamiseen.
Nuorten osallisuus ja kansalaisvaikuttaminen.	Nuorisovaltuuston vaikuttamisen ja toimintaedellytysten kehittäminen.	Ensimmäinen vaaleilla valittu nuorisovaltuusto kokoontui aktiivisesti, siirtyi valiokuntamalliin 17.8.2017, edustus kuudessa lautakunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudella sekä kahdessa aluetoimikunnassa, nuorisovaltuuston strategia vuosille 2017–2018, mukana järjestämässä 15 erilaista tapahtumaa; Open stage, koulukiertue yläkouluilla ym., toteutti kaksi tutkimusta; nuorten hyvinvointikysely, vapaa-aikakysely Vähänkyrön alueen nuorille.

	Nuorten ideat.fi vaikuttamisen kanavan aloitteidenmäärän kasvattaminen.	Osana osallistuvaa budjetointia kartoitettiin nuorten toiveita itäisellä asuinalueella; 1. toive välinelainaamo aloittaa vuonna 2018, 2. toive ulkokatos nuorten käyttöön. Nuoret nuortenideat.fi toiminta valtakunnallista toimintaa. Vaasalaiset nuoret kokivat toiminnan etäiseksi ja kankeaksi.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Nuorten matalan-kynnyksen ohjaus- ja neuvonta, harrastus- ja toimintamahdollisuuksien sekä nuorisotilojen käyttäjä ja kävijämäärät.	Nuorisotaloissa, nuorisokahvilassa, skeittihallissa käyntikertoja yht. 26 000. Rokkikoulussa, iltapäiväkerhoissa sekä muussa kerho- ja leiritöiminnassa nuoria 826, tapahtumissa kävijöitä 4670. Reimarin yksilö- ja ryhmäohjauksessa 4 164 nuorta, internet-sivuilla 35 323 kävijää.	Nuorisotaloissa, nuorisokahvilassa, skeittihallissa käyntikertoja yht. 36 000. Rokkikoulussa, iltapäiväkerhoissa sekä muussa kerho- ja leiritöiminnassa nuoria 826, tapahtumissa kävijöitä 3800. Reimarissa ohjattu 100 nuorta, internet-sivuilla käyntejä 53 775.	Nuorisotaloissa, nuorisokahvilassa, skeittihallissa käyntikertoja yht. 26 000. Rokkikoulussa, iltapäiväkerhoissa sekä muussa kerho- ja leiritöiminnassa nuoria 2000, tapahtumissa kävijöitä 4000. Reimarissa ohjattu 100 nuorta, internet-sivuilla käyntejä 52 000.	Nuorisotaloissa, nuorisokahvilassa, skeittihallissa käyntikertoja yht. 42 325. Rokkikoulussa, iltapäiväkerhoissa sekä muussa kerho- ja leiritöiminnassa nuoria 2654, tapahtumissa kävijöitä 4400. Reimarissa ohjattu 153 nuorta, internet-sivuilla käyntejä 51 678.
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	Etsivässä nuorisotyössä oli asiakkaita 398 (sis. työpajojen etsiväntyön asiakkaat) Ohjaamohanke alkoi 1.3.2015	Etsivässä nuorisotyössä oli asiakkaita 211 (sis. työpajojen etsiväntyön asiakkaat). Ohjaamohankkeessa asiakkaita 100.	Etsivässä nuorisotyössä asiakkaita 150 ja työpajojen etsivässä nuorisotyössä asiakkaita 150. Ohjaamohankkeessa asiakkaita 400.	Etsivässä nuorisotyössä asiakkaita 289 ja työpajan etsivässä nuorisotyössä asiakkaita 86. Ohjaamo hankkeessa asiakkaita 950, joista pitkäaikaisia 100.
Nuorten osallisuuden ja kansalaisvaikuttamisen edistäminen	Nuorisovaltuusto kokoontui 9 krt, 7:ssä lautakunnassa edustaja. Nuorisovaltuusto järjesti nuorisotapahtumia ja laati kannanottoja ja aloitteita 2 kpl.	Nuorisovaltuusto kokoontui 10 krt, 6:ssa lautakunnassa edustaja. Nuorisovaltuusto järjesti nuorisotapahtumia, teki 7 kpl aloitteita	Nuorisovaltuusto kokoontui 10 krt 6:ssa lautakunnassa edustaja. Nuorisovaltuusto järjestää nuorisotapahtumia, laatii kannanottoja ja tekee aloitteita.	Nuorisovaltuusto kokoontui 10 krt ja muita kokouksia 32 kpl, edustus 2:ssa alue- ja 6:ssa lautakunnassa. Nuorisovaltuusto järjesti nuorisotapahtumia ja toteutti kaksi asiakaskyselyä.

				Kartoitettiin nuorten toiveita itäisellä asuin-alueella;1. toive välinelainaamo aloittaa vuonna 2018, 2. toive ulkokatos nuorten käyttöön.
Hankerahoituksen määrä nuorisolain mukaisen kunnallisen nuorisotyöhön, €	364 687	370 258	529 000	456 220
Nuorisopalveluiden menojen osuus koko kaupungin toimintamenoista, %	0,42	0,43	0,36	0,41

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Toiminta- ja henkilöstöriskit: Nuorisotalojen henkilöstöresurssit (riittämätön henkilöstömäärä, ei sijaismäärärahoja, useat talot sokkeloisia tai kahdessa kerroksessa.	Nuorisotalojen mahdollisimman vähäinen sulkeminen henkilöstö- vajeusten vuoksi. Henkilöstön turvallisuuden ja jaksamisen parantaminen.	Nuorisotalot ovat olleet auki pääsääntöisesti aukiolo-aikojen mukaisesti. Henkilöstön yksintyöskentely vähäistä. Läheltä piti ilmoitusten määrää kasvatti; yht. 10 kpl yhden työyksikön kiinteistön osaremontti.

Talouden toteutuminen

Nuorisopalveluiden toimintatuotoista merkittävin on ulkopuolinen hankerahoitus ja vuoden 2017 toteutuneen hanketoiminnan tuotot olivat 456 220 €. Kokonaisuutena toimintatuotot toteutuivat 73,5 %:sti. Tähän vaikutti mm. hanketoiminnan muutokset, kun osa suunnitellusta toiminnasta siirtyi määrärahoineen toteutettavaksi vuonna 2018. Toimintakulut toteutuivat 92,0 %:sti ja hanketoiminnan muutokset heijastuivat myös tähän. Pääosa toimintakulujen poikkeaman 200 000 € määrärahasta on ylivuotista hankerahaa, joka on siirretty vuodelle 2018. Myös vakanssien täytön viivästyminen alensi henkilöstökulujen toteutumaa. Nuorisopalveluiden suurimmat menoerat olivat henkilöstökulut 57 % ja vuokrat 28 %.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	145	567	712	581	-131
Toimintakulut	-1 868	-648	-2 516	-2 316	+200
Toimintakate	-1 723	-81	-1 804	-1 735	+69
Poistot				-5	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	18	3	21
Määräaikaiset	20	3	23
Työllistetyt		5	5

KULTTUURI- JA LIIKUNTALAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta huolehtii kaupungin liikuntapalveluista sekä museoista, kulttuuri-toiminnasta, kirjastoista, teatterista ja orkesterista sekä toimii lainsäädännön mukaisena viranomaisena edellä mainituissa asioissa. Kulttuuri- ja liikuntalautakunnalla on lisäksi liikunta- ja kulttuurijaostot jotka päättävät talousarvionsa puitteissa tehtäväalueensa avustuksista sekä antavat liikunta- ja kulttuuripoliittisia lausuntoja.

Toimintakulut ja –tuotot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1 000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1 000 €
Toimintatuotot	4 084	263	4 347	4 342	-5
Toimintakulut	-21 725	-1 122	-22 847	-22 984	-137
Toimintakate	-17 641	-859	-18 500	-18642	-142
Poistot ja arvonalentumiset				-830	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	187	4	191
Määräaikaiset	33	79	112
Työllistetyt	2	13	15

351 LIIKUNTAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Liikuntapalvelut tuottaa monipuolisia liikunta- ja vapaa-aikapalveluja ottaen erityisesti huomioon liikuntamahdollisuuksien tarjoamisen myös yhdistystoiminnan ulkopuolelle jääville sekä luo edellytyksiä urheiluseurojen ja muiden liikunta- ja vapaa-aikatoimintoja järjestävien tahojen toiminnalle. Liikuntapalvelut vastaa myös liikunta-alueiden ja –paikkojen harjoitus- ja kilpailukuntoon saattamisesta. Tavoitteena on, että liikuntapaikat ovat kuntalaisten ja seurojen käytössä ympäri vuoden, sääolosuhteet huomioiden.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Liikuntamahdollisuuksien tarjoaminen mahdollisimman kattavasti kaikkien vaasalaisten käyttöön	Liikuntapalvelujen tuottaminen painopisteenä oleville kohderyhmille	Action liikuntakerhoja oli 11 eri kouluilla, yht. 47 ryhmää. Yhteistyössä seurojen kanssa oli 15 kpl lajikouluja, joissa yht. 202 lasta. Liikuntaleirejä 32 kpl; joissa 576 lasta. Hoppis ja perheluistelut 1 073 osallistujaa. Koko perheen liikuntariehassa 5 030 osallistujaa. Soveltavan liikunnan ryhmiä järjestettiin n. 45 kpl; niihin osallistui n. 1 000 hlöä/vko.

		Senioriliikuntakortteja myytiin 646 kpl. Terveysliikunnan Vireä Vaasan liikuntaryhmiä oli 20 kpl ja niihin osallistui n. 550 hlö/vko eli yht.15 950 käyntiä. Terveysliikunta-kortteja myytiin 446 kpl. Kuntotalon vuosikortteja myytiin 17 kpl, 6 kk kortteja 3 kpl, 3 kk kortteja 18 kpl ja kk-kortteja 274 kpl. Uimahallissa oli 257 468 käyntiä. Hallissa pidettiin viikoittain 28 ryhmää, jotka sisältyivät uintimaksuun. Kesäuimakouluja oli 20 kpl ja niihin osallistui 320 lasta.
Uinninopetuksen järjestäminen Suomen Uimaopetus- ja hengen-pelastusliiton suositusten mukaisesti	Tavoitteena PM-uimataitomääritelmän mukainen uimataito. Uinninopetuksen järjestäminen alakoulun oppilaille siten, että 90 % oppilaista yläkouluun siirryttäessä olisi uimataitaisia.	Uimataitoisten % -osuus yläkouluun siirryttäessä oli 90,8%
Yhdistystoiminnan arvostus ja tarpeiden tunnistaminen, aito ja vuorovaikutteinen kumppanuus	Yhdistysten tukeminen ja seurayhteistyö	Avustussumma 2,31 €/asukas Avustettavat yhdistykset 68 kpl
Luoda motocross harrastajille harjoitusolosuhteet	Runsorin motocross –radan töiden aloitus kesällä 2017	Aloitettu; runkorata toteutettu
Liikuntatoiminnan edellytysten luominen ja kehittäminen	Tilojen käytön maksimoiminen ja tarpeellisten lisätilojen ja –alueiden toteuttaminen ja käyttöönotto Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen	Timmi-varausjärjestelmään tehtiin 30 808 varausta, yhteensä 60 162 h. Uimahallin tiloja varattiin vuoden aikana 28 897 h. Kolmen lähiliikuntapaikan varustustason nostaminen (Vöyrinkaupungin ala- ja yläkoulu sekä Isolauti)

Lasten ja nuorten liikunta

Lasten ja nuorten liikuntapalveluiden tavoitteena oli lisätä vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia, järjestää lasten ja nuorten hyvinvointia, kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä tarjota turvallisia ja viihtyisiä liikuntaelämyksiä. Lisäksi tavoitteena oli kehittää yhteisiä toimenpiteitä lasten ja nuorten päivittäisen liikunnan lisäämiseksi sekä kiinnittää toiminta entistä vahvemmin osaksi kunnan palvelujärjestelmää. Toiminta kohdistettiin 1-9-luokkalaisiin lapsiin ja nuoriin sekä perheisiin. Toiminta suunnattiin ensisijaisesti koskettamaan koululaisia, jotka liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän, eivätkä osallistu urheiluseuran toimintaan tai liikkuvat liian yksipuolisesti. Toimintaa järjestettiin vuonna 2017 yhteistyössä suomen- ja ruotsinkielisen perusopetuksen kanssa. Muita yhteistyötahoja ovat sosiaali- ja terveystoimi, paikalliset urheiluseurat ja oppilaitokset.

Toimintamuotoja ovat Action-toiminta (1-6-luokkaisille suunnattu toiminta kouluilla sekä loma-aikojen liikuntaleirit), harrastustoiminta yhdessä urheiluseurojen kanssa (lajikoulut ja lajikokeilut), perheliikunta (Hoppis –perheliikunta urheiluhallilla, perheluistelut, Ulko-hoppis eri asuinalueilla), Liikkuva koulu –toiminta (ohjattua välitunti- ja taukoliikuntaa sekä liikunnallisia tempauksia oppituntien aikana) sekä Lasten Liike –hanke (liikunta- ja kulttuuripainotteista kertotoimintaa 3-9-luokkalaisille).

Soveltava liikunta

Soveltava liikunta tuottaa kaikille soveltavan liikunnan piiriin kuuluville kuntalaisille monipuolista liikuntatoimintaa tavoitteenaan terveyden edistäminen, ennaltaehkäisy sekä toimintakyvyn ylläpitäminen.

Vuonna 2017 toteutettiin säännöllistä liikuntatoimintaa eri vamma- ja sairausryhmille, ikäihmisille ja maahanmuuttajille. Toimintaa on lapsista ikäihmisiin. Toiminta koostui mm. kuntoliikunnasta, taitoa ja tasapainoa harjoittavista ryhmistä, tuoli- sekä seniorijumpista eri kaupunginosissa, vesiliikuntaryhmistä Silveriassa ja tanssi- sekä peliryhmistä. Aktiivista ryhmäliikuntatoimintaa järjestettiin myös maahanmuuttajille uimakoulujen ja erilaisten liikuntaryhmien muodossa. Lisäksi liikuntatoimintaa ja pienimuotoista konsultointi- ja koulutustoimintaa tuotettiin erilaisille työpajoille, eri kaupungin toimintayksiköille ja yhdistyksille.

Soveltava liikunta oli mukana myös Suomen vammaisurheilun ja – liikunnan Valtti-ohjelmassa, jossa Vaasan kaupungin soveltava liikunta koordinoi Pohjanmaan aluetta sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ”Kotouttaminen liikunnan avulla” ja Kuntoutussäätiön ”Liikuntapolku” hankkeissa. Lisäksi uutena hankkeena mukaan tuli ikäihmisille kohdennettu ”Voimaa vanhuuteen” kärkihanke, jonka tavoitteena on edistää ikäihmisten toimintakykyä vanhuutta liikunnan keinoin.

Terveysliikunta

Vireä Vaasa- terveysliikuntaohjelma toimii työikäisten liikunnallisuuden aktivoimiseksi ja terveyttä edistävän liikuntatietouden edistämiseksi. Toimintaan sisältyy myös kaupungin henkilöstöliikunnan järjestäminen. Toiminnasta on tiedotettu Vaasan Ikkunassa omalla liitteellä, kaupungin internetsivuilla, sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa.

Uimahallissa oli 257 468 asiakasta eli vähennystä edelliseen vuoteen oli 5 281 asiakasta. Uimahallin viikko-ohjelma sisälsi yhteensä 28 ohjattua ryhmää vesivoimistelua, venyttelyä, kuntosaliohjausta sekä uintiklinikoita. Sotaveteraaneille pidettiin kerran viikossa oma ohjattu vesivoimistelu. Uimahallissa järjestettiin vuoden aikana ohjattuja tyky-tapahtumia. Tyky-tapahtumat olivat vesijumpia eri muodoissa sekä vesijuoksun tekniikka- ja kuntosali ohjausta. Lasten vesidiscoja järjestettiin kaksi kertaa ja vesiliikuntakerhoja neljä kertaa. Ryhmiin osallistui n. 80 lasta. Uimahallin keskeinen toimintamuoto on alakoulujen ja esikouluikäisten uinninopetus. Opetusta on pystytty tarjoamaan vähäisissä määrin myös ympäristökuntien kouluille. Kesäaikana järjestettiin lasten uimakouluja yhteensä 20 ryhmää. Uimakouluihin osallistui kaiken kaikkiaan noin 320 lasta. Aikuisille järjestettiin vuoden aikana uintitekniikka-kursseja seitsemän kertaa ja niihin osallistui 84 henkilöä.

1.-31.3. hallissamme otettiin osaa valtakunnalliseen Ui kesäksi kuntoon – kampanjaan. Sen aikana hallissa järjestettiin erilaisia tapahtumia ja kursseja yhteistyössä hallissa harjoittelevien seurojen kanssa. Vaasan uimahalli sijoittui valtakunnallisessa kampanjassa sijalle 7 ns. suurten hallien luokassa.

Varsinainen liikuntatoiminta

Monipuolisia liikunnan harrastus- ja kilpailumahdollisuuksia pystyttiin tarjoamaan varsin kattavasti kaikkien vaasalaisten ja Vaasassa asuvien käyttöön ja näin voitiin edesauttaa monin tavoin vaasalaisten hyvää elämää elämänkaaren eri vaiheissa.

Liikuntapaikkojen hoito

Talvi 2017 oli vähäluminen - hiihtoladut saatiin pidettyä kunnossa ainoastaan yhden kuukauden ajan. Vähänkyrön Saarenpäässä latujen osalta tilanne oli parempi. Öjbergetin talviurheilukeskus oli auki 59 päivää eli se avattiin 10.2. ja suljettiin 9.4.2017. Öjbergetin 1,5 km pituinen tykkilumilatu oli käytössä kaksi kuukautta. Jääladut olivat vain kolme viikkoa hiihtokunnossa. Jäälalueet olivat luistelukunnossa 2 – 2,5 kuukautta.

Kesän 2017 osalta Kaarlen kentän nurmen kunto oli alkukesästä huono ja parani vasta heinäkuun toisella viikolla. Monitoimiviheriön nurmet olivat nuorten aktiivisessa käytössä läpi kesän. Isolahden tekonurmella pelattiin keväällä lähes kaikki Pallopiirin ottelut. Kyrölän pesäpallokenttä ja yleisurheilu kenttä olivat aktiivisessa käytössä. Uimarannat pidettiin kunnossa kesätyöntekijöiden ja oman henkilökunnan voimin.

Hietasaaren uimarannan kahvilan länsipuolella olevan rinteeseen pengerrys toteutettiin muurikivien avulla. Isolahden lähiliikunta-alueella täydennettiin välineiden osalta sekä Vöyrinkaupungin alakoulun pihaan asennettiin miniareena tekonurmi pintoineen. Runsorin motocross harjoitusradan rakennustyöt aloitettiin syksyllä. Öjbergetin 3 km alamäen osalta latupohjan pintamateriaalit toteutettiin kesällä 2017. Kesän tapahtumia olivat toukokuussa järjestetty valtakunnallinen kouluviesti-karnevaali sekä yleisurheilun Eurooppa Liiga kisat juhannuksena Kaarlen kentällä. Wasafootball Cup järjestettiin heinäkuun alussa.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Uimahallin kävijämäärä	269 613	264 127	270 000	257 468
Liikuntatilavuovutukset, h (ilman uimahallia)	48 333	45 053	47 000	42 260
Kaarlen kenttä – yleisurheilu, jalkapallo, tapahtumat h	2 780	386	600	214
Jalkapallonurmet, yht. 16 ha	12 164	6 474	7 550	7 807
Kyrölän pesäpallokentät, h	830	789	800	816
Nettomenot/asukas, €	73,68	72,16	64,17	70,28
Toimintatulot, €	1 669 276	1 650 813	1 736 200	1 626 506
Myönnetty avustusraha, €	191 502	172 542	184 500	163 104

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Henkilöstömäärän ja työ määrän oikea suhde	Tehtävien organisointi yhteistyössä henkilökunnan kanssa, työssä jaksamiseen panostaminen	Sairaspoissaolot ovat hieman vähentyneet, sijaisten hankinta kuitenkin työlästä; vaikea rekrytoida ammattitaitoisia henkilöitä lyhyellä varoitusaajalla
Ohjaustoiminnan laatu ja turvallisuus	Ammattitaitoisen ohjaushenkilökunnan rekrytointi	Asiakaspalaute ollut hyvää ryhmien sisällöistä ja ohjauksen laadusta.

Talouden toteutuminen

Liikuntapalvelujen toimintatuotoista tärkein on maksutuotot, joita kertyi 1 291 385 €. Kokonaisuutena toimintatuotot toteutuivat 89,4 %:sti. Liikuntapalveluiden, liikuntaosasto ja liikuntapaikkojen hoito yhteensä, toimintakulut toteutuivat 99,7 %:sti. Henkilöstökulut toteutuivat alle talousarvion, mutta mm. palvelujen ostot ja vuokrat vastaavasti ylittivät talousarvion. Liikuntapalveluiden suurimmat menoerat olivat vuokrat 49,2 % ja henkilöstökulut 28,4 %.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 736	83	1 819	1 655	-164
Toimintakulut	-6 128	-285	-6 413	-6 391	+22
Toimintakate	-4 391	-203	-4 594	-4 736	-142
Poistot ja arvonalentumiset				-529	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	35	1	36
Määräaikaiset	7	2	9
Työllistetyt	1		1

363 VAASAN KAUPUNGIN MUSEOT

Toiminta-ajatus

Vaasan kaupungin museot toimivat kokoelmiensa pohjalta kerätäkseen, säilyttääkseen ja välittääkseen aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä. Museot toimivat yleisöjensä hyväksi tuottamalla museo- ja kulttuuriympäristöpalveluita. Ne tukevat identiteettejä, välittävät tietoa ja tarjoavat elämyksiä. Aluetaidemuseon ja maakuntamuseon statuksen mukaisesti museolle kuuluu kulttuuriympäristöön ja rakennusperintöön liittyviä viranomaistehtäviä.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Maailman onnellisimmat ja terveimmät kuntalaiset. Museo ylläpitää laadukkaita kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen ja esittelyyn liittyviä palveluita, jotka lisäävät kuntalaisten kokemaa hyvinvointia.	Museot kehittävät toimintaansa ja palveluitaan yhteisöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa Tavoite 10 hanketta.	Yhteensä 12 hanketta, joista kuntaan liittyviä yhteistyöhankkeita: Kirkkotiet /Leader(EU) /ohjausryhmän vpj, Pilvilammen kyltityshanke, Klemetsö kyltityshanke, Orisbergin kehittämishanke/ <i>Mineraalista raudaksi</i> / EU-hanke, Söfuk/ <i>Medeltid i samtid</i> / Leader (EU)/ ohjausryhmä. Kuddnäs in korjaushanke Vörårunorna, Svenska YLE John Wickström -muistomerkki / Vaasan kaupunki, hankevetäjä Ravilaakson taidesisältö / Vaasan kaupunki. EPOELY, Pohjanmaan kulttuuriympäristön yhteistyöryhmä.
Rikas ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri. Museot järjestävät vaihtuvia näyttelyitä, yleisötapauksia ja museopedagogisia palveluja. Näyttelyiden näkyvyyttä kasvatetaan. Museopalveluita tarjotaan myös museorakennuksen ulkopuolella.	Näyttelyt 15 Kävijämäärä 42 000 Yleisötapauksien lukumäärä 300 Yleisötapauksiin osallistuneiden määrä 4 500	Näyttelyitä 16, joista yksi verkkonäyttely, kävijämäärä (49 834) opastukset (406) museopedagogiset ja yleisötapaukset (242) yhteensä 27 360 osallistujaa

Luotettavat palvelut, Museon luotettavuus ilmenee kokoelma-työn määrässä ja tasossa. Museoiden profiilia määritellään.	Kokoelmalainojen ja tilausten lukumäärä 200 Arkistopalvelut 50 Sijoitustoiminta 4 tilaa	Taideteosten lainat (32) Esinelainat (33) Arkistopalvelut (95), kuvatilauksia (52) , sijoitustoiminta 5 tilaa

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnalle asetetut tulostavoitteet ylittyivät niin kävijämäärien kuin tuotettujen palveluidenkin osalta. Suomi 100-juhlavuosi lisäsi arkisto- ja kuvapalveluiden kysyntää. Museon kokoelmia tehtiin näkyväksi verkkonäyttelyllä.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
kokoelmanhallintajärjestelmiin digitoidut objektit	6 200	8 857	3 750	4 881
-konservoidut objektit	391	482	80	601
-kokoelmatyöhön käytetyt htv:t	9,3	10,5	10	12,3
-antolainaukset kokoelmista	53	82	150	65
-arkistopalvelut				95
-kuvatilaukset			50	52
-lausunnot		157		287
-käsittely 4 viikossa			90%	76%
-maakuntamuseo- ja aluetaide-museotoiminnan hankkeiden toteuma.	12	7	3	12
-näyttelyiden lkm	17	15	15	16
-museokäyntien määrä. (kasvu%)	49 534	40 672	42 000	49 834 (23%)
-museopedagogisen toiminnan ja yleisötapahtumien lkm.	546	746	300	242
-osallistujamäärä	19 876	17 798	4 500	20 355
-saavutettavuuden, esteettömyyden ja monimuotoisuuden toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet.			toimenpideohjelman mukainen sisäinen arviointi	perusnäyttelyn saavutettavuuden kehittäminen

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
<i>Toiminnalliset ja henkilöstöriskit:</i> Ei pystytä vastaamaan muuttuneeseen toimintaympäristöön ja muuttuneisiin toimintatapoihin.	Toimintamallien kehittäminen	Museopalveluiden sisäinen kehittäminen aloitettu. Museopalveluverkoston karsiminen toteutettu suunnitelman mukaisesti.
Museotoimen organisaatio-muutoksen vaikutukset toiminnan järjestämiseen ja henkilöstöön. Työhyvinvoinnin heikkeneminen.	Työhyvinvoinnista ja -yhteisöstä huolehtiminen ja muutostuki. Ydintoiminnan turvaaminen muutoksessa, henkilöstöresurssin suuntaaminen oikeisiin asioihin.	Henkilökunnan kollegatapaamiset. Työohjausta hyödynnetty

<i>Omaisuuuden hallintaan liittyvät riskit:</i> Kokoelmien säilyminen, kunto ja käyttö	Kokoelmien säilytysolosuhteiden parantaminen. Kokoelmien vakuutusarvojen päivitystyön käynnistäminen. Digitointi- ja konservointihankkeet.	Tilanne ennallaan. Miniatyyrien konservointi-hanke. Hopeakokoelman digitointi, Rahakokoelman digitointi-hanke. Julkisten veistosten konser-vointi.

Talouden toteutuminen

Talous toteutui alittaen museotoimelle osoitetut määrärahat. Varsinainen museotoiminta ilman hankerahoitusta toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Toimintatuotoista myynti- ja maksutuottoja saatiin n.18 000 € budjetoitua enemmän ja toimintakuluista säästettiin n. 7 000 €.

Hankerahoituksella toteutettavia menoja oli budjetoitu n. 262 000 €. Museotoimintaan saaduista ulkoisista avustuksista käytettiin 195 000 €. Hanketoiminnan meno- ja tulobudjetista jäi siten toteutumatta n. 67 000 €. Osa saaduista hankeavustuksista siirrettiin käytettäväksi seuraavan vuoden toimintaan.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	345	73	418	369	-49
Toimintakulut	-3 615	-270	-3 885	-3 818	+67
Toimintakate	-3 270	-198	-3 468	-3 449	+19
Poistot				-3	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	27	1	28
Määräaikaiset	6	6	12
Työllistetyt		4	4

373 KULTTUURI- JA KIRJASTOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden tehtävänä on tukea elävää kaupunkikulttuuria ja vahvistaa alueen positiivista kehitystä monisuuntaisella yhteistyöllä kaupungin muiden hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa sekä tarjota alueen väestölle sivistyksen, kulttuurin ja hyvinvoinnin elinkaari palveluja. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden toiminnan perustana on kuntalaisia osallistava ja yhteisöllisyyttä lisäävä toiminta, kohtaamispaikkojen luominen sekä hyvinvointityö kulttuuri- ja sivistyspalveluiden kautta. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden toimialaan kuuluvat matalankynnyksen sivistyspalvelut ja yleinen kulttuuritoiminta. Toimialan vastuulla ovat sivistyksen ja kulttuuritoiminnan edistäminen, hakeutuvat kulttuuri- ja sivistyspalvelut, kaupungin taidelaitosten yhteistyön koordinointi, vapaan kentän kulttuuritoimijoiden tukeminen sekä tapahtumatoiminta. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden varsinainen toiminta-alue on Vaasan kaupunki. Lisäksi kirjasto hoitaa kirjastoasetuksen mukaista uutta alueellista kehittämistehtävää Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla sekä Keski-Pohjanmaalla vuoden 2018 alusta lukien.

Kulttuuripalvelut toteuttaa laissa säädettyjä kunnan kulttuuritoiminnan tehtäviä edistämällä monipuolista kulttuuritarjontaa sekä luomalla edellytyksiä monimuotoiselle kulttuurityölle.

Tavoitteena on luoda yhdessä kaupunkilaisten, kulttuuritoimijoiden ja kaupungin kulttuurilaitosten kanssa kestävä elinikäinen kulttuurisuhde jokaiselle vaasalaiselle sekä korostaa kulttuuripalveluiden merkitystä osana ihmisen arkea ja hyvinvointia. Kulttuuripalvelut vastaa Vaasan kaupungin yleisen kulttuuritoiminnan suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä, tukee vapaan kentän kulttuuritoimijoita sekä toteuttaa yksin ja yhteistyössä kulttuuritapahtumia ja – tilaisuuksia kaupungissa.

Kirjastopalvelut takaa jokaisen kuntalaisen sivistykselliset perusoikeudet tarjoamalla käyttöön monimuotoiset aineistot, laadukkaan asiakaspalvelun, maksuttomat tapahtumat ja henkilökunnan asiantuntemuksen. Kirjastopalvelut toimii osana kansallista ja kansainvälistä kirjastoverkkoa sekä toteuttaa ne tehtävät, jotka kirjastolaissa ja -asetuksessa on määrätty yleisten kirjastojen ja alueellista kehittämistehtävää hoitavan kirjaston tehtäväksi.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnantavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kulttuuripalvelut		
Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen.	Lisätä näkyvyyttä ja kävijöitä eri tapahtumille. Järjestää ja koordinoida Suomi 100v –tapahtumia ja tilaisuuksia. Kehittää edelleen yhteistyötä kulttuurialan toimijoiden ja sidosryhmien välillä.	Osallistuttu näkyvämmiin katukuvamainontaan sekä tehty kuukausittain radio-ohjelmaa, Vaikutu kulttuurista. Wildlife-luontoelokuvakiertue Pohjanmaalla, muualla Suomessa sekä Shanghai Green Film Week -festivaalilla, itsenäisyyspäivän juhla, Koko Suomi kiittää/Armas-festivaali ja Koko Suomi Tanssii, teemana Taiteiden yössä. Avointen kokousten lanseeraus yhdessä toimijoiden kanssa. Yhteisprojekteja ja –tapahtumia, erityisesti kulttuuriopetus suunnitelma KOPS-yhteistyö/koulutoimi, Ravilaakson poikkihallinnollinen taidetyöryhmä, AILI verkosto/ kulttuurinen vanhustyö, Liikkuva koulu/liikunta, Nukketeatterifestivaali Agoo Festival.
Väestön hyvinvointi.	Eri ryhmien palveluiden lisääminen. Kulttuuri-OPSin maastouttaminen. Kulttuurisen ajattelun ja kulttuurikasvatuksen edistäminen, kulttuurin voimaannuttavan vaikutuksen korostaminen.	Palveluiden kohderyhmänä painottuneet lapset ja ikäihmiset. Otettu käyttöön syksystä 2017, jatkuvan kehityksen alla. Mukana valtakunnallisessa ikäihmisten Armas-festivaalissa, Taikusydän-verkostossa, alueellisessa Hyvinvointia kuntiin -hankkeessa ja kulttuurisen vanhustyön AILI-verkostossa, Liikkuva koulu -yhteistyö liikuntapalveluiden kanssa.
Järkevä ja tehokas omaisuuden hallinta	Tehostaa toimitilojen käyttöä	Vuokraustoiminta ilta- ja viikonloppupainotteinen.

	Tekniikkamyyntipalvelun lisääminen	Kaupungintalon vuokraus käyttöaste 47 %, tulotavoite alittui, pääkäyttäjä kaupunginorkesteri. Kulttuuritalo Fannyn vuokraus käyttöaste 48%, tulotavoite ylittyi. Tiloissa myös pitkäaikaisvuokralaisia sekä Kulttuuripalveluiden toimistotiloja. Hinnasto päivitetty, tulotavoite alittui, torin kiinteä lava vähentänyt liikutettavan lavan käyttöä ja vuokrausta.
Kirjastopalvelut		
Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen.	Maakuntakirjastoaseman säilyttäminen	Maakuntakirjastotoiminnan loppuessa Vaasa sai alueellisen kehittämistehtävän alueenaan Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa.
Väestön hyvinvointi.	Kehittää kirjastopalveluiden saatavuutta: tasapuolisesti sijoitetut/toimitetut palvelut. Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen, maahanmuuttajien palvelut.	Kirjaston 2017 lainausdatasta on tehty demograafinen taulukko ja asiakaskäyttäytymistä on analysoitu. Datan pohjalta pyritään kohdentamaan palveluja entistä paremmin. Maahanmuuttajien palveluita kehitetty: nimetty palveluille vastuuhenkilö ja kirjastokortti-prosessia uudistettu käytösääntömuutoksella. Maahanmuuttajille suunnattuja tapahtumia mm. satutunnit, selkolukupiiri ym. 28 kpl, osallistujia 392.
Järkevä ja tehokas omaisuuden hallinta.	Palveluiden tuottaminen yhteistoimintaisesti muiden tahojen (esim. nuorisopalvelut, opetus) kanssa. Toimitilojen tehokas käyttö. Kokoelman ylläpitäminen kustannustehokkaasti.	Merikaarron kirjasto jatkoi toimintaansa varhaiskasvatuksen tiloissa. Huudin aukiolotunnit: 1251,5 h. Huudin kävijät: 35393. Sundomin omatoimikirjasto avattiin 8.2.2017. Tilojen käyttö: Draama-Sali: 199 varausta Essee-ryhmät: 4 varausta (varausten seuranta alkoi vasta loppuvuonna) Galleria: 357 varattua päivää Lasivetriini yhteensä 569 varattua päivää Taidekäytävä Teema 327 varattua päivää Tapahtumatila Venny 61 varausta Kirjasto seuraa aineiston lainausta 12 kk viiveellä. Vuonna 2016 hankituista niteistä aktiivikokoelmassa 2,26% ei ole lähtenyt kiertoon. Vuosittain seurataan kokoelmapoistoja prosentuaalisesti suhteessa kokoelman kokoon. 2017 poistoprosentti on 7,4 %. Vuonna 2017 aineiston hankinta 21 020 nidettä, poisto 44 271 nidettä.

Henkilöstörakenteen optimointi.	Tehtävänkuvia selkiytetään ja uudistetaan vastaamaan tarpeita.	Tehtävänkuvia selkiytetty ja uudistettu uuden 1.1.2018 organisaatorakenteen mukaiseksi.
	Työhyvinvoinnin lisääminen	Vuoden 2017 työhyvinvoinnista saadaan tietoa tammikuussa 2018 toteutettavasta työyhteisökyselystä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kulttuuripalveluiden osalta vuosi 2017 sujui hyvin pitkälti suunnitelmien mukaisesti. Kuorofestivaalin yleisömäärässä ja lipputulossa jäätin tavoitteesta, mutta lipputulon alhaisemman tason korvasi arvioitua korkeammat avustukset sekä menopuolella alhaisemmat kustannukset. Maksullisten konserttien arvioitua alhaisempiin yleisömääriin saattavat vaikuttaa ilmaiskonserttien/tilaisuuksien suuri määrä festivaalin aikana, ohjelman kiinnostavuus, nimeen (Kuorofestivaali) assosioitua epäkiinnostava tunne, tapahtuman mieltäminen iältään vanhemman yleisön jutuksi tai se, että tapahtuman markkinointi ei ole tavoittanut tarpeeksi hyvin tai kiinnostavasti. Tilojen (kaupungintalo ja Kulttuuritalo Fanny) osalta vuokratuotot olivat lähes budjetoidut. Käyttöasteet ovat kuitenkin molemmissa n. 50 % käytön painottuessa myöhäisiltapäivään, iltaan ja viikonloppuun. Aamu- ja päiväaikaan tiloja olisi mahdollista käyttää monipuolisemmin. Kaupungintalon osalta tulee huomioida, että talon muu käyttö ja vuokraus ovat riippuvaisia kaupunginorkesterin toiminnasta. Kulttuuripalvelujen näkyvyyttä lisättiin katukuvamainontaan osallistumalla ja Vaikutu kulttuurista-radio-ohjelmalla, jossa kuukausittain aiheet vaihtelivat muun muassa kulttuurin määritelmistä ja käytöstä, Vaasasta opiskelijan kulttuurikaupunkina aina tulevaan maakuntauudistukseen ja sen vaikutuksista kaupungin kulttuuripalveluihin. Eri kulttuurialan toimijoiden yhteistyötä lisättiin järjestämällä avoimia kokouksia.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) astui voimaan 1.1.2017. Uusi laki edellyttää entistä enemmän aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämistä. Edelleen kirjastoilla on vahva tehtävä lukutaidon kehittämisen ja tiedon tasapuolisen saavutettavuuden edistäjänä sekä sivistyksen mahdollistajana. Uuden lain mukaisesti myös aineiston varaamisesta tuli maksutonta. Omatoimisuutta lisättiin muuttamalla Sundomin koulun yhteydessä toimiva kirjasto omatoimikirjastoksi, jonne pääsee asioimaan myös virkailijattomina aikoina. Omatoimikirjasto mahdollisti aukiolotuntien kasvun yli 2000 tunnilla edellisvuoteen verrattuna.

Kirjastossa käyntien määrä on vähentynyt -4,5 % edellisestä vuodesta, sen sijaan verkossa asiointi on kasvanut: verkkokäyntien määrä +5,9 %, e-kirjojen lainausmäärä +32,2%, e-lehtien lukukerrat +257,8%. Kokonaislainaus on vähentynyt 2,8%, mikä on kansallisen kirjastonkäytön trendin mukainen. Vastaavasti lasten ja nuorten lainaus on kasvanut viime vuosina, kasvua edellisestä vuodesta 2 %. Järjestelmällinen pedagoginen työ ja varsinkin OPSin Kirjastopolku on tuottanut tulosta, vaikka samaan aikaan kirjaston toimintoja on uudelleen järjestetty ja toimintaa on mm. Kohtaamispaikka Huudissa supistettu (verrattuna Huutoniemen kirjaston palveluaikoihin ja kokoelmaan).

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kulttuuripalvelut				
Kuorofestivaali, kävijämäärä	n. 18 500	15 000	22 000	14 140
-joista maksavia katsojia	4 584	4 100	4 000	2 000
Taiteiden yö, käyntimäärä	110 000		115 000	115 000
Jaettavat kulttuuriavustukset, €	70 900	69 100	69 100	69 100
Toimitilojen vuokrasubventiot (Luositalo, Kasarmi 13), €	60 600	66 600	66 400	62 000
Kulttuuritapahtumat ja -festivaalit (yksikön osaksi tai kokonaan itse tuottamat, ei mukana suoran/pelkän taloudellisen avustuksen saavat tahot)	33		9	15 (+luontoelokuva-kiertue Wildlife)

Keskeiset talouden tunnusluvut				
Kuorofestivaalin nettokustannus, €/asukas	1,14	0,54	0,66	0,67
Taiteiden yön kustannus, €/asukas	0,45	0,43	0,42	0,43
Jaettavat kulttuuriavustukset, €/asukas	1,17	1,02	1,00	1,02
Jaettavat avustukset, saajat/hakijat %	50	82	60	59
Ulkopuolisten saatujen avustusten määrä, €	32 000	166 830	33 000	52 158
Kirjastopalvelut				
Kirjastokäynnit yhteensä	635 178	606 088	639 000	579 113
Kirjastokäynnit / asukas	9,39		9,28	8,54
Verkkokäynnit	342 025	342 182	345 000	362 454
Fyysiset lainat yhteensä, kpl	1 271 139	1 189 339	1 275 000	1 135 853
Lainat / asukas, kpl	18,8	17,43	18,52	16,75
Aukiolotunnit	16 801*	17 523	18 600**	19 613,5**
Lainaaajia / asukas, %	37,31	34,87		32,96
Keskeiset talouden tunusluvut				
Toimintamenot / asukas, €	66,13	66,96	61,38	64,73
Lainan hinta (nettomenot/laina)	3,13	3,46	3,02	3,49

*sisältää Vähänkyrön omatoimikirjaston 661 h itsepalveluajan

**sisältää Vähänkyrön ja Sundomin omatoimikirjastojen itsepalveluajat

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kulttuuripalvelut		
Toimintaympäristö ja muutokset.	Uusien toiminta- ja palvelukonseptien kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vastaamaan digitaalisation, väestörakenteen muutoksen ja maahanmuuton toiminalle asettamiin haasteisiin.	Löydetty uusia yhteistyötapoja vapaan kentän toimijoiden ja muiden tulosalueiden kanssa. Osallisena monissa yhteishankkeissa ja -tapahtumissa, painottunut kulttuuriseen vanhustyöhön. Tulosalueella perustettu maahanmuuttajatyöryhmä, jossa osallistujia myös tulosalueen ulkopuolelta. Organisaation rakenne uudistettu: uusi organisaatio aloittaa 1.1.2018. Tehtäviä jaettu ja työnjakoa selkiytetty. Osallistuttu seminaareihin ja koulutuksiin. Tuottajan toimi edelleen määräaikainen.
Toiminnan resurssoinnin riittävyys.	Sisäisen organisaation kehittäminen: määritellä tehtävät uudelleen ja selkiyttää työpakoa Varmistaa henkilökunnan riittävyys ja osaaminen.	
Turvallisuus ja vahingot.	Lisätä valvontaa kiinteistöissä ja kehittää hälytysjärjestelmää. Laatia pelastussuunnitelmia kohteisiin, joista puuttuu. Kouluttaa henkilökuntaa.	Hälytysjärjestelmän kehittämissuunnitelma laadittu. Pelastussuunnitelmat päivitetty Kasarmi 13:ssa ja Kulttuuritalo Fannyssa. Poistumisharjoitus keväällä. Tietoturva- ja kiinteistöturvallisuuskoulutusta syksyllä. Kaupungintalolle hankittu defibrillaattori ja henkilökunta koulutettu sen käyttöön.

Kirjastopalvelut		
Toimintaympäristö ja muutokset. Toiminnan resurssoinnin riittävyys.	Uusien toiminta- ja palvelukonseptien kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vastaamaan digitaalisation, väestörakenteen muutoksen ja maahanmuuton toiminalle asettamiin haasteisiin. Sisäisen organisaation kehittäminen: määritellä tehtävät uudelleen ja selkiyttää työjakoa. Varmistaa henkilökunnan riittävyys ja osaaminen.	Merikaarron kirjasto jatkaa toimintaansa varhaiskasvatuksen tiloissa. Maahanmuuttajapalveluiden vastuuhenkilö nimetty. Organisaation rakenne uudistettu: uusi organisaatio aloittaa 1.1.2018. Tehtäviä jaettu ja työnjakoa selkiytetty. Henkilökunnan koulutuspäiviä yhteensä 213,5.
Turvallisuus ja vahingot.	Lisätä valvontaa kiinteistöissä ja kehittää hälytysjärjestelmää. Laatia pelastussuunnitelmia kohteisiin, joista puuttuu. Kouluttaa henkilökuntaa.	Valvontaa lisätty mm. Sundomin omatoimikirjastossa Hälytysjärjestelmän kehittämissuunnitelma laadittu. Pelastussuunnitelmat ovat tekeillä. Poistumisharjoitus keväällä. Tietoturva- ja kiinteistöturvallisuuskoulutusta syksyllä. Väkivalta- ja uhkatilanteiden ennaltaehkäisy ja hallinta – koulutukseen osallistui 18 kirjastolaista. Defibrillaattori hankittu pääkirjastoon ja henkilöstö on saanut siihen koulutuksen.
Maakuntakirjastotehtävän säilyminen.	Maakuntakirjastotehtävän ja –avustuksen säilyminen Vaasassa.	Alueellinen kehittämistehtävä takaa valtion avustuksen säilymisen Vaasassa.

Talouden toteutuminen

Kulttuurikeskuksen toimintatuotot toteutuivat 98,5 prosenttisesti. Erityisesti Kulttuuritalo Fannyn vuokraus oli vilkasta ja vuokratuottoja kertyi hyvin. Samoin kertyi muita tuottoja ja nämä korvasivat Kuorofestivaalin alhaisempaa pääsylippumyyntiä. Kulttuurikeskuksen toimintakulut toteutuivat 98,9 prosenttisesti, kun henkilöstökuluihin ja palvelujen ostoihin jäi hiukan määrärahaa käyttämättä. Kulttuurikeskuksen suurimmat menoerät olivat vuokrat 35,4 % ja henkilöstökulut 29,8 %.

Kirjastotoimen toimintatuotot toteutuivat 94,8 prosenttisesti. Tuotoista merkittävin oli tuet ja avustukset. Kirjastotoimen toimintakulut toteutuivat 100,3 prosenttisesti. Suurimmat menoerät olivat henkilöstökulut 48,9 % ja vuokrat 27,4 %.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	618	107	725	696	-29
Toimintakulut	-5 342	-445	-5 787	-5 788	-1
Toimintakate	-4 724	-338	-5 062	-5 092	-30
Poistot				-128	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	56	2	58
Määräaikaiset	5	3	8
Työllistetyt	1	8	9

380 VAASAN KAUPUNGINORKESTERI**Toiminta-ajatus**

Vaasan kaupunginorkesteri tuottaa taiteellisesti korkeatasoisia ja monipuolisia musiikkielämyksiä ja luo yhtenä keskeisenä kulttuurilaitoksena osaltaan kuvaa Vaasasta vetovoimaisena ja merkittävänä kulttuurikaupunkina. Orkesterin toimintaa ohjaa työ taidelaitoksena.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginorkesterilla on ollut vuoden aikana monipuolista ja korkeatasoista konserttitoimintaa sekä yhteis- ja yleisötyöprojekteja:

- sinfonia-, kamari-, kirkko-, viihde-, Chaplin-, toive-, koululais- ja päiväkotikonsertit.
- yhteistyö Seinäjoen kaupunginorkesterin, Korsholman Musiikkijuhlien, Pärnu Linnaorkesterin ja Viljo ja Maire Vuorion Säätiön kanssa sekä oopperayhteistyö Vaasan kaupunginteatterin ja Vaasan Oopperasäätiön kanssa.
- esiintymiset Korsholman ja Ilmajoen Musiikkijuhlilla
- Jorma Panula -kapellimestarikurssi
- monipuolinen yleisötyö
- aluetoiminta
- tilausesiintymiset

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Musiikki väestön hyvinvointia edistävänä tekijänä	Monipuolinen ja eri kohderyhmät huomioon ottava konserttitoiminta	Monipuolisessa konserttitoiminnassa huomioitu eri kohde- ja ikäryhmät. Ikäihmisille räätälöidyt edulliset konserttipaketit. Yleisökasvatusprojektit: konserttiesittelyt, taiteilija -tapaamiset, musiikkipiirit.
Kansainvälisyys	Maan rajojen yli ulottuva yhteistyö. Kansainvälinen kapellimestarikurssi	Yhteistyö Pärnu Linnaorkesterin kanssa. Jorma Panula – kapellimestarikurssi- kansainvälisesti tunnetut solistit ja kapellimestarit
Vetovoimaisuus	Vetovoimaiset konsertit ja taiteellisesti korkeatasoiset vierailijat.	40 454 kuulijaa 92 esiintymistä

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Esiintymisten määrä	85	70	82	92
Kuulijamäärä	30 780	30 574	30 000	40 454
Konsertit	40	32	35	52
Aluetoiminta	22	17	20	12

Ooppera	17	16	17	19
Kurssitoiminta	1	1	1	1
Muu toiminta (tilausesiintymiset)	6	5	10	9

Tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA2017
Kustannukset / asukas	17 €	15 €	16 €
Kustannukset / kuulija	38 €	40 €	38 €
Ulkopuoliset avustukset	233 052 €	76 134 €	84 442 €
Valtionosuus	721 651 €	699 340 €	649 814 €

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Lakimuutos koskien orkestereiden valtionosuuksia.	Omien toimintatulojen lisääminen ja uusien avustusmuotojen löytäminen.	Maksutuotot ovat toteutuneet 175 119 € (140,1 %) ja ulkopuoliset avustukset 84 442 € (272,4 %).
Yhteistyöprojektien väheneminen.	Uusien yhteistyökumppanien löytäminen sekä nykyisten yhteistyömuotojen kehittäminen.	Yhteistyöprojektit orkestereiden, musiikkijuhlien, kirjaston, Vuorio-Säätiön ja Bravon kanssa sekä ooppera- ja alueyhteistyö.

Talouden toteutuminen

Toimintatuotoista tuet ja avustukset ovat toteutuneet yli talousarvion. Vuoden 2017 aikana kuulijamäärä oli n.10 000 enemmän verrattuna vuoteen 2016, tästä johtuen myös maksutuotot toteutuivat yli budjetoidun. Tyksin 4309 'Muu erityiskatteinen toiminta' ovat sekä toimintatuotot että toimintakulut toteutuneet yli budjetoidun talousarvion.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	158	1	159	281	+122
Toimintakulut	-1 962	-82	-2 044	-2 142	-98
Toimintakate	-1 804	-81	-1 885	-1 861	+24
Poistot				-12	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	29		29
Määräaikaiset	4		4
Työllistetyt		1	1

381 VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

Toiminta-ajatus

Vaasan kaupunginteatteri tuottaa monipuolisia, taiteellisesti korkeatasoisia teatteriesityksiä, jotka taiteellisina kokonaisuuksina herättävät katsojissa elämyksiä ja kiinnostusta teatteria kohtaan. Kaupungin keskeisenä kulttuurilaitoksena teatteri osaltaan vahvistaa kuvaa Vaasasta vetovoimaisena kulttuurikaupunkina. Teatterin toimintaa ohjaa työ ammattiteatterina ja taidelaitoksena.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kaupunginteatteri tuottaa kaupunkilaisille korkeatasoisia suomenkielisiä ammattiteatteri-esityksiä.	Ensi-iltojen määrä. Tavoite 7 ensi-iltaa. Esitysten määrä tavoite: 240 Kävijämäärä tavoite: 52 000 katsojaa.	Ensi-iltoja seitsemän: Candide, Luonnon laki, Peter Pan, Mun Pohjanmaa, Näkymätön lapsi, Billy Elliot, Umpihankeen. Esityksiä yhteensä: 254 Kokonaiskatsojamäärä: 58 524.

Teatteri saavutti vuodelle 2017 asettamansa toiminnalliset tavoitteet. Ensi-iltoja oli seitsemän ja ohjelmistossa panostettiin koko perheen näytelmiin, uusiin näytelmäteksteihin, musikaaliin ja lastenteatteriin. Kokonaiskatsojamäärä oli 58 524. Teatteri teki myös oopperayhteistyötä Kaupunginorkesterin ja Vaasan Oopperasäätiön kanssa.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut:

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ensi-iltojen määrä	7	8	7	7
Näytäntöjen määrä	245	236	240	254
Katsojamäärä	50 518	57 514	52 000	58 524
Henkilötyövuodet toteutuneet	60	62	60	64
Henkilötyövuodet, valt.os. oikeuttavat	55	55	55	55
Nettomeno	-3 597 000	-3 504 000	-3 508 000	-3 501 000
Valtionosuus	1 112 000	1 074 000	1 043 000	1 043 000
Nettomeno valt.os.huomioituna	-2 485 000	-2 430 000	-2 465 000	-2 458 000
Kaupungin osuus (vähennettynä kiinteistömenoilla) / asukas	18€	17€	17€	17€
Kaupungin osuus (vähennettynä kiinteistömenoilla) / katsoja	24€	19€	23€	20€

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Taloustilanteen kiristyminen	Oma tulonhankinta, omalla toiminnalla valtionosuuden puolustaminen	Toimintatuotoissa ennätys. Valtionosuus nousee vuodelle 2018.
Toimitilojen ja toiminnallisen varustuksen vanheneminen	Hankintojen suunnitelman mukainen toteuttaminen	Hankinnat toteutuneet suunnitelman mukaisesti.

Talouden toteutuminen

Menestyneiden tuotantojen ansiosta teatteri teki toimintatuotoissa kaikkien aikojen ennätyksen 1 342 627 € ylittäen tulotavoitteen 9,5 %. Suurten tuotantojen ennakoinnattomista kustannuksista johtuen ylitystä talousarvioon nähden syntyi henkilöstökuluissa ja materiaalikuluissa. Muutetussa talousarviossa sv-korvaukset ei huomioituna.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 226		1 226	1 343	+117
Toimintakulut	-4 679	-38	-4 717	-4 844	-127
Toimintakate	-3 453	-38	-3 491	-3 501	-10
Poistot				-158	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	40		40
Määräaikaiset	11	68	79
Työllistetyt			

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 164		1 164	1 418	-253
Toimintakulut	-2 127	-94	-2 221	-2 173	-47
Toimintakate	-963	-94	-1 057	-756	-301

500 RAKENNUSVALVONTA

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta palvelee kaupunkilaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä käsittelee rakentamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät katselmukset ja antaa ohjeita rakentajille. Toimisto tukee teknistä tointa edistämällä, opastamalla ja valvomalla laadukkaan rakennuskannan ja viihtyisän ympäristön syntymistä ja säilymistä.

Tavoitteiden toteutuminen

Rakennusvalvontapalvelujen tarve on sidoksissa rakennustuotannon määrään ja siten edelleen vallitsevaan taloustilanteeseen. Lupia myönnettiin: 723 kpl ja kerrosalaneliöitä 95 401 m² (v. 2016 oli 763 kpl ja 71 191 m²), joista uusia asuinkerrostaloja 15 kpl (2016: 6 kpl), rivitaloja 7 kpl (2016: 8 kpl) ja omakotitaloja 77 kpl (2016: 78 kpl).

Yhteistyötä on jatkettu Pelastuslaitoksen sekä Mustasaaren rakennusvalvonnan kanssa. Laadunohjausta omakotirakentajille jatkettu. Vaasa on liittynyt mukaan 14 suurimman rakennusvalvonnan yhteisten määräysten tulkintojen työstämiseksi.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vireille jätetyt lupahakemukset	849	778	808	800	722
Lupien käsittelyajan keskiarvo	14,6	18,2	13,2	20	12,8
Katselmukset ja tarkastukset	2324	2727	2896	2700	2803

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteiden toteutuminen
Ennakoiva henkilöstösuunnittelu	Ennakoivan henkilöstösuunnittelun avulla toiminnan kehittäminen ja tehostaminen	Toimiva henkilöstö- ja koulutussuunnitelma
Tasapainoinen talous	Omarahoitteisuusosuus kolmen vuoden keskiarvona 95-100 %	Omarahoitteisuusosuuden keskiarvo 111,20 %
Lainsäädännön muutokset	Jatkuva kouluttautuminen	Koulutuspäivät/lakimuutokset Yhteensä 15 koulutuspäivää
Sähköinen asiointi	Lupaprosessi selkiytyy ja nopeutuu. Paperiarkiston laajuus hallintaan	Sähköinen asiointi otettiin käyttöön v. 2017

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	764		764	965	+201
Toimintakulut	-741	-50	-791	-768	+23
Toimintakate	23	-50	-27	197	+224

Isommat hankkeet verrattuna edelliseen vuoteen nostivat tuloja huomattavasti. Palkkamenoissa säästettiin yhden osa-aikaeläkkeellä olleen johdosta. Rakennusvalvonnan ja piirustusarkiston muutto nostivat vastaavasti muita toimintamenoja.

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	9	1	10

YMPÄRISTÖTOIMI

Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena on edistää elinympäristön terveellisyttä ja viihtyisyyttä sekä luonnon ekologista monimuotoisuutta ja kestäväää kehitystä. Toimialaan kuuluvat ympäristönsuojelu, terveydensuojelu, elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto.

Toimintamenot ja – tulot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	400		400	453	+53
Toimintakulut	-1387	-43	-1430	-1406	+24
Toimintakate	-987	-43	-1029	-953	+77

Sisältää 200 000 euron määrärahan ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin varautumiseen.

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	17	1	18
Määräaikaiset	1		1

501 YMPÄRISTÖNSUOJELU

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu huolehtii kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelutehtävistä kuten ympäristönsuojelu-, jäte- ja vesilain mukaisista tehtävistä.

Tavoitteiden toteutuminen

Yksikkö tekee päätöksiä lupa- ja ilmoitusasioissa, tekee tarkastuksia sekä antaa neuvontaa ja opastusta ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti. Ilmanlaadun seurantaa jatkettiin yhdessä toiminnanharjoittajien kanssa.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Kaupungin ympäristöraportti tehdään vuosittain	Tehdään ympäristöraportti 2016	Tiedot kerätty. Aineisto julkaistaan ympäristöraportissa 2016-17
Ilmanlaadun jatkuvatoiminen seuranta	Mittausten ajallinen kattavuus vähintään 85 %	Mittausten ajallinen kattavuus 95 %

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Viranomaistehtävien hoitaminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla.	Valvontasuunnitelman toteutumisaste	Toteutumisaste 40 %

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	96		96	93	-3
Toimintakulut	-341	-37	-378	-365	+13
Toimintakate	245	37	282	272	+10

503 TERVEYSVALVONTA YHTEISTOIMINTA-ALUE

Toiminta-ajatus

Terveysvalvonta vastaa terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakka- laeissa kunnalle säädetyistä tehtävistä Vaasan ja Laihian muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminta perustuu vuosittain laadittavaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan, joka perustuu valtion asettamiin valvontatavoitteisiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtäviin kuuluu mm. ilmoitusten ja hakemusten käsittely, lausuntojen antaminen, valitusten käsittely, epidemioiden selvittäminen, asumisterveysasiat sekä asiakkaiden neuvonta ja ohjaus.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Viranomaistehtävien hoitaminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla.	Valvontasuunnitelman toteutumisaste	Toteutumisaste 67 %
Uhkaavat asiakastilanteet	Tapausten kirjaaminen, seuranta ja mahdolliset lisätoimenpiteet	Ei toteutuneita uhkatilanteita

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	137	-	137	170	+33
Toimintakulut	-502	-6	-509	-488	+21
Toimintakate	-365	-6	-372	-318	+54

504 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO YHTEISTOIMINTA-ALUE

Toiminta-ajatus

Eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautisesta saatavuudesta. Päivystysaikana palvelut järjestetään Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin ja Laihian muodostamalla päivystysalueella.

Eläinlääkintähuolto vastaa myös eläinsuojelulain valvonnasta, ennaltaehkäisevästä eläinlääkintätyöstä, tarttuvien tautien vastustuksesta, kunnan velvollisuudesta huolehtia irrallaan tavattujen lemmikkieläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä.

Tavoitteiden toteutuminen

Vaasan toimipisteessä ajanvarauspotilaita oli 1499 kpl ja päivystyspotilaita oli 439 kpl. Laihian toimipisteessä pieneläinkäyntejä oli 1272, suureläinkäyntejä oli 219 ja päivystyspotilaita oli 163.

Eläinsuojelutarkastuskäyntejä tehtiin yhteensä 87 kpl, joista 71 epäilyyn perustunutta eläinsuojelukäyntiä ja 16 ilmoituksenvaraisen toiminnan tarkastusta.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteutuma
Peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautinen saatavuus	Poikkeamat palvelun saatavuudessa	Ei poikkeamia
Uhkaavat asiakastilanteet	Tapausten kirjaaminen, seuranta ja mahdolliset lisätoimenpiteet	Ei toteutuneita uhkatilanteita

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Toteutuma 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	167		167	190	+23
Toimintakulut	-343		-343	-353	-10
Toimintakate	176		-176	-163	+13

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tekninen lautakunta huolehtii kaupungin maaomaisuudesta ja sen kehittämisestä, asuntotoimen tehtävistä, paikkatietopalveluista, kiinteistönmuodostuksesta, kunnallisteknisistä palveluista, kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämisestä ja toimii lainsäädännön mukaisena viranomaisena edellä mainituissa asioissa sekä huolehtii kaupungin teknisistä palveluista, siivouspalveluista ja ruokapalveluista. Tekninen lautakunta toimii lisäksi tielautakuntana ja joukkoliikenneviranomaisena.

Toimintakulut ja –tuotot

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	44 803	186	44 989	44 384	-604
Toimintakulut	- 43 210	-1 373	-44 584	-43 252	1 332
Toimintakate	1 593	-1 187	405	1 133	728
Poistot	-746	-8	-754	-10 426	-9 672

510 YHTEISPALVELUT

Yhteispalvelut –tulosityksikön kautta hoidetaan tehokkaasti teknisen toimen keskitettyjä kustannuksia. Se on yksi teknisen toimen ohjaustyökalu. Lisäksi teknisen lautakunnan kustannukset ovat budjetoituna Yhteispalveluissa.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	5	0	5	4	-1
Toimintakulut	-248	-83	-331	-300	31
Toimintakate	-244	-83	-326	-296	30
Poistot				-3	-3

511 KIINTEISTÖTOIMI

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on:

1. Vaasan kaupungin maapoliittisten linjausten valmistelu ja maapolitiikan toteuttaminen.
2. Vaasan kaupungin maa- ja vesialueiden hallinta, hankinta ja luovutus.
3. Vaasan kaupungin asunto-olojen kehittäminen ja asumiseen liittyvät viranomaistehtävät.
4. Paikkatiedon kehittäminen ja kartastotehtävät.
5. Kiinteistönmuodostus- ja mittaustehtävät sekä kiinteistörekisterin pito.

Tulosalue jakaantuu neljään tulosityksikköön: tonttipalvelut, asumispalvelut, paikkatietopalvelut sekä kiinteistö- ja mittauspalvelut

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupunki omisti vuoden lopussa maa-alueita n. 6500 ha ja vesialueita n. 2100 ha. Uusia maa-alueita hankittiin 160 ha. Kaupungin omistamiin maa-alueisiin kohdistuvia vuokrasopimuksia oli vuoden lopussa 3793 kpl. Pientalotontteja oli vuoden aikana haettavana yhteensä noin 100 kpl, joista noin 40 kpl Vähänkyrön alueella. Asuintontteja myytiin 7 kpl ja uusia asuintontteja koskevia vuokrasopimuksia tehtiin 38 kpl. Varauksia kerros- ja rivitalotontteihin sekä yritys- tai palvelutalotontteihin tehtiin 21 kpl. Maankäytösopimuksia allekirjoitettiin 2 kpl, muita kaavoitukseen liittyviä yhteistyösopimuksia 15 kpl. Pilaantuneita maa-alueita tutkittiin tai kunnostettiin viidessä eri kohteessa, rakennuksia purettiin kahdessa kohteessa. Perustehtäviensä ohella tonttiyksikkö on aktiivisesti osallistunut mm. linja-autoaseman, Ravilaakson, Suurteollisuusalueen sekä Etelä-Klemetilän laajoihin kaupunkikehittämishankkeisiin.

Kaupunginhallitus hyväksyi Ravilaakson alueen asunto- ja maapoliittiset tavoitteet ja toteutuskeinot 23.10.2017. Asuntomarkkinoiden seuranta on parannettu asuntomarkkinakatsauksella, joka ilmestyy kaksi kertaa vuodessa. Jälkiasennushissien avustuksista on tiedotettu aktiivisesti. Asumiseen liittyviä viranhaltijapäätöksiä tehtiin vuoden aikana 329 kpl. Kaupungin huono-osaisten asuinalueiden segregaatiokehityksen lieventämiseksi asuntopäällikkö hallinnoi kolmivuotista ESR-hanketta Osallisuuden askeleet työllistymispoluille (OSAT). Hankkeen tavoitteena on syrjäytymisvaarassa olevien työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn edistäminen sosiaalisen osallisuuden, yhteisöllisyyden ja yhteisöissä aktivoitumisen keinoin hankkeen kohdealueilla.

Paikkatietoyksikköön hankitulla UAV-kopterilla tehtiin useita ilmakuvauksia, joista 13 kohdealueen ortokuvat ladattiin kaupungin internet-karttapalveluun. Kiinteistöveroprojekti päätettiin ja jatkotyö sulautettiin kaupunkiorganisaation eri vastuualueille. Verottajan tietoon kahden ensimmäisen vuoden aikana toimitettujen korjaustietojen arvioitiin tuottavan noin 350 000 € vuositulon. Yksiköstä on oltu mukana konsultoimassa etenkin hulevesijärjestelmän ja nettibussiaikataulujen käyttöönottoa. Paikkatietojärjestelmän käyttämisestä atk-osaston palvelintietokoneista kaksi kolmesta vaihdettiin virtuaalisiin palvelimiin.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut on perinteisen kiinteistönmuodostuksen ja muun kaupunkimittauksen ohella keskittynyt kiinteistörekisterin laadun parantamiseen tähtääviin toimenpiteisiin kuten lohkomattomien yleisten alueiden selvityksiin ja muodostamisiin sekä toimitusten läpimenoaikojen lyhentämiseen. Lisäksi on käynnistetty selvitys toimenpiteiden sähköistämisestä.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kaupunkistrategiaa ja kuntataloutta tukeva maapolitiikka.	Aktiivinen maanhankinta. Kysyntää vastaava tonttitarjonta Energia- ja ilmasto-tavoitteiden edistäminen maapolitiikan keinoin	Hankittu 159,67 ha. Toteutunut. Energia- ja ilmasto-ohjelmaa tukevat maapoliittiset keinot valmisteilla. Sisällytetään maapoliittisen ohjelman päivitykseen vuonna 2018.
Kaupunkistrategiaa tukeva asuntopolitiikka	Laaditaan asuntopolitiittinen strategia Asuntomarkkinoiden seurannan parantaminen Hissirakentamisen edistäminen	Asuntopolitiittinen strategiatyö aloitettu ja KV:n käsittelyyn 2018. Asuntomarkkinakatsauksia laadittu 2 kpl / vuosi. Hissiavustuksista on tiedotettu aktiivisesti.

Kehitysedellytyksiä edistävä, tehokas paikkatietojärjestelmä	Laaditaan kaupungin paikka-tietostrategia	Suunnitteilla. Viedään 2018 valtuustokäsittelyyn.
	Uuden teknologian käyttöönotto	UAV-kopteri on otettu käyttöön.
	Aineistojen laadun parantaminen	Kiinteistöveroprojektin yhteydessä korjattu virheellistä rakennus- ja kiinteistötietoa.
Kaupunkirakentamisen mahdollistava tehokas ja oikea-aikainen kaupunkimittaus	Kiinteistöjärjestelmän laadun parantaminen	Lohkomattomien yleisten alueiden muodostamista jatkettiin. Yleisiä alueita lohkottiin 60 kpl.
	Toiminnan tehostaminen uudistamalla mittauskalustoa	Mittauslaitteistoa päivitetty ja uusittu tarpeen mukaan.
Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Vuokraehtojen valvonnan parantaminen	Maanvuokralaskutuksen aktiivinen seurata ja sopimusten irtisanomiset.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut:

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupungin omistama maapinta-ala, ha	6161	6200	6350	6500
Maanvuokrasopimukset, kpl	3717	3760	3800	3793
Maanhankinta, ha/v	45	40	100	159,67
Maankäyttösopimukset, kpl/v	3	5	5	2
Tontinluovutus, kpl/v	96	73	80	66
• Vuokraus	61	51	60	50
• Myynti	35	22	20	16
Asuntopäätökset, kpl/v				
• Korjaus-, energia- ja hissiavustukset	54	13	50	13
• Vuokra- ja asumisoikeusasiat	380	354	350	316
Muodostettuja tontteja, kpl/v	155	40	100	63
Rakennusvalvontamittaukset, kpl/v	490	494	550	478
Asiakastyytyväisyys (asteikolla1-5)	4,76	4,88	> 4	4,5
Työtyytyväisyys (asteikolla 1-5)	-	3,88	>= 2016	Kyselyn tulos saadaan 3/2018

Talouden toteutuminen

Tulosalueen budjetoiduista menoista toteutui noin 88,7 %¹ ja tuloista 100,5 %. Toimintakate oli 104,3 %. Taloudellinen tulos oli siten erittäin hyvä.

Tonttiyksikössä kiinteän omaisuuden myyntivoittoja toteutui n. 2,722 milj.€ (tavoite 2.500 milj.€), maanvuokratuloja 8,126 (tavoite 8,250 milj. €). Pysäköintipaikkojen vapaaksi ostoista kirjautui noin 0,5 milj.€ tulot.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	12 044	3	12 047	12 110	63
Toimintakulut	-2 496	-401	-2 896	-2 568	328
Toimintakate	9 548	-397	9 151	9 541	391
Poistot				-227	-227

1) Menoissa mukana pilaantuneiden maiden kunnostuskustannus.

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	28	2	30
Määräaikaiset	1	-	1

512 KUNTATEKNIikka

Toiminta-ajatus

Kuntatekniikka huolehtii liikenteen, liikenneväylien, viheralueiden, metsien, torin, hulevesien ja muiden yleisten alueiden sekä venesatamien suunnittelusta, rakennuttamisesta tai rakentamisesta ja ylläpidon järjestämisestä. Lisäksi Kuntatekniikka toimii sekä joukkoliikenne- että vesihuoltoviranomaistehtävissä. Poliisipiirin päällikön alaisena toimiala huolehtii kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta. Toimialan tehtävänä on vuokrata katualueita rakentamistarkoitukseseen ja myöntää kaivulupia. Kuntatekniikka on bruttobudjettisyyskunta.

Kuntatekniikka jakaantuu seuraaviin tulosyksiköihin: Liikennesuunnittelu, Kunnallistekniikan suunnittelu, Rakennuttaminen, Viheralueyksikkö, Alueiden ylläpito, Viranomaisyksikkö ja Logistiikan kehittäminen (liitettiin tulosalueeseen 1.10.2017).

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Liikenneturvallisuuksuunnitelman noudattaminen	Tiedot henkilövahingoista ja onnettomuuksista saadaan myöhemmin.
Toimiva joukkoliikenne	Joukkoliikennesuunnitelman noudattaminen	Matkustajamäärät: 1 232 235 kpl (2017) 1 197 093 kpl (2016)
Viihtyisä ja turvallinen ympäristö	Hoitoluokitusten mukaiset toimenpiteet	Palautteet käsitelty

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritukset ja tunnusluvut

Suunnittelu	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Keskustan kehän ylittää keskimäärin - autoja/arkivrk	110 300	106 300	106 050	107 000	110 000	107 000
Liikenneonnettomuudet (kpl)						
- onnettomuudet yhteensä	425	429	358	346	340	tiedot
- omaisuusvahingot	373	358	297	294	300	saadaan
- henkilövahingot	51	64	59	51	40	myöhemmin
- kuolemaan johtaneet onnettomuudet	1	7	1	1	0	4
Paikallisliikenne						
- linjojen lkm/arkivrk	14	22	22	22	22	22
- km/arkivrk	3 500	4 000	4 000	4 500	4 500	4 500
- arvonlataukset €				130 000	0	385 123
Liikennevaloilla ohjatut liittymät kpl	49	50	51	52	53	53
Kunnallistekniset suunnitelmat						
- laadittu lkm	45	34	35	35	40	19
Kaivulupa-anomukset lkm	61+169	59+181	45+112	50+130	50+160	35+184

Rakennuttaminen	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Katurakenteet m ²	68 841	47 078	21 636	16 775	30 000	30 930
Pyörätiet/jalkakäytävät m ²	27 028	11 827	2 943	14 550	10 000	11 948
Katuvalaistus						
- suunnitelmat lkm	32	25	25	21	25	28
- valaisimien lkm	15 414	15 642	15 800	16 065	16 200	16 450

Pysäköinti	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Maksulliset pysäköintipaikat						
- ydinkeskustassa	832	938	1 160	1 200	1 200	1 200
- tulot maksullisista pysäköintipaikoista 1 000 €	842	841	850	821	860	855
Virheellinen pysäköinti						
- maksukehotukset kpl	19 369	13 382	14 218	12 767	14 000	14 256
- virhemaksutulot 1 000 €	774	562	589	564	600	611
Alueiden ylläpito	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kadut ja erilliset kevyen liikenteen väylät						
- kunnossapidettävät km	533	548	552	554	564	560
- hoitokustannukset €/km	5 787	6 036	5 728	5 523	5 730	5 600
Venepaikat						
- paikkoja lkm	1 974	2 101	2 050	2 051	2 050	2 018
- vuokrattuja	1 720	1 750	1 700	1 566	1 700	1 597
- vuokratulot 1000 €	193	204	228	236	240	230

Viheralueyksikkö	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupungin metsäpinta-ala ha	3 800	3 800	3 860	4 000	4 000	4 050
Yleiset leikkipuistot, kpl	78	78	78	80	80	82
Lähiliikunta-alueet, kpl	4	4	4	4	4	4
Puistot A1-A3 hoitoluokka, ha	150	150	152	153	153	155

Kuntatekniikka	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Asiakastytyväisyys (asteikolla 1-5)	4,09	4,21			4,0	
Työtyytyväisyys (asteikolla 1-5)	-	3,61		3,7	3,6	

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Omaisuuksien hallinta	Korjausvelka ei kasva	Korjausvelka on kasvanut 71 M€ (68,8 M€ 2016)

Talouden toteutuminen

Kuntatekniikan kehityksen sisäiset menot toteutuivat 100,1 % ja tulot 99,5 %. Hulevesimaksutuloihin budjetoitu 700.000 € jäi toteutumatta hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen vuoksi. Investointeihin käytettiin 10,3 M€ (6,8 M€ 2016), joista uusinvestoinnit 4,2 M€, saneeraukset 3,8 M€ ja muut 2,3 M€. Katuomaisuuden arvo on 226 M€ ja laskennallinen kuntovaje on 71 M€.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	8 014	134	8 148	8 111	-37
Toimintakulut	-16 989	-909	-17 898	-17 909	-11
Toimintakate	-8 975	-775	-9 750	-9 798	-48
Poistot				-9 344	-9 344

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	91	5	96
Määräaikaiset	5		5
Työllistetyt	1	11	12

514 LOGISTIIKAN KEHITTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Tulosalueen toiminta-ajatuksena on kehittää Vaasan seudun logistiikkaa siten, että alueen teollisuudelle on tarjolla taloudellisesti ja toiminnallisesti kilpailukykyisiä logistisia vaihtoehtoja nykyisille kumipyöräkuljetuksille. Kehityksen tulee tapahtua siten, että teollisuuden raaka-aine ja valmiiden komponenttien kuljetuksiin käytetään tulevaisuudessa mahdollisimman laajamittaisesti joko meri- tai rautatiekuljetusta. Kuljetusten tehokkuus ja kokonaistaloudellisuus ovat aina ensisijaisena tarkastelun kohteena logistiikkaa suunnitellessa. Kvarken Ports Ltd ja Vaasan kaupungin sopimuksen mukainen toiminta (landlord).

Tavoitteiden toteutuminen

Rautatie:

- Reininkadun ratapihan ja eteläisen satamaraiteen kunnostussuunnitelmat, sekä kustannusarviot valmistuivat 2017. Tarkoituksena on uusia sataman eteläinen urakisko-osuus 2018 ja Reininkadun ratapiha 2019. Kustannusten säästämiseksi pyritään hankkimaan kaikki kiskomateriaali Reininkadun ja eteläraiteen tarpeeseen yhdellä kuljetuksella 2018.
- Reininkadun ratapihan ja sataman eteläinen rataosuus asetettiin liikennöintikieltoon 2017, koska raiteiden nykyinen kunto ei mahdollista liikennöintiä ennen korjaustoimenpiteitä.

Satama-alue:

- Sorapohjainen aidattu varastointikenttä valmistui Sahakadun ja Moottorikadun kulmaukseen. Aluetta on käytetty tuulivoimakomponenttien välivarastointiin.
- Kunnostettu Rahtitien sataman puoleinen erikoiskuljetusreitti raskaiden kuljetusten vaatimalle kestävyydelle. Poistettu Rahtitien ja Moottorikadun väliseltä alueelta esteitä, jotta yli 70 metriä pitkät kuljetukset onnistuvat.
- RORO1:n vanha matkustajatunneli purettu. Uusia komponentteja valmistettu ja uuden maihinkäyntisillan suunnittelu valmistui. Loput matkustajasillan komponentit valmistuvat alkuvuodesta 2018, jolloin uusi matkustajaputki käytössä kesään 2018 mennessä.
- Wasa Line:n henkilöautojen kaistasuunnittelu valmistui ja hanke toteutetaan keväällä 2018. Muutoksen tarkoituksena on eriyttää henkilöautojen tarkistus- ja odotuskaistat raskaan liikenteen alueelta ja samalla saada laivattavat henkilöautot satama-alueelle estämästä muuta liikennettä Reininkadulla.

Meriväylä ja Vaskiluodon satama-allas:

- YVA-tarveharkintapyyntöä liittyvä dokumentointi valmis. Tarveharkintapyyntöä koskeva dokumentaatio esitellään ELY:lle alkuvuodesta 2018.

Talouden toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	1 221	0	1 221	1 057	-164
Toimintakulut	- 599	-3	- 601	-310	291
Toimintakate	622	-3	620	747	127
Poistot	-310		-310	-394	84

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	1		1

515 VAASAN TEKNISET PALVELUT

Toiminta-ajatus

Tulosalue vastaa Vaasan kaupungin omistaman kone- ja kuljetuskaluston hankinnasta, ylläpidosta ja hallinnasta. Lisäksi tulosalueelle on annettu hoidettavakseen erityisryhmien oppilaskuljetus sekä varastotoiminta. Perusajatuksena on tuottaa asiantuntevaa ja hinnaltaan kilpailukykyistä sekä asiakkaan prosessia tukevaa korjaamo-, kuljetus- ja varastopalvelua. Tulosalue jakaantuu seuraaviin yksiköihin: keskuskorjaamo, kuljetustoimisto, keskusvarasto sekä hallinto.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Toiminnan sopeuttaminen	Kone-, kuljetus- ja verstaspalvelujen keskittäminen	Kuljetuspalvelut siirtyy 1.4.2018 TeeSe Botnia Oy:öön. Verstaspalvelujen keskittämisestä tehdään selvitys konsulttityönä.

Valtuustoon nähden sitovana taloudellisena tavoitteena oli tasapainoinen talous. Tulosalue toimii ylivuotisessa netossa ja rahoittaa tuloksellaan kalustoinvestoinnit. Investointimäärärahalla hankittiin kaksi pienoisbussia, kaksi henkilö- sekä kuusi pakettiautoa, kevyt kuorma-auto sekä keskuskorjaamolle nelipilarinosturi. Toimintavuosi oli työllisyysasteeltaan hyvä.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Varaston kiertonopeus	8,2	10,8	≥ ed.vuonna	12,9
Korjaamon työtilaukset, lkm	1483	1482	≥ ed.vuonna	1221
Kuljetettavat koululaiset, lkm	221	189	188	182
Liikevaihto, €	7 600 000	7 200 000	7 300 000	7 100 000
Liikevaihto / hlö, €	189 000	186 000	187 000	190 000
Toimintakate, €	581 500	593 400	558 100	450 000
Nettoinvestoinnit, €	436 000	438 600	475 000	424 300

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Kone- ja laiteinvestointien hajanaisuus kaupungilla	Parannetaan ohjattavuutta ohjeistuksin ja tarvittavin päätöksin.	Ei toteutunut
Tulojen hallinta: sisämarkkinoiden rajallisuus ja hintojen tarkistamisen mahdottomuus	Yhtenäiset prosessit keskitetään kaupungilla ja tämän myötä kustannukset pienenevät. Tuotannollisten tukipalvelujen organisointi.	Organisointityö kesken; osa yhtiöitetään ja osa keskitetään,

Talouden toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Arviointikriteeri/mittari	Tavoitteen toteutuma
Talous tasapainossa	Tulos- ja rahoituslaskelma	Vuosikate 519 787 € Tilikauden tulos 78 002 €. Kalustoinvestoinnit 453 617 € Rahoitusjäämä 94 281 €. (kumulat 219 224. €). Nettolaskelmat esitetty sivulla 192.

Toimintatuotoissa poikkeamaan vaikutti myynti- ja vuokratuottojen jääminen alle arvion. Toimintakulujen alittuminen johtui pääasiassa säästöistä henkilöstökuluissa. Lisäksi keskuskorjaamon ja keskusvaraston tarvikehankinnat jäivät alle arvion, mikä vaikuttaa myös tuloihin. Tulosalue saavutti asetetun säästötavoitteen. Taloudelliset tavoitteet toteutuivat.

	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017	Poikkeama (vaikutus tulokseen)
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	4 101	7	4 108	3 887	-221
Toimintakulut	-3 543	-10	-3 554	-3 311	242
Toimintakate	558	-3	554	575	20
Poistot	-410		-410	-408	2

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	31	1	32
Määräaikaiset	3	-	3
Työllistetyt	-	1	1

516 VAASAN SIIVOUSPALVELUT**Toiminta-ajatus**

Vaasan Siivouspalvelut vastaa kaupungin kiinteistöjen ja toimitilojen siivouksesta tuottaen siivous- ja oheispalveluja omana työnä ja ostopalveluna eri hallintokunnille. Tavoitteena on huolehtia kiinteistöjen kunnosta koko elinkaaren ajan. Kaupungin strategian mukaisesti kuntalaisille halutaan tarjota turvallinen elämä sekä laadukas palvelu puhtaassa, virikkeellisessä ja sosiaalista pääomaa kehittävässä ympäristössä. Vaasan Siivouspalvelut haluaa omalta osaltaan olla kehittämässä ja turvaamassa kaupungin työntekijöille sekä asukkaille turvallisen ja puhtaan työskentely- sekä asiointiympäristön.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Turvallisuuden, viihtyvyyden ja ympäristön laadun kehittäminen Siivouspalvelujen palvelustrategia painottaa puhtaan ja turvallisen työ- sekä asiantyöympäristön tärkeyttä kaupungin työntekijöille ja asukkaille Siivoojan toimenkuvaan oppilaitoksissa ja päiväkodeissa kuuluu puhtaanapidon lisäksi oheiskasvattajan rooli	Palvelukuvauksen, siivoussopimusten ja siivoustyömäärämitoitusten kehittäminen. Sisäilmatyöryhmään osallistuminen, vaikuttaminen Tiivis yhteistyö asiakkaiden kanssa ja asiakaspalaverit	Palvelukuvaukset ja palvelusopimukset päivitetty. Siivouskohteita mitoitetaan säännöllisesti siivoustyömääräohjelmalla, laatukierrokset INSTA 800-ohjeistuksen mukaan aloitettu. Siivouspalvelujohtaja mukana sisäilmaryhmässä. Asiakaspalautteet kerätty, ka 4.7
Palvelut toteutetaan kustannustehokkaasti Talous tasapainossa	Siivouksen kustannusten vertailu valtakunnallisesti sekä alueellisesti, kaupungin siivoustoimien yhdistyminen Tasapainoinen talous	m²/h, €/m²/vuosi Siivouspalveluilla maan keskiarvoon nähden korkeampi siivoustehokkuus Toiminnan ja talouden seuranta raportoinnin avulla. Nettolaskelmat esitetty sivulla 192.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vaasan Siivouspalvelut on nettoyksikkö, johon sovelletaan ylivuotista nettositovuutta. Tulosalue panosti vuonna 2017 ammattitaitoisen työvoiman saantiin sekä asiakastytytyvyyteen ja henkilöstön työtyytyväisyyteen. Sosiaali- ja terveystoimen puhtaanapidon siirtyminen osaksi Siivouspalveluja toi myös uusia haasteita toimintaan. Työkohteissa jatkettiin kehittämistä kevyempiin siivoustyömenetelmiin, investointi-rahoituksen avulla Siivouspalveluihin hankittiin istuen ohjattavia yhdistelmäkoneita, joiden avulla pystytään vaikuttamaan mm. sairauspoissaolojen määrään.

Ulkopuolisiin palveluntarjoajiin verrattuna Vaasan Siivouspalvelut on kilpailukykyinen yksikkö, kun ylläpidetään realistinen siivoustehokkuus ja huomioidaan tilankäyttäjien hyvinvointi ja kiinteistöjen sisäilman tuomat haasteet. Yhteistyötä ulkopuolisten siivouspalveluliikkeiden kanssa on jatkettu tilaamalla työ palveluliikkeiltä silloin, kun se on ollut kaupungin kannalta taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevää

Siivouspalvelut toimii tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa ja on mukana yli kuntarajojen toimivassa esimies-ryhmässä. Siivouspalvelut osallistuu myös valtakunnalliseen tilaaja-tuottaja foorumiin.

Keskeiset toimintaa ja taloutta kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut:

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Siivouspinta-ala	251 210	256 000	256 000*	290 000
Siivoustehokkuus, keskiarvo, m ² /h				
- koulut, yleissivistävät (Vähäkyrö)	251 (Vähäkyrö 129)	250 (Vähäkyrö 200)	250 (Vähäkyrö 200)	250 (Vähäkyrö mukana)
- ammatilliset	380	380	380	380

oppilaitokset	346	346	346	340
- toimistot	120	120	120	120
- päiväkodit				
Asiakastytyväisyys	4,34	4,3	4,3	4,7
Työtyytyväisyys	-		4,0	kysely kesken

*ei huomioitu sosiaali- ja terveystoimen kohteita

Tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Siivoustkustannukset ka €/m ² /vuosi				
- koulut (yleissivistävät)	16,03		16,00	16,00
- ammatilliset oppilaitokset	8,19		8,19	8,19
- toimistot	11,97		11,50	11,45
- päiväkodit	27,00		25,00	25,00

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Sosiaali- ja terveystoimen siivouksen yhdistäminen Vaasan Siivouspalveluiden alaisuuteen	Neuvottelut ja päämäärä yhteistyössä, aikataulutettu muutostyö, tiedottaminen kaikille osapuolille	Sosiaali- ja terveystoimen siivous siirtynyt Vaasan Siivouspalveluiden alaisuuteen
Ammattitaitoisen työvoiman rekrytointi vaikeaa	Yhteistyö oppilaitosten kanssa, oppisopimuskoulutus sijaisten perehdytys, alan markkinointi, kaupungin siivouspalveluiden yhdistäminen	Laitoshuoltajien ammattitutkinnon suorittaneita oppisopimuksella 4 henkilöä, verkostoituminen valtakunnallisesti.
Mielikuvat ostopalvelun hintojen edullisuudesta	Kustannustehokkuus, konkreettisten esimerkkien esilletuominen, sisäilmaryhmässä toimiminen aktiivisesti, laatukierrokset kohteissa	Kustannusvertailut ja laatukierrokset INSTA 800 mittaus- ja arviointijärjestelmän mukaan aloitettu, asiakastytyväisyyskyselyt
Palvelun hinta ei kata kustannuksia	Todellisen kustannustason selvittäminen hinnoittelun perusteeksi, laskutuksen kehittäminen, hinnankorotuslupa	Todellisen kustannustason selvittäminen hinnoittelun perusteeksi
Talousasioiden hallinta	Talousprosessien läpikäynti (projekti Siivouspalvelujen toiminta- ja tietojärjestelmän uudistamisprojekti 1.6.2016 - 31.3.2017) ja vienti IMS-toimintajärjestelmään, laskutuksen yhdistäminen Haahtela-tietojärjestelmään, henkilövastuutukset	Taluspäällikkö osa-aikaisesti, siivouslaskutus Haahtela-järjestelmän kautta (kohteissa, jotka Haahtela-järjestelmässä).
Sopimusten hallinta	Laskutuksen siirtäminen Haahtelaan, sopimusten siirtäminen Siivouspalveluiden IMS-toiminnanohjausjärjestelmään	Laskutus siirtyi Haahtela-vuokralaskutuksen yhteyteen. IMS toiminnanohjausjärjestelmä tauolla.

Työssäjäksäminen ja sairauspoissaolojen hallinta	Riskienkartoitukset kohteissa meneillään vuosien 2014-2016 aikana (AVI), kaupungin siivoustoimien yhdistäminen, ammattitaitoisen työvoiman rekrytointi mahdolliseksi, ergonomia-koulutukset, yhteistyö työterveyden kanssa	Yhteistyöprojektit lähikuntien kanssa, VARTU-keskustelut ja sairauspoissaolojen seuranta, kaupungin siivoustoimien yhdistäminen. Riskikartoitukset loppusuoralla.

Talouden toteutuminen

Tuottojen arvioinnissa haasteita tuotti 1.1.2017 sosiaali- ja terveystoimen siirtyminen osaksi Siivouspalveluja. Sosiaali- ja terveystoimen yksiköiden toiminta on erilaista kuin kaupungin nettoyksikössä, keskustelua herätti mm. saniteettitarvikkeiden hankintakustannukset sekä siivoustilojen vuokrakustannukset, jotka vaikuttivat talouden toteumaan.

Suurin ylitys syntyi palvelujen ostoissa 131 677 €, missä siivouspalvelujen ostot ylittivät budjetin n. 200 000 €:lla. Siivouspalveluja ostettiin kilpailutetuilta yksityisiltä palveluliikkeiltä sairauslomasijaisuuksiin, koska Siivouspalveluissa ei ole sijaispoolia. Sijaispooli pitkällä tähtäyksellä säästää kustannuksissa. Myös pesulapalvelut sekä muut pienemmät kuluerät ylittivät budjetin, mutta vastaavasti sisäisissä palveluissa jäätin alle budjetoidun.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	6 348	28	6 375	6 372	-4
Toimintakulut	-6 384	-22	-6 406	-6 559	-153
Toimintakate	-36	6	-30	-188	-157
Poistot		-8	-8	-11	-3

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	128	25	151
Määräaikaiset	10	4	14
Työllistetyt		2	2

517 VAASAN RUOKAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Vaasan Ruokapalvelut tuottaa tarkoituksenmukaisella ja taloudellisella tavalla hyvää, maistuvaa ja asiakkaan terveyttä edistävää ruokaa Valtion ravitsemusneuvottelukunnan uusien ravitsemussuositusten mukaisesti kaikissa asiakasryhmissä. Ruokapalvelut antaa virtaa päivittäin vaasalaisten hyvän elämän arkeen.

Vaasan Ruokapalvelujen arvot ovat turvallisuus ja luotettavuus. Vaasan Ruokapalvelut tarjoaa maukasta energiaa lautasella.

Tavoitteiden toteutuminen

Vaasan Ruokapalvelujen asiakkaiden toiminallisia muutoksia on ollut vähemmän ja tulevista muutoksista on saatu ennakkoon tieto. Fyrrykartanon palveluasumisyksikön keittiö ja Metsäkallio B –päiväkodin palvelukeittiö aloittivat toimintansa tammikuussa. Varhaiskasvatus on keskittänyt toimintaa heinäkuussa ja lomien aikana 5-6 päiväkotiin. Tieto päivystävistä päiväkodeista tulee niin ajoissa, että ruokapalvelut on voinut samalla toteuttaa tehokkaampaa lomasuunnittelua ja välttää

sijaisten käyttöä. Samalla lomien aikana ruoan valmistuksen keskittämistä on jatkettu yhteen aluekeittiöön.

Palveluasumisyksiköiden ja terveyskeskusten vuodeosastojen tulot jäivät -160 000 € alle talousarvion. Tämä johtui siitä, että Fyrrykartanon palveluasumisen asiakaspaikat olivat vajaatäytöllä ja välitystuotteiden myynti osastoille supistui ruokalistamuutoksista johtuen. Vaasan kaupungin työntekijämäärän pienenemisen johdosta henkilöstöruokailun tulot jäivät - 67 000 € alle talousarvion.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Asiakaslähtöiset palvelut Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyden ylläpitäminen vaikka valmistavia keittiöitä vähennetään. Asiakastyytyväisyyskyselyiden keskiarvo asteikolla 1-5 on 3,75 tai sitä parempi	Varhaiskasvatus ka 3,46 Peruskoulut ka 3,2 Toinen aste ka 3,3 Palveluasuminen ka 3,66 Henkilöstöruokailu ka 3,45
Työtyytyväisyys	Työyhteisökyselyn tulosten parantaminen. Työyhteisökyselyn tuloksen keskiarvo asteikolla 1-5 on 3,6 tai sitä parempi.	Työhyvinvointikyselyn 2016 tulokset saatiin huhtikuussa 2017 ruokapalvelujen keskiarvo oli 3,94

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ateriamäärä, laskennallinen	3 601 384	3 645 108	3 360 246	3 567 398
Ateriamäärä, laskenn. / htv	24 399	24 124	21 820	23 704
Henkilötyövuodet	147,6	151,1	154	150,5
Henkilöstömäärä, koko- ja osa-aikaiset keskimäärin	175	166	168	169
Keittiöitä yhteensä	50	47	48	50
- joista valmistuskeittiöitä	16	12	13	13
Ostopalvelukeittiöitä	1	1	1	1
Toimintatuotot / henkilötyövuosi €	87 683	87 401	84 872	85 344
Toimintakulut / henkilötyövuosi €	-87 327	-82 184	-84 631	-81 681
Materiaalikulut / ateria (laskenn.) €	-1,16	-1,10	-1,21	-0,98
Toimintakulut ilman vuokria / ateria (laskenn.) €	-3,05	-2,93	-3,39	-2,99
Toimintakulut / ateria (laskenn.) €	-3,52	-3,38	-3,88	-3,45

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Palvelusopimukset	Neuvottelut ja päivittäminen	Sopimusten päivittäminen aloitettu ja sovitetaan tulevalle yhtiölle
Koneiden ja laitteiden korjaus ja huolto	Korjaus ja huolto sopimusten mukaiseksi	Metos ja talotoimi jatkavat neuvotteluja
Elintarvikekustannusten nouseminen	Sopimustoimittajien hinnan korotukset alle 2 %	Elintarvikkeiden hinnat eivät nousseet odotetusti
Palveluiden oikea hinnoittelu	Kustannuslaskelma ja kysynnän ennakointi yhteistoimintaneuvotteluissa	Toimintakate on positiivinen ja sillä katetaan korot ja poistot.

Talouden toteutuminen

Ruokapalvelujen talous on tasapainossa. Nettolaskelmat esitetty sivulla 191.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio- muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös* 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	13 070	14	13 085	12 844	-241
Toimintakulut	-12 952	54	-12 898	-12 293	605
Toimintakate	118	68	187	551	-364
Korkokulut	-2		-2	-2	
Poistot	-26		-26	-39	-14
Tilikauden tulos	91		159	510	351
Toimintatulot % toimintamenoista	100,9			104,5	

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	100	33	133
Määräaikaiset	16	29	45
Työllistetyt		4	4

VAASAN SEUDUN JÄTELAUTAKUNTA

580 VAASAN SEUDUN JÄTELAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Vaasan seudun jätelautakunta on Mustasaaren, Korsnäsin, Maalahden, Isonkyrön, Vaasan ja Vöyrin kuntien yhteinen lautakunta. Jätelain mukaan kunnilla, joilla on yhteinen jätteenkäsittely-yhtiö, tulee olla yhteinen jätehuoltoviranomaisen tehtäviä hoitava elin.

Jätelautakunnan tehtävänä on hoitaa kuntien lakisääteiset viranomaistehtävät toiminta- alueellaan. Toiminta-alueen kunnat ovat yhteistyösopimuksen avulla perustaneet yhteisen jätelautakunnan. Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu esim. jätehuoltomääräyksen hyväksyminen, jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättäminen, jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen, jätemaksun hyväksyminen, jätemaksumuistutusten käsitteleminen, jätemaksujen tarkistamisesta päättäminen, jätehuoltorekisterin ylläpitäminen, palvelutasosta ja jätteenkeräyspaikoista päättäminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Jätelautakunta lähetti toukokuussa ja kesäkuussa 2017 kirjeen niille talouksille, joiden jäteastioiden tyhjennyksestä jätelautakunnalla ei ollut tietoja. Vuoden 2017 lopussa järjestettyyn jätekuljetukseen kuulumattomien kotitalouksien lukumäärä oli noin 2000. Vuonna 2018 näille kiinteistöille lähetetään uusi kirje. Tavoitteena on saada järjestettyyn jätekuljetukseen kuulumattomien kotitalouksien määrä edelleen vähenemään.

Virkamiespäätösten käsittelyaika oli pitempi v. 2017 kuin v. 2016. Käsittelyaika oli v. 2017 keskimäärin 22,5 päivää. Noin 60 % (990 kpl) kaikista v. 2017 vastaanotetuista hakemuksista saapuivat loma-aikana kesä-elokuussa, mikä osaltaan vaikutti käsittelyajan pitenemiseen.

Uudet jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 1.5.2017. Muutokset koskivat lähinnä tyhjennysvälien pidentämistä. Aikaisemmin toiminta-alue jaettiin haja-asutus- ja taajama-asutusalueisiin. Tämä jako poistettiin uusista määräyksistä koska jokaisen hakemuksen kiinteistökohtainen selvittely siitä, että sijaitseeko kiinteistö haja-asutus- tai taajama-alueella vei paljon aikaa. Tyhjennysvälin pituus määräytyy nyt kiinteistön asukasluvun mukaan. Jätehuoltomääräyksen tyhjennysvälin pidentämisen myötä monet niistä kotitalouksista, joiden tyhjennysväli aikaisemmin oli liian pitkä, kuuluvat nyt sallitun tyhjennysvälin piiriin.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Käsittelyaika, virkamiespäätökset, keskimäärin päiviä	69,4	15,7	22,5
Jätehuoltomääräyksistä käsiteltyjen poikkeuksien lukumäärä	117	1670	1682
Suoritetut tarkastukset	36	4	0

Kaupungin strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet	Arviointikriteeri/mittari	Tavoitteen toteutuminen
Jätehuollon valvontatehtävät suoritetaan lain ja jätehuoltomääräyksen mukaisesti.	Tavoitteena on ollut yhteisen jäteastiailmoitusten lisääminen. Vuoden 2017 aikana noin 867 kotitaloutta ilmoitti kuuluvansa järjestettyyn jätekuljetukseen yhteisen jäteastian kautta.	Tavoite on saavutettu, hakemusten määrä on lisääntynyt. Sama tavoite jatkuu.
Järjestettyyn jätekuljetukseen liittymättömien kotitalouksien vähentäminen.	Toukokuussa 2017 järjestettyyn jätteenkuljetukseen kuulumattomien kotitalouksien määrä oli n. 3600. Vuoden lopussa lukumäärä oli laskenut n. 2200 kotitalouteen.	Tavoite on saavutettu, määrä on laskenut. Sama tavoite jatkuu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	Yksikön keskeiset tavoitteet 2017	Tavoitteen toteutuminen
Prosessikuvaukset puuttuvat	Prosessikuvauksien laatiminen	Prosessikuvaukset on laadittu

Talouden toteutuminen

Lautakunnan kulut katetaan sopimuksen mukaisesti Ab Stormossen Oy:n laskuttamilla ns. ekomaksuilla.

	Alkuperäinen talousarvio 2017 1000 €	Talousarvio-muutokset 1000 €	Muutettu talousarvio 2017 1000 €	Tilinpäätös 2017 1000 €	Poikkeama (vaikutus tulokseen) 1000 €
Toimintatuotot	253	0	253	194	-59
Toimintakulut	-253	0	-253	-194	59
Toimintakate	0	0	0	0	0

Henkilöstötiedot

Henkilöstö 31.12.	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	1		1

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (kaupunki ilman liikelaitoksia)

Käyttötalousosaan budjetoidut tulot ja menot summataan tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosaan budjetoitavia ja siinä seurattavia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä satunnaiset erät.

Alla oleva toteutumistaulukko sisältää valmistuksen omaan käyttöön siltä osin kuin se sisältyy talousarvioon. Taulukko ei sisällä liikelaitosten tuloja eikä menoja. Liikelaitosten tilinpäätökset sisältäen toteutumavertailun on esitetty kohdassa V Liikelaitosten tilinpäätökset.

Liikelaitosten kaupungille tulouttamat korvaukset peruspääomasta sisältyvät tuloslaskelmaosaan rahoitustuottoihin.

Tuloslaskelma, kaupunki ilman liikelaitoksia	Ta 2017	Ta-muutokset	Muutettu ta	Tp 2017
Toimintatuotot	123 640 600,00	7 634 629,12	131 275 229,12	128 506 033,54
Myyntituotot	58 510 500,00	6 113 820,94	64 624 320,94	69 734 231,21
Maksutuotot	32 938 100,00	101 700,00	33 039 800,00	26 380 273,68
Tuet ja avustukset	10 249 000,00	1 362 660,66	11 611 660,66	13 746 057,13
Vuokratuotot	14 534 500,00	0,00	14 534 500,00	14 274 194,29
Muut toimintatuotot	7 408 500,00	56 447,52	7 464 947,52	4 371 277,23
Toimintakulut	-525 678 100,00	-11 750 664,93	-537 428 764,93	-526 457 752,53
Henkilöstökulut	-223 007 800,00	-1 804 251,13	-224 812 051,13	-217 354 152,98
Palkat ja palkkiot	-174 161 200,00	-1 508 506,44	-175 669 706,44	-172 555 172,90
Henkilösivukulut	-48 846 600,00	-295 744,69	-49 142 344,69	-44 798 980,08
Eläkekulut	-40 321 100,00	-275 331,48	-40 596 431,48	-37 361 084,27
Muut henkilösivukulut	-8 525 500,00	-20 413,21	-8 545 913,21	-7 437 895,81
Palvelujen ostot	-207 687 200,00	-6 703 802,41	-214 391 002,41	-211 674 508,05
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 368 500,00	-146 523,88	-19 515 023,88	-18 688 692,28
Avustukset	-24 853 000,00	-2 385 112,70	-27 238 112,70	-28 073 748,52
Vuokrat	-47 919 600,00	-723 332,98	-48 642 932,98	-48 338 899,83
Muut toimintakulut	-2 842 000,00	12 358,17	-2 829 641,83	-2 327 750,87
TOIMINTAKATE	-402 037 500,00	-4 116 035,81	-406 153 535,81	-397 951 718,99
Verotulot	280 571 000,00	0,00	280 571 000,00	279 720 179,66
Valtionosuudet	105 598 300,00	0,00	105 598 300,00	100 863 264,00
Rahoitustuotot ja -kulut	32 795 900,00	0,00	32 795 900,00	32 678 524,90
Korkotuotot	835 000,00	0,00	835 000,00	806 539,63
Muut rahoitustuotot	35 198 500,00	0,00	35 198 500,00	34 800 477,30
Korkokulut	-3 196 600,00	0,00	-3 196 600,00	-2 489 672,16
Muut rahoituskulut	-41 000,00	0,00	-41 000,00	-438 819,87
VUOSIKATE	16 927 700,00	-4 116 035,81	12 811 664,19	15 310 249,57
Poistot ja arvonalentumiset	-13 950 900,00	-2 620 000,00	-16 570 900,00	-16 389 447,44
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 950 900,00	-1 420 000,00	-15 370 900,00	-15 755 319,17
Arvonalentumiset	0,00	-1 200 000,00	-1 200 000,00	-634 128,27
TILIKAUDEN TULOS	2 976 800,00	-6 736 035,81	-3 759 235,81	-1 079 197,87
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	0,00	0,00	0,00	693 879,55
Varausten lisäys (-) tai vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys	0,00	0,00	0,00	84 928,12
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 976 800,00	-6 736 035,81	-3 759 235,81	-300 390,20

Toimintatulot ja -menot

Toimielin- ja tulosaluekohtaiset toimintakertomukset on esitetty sivuilla 82-175. Niissä on selvitetty tarkemmin hallintokuntien toimintamenojen ja -tulojen toteutumista 2017.

Kaupunginhallitus käsitteli 2017 käyttösuunnitelmaa 20.3.2017, jolloin hyväksyttiin talousarvion tasoon laaditut hallintokuntien käyttösuunnitelmat. Osa hallintokunnista oli käyttösuunnitelmissaan esittänyt määrärahan ylityspaineita ja muutostarpeita, joita käsiteltiin valtuustossa 27.3.2017. Lisämäärärahaa myönnettiin Vaasa-opistolle, 0,2milj. euroa.

Toimintamenoihin päätettiin vuoden aikana lisäyksiä yhteensä 11,7 milj. euroa ja toimintatuloihin 7,6 milj. euroa. Lisämäärärahoista suuri osa oli tuloilla katettuja ja ne liittyivät ulkopuoliseen, vuoden aikana saatuun tilaustyö-, hanke- ja projektirahoitukseen.

Suunnitelman mukaisiin poistoihin osoitettiin 1,2 milj. euron ja arvonalentumisiin yms kertaluontoisiin poistoihin 1,2 milj. euroa.

Lisäksi myönnettiin lisämäärärahaa kaupunginhallituksen avustusmäärärahoihin 3,47 milj. euroa sisäiseen vuokra-avustukseen nettoyksiköille.

Toimintakate alkuperäisessä talousarviossa on 402,0 milj. euroa, muutetussa 406,2 milj. euroa. Toteutunut toimintakate 397,9 milj. euroa oli 4,7 milj. euroa budjetoitua parempi. Talousarviota parempaan toteutumaan vaikutti ennen kaikkea toimintamenojen toteutuminen alle budjetoidun (7,4 milj. euroa). Toimintatuotoissa suurin poikkeama oli muissa tuotoissa, kun omaisuuden myyntisuunnitelmat jäivät alle arvion. Toimintatuotoissa ja -kuluissa avustukset toteutuivat yli arvioidun, kun mm. vammaisille annetut avustukset ja kotihoidon palvelusetelit ja työmarkkinatuen kuntaosuus ylittivät arvion. Toimintakulut toteutuivat em. avustuksia lukuun ottamatta alle muutetun talousarvion. Suurin säästö syntyi henkilöstökuluissa; peräti 7,4 milj. euroa.

Toimintakate pieneni 17,3 milj. euroa ja -4,2 % edellisvuodesta. Toimintakulut pienenivät 15,1 milj. euroa (2,3 %), toimintatuotot kasvoivat 2,2 milj. euroa (1,8 %). Toimintakulujen alenemiseen vaikuttivat toimeentulotuen perusosan maksatuksen siirto Kansaneläkeläitökselle sekä ns. Kilpailukyky sopimuksen mukanaan tuoma säästö henkilöstökuluissa. Toimintatuottojen kasvu selittyy ennen kaikkea myyntituottojen kasvulla.

Yhteenvedo käyttötaloulosan talousarvion toteutumisesta sitovuustasoinen on esitetty sivuilla 181-183. Toimintatulot ja -menot toiminnoittain (ulkoiset ja sisäiset menot ja tulot) milj. euroa sekä osuus kaupungin toimintatuloista ja -menoista on esitetty seuraavassa taulukossa:

toimintamenot	osuus	toimintatulot	osuus	
milj. €	%	milj. €	%	
30,9	5,9	12,9	10,0	Keskushallinto (vaalit, kv, kh, tarkastustoimi, keskushallinnon tulosalueet, alueltk)
19,9	3,8	3,4	2,6	Varausmäärärahat, keskitetysti hallinnoitavat kustannukset, osuudet, avustukset, jäsenmaksut, työllistäminen
249,0	47,3	40,1	31,2	Sosiaali- ja terveystalokunta, sis. erikoissairaanhoido
105,6	20,1	8,8	6,8	Kasvatus- ja opetuslautakunta, sis. kotikuntakorvaukset
52,4	10,0	17,6	13,7	Koulutuslautakunta
23,0	4,4	4,3	3,3	Kulttuuri- ja liikuntalautakunta
2,2	0,4	1,4	1,1	Rakennus- ja ympäristölautakunta
43,5	8,3	44,6	34,7	Tekninen lautakunta, jätelautakunta
526,6	100,0	128,5	100,0	Toiminnot yhteensä

Verotulojen erittely

	TP 2016 €	TA 2017 €	TP 2017 €	Poikkeama +yli/-alle	Muutos % 2016-2017
Kunnallisvero	232 484 563	228 571 000	227 407 271	-1 163 728	-2,2
Kiinteistövero	20 068 934	20 120 000	20 281 729	+161 729	1,1
Osuus yhteisöverosta	31 309 087	31 880 000	32 031 179	+151 179	2,3
Yhteensä	280 571 000	280 571 000	279 720 179	- 850 820	-0,3

Talousarviomuutoksia ei vuoden aikana tehty.

Veroprosentti on vuodesta 2016 lukien 20,00. Kiinteistöveroa kannettiin v. 2017 vakituista asunnoista 0,50 % ja muista asuinrakennuksista 1,10 %, yleinen kiinteistövero oli 1,15 %, voimalaitokset 2,85 % ja rakentamattoman rakennusmaan 3,0 %.

Vuonna 2017 kuntien jako-osuus yhteisöveron tuotosta oli 30,34 %.

Maksuunpantu kunnallisvero ja maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot Vaasassa 2013-2017:

Vuosi	maksuunpantua kunnallisveroa vast. verotettava tulo, milj. €	muutos %	vero-%	maksuunpantu kunnallisvero milj. €	muutos %
2013	1 128,8	4,2	19,5	220,1	3,7
2014	1 148,7	1,8	19,5	224,0	1,8
2015	1 154,5	0,5	20,0	225,4	3,1
2016	1 152,7	-0,2	20,0	230,5	2,3
2017**	1 148,0	-0,4	20,0	229,6	-0,4

Maksuunpantua kunnallisveroa vastaava verotettava tulo 2017 kasvoi koko maassa 0,7 %.

Maksuunpannun kunnallisveron 2017 muutos edellisestä vuodesta koko maassa oli 0,3 %.

Maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot asukasta kohti vuosina 2010-2017 on esitetty seuraavassa taulukossa:

Vuosi	€/asukas Vaasa	muutos Vaasa %	€/asukas koko maa	muutos koko maa %
2010	16 000	- 0,2	15 413	+ 1,0
2011	16 538	+ 3,4	15 964	+ 3,6
2012	16 836	+1,8	16 385	+2,6
2013	17 188	+ 2,1	16 819	+ 2,6
2014	17 320	+ 0,8	17 043	+ 1,8
2015	17 073	- 0,4	17 168	+ 0,8
2016	17 047	-0,2	17 243	+ 0,4
2017	17 034	- 0,1	17 205	-0,2

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuusjärjestelmän uudistus astui voimaan vuoden 2015 alusta.

	TP 2016	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio 2017 muutoksineen	TP 2017	Poikkeama +yli /- alle	Muutos 2016- 2017
	€	€	€	€	€	%
Peruspalvelujen valtionosuus	90 440 053	84 330 000	84 330 000	84 587 294	-257 294	-6,5
Verotuloperusteinen valtionosuuksien oikaisu	-6 352 620	-4 895 000	-4 895 000	-4 897 920	2 920	-32,9
Järjestelmämuutoksen tasaus	274 344	274 300	274 300	274 344	44	0,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	23 264 952	25 889 000	25 889 000	20 899 546	-4 989 454	-10,2
Yhteensä	107 626 729	105 598 300	105 598 300	100 863 264	-4 735 036	-6,3

Valtionosuuksia saatiin yhteensä 100,9 milj. euroa. Määrä on 4,73 milj. euroa, 6,3 %, pienempi kuin vuonna 2016. Suurimmat syyt valtionosuuden pienenemiseen olivat toimeentulotuen perusosan maksatuksen siirrosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuneet rahoitusmuutokset sekä ammatillisen koulutuksen rahoituksen järjestelmämuutos.

Verorahoitus yhteensä (verotulot ja valtionosuudet) vuonna 2017 oli 380,6 milj. euroa. Toimintakate (kaupunki liikelaitoksineen) oli 360,2 milj. euroa, joten verorahoitus riitti kattamaan toiminnan nettome-non. Verorahoitus v. 2017 oli n. 10,9 milj. euroa edellisvuotta pienempi, toimintakate supistui 17,3 milj. euroa.

Rahoitustulot ja -menot

Muihin rahoitustuottoihin sisältyy suurimpana ulkoisena eränä Vaasan Sähkö Oy:n osinkotuotto, yhteensä 13 milj. euroa. Liikelaitosten kaupungille tulouttavat tuottovaatimukset ovat 21,1 milj. euroa. Tästä merkittävin osa oli Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen osuus.

Korkokulujen toteutuma on 2,5 milj. euroa, toteutuma alitti budjetoidun 0,7 milj. euroa. Nettolainanotto alkuperäisessä talousarviossa oli 2,75 milj. euroa (lainojen lisäys 22 milj. euroa, vähennys 19,25 milj. euroa). Lainakanta tilinpäätöksessä 2017 on 258,5 milj. euroa.

2.3 Investointiosan toteutuminen (kaupunki ilman liikelaitoksia)

Investointien toteutuma kohteittain on sivuilla 183-186.

INVESTOINTIMENOT	Alkuperäinen talousarvio 2017 €	Talousarvio- muutokset 2017 €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma 2017 €	Poikkeama + alle/ - yli €
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 905 000	363 313	11 263 313	11 006 722	261 590
Poistonalainen irtain omaisuus	5 105 000	170 500	4 934 500	3 377 103	1 557 397
Kiinteä omaisuus	2 200 000	4 000 000	6 200 000	3 785 586	2 414 414
Osakkeet ja osuudet	0	1 532 300	1 532 300	1 541 231	-8 931
Talonrakennuskohteet	270 000	458 000	728 000	714 855	13 145
Peruspääoman sijoitukset omiin liikelaitoksiin	0	0	0	0	0
MENOT YHTEENSÄ	18 480 000	6 183 113	24 663 113	20 425 497	4 237 616

Valtuusto käsitteli investointiosan käyttösuunnitelmaa 27.3.2017 § 24. Vuoden aikana hyväksyttiin mm. seuraavia muutoksia vahvistettuun talousarvioon:

- As Oy Orrenmäenkatu 3 oman pääoman sijoitus 1.280.000 euroa.
- Kaupungin ja sairaanhoitopiirin välisiin kiinteistöjärjestelyihin 4.000.000 euroa.
- Alskatintien suunnitteluun 130.000 euroa.

Peruspääoman sijoituksia omiin liikelaitoksiin ei tehty tilivuonna.

INVESTOINTITULOT	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
	talousarvio	muutokset	muutosten		
	2017	2017	jälkeen	2017	- alle/ + yli
	€	€	€	€	€
Kiinteät rakenteet ja laitteet				28 878	28 878
Poistonalainen irtain omaisuus	107 000	104 000	211 000	1 083 664	872 664
Kiinteä omaisuus	1 500 000	0	1 500 000	296 649	-1 203 351
Osakkeet ja osuudet	1 500 000	0	1 500 000	935 204	-564 796
Peruspo:n sij. omiin liikelaitoks.	0	0	0	0	0
TULOT YHTEENSÄ	3 107 000	104 000	3 211 000	2 344 395	-866 605

Käyttöomaisuuden myyntituloa budjetoitiin alkuperäiseen talousarvioon yhteensä 4,75 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myyntivoiton osuudeksi arvioitiin 4,25 milj. euroa. Toteutunut myyntitulo oli 2,8 milj. euroa.

2.4. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelmaa (kaupunki liikelaitoksineen) on selvitetty sivuilla 43-44.

Alla olevassa toteutumavertailussa ovat mukana rahoituslaskelman eristä anto- ja ottolainaus, joiden määrä on suunniteltu talousarviossa.

Muut maksuvalmiuden muutokset – ryhmään sisältyy useita eriä, kuten toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, saamisten ja korottomien velkojen muutokset, joiden muutoksia on talousarviossa vaikea ennakoida.

	Talousarvio €	Muutokset €	Muutettu ta €	Toteutuma €
Antolainauksen muutokset	1 050 000		1 050 000	683 304
Antolainasaamisten lisäykset	-250 000	-	-250 000	-15 577
Antolainasaamisten vähennykset	1 300 000	-	1 300 000	698 881
Ottolainauksen muutokset	2 750 000	18 000 000	20 750 000	20 748 141
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 000 000	18 000 000	40 000 000	40 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 250 000		-19 250 000	19 251 859

Talousarvion mukainen nettolainaus on 20,75 milj. euroa, toteutunut 20,75 milj. euroa.

Lyhytaikaiset lainat vähenivät 28,6 milj. euroa.

Lainakanta vuoden lopussa oli 258,5 milj. euroa, 3 836 euroa/asukas (3 939 euroa/asukas v. 2016).

Lainasaamisten määrä vuoden lopussa oli 16,7 milj. euroa (17,4 milj. € v. 2016)

Rahavarojen määrä tilinpäätöksessä oli 13,1 milj. euroa (15,2 milj. € v. 2016). Rahavarojen muutoksen arvioitiin talousarviossa olevan n. +2,6 milj. euroa, toteutunut -2,1 milj. euroa. Suurin poikkeama talousarvioon oli investointien rahavirrassa, jossa pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot jäivät alle talousarviossa ennakoitua.

2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumistaulukot

2.5.1 Käyttötalousosa

Hallintokuntien selvitykset talouden toteutumisesta on esitetty sivuilla 82-175.

Poikkeama: menot yli ja tulot alle -/ menot alle ja tulot yli +

KÄYTTÖTALOUSOSA	Sito- vuus	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta						
Menot	B	192 100	0	192 100	159 693	32 407
Tarkastuslautakunta						
Menot	B	267 000	0	267 000	250 370	16 630
Kaupunginvaltuusto						
Menot	B	489 100	1 101	490 201	418 607	71 594
Tulot		200		200	992	792
Kaupunginhallitus						
<u>Kaupunginhallitus</u>						
Menot	B	1 510 700	300 774	1 811 474	1 769 498	41 976
Tulot		26 200	99 318	125 518	194 046	68 528
<u>Keskushallinnon tulosalueet (ilman graafisia palv.)</u>						
Menot	B	27 362 000	2 103 257	29 465 257	26 917 861	2 547 397
Tulot		6 333 200	5 547 829	11 881 029	11 726 398	-154 631
Rahoitustulot ja -menot		45 000	0	45 000	96 031	51 031
<u>Graafiset palvelut</u>	N (2)					
Menot		299 000	19 103	318 103	343 821	-25 718
Tulot		301 400	1 724	303 124	404 824	101 700
Netto		2 400	-17 379	-14 979	61 004	
<u>Elisa Stadion (taseyksikkö)</u>						
Menot			88 000	88 000	239 201	151 201
Tulot			150 000	150 000	150 000	
Toimintakate					-89 201	
Poistot					-461 277	
Tilikauden tulos					-550 478	
<u>Avustukset, jäsenmaksut, osuudet, keskitetysti hallinnoitavat kustannukset</u>						
<u>Osuudet eriytettyssä kirjanpid. oleviin liikelaitoksiin sekä liike- ja maksupalvelutoimintaan kohdist. kustannukset</u>						
Menot	B	20 115 400	2 512 804	22 628 204	19 655 092	2 973 112
Tulot		2 539 000	0	2 539 000	2 206 415	-332 585
<u>Varausmäärärahat</u>	B					
Menot		4 730 200	2 855 923	1 874 277	479 720	1 954 275
Sairausvakuutuskorvaukset		2 900 000	-2 500 278	399 722	0	(x)
Tulot		3 426 300	-150 000	3 276 300	1 125 259	-2 151 041

x) toteutuneet korvaukset on kirjattu hallintokuntiin, niihin on myös siirretty vastaavat tuloarvot varauksesta.

<u>Työllistäminen</u>	N					
Menot		4 434 800	-2 596 513	1 838 287	767 612	1 070 675
Tulot		900 000	-720 744	179 256	58 599	-120 607
Netto		-3 534 800				

Työllistämisen määrärahat, menot ja työllistämiskorvaukset on siirretty ao. hallintokunnille.

Selvitys työllistämisen nettomenon toteutumisesta kohdassa 2.6. Nettoyksiköiden taloudellinen toteutuma

Vähänkyrön aluelautakunta

Menot	B	819 700	26 425	846 125	781 769	64 356
Tulot		409 000	19 161	428 161	390 793	-37 368

Sosiaali- ja terveyslautakunta

(sosiaali- ja terveystoimen yhteiset ja tekniset tukipalvelut, sosiaalityö ja perhepalvelut, koti- ja laitoshoido, terveyspalvelut, erikoissairaanhoido)

Menot	B	241 955 500	3 523 518	245 479 018	243 149 057	2 329 961
Tulot		29 792 600	962 848	30 755 448	29 728 759	-1 026 689

Yhteistoiminta-alue/Laihia

Menot	N	6 036 900	2 599	6 039 499	5 828 891	210 608
Tulot		6 036 900	0	6 036 900	5 828 955	-207 945
Netto			2 599	2 599	64	2 663

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset, suomenkielinen perusopetus, ruotsinkielinen perusopetus

Menot	B	102 836 100	2 306 862	105 142 962	105 646 020	-503 058
Tulot		8 762 500	642 606	9 405 106	8 777 996	-627 109

Koulutuslautakunta

Vaasan kaupungin opistot, nuorisopalvelut

Menot	B	7 444 700	1 176 636	8 621 336	8 388 386	232 950
Tulot		1 703 400	622 472	2 325 872	2 229 768	-96 104

Lukiokoulutus

	normi (1)					
Menot		7 411 400	-14 848	7 396 552	7 497 136	-100 584
Tulot		949 700	1 837	951 537	1 048 370	96 833

Ammatillinen koulutus

(Vamia)

	normi (1)					
Menot		35 358 100	72 591	35 430 691	36 523 102	-1 092 411
Tulot		12 156 000	8 570	12 164 570	14 296 614	2 132 044

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus (Vamia) kattavat menot sitovuutensa puitteissa

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Liikuntapalvelut, Vaasan kaupungin museot, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, kaupunginorkesteri

Menot	B	17 046 400	1 083 392	18 129 792	18 139 857	-10 065
Tulot		2 857 900	263 138	3 121 038	2 999 415	-121 622

Kaupunginteatteri

	N	(2)				
Menot		4 678 500	38 249	4 716 749	4 843 745	-126 996
Tulot		1 226 000	0	1 226 000	1 342 627	116 627
Netto		-3 452 500	38 249	-3 490 749	-3 501 118	-10 369

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Menot	B	2 127 100	93 632	2 220 732	2 173 396	47 336
Tulot		1 164 200	0	1 164 200	1 417 613	253 413

Tekninen lautakuntaYhteispalvelut, kiinteistötoimi, kuntatekniikka

Menot	B	19 732 400	1 392 537	21 124 937	20 777 169	347 768
Tulot		20 062 100	137 109	20 199 209	20 224 616	25 406

Nettoyksiköt:

Logistiikan kehittäminen

Menot	N	598 700	2 534	601 234	310 125	291 109
Tulot		1 221 100	0	1 221 100	1 057 178	-163 922
Netto		622 400	-2 534	619 866	747 053	127 187

Vaasan Tekniset palvelut

	N	(2				
Menot			3 543 400	10 332	3 553 732	3 312 106
Tulot			4 101 500	6 760	4 108 260	3 886 776
Rahoitusmenot			74 300		74 300	75 163
Vuosikate (nettotulo)			483 800	-3 572	480 228	499 507

Vaasan Ruokapalvelut

	N	(2				
Menot			12 951 800	-53 976	12 897 824	12 292 928
Tulot			13 070 300	14 436	13 084 736	12 844 226
Rahoitusmenot			2 300		2 300	1 715
Vuosikate			116 200	68 412	184 612	549 583

Vaasan Siivouspalvelut

	N	(2				
Menot			6 383 900	21 941	6 405 841	6 559 284
Tulot			6 347 900	27 566	6 375 466	6 371 606
Toimintakate			36 000	5 625	30 375	187 677

Vaasan seudun jätelautakunta

	N					
Menot			253 200	0	253 200	194 292
Tulot			253 200	0	253 200	194 313

1) Käyttötalouden toteutumavertailutaulukossa on oppilaitoksista, joiden määrärahan sitovuustaso on valtion-osuusnormi, esitetty bruttomääräisten määrärahojen ja tulojen toteutuma. Näiden valtionosuusnormin mukaisten kustannusten toteutumat ovat seuraavat:

- Lukiot, sitova normi 5 677,59 euroa/opiskelija, toteutuma 5 447,86 euroa/opiskelija
- Ammatillisen koulutuksen (Vamia) yhdistymisen jälkeen valtionosuuskustannukset/opiskelija eivät enää ole vertailukelpoisia.
- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen opetuksen (Vamia) nettolaskelmat on esitetty sivuilla 188-191.

2). Nettoyksiköiden toteutuma suhteessa sitovaan nettomenoon on esitetty sivuilla 186-193.

2.5.2. Investointiosa

	Si- to- vuus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama +alle arvion - yli arvion

INVESTOINTIMENOT**Kiinteät rakenteet ja laitteet****Tekninen lautakunta**

8200	Uusi kunnallistekniikka	3 150 000	134 409	3 284 409	3 439 281	-154 872
8201	Muu kunnallistekniikka	2 400 000	150 907	2 550 907	2 331 392	219 515
8202	Valtion tiehankkeet	540 000	130 000	670 000	533 836	136 164

8203	Kaupunkikuvan kohentaminen		1 100 000	0	1 100 000	1 037 935	62 065
8204	Kaupunkikeskustan kehittäminen		350 000	30 000	380 000	377 855	2 145
8209	Suunnitteluttaminen		100 000	0	100 000	104 510	-4 510
8210	Katuvalaistuksen saneeraus		800 000	0	800 000	798 005	1 995
8211	Venesatamat		100 000	0	100 000	110 692	-10 692
8212	Viheralueet		300 000	-3	299 997	294 706	5 291
8213	Hulevesityöt		600 000	0	600 000	639 465	-39 465
8214	Onkilahti		50 000	0	50 000	56 196	-6 196
8219	Maankäyttösopimus hankkeet		760 000	-335 000	425 000	391 545	33 455
8220	Satama-alue		220 000	0	220 000	214 157	5 843
	Yhteensä	B	10 470 000	110 313	10 580 313	10 329 575	250 738

Vapaa-aikalautakunta

8250	Vapaa-aikatoimen investoinnit	B	165 000	253 000	418 000	408 872	9 128
	Yhteensä		165 000	253 000	418 000	408 872	9 128

Keskushallinto/Kaupunginhallitus

8270	Tietoliikenneverkot	B	270 000	0	270 000	268 275	1 725
	Yhteensä		270 000	0	270 000	268 275	1 725

Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä **10 905 000** **363 313** **11 268 313** **11 006 722** **261 591**

Poistonalainen irtain omaisuus

Kaupunginhallitus

8309	Kaupunginhallitus poistonalainen		485 000	6 000	491 000	42 523	448 477
8310	Kaupunginkanslia poistonalainen irtain		100 000		100 000	0	100 000
8311	Puhelinvaihteen kehittäminen		50 000	0	50 000	43 875	6 125
8312	Tietojärjestelmien uusiminen		637 000	0	637 000	271 222	365 778
8313	Atk-konehuoneen kehittäminen		690 000	-550 000	140 000	139 293	707
8315	Atk-osasto ohjelmat ja lisenssit		15 000	0	15 000	11 674	3 326
8339	Taseyksikkö Elisa Stadion poistonalainen irtain		0	114 000	114 000	92 172	21 828
	Yhteensä	B	1 977 000	-430 000	1 547 000	600 759	946 241

Sosiaali- ja terveyslautakunta

8355	Tietojärjestelmät ja atk-laitteet		564 000	0	564 000	319 518	244 482
8356	Yht.toiminta-alueen laitteet ja kalusto	N	47 000	104 000	151 000	97 882	53 118
	Yhteensä	B	611 000	104 000	715 000	417 400	297 600

Varhaiskasvatus ja perusopetus ltk

8383	Varhaiskasvatus irtaimisto ja ohjelmat		140 000	5000	145 000	144 435	565
8384	Varhaiskasvatus ensikert. kalustaminen		30 000	53000	83 000	74 497	8 503
8386	Perusopetus suomenk. irtaimisto ja ohjelmat		240 000	0	240 000	236 456	3 544
8387	Perusopetus suomenk. ensikert. kalustaminen		155 000	64000	219 000	211 690	7 310
8388	Perusopetus ruotsink. irtaimisto ja ohjelmat		60 000	0	60 000	59 792	208
	Yhteensä	B	625 000	122 000	747 000	726 870	20 130

Toisen asteen koulutus lautakunta						
8406	Vaasan ammattiopisto		450 000	0	450 000	254 402 195 598
	Yhteensä	B	450 000	0	450 000	254 402 195 598
Vaasan työväenopiston johtokunta						
8430	Työväenopiston poistonalainen irtain		25 000	0	25 000	24 698 302
	Yhteensä	B	25 000	0	25 000	24 698 302
Vapaa-aika lautakunta						
8451	Liikuntatoimen laitteet ja kalusto		175 000	18 500	193 500	192 479 1 021
	Yhteensä	B	175 000	18 500	193 500	192 479 1 021
Museolautakunta						
8460	Museopalvelukeskus poistonalainen irtain		26000	0	26000	26000 0
	Yhteensä	B	26000	0	26000	26000 0
Kulttuuri- ja kirjastolautakunta						
8472	Kirjastotoimen poistonalainen irtain		26 000	0	26 000	25 922 78
	Yhteensä	B	26 000	0	26 000	25 922 78
Teatteri- ja orkesterilautakunta						
8480	Kaup. teatterin kalusto ja laitteet		260 000	0	260 000	251 855 8 145
8485	Kaup. orkesteri, soitinhankinta		20 000	15 000	35 000	25 027 9 973
	Yhteensä	B	280 000	15 000	295 000	276 882 18 118
Tekninen lautakunta						
8501	Kiinteistötoimi poistonalainen irtain		40 000	0	40 000	20 000 20 000
8502	Kiinteistötoimi tietojärjestelmät		70 000	0	70 000	40 800 29 200
8510	Kuntatekniikka pysäköintilaitteet		40 000	0	40 000	33 689 6 311
8511	Kuntatekniikka liikennevalojen ohjauslaitteet		60 000	0	60 000	66 033 -6 033
8519	Kuntatekniikka muu poistonalainen irtain		110 000	0	110 000	95 393 14 607
8520	Tekniset palvelut, koneet ja kulj.välineet	N	460 000	0	460 000	437 301 22 699
8529	Tekniset palvelut Muu poistonalainen	N				16 316 -16 316
8530	Siivouspalvelut poistonalainen irtain omaisuus	N	50 000	0	50 000	50 000 0
8540	Ruokapalvelut poistonalainen irtain omaisuus	N	80 000	0	80 000	72 159 7 841
	Yhteensä		910 000	0	910 000	831 691 78 309
	Poistonalainen irtain omaisuus yhteensä	B	5 105 000	-170 500	4 934 500	3 377 103 1 557 397
Kiinteä omaisuus						
8600	Kiinteän omaisuuden hankinta		2 200 000	4 000 000	6 200 000	3 785 586 2 414 414
	Kiinteä omaisuus yhteensä	B	2 200 000	4 000 000	6 200 000	3 785 586 2 414 414
Osakkeet ja osuudet						
8700	Osakkeet ja osuudet		0	1 532 300	1 532 300	1 541 231 -8 931
	Osakkeet ja osuudet yhteensä	B	0	1 532 300	1 532 300	1 541 231 -8 931

Rakennukset

8800	Elisa Stadion	0	458 000	458 000	447 340	10 660
8850	Satama-alueen rakennukset	270 000	0	270 000	267 514	2 486
Rakennukset yhteensä		270 000	458 000	728 000	714 855	13 145

B

MENOT YHTEENSÄ	18 480 000	6 183 113	24 663 113	20 425 496	4 237 616

INVESTOINTITULOT

+ yli arvion

- alle arvion

Kiinteät rakenteet ja laitteet

8220	Satama-alue	0	0	0	-31 122	31 122
8250	Vapaa-aika-alueiden kehittäminen	0	0	0	60 000	-60 000
Yhteensä		0	0	0	28878	-28878

Poistonalainen irtain omaisuus

8309	Kaupunginhallitus poistonalainen	0	0	0	910 171	-910 171
8480	Kaup. teatterin kalusto ja laitteet	60 000	0	60 000	60 000	0
8520	Tekniset palvelut koneet ja kuljetusvälineet	0	0	0	15 611	-15 611
8356	Yhteistoiminta-alueen laitteet ja kalusto	47 000	104 000	151 000	97 882	53 118
Yhteensä		107 000	104 000	211 000	1 083 664	-872 663

Kiinteä omaisuus ja osakkeet ja osuudet

8600	Kiinteän omaisuuden myynti	1 500 000	0	1 500 000	296 649	1 203 351
8700	Osakkeet	1 500 000	0	1 500 000	935 204	564 796
Yhteensä		3 000 000	0	3 000 000	1 231 853	1 768 147

TULOT YHTEENSÄ	3 107 000	104 000	3 211 000	2 344 395	866 605

2.6. Nettoyksiköiden taloudellinen toteutuma 2017**Työllistäminen**

Sitova nettomeno, alkuper. talousarvio	-3 534 800
- Määrärahasiirto kh yj 30.8.2017, 25.1.2018	-37 971
Sitova nettomeno muutosten jälkeen	-3 572 771

Toteutuma 2017

Toimintatulot	
tulosalue 145 Työllistäminen	58 599
- hallintokunnat	720 744
Toimintatulot	779 343

Toimintamenot	
tulosalue 145 Työllistäminen	-767 612
- hallintokunnat	-2 628 912
Toimintamenot	-3 396 524

Sitova nettomeno	-3 572 771
Toteutunut nettomeno	-2 617 181
Toteutuma alle sitovan nettomenon	955 590

Graafiset palvelut

Rahoittaa tulo-rahoituksella käyttömenot ja investoinnit. Tasapainoa tarkastellaan kolmen vuoden jaksolla. Sitovana tavoitteena on toimintamenojen kattaminen toimintatuloilla eli toimintakate 0 €.

V. 2017 toteutuma	€
Toimintatulot	404 824
Toimintamenot	-331 007
Rahoituskulut	-10
Tilikauden alijäämä	73 806

Tilinpäätöksen mukaisiin toteutuneisiin menoihin sisältyvät varhaiseläkemaksut 12.813 euroa, jotka talousarviossa budjetoidaan keskitetysti hoidettavien tehtävien tulosalueelle ja tilinpäätöksessä siirretään toteutumien perusteella hallintokunnille. Erä on vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista.

Vuosi	Vuotuinen toteutuma	Kumulatiivinen toteutuma
2003	-22 506	-63 385
2004	-22 138	-85 523
2005	-33 576	-119 099
2006	28 210	-90 889
2007	55 910	-34 979
2008	66 741	31 762
2009	88 306	120 068
2010	102 670	222 738
2011	131 761	354 499
2012	91 072	445 571
2013	42 363	487 934
2014	18 113	506 047
2015	-8 030	498 017
2016	-24 396	473 621
2017	73 806	547 427

Vuoden 2017 toteutuma on 73.806 € ylijäämäinen. Kokonaisylijäämä vuoden 2017 lopussa on 547 427 €.

Kaupunginteatteri

Sitovaksi nettomenoksi vahvistettu talousarviossa 3 452 500 €.

V.2017 toteutuma	€
Toimintatulot	1 342 627
Toimintamenot	-4 843 745
Rahoitusmenot	-10
Toteutunut nettomeno	-3 501 128
Sitova nettomeno	- 3 452 500
v.2017 toteutuma alittaa sitovan nettomenon	-48 628

Vuosi	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2011	12 088	12 088
2012	24 822	36 910
2013	7 201	44 111
2014	59 414	103 525
2015	2 993	106 518
2016	7 325	113 843
2017	-48 628	65 215

Kaupunginhallituksen päätöksen 19.3.2012 mukaan on ylivuotisen neton seuranta aloitettu vuodesta 2011. Vuoden 2017 toteutuma on 48 628 € alijäämäinen. Kokonaisylijäämän ollessa vuoden 2017 lopussa 65 215 euroa.

Koulutuslautakunta

Lukioiden ja Vamian tilinpäätösten nettolaskelmissa on eliminoitu kuraattoritoiminnan ja kiinteistöjen sisäisen pääoman korko, koska kyseiset menoerät eivät ole valtionosuuteen oikeuttavia menoeriä. Kuraattoritoiminta ei myöskään kuulu sivistystoimen hallinnonalan piiriin, vaan sosiaalitoimen. Nettolaskelmissa on lisäksi huomioitu työllistämistuella palkattujen henkilöiden palkkamenojen nettokustannukset menoja vähentävänä eränä. (bruttohallintokunnat ovat saaneet vastaavan tulon määrärahan lisäykseenä talousarvioonsa).

Lukiot, varsinainen opetustoiminta

Sitova tavoite: kustannukset €/opiskelija korkeintaan valtionosuusnormin suuruiset.

V.2017 toteutuma	Yhteensä €
Kustannukset, käyttötalous	-5 661 466
Poistonalainen irtain	0
Kustannukset yhteensä	- 5 661 466
Valtionosuus	5 900 210
+ alle/-yli valtionosuuden	+ 238 744
Valtionosuuden perustana oleva opiskelijamäärä: alle 18v. 975,7 + yli 18 v. (109,5 x 0,58) 63,51 yhteensä 1 039,21	
Valtionosuusnormi €/op.	5 677,59
Kustannukset €/op	5 447,86

Kumulatiivinen toteutuma 2007-2017	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2007	0	28 824
2008	295 737	324 561
2009	141 310	465 871
2010	149 378	615 248
2011	- 488 021	127 227
2012	185 344	312 571
2013	29 482	342 053
oikaisut v. 2014:		
-lukioiden osuus 2014 säästöstä, kate- taan kumulatiivisesta ylijämästä	- 87 802	
-oppilashuoltolain muutos (kuraattorit)	+ 20 408	

2014	134 455	409 114
2015	65 837	474 951
2016	201 525	676 476
2017	238 744	915 220

2011 käytettiin lukioiden peruskorjauksen jälkeiseen ensikertaiseen kalustamiseen 603 074 euroa, minkä johdosta 2011 tulos jäi 488 021 euroa alijäämäiseksi. Alijäämä katettiin aikaisempien vuosien ylijäämällä. Vuoden 2017 toteutuma on 238 744 € ylijäämäinen. Kumulatiivinen ylijäämä 2017 lopussa on 915 220 euroa.

Lukiot, maksullinen palvelutoiminta

Sitova tavoite: toimintakulujen kattaminen toimintatuotoilla.

V.2017 toteutuma	€
Toimintatuotot	256 080
Toimintakulut	- 257 764
Tilikauden alijäämä	-1 685

Kumulatiivinen toteutuma 2006-2017	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2006	7 310	7 310
2007	2 001	9 311
2008	147	9 458
2009	- 8 356	1 102
2010	385	1 487
2011	-16 090	-14 603
2012	-17 343	-31 946
2013	34 920	2 974
2014	-33 236	-30 262
2015	254	-30 008
2016	-6 989	-36 997
2017	-1 685	-38 682

Vuoden 2017 toteutuma on 1 685 euroa alijäämäinen. Kokonaisalijäämä vuoden 2017 lopussa on 38 682 euroa. Kertynyt kumulatiivinen alijäämä tulee kattaa vuoden 2018 aikana tai se katetaan varsinaisen toiminnan kumulatiivisesta ylijäämästä.

Vamia, varsinainen opetustoiminta

Ammatillisen koulutuksen yhdistymisen jälkeen (Vamia) eivät opiskelijamääräluvut enää ole vertailukelpoisia. (Vamian ja oppisopimuskoulutuksen perustutkinnot sekä oppisopimuksen lisäkoulutukset ovat laskentapäivien 20.1 ja 20.9 oppilaiden painotettuja lukumääriä ja ammatillisen lisäkoulutuksen luvut ovat opiskelijatyövuosilukuja).

Sitova tavoite: tulos- ja rahoituslaskelmat ovat tasapainossa, tuloissa huomioidaan valtionosuudet ja –avustukset sekä koulutustoiminnan myynnistä saatavat myyntituotot.

V.2017 toteutuma	€
Valtionosuusnormin mukaiset kustannukset	-21 815 321
Valtionosuus	21 352 252
Oppisopimustoimen rahaston tuloutus	84 928
Tilikauden alijäämä	-378 141

Vamian tilikauden alijäämä on 378 141 €. Investointien 254 402 € jälkeen oppilaitoksen rahoituslaskelmassa rahoitusjäämäksi muodostui 632 543 €.

Kumulatiivinen toteutuma 2004-2017	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2004	93 188	392 120
2005 (sisältää maksupalvelutoiminnan alijäämän kattamisen)	-170 427	221 793
2006	381 744	603 537
2007	-501 785	101 752
2008	724 408	826 160
Kv 30.11.2009 § 168, hallintokäytävähanke rahoitetaan ylijäämästä		- 102 500
2009	1 104 455	1 828 115
hallintokäytävän rahoitus 2010		- 56 308
2010	298 627	2 070 434
2011	685 647	2 756 081
2012	593 481	3 349 562
2013	4 889	3 354 451
oikaisut v. 2014: - ammatillisen opetuksen osuus 2014 säästöstä katetaan kumulatiivisesta ylijäämästä - oppilashuoltolain muutos (kuraattorit)	-230 640 59 626	
2014	- 151 534	3 031 903
2015	227 764	3 259 667
2016 VAO	186 849	3 446 516
2016 VAKK (yhd. siirretty toisesta seuranta- taulusta)		6 385 751
1.1.2017 Vamia yhteensä		9 832 267
2017 (tilikauden tulos -378 141 € ja inv. - 254 402 €)	-632 543	9 199 724

Vuoden 2017 tulos on 632 543 € alijäämäinen, kokonaisylijäämä on oikaisujen jälkeen 9 199 724 €. Kumulatiivisella ylijäämällä varaudutaan tulossa oleviin mahdollisiin yksikköhintojen leikkauksiin ja muihin valtion asettamiin säästötoimiin.

Vamia, maksullinen palvelutoiminta

Sitova tavoite: toimintakulujen kattaminen toimintatuotoilla

V.2017 toteutuma	€
Toimintatuotot	1 282 383
Toimintakulut	- 1 316 808
Rahoituskulut	- 265
Poistot	-15 699
Tilikauden alijäämä	-50 389

Kumulatiivinen toteutuma 2007-2017	Vuotuinen to- teutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2007	-25 834	- 40 331
2008	35 866	- 4 465
2009	12 565	8 100
2010	3 901	12 001
2011	43 386	55 387

Ravintola Silverian alijäämän kattamiseen (x	- 40 125	15 262
2012	38 831	54 093
Ravintola Silverian alijäämän kattamiseen (x	-50 000	4 093
2013	22 998	27 091
Ravintola Silverian alijäämän kattamiseen (x	- 13 388	13 703
2014	- 90 408	- 76 705
2015	110 810	34 105
2016	73 137	107 242
2017	-50 389	56 853

Vuoden 2017 toteutuma on 50 389 euroa alijäämäinen, kokonaisylijäämä vuoden lopussa on 56 853 euroa.

x) Valtuuston päätöksen 15.8.2011 mukaisesti lakkautettiin Ravintola Silverian toiminta kunnallisena liikelaitoksena 1.9.2011 ja toimintaa jatketaan osana oppilaitoksen toimintaa. Silverian alijäämä 2011 lopussa oli 207 026 euroa. Alijäämästä puolet eli 103 513 euroa katetaan kolmen vuoden aikana maksullisen palvelutoiminnan ylijäämällä. Alijäämä on katettu 2013 lopussa.

Vaasan Ruokapalvelut

Rahoittaa tuloksellaan poistot. Tasapainoa tarkastellaan kolmen vuoden jaksolla.

Tunnusluvut	2016	2017
Laskennallisia ateroita	3 645 108	3 567 398
Henkilöstö keskimäärin	166	169
Henkilötyövuodet (ei sis. työllistettyjä)	151,1	150,5
Liikevaihto / htv, €	87 401	81 709
Ateriamäärä / htv	24 124	23 704
Toimintakulut / ateria, €	3,38	3,45

V. 2017 toteutuma	€
Toimintatulot	12 829 790
Toimintamenot	-12 172 074
Toimintakate	657 716
Rahoitusmenot	-1 715
Poistot ja arvonalentumiset	-39 222
Tilikauden tulos	616 779

Tilinpäätöksen mukaisiin toteutuneisiin menoihin sisältyvät varhaiseläkemaksut 68.076 euroa, jotka talousarviossa budjetoidaan keskitetysti hoidettavien tehtävien tulosalueelle ja tilinpäätöksessä siirretään toteutumien perusteella hallintokunnille. Erä on vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista. Työllistämispalkat sivukuluineen on myös vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista ja toimintatu-loista.

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä poistettiin 2013 lopussa ollut kumulatiivinen alijäämä 540 399 € ja päätettiin, että ylivuotisen neton seuranta aloitetaan vuodesta 2014.

Vuosi	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2014	-557 555	-557 555
2015	118 198	-439 357
2016	538 156	+98 799
2017	616 779	+715 578

Vuoden 2017 toteutuma on 616 779 € ylijäämäinen.
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa 715 578 €.

Vaasan Siivouspalvelut

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma tasapainossa kolmen vuoden jaksolla.

V. 2017 toteutuma	€
Toimintatulot	6 344 040
Toimintamenot	-6 359 588
Toimintakate	-15 548
Poistot ja arvonalentumiset	-11 333
Tilikauden tulos	-26 881

Tilinpäätöksen mukaisiin toteutuneisiin menoihin sisältyvät varhaiseläkemaksut 103 671 euroa, jotka talousarviossa budjetoidaan keskitetysti hoidettavien tehtävien tulosalueelle ja tilinpäätöksessä siirretään toteutumien perusteella hallintokunnille. Erä on vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista. Työllistämispalkat sivukuluineen on myös vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista ja toimintatuloista.

Vuosi	Vuotuinen toteutuma €	Kumulatiivinen toteutuma €
2004	-13 913	-41 754
2005	55 849	14 095
2006	31 119	45 214
2007	17 142	62 356
2008	-106 299	-43 943
2009	34 595	-9 348
2010	17 100	7 752
2011	77 309	85 061
2012	159 196	244 257
2013	263 053	507 310
2014	39 700	547 010
2015	-198 244	348 766
2016	-59 296	289 470
2017	-26 881	262 589

Vuoden 2017 toteutuma on 26 881 € alijäämäinen.
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa 262 589 €.

Tekniset palvelut

Rahoittaa tuloksellaan kalustoinvestoinnit. Tulosta seurataan tulos- ja rahoituslaskelmalla. Ylivuotista nettobudjetointia sovelletaan vuodesta 2009.

V.2017 tuloslaskelma	€
Toimintatulot	3 880 016
Toimintamenot	-3 285 066
Toimintakate	594 950
Rahoitusmenot	-75 163
Vuosikate	519 787
Poistot ja arvonalentumiset	-441 785
Tilikauden tulos	78 002

Tilinpäätöksen mukaisesti toteutuneisiin menoihin sisältyvät varhaiseläkemaksut 2 384 euroa, jotka talousarviossa budjetoidaan keskitetysti hoidettavien tehtävien tulosalueelle ja tilinpäätöksessä siirretään toteutumien perusteella hallintokunnille. Erä on vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista. Työllistämispalkat sivukuluineen on myös vähennetty nettolaskelmassa toimintamenoista ja toimintatuloista.

Investointimääräraha koneisiin ja kuljetusvälineisiin oli talousarviossa 460 000 €.

V.2017 rahoituslaskelma	€
Vuosikate	519 787
Investointimenot	- 453 617
Investointitulot	15 611
Rahoitusjäämä	81 781

Vuosi	Vuotuinen rahoitusjäämä €	Kumulatiivinen rahoitusjäämä €
2009	14 493	14 493
2010	265 120	279 613
2011	-63 825	215 788
2012	-146-156	69 632
2013	-4 462	65 170
2014	15 574	80 744
2015	40 526	121 270
2016	3 673	124 943
2017	81 781	206 724

Vuoden 2017 rahoitusylijäämä on 81 781 €. Kumulatiivinen rahoitusylijäämä vuoden lopussa 206 724 €.

2.7. Taseyksikön taloudellinen toteutuma 2017

TASEYKSIKKÖ ELISA STADION TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Liiketoiminnan muut tuotot		150 000,00		75 000,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53,52		-1 329,10	
Palvelujen ostot	<u>-222 869,76</u>	-222 923,28	<u>-130 668,95</u>	-131 998,05
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	0,00		-49 450,10	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	0,00		-1 792,35	
Muut henkilösivukulut	<u>0,00</u>	0,00	<u>-436,74</u>	-51 679,19
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-461 276,72		-218 956,65
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-16 277,76</u>		<u>-8 629,47</u>
Liikealijäämä		-550 477,76		-336 263,36
Tilikauden alijäämä		-550 477,76		-336 263,36

TASEYKSIKKÖ ELISA STADION RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikealijäämä	-550 477,76		-336 263,36	
Poistot ja arvonalentumiset	<u>461 276,72</u>	-89 201,04	<u>218 956,65</u>	-117 306,71
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-539 512,05	<u>-539 512,05</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-628 713,09		0,00
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Korottomien velkojen muutos muilta	-25 760,82	-25 760,82	74 295,07	74 295,07
Rahoituksen rahavirta	<u>-25 760,82</u>		<u>74 295,07</u>	74 295,07
Rahavarojen muutos		-654 473,91		-43 011,64

TASEYKSIKKÖ ELISA STADION TASE

	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	18 468,00	18 468,00
Rakennukset	12 439 731,31	12 371 267,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet	817 788,38	825 667,01
Koneet ja kalusto	178 319,57	160 669,76
	<u>13 454 307,26</u>	<u>13 376 071,93</u>
Sijoitukset		
Muut saamiset	121 068,79	121 068,79
	<u>121 068,79</u>	<u>121 068,79</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>13 575 376,05</u>	<u>13 497 140,72</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	13 513 582,92	12 859 109,01
Edellisten tilikausien alijäämä	-336 263,36	0,00
Tilikauden alijäämä	-550 477,76	-336 263,36
	<u>12 626 841,80</u>	<u>12 522 845,65</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Saadut ennakot	525 000,00	675 000,00
	<u>525 000,00</u>	<u>675 000,00</u>
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	150 000,00	150 000,00
Siirtovelat	273 534,25	149 295,07
	<u>423 534,25</u>	<u>299 295,07</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>13 575 376,05</u>	<u>13 497 140,72</u>

2.8. Yhteenveto määrärahan ylityksistä

Käyttötalous

1. Bruttohallintokunnat **Ylitys €** **Sitovuus toimielintaso**

Kasvatus- ja opetuslautakunta

	502 577
Varhaiskasvatus	- 506 582
Esi- ja perusop. kotikuntakorvaukset	-154 348
Suomenkielinen perusopetus	+ 62 532
Ruotsinkielinen perusopetus	+95 821

Määrärahat ylittyivät varhaiskasvatuksessa lähinnä henkilöstökuluissa ja palvelujen ostoissa. Uusi Metsäkallion päiväkotitoiminta (paviljonki) otettiin käyttöön. Myös tuloarvio alittui 0,7 milj. euroa. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausten nettoylitys 0,2 milj. euroa.

Kulttuuri ja liikuntalautakunta (pl. hanketoiminta)

Liikuntapalvelut	+21 604
Vaasan kaupungin museot	-487
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut	-33 058
Vaasan kaupunginorkesteri	-14 420

Tekninen lautakunta

Kuntatekniikka	-11 409

Kaupunginhallitus

Taseyksikkö Elisa stadion	-151 201

Investoinnit

-

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	58 711 391,76		57 618 834,92	
Maksutuotot	26 365 575,95		27 851 033,01	
Tuet ja avustukset	10 273 091,35		13 215 707,79	
Vuokratuotot	13 524 939,04		13 507 678,79	
Muut toimintatuotot	4 072 021,93	112 947 020,03	4 840 249,81	117 033 504,32
Valmistus omaan käyttöön		2 911 751,52		1 984 526,06
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-188 686 323,17		-191 709 670,84	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-40 694 917,28		-43 829 667,61	
Muut henkilösivukulut	-8 149 105,77		-12 957 562,51	
Palvelujen ostot	-175 931 245,03		-177 383 324,91	
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-27 870 673,19		-27 299 834,74	
Avustukset	-24 531 231,75		-33 984 108,84	
Vuokrat	-8 226 219,37		-7 543 354,74	
Muut toimintakulut	-1 991 979,39	-476 081 694,95	-1 869 565,43	-496 577 089,62
Toimintakate		-360 222 923,40		-377 559 059,24
Verotulot		279 720 179,66		283 862 586,25
Valtionosuudet		100 863 264,00		107 626 729,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	729 926,63		674 924,31	
Muut rahoitustuotot	13 740 252,16		14 149 246,00	
Korkokulut	-2 426 295,71		-2 572 484,37	
Muut rahoituskulut	-440 056,34	11 603 826,74	-41 075,61	12 210 610,33
Vuosikate		31 964 347,00		26 140 866,34
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 354 571,41		-30 165 532,63	
Arvonalentumiset	-1 644 225,97	-31 998 797,38	-1 125 752,42	-31 291 285,05
Tilikauden tulos		-34 450,38		-5 150 418,71
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		693 879,55		773 173,12
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		60 000,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys(+)		84 928,12		840 161,51
Tilikauden yli- / alijäämä		744 357,29		-3 477 084,08

RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	31 964 347,00		26 140 866,34	
Tulorahoituksen korjauserät				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-2 775 963,37		-1 289 249,59	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot	53 436,08		26 354,31	
Pakollisten varausten lisäys / vähennys	-547 119,99		-600 026,05	
Muut tulorahoituksen korjauserät	<u>36 893,75</u>	28 731 593,47	<u>2 577,22</u>	24 280 522,23
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-34 771 257,85		-39 379 293,75	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	642 547,65		2 030 204,73	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>4 018 477,77</u>	-30 110 232,43	<u>1 727 254,23</u>	-35 621 834,79
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 378 638,96		-11 341 312,56
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-15 577,00		-1 137 010,00	
Antolainasaamisten vähennys	<u>698 881,36</u>	683 304,36	<u>1 233 416,04</u>	96 406,04
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000,00		35 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 251 859,32		-20 650 473,96	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-28 600 000,00</u>	-7 851 859,32	<u>4 677 000,00</u>	19 026 526,04
Oman pääoman muutokset		-865 931,90		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 951,42		155 775,54	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 216 069,34		217 202,82	
Saamisten muutos	2 450 269,86		2 754 730,09	
Korottomien velkojen muutos	<u>3 546 190,75</u>	7 298 481,37	<u>-8 266 252,91</u>	-5 138 544,46
Rahoituksen rahavirta		-736 005,49		13 984 387,62
Rahavarojen muutos		-2 114 644,45		2 643 075,06
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	13 057 353,71		15 171 998,16	
Rahavarat 1.1	<u>15 171 998,16</u>	-2 114 644,45	<u>12 528 923,10</u>	2 643 075,06

VAASAN KAUPUNGIN TASE

VASTAAVAA

2017

2016

A PYSYVÄT VASTAAVAT

I Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

11 017 333,43

12 432 300,72

11 017 333,43

12 432 300,72

II Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

48 265 396,59

44 780 326,19

Maa- ja vesialueiden arvonnkorotukset

121 148 862,24

121 698 523,80

Rakennukset

196 483 336,69

201 174 895,64

Kiinteät rakenteet ja laitteet

89 358 783,31

85 646 612,32

Koneet ja kalusto

16 497 623,72

17 031 164,11

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

3 068 628,52

2 452 148,93

474 822 631,07

472 783 670,99

III Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

88 475 555,35

88 852 141,11

Osakkeiden ja osuuksien arvonnkorotukset

613 999,63

613 999,63

Muut lainasaamiset

16 690 393,48

17 378 303,95

Muut saamiset

2 211 081,20

2 206 475,09

107 991 029,66

109 050 919,78

B TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

24 244 128,06

23 139 442,15

Muut toimeksiantojen varat

265 053,29

255 561,63

24 509 181,35

23 395 003,78

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

I Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

435 204,34

483 076,00

Keskeneräiset tuotteet

670 449,15

1 835 404,08

Valmiit tuotteet

7 832,15

8 144,90

0,00

2 930,00

1 113 485,64

2 329 554,98

II Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Muut saamiset

0,00

2 388,73

Siirtosaamiset

789 773,81

2 433 991,25

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

12 970 150,58

13 764 510,65

Lainasaamiset

3 150 000,00

3 253 000,00

Muut saamiset

8 145 488,45

8 538 022,87

Siirtosaamiset

3 162 506,51

2 676 275,71

28 217 919,35

30 668 189,21

IV Rahat ja pankkisaamiset

13 057 353,71

15 171 998,16

VASTAAVAA YHTEENSÄ

660 728 934,21

665 831 637,62

VASTATTAVAA**2017****2016****A OMA PÄÄOMA**

I	Peruspääoma	191 910 065,82	191 910 065,82
II	Arvonkorotusrahasto	121 762 861,87	122 312 523,43
III	Muut omat rahastot	8 647 349,34	9 598 209,36
IV	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-24 430 565,22	-21 039 453,18
V	Tilikauden yli- / alijäämä	744 357,29	-3 391 112,04
		<u>298 634 069,10</u>	<u>299 390 233,39</u>

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Kertynyt poistoero	4 521 150,70	5 215 030,25
	<u>4 521 150,70</u>	<u>5 215 030,25</u>

C PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	375 700,00	722 911,52
Muut pakolliset varaukset	2 920 454,10	3 120 362,57
	<u>3 296 154,10</u>	<u>3 843 274,09</u>

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	19 745,59	15 370,78
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 489 043,39	23 315 161,91
Muut toimeksiantojen pääomat	633 726,31	611 853,61
	<u>25 142 515,29</u>	<u>23 942 386,30</u>

E VIERAS PÄÄOMA

I	Pitkäaikainen		
	Joukkovelkakirjalainat	80 000 000,00	40 000 000,00
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	146 608 795,54	165 262 040,24
	Lainat julkisyhteisöiltä	750 000,00	1 050 000,00
	Saadut ennakot	525 000,00	675 000,00
	Liittymismaksut ja muut velat	3 997 323,09	3 872 836,69
		<u>231 881 118,63</u>	<u>210 859 876,93</u>
II	Lyhytaikainen		
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 651 859,34	58 900 473,96
	Lainat julkisyhteisöiltä	300 000,00	350 000,00
	Lainat muilta luotonantajilta	2 210 000,00	810 000,00
	Saadut ennakot	3 104 151,48	3 200 793,38
	Ostovelat	19 496 600,52	14 685 384,54
	Muut velat	9 947 017,87	9 951 677,25
	Siirtovelat	33 544 297,18	34 682 507,53
		<u>97 253 926,39</u>	<u>122 580 836,66</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ660 728 934,21665 831 637,62

KONSERNITULOSLASKELMA

	2017	2016
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	358 595 447,59	373 199 192,25
Toimintakulut	-681 626 049,30	-709 495 550,57
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	4 983 316,28	994 804,66
Toimintakate	-318 047 285,43	-335 301 553,66
Verotulot	277 372 429,03	281 649 052,19
Valtionosuudet	120 439 779,31	128 512 512,01
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	543 277,58	348 850,05
Muut rahoitustuotot	2 056 758,91	1 915 513,57
Korkokulut	-6 824 766,15	-7 212 817,45
Muut rahoituskulut	-732 645,03	-416 654,94
Vuosikate	74 807 548,22	69 494 901,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 655 844,42	-54 783 802,50
Arvonalentumiset	-1 278 517,39	-1 950 974,42
Tilikauden tulos	17 873 186,41	12 760 124,85
Tilinpäätössiirrot	122 223,97	955 449,09
Tilikauden verot	-4 348 354,92	-5 601 100,98
Laskennalliset verot	-433 127,37	-522 507,84
Vähemmistöosuudet	-273 047,18	283 995,55
Tilikauden ylij. (-alijäämä)	12 940 880,91	7 875 960,67

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	74 807 548,22		69 494 901,77	
Tilikauden verot	-4 348 354,92		-5 601 100,98	
Tulorahoituksen korjauserät	-3 765 646,08		-994 804,66	
Pakollisten varausten lisäys / vähennys	-1 356 069,50		-556 288,93	
Myyntivoitot	-3 473 858,48		-1 389 392,86	
Myyntitappiot	53 436,08	61 917 055,32	26 354,31	60 979 668,65
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-69 874 759,49		-87 981 585,70	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 618 037,30		4 082 278,41	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	7 493 629,82	-60 763 092,37	7 268 188,74	-76 631 118,55
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 153 962,95		-15 651 449,90
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	386 310,54	386 310,54	195 655,61	195 655,61
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	62 113 484,81		82 304 666,78	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-43 690 799,20		-44 015 141,77	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-30 055 883,15	-11 633 197,54	1 785 926,49	40 075 451,50
Oman pääoman muutos		-614 866,61		-124 901,10
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Maksetut osingot	-8 254,00		-8 254,01	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 549,63		157 550,90	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 662 581,03		2 348 537,28	
Saamisten muutos	-2 469 223,42		2 437 975,16	
Korottomien velkojen muutos	-4 571 956,58	-5 389 402,60	-13 663 869,48	-8 728 060,15
Rahoituksen rahavirta		-17 251 156,21		31 418 145,86
Rahavarojen muutos		-16 097 193,26		15 766 695,96
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	34 288 875,86		50 386 069,12	
Rahavarat 1.1.	50 386 069,12	-16 097 193,26	34 619 373,16	15 766 695,96

KONSERNITASE

	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	642 290,89	796 202,14
Muut pitkävaikutteiset menot	12 170 548,51	14 172 796,47
	<u>12 812 839,40</u>	<u>14 968 998,61</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	62 516 163,31	59 236 235,11
Maa- ja vesialueiden arvonnkorotukset	122 815 489,56	123 365 151,12
Rakennukset	485 300 229,11	483 245 364,51
Rakennusten arvonnkorotukset	1 435 308,33	1 435 308,33
Kiinteät rakenteet ja laitteet	205 090 381,79	194 892 467,91
Koneet ja kalusto	29 419 588,09	28 867 662,94
Muut aineelliset hyödykkeet	6 217 040,50	5 804 617,62
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>14 750 937,51</u>	<u>22 243 186,93</u>
	927 545 138,20	919 089 994,47
Sijoitukset		
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	136 726 447,21	131 486 095,44
Muut osakkeet ja osuudet	55 637 882,95	56 128 051,16
Osakkeiden ja osuuksien arvonnkorotukset	3 139,37	3 139,37
Muut lainasaamiset	2 953 069,88	3 339 380,42
	<u>195 320 539,41</u>	<u>190 956 666,39</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 377 192,76	23 976 707,33
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	4 788 191,54	6 450 772,57
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	8 156 321,87	8 830 419,53
Lyhytaikaiset saamiset	<u>67 609 993,72</u>	<u>64 466 672,64</u>
	75 766 315,59	73 297 092,17
Rahoitusarvopaperit	1 624 235,23	2 682 283,50
Rahat ja pankkisaamiset	32 664 640,63	47 703 785,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 275 899 092,76	1 279 126 300,66

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	191 910 065,82	191 910 065,82
Arvonkorotusrahasto	124 867 936,89	125 417 598,45
Muut omat rahastot	12 254 874,22	12 814 782,28
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	134 649 726,89	126 879 677,91
Tilikauden yli- / alijäämä	<u>12 940 880,91</u>	<u>7 875 960,67</u>
	476 623 484,73	464 898 085,13

VÄHEMMISTÖOSUUDET

4 746 837,59 4 665 516,18

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	375 700,00	722 911,52
Muut pakolliset varaukset	<u>8 558 977,98</u>	<u>9 567 835,96</u>
	8 934 677,98	10 290 747,48

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

26 144 687,21 24 746 751,41

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	488 895 589,06	472 737 070,07
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	81 251 152,21	80 392 344,06
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	67 488 577,42	95 280 293,95
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>121 814 086,56</u>	<u>126 115 492,38</u>
	759 449 405,25	774 525 200,46

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

1 275 899 092,76 1 279 126 300,66

TULOSLASKELMA-yhdistely

	Kaupunki tuloslaskelma	Pohj.pelastusl. tuloslaskelma	Vaasan Vesi tuloslaskelma	Aluetyöterveys tuloslaskelma	Vaasan Talotoimi tuloslaskelma	Eliminoimaton tuloslaskelma
Toimintatuotot						
Myyntituotot	32 393 000,00	17 842 528,19	14 827 612,38	4 230 188,70	933 648,83	70 226 978,10
Maksutuotot	26 261 053,25	310 045,00	0,00	27 117,06	0,00	26 598 215,31
Tuet ja avustukset	10 088 506,40	162 533,11	4 560,60	6 156,00	11 335,24	10 273 091,35
Vuokratuotot	12 843 724,26	1 698,60	13 459,60	0,00	45 695 181,26	58 554 063,72
Muut toimintatuotot	3 822 361,71	160 390,60	104 756,84	116 714,84	3 329,00	4 207 552,99
Valmistus omaan käyttöön	489 053,85	0,00	512 833,66	0,00	481 711,00	1 483 598,51
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-172 555 172,90	-9 596 193,17	-2 243 574,22	-1 790 703,71	-2 500 679,17	-188 686 323,17
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-37 361 084,27	-1 701 103,94	-671 457,35	-325 142,17	-636 129,55	-40 694 917,28
Muut henkilösivukulut	-7 439 441,92	-425 405,01	-100 059,24	-75 211,62	-108 987,98	-8 149 105,77
Palvelujen ostot	-174 697 756,02	-2 347 727,61	-2 730 834,04	-1 272 417,84	-4 867 943,56	-185 916 679,07
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-18 670 227,48	-1 288 877,78	-2 507 369,82	-138 050,40	-5 798 741,62	-28 403 267,10
Avustukset	-24 420 197,82	-113 533,93	0,00	0,00	0,00	-24 533 731,75
Vuokrat	-46 964 992,68	-1 427 327,05	-136 826,61	-327 437,12	-4 298 875,34	-53 155 458,80
Muut toimintakulut	-1 740 857,87	-17 840,64	-94 067,20	-40 799,31	-133 375,42	-2 026 940,44
Toimintakate	-397 952 031,49	1 559 186,37	6 979 034,60	410 414,43	28 780 472,69	-360 222 923,40
Verotulot	279 720 179,66	0,00	0,00	0,00	0,00	279 720 179,66
Valtionosuudet	100 863 264,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100 863 264,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	729 926,63	0,00	0,00	0,00	0,00	729 926,63
Muut rahoitustuotot	34 800 477,30	8,24	7 266,62	0,00	0,00	34 807 752,16
Korkokulut	-2 412 746,66	0,00	0,00	0,00	-13 549,05	-2 426 295,71
Muut rahoituskulut	-438 819,87	-22,50	-1 400 634,69	-23 365,58	-19 644 713,70	-21 507 556,34
Vuosikate	15 310 249,57	1 559 172,11	5 585 666,53	387 048,85	9 122 209,94	31 964 347,00
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 755 319,17	-830 409,23	-3 927 680,03	-6 290,13	-9 834 872,85	-30 354 571,41
Arvonalentumiset	-634 128,27	0,00	-159 370,31		-850 727,39	-1 644 225,97
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-1 079 197,87	728 762,88	1 498 616,19	380 758,72	-1 563 390,30	-34 450,38
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	693 879,55	0,00	0,00	0,00	0,00	693 879,55
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	84 928,12	0,00	0,00	0,00	0,00	84 928,12
Tilikauden yli- / alijäämä	-300 390,20	728 762,88	1 498 616,19	380 758,72	-1 563 390,30	744 357,29

		Eliminointi- ja oikaisukirjaukset Kaupunki tuloslaskelma	Pelastuslaitos tuloslaskelma	Vaasan Vesi tuloslaskelma	Aluetyöterv. tuloslaskelma	Vaasan Talotoimi tuloslaskelma	Kaupungin tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1)	-2 869 834,77	-4 997 254,10	-707 825,25	-2 364 188,93	-576 483,29	58 711 391,76
Maksutuotot	1)	-7 575,36	-225 064,00				26 365 575,95
Tuet ja avustukset	1)						10 273 091,35
Vuokratuotot	1)	-1 153 858,82				-43 875 265,86	13 524 939,04
Muut toimintatuotot	1)	-44 871,22	-8 210,34	-79 120,50		-3 329,00	4 072 021,93
Valmistus omaan käyttöön	1)	540 508,84		720 933,96		166 710,21	2 911 751,52
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							-188 686 323,17
Henkilösivukulut							
Eläkekulut							-40 694 917,28
Muut henkilösivukulut							-8 149 105,77
Palvelujen ostot	1)	7 829 373,27	568 042,56	563 036,77	114 610,98	910 370,46	-175 931 245,03
Aineet tarvikkeet ja tavarat	1)	109 234,02		429,74	101,20	422 828,95	-27 870 673,19
Avustukset	1)	2 500,00					-24 531 231,75
Vuokrat	1)	43 152 625,87	409 261,93	3 250,37	254 007,53	1 110 093,73	-8 226 219,37
Muut toimintakulut	1)	635,00	844,39	7 549,59	24 770,98	1 161,09	-1 991 979,39
Toimintakate							-360 222 923,40
Verotulot							279 720 179,66
Valtionosuudet							100 863 264,00
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot							729 926,63
Muut rahoitustuotot	2)	-21 067 500,00					13 740 252,16
Korkokulut							-2 426 295,71
Muut rahoituskulut	2)			1 400 000,00	23 000,00	19 644 500,00	-440 056,34
Vuosikate							31 964 347,00
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot							-30 354 571,41
Arvonalentumiset							-1 644 225,97
Satunnaiset erät							
Satunnaiset kulut							0,00
Tilikauden tulos							-34 450,38
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)							693 879,55
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)							0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)							84 928,12
Tilikauden yli- / alijäämä							744 357,29

- 1) Sisäisten ostojen ja myyntien eliminointi 55 484 728,43
2) Liikelaitosten peruspääoman tuoton eliminointi 21 067 500,00

RAHOITUSLASKELMA-yhdistely

	Kaupunki rahoituslask.	Pohj. pelastusl. rahoituslask.	Vaasan Vesi rahoituslask.	Aluetyöterveys rahoituslask.	Talotoimi rahoituslask.	Eliminoimaton rahoituslask.
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	15 310 249,57	1 559 172,11	5 585 666,53	387 048,85	9 122 209,94	31 964 347,00
Satunnaiset tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-2 743 226,02	-19 751,61	-12 985,74	0,00	0,00	-2 775 963,37
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot	53 436,08	0,00	0,00	0,00	0,00	53 436,08
Pakollisten varausten lisäys / vähennys	-547 119,99	0,00	0,00	0,00	0,00	-547 119,99
Muut tulorahoituksen korjauserät	5 193,86	0,00	0,00	0,00	0,00	5 193,86
Toiminnan rahavirta yhteensä	12 078 533,50	1 539 420,50	5 572 680,79	387 048,85	9 122 209,94	28 699 893,58
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-20 425 496,08	-1 637 226,46	-6 387 027,21	0,00	-7 199 979,07	-35 649 728,82
Rahoitusosuudet investointimenoihin	186 759,88	356 674,60	99 113,17	0,00	0,00	642 547,65
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 895 667,41	19 751,61	13 229,61	0,00	0,00	4 928 648,63
Investointien rahavirta yhteensä	-15 343 068,79	-1 260 800,25	-6 274 684,43	0,00	-7 199 979,07	-30 078 532,54
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-3 264 535,29	278 620,25	-702 003,64	387 048,85	1 922 230,87	-1 378 638,96
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-12 318,00	0,00	-3 259,00	0,00	-5 000,00	-20 577,00
Antolainasaamisten vähennys	692 910,47	0,00	0,00	0,00	10 970,89	703 881,36
Antolainauksen muutokset yhteensä	680 592,47	0,00	-3 259,00	0,00	5 970,89	683 304,36
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 245 262,00	0,00	0,00	0,00	-6 597,32	-19 251 859,32
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-28 708 070,96	0,00	0,00	0,00	0,00	-28 708 070,96
Lainakannan muutokset yhteensä	-7 953 332,96	0,00	0,00	0,00	-6 597,32	-7 959 930,28
Oman pääoman muutokset	-865 931,90	0,00	0,00	0,00	0,00	-865 931,90
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 951,42	0,00	0,00	0,00	0,00	85 951,42
Vaihto-omaisuuden muutos	1 223 641,58	0,00	-7 572,24	0,00	0,00	1 216 069,34
Saamisten muutos	4 585 506,45	-447 376,81	487 221,06	-232 508,09	64 886,20	4 457 728,81
Korottomien velkojen muutos	3 393 463,78	168 756,56	225 613,82	-154 540,76	-1 986 490,64	1 646 802,76
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	9 288 563,23	-278 620,25	705 262,64	-387 048,85	-1 921 604,44	7 406 552,33
Rahoituksen rahavirta	1 149 890,84	-278 620,25	702 003,64	-387 048,85	-1 922 230,87	-736 005,49
Rahavarojen muutos	-2 114 644,45	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 114 644,45
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12	13 057 353,71	0,00	0,00	0,00	0,00	13 057 353,71
Rahavarat 1.1	15 171 998,16	0,00	0,00	0,00	0,00	15 171 998,16
Muutos	-2 114 644,45	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 114 644,45

		Eliminointi- ja oikaisukirjaukset Kaupunki	Pohjanmaan pelastuslaitos	Vaasan Vesi	Aluetyöterveys	Talotoimi	Kaupungin rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	1)	26 491 236,83	-4 252 379,56	1 908 254,68	-1 947 698,24	-22 199 413,71	31 964 347,00
Satunnaiset tulot							0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot							-2 775 963,37
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot							53 436,08
Pakollisten varausten lisäys / vähennys							-547 119,99
Muut tulorahoituksen korjauserät	3)			31 699,89			36 893,75
Toiminnan rahavirta yhteensä							28 731 593,47
Investointien rahavirta							
Investointimenot	3)			878 470,97			-34 771 257,85
Rahoitusosuudet investointimenoihin							642 547,65
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3)	-910 170,86					4 018 477,77
Investointien rahavirta yhteensä							-30 110 232,43
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä							-1 378 638,96
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	4)					5 000,00	-15 577,00
Antolainasaamisten vähennys	4)	-5 000,00					698 881,36
Antolainauksen muutokset yhteensä							683 304,36
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							40 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys							-19 251 859,32
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2)	108 070,96					-28 600 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä							-7 851 859,32
Oman pääoman muutokset							-865 931,90
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset							85 951,42
Vaihto-omaisuuden muutos							1 216 069,34
Saamisten muutos	2)	-1 899 387,99	228 973,04	-568 718,60	231 674,60		2 450 269,86
Korottomien velkojen muutos	2)					1 899 387,99	3 546 190,75
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä							7 298 481,37
Rahoituksen rahavirta							-736 005,49
Rahavarojen muutos							-2 114 644,45
Rahavarojen muutos							
Rahavarat 31.12							13 057 353,71
Rahavarat 1.1							15 171 998,16
Muutos							-2 114 644,45
1) Sisäisten ostojen ja rahoituserien eliminointi		55 484 728,43					
2) Yhdystilin eliminointi		2 007 458,95					
3) Sisäisten investointien eliminointi		910 170,86					
4) Liittymismaksujen myynnin eliminointi		5 000,00					

TASE-yhdistely

VASTAAVAA		Kaupungin tase	Pohj. pel.laitos tase	Vaasan Vesi tase	Aluetyöterveys tase	Talotoimi tase	Eliminoimaton tase
A PYSYVÄT VASTAAVAT							
I	Aineettomat hyödykkeet						
	Muut pitkävaikutteiset menot	10 643 392,50	0,00	71 437,67	0,00	302 503,26	11 017 333,43
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		10 643 392,50	0,00	71 437,67	0,00	302 503,26	11 017 333,43
II	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	48 161 701,59	0,00	0,00	0,00	103 695,00	48 265 396,59
	Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	121 148 862,24	0,00	0,00	0,00	0,00	121 148 862,24
	Rakennukset	13 461 611,74	24 006,58	4 816 798,89	0,00	178 180 919,48	196 483 336,69
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	63 336 672,80	18 103,16	26 004 007,35	0,00	0,00	89 358 783,31
	Koneet ja kalusto	9 984 749,62	6 045 391,24	439 109,72	8 911,02	19 462,12	16 497 623,72
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	272 466,84	139 986,46	470 547,06	0,00	2 185 628,16	3 068 628,52
		256 366 064,83	6 227 487,44	31 730 463,02	8 911,02	180 489 704,76	474 822 631,07
III	Sijoitukset						
	Osakkeet ja osuudet	273 671 767,36	0,00	0,00	0,00	4 791 279,38	278 463 046,74
	Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset	613 999,63	0,00	0,00	0,00	0,00	613 999,63
	Muut lainasaamiset	16 690 393,48	0,00	0,00	0,00	0,00	16 690 393,48
	Muut saamiset	416 676,18	1 200,00	198 182,61	0,00	1 713 956,52	2 330 015,31
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		291 392 836,65	1 200,00	198 182,61	0,00	6 505 235,90	298 097 455,16
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT							
	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	24 244 128,06	0,00	0,00	0,00	0,00	24 244 128,06
	Muut toimeksiantojen varat	265 053,29	0,00	0,00	0,00	0,00	265 053,29
		24 509 181,35	0,00	0,00	0,00	0,00	24 509 181,35
C VAIHTUVAT VASTAAVAT							
I	Vaihto-omaisuus						
	Aineet ja tarvikkeet	258 444,92	0,00	176 759,42	0,00	0,00	435 204,34
	Keskeneräiset tuotteet	670 449,15	0,00	0,00	0,00	0,00	670 449,15
	Valmiit tuotteet	7 832,15	0,00	0,00	0,00	0,00	7 832,15
	Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		936 726,22	0,00	176 759,42	0,00	0,00	1 113 485,64
II	Saamiset						
	Pitkäaikaiset saamiset						
	Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Siirtosaamiset	789 773,81	0,00	0,00	0,00	0,00	789 773,81
	Lyhytaikaiset saamiset						
	Myyntisaamiset	8 750 772,00	376 687,37	3 587 860,29	175 276,38	79 554,54	12 970 150,58
	Lainasaamiset	3 150 000,00	4 492 698,84	5 004 194,92	2 141 885,67	0,00	14 788 779,43
	Muut saamiset	16 086 123,03	1 161 553,37	7 400,75	21 680,34	537 883,64	17 814 641,13
	Siirtosaamiset	3 150 173,30	12 333,21	0,00	0,00	0,00	3 162 506,51
		31 926 842,14	6 043 272,79	8 599 455,96	2 338 842,39	617 438,18	49 525 851,46
III	Rahoitusarvopaperit						
	Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IV	Rahat ja pankkisaamiset	13 057 353,71	0,00	0,00	0,00	0,00	13 057 353,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ		628 832 397,40	12 271 960,23	40 776 298,68	2 347 753,41	187 914 882,10	872 143 291,82

VASTAAVAA		Eliminointi- ja oikaisukirjaukset				Kaupungin tase	
		Kaupunki	Pohj.pel.laitos	Vaasan Vesi	Aluetyöterveys	Talotoimi	tilinpäätöksessä
A PYSYVÄT VASTAAVAT							
I	Aineettomat hyödykkeet						
	Muut pitkävaikutteiset menot						11 017 333,43
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat						0,00
							11 017 333,43
II	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet						48 265 396,59
	Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset						121 148 862,24
	Rakennukset						196 483 336,69
	Kiinteät rakenteet ja laitteet						89 358 783,31
	Koneet ja kalusto						16 497 623,72
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat						3 068 628,52
							474 822 631,07
III	Sijoitukset						
	Osakkeet ja osuudet	1) -189 987 491,39					88 475 555,35
	Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset						613 999,63
	Muut lainasaamiset						16 690 393,48
	Muut saamiset	3) -				-118 934,11	2 211 081,20
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat						0,00
							107 991 029,66
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT							
	Valtion toimeksiannot						0,00
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet						24 244 128,06
	Muut toimeksiantojen varat						265 053,29
							24 509 181,35
C VAIHTUVAT VASTAAVAT							
I	Vaihto-omaisuus						
	Aineet ja tarvikkeet						435 204,34
	Keskeneräiset tuotteet						670 449,15
	Valmiit tuotteet						7 832,15
	Muu vaihto-omaisuus						0,00
							1 113 485,64
II	Saamiset						
	Pitkäaikaiset saamiset						
	Myyntisaamiset						0,00
	Lainasaamiset						0,00
	Muut saamiset						0,00
	Siirtosaamiset						789 773,81
	Lyhytaikaiset saamiset						
	Myyntisaamiset						12 970 150,58
	Lainasaamiset	2) -	-4 492 698,84	-5 004 194,92	-2 141 885,67		3 150 000,00
	Muut saamiset	2) -	-9 669 152,68				8 145 488,45
	Siirtosaamiset						3 162 506,51
							28 217 919,35
III	Rahoitusarvopaperit						
	Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin						0,00
	Joukkovelkakirjalainasaamiset						0,00
							0,00
IV	Rahat ja pankkisaamiset						13 057 353,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ							660 728 934,21

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA

	Kaupungin tase	Pohj. pel.laitos tase	Vaasan Vesi tase	Aluetyöterveys tase	Talotoimi tase	Eliminoimaton tase
I Peruspääoma	191 910 065,82	220 000,00	23 838 876,88	355 000,00	165 573 614,51	381 897 557,21
III Arvonkorotusrahasto	121 762 861,87	0,00	0,00	0,00	0,00	121 762 861,87
IV Muut omat rahastot	8 647 349,34	0,00	0,00	0,00	0,00	8 647 349,34
V Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-54 218 806,25	7 822 391,49	10 645 709,80	1 106 256,98	10 213 882,76	-24 430 565,22
VI Tilikauden yli- / alijäämä	-300 390,20	728 762,88	1 498 616,19	380 758,72	-1 563 390,30	744 357,29
	267 801 080,58	8 771 154,37	35 983 202,87	1 842 015,70	174 224 106,97	488 621 560,49

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Kertynyt poistoero	4 521 150,70	0,00	0,00	0,00	0,00	4 521 150,70
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4 521 150,70	0,00	0,00	0,00	0,00	4 521 150,70

C PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	375 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	375 700,00
Muut pakolliset varaukset	2 920 454,10	0,00	0,00	0,00	0,00	2 920 454,10
	3 296 154,10	0,00	0,00	0,00	0,00	3 296 154,10

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	19 745,59	0,00	0,00	0,00	0,00	19 745,59
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 489 043,39	0,00	0,00	0,00	0,00	24 489 043,39
Muut toimeksiantojen pääomat	633 726,31	0,00	0,00	0,00	0,00	633 726,31
	25 142 515,29	0,00	0,00	0,00	0,00	25 142 515,29

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen						
Joukkovelkakirjalainat	80 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	145 107 642,00	0,00	0,00	0,00	1 501 153,54	146 608 795,54
Lainat julkisyhteisöiltä	750 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	750 000,00
Saadut ennakot	525 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	525 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	1 332 751,71	0,00	2 783 505,49	0,00	0,00	4 116 257,20
	227 715 393,71	0,00	2 783 505,49	0,00	1 501 153,54	232 000 052,74
II Lyhytaikainen						
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 645 262,00	0,00	0,00	0,00	6 597,34	28 651 859,34
Lainat julkisyhteisöiltä	11 938 779,43	0,00	0,00	0,00	0,00	11 938 779,43
Lainat muilta luotonantajilta	2 210 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 210 000,00
Saadut ennakot	3 102 495,82	0,00	1 183,34	0,00	472,32	3 104 151,48
Ostovelat	15 742 836,84	1 051 101,72	955 422,51	125 574,33	1 621 665,12	19 496 600,52
Muut velat	8 861 709,83	371 009,40	550 777,46	69 269,27	9 763 404,59	19 616 170,55
Siirtovelat	29 855 019,10	2 078 694,74	502 207,01	310 894,11	797 482,22	33 544 297,18
	100 356 103,02	3 500 805,86	2 009 590,32	505 737,71	12 189 621,59	118 561 858,50

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

628 832 397,40	12 271 960,23	40 776 298,68	2 347 753,41	187 914 882,10	872 143 291,82

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA

	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset Kaupunki	Pohj.pel.laitos	Vaasan Vesi	Aluetyöterveys	Talotoimi	Kaupungin tase tilinpäätöksessä
I Peruspääoma	1)	-220 000,00	-23 838 876,88	-355 000,00	-165 573 614,51	191 910 065,82
III Arvonkorotusrahasto						121 762 861,87
IV Muut omat rahastot						8 647 349,34
V Edellisten tilikausien yli- / alijäämä						-24 430 565,22
VI Tilikauden yli- / alijäämä						744 357,29
						298 634 069,10

B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Kertynyt poistoero						4 521 150,70
Vapaaehtoiset varaukset						0,00
						4 521 150,70

C PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset						375 700,00
Muut pakolliset varaukset						2 920 454,10
						3 296 154,10

D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot						19 745,59
Lahjoitusrahastojen pääomat						24 489 043,39
Muut toimeksiantojen pääomat						633 726,31
						25 142 515,29

E VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen						
Joukkovelkakirjalainat						80 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta						146 608 795,54
Lainat julkisyhteisöiltä						750 000,00
Saadut ennakot						525 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	3)	-80 719,23	-38 214,88			3 997 323,09
						231 881 118,63
II Lyhytaikainen						
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta						28 651 859,34
Lainat julkisyhteisöiltä	2)	-11 638 779,43				300 000,00
Lainat muilta luotonantajilta						2 210 000,00
Saadut ennakot						3 104 151,48
Ostovelat						19 496 600,52
Muut velat	2)				-9 669 152,68	9 947 017,87
Siirtovelat						33 544 297,18
						97 253 926,39

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

660 728 934,21

1) Peruspääomasijoituksen eliminointi	189 987 491,39
2) Yhdistilin eliminointi	21 307 932,11
3) Liittymismaksujen eliminointi	118 934,11

LIITETIEDOT

1.) TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston 6.11.2006 § 130 hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman muutoksen 17.3.2014 § 31, joka on huomioitu tilikaudella 2013 uusien hyödykkeiden poistojen laskennassa. Tilikauden 2014 alusta poistosuunnitelman muutosta on noudatettu kaikkien hyödykkeiden poistojen laskennassa. Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Maa-alueiden arvonorotukset on tehty kaupunginvaltuuston 6.11.2006 § 130 päätöksen mukaisesti.

Kuntayhtymäosuuksiin tehty arvonorotus vastaa Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän peruspääoman korotusta.

Pohjanmaan museon ja Tikanojan taidekodin taideomaisuus on luetteloitu ko. laitoksissa, eikä niillä ole kirjanpitoarvoa taseessa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen joko keskihinta-periaatteen mukaisesti, hankintameno, sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamisten ja rahoitusarvopapereiden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Vastikkeetta saadut rahoitusarvopaperit luetteloidaan erikseen.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Kaikki koron- ja valuutanvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa.

ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oikaisu edellisten tilikausien ylijäämään ja vertailutietoihin

Vaasan Alueyöterveys -liikelaitoksen vuoden 2016 lomapalkkajaksotus on tehty 85 972,04 euroa liian suurena. Virhe on oikaistu edellisten tilikausien ylijäämätilille ja lyhytaikaisiin siirtovelkoihin. Vastaava korjaus on tehty vertailuvuoden tietoihin.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**2. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVITTÄIN**

	2017	2016
Sosiaali- ja terveystoimi	34 240 740,48	38 776 468,58
Varhaiskasvatus ja perusopetus	9 264 123,28	10 342 860,11
Ammatilliset koulut ja lukiot	6 046 348,12	5 569 032,68
Muu kulttuuri- ja sivistystoimi	5 417 398,31	5 554 707,61
Pelastustoimi	13 246 667,06	13 473 795,16
Tekninen toimi	21 271 350,54	17 746 923,68
Tukipalvelut	3 492 063,32	4 274 161,98
Liiketoiminta	16 179 431,34	16 482 420,64
Muut	3 788 897,58	4 813 133,88
Yhteensä	112 947 020,03	117 033 504,32

3. VEROTULOJEN ERITTELY

	2017	2016
Kunnan tulovero	227 407 271,53	232 484 563,67
Osuus yhteisöveron tuotosta	32 031 179,06	31 309 087,89
Kiinteistövero	20 281 729,07	20 068 934,69
Yhteensä	279 720 179,66	283 862 586,25

4. VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	84 587 294,00	90 440 053,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	-4 897 920,00	-6 352 620,00
Järjestelmämuutoksen taseus	274 344,00	274 344,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	20 899 546,00	23 264 952,00
Valtionosuudet yhteensä	100 863 264,00	107 626 729,00

5. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	4 - 5 vuotta	tasapoisto	
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 20 vuotta	tasapoisto	
Rakennukset	15 - 50 vuotta	menojäännöspoisto	5 - 20 %
Rakennukset / Vaasan Satama	20 - 30 vuotta	tasapoisto	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 30 vuotta	menojäännöspoisto	10 - 20 %
Poistonalainen irtain omaisuus	4 - 20 vuotta	tasapoisto	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euron, on kirjattu vuosikuluksi.

6. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	2017	2016
Eläkevastuuvaraus 1.1.	722 911,52	878 600,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00

Vähennys tilikaudella	-347 211,52	-155 688,48
Eläkevastuuvaraus 31.12.	375 700,00	722 911,52
Suvilahden kaatopaikan maisemointivaraus 1.1	2 077 163,42	2 200 030,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-199 908,47	-122 866,58
Suvilahden kaatopaikan maisemointivaraus 31.12	1 877 254,95	2 077 163,42
Alueiden puhdistamisvelvollisuudet 1.1	1 043 199,15	1 043 199,15
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Alueiden puhdistamisvelvollisuudet 31.12	1 043 199,15	1 043 199,15
Vahingonkorvausvastuu 1.1	0,00	321 470,99
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennys tilikaudella	0,00	-321 470,99
Vahingonkorvausvastuu 31.12	0,00	0,00

**7. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN
MYYNTIVOITOT
JA MYYNTITAPPIOT**

	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Osakkeet ja osuudet	0,00	591 254,97
Maa-alueet	2 680 543,53	564 779,22
Irtain omaisuus	95 419,84	133 215,40
Yhteensä	2 775 963,37	1 289 249,59
Muut toimintakulut		
Osakkeet ja osuudet	48 906,81	0,00
Maa-alueet	3 865,63	0,00
Irtain omaisuus	663,64	26 354,31
	53 436,08	26 354,31

**8. LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT PUOLUEILLE JA
PUOLUEYHDISTYKSILLE**

**Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt
luottamushenkilömaksut**

	2017	2016
Keskustan Vaasan kunnallisjärjestö	3 974,25	5 351,64
Keskustan Laihian kunnallisjärjestö	8,00	8,00
Kokoomuksen Vaasan kunnallisjärjestö	15 523,43	19 740,83
Laihian Perussuomalaiset	130,00	35,00
SDP Vaasan kunnallisjärjestö	21 868,90	23 334,50
Suomen Kristillinen liitto	0,00	60,00
Svenska Folkpartiet	16 539,74	15 484,19
Vaasan Perussuomalaiset	7 056,95	9 233,30
Vaasan seudun vihreät	3 282,76	2 418,77
Vasemmistoliitto	9 118,45	8 595,77
Vaasan Kristillisdemokraatit	1 625,00	1 808,50
	79 127,48	86 070,50

9. PALVELUJEN OSTOT

	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	121 527 093,81	124 543 135,87
Muiden palvelujen ostot	<u>54 404 151,22</u>	<u>52 840 189,04</u>
Yhteensä	175 931 245,03	177 383 324,91

**10. OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKO-
TUOTTOJEN ERITTELY**

	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	13 285 535,49	13 278 170,66
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	<u>248 588,37</u>	<u>332 319,94</u>
Yhteensä	13 534 123,86	13 610 490,60

TASEEN LIITETIEDOT**11. ARVONKOROTUKSET**

Arvonkorotuksissa noudatetaan kaupunginvaltuuston (kv 6.11.2006§130) päättämiä periaatteita. Maa-alueiden arvostus perustuu arvioituun aluekohtaiseen todennäköiseen luovutushintaan.

	2017	2016
Maa-alueet		
Arvonkorotukset 1.1	121 698 523,80	122 011 521,43
Arvonkorotusten vähennys / myynnit	-549 661,56	-312 997,63
Arvonkorotusten lisäys	0,00	0,00
Arvonkorotukset 31.12.	121 148 862,24	121 698 523,80
Osakkeet ja osuudet		
Arvonkorotukset 1.1.	613 999,63	613 999,63
Arvonkorotus 31.12.	613 999,63	613 999,63
Arvonkorotukset yhteensä 31.12	121 762 861,87	122 312 523,43

12. KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVONMUUTOKSET
KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVONMUUTOKSET

	Tasearvo 1.1.2017	Lisäys/vähennys tilikaudella	Tasearvo 31.12.2017	Kunna osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Vaasan sairaanhoitopiirin ky	33 598 944,35		33 598 944,35	32 971 361,47	627 582,88
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	316 437,84		316 437,84	930 437,47	0,00
- arvонkorotus	613 999,63		613 999,63		
Pohjanmaan liitto	55 095,53		55 095,53	75 707,17	-20 611,64
Svenska österbottens förbund	2 599 553,70		2 599 553,70	2 525 250,00	74 303,70
för utbildning och kultur					
Vaasanseudun Areenat ky	4 245 918,73		4 245 918,73	4 245 918,72	0,01
Kårkulla samkommun	521 265,13		521 265,13	521 265,13	0,00

13. VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET
SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ

	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Muut saamiset	0,00	2 388,73
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	1 291 426,26	1 392 988,89
Lainasaamiset	1 150 000,00	913 000,00
Muut saamiset	26 380,14	85 467,00
Siirtosaamiset	268,40	62 891,63
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä		
Myyntisaamiset	959 354,86	827 258,32
Muut saamiset	2 501,00	0,00
Siirtosaamiset	54 440,21	342 174,15

Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä

Myyntisaamiset	78 230,09	112 175,73
Lainasaamiset	2 000 000,00	2 000 000,00
Muut saamiset	83 714,56	78 980,24

14. SIIRTOSAAMISET**2017****2016**

Pitkäaikaiset

Maankäyttösopimukset	737 000,00	2 381 217,44
Muut siirtosaamiset	<u>52 773,81</u>	<u>52 773,81</u>

	789 773,81	2 433 991,25

Lyhytaikaiset

Siirtyvät korot	5 578,84	5 757,08
Ennakkomaksut	1 947 567,56	1 442 693,58
Muut siirtosaamiset	<u>1 209 360,11</u>	<u>1 227 825,05</u>

	3 162 506,51	2 676 275,71

15. VASTIKKEETTA SAADUT RAHOITUSARVOPAPERIT**2017****2016****Markkina-arvo
31.12.****Markkina-arvo
31.12.**

Aktia osakkeita 12.845 kpl

117 017,95

124 981,85

16. PYSYVÄT VASTAAVAT

Kaupunki yhteensä

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenraiset hankinnat	Yhteensä
	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskenraiset hankinnat	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 432 300,72	0,00	12 432 300,72	44 780 326,19	201 174 895,64	85 646 612,32	17 031 164,11	2 452 148,93	351 085 147,19	
Lisäykset tilikauden aikana	1 177 679,36	0,00	1 177 679,36	3 785 585,50	5 431 383,51	15 890 920,48	3 858 023,83	2 976 615,48	31 942 528,80	
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	-35 378,88	0,00	-35 378,88	0,00	0,00	-127 991,17	-409 928,54	-69 249,06	-607 168,77	
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	-300 515,10	0,00	0,00	-16 518,57	-31 699,89	-348 733,56	
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	722 015,71	1 226 272,82	88 445,63	-2 036 734,16	0,00	
Tilikauden poisto	-2 392 844,43	0,00	-2 392 844,43	0,00	-10 690 014,84	-13 265 171,82	-4 006 540,32	0,00	-27 961 726,98	
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-164 423,34	0,00	-164 423,34	0,00	-154 943,33	-11 859,32	-47 022,42	-222 452,78	-436 277,85	
Poistamaton hankintameno 31.12.	11 017 333,43	0,00	11 017 333,43	48 265 396,59	196 483 336,69	89 358 783,31	16 497 623,72	3 068 628,52	353 673 768,83	
Arvonkorotukset				121 148 862,24					121 148 862,24	
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 017 333,43	0,00	11 017 333,43	169 414 258,83	196 483 336,69	89 358 783,31	16 497 623,72	3 068 628,52	474 822 631,07	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			Yhteensä
	Osakkeet	Osakkeet	Kunta-yhtymä-osuudet			Saamiset	Saamiset	Saamiset	
	tytäryhteisöt	omistusyht. yhteisöt				tytäryhteisöt	muut yhteisöt		
Hankintameno 1.1	33 958 618,71	7 745 766,05	41 337 215,28	5 810 541,07	88 852 141,11	16 281 663,94	3 303 115,10	19 584 779,04	
Lisäykset	336 952,33	1 314 097,36	0,00	0,00	1 651 049,69	15 577,00	0,00	15 577,00	
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 970,89	0,00	-10 970,89	
Vähennykset	0,00	-962 098,02	0,00	-22 012,65	-984 110,67	-306 599,94	-381 310,53	-687 910,47	
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-968 278,25	-15 699,34	0,00	-59 547,19	-1 043 524,78	0,00	0,00	0,00	
Hankintameno 31.12.	33 327 292,79	8 082 066,05	41 337 215,28	5 728 981,23	88 475 555,35	15 979 670,11	2 921 804,57	18 901 474,68	
Arvonkorotukset				613 999,63	613 999,63				
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 327 292,79	8 082 066,05	41 951 214,91	5 728 981,23	89 089 554,98	15 979 670,11	2 921 804,57	18 901 474,68	

17. OMA PÄÄOMA

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	191 910 065,82	191 910 065,82
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	191 910 065,82	191 910 065,82
Arvonkorotusrahasto 1.1.	122 312 523,43	122 625 521,06
Arvonkorotusten lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Arvonkorotusten vähennykset tilikaudella	-549 661,56	-312 997,63
Arvonkorotusrahasto 31.12.	121 762 861,87	122 312 523,43
Muut omat rahastot		
Vahinkorahasto 1.1.	6 925 580,05	7 491 480,05
Siirrot rahastosta tilikaudella	0,00	-565 900,00
Vahinkorahasto 31.12	6 925 580,05	6 925 580,05
Oppisopimustoimen rahasto 1.1.	2 672 629,31	2 946 890,82
Yhteistoimintasopimus/irtisanominen	-865 931,90	0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella	-84 928,12	-274 261,51
Oppisopimustoimen rahasto 31.12.	1 721 769,29	2 672 629,31
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 1.1	-21 039 453,18	-3 715 085,84
Lisäys/vähennys tilikauden aikana	-3 477 084,08	-17 567 726,86
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	85 972,04	243 359,52
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 31.12	-24 430 565,22	-21 039 453,18
Tilikauden yli- / alijäämä 1.1	-3 477 084,08	-17 567 726,86
Siirto edellisten tilikausien yli-/alijäämään	3 477 084,08	17 567 726,86
Tilikauden yli-/alijäämä	744 357,29	-3 477 084,08
Tilikauden yli- / alijäämä 31.12	744 357,29	-3 477 084,08
Oma pääoma yhteensä	298 634 069,10	299 304 261,35

18. PAKOLLISET VARAUKSET

	2017	2016
Eläkevastuuvaraus	375 700,00	722 911,52
Kaatopaikan maisemointivaraus	1 877 254,95	2 077 163,42
Varaus alueiden puhdistamisvelvollisuuksiin	1 043 199,15	1 043 199,15
	3 296 154,10	3 843 274,09

19. JOUKKOVELKAKIRJALAINTA

	2017	2016
JVK-laina 2015/2020	40 000 000,00	40 000 000,00
- korko 3 kk:n Euribor + 0,32%		
- kertalyhenteinen		
JVK-laina 2017/2022	40 000 000,00	0,00
- korko 3 kk:n Euribor + 0,18%		
- kertalyhenteinen		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	10 000 000,00	40 000 000,00
Yhteensä	90 000 000,00	80 000 000,00

20. VELAT SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ

	2017	2016
Pitkäaikainen vieras pääoma		

Velat tytäryhteisöille		
Muut velat	53 971,88	53 971,88
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Muut velat	1 126 483,03	1 001 996,63
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Muut velat	56 199,00	56 199,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Lainat	2 210 000,00	810 000,00
Ostovelat	1 078 366,68	582 133,43
Siirtovelat	229 950,75	619 653,27
Velat kuntyhtymille		
Ostovelat	4 461 944,21	1 640 492,31
Muut velat	132 817,00	0,00
Siirtovelat	273 646,75	320 941,90
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	30 334,08	2 260,06

**21. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA,
JOKA**

ERÄÄNTYY MYÖHEMMIN KUIN 5 VUODEN KULUTTUA

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	80 000 000,00	83 595 000,00
Yhteensä	80 000 000,00	83 595 000,00

22. SEKKILIMIITTI

	2017	2016
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	3 522 818,90	3 522 818,90

23. LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT

	2017	2016
Pitkäaikaiset		
Liittymismaksut	2 872 394,81	2 872 394,81
Muut velat	1 124 928,28	1 000 441,88
Yhteensä	3 997 323,09	3 872 836,69

24. SIIRTOVELAT

	2017	2016
Lomapalkkajaksotukset	28 825 551,43	29 585 706,99
Henkilösivukulut	722 739,36	691 625,89
Siirtyvät korot	165 979,01	202 712,28
Siirtovelat /ostolaskut	100 984,75	821 318,08
Tuloennakot ja muut lyhytaikaiset siirtovelat	3 729 042,63	3 381 144,29
Yhteensä	33 544 297,18	34 682 507,53

25. HUOLLETTAVIEN VARAT

	2017	2016
Sosiaali- ja terveystoimi		
Asiakkaiden käteisvarat	17 464,40	12 092,60

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA SEKÄ TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

26. VUOKRAVASTUUT	2017	2016
<i>Vuokravastuut</i>		
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2026 asti	3 721 082,70	4 315 035,36
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 012 744,73	1 032 709,33
<i>Leasingvastuut</i>		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	668 678,29	469 705,38
Myöhemmin maksettavat	4 005 224,94	3 049 358,79
Yhteensä	4 673 903,23	3 519 064,17
27. VASTUUSITOUMUKSET	2017	2016
Tytäryhteisöjen puolesta annetut		
Takaukset		
Alkuperäinen pääoma	115 308 933,43	108 077 552,25
Jäljellä oleva pääoma	95 152 974,19	96 362 606,72
Täytetakuukset		
Alkuperäinen pääoma	4 804 769,13	4 804 769,13
Jäljellä oleva pääoma	3 192 898,82	3 328 988,18
Osakkuus- ja muiden omistusyhteisöjen puolesta annetut		
Takaukset		
Alkuperäinen pääoma	21 301 000,00	21 301 000,00
Jäljellä oleva pääoma	15 884 053,60	16 476 515,80
(josta Oy Vaasa Parks Oy/Yrittäjänkatu 17 osuus 15796048,80)		
Muiden puolesta annetut		
Takaukset		
Alkuperäinen pääoma	31 679 296,46	41 679 296,46
Jäljellä oleva pääoma	1 356 908,19	31 035 451,07
(Oy Westenergy Ab Jätteenpolttolaitoksen takaus 30 000 000 päättynyt 21.12.2017)		
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Osuus takausvastuusta 31.12	378 547 572,00	326 057 297,00
Mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	-250 187,58	-243 380,14
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
Sopimusvastuut		
Vuokravakuus, sosiaali- ja terveystoimi	127 718,18	130 812,74
Vuokravakuus, Jupiter-saatiö	0,00	112 945,26
Pysäköintipaikkojen rakentamisvelvollisuus, Rantamyllä Teatterikorttelin asemakaavoitukseen liittyen on solmittu puitesopimus, jossa kaavan mukaiset velvoiteautopaikat on osoitettu kaupungin omistamaan pysäköintilaitokseen.	841 000,00	841 000,00
Tytäryhtiöille myönnettyjen kassalainojen limiitti 31.12	4 150 000,00	4 257 000,00
Maankäyttösopimuksista kaupungille aiheutuvat velvoitteet	2 537 204,33	2 737 502,64
Stormossen Oy:n kanssa solmitut yhteistyösopimus ja biokaasun toimitussopimus kymmeneksi vuodeksi.		

Vöyrin Energiaosuuskunnan kanssa solmittu kaukolämmön
lämmönostosopimus 30.6.2026 asti.

Sopimusvastuut yhteensä	7 655 922,51	8 079 260,64
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	5 543 635,00	5 543 635,00
Arvonlisäverojen palautusvastuu	113 009,97	181 739,66

Koronvaihtosopimukset

Kaupungin varainhankinta pyritään toteuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti kuitenkin niin, että siihen liittyvät riskit tunnistetaan ja ne pyritään pitämään hyväksyttävällä tasolla. Riskienhallinnan kannalta keskeistä on korkoriskin, saatavuusriskin ja jälleenrahoitusriskin hallinta. Korkoriskiä hallitaan laina-aikajakaumalla ja suojauksilla. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan suojaussopimuksella (johdannainen) muuttaa esimerkiksi kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustannusten ennakoitavuus paranee.

Suojaussopimus on erillinen sopimus, jolla suojataan yksi tai useampi laina. Ensisijaisesti suojataan kaupungin lainasalkkua kokonaisuutena ns.tasesuojaus. Samanaikaisesti viimeisten vuosien matalasuhdanteen aikana kaupungin lainakanta on kasvanut merkittävästi. Pitkälläkään aikavälillä kasvavan kaupungin lainakanta ei olennaisesti pienene. Taloussuunnitelman mukaisesti kaupungin nettolainanotto tasaantuu suunnitelmakaudella ja lainan määrä pienenee vain vähäisesti huomioiden lainakannan suuruutta.

Kaupungin koronvaihtosopimusten nettoeuromäärä 31.12.2017 oli 201 milj.euroa(voimassaolevien koronvaihtosopimusten määrä oli 88,5 milj.euroa ja sopimusten bruttomäärä 253 milj.euroa). Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen yhteismäärä vastaavana ajankohtana oli 222,4 milj.e. Koronvaihtosopimusten avulla toteutetaan suojauksia suhdannesyklejä huomioivalla tavalla. Suhdanteiden muuttuessa myös olemassa olevia suojauksia muutetaan tulevaisuuden taloustilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla. Matalasuhdanteessa korot ovat tyypillisesti alhaalla ja korkeasuhdanteessa vastaavasti korkealla. Tästä syystä vuosina 2013-2016 on tehty suojaussopimuksia, jotka astuvat voimaan tulevaisuudessa vuosina 2020-2027. Toimenpiteillä on ollut merkittävä korkohyöty kaupungille.

Tavoiteltu korkosuojaus vaihtelee matalasuhdanteen 70 prosentista korkeasuhdanteen 40 %:iin. Suojatun osuuden osalta tavoitetaso on 50-60 % lainasalkusta (suojatun osuuden määrä vaihtelee noin 40-70 %:n välillä). Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt varainhankinnan periaatteet 20.2.2017. Suojausaste oli n. 50 % tilinpäätöshetkellä 31.12.2017.

	2017	2016
Voimassa olevat koronvaihtosopimukset		
Koronvaihtosopimus I		
Sopimuksella on suojauduttu yksittäisen lainan korkoriskiltä.		
Jäljellä oleva lainan pääoma 31.12.	4 500 000,00	6 000 000,00
Sopimuksen päättymispäivä 11.11.2020		
Vaihtuva korko: 1 kk euribor + 0,49 % (pankki toimittaa)		
Kiinteä korko: 2,64 % (kaupunki toimittaa)		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-191 705,00	-339 547,00
Koronvaihtosopimus II		
Vastakkainen sopimus		
Jäljellä oleva bullet lainan nimellispääoma 31.12.	4 500 000,00	6 000 000,00
Sopimuksen päättymispäivä 11.11.2020		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	192 054,93	340 472,27

Koronvaihtosopimus III

Sopimuksella on suojauduttu yksittäisen lainan korkoriskiltä.

Jäljellä oleva lainan pääoma 31.12.

7 500 000,00

9 000 000,00

Sopimuksen päättymispäivä 25.9.2022

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,22 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-233 636,26

-372 432,52

Koronvaihtosopimus IV

Vastakkainen sopimus

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

7 500 000,00

9 000 000,00

Sopimuksen päättymispäivä 25.9.2022

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

234 066,64

372 963,68

Koronvaihtosopimus V

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

20 000 000,00

20 000 000,00

Sopimuksen päättymispäivä 15.3.2023

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,60 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-1 426 802,00

-1 947 313,00

Koronvaihtosopimus VI

Vastakkainen sopimus

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

20 000 000,00

20 000 000,00

Kiinteä korko: 1,60 % (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 0,84 % (kaupunki toimittaa)

Sopimuksen päättymispäivä 15.3.2023

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

804 464,00

963 159,00

Koronvaihtosopimus VII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva bullet lainan nimellispääoma 31.12.

10 000 000,00

10 000 000,00

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,29 % (kaupunki toimittaa)

Sopimuksen päättymispäivä 12.5.2025

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

594 915,00

820 380,00

Koronvaihtosopimus VIII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva bullet-lainan nimellispääoma 31.12.

20 000 000,00

20 000 000,00

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,21 % (kaupunki toimittaa)

Sopimuksen päättymispäivä 13.5.2030

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

635 263,00

1 114 450,00

Koron- ja valuutanvaihtosopimus IX

Sopimuksella on suojauduttu yksittäisen lainan korkoriskiltä.

Jäljellä oleva lainan pääoma 31.12.

4 000 000,00

5 000 000,00

Stibor 1 kk vaihdetaan EUR 6 kk + 0,28 %

Sopimuksen päättymispäivä 10.10.2021

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-241 219,00

-171 890,00

Koronvaihtosopimus X

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva lainan bullet-pääoma 31.12.

12 500 000,00

12 500 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 2.1.2017

Sopimuksen päättymispäivä 2.1.2027

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,164 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-582 157,00

-808 754,00

Forward-start koronvaihtosopimukset**Koronvaihtosopimus XI**

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva lainan bullet-pääoma 31.12.

12 500 000,00

12 500 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 2.1.2018

Sopimuksen päättymispäivä 2.1.2028

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,332 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-677 130,00

-775 747,00

Koronvaihtosopimus XII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva lainan bullet-pääoma 31.12.

30 000 000,00

30 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 26.5.2017

Sopimuksen päättymispäivä 25.5.2037

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,44 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

-758 498,00

-1 880 716,00

Koronvaihtosopimus XIII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

10 000 000,00

10 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 7.6.2023

Sopimuksen päättymispäivä 7.6.2043

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,45 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

513 067,00

130 325,00

Koronvaihtosopimus XIV

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

25 000 000,00

25 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 15.6.2020

Sopimuksen päättymispäivä 15.6.2045

Vaihtuva korko: 3 kk euribor, kynnyksellinen (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,38 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)

1 245 666,00

-1 447 478,13

Koronvaihtosopimus XV

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12.

10 000 000,00

10 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 15.6.2027

Sopimuksen päättymispäivä 14.6.2047

Vaihtuva korko: 6 kk euribor, kynnyksellinen (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,45 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 375 913,00 102 607,28

Koronvaihtosopimus XVI

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12. 25 000 000,00 25 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 15.6.2020

Sopimuksen päättymispäivä 15.6.2045

Vaihtuva korko: 3 kk euribor, kynnyksellinen (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 0,96 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) -303 284,50 -1 066 800,00

Koronvaihtosopimus XVII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12. 10 000 000,00 10 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 15.6.2027

Sopimuksen päättymispäivä 15.6.2047

Vaihtuva korko: 3 kk euribor, kynnyksellinen (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 1,09 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 498 438,38 -369 345,00

Swaptio

Koronvaihtosopimus XVIII

Sopimus suojaa koko lainasalkkua. Vaihtuvaa korkoa on sopimuksella sidottu kiinteään korkoon.

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 31.12. 20 000 000,00 20 000 000,00

Sopimuksen alkamispäivä 15.3.2023

Sopimuksen päättymispäivä 16.3.2043

Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki toimittaa)

Kiinteä korko: 0,84 % (kaupunki toimittaa)

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) -542 810,00 -1 234 033,00

Markkina-arvot yhteensä

136 606,19

Koronvaihtosopimukset

Voimassa olevat johdannaisopimukset ja niiden vastakkaiset johdannaisopimukset

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 110 500 000,00

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) -214 755,69

Forward-start johdannaisopimukset

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 122 500 000,00

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 894 171,88

Swaptio

Jäljellä oleva sopimuksen nimellispääoma 20 000 000,00

Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) -542 810,00

Käypä arvo yhteensä

136 606,19

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

28. HENKILÖSTÖKULUT	2017	2016
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	188 686 323,17	191 709 670,84
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	40 694 917,28	43 829 667,61
Muut henkilösivukulut	8 147 559,66	12 957 562,51
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	237 528 800,11	248 496 900,96
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	945 698,54	530 225,17
Pakollisia varauksia tuloutettu henkilöstökuluihin	501 708,01	184 750,55
Yhteensä henkilöstökulut	238 976 206,66	249 211 876,68

29. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ TEHTÄVÄ-ALUEITTAIN

	2017	2016
Sosiaali- ja terveystoimi	2046	2113
Sosiaalipalvelut / avustajat	2	2
Varhaiskasvatus ja perusopetus	1573	1625
Ammatilliset koulut ja lukiot	382	411
Muu kulttuuri- ja sivistystoimi	633	518
Pelastustoimi *	213	211
Tekninen toimi	209	201
Tukipalvelut	342	309
Liiketoiminta	132	139
Muut	451	460
Yhteensä	5 983	5 989
* lisäksi sivutoimisia puolivakinaisia palomiehiä	505	499

30. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2017	2016
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	34 046,10	29 622,90
Tilintarkastajan lausunnot	6 970,00	6 566,00
Muut palkkiot	3 538,80	2 386,77
Palkkiot yhteensä	44 554,90	38 575,67

31. KAUPUNGIN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISET LIKETOIMET

Liiketoimea on pidetty oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tarpeellisena varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun liiketoimen arvo on vähintään 500 000 euroa (alv 0 %).

Kaupunginvaltuusto on 19.3.2018 § 15 hyväksynyt kuntalain 42 §:n mukaisen johtajasopimuksen. Kaupunginvaltuuston päätöksellä 14.12.2015 § 129 on NLC Ferry Ab Oy:lle myönnetty 2 milj. euron maksuvalmiuslimiitti. Limiitti on koroton ja voimassa 31.12.2019 asti.

Koy Pikipruukille on myönnetty markkinaehtoinen tertiäärilaina, saldo 31.12.2017 10,3 milj. euroa.

Koy Klemetinkaarelle on myönnetty koroton ja lyhennysvapaa tertiäärilaina, saldo 31.12.2017 0,9 milj. euroa.

Oy Westenergy Ab jätteenpolttolaitoksen takaus 30 milj. euroa on päättynyt 21.12.2017.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. LAATIMISTA KOSKEVAT PERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät ja tytäryhteisöt lukuun ottamatta tilikaudella 2017 perustettua Teese Botnia Oy:tä, joka aloittaa varsinaisen toiminnan tilikauden 2018 aikana.

Osakkuusyhteisöistä konsernitilinpäätökseen on jätetty yhdistelemättä edellisen konsernitilinpäätöksen tapaan Kvarkenhamnar Ab ja Kvarken Link Ab. Yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin tilikauden ylijäämään ja omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot, kulut sekä saamiset ja velat ja kiinteistöverot on vähennetty. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty kunnan omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan, kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Vuonna 2004 suunnitelmapoistojen tekemisen kirjanpidossa aloittaneiden tytäryhteisöjen edellisten vuosien poisto-oikaisuna käytetään vuoden 2003 tilinpäätökseen kirjattua poistoa, jota poistetaan tulevina vuosina samalla %:lla kuin yhteisö tekee suunnitelmapoistoja. Niiden tytäryhteisöjen, jotka eivät tee suunnitelman mukaisia poistoja, aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Kiinteistö Oy Vaasan Ylioppilastalon ja Kiinteistö Oy Palosaaren Laboratorioiden poistot on ennen yhdistelyä oikaistu suunnitelman mukaisiksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden ylijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Arvostus- ja jaksotusmenetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin Vaasan kaupungin tilinpäätöksessä.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Koronvaihtosopimusten korkovaikutukset on kirjattu suoriteperiaatteen mukaisesti tilikauden aikana oikaisemaan suojattavan lainan korkovaikutuksia. Tarkeimmat tiedot johdannaisista on esitetty johdannaisia käsittelevässä vastuuliitetiedossa.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Konsernitilinpäätöksen tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetietojen vertailutietoihin on oikaistu vuoden 2016 konsernitilinpäätöksestä puuttunut 1 116 721,92 euron konsernin sisäisten tulojen ja menojen eliminointi.

3. Tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhtiöt

Kuntakonsernin osuus (1 000 €)

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	omasta pääomasta	veraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Klemetinkaari	Vaasa	61,90 %	61,90 %	501	1 457	0
Kiinteistö Oy Myllynranta	Vaasa	100,00 %	100,00 %	0	67	0
Kiinteistö Oy Cargo Apron	Vaasa	80,80 %	80,80 %	723	0	-1
Palosaaren Yrityskeskus Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	3 995	3 776	78
Kiinteistö Oy Pikipruukki	Vaasa	100,00 %	100,00 %	6 060	149 161	0
As. Oy Pitkälahdenkatu 31-35	Vaasa		100,00 %	534	3 214	0
As. Oy Vaasan Asemakatu 43	Vaasa		100,00 %	339	1 436	0
Kiinteistö Oy Sekahaku	Vaasa	53,00 %	53,00 %	51	3 256	0
Kiinteistö Oy Teerinimenkatu 8	Vaasa	100,00 %	100,00 %	1 493	4	0
Vähänkyrön vuokratilat Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	478	3 781	0
Vaasan Asumisoikeus Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	1 880	13 569	0
Asunto Oy Kråklundinkatu	Vaasa	100,00 %	100,00 %	383	584	0
Kiinteistö Oy Mäntyhovi	Vaasa	70,00 %	70,00 %	8	486	0
Vaasan Ekolämpö Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	349	5	-20
Vaasan Sähkö konserni	Vaasa	99,93 %	99,94 %	194 763	168 352	21 405
Vaasanseudun Kehitys Oy	Vaasa	58,10 %	58,10 %	116	363	5
Vaasan Ammattikorkeakoulu Oy	Vaasa	84,00 %	84,00 %	2 393	2 365	-686
Palosaaren Kampus Oy	Vaasa	89,98 %	92,17 %	3 216	35 022	-66
NLC Vaasa Oy	Vaasa	60,00 %	60,00 %	1 985	68	-87
Vaasan Pysäköinti Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	2	0	0
Stormossen Oy	Mustasaari	54,35 %	54,35 %	1 785	6 016	396
Teatteriparkki Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	9 124	6	15
Vaasanseudun Matkailu Oy	Vaasa	54,08 %	54,08 %	32	86	0
BotniaLab Oy	Vaasa	100,00 %	100,00 %	156	186	-221
Kuntayhtymät						
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Seinäjoki	15,58 %	15,58 %	1 172	2 190	-65
Vaasanseudun Areenat ky	Mustasaari	70,77 %	70,77 %	4 559	457	-30
Kårkulla Samkommun	Parainen	5,92 %	5,92 %	764	1 367	49
Pohjanmaan Liitto	Vaasa	40,85 %	40,85 %	326	600	212
Vaasan Sairaanhoidopiiri	Vaasa	54,07 %	54,07 %	41 100	37 125	-366
Svenska Österbottens Förbund för Utbildning och Kultur	Vaasa	21,81 %	21,81 %	6 823	2 934	-19
Osakkuusyhteisöt						
NLC Ferry Oy	Vaasa	50,00 %	50,00 %	4 233	3 104	895
Pohjanmaan Expo Oy	Vaasa	30,20 %	30,20 %	188	36	-14
Kiint. Oy Ajurinkatu 14	Vaasa	38,00 %	38,00 %	86	9	2
As.oy Koppelonkatu 2	Vaasa	31,11 %	31,11 %	314	1	-2
Oy Merinova Ab	Vaasa	22,47 %	39,64 %	799	126	55
Oy Vaasa Parks Ab (konserni)	Vaasa	33,30 %	40,78 %	4 487	12 910	116
Koy Palosaaren Laboratoriot	Vaasa	43,00 %	53,00 %	5 525	21	14
Kiint. Oy Vaasan Ylioppilastalo	Vaasa		50,00 %	2 446	23	2
Kiinteistö Oy Ritz	Vaasa	19,50 %	25,07 %	858	204	17
Kyrönmaan jätevesi Oy	Vaasa	50,00 %	50,00 %	909	644	-1
As.oy Perämiehenkatu 26	Vaasa	22,18 %	22,18 %	12	8	0
Tutkimuskeskus Conradi Oy	Vaasa	50,00 %	50,00 %	7	0	0
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kvarkenhamnar Ab	Uumaja	50,00 %	50,00 %	1 274	794	-310
Yhteensä				306 246	455 814	21 373

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

3. ARVONKOROTUKSET	2017	2016
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1	123 365 151,12	123 678 148,72
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	-549 661,56	-312 997,63
Arvo 31.12	122 815 489,56	123 365 151,09
Rakennukset		
Arvo 1.1	1 435 308,33	1 435 308,33
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00
Arvo 31.12	1 435 308,33	1 435 308,33
Osakkeet ja osuudet		
Arvo 1.1	3 139,37	3 139,37
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00
Arvo 31.12	3 139,37	3 139,37
Arvonkorotukset yhteensä 31.12	124 253 937,26	124 803 598,82
4. MAA- JA VESIALUEET ERITTELY	2017	2016
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 098 437,76	1 072 820,82
Muut maa- ja vesialueet	61 417 725,55	58 163 414,30
Maa- ja vesialueet yhteensä	62 516 163,31	59 236 235,11
5. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Maankäyttösopimukset	737 000,00	2 381 217,44
Muut siirtosaamiset	52 773,81	52 773,81
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	789 773,81	2 433 991,25
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Vakuutusmaksujaksotus	69 801,33	95 655,42
Vuokrasaamiset	8 286,89	22 754,74
Myyntisaamiset	1 450 534,13	6 280,00
Palkkojen siirtosaamiset	215 362,05	60 916,66
Korkosaamiset	6 516,30	13 432,11
Verosaamiset	598 554,14	351 956,00
Avustushakemukset ja jaksotukset	1 485 471,68	686 779,73
Kelan työterveyshuolto	32 600,19	32 973,81
Ennakkomaksut	2 102 533,64	2 999 135,13
Muut siirtosaamiset	2 991 418,65	4 311 057,23
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	8 961 079,02	8 580 940,83
6. SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	4 786 681,68	4 193 370,49
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	41 707 126,49	43 625 020,02
Korkojaksotukset	836 993,61	933 977,64
Verot	641 990,05	1 209 625,69
Muut menojäämät	8 856 847,55	9 432 676,21
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	56 829 639,38	59 394 670,05
7. PAKOLLISET VARAUKSET	2017	2016
Eläkevastuu	375 700,00	722 911,52
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	3 325 721,88	3 254 481,95
Suvilahden kaatopaikan maisemointi	1 877 254,95	2 077 163,42
Alueiden puhdistusvelvollisuus	1 043 199,15	1 043 199,15
Kaatopaikkojen jälkihoito, Stormossen	2 214 801,75	3 090 885,57
Muut pakolliset varaukset	98 000,25	102 105,87
Pakolliset varaukset yhteensä	8 934 677,98	10 290 747,48

8. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET	2017	2016
Eläkevastuu 1.1	722 911,52	878 600,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-347 211,52	-155 688,48
Eläkevastuu 31.12	375 700,00	722 911,52
Potilasvastuuvakuutus 1.1	3 254 481,95	3 659 948,01
Lisäykset tilikaudella	71 239,93	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-405 466,06
Potilasvastuuvakuutus 31.12	3 325 721,88	3 254 481,95
Alueiden puhdistusvelvollisuus 1.1	1 043 199,15	1 043 199,15
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Alueiden puhdistusvelvollisuus 31.12	1 043 199,15	1 043 199,15
Suvilahden kaatopaikan maisemointi 1.1	2 077 163,42	2 200 030,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-199 908,47	-122 866,58
Suvilahden kaatopaikan maisemointi 31.12	1 877 254,95	2 077 163,42
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1	3 090 885,57	2 721 088,26
Lisäykset tilikaudella	30 633,20	413 613,10
Vähennykset tilikaudella	-906 717,02	-43 815,79
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12	2 214 801,75	3 090 885,57
Vahingonkorvausvastuu 1.1	0,00	321 470,99
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-321 470,99
Vahingonkorvausvastuu 31.12	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1	102 105,87	22 700,00
Lisäykset tilikaudella	55 630,00	79 405,87
Vähennykset tilikaudella	-59 735,62	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12	98 000,25	102 105,87
9. MUIDEN PITKÄAIKAISTEN VELKOJEN ERITTELY	2017	2016
Muut velat		
Liittymismaksut	56 033 101,52	51 781 843,79
Muut velat	3 893 989,01	8 265 797,50
Muut velat yhteensä	59 927 090,53	60 047 641,29
10. LASKENNALLISET VEROVELAT	2017	2016
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen vieras pääoma	20 799 061,68	19 669 702,77
11. PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA TAPPIOT	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	2 680 543,53	564 779,22
Rakennusten myyntivoitot	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	147 463,95	824 613,64
Myyntivoitot yhteensä	2 828 007,48	1 389 392,86
Muut toimintakulut		
Kiinteistön myyntitappio	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	53 436,08	26 354,31
Myyntitappiot yhteensä	53 436,08	26 354,31

12. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

	2017	2016
Sosiaali- ja terveystoimi	110 103 565,98	117 697 685,02
Varhaiskasvatus- ja perusopetus	9 264 123,28	10 342 860,11
Ammatilliset koulut ja lukiot	8 587 456,26	5 530 675,19
Muu kulttuuri- ja sivistystoimi	6 759 241,68	7 200 149,78
Pelastustoimi	13 246 667,06	13 473 795,16
Tekninen toimi	21 271 350,54	14 316 514,30
Tukipalvelut	3 492 063,32	4 239 289,69
Liiketoiminta	176 408 813,77	189 608 798,30
Muut	9 462 165,70	10 789 424,71
Toimintatuotot yhteensä	358 595 447,59	373 199 192,25

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIDOT**13. VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ**

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54 429 841,96	55 804 428,29
Vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin	89 939 888,64	80 711 123,00
Vakuudeksi annetut yritysliikennitykset	29 218 339,63	29 218 339,63
Lainat julkisyhteisöiltä	74 891 103,73	79 972 175,56
Vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin	179 931 750,13	181 503 457,13
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	299 089 978,40	291 432 919,76

VAKUUDET**14. OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET**

Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	24 407 316,08	24 405 878,08
Yhteensä	24 407 316,08	24 405 878,08

Muiden puolesta annetut vakuudet

Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 000 000,00	4 000 000,00
Yhteensä	4 000 000,00	4 000 000,00
Vakuudet yhteensä	28 407 316,08	28 405 878,08

15. LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 265 441,33	1 051 488,76
Myöhemmin maksettavat	4 731 819,13	3 662 128,33
Yhteensä	5 997 277,46	4 713 617,09

16. VASTUUSITOUMUKSET

	2017	2016
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	39 835 148,46	49 839 330,46
Jäljelläoleva pääoma	9 512 760,19	39 191 303,07
Kuntien takauskeskus		
Osuus takausvastuusta 31.12	378 547 572,00	326 057 297,00
Mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	-250 187,58	-243 380,14

17. MUUT TALOUDELLISET VASTUUT

Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 537 204,33	2 737 502,64
Vuokravakuudet	3 009 186,01	3 194 901,51
Tytäryhtiöille myönnettyjen kassalainojen limiitti	4 150 000,00	4 257 000,00
Sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	101 709,16	265 196,70
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu -2023	5 543 635,00	5 543 635,00
Rantamylly, pysäköintipaikkojen rakentamisvelvollisuus	841 000,00	841 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	9 258 280,58	9 743 758,85
Muut vastuut	33 477 443,00	33 601 377,00
Sopimusvastuut yhteensä	58 918 458,08	60 184 371,70
Johdannaissopimukset Vaasan Sähkö	20 762 686,00	30 987 703,00
Johdannaissopimukset Vaasan kaupunki	253 000 000,00	241 500 000,00
Johdannaissopimukset Pikipruukki	21 901 210,00	23 227 156,00
Johdannaissopimukset Asemakatu 43	1 423 125,00	1 464 375,00
Johdannaissopimukset Stormossen Oy	840 900	900 970
Johdannaissopimukset SÖFUK	1 813 297,00	1 939 014,65
Johdannaissopimukset Kiinteistö Oy Palosaaren Kampus	13 698 611,00	14 468 055,00
Johdannaissopimukset Kärkulla	222 064,22	258 778,83

18. OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

Peruspääoma 1.1	191 910 065,82	191 910 065,82
Peruspääoma 31.12	191 910 065,82	191 910 065,82
Arvonkorotusrahasto 1.1	125 417 598,45	125 730 596,07
Vähennykset tilikaudella	-549 661,56	-312 997,62
Arvonkorotusrahasto 31.12	124 867 936,89	125 417 598,45
Muut omat rahastot		
Vararahasto	722 601,77	722 601,77
Rahaston pääoma 31.12	722 601,77	722 601,77
Vahinkorahasto	6 925 580,05	7 491 480,05
Siirrot rahastosta	0,00	-565 900,00
Rahaston pääoma 31.12	6 925 580,05	6 925 580,05
Oppisopimustoimenrahasto	2 672 629,31	2 946 890,82
Siirrot rahastosta	-950 860,02	-274 261,51
Rahaston pääoma 31.12	1 907 799,91	2 672 629,31
Muut omat rahastot	2 493 971,15	1 812 346,66
Siirrot rahastoon	-21 814,80	703 439,29
Siirrot rahastosta	226 736,14	-21 814,80
Rahaston pääoma 31.12	2 698 892,49	2 493 971,15
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	12 254 874,22	12 814 782,28
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	134 755 638,58	128 092 320,19
Edellisten tilikausien virheen oikaisu	-105 911,69	-1 212 642,28
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	134 649 726,89	126 879 677,91
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	12 940 880,91	7 875 960,67
Oma pääoma yhteensä 31.12	476 623 484,73	464 898 085,13

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	erikseen sidottuna
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	mikrokortit
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Myyntireskontrat	sähköinen arkistointi
Pysyvät vastaavat	atk-tuloste
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi
Maksuliikenne	sähköinen arkistointi
Anto- ja ottolainat	atk-tuloste
Konsernikirjanpito	atk-tuloste
Varastokirjanpito	atk-tuloste
Tase-erittelyt	erillisinä lomakkeina
Käteiskassat 18 kpl	sähköinen arkistointi
Käteiskassat 16 kpl	kassanauhat/tilityslomakkeet

LIIKELAITOSTEN TILINPÄÄTÖKSET

Liikelaitosten vaikutus tulokseen

1.000 €

	Tuloslaskelmat			Eliminointi ja oikaisu-		Eliminoidut tulos-		Kaupungin tuloslask. tilin- päätokeässä
	Kaupunki	Liike- laitokset	Eliminoi- maton yht.	Kaupunki	Liike- laitokset	Kaupunki	Liike- laitokset	
Toimintatuotot								
Myyntituotot	32 393	37 834	70 227 1)	-2 870	-8 646	29 523	29 188	58 711
Maksutuotot	26 261	337	26 598 1)	-8	-225	26 253	112	26 366
Tuet ja avustukset	10 089	185	10 273 1)		0	10 089	185	10 273
Vuokratuotot	12 844	45 710	58 554 1)	-1 154	-43 875	11 690	1 835	13 525
Muut toimintatuotot	3 822	385	4 208 1)	-45	-91	3 777	295	4 072
Valmistus omaan käyttöön	489	995	1 484 1)	541	888	1 030	1 882	2 912
Toimintakulut								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-172 555	-16 131	-188 686			-172 555	-16 131	-188 686
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-37 361	-3 334	-40 695			-37 361	-3 334	-40 695
Muut henkilösivukulut	-7 439	-710	-8 149			-7 439	-710	-8 149
Palvelujen ostot	-174 698	-11 219	-185 917 1)	7 829	2 156	-166 868	-9 063	-175 931
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-18 670	-9 733	-28 403 1)	109	423	-18 561	-9 310	-27 871
Avustukset	-24 420	-114	-24 534 1)	3		-24 418	-114	-24 531
Vuokrat	-46 965	-6 190	-53 155 1)	43 153	1 777	-3 812	-4 414	-8 226
Muut toimintakulut	-1 741	-286	-2 027 1)	1	34	-1 740	-252	-1 992
Toimintakate	-397 952	37 729	-360 223			-350 393	-9 830	-360 223
Verotulot	279 720	0	279 720			279 720	0	279 720
Valtionosuudet	100 863	0	100 863			100 863	0	100 863
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	730	0	730			730	0	730
Muut rahoitustuotot	34 800	7	34 808 2)	-21 068		13 733	7	13 740
Korkokulut	-2 413	-14	-2 426			-2 413	-14	-2 426
Muut rahoituskulut	-439	-21 069	-21 508 2)		21 068	-439	-1	-440
Vuosikate	15 310	16 654	31 964			41 801	-9 837	31 964
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 755	-14 599	-30 355			-15 755	-14 599	-30 355
Arvonalentumiset	-634	-1 010	-1 644			-634	-1 010	-1 644
Satunnaiset erät								
Satunnaiset tuotot	0	0	0			0	0	0
Tilikauden tulos	-1 079	1 045	-34			25 412	-25 446	-34
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	694	0	694			694	0	694
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0			0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	85	0	85			85	0	85
Tilikauden yli- / alijäämä	-300	1 045	744			26 191	-25 446	744
1) Sisäisten ostojen ja myyntien eliminointi		55 485						
2) Liikelaitosten peruspääoman tuoton eliminointi		21 068						

Liikelaitosten vaikutus rahoitukseen

1.000 €

	Kaupunki rahoitus- laskelma	Liike- laitokset yhteensä	Eliminoi- maton rahoitus- laskelma	Eliminointi- ja oikaisu- kirjaukset Kaupunki	Liike- laitokset	Eliminoidut rahoitus- laskelmat Kaupunki	Liike- laitokset	Kaupungin rahoituslas- kelma tilin- päätyöskessä
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate	15 310	16 654	31 970 1)	26 491	-26 491	41 807	-9 837	31 964
Satunnaiset tulot	0	0	0			0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-2 743	-33	-2 776			-2 743	-33	-2 776
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappio	53	0	53			53	0	53
Pakollisten varausten lisäys / vähennys	-547	0	-547			-547	0	-547
Muut tulorahoituksen korjaukset	5	0	0		32	0	32	37
Toiminnan rahavirta yhteensä	12 079	16 621	28 700			38 570	-9 838	28 732
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-20 425	-15 224	-35 650 3)		878	-20 425	-14 346	-34 771
Rahoitusosuudet investointimenoihin	187	456	643			187	456	643
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 896	33	4 929 3)	-910		3 985	33	4 018
Investointien rahavirta yhteensä	-15 343	-14 735	-30 079			-16 253	-13 857	-30 110
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-3 265	1 886	-1 379			22 317	-23 695	-1 379
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäys	-12	-8	-21 4)		5	-12	-3	-16
Antolainasaamisten vähennys	693	11	704 4)	-5		688	11	699
Antolainauksen muutokset yhteensä	681	3	683			676	8	683
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	0	40 000			40 000	0	40 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-19 245	-7	-19 252			-19 245	-7	-19 252
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-28 708	0	-28 708 2)	108		-28 600	0	-28 600
Lainakannan muutokset yhteensä	-7 953	-7	-7 960			-7 845	-7	-7 852
Oman pääoman muutokset	-866	0	-866 0			-866	0	-866
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	86	0	86			86	0	86
Vaihto-omaisuuden muutos	1 224	-8	1 216			1 224	-8	1 216
Saamisten muutos	4 586	-128	4 458 2)	-1 899	-108	2 686	-236	2 450
Korottomien velkojen muutos	3 393	-1 747	1 647 2)		1 899	3 393	153	3 546
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	9 289	-1 882	7 407			7 389	-91	7 298
Rahoituksen rahavirta	1 150	-1 886	-736			-646	-90	-736
Rahavarojen muutos	-2 115	0	-2 115			21 670	-23 785	-2 115
Rahavarojen muutos								
Rahavarat 31.12	13 057	0	13 057			13 057	0	13 057
Rahavarat 1.1	15 172	0	15 172			15 172	0	15 172
Muutos	-2 115	0	-2 115			-2 115	0	-2 115

1) Sisäisten ostojen ja rahoituserien eliminointi

55 485

2) Yhdystilin eliminointi

2 007

3) Sisäisten investointien eliminointi

910

4) Liittymismaksujen myynnin eliminointi

5

Liikelaitosten vaikutus taseeseen

1.000 €

	Kaupungin tase	Liike- laitokset yhteensä	Elimi- noimaton tase	Eliminointi- ja oikaisu- kirjaukset Kaupunki	Liike- laitokset	Eliminoidut taseet Kaupunki	Liike- laitokset	Kaupungin tase tilin- päätyöksessä
VASTAAVAA								
A PYSYVÄT VASTAAVAT								
I Aineettomat hyödykkeet								
Muut pitkävaikutteiset menot	10 643	374	11 017			10 643	374	11 017
Ennakkomaksut ja kesk.er.hankinnat	0	0	0			0	0	0
	10 643	374	11 017			10 643	374	11 017
II Aineelliset hyödykkeet								
Maa- ja vesialueet	48 162	104	48 265			48 162	104	48 265
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	121 149	0	121 149			121 149	0	121 149
Rakennukset	13 462	183 022	196 483			13 462	183 022	196 483
Kiinteät rakenteet ja laitteet	63 337	26 022	89 359			63 337	26 022	89 359
Koneet ja kalusto	9 985	6 513	16 498			9 985	6 513	16 498
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	272	2 796	3 069			272	2 796	3 069
	256 366	218 457	474 823			256 366	218 457	474 823
III Sijoitukset								
Osakkeet ja osuudet	273 672	4 791	278 463 1)	-189 987		83 684	4 791	88 476
Osakkeiden ja osuuksien arvonorotukset	614	0	614			614	0	614
Muut lainasaamiset	16 690	0	16 690			16 690	0	16 690
Muut saamiset	417	1 913	2 330 3)	0	-119	417	1 794	2 211
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	0	0			0	0	0
	291 393	6 705	298 097			101 405	6 586	107 991
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT								
Valtion toimeksiannot	0	0	0			0	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	24 244	0	24 244			24 244	0	24 244
Muut toimeksiantojen varat	265	0	265			265	0	265
	24 509	0	24 509			24 509	0	24 509
C VAIHTUVAT VASTAAVAT								
I Vaihto-omaisuus								
Aineet ja tarvikkeet	258	177	435			258	177	435
Keskeneräiset tuotteet	670	0	670			670	0	670
Valmiit tuotteet	8	0	8			8	0	8
Muu vaihto-omaisuus	0	0	0			0	0	0
	937	177	1 113			937	177	1 113
II Saamiset								
Pitkäaikaiset saamiset								
Myyntisaamiset	0	0	0			0	0	0
Lainasaamiset	0	0	0			0	0	0
Muut saamiset	0	0	0			0	0	0
Siirtosaamiset	790	0	790			790	0	790
Lyhytaikaiset saamiset								
Myyntisaamiset	8 751	4 219	12 970			8 751	4 219	12 970
Lainasaamiset	3 150	11 639	14 789			3 150	0	3 150
Muut saamiset	16 086	1 729	17 815 2)			6 417	1 729	8 145
Siirtosaamiset	3 150	12	3 163 2)	-9 669	-11 639	3 150	12	3 163
	31 927	17 599	49 526			22 258	5 960	28 218
III Rahoitusarvopaperit								
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0	0			0	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	0			0	0	0
	0	0	0			0	0	0
IV Rahat ja pankkisaamiset	13 057	0	13 057			13 057	0	13 057
VASTAAVAA YHTEENSÄ	628 832	243 311	872 143			429 176	231 553	660 729

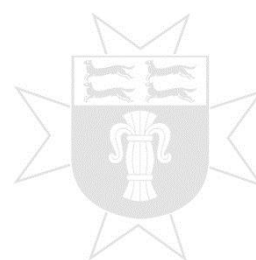
1.000 €

	Kaupungin tase	Liike- laitokset yhteensä	Elimi- noimaton tase	Eliminointi- ja oikaisu- kirjaukset Kaupunki	Liike- laitokset	Eliminoidut taseet Kaupunki	Liike- laitokset	Kaupungin tase tilin- pääöksessä
VASTATTAVAA								
A OMA PÄÄOMA								
I Peruspääoma	191 910	189 987	381 898 1)		-189 987	191 910	0	191 910
III Arvonkorotusraho	121 763	0	121 763			121 763	0	121 763
IV Muut omat rahastot	8 647	0	8 647			8 647	0	8 647
V Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-54 219	29 788	-24 431			-54 219	29 788	-24 431
VI Tilikauden yli- / alijäämä	-300	1 045	744			-300	1 045	744
	267 801	220 820	488 622			267 801	30 833	298 634
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET								
Kertynyt poistoero	4 521	0	4 521			4 521	0	4 521
Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0			0	0	0
	4 521	0	4 521			4 521	0	4 521
C PAKOLLISET VARAUKSET								
Eläkevaraukset	376	0	376			376	0	376
Muut pakolliset varaukset	2 920	0	2 920			2 920	0	2 920
	3 296	0	3 296			3 296	0	3 296
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT								
Valtion toimeksiannot	20	0	20			20	0	20
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 489	0	24 489			24 489	0	24 489
Muut toimeksiantojen pääomat	634	0	634			634	0	634
	25 143	0	25 143			25 143	0	25 143
E VIERAS PÄÄOMA								
I Pitkäaikainen								
Joukkovelkakirjalainat	80 000	0	80 000			80 000	0	80 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	145 108	1 501	146 609			145 108	1 501	146 609
Lainat julkisyhteisöiltä	750	0	750			750	0	750
Saadut ennakot	525	0	525			525	0	525
Liittymismaksut ja muut velat	1 333	2 784	4 116 3)	-81	-38	1 252	2 745	3 997
	227 715	4 285	232 000			227 635	4 246	231 881
II Lyhytaikainen								
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 645	7	28 652			28 645	7	28 652
Lainat julkisyhteisöiltä	11 939	0	11 939 2)	-11 639		300	0	300
Lainat muilta luotonantajilta	2 210	0	2 210			2 210	0	2 210
Saadut ennakot	3 102	2	3 104			3 102	2	3 104
Ostovelat	15 743	3 754	19 497			15 743	3 754	19 497
Muut velat	8 862	10 754	19 616 2)		-9 669	8 862	1 085	9 947
Siirtovelat	29 855	3 689	33 544			29 855	3 689	33 544
	100 356	18 206	118 562			88 717	8 537	97 254
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	628 832	243 311	872 143			617 113	43 616	660 729
1) Peruspääomasijoituksen eliminointi	189 987							
2) Yhdystilin eliminointi	21 308							
3) Liittymismaksujen eliminointi	119							

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitos TILINPÄÄTÖS 2017

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunta
Affärsverket Österbottens räddningsverks direktion
Liite/Bilaga: § 5-6 / 27.3.2018 - Nro/Nr 2

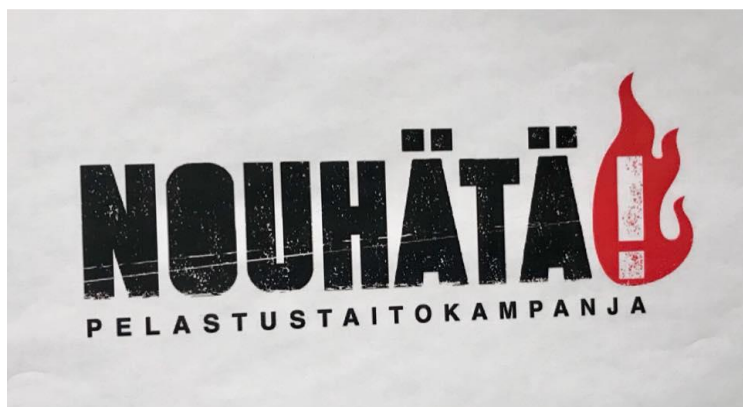
SISÄLLYSLUETTELO

Pelastusjohtajan katsaus	2
Hallinto	3
Toiminta-ajatus	3
Pelastuslaitoksen organisaatio	3
Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunta	3
Henkilöstö ja toimitilat	4
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
Tilikauden tuloksen muodostuminen	5
Toiminnan rahoitus	6
Pelastuslaitoksen rahoitustilanteen kehitys	7
Tasetarkastelu	8
Tilikauden tuloksen käsittely	8
Toteutumisvertailut	9
Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017	9
Tulosalue: Pelastustoiminta, öljyvahinkojen torjunta sekä turvapuhelintoiminta ja ensivaste	9
Tulosalue: Ensihoitopalvelut	17
Investointien toteutuminen	19
Tilinpäätöslaskelmat	20
Liitetiedot 1-12	24

Jäsenkunnat:

Isonkyrön kunta
Kaskisten kaupunki
Korsnäsön kunta
Kristiinankaupungin kaupunki
Laihian kunta
Maalahden kunta
Mustasaaren kunta
Närpiön kaupunki
Pedersören kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Vaasan kaupunki
Vöyrin kunta

LIIKELAITOS POHJANMAAN PELASTUSLAITOS 2017

1. Pelastusjohtajan katsaus

Kuntalain muutoksesta johtuen kuntavaalit pidettiin keväällä, jonka vuoksi vanha johtokunta jatkoi syksyyn. Uusi johtokunta kokoontui ensimmäisen kerran marraskuussa. Tämän yhteydessä päätettiin, että nykyisen palvelutasopäätöksen voimassaoloaika pidennetään, siihen saakka, kunnes pelastuslaitos siirtyy maakuntaorganisaatioon ja laaditaan uusi palvelutasopäätös.

Pelastustoimen uudistamishanke etenee maakuntauudistuksen rinnalla. Painopiste on siirretty tulevien maakunnallisten pelastuslaitosten toiminnan yhtenäistämiseen. Pelastuslakiluonnos kävi lausuntokierroksella. Lain sisältöön merkittävin muutos on öljyntorjuntatehtävän uudelleenjärjestelyt, jossa pelastustoimen ja rajavartiolaitoksen vastuu merellisten alusöljynvahinkojen johtamisessa ja öljyntorjunnassa lisääntyy. Maakuntauudistuksen valmisteluun saatiin lisävuosi. Maakunnalliset pelastuslaitokset aloittavat toiminnan vuoden 2020 alussa.

Pelastuslaitoksen talous on pysynyt sille asetuissa tavoitteissa jäsenkuntien odotusten mukaisesti. Kuntien maksuosuus pysyi suunnitellulla tasolla 73,77 €/asukas.

Pelastustoiminnan tehtävien määrä pysyi pitkän ajan keskiarvon alapuolella. Pelastustoiminnassa ei välttytty palokuolemilta, vaikka rakennuspalojen määrä oli lievässä laskussa. Yksi henkilö kuoli Vöyrillä. Toimintavalmiusajat ovat pääsääntöisesti hyvällä tasolla ja ovat parantuneet ensimmäisenä kohteessa olevan yksikön kohdalla.

Valvonta, rakentamisen ohjaus ja neuvonta sisälsi yli 5500 toimenpidettä. Valvontaa tarkasteltaessa omavalvonnan vastausprosentti 83 %:a ja erityiskohteiden palotarkastuksen valvontaprosentti 92% on hieman aikaisempaa parempi. Omavalvonnan osalta päädyttiin 83 %:iin, johon osaltaan vaikutti töiden organisointi ja henkilöstöresurssit. Turvallisuusviestinnän toteuttamisessa seurattiin valtakunnallista linjaa ja otettiin käyttöön riskiperusteista lähestymistapaa kohderyhmien kartoittamiseksi.

Ensihoidon järjestävä taho Vaasan sairaanhoitopiiri on ollut tyytyväinen yhteistyöhön. Ensivasteiden määrä on pysynyt hieman yli 500:ssa tehtävässä.

Tero Mäki
pelastusjohtaja

2. Hallinto

2.1. Toiminta-ajatus

Pohjanmaan pelastuslaitos huolehtii alueen onnettomuuksien ehkäisystä ja pelastustoiminnasta tavoitteena hyvä turvallisuuskulttuuri, vähemmän onnettomuuksia, ja pienemmät vahingot, nopea ja tehokas apu onnettomuuksissa ja poikkeusoloissa sekä aktiivinen yhteistoiminta.

2.2. Visiona ”Hyvän elämän turvallinen arki”

Pelastuslaitoksen vision mukaan Pohjanmaalla on hyvä turvallisuuskulttuuri, jossa jokainen ottaa vastuuta toimintaympäristön turvallisuudesta ja ehkäisee jo ennakolta onnettomuuksia yhteiskunnan tukiverkoston avulla.

2.3. Pelastuslaitoksen organisaatio

Pohjanmaan pelastuslaitoksen jäsenkunnat ovat yhteistoimintasopimuksessa sopineet kuntien vastuulla olevien pelastustoiminnan ja öljyntorjunnan lakisääteisten tehtävien hoitamisesta vuodesta 2004 alkaen. Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan pelastuslaitos on huolehtinut ensihoitopalveluista vuodesta 2013 koko Pohjanmaan alueella, paitsi Isonkyrön ja Pedersören kunnissa. Lisäksi on sopimuksia ensivasteen ja turvapuhelintoiintaan osallistumisesta.

Pelastuslaitoksen toiminnot muodostavat neljää tulosaluetta: pelastustoiminta, öljyntorjunta, maksullinen palvelutoiminta sekä ensihoitopalvelut. Pelastuslaitoksen organisaatio on jaettu kahteen toiminta-/vastuualueeseen sekä tukitoimintoihin:

- toiminta-alue 1: Isokyrö, Laihia, Mustasaari ja Vaasa,
- toiminta-alue 2: Pedersöre, Uusikaarlepyy, Vöyri, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Maalahti, Närpiö sekä Mustasaaresta Sulvan ja Helsingbyn palokunnat,
- tukitoiminnot: mm johtokunta, henkilöstö- ja taloushallinto sekä hankinnat ja huolto.

2.4. Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunta

Vaasan kaupungin organisaatiossa pelastuslaitos on sijoitettu keskushallintoon, kaupunginjohtaja Tomas Häyryn alaisuuteen.

Vuonna 2017 pelastuslaitoksen johtokunta kokoontui neljä kertaa, kaksi kertaa aikaisemmalla kokoonpanolla ja kaksi kertaa uudella kokoonpanolla. Esittelijänä toimi pelastusjohtaja Tero Mäki ja sihteerinä Peter Dahlström.

Elokuuhun asti Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunnan puheenjohtajana toimi Anita Niemi-lilahti Vaasasta sekä varapuheenjohtajana Tapio Nyysti Laihialta. Kaupunginhallituksen edustajana oli Anne-Marie Viinämäki. Lisäksi liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokuntaan kuuluu 15 jäsentä:

Kunta

Pedersöre:

Uusikaarlepyy:

Vöyri:

Vaasa:

Laihia:

Mustasaari:

Isokyrö:

Kaskinen:

Varsinainen jäsen

Guy Käcko

Gunnar Backlund

Karita Ohlis

Anita Niemi-lilahti

Stefan Asplund

Leena Tulimaa

Terttu Harakka

Tapio Nyysti

Torbjörn Lang

Mauno Hölsö

Timo Onnela

Varajäsen

Eivor Back

Gustav Rönqvist

Sigfrid Hannus

Harri Hyvönen

Robert Grönbom

Helena Nurmikoski

Heikki Pienimäki

Heikki Latva-Nikkola

Anders Svahn

Päivi Komsa

Meri Markkanen

Maalahti:	Carola Bengs-Lattunen	Sture Skinnar
Korsnäs:	Lars-Erik Nylund	Annika Nyfors
Närpiö:	Carola Backholm	Olav Sjögård
Kristiinankaupunki:	Nicklas Pärus	Sebastian Ingves

Kunnallisvaalien takia myös pelastuslaitoksen johtokunta uusiutui ja syykuusta alkaen johtokunnan puheenjohtajana on toiminut May-Gret Axell Vaasasta sekä varapuheenjohtajana Tapio Nyysti Laihialta. Kaupunginhallituksen edustajana on ollut Johan Kullas. Johtokunnan uudelleenvallinnan jälkeen johtokunnan jäseninä ovat:

Kunta	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Pedersöre:	Joakim Lasén	Christine Sten
Uusikaarlepyy:	Gunnar Backlund	Marlene Lindgren
Vöyri:	Karita Ohlis	Sigfrid Hannus
Vaasa:	May-Gret Axell	Ville Jussila
	Kaisa Ranta	Marko Kuusilehto
	Juha Dahlbo	Leena Tulimaa
	Dick Jungerstam	Ulla Salmenheimo-West
Laihia:	Tapio Nyysti	Samuli Vainionpää
Mustasaari:	Rolf Sund	Alf-Martin Haagensen
Isokyrö:	Petri Tapio	Mauno Hölsö
Kaskinen:	Meri Markkanen	Kirsi Mertala
Maalahti:	Carola Bengs-Lattunen	Sture Skinnar
Korsnäs:	Lars-Erik Nylund	Katarina Holmkvist
Närpiö:	Anette Snickars	Kenneth Högbäck
Kristiinankaupunki:	Nicklas Pärus	Sebastian Ingves

Vaasan kaupungin ja samalla pelastuslaitoksen tilintarkastuksesta vastaa BDO Audiator Oy, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana toimii Minna Ainasvuori, JHT, HT.

2.5. Henkilöstö

Henkilöstötaulukko on liitteessä, kohta 11. Taulukkoon on merkitty täytetyt virat ja toimet, vakinaiset, määräaikaiset ja sivutoimiset. Talouden tasapainotuksen, henkilöstön vaihtuvuuden ja saatavuuden takia joitakin virkoja on ollut ajoittain täyttämättä.

”Sivutoimiset” ovat pelastuslaitoksen sivutoimisia pelastushenkilöitä, joilla on työsopimus pelastuslaitoksen kanssa. Henkilöstöresurssiin kuuluu myös n. 355 vapaaehtoispalokunta-yhdistysten jäsentä, joiden kanssa pelastuslaitoksella on sammutussopimus Pedersöressä (Ähtävässä ja Purmossa), Vöyrillä, Kristiinankaupungissa (Lapväärtissä), Mustasaarella sekä Vaasassa. Lisäksi pelastuslaitoksella on sopimus ABB:n tehdaspalokunnan kanssa.

2.6. Toimitilat

Pelastuslaitos vuokraa tilojansa kunnilta ja lisäksi joitakin yksityisiltä vuokranantajilta. Vuokrakohteita oli vuoden lopussa 52 kpl, joissa yhteensä n. 19.230 m². Näistä osa on varastoja, lähinnä öljyntorjuntaa varten.

3. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Pelastuslaitoksen toiminta on jatkunut laajuudessaan saman suuruisena kuin aikaisempina vuosina. Pelastustoimen kuntarahoitus on nyt viidettä vuotta samalla tasolla, eli sama kuin vuonna 2013. Kilpailukyky sopimuksesta johtuen, kuntien rahoitusta vähennettiin 50.000 €:lla. Kustannuskehityksen hidastuminen on kuitenkin auttanut talouden tasapainottamisessa.

Pelastuslaitosten on tarkoitus siirtyä vuodesta 2020 uusiin maakuntaorganisaatioihin. Pohjanmaan pelastuslaitoksen toiminta-alue muuttunee todennäköisesti osittain. Esitetyn mallin mukaan

Pohjanmaan maakunnan pitäisi saada samat resurssit, mitä on ollut aikaisemminkin. Viiden vuoden ylimenokauden aikana rahoitus siirtyy yhtenäiseen malliin vuoteen 2024 mennessä, ja sen yhteydessä on odotettavissa, että rahoitus todennäköisesti vähenee.

Varallaoloja koskevien palkkasaatavavaatimusten käsittely jatkui vuonna 2017. Pelastuslaitokselle esitetyt vaatimukset ovat yht. n. 0,6 milj. € (vuosilta 2012-2015).

4. Tilikauden tuloksen muodostuminen

4.1. Pelastuslaitoksen tuloslaskelma

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Liikevaihto	17 797	17 780
Liiketoiminnan muut tuotot	680	928
Tuet ja avustukset kunnalta	0	9
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 289	-1 293
Palvelujen ostot	-2 348	-2 447
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-9 596	-9 629
Eläkekulut	-1 701	-1 713
Muut henkilösivukulut	-425	-627
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-830	-746
Vuokrakulut	-1 427	-1 400
Liiketoiminnan muut kulut	-131	-144
Liikelylijäämä (-alijäämä)	729	717
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0
Muut rahoituskulut	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	729	717

4.2. Tuloslaskelman tunnusluvut

	2017	2016
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,67	9,33
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	8,67	9,33
Voitto, %	4,09	4,03

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

4.3. Tuloslaskelman sisältö

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Suurin osa pelastustoimen tuotoista on kuntien rahoitusosuuksia ja ensihoitopalveluissa Vaasan sairaanhoitopiirin yhteistoimintakorvaus. Pelastuslaitoksen suurimmat kulut ovat henkilöstö- ja kiinteistökulut.

Pelastuslaitoksen tuottojen kokonaismäärä oli 18.477.203,74 € (18.716.254,32 €). Tuotot vähenivät edellisestä tilikaudesta: -239.050,58 € (-1,28 %). Vastaavasti kustannukset olivat: -17.748.440,86 € (-17.999.347,43 €). Kustannukset vähenivät: 250.965,31 € (-1,39 %).

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen tilikauden tulos (rahoitustuotot ja -kulut mukaan laskettuna) oli 728.762,88 € (716.848,15 €) ylijäämäinen.

5. Toiminnan rahoitus

5.1. Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	729	717
Poistot ja arvonalentumiset	830	746
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myytitappiot	0	13
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-20	-86
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 637	-1 920
Rahoitusosuudet investointimenoihin	357	366
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	20	155
Toiminnan ja investointien rahavirta	279	-9
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-229	-660
Saamisten muutos muilta	-218	198
Korottomien velkojen muutos muilta	169	472
Rahoituksen rahavirta	-279	9
Rahavarojen muutos	0	0
Yhdystilin saldo		
Saldo 31.12	4 493	4 264
Saldo 1.1	4 264	3 604

5.2. Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, €	1 724 128,56	1 403 105,33
Investointien tulo-rahoitus, %	121,76	94,12
Kassan riittävyys, pv	88	81
Quick ratio	1,73	1,68
Current ratio	1,73	1,68

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Ylijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / (Investointien omahankintameno)

Pääomamenojen tulorahoitus, %
= 100 * (Ylijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Yhdystilin saldo / Kassasta maksut tilikaudella.

Quick ratio
= (Yhdystilin saldo 31.12. + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Yhdystilin saldo 31.12.) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

5.3. Rahoituslaskelman sisältö

Rahoituslaskelmaan kootaan liikelaitoksen kaikki rahanlähteet ja rahankäyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden liiketapahtumien vaikutusta liikelaitoksen rahavaroihin. Liikelaitoksen rahavarat sisältyvät kaupungin rahavaroihin ja keskinäistä saatavaa/velkaa seurataan yhdystilin kautta.

Toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus rahavaroihin oli n.279 t € (-9 t €). Tilikauden aikana yhdystilin saldo kasvoi 4.264 t €:sta 4.493 t €:oon.

5.4. Pelastuslaitoksen rahoitustilanteen kehitys vuosina 2004-2017

Rahoitustilanteen kehitys antaa kuvan tuottojen riittävydestä kustannusten kattamiseen. Pelastustoiminta oli rahoituksellisesti alijäämäinen aluepelastuslaitoksen alkuvuosina. Vuonna 2010 alijäämä saatiin katettua. Vuonna 2012 alkuvuosien alijäämä saatiin katettua myös maksullisen palvelutoiminnan puolella. Ylijäämä, 2.290,15 €, siirrettiin pelastustoimen tulokseen, kun vastuu ensihoidon järjestämisestä siirtyi yksittäisiltä kunnilta sairaanhoitopiirille v 2013 alusta.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen rahoitusylijäämä pelastustoimen tulosalueella on vuoden 2017 jälkeen 2.115.016,93 euroa. Ensihoitopalvelut ovat vuodesta 2013 omana tulosalueena. Yhteistoimintasopimuksen mukaan sairaanhoitopiiri kattaa toiminnan nettomenon.

	Vuodet 2004 - 2012 yhteensä	Aloittavat saldot 1.1.2013	2013	2014	2015	2016	Kokonais- 2017 rahoitus	31.12.2017
PELASTUSTOIMINTA								
Toiminnan rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	984 425,44	986 715,59	1 158 333,58	101 148,63	150 855,32	378 381,70	544 071,90	3 319 506,72
Investointien rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	-166 953,45	-166 953,45	-239 665,13	-162 990,10	121 605,06	-455 310,90	-301 175,27	-1 204 489,79
Tilikauden toiminnan vaikutus rahoitukseen	817 471,99	819 762,14	918 668,45	-61 841,47	272 460,38	-76 929,20	242 896,63	2 115 016,93
ENSIHOITO								
Toiminnan rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	1 510 576,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointien rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	-1 508 285,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden toiminnan vaikutus rahoitukseen	2 290,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOIMINTA YHTEENSÄ								
Toiminnan rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	2 495 001,50	986 715,59	1 158 333,58	101 148,63	150 855,32	378 381,70	544 071,90	3 319 506,72
Investointien rahoitus yli-/alijäämä (+/-)	-1 675 239,36	-166 953,45	-239 665,13	-162 990,10	121 605,06	-455 310,90	-301 175,27	-1 204 489,79
Tilikauden toiminnan vaikutus rahoitukseen	819 762,14	819 762,14	918 668,45	-61 841,47	272 460,38	-76 929,20	242 896,63	2 115 016,93

Pelastustoiminnan rahoitustilanne on katsottava kokonaisuutena, sisältäen niin toiminnan kuin investoinnit. Johtokunta päättää investointien minimirahoituksesta, minkä tason mukaan rahoituslaskelma laaditaan.

6. Tasetarkastelu

6.1. Pelastuslaitoksen tase

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1000 €	1000 €		1000 €	1000 €
Aineelliset hyödykkeet			OMA PÄÄOMA		
Rakennukset	24	30	Peruspääoma	220	220
Kiinteät rakenteet ja laitteet	18	23	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	7 822	7 106
Koneet ja kalusto	6 045	5 712	Tilikauden yli- / alijäämä	729	717
Ennakkomaks ja keskeneräiset hank	140	13		8 771	8 042
	6 227	5 777			
			VIERAS PÄÄOMA		
Sijoitukset			Lyhytaikainen		
Muut saamiset	1	1	Ostovelat	1 051	791
	1	1	Muut velat	371	388
			Siirtovelat	2 079	2 153
				3 501	3 332
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 272	11 374
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	377	531			
Saamiset kunnalta	4 493	4 264			
Muut saamiset	1 162	786			
Siirtosaamiset	12	15			
	6 043	5 596			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 272	11 374			

6.2. Taseen tunnusluvut

	2017	2016
Omavaraisuus, %	71,47	70,71
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,95	17,80
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	8 551	7 822

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Kertynyt ylijäämä

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}.$$

6.3. Taseen sisältö

Tase kuvaa liikelaitoksen tilinpäätöspäivän mukaista taloudellista asemaa. Tase sisältää liikelaitoksen omaisuus- ja pääomaerät tilikauden lopussa. Taseen vastaavaa puolella, "Aineelliset hyödykkeet" kasvoivat, n. 450 t € ja "Saatavat" kasvoivat n. 447 t €. Taseen vastattava-puolella "Oma pääoma" kasvoi tilikauden tuloksen verran, n. 729 t € ja "Vieras pääoma" kasvoi n. 169 t €.

7. Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden ylijäämä, 728.762,88 € (716.848,15 €), siirretään taseen oman pääoman, tilikauden yli-/alijäämätilille.

8. Toteutusvertailut

8.1. Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Arviointikriteeri/mittari	Toteutuma
Taloudelliset, tehokkaat ja alueellisesti optimaaliset peruspalvelut	Pelastustoimi: Pelastustoimen valtuustoon nähden sitova nettomeno on 11.095.400 €, johon sisältyy investointien sitovana netto-menona vähintään 630.000 €. Nettomeno jaetaan asukasluvun 1.1.2016 mukaan pelastustoimen sopimuskuntien kesken kuntakohtaisiin maksuosuuksiin. Ensihoitopalvelut: Toiminta on omarahoitteista siten, että tulorahoituksella katetaan toimintamenot ja nettoinvestoinnit.	Pelastustoimi: Vuoden 2017 rahoituksesta jää 242.896,63 € säästöön. Ensihoitopalvelut: Rahoitustulos on 0 €.
Menettelytavat hallinnossa ja talousosaaminen ovat henkilöstöllä hyviä	Virheelliset toimenpiteet ovat vähäisiä.	Tavoite on saavutettu.

Pohjanmaan pelastuslaitos	Alkuperäinen talousarvio, €	Muutettu talousarvio, €	Tilinpäätös, €
Pelastustoimi			
Kuntaosuudet	11 095 400	11 095 400	11 095 400,00
Korvaus peruspääomasta	0	0	0
Liikelyläämä + poistot	630 000	630 000	1 174 071,90
Investoinnit netto	-630 000	-630 000	-931 175,27
Ensihoitopalvelut			
Korvaus peruspääomasta	0	0	0
Liikelyläämä + poistot	370 000	370 000	385 100,21
Investoinnit netto	-370 000	-370 000	-349 376,59

8.2. Tulosalue: Pelastustoiminta, öljyvahinkojen torjunta sekä turvapuhelintoiminta ja ensivastetoiminta

Pelastuslain (379/2011) mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa valtioneuvoston määräämällä alueella (*alueen pelastustoimi*), siten kuin siitä säädetään pelastustoimen alueiden muodostamisesta annetun lain (1214/2001) 4 §:ssä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa,
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä,
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä,
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

- 1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain ([1326/2010](#)) 39 §:n 2 momentin perusteella,

- 2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu,
- 3) huolehtii öljyntorjunnasta ja muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Pohjanmaan pelastuslaitos ylläpitää pelastustoimen palveluita Pohjanmaalla. Pelastuslaitoksen jäsenkuntia olivat vuonna 2017: Pedersöre, Uusikaarlepyy, Vöyri, Mustasaari, Vaasa, Isokyrö, Laihia, Maalahti, Korsnäs, Närpiö, Kaskinen ja Kristiinankaupunki.

8.2.1. Pohjanmaan pelastustoimen maksuosuudet vuonna 2017

Pelastuslaitos toimii yhteistoimintasopimuksen mukaan Vaasan kaupungin organisaatiossa kirjanpidollisesti eriytettynä liikelaitoksena, joka on verovaroin rahoitettu. Sopimuskunnat maksavat pelastustoimen kustannuksista asukaslukuun perustuvina maksuosuuksina. Maksosuuteen sisältyy investointien rahoitusosuus. Pelastuslaitos voi hankkia muita tuottoja harjoittamalla toiminnan yhteyteen soveltuvien palveluiden tuottamista ja myymistä. Pelastuslaitoksen talousarviosta ja kuntien pelastustoimen maksuosuudesta päättää Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunta ja vahvistaa Vaasan kaupunginvaltuusto.

Pelastustoimen vuoden 2017 jäsenkuntien maksuosuus oli: 11.095.400 €. Maksuosuus jaetaan jäsenkuntien kesken talousarviovuoden edeltävän vuoden alun kuntien asukasluvun suhteessa (1.1.2016). Vuoden 2017 talousarvion mukainen maksuosuus oli 73,77 €/asukas alueen asukasmäärän ollessa 150 414 asukasta.

	Asukkaita/Invånare		
2016 - Kuntaosuus / Kommunandel:	149810	74,40 €/as	11 145 400 €
Muutos / Förändring	604	-0,63	-50 000 €
2017 - Kuntaosuus / Kommunandel:	150414	73,77 €/as	11 095 400 €

Kunta	Kommun	Asukasluku* Invånarantal*	Osuus %:ssa Andel i %	Osuus Andel	/asukas / inv.
Isokyrö	Storkyro	4 785	3,18122 %	352 969	73,77 €
Kaskinen	Kaskö	1 285	0,85431 %	94 789	73,77 €
Mustasaari	Korsholm	19 302	12,83258 %	1 423 826	73,77 €
Korsnäs	Korsnäs	2 201	1,46330 %	162 359	73,77 €
Kristiinankaupunki	Kristinestad	6 793	4,51620 %	501 091	73,77 €
Laihia	Laihela	8 090	5,37849 %	596 765	73,77 €
Maalahti	Malax	5 545	3,68649 %	409 031	73,77 €
Uusikaarlepyy	Nykarleby	7 564	5,02879 %	557 964	73,77 €
Närpiö	Närpes	9 387	6,24077 %	692 438	73,77 €
Pedersöre	Pedersöre	11 129	7,39891 %	820 939	73,77 €
Vaasa	Vasa	67 619	44,95526 %	4 987 966	73,77 €
Vöyri	Vörå	6 714	4,46368 %	495 263	73,77 €
		150 414	100,00000 %	11 095 400 €	73,77 €
	Asukasluku / Invånarantal * = 1.1.2016				

8.2.2. Ennaltaehkäisevän työn prosessi

8.2.2.1. Toiminta-ajatus

Pelastuslaitos on aktiivisesti mukana turvallisuuden keskiössä valvonnalla, turvallisuusviestinnällä, yhteistyöllä ja tukemalla ja ohjaamalla omatoimista varautumista niin, että turvallisuuskulttuuri kehittyy ja jokainen ottaa vastuunsa turvallisuudesta.

Vuosittain päivitettävällä valvontasuunnitelmalla ja turvallisuusviestintäsuunnitelmalla ohjataan tarvittavien onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteiden lisäksi, myös onnettomuuksien ehkäisyn kehittämistoimenpiteitä huomioiden valtakunnalliset tavoitteet ja suuntaviivat.

8.2.2.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Poikkeuksena ovat yritys- ja laitospöytäkirjojen (tavoite 100%) sekä asuinrakennusten yleiset palotarkastukset (tavoite 70 %), jotka eivät ole toteutuneet suunnitellusti johtuen tarkastajaresurssiin liittyvistä haasteista.

Pelastuslaitos suoritti vuoden 2017 aikana 5552 erilaista valvontatoimenpidettä (2016: 5441 kpl, 2015: 5633 kpl, 2014: 4804 kpl. Lähde: Merlot palotarkastusohjelma). Tämä tarkoittaa, että onnettomuuksien ehkäisyyn käytetty työpanos on tavoitteen mukaisesti pysynyt vähintään ennallaan ja edellisen vuoden keskimääräiseen työpanokseen verrattuna, jopa kyetty kasvattamaan. Valvonnan riskiperusteisuuden ja omavalvonnan positiivinen kehittyminen näkyy tilastoissa mm. yleisötilaisuuksiin kohdistuvien arviointien huomattavana lisääntymisenä, sekä suunniteltu omavalvonnan käyttöönotto pientalojen valvontatoimenpiteenä, näkyy edelleen tilastoissa hyvänä toteutumana.

Suorite, tunnusluku	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Yritys- ja laitospöytäkirjojen yleisten palotarkastusten toteutuminen (%)	93	94	91	87	92
Asuinrakennusten yleisten palotarkastusten toteutuminen (%): Suunniteltu / min. toteutunut	64	100	68	52	48
Pientalojen omavalvontatoimenpiteiden toteutuminen (%). Suunniteltu / min. toteutunut	-	80	88	87	83
Turvallisuusviestinnän painopistealueet määritetty / Turvallisuusviestinnällä saavutetaan % alueen väestöstä. Turvallisuusviestintäsuunnitelma / toteuma %	21	21	20	13	15

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset / Suomen turvallisin kaupunki (alue) / Kaksi- ja monikieliset palvelut / Osaava työvoima.	Onnettomuuksien määrä ja seuraukset suhteessa asukaslukuun vähenevät Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella.	Tavoite on toteutunut. Onnettomuuksien kokonaismäärä vuonna 2017 oli 2455 kpl, kun viiden aikaisemman vuoden keskimäärin luku on 2757 kpl. Tässä voidaan mainita, että rakennuspalloja ja rakennuspallovaaroja oli yhteensä 159 kpl, kun niitä viiden edellisen vuoden tilastojen perusteella olivat keskimäärin 179 kpl. Yli keskiarvon olivat onnettomuustyyppit:

		Liikennevälinepalo, muu tulipalo, liikenneonnettomuus, räjähdys/räjähdysvaara, sortuma/sortumavaara, palovaroittimen tarkistus-/varmistustehtävä, eläimen pelastaminen ja avunantotehtävä. Muut tehtävätyypit olivat alle keskiarvion, eli kehittyneet positiiviseen suuntaan.
	Palvelutasopäätöksen (PTP 2014-17) toimeenpanossa tarkastellaan aikaisempien tavoitteiden jatkumona, onnettomuusehkäisyn prosessiin kohdistuvien vaatimusten ja toimintaympäristömuutoksien hallintaa, organisoinnin, henkilöstöresurssien, suunnittelun sekä valvontatyön määrän ja laadun näkökulmista. Tavoitteena on, että ennalta ehkäisevään työhön käytetty työpanos säilyy vähintään ennallaan ja <u>työprosesseja ja tuloksellisuutta</u> parannetaan.	Tavoite on toteutunut. On jatkettu onnettomuuksien ehkäisyyn osoitettujen henkilöresurssien tarkastelua ja kehittämistä toimintaympäristössä tapahtuvaan muutoshallintaan sekä tarkistettu työprosesseja liittyen tehokkuuteen. Tulos näkyy mm. siitä, että valvontatoimenpiteiden kokonaismäärä on verrattuna aikaisempien vuosien keskiarvoon kasvanut ja, että valvonnassa on korostettu riskiperusteisuutta, esimerkkinä yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmat joita on vuonna 2017 arvioitu yli kolminkertainen määrä verrattuna vuoteen 2015
	Valvonta- ja turvallisuusviestintä suunnitelmat.	Tavoite on toteutunut. Valvontasuunnitelma on lähetetty valvovalle viranomaiselle (LSSAVI) tammikuussa ja turvallisuusviestintään on laadittu vuosisuunnitelma.
	Valvontatoimenpiteet tehdään vuosittain päivitettävän valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonnan kehitystyössä huomioidaan voimassa olevan palvelutasopäätöksen lisäksi pelastuslaitosten turvallisuuspalvelualueen kehitystyö ja suunnitteluohjeistus mm. valvonnan vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä ns. omavalvonnan käyttöönottoaminen muidenkin, kun pientalojen valvonnassa.	Tavoite on osittain toteutunut. Yleisesti valvonta on toteutunut suunnitellusti. Poikkeuksena yleiset palotarkastukset, jotka ovat yritys- ja laitoskohteiden osalta toteutuneet 92 % (vaatimus 100 %), asuinrakennuksissa 48 % (vaatimus 70 %). Pientalojen omavalvontatoimenpiteet ovat toteutuneet 83 % (vaatimus 70 %).
	Turvallisuusviestintään toteutetaan vuosittaisen turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti. Kehitetään voimassa olevan palvelutasopäätöksen ja kohdentamisessa ja vaikuttavuuden lisäämisessä huomioidaan valtakunnallinen viestinnän	Tavoite toteutui osittain. Vuosisuunnitelmassa olleet messut eivät toteutuneet eikä koulutuksia pidetty resurssipulan vuoksi aiemman, kysyntään vastaamiseen tapaan.

	strategiatyö ja pelastuslaitosten turvallisuuspalvelualueen kehitystyö.	Riskiperusteista toimintamallia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana.
	Yhteistyöprosesseja arvioidaan ja kuvataan vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa. Yhteistoimintaprosesseja kehitetään tavoitteena saada vapautettua mm. rakentamisen lupaprosesseista aikaa pelastuslain tarkoittamaan valvontatyöhön.	Tavoite on toteutunut. Yhteistyöprosessit on vuosittain arvioitu sekä kuvattu valvontasuunnitelmassa. Rakennusvalvontayhteistyöhön kehittämiseksi vuonna 2017 laadittu toimenpideohjelma on jalkautettu. Henkilöstöresurssihaasteista huolimatta toimenpiteet näkyvät tilastoissa rakentamisen ja maankäytön suunnittelun asiantuntija-suoritteiden pienenemisenä. Tämä tarkoittaa, että aikaa pelastuslain mukaiseen valvontatyöhön on tavoitteen mukaisesti jäänyt enemmän.

8.2.3. Pelastustoiminnan prosessi

8.2.3.1. Toiminta-ajatus

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

8.2.3.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Vuonna 2017 tehtäviä oli 4,8% % vähemmän kuin vuonna 2016. Vertailtaessa vuosien 2013–2017 keskiarvoa tehtävämäärät ovat laskeneet -10,5 %. Merkittävää laskua on rakennuspalovaarojen ja maastopalojen osalta noin -13,4%-18,8% kun vertailuna on vuosien 2013–2016 keskiarvo. Kasvua on tehtävissä, jossa avustamme muita viranomaisia, sekä liikenneonnettomuuksissa +17,9% ja liikennevälinepaloissa 13,2%. Toimintavalmiusajat ovat hyvällä tasolla ja ovat parantuneet ensimmäisenä kohteessa olevan yksikön kohdalla.
- Alueen riskikuva on muuttunut siten, että Vaasan ja Pietarsaaren talousalueen riskit ovat kasvaneet.

Suorite, tunnusluku	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Pelastustehtävät lkm [kpl]	3312	2619	2455	2580	2455
Kiireelliset tehtävät (ei EVY) [kpl]	1593	1651	1429	1460	1522
1. yksikön toimintavalmiusajan tavoite täyttyi [%]	86	87	87	87	89
Pelastustoiminnan toiminta- valmiusajan tavoite täyttyi [%]	89	94	95	95	93

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset / Suomen turvallis in kaupunki (alue) / Kaksi- ja monikieliset palvelut / Osaava työvoima.	Kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	Pronton toimintavalmiusaika- mittarien mukaisesti tavoite on täyttynyt (yllä oleva taulukko)

	Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täyttyä vähintään 50 %:ssa tehtävistä	
	Pelastustoiminnan resurssit ja valmius päivittäisiin tilanteisiin ovat riittävät	PRONTO:n tietojen mukaan resurssit tilanteen alussa ovat olleet riittävät 1860 (1816) ylimitoitettut 31 (40), henkilöstö riittämätön 22 (33) tapauksessa yhteensä 1938 (1915) kiireellisellä pelastustehtävällä. Vuoden 2016 luvut ovat suluissa
	Koulutussuunnitelman mukaiset suoritteet toteutetaan (vähimmäisvaatimustason mukaiset harjoitukset, harjoitukset riskikohteissa, teemaharjoitukset). Ulkoiset koulutukset toteutetaan painopistealueiden mukaan.	Painopistealueiden mukaisista koulutuksista on raportoitu Promeron ja webtallennus ohjelmistoissa. Koulutukset ovat osittain toteutuneet.
	Kehitetään harjoituspaikkoja seuraaville vaativille tehtäväalueille: - Savusukellus - VAK-onnettomuudet	Harjoituspaikkoja on parannettu savusukelluksen osalta. VAK-onnettomuuksien osalta suunnittelutyö on käynnistynyt.
	Kehitetään pelastustoimintaa ja varautumista: - Toimiva johtamisjärjestelmä - Keskeiset ohjeet ajan tasalla - Pelastustoiminnan suunnitelmat - Yhdenmukaiset toimintamallit (ohjaus) - Vastuutetaan tehtäväkokonaisuuksia - o VAK-onnettomuudet - o Korkealla työskentely - o Ajoneuvotekniikka - o Savusukellus - o Vesipelastus ja meritoiminta - o Pelastustoimen laitteet (rakennuksissa)	Suunnitelmat ovat ajan tasalla, mutta kaipaavat uudistamista. On seurattu ja kehitetty yhdenmukaisten toimintamallien toteutumista Tehtäväkokonaisuudet ovat osittain jaettu vastuuhenkilöille
	Kehitetään teknisiä johtamis-, viesti- ja hälytysjärjestelmiä: - Virve, Peke - Rakennetaan VHF-hälytysjärjestelmä - Väestöhälytinjärjestelmää kehitetään	VHF-järjestelmä kattaa keskeiset toiminta-alueet mutta kehitystyötä jatketaan edelleen (varajärjestelmä, varautuminen) Väestöhälytinjärjestelmien testaus, toimivuus ja vikavalvonta on kunnossa
	Päivitetään asemaluokitusta vastaamaan toimintaympäristöä, riskejä ja pelastustoiminnan tarpeita. Varallaoloa ja valmiutta tarkastellaan asemaluokituksen pohjalta.	Asemaluokituksen päivitystyö on aloitettu ja on edennyt
	Yhteistoiminta muiden pelastuslaitosten kanssa	Yhteistyö ja –toiminta on edelleen kehittynyt ja yhdenmukaistaa käytäntöjä.

8.2.4. Varautumisen prosessi

8.2.4.1. Toiminta-ajatus

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa turvallisuustiloissa, joita ovat normaaliolot, häiriötila ja poikkeusolot, sekä erityistilanteissa. Väestönsuojelu on ihmisten ja omaisuuden suojaamista ja pelastustoiminnan tehtävien hoitamista poikkeusoloissa sekä niihin varautumista. Varautumistoimenpiteitä ovat mm valmiussuunnittelu, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset. Materiaalinen varautuminen tarkoittaa varautumista materiaalien saatavuusongelmiin. Valmiussuunnittelu on normaalioloissa tapahtuvaa varautumisen suunnittelua.

Varautumiseen liittyvien tehtävien osalta pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan kuntien valmiussuunnittelun tukemisesta ja laatia oman toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi suunnitelmia varautumisesta erilaisiin häiriötiloihin ja erityistilanteisiin. Lisäksi pelastuslaitos huolehtii väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavista hälytysjärjestelmistä.

8.2.4.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Suorite, tunnusluku	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Väestönsuojarakentamista ja suunnitelmia koskevien lausuntojen antaminen (kpl)	12	26	34	25	20
Väestönsuojien käyttöönottotarkastus (kpl)	23	26	25	31	14

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset / Suomen turvallisin kaupunki (alue) / Kaksi- ja monikieliset palvelut / Osaava työvoima.	Häiriötilanne- ja suuronnettomuussuunnitelmassa pelastusyhtymä ja sen johtojärjestelyt perustetaan kahden tunnin kuluessa, kun ensimmäisen yksikön on vastaanottanut hälytyksen.	Pelastusyhtymäkokoisia tehtäviä ei ole ollut.
	P30 tai P20 perustaa tilanne- / johtokeskuksen toiminnan tilanteen mukaan tunnin kuluessa johtokeskuksen toiminnasta laaditun suunnitelman mukaan.	Toiminnallisia muutoksia on toteutettu. RRP JOKE on miehitetty 24/7 päivystävän palomestarin toimesta. P20 varallaolossa.
	Evakuointisuunnitelman päivitystä jatketaan 2017 mukaan lukien EVAC ja hallitsemattoman maahantulo sekä päivittäistilanteiden yhteistyön sujuvuuden arviointi (tilapäismajoitusjärjestely).	Suunnitelmia ei ole päivitetty.
	Väestönsuojelumuodostelmien ja siihen liittyvien rakennus, kalusto ja henkilövarausten päivitystyö jatkuu 2017.	Vuosittain jatkuva työ
	Jatkuvuuden arviointi -työkalun edistäminen kuntien varautumistyössä.	KUJA –arviointimenetelmä, käyttöönotto siirtynyt
	Väestönsuojien rakentamiseen suunnitelmien käsittely tiedoksi saannista tapahtuu viimeistään kahden viikon kuluessa.	Toteutunut yhdessä ennaltaehkäisyprosessin kanssa

8.2.5. Ensivaste- ja turvapuhelintoiminta

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset / Suomen turvallisin kaupunki (alue) / Kaksi- ja monikieliset palvelut / Osaava työvoima.	Ensivastetoiminta tuotetaan ja mahdollinen laajentuminen tapahtuu riskikartoituksen pohjalta. Potilaan tavoittaminen 8 min ja 15 min A/B-tehtävissä Eteläisellä ensihoitoalueella tilanne tulee parantaa uudella yksiköllä sekä toiminnan tehokkaammalla ohjauksella (L4).	Ensivastetoiminta toteutuu sopimusten mukaisesti kaikkialla 25 yksikön voimin. Kaskiseen ei edelleenkään ole saatu perustettua yksikköä. Riskianalyysi edellyttää myös kyseistä yksikköä. Pitkien välimatkojen takia toinen mahdollinen uusi yksikkö tulisi perustaa Kristiinankaupungin Siipyyhyn. Yhteistyössä VSHP:n kanssa kartoitamme ja suunnittelemme asiaa. Kyseisten kaupunkien virkamiehiä tulee ottaa keskusteluun mukaan.
	Turvapuhelintoiminta jatkuu osana ensihoitopalvelun keskeistä tukitoimintaa vastuutahon linjauksien raameissa. Pelastuslaitos tuottaa palvelut sopimusten laatukriteereiden mukaisesti.	Palveluiden tuottaminen sopimuskuntien sopimusten mukaisesti on jatkunut Kaskista lukuun ottamatta, joka otti toiminnan itse hoitaakseen. Yhteistoiminta sopimus-kumppaneiden kanssa on avointa ja hyvää.

8.2.5.1. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2017 turvapuhelinasiakkaita oli Vaasassa, Mustasaarella, Maalahdessa, Kaskisissa ja Närpiössä. Kaskinen irtautui sopimuksesta kesken vuoden. Ensivastetoiminta on järjestetty jokaisessa kunnassa Kaskista lukuun ottamatta.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hallinnoitavat turva-puhelimet (koko alue)	780	844	860	968	1039
Turvapuhelintehtävät*	1338	1445	1352	1486	1310
Ensivastetoiminta	1216	505	560	513	511

* = turvapuhelintehtävissä huomioitu vain operatiiviset ambulanssin suorittamat tehtävät

8.2.6. Pelastustoimen tulosalueen tuloksen toteutuminen

Tavoitteena on, että tulot riittävät palvelutasopäätöksen mukaisen tason toiminnan toteuttamiseen.

	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toimintamenot	-11 611 973,56	-11 704 600,00	0,00	-11 704 600,00	-11 234 668,72	469 931,28
Toimintatulot	12 165 632,26	11 907 100,00	0,00	11 907 100,00	11 907 588,33	488,33
Toimintakate	553 658,70	202 500,00	0,00	202 500,00	672 919,61	470 419,61

8.3. Tulosalue: Ensihoitopalvelut

8.3.1. Ensihoidon prosessi

8.3.1.1. Toiminta-ajatus

Pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää ensihoidon palvelukonseptia laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kustannustehokkaasti VSHP:n ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastuslaitos on joustava ja luotettava yhteistyökumppani, joka on pitkään toiminut alueellisena ensihoidon palvelutuottajana. Ensivastetoiminta osana ensihoitopalvelua ja pelastustoimen ylläpitämänä toteutuu VSHP palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Turvapuhelintoiminnot ovat kiinteä osa pelastuslaitoksen turvallisuuspalvelua.

8.3.1.2. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Ensihoitopalvelun taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin ja investoinnit pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti kasvavien tulojen ja henkilöstömenojen tarkan suunnittelun ja seurannan johdosta. Ensihoitopalvelun kustannuksista henkilöstömenot ovat n 80%. Investointeihin ja hankintoihin varattu osuus on tiukka ja tämä voi johtaa haasteisiin, jos tulot jäävät selvästi alle arvioidun. Vuoden 2018 alusta investointien rahoitus toteutetaan leasing-rahoituksella.

Merkittäviä tai vakavia toiminnallisia poikkeamia ei ensihoitopalvelussa toteutunut vuoden 2017 aikana. Vaasan päiväsaikaisen 8/7 ambulanssin, ERP132, valmius lakkautettiin 1.1.2017. Tämä on johtanut Vaasan muiden yksiköiden käyttöasteen nousuun, mutta kuormittuminen ja valmius ovat hallinnassa. Asiakaskunnassa tai toimintaympäristössä ei ole tapahtunut odottamattomia muutoksia. Riskialueiden vaihtelut olivat hyvin maltilliset. Ensihoitotehtävät kokonaisuudessaan nousivat vuodesta 2016.

Toimintaympäristö on haasteellinen hallita sen suuruudesta johtuen (yli 250 km päästä päähän). Lisäksi hoitolaitossiirrot yliopistosairaaloihin ja Vaasan yhteispäivystykseen aiheuttavat valmiuslaskun alueella pitkäksi ajaksi. Määrällisesti ambulansseja on kuitenkin riittävästi koko alueella suhteessa asukaslukuun ja tehtävämääriin nähden. Sairaanhoitopiirin mukaan ei ole lääketieteellisestikään perusteltua nostaa yksiköiden määrää. Uusi ensivasteyksikkö olisi kuitenkin tarpeellista perustaa Kaskisiin ja mahdollisesti Kristiinankaupungin, Siipyyhyn.

Toiminnallinen haaste, joka on valitettavasti kasvanut, on pätevän henkilöstön löytäminen ensihoitopalveluun sekä ylipäänsä lukuisten tilapäisten poissaolojen hallintaan. Jatkuvat valmiuden haasteet vievät liian suuren osan toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Tämä konkretisoituu keskeisesti eteläisellä- ja pohjoisella ensihoitoalueella, mutta haaste näkyy myös Vaasan alueella. Uusi STM:n asetus ensihoitopalvelusta astui voimaan 1.1.2018. Valmisteilla olevan sote-lain jälkeen siihen tehdään tekniset muutokset. Uusi asetus ei aiheuta tässä vaiheessa haasteita ensihoitopalvelullemme. Nykyisen TYKS-Erva ensihoitokeskuksen rooli ja ohjaus tulee kuitenkin kasvamaan. Laajan päivystyksen sairaaloiden ja ns. erikoisalojen päivystysasetuksen vaikutukset alueemme ensihoitopalveluun ovat edelleen epäselvät.

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2017	Tavoitteen toteuma
Hyvinvoivat kuntalaiset / Suomen turvallisin kaupunki (alue) / Kaksi- ja monikieliset palvelut / Osaava työvoima.	Ensihoitopalvelun tuottaminen jatkuu sopimuksen mukaisesti yhteistyössä Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa. Palvelutasopäätöksen vuodelle 2014–17 asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan.	Tavoite toteutui ja yhteis-toimintasopimukseen ei ole ollut tarvetta tehdä muutoksia. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat ja olivat pääpiirteittään hallinnassa. Haasteita esiintyy jatkuvan valmiuden ylläpitämisessä ja

		ulkoisen pätevän henkilöstön löytämisessä. Pelastuslaitos palveluntuottajana on luotettavasti hoitanut omat velvoitteensa sopimuksen mukaisesti. VSHP valtuusto ja hallitus eivät ole puuttuneet ensihoitopalvelun järjestämiseen ja tuottamiseen, vaan se jatkuu suunnitellusti. Yhteistyö vastuutahon kanssa on hyvää.
	PTP:ssä potilaiden 8 min, 15 min ja 30 min tavoittamisprosentit eri riskialueilla saavutetaan.	Suurimmaksi osaksi tavoitteisiin päästiin. Alueellisesti löytyy kuitenkin edelleen kuntia, jossa tavoitteisiin ei päästä, eri seikoista johtuen. Vastuutaho ei kuitenkaan näe tarpeelliseksi tehdä isoja muutoksia. Ensivastetta tulee vahvistaa ongelma-alueilla. Vuodesta 2018 lähtien uusi asetus muuttaa keskeisellä tavalla suunnittelu- ja analyysitapaa potilaiden tavoittamisessa.
	Ensihoito toteutuu vastuutahon toiminnallisten ja kansallisten ohjeiden mukaisesti.	Toteutunut toimintaohjeen mukaisesti
	Ensihoitopalvelun systemaattinen arviointi ja kehittäminen jatkuvat.	Itsearviointi ei ole toteutunut ja jatko epäselvä vastuutahon kanssa. Maakunta- ja sote-muutokset vaikuttavat myös tähän.
	Vakiinnutetaan ensihoidon johtamisjärjestelmä.	Kaikki esimiesvirat on täytetty, mutta hoidetaan tällä hetkellä tilapäisjärjestelyin.
	Osaamisen kehittäminen; sisäinen- ja ulkoinen koulutustoiminta, tavoitteiden ja velvoitteiden toteutuminen.	Osaamisen hallinta kokonaisuudessaan on kehittynyt ja toteutunut riittävällä laajuudella ja laadulla. Yhteistyö VSHP kanssa toteutuu myös laadukkaasti. Henkilöstöä on myös osallistunut ulkoiseen täydennyskoulutukseen. Osaamisen hallinta on osa-alue, mikä on merkittävässä asemassa koko toimintaa.
	Hankinnat ja investoinnit toteutuvat hallitusti suunnitelman mukaan.	On pystytty toteuttamaan suunnitelman mukaisesti.
	Ensihoitopalvelun varautuminen yhteiskunnan kriisi- ja häiriötilanteisiin kohennetaan ja huomioidaan kytkentä pelastustoimintaan.	VSHP ensihoitopalvelun varautumissuunnitelma on laadittu, mutta sitä tulee edelleen täydentää ja kehittää. Kytkentä pelastustoimen suunnitelmaan on kesken.

	2013*	2014	2015	2016	2017
Ensihoitotoiminta	18173	17278	16636	16954	17454

* = Vuodesta 2013 luku ei ole suoraan vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa. Ensihoitopalvelu on laajentunut Mustasaareen, Maalahteen, Korsnäsiin ja Kristiinankaupunkiin. Isokyrö siirtyi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin alaisuuteen.

8.3.2. Ensihoitopalvelujen tuloksen toteutuminen

Yhteistoimintasopimuksen mukaan Vaasan sairaanhoitopiiri kattaa toiminnan nettokustannuksen.

	Tilinpäätös 2016	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toimintamenot	-6 387 432,61	-6 397 800,00	0,00	-6 397 800,00	-6 513 772,14	-115 972,14
Toimintatulot	6 550 622,06	6 507 800,00	0,00	6 507 800,00	6 550 622,06	42 822,06
Toimintakate	163 189,45	110 000,00	0,00	110 000,00	36 849,92	-73 150,08

8.4. Investointien toteutuminen

Pelastustoimi ja öljyntorjunta			
	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Tulot yhteensä	456 000,00	356 674,60	-99 325,40
Menot yhteensä	-1 086 000,00	-1 287 849,87	-201 849,87
Nettomeno	-630 000,00	-931 175,27	301 175,27
Ensihoito			
	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Tulot yhteensä	10 000,00	0,00	-10 000,00
Menot yhteensä	-380 000,00	-349 376,59	30 623,41
Nettomeno	-370 000,00	-349 376,59	-20 623,41
Investoinnit yhteensä			
	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Tulot yhteensä	466 000,00	356 674,60	-109 325,40
Menot yhteensä	-1 466 000,00	-1 637 226,46	-171 226,46
Nettomeno	-1 000 000,00	-1 280 551,86	-280 551,86

Tilinpäätöslaskelmat

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen tuloslaskelma

Koko toiminta

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016
Liikevaihto	17 796 882,24		17 779 524,58
Liiketoiminnan muut tuotot	680 313,26		927 838,77
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00		8 890,97
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 288 877,78		-1 293 065,54
Palvelujen ostot	-2 347 727,61	-3 636 605,39	-2 447 258,83
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-9 596 193,17		-9 629 265,01
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 701 103,94		-1 712 622,39
Muut henkilösivukulut	-425 405,01	-11 722 702,12	-627 380,49
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-830 409,23	-745 669,10
Vuokrakulut		-1 427 327,05	-1 399 744,59
Liiketoiminnan muut kulut		-131 374,57	-144 341,48
Liikelylijäämä (-alijäämä)	728 777,14		716 906,89
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,00		0,00
Muut rahoitustuotot	8,24		0,00
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00
Muille maksetut korkokulut	0,00		0,00
Muut rahoituskulut	-22,50	-14,26	-58,74
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	728 762,88		716 848,15

Pelastustoimi, öljyvahinkojen torjunta, turvapuhelintoiminta ja ensivastetoiminta

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016
Liikevaihto	11 365 635,87		11 409 066,93
Liiketoiminnan muut tuotot	541 952,46		749 897,10
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00		6 668,23
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-996 633,92		-1 012 229,21
Palvelujen ostot	-1 977 014,34	-2 973 648,26	-2 111 184,05
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-5 171 874,66		-5 307 228,32
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-934 161,02		-971 546,55
Muut henkilösivukulut	-227 063,27	-6 333 098,95	-343 196,08
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-501 152,29	-454 723,00
Vuokrakulut		-1 312 777,37	-1 289 329,70
Liiketoiminnan muut kulut		-113 969,35	-122 484,67
Liikelylijäämä (-alijäämä)	672 942,11		553 710,68
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,00		0,00
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00
Muille maksetut korkokulut	0,00		0,00
Muut rahoituskulut	-22,50	-22,50	-51,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	672 919,61		553 658,70

Ensihoitopalvelut

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016
Liikevaihto	6 431 246,37		6 370 457,65
Liiketoiminnan muut tuotot	138 360,80		177 941,67
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00		2 222,74
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-292 243,86		-280 836,33
Palvelujen ostot	-370 713,27	-662 957,13	-336 074,78
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-4 424 318,51		-4 322 036,69
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-766 942,92		-741 075,84
Muut henkilösivukulut	-198 341,74	-5 389 603,17	-284 184,41
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-329 256,94	-290 946,10
Vuokrakulut		-114 549,68	-110 414,89
Liiketoiminnan muut kulut		-17 405,22	-21 856,81
Liikeylijäämä (-alijäämä)	55 835,03		163 196,21
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,00		0,00
Muut rahoitustuotot	8,24		0,00
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00
Muut rahoituskulut	0,00	8,24	-6,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	55 843,27		163 189,45

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016
Toiminnan rahavirta			
Liikeylijäämä (-alijäämä)	728 777,14		716 906,89
Poistot ja arvonalentumiset	830 409,23		745 669,10
Rahoitustuotot ja -kulut	-14,26		-58,74
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot	0,00		12 653,49
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-19 751,61	1 539 420,50	-85 592,81
Investointien rahavirta			
Investointimenot	1 637 226,46		1 920 196,05
Rahoitusuudet investointimenoihin	-356 674,60		-366 332,54
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-19 751,61	-1 260 800,25	-155 062,30
Toiminnan ja investointien rahavirta	278 620,25		-9 223,28
Rahoituksen rahavirta			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos kunnalta	-228 973,04		-660 058,07
Saamisten muutos muilta	-218 403,77		197 531,24
Korottomien velkojen muutos muilta	168 756,56	-278 620,25	471 750,11
Rahoituksen rahavirta		-278 620,25	9 223,28
Rahavarojen muutos	0,00		0,00
Yhdystilin saldo			
Saldo 31.12	4 492 698,84		4 263 725,80
Saldo 1.1	4 263 725,80	228 973,04	3 603 667,73

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen taselaskelma

VASTAAVAA		2017	2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT			
II	Aineellinen		
	Rakennukset	24 006,58	30 008,23
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	18 103,16	22 628,94
	Koneet ja kuljetusvälineet	6 045 391,24	5 711 875,04
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	139 986,46	12 832,60
		6 227 487,44	5 777 344,81
III	Sijoitukset		
	Muut saamiset	1 200,00	1 200,00
		1 200,00	1 200,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			
II	Saamiset		
	Lyhytaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	376 687,37	531 388,91
	Saamiset kunnalta	4 492 698,84	4 263 725,80
	Muut saamiset	1 161 553,37	785 653,27
	Siirtosaamiset	12 333,21	15 128,00
		6 043 272,79	5 595 895,98
VASTAAVAA YHTEENSÄ		12 271 960,23	11 374 440,79
VASTATTAVAA		2017	2016
A OMA PÄÄOMA			
I	Peruspääoma	220 000,00	220 000,00
IV	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä		
	Pelastustoiminta	6 797 397,90	6 243 739,20
	Ensihoito	1 024 993,59	861 804,14
V	Tilikauden yli- / alijäämä		
	Pelastustoiminta	672 919,61	553 658,70
	Ensihoito	55 843,27	163 189,45
		8 771 154,37	8 042 391,49
D VIERAS PÄÄOMA			
II	Lyhytaikainen		
	Ostovelat	1 051 101,72	791 487,25
	Muut velat	371 009,40	387 646,13
	Siirtovelat	2 078 694,74	2 152 915,92
		3 500 805,86	3 332 049,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		12 271 960,23	11 374 440,79

1) Pelastustoiminnan ylijäämästä 7.470.317,51 € on investointien rahoitusosuuksia 3.851.210,98 €. Toiminnan ylijäämä vuoden 2017 lopussa on 3.619.106,52 € .

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Arvostus- ja jaksotusperusteet sekä -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelman liitetiedot

2. Toimintatuotot toimialoittain

	2017	2016	2015
Pelastustoimi	11 366 623,11	11 498 748,91	10 740 008,75
Ensihoito	6 569 607,17	6 550 622,06	6 522 488,64
Öljyntorjunta	175 632,50	295 795,57	275 070,70
Turvapuhelintoiminta	244 338,00	253 787,78	252 307,52
Ensivastetoiminta	120 994,72	117 300,00	137 080,00
Muu maksullinen palvelutoiminta	0,00	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	18 477 195,50	18 716 254,32	17 926 955,61

3. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.			
Arvioitujen poistoajien ja niitä vastaavien vuotuisen poistoprosentin sekä poistomenetelmien ovat:			
Aineettomat oikeudet	4 - 5 vuotta	tasapoisto	30 - 35 %
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 20 vuotta	tasapoisto	15 - 30 %
Rakennukset	15 vuotta	menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 vuotta	menojäännöspoisto	20 %
Poistonalainen irtain omaisuus	8 - 20 vuotta	tasapoisto	15 - 27 %
Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euron, on kirjattu vuosikuluksi.			

4. Luottamushenkilömaksut puolueille ja puolueyhdistyksille

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt		
luottamushenkilömaksut	2017	2016
Keskustan Vaasan kunnallisjärjestö	37,50	60,00
Kokoomuksen Vaasan kunnallisjärjestö	90,00	60,00
SDP Vaasan kunnallisjärjestö	80,00	120,00
Suomen Kristillinen liitto	0,00	10,00
Svenska Folkpartiet	131,00	200,00
Yhteensä	338,50	450,00

5. Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien hyödykkeet							
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				
	Muut pitkä- vaikutteis- set menot	Yhteensä	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	30 008,23	22 628,94	5 711 875,04	12 832,60	5 777 344,81
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 823,54	136 402,92	1 637 226,46
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	-347 425,54	-9 249,06	-356 674,60
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	-6 001,65	-4 525,78	-819 881,80	0,00	-830 409,23
Arvon alentumiset ja niiden palautukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	24 006,58	18 103,16	6 045 391,24	139 986,46	6 227 487,44
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	24 006,58	18 103,16	6 045 391,24	139 986,46	6 227 487,44

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	Jvk-, muut laina- ja muut saam	
	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 200,00	1 200,00
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 200,00	1 200,00
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 200,00	1 200,00

6. Vaihtuvien vastaavien saamiset saman konsernin yhteisöiltä

	2017	2016
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	160,14	1 266,47
Saamiset kuntyhtymiltä		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	463 892,34	581 607,18
Siirtosaamiset	12 333,21	0,00

7. Siirtosaamiset

	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Muut siirtosaamiset	12 333,21	15 128,00
	12 333,21	15 128,00

8. Oma pääoma

	2017	2016
Peruspääoma 1.1	220 000,00	220 000,00
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12	220 000,00	220 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	7 105 543,34	6 589 677,82
Vähennys/lisäys tilikaudella	716 848,15	515 865,52
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12	7 822 391,49	7 105 543,34
Tilikauden yli-/alijäämä 1.1.	716 848,15	515 865,52
Siirto edellisten tilikausien yli-/alijäämään	-716 848,15	-515 865,52
Tilikauden yli-/alijäämä	728 762,88	716 848,15
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12	728 762,88	716 848,15
Oma pääoma yhteensä	8 771 154,37	8 042 391,49

9. Velat saman konsernin yhtiöille

	2017	2016
Ostovelat		
Tytäryhteisöille	2 038,37	1 469,16
Kuntyhtymille	167,40	502,06
Siirtovelat		
Kuntyhtymille	0,00	149 158,47

10. Siirtovelat

	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkajaksotukset	1 610 682,58	1 608 866,85
Henkilösivukulut	212 566,73	180 188,60
Muut siirtovelat	255 445,43	363 860,47
	2 078 694,74	2 152 915,92

11. Henkilöstö

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	9 596 193,17	9 629 265,01
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 701 103,94	1 712 622,39
Muut henkilösivukulut	425 405,01	627 380,49
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	11 722 702,12	11 969 267,89

Määrä 31.12.2017	Vakituiset	Määräaikaiset	Sivutoimiset		Yhteensä
Toiminta-alue 1	Isokyrö, Laihia, Mustasaari ja Vaasa				
1.1.2017	65	7	81		153
muutokset	4	1	4		9
31.12.2017	69	8	85		162
Toiminta-alue 2	Pedersöre, Uusikaarlepyy, Vöyri, Kaskinen, Kristiinankaupunki, Korsnäs, Maalahti ja Närpiö				
1.1.2017	24	4	431		459
muutokset	-1	1	-2		-2
31.12.2017	23	5	429		457
Ensihoitopalvelut					
1.1.2017	85	8			93
muutokset	-1	1	0		0
31.12.2017	84	9			93
Hallinto- ja tukitoiminnot					
1.1.2017	5	3			8
muutokset	0	-1	0		-1
31.12.2017	5	2			7
Yhteensä 1.1.2017	179	22	512		713
muutokset	2	2	2		6
Yhteensä 31.12.2017	181	24	514		719
		VPK	355		

12. Käytetyt kirjanpitokirjat 2017

Tilinpäätös	nidottu	
Päiväkirja	sähköinen arkistointi	
Pääkirja	mikrokortit	
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi	
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi	
Maksuliikenne	sähköinen arkistointi	
Pysyvät vastaavat	atk-tuloste	
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi	

Liikelaitos Pohjanmaan pelastuslaitoksen johtokunta ja pelastusjohtaja

Närpiössä, 27.3.2018

Tero Mäki
pelastusjohtaja

May-Gret Axell, pj
Ville Jussila

Nicklas Pärus
Sebastian Ingves

Carola Bengs-Lattunen
Sture Skinnar

Joakim Lasén
Christine Sten

Kaisa Ranta
Marko Kuusilehto

Dick Jungerstam
Ulla Salmenheimo-West

Gunnar Backlund
Marlene Lindgren

Karita Ohlis
Sigfrid Hannus

Meri Markkanen
Kirsi Mertala

Lars-Erik Nylund
Katarina Holmkvist

Anette Snickars
Kenneth Högback

Tapio Nyysti, vpj
Samuli Vainionpää

Juha Dahlbo
Leena Tulimaa

Petri Tapio
Mauno Hölsö

Rolf Sund
Alf-Martin Haagensen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Vaasa, ____ / ____ .2018.

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori
JHT HT

VAASAN ALUETYÖTERVEYS
VASA REGIONALA FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

VAASAN KAUPUNKI

VAASAN ALUETYÖTERVEYS -LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällysluettelo

1. Toimitusjohtajan katsaus	2
2. Hallinto ja tilivelvollisuus	4
3. Henkilöstö ja tunnusluvut	5
3.2. Tuloksen muodostuminen ja tunnusluvut	6
3.3. Toiminnan rahoitus ja tunnusluvut	7
3.4. Tasetarkastelu ja tunnusluvut	8
4. Talousarvion ja tavoitteiden toteutuminen	9
4.1. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	9
4.2. Toimintatiedot 2016-2017 toimipisteittäin	10
5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	11
6. Tilikauden tuloksen käsittely	12

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma	14
Rahoituslaskelma	15
Tase	16

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	18
Tuloslaskelman liitetiedot	
Taseen liitetiedot	
Henkilöstöä koskevat liitetiedot	
Käytetyt kirjanpitokirjat	20

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vaasan aluetyöterveys liikelaitos teki tilikaudella 2017 tähän mennessä parhaan taloudellisen tuloksensa. Liikelaitoksen liikevaihto oli tarkastelukaudella 4,23 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä oli noin 380 760 euroa.

Valtuuston liikelaitokselle asettama sitova tavoite toiminnan tuottavuudesta ja taloudellisuudesta saavutettiin selkeästi. Tavoite tilikauden liikeylijäämälle ilman poistoja oli 137 100 euroa kun toteutunut liikeylijäämä oli 404 100 euroa. Myös muut valtuuston asettamat tavoitteet saavutettiin ja vuosi oli taloudellisesti vahva, mistä kertovat tunnusluvut sijoitetun pääoman tuotto 24,5 % ja voittoprosentti 9,0 %.

Kaikissa johtokunnan toimintavuodelle asettamissa tavoitteissa ei onnistuttu. Jouduimme toimimaan käytännössä läpi vuoden aliresursoituna lääkäri työvoiman osalta ja siten tavoitetta voimavarojen ja toiminnan tasapainosta ei saavutettu. Heti vuoden alussa tilanne oli tältä osin erityisen haastava. Tilannetta onnistuttiin kohentamaan rekrytoinneilla ja ostopalvelujärjestelyillä vuoden edetessä, mutta resurssitilanne ei ollut vielä vuoden lopussa tyydyttävä.

Toimintavuoden aikana teimme useita asiakaslähtöisyyden parantamiseen ja toiminnan virtaviivaistamiseen tähtääviä uudistuksia. Kesällä organisoiduimme uudelleen ja organisaation perustan muodostivat neljä työterveystiimiä, joiden tukena toimi sairausvastaanotto toiminta ja hallinto. Uudelleenjärjestelyn myötä esimiesten määrä väheni kahdella kahdeksasta kuuteen.

Alkukevällä otimme käyttöön työterveyshoitajan päivystävän puhelinpalvelun. Palvelusta saa työterveyshuollon ammattilaisen antamaa ohjausta, neuvontaa ja hoitotarpeen arvion joka arkipäivä klo 8-12. Tällä järjestelyllä halusimme vastata siihen tarpeeseen, että työterveyshuoltoon saa yhteyden aina tarvittaessa. Palvelussa on takaisinsoittomahdollisuus, joten tavoitettavuus on voitu pitää lähellä 100 % myös ruuhka-aikoina. Samalla myös puhelinvaihteemme järjestelmää uudistettiin ja nyt siinä toimii asiakasohjaus, jononhallinta ja takaisinsoittopalvelu.

Kevällä otimme käyttöön ilmoittautumispäätteen, jolla asiakas voi itse ilmoittautua vastaanotolle, päivittää yhteystietonsa ja saada samalla kulunohjauksen oikeaan paikkaan talossa. Automaatti on sujuvoittanut asiakaspalvelua vastaanotossa ja vähentänyt kirjaamiseen tarvittavaa rutiiniväilyä.

Vuoden aikana olemme kokeilleet mahdollisuutta hyödyntää sähköisiä terveystarkastuksia osana työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toimintamallia. Kokemukset ovat olleet lupaavia, mutta palvelun laajamittaisempaa käyttöönottoa harkitaan vielä. Myös muita sähköisiä palveluja, kuten sähköinen ajanvaraus terveystarkastuksiin on suunnitteilla ottaa käyttöön ensi vuoden aikana.

Olemme vuoden aikana kehittäneet asiakasraportointiamme siten, että se voisi paremmin palvella asiakasyhteisöjä työkykyjohtamisen tukena. Kykenemme nyt entistä kattavammin raportoimaan työntekijöiden sairastamisen syitä ja sairaslomien volyymia esimerkiksi työyksiköittäin, ikäryhmittäin tai diagnoosiluokittain tarkasteltuna. Uskomme, että raportoinnista on hyötyä paitsi asiakasyhteisöille, niin myös meille itsellemme tarkemman kuvan muodostamiseksi kunkin työpaikan tilanteesta. Se voi olla myös tapa vahvistaa pitkäaikaisia kumppanuuksia, sillä monesti seuranta jaksot usean vuoden ajalta tuovat tärkeän lisäarvon työkykyjohtamisen toteutumisen seurannassa.

Haluamme olla työyhteisö, joka vetää puoleensa alan osaajia, vaikka vähän kauempaakin. Vuoden lopulla haimme ja saimme työterveyshuollon erikoislääkärien koulutuspaikkaoikeudet Turun yliopiston kumppanina. Olemme nyt kahden yliopiston eli Tampereen yliopiston ja Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan työterveyshuollon erikoisalan koulutuspaikka. Koulutus- ja kehittämismyönteisyys ovat vetovoimatekijöitä, joiden avulla voimme pärjätä kilpailussa erikoisalamme työvoimasta.

Kykymme toimia työterveyshuollon markkinassa asiakaslähtöisesti ja kilpailukykyisesti on kuluneen vuoden aikana vahvistunut. Valmiutemme muuttua liikelaitoksesta tarvittaessa osakeyhtiöksi ovat varsin hyvät, kun asia tulee kaupungin päätöksentekoon myöhemmin vuonna 2018.

Kiitos koko henkilökunnalle hyvästä työstä vuonna 2017.

Teemu Paavola
toimitusjohtaja

2. VAASAN ALUETYÖTERVEYS -LIIKELAITOKSEN HALLINTO

Vaasan aluetyöterveys on Vaasan kaupungin omistama liikelaitos ja toimii sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisuudessa. Aluetyöterveydellä on oma johtokunta.

Toiminnasta vastasi toimitusjohtaja Teemu Paavola ja lääketieteellisestä toiminnasta vastaavana lääkärinä toimi apulaisylilääkäri Raija Kalamo.

Työterveyshuoltopalveluita asiakaskunnalle tuotti neljä työterveystiimiä ja näiden tukena sairausvastaanotto toiminta ja hallinto. Tiiminvetäjinä Vaasan toimipisteessä toimivat vastaavat työterveyshoitajat Jaana Leinonen (sote-tiimi) ja Pia Wägar (kaupunki-tiimi). Lisäksi toimipisteissä Laihialla ja Mustasaarella oli omat työterveystiiminsä. Laihian tiiminvetäjänä oli vastaava työterveyshoitaja Tina Söderbacka ja Mustasaarella vastaava työterveyshoitaja Lena Granholm. Toimisto- ja siivoushenkilökunta muodosti oman tiiminsä, tiiminvetäjänä toimistopäällikkö Anneli Huhtala.

Vaasan aluetyöterveys -liikelaitoksen johtokuntaan kuului 10 jäsentä ja heidän varajäsenet. Vaasan kaupunginhallitus on nimennyt johtokuntaan seitsemän jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä. Hallintosäännön mukaisesti puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Vaasan sairaanhoitopiiri, Laihian kunta ja Mustasaaren kunta ovat nimenneet kukin yhden jäsenen ja heille henkilökohtaisen varajäsenen.

Liikelaitoksen johtokunta 1.1.-13.8.2017

Varsinaiset jäsenet

Pentti Paloniemi, puheenjohtaja
Helena Boucht
Kai Kleemola
Maija Alasalmi
Tuija Kuivinen
Joonas Kevari
Leena Kaunisto
Olle Gull, varapuheenjohtaja (VSHP)
Raimo M J Kinnari (Laihia)
Mikael Gädda (Mustasaari)

Varajäsenet

Matti Raudaskoski
Marianne Buss
Susanna Jokinen
Christer Westerback
Liisa Wahlström
Vesa-Matti Rantanen
Tapio Lehto
Ann-Charlott Gröndahl (VSHP)
Pauli Ylihärsilä (Laihia)
Ulla-Maj Salin (Mustasaari)

Liikelaitoksen johtokunta 14.8.-31.12.2017

Varsinaiset jäsenet

Aleksi Koivisto, puheenjohtaja
May-Gret Axell, varapuheenjohtaja
Marianne Buss
Johannes Borg
Helena Nurmikoski
Maija Alasalmi
Mikko Viertokangas
Ann-Charlott Gröndahl (VSHP)
Timo Kamila (Laihia)
Birgitta Söderback (Mustasaari)

Varajäsenet

Hannele Alanko-Rintala
Pirjo Hokkanen
Marianne Siermala
Bjarne Norrgrann
Jussi Perttola
Anne Similä
Jorma Rantala
Kosti Hyvärinen (VSHP)
Erkki Aro (Laihia)
Emma Lill-Their (Mustasaari) 5.9.2017 saakka
Ulla-Maj Salin (Mustasaari) 6.9.2017 alkaen

Johtokunta kokoontui vuoden aikana neljä (4) kertaa. Johtokunnan jäsenistössä tapahtui muutoksia kesken tilikautta valtuustokauden vaihtumisen johdosta. Johtokunnan puheenjohtajana toimi 13.8.2017 saakka Pentti Paloniemi ja varapuheenjohtajana Olle Gull. 14.8.2017 alkaen johtokunnan puheenjohtajana toimi Aleksi Koivisto ja varapuheenjohtajana May-Gret Axell. Asioiden esittelijänä toimi Teemu Paavola ja johtokunnan sihteerinä Anneli Huhtala.

TILIVELVOLLISUUS

Vaasan aluetyöterveys -liikelaitoksen tilivelvollisuus oli vuonna 2017 toimitusjohtaja Teemu Paavolalla.

3. HENKILÖSTÖ JA TUNNUSLUVUT

Kuva. Aluetyöterveyden henkilökuntaa liikuntailtapäivän kiipeilyrastilla kesäkuussa 2017.

Tilanne 31.12.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vakinaiset/ Kokoaik.	38	41	43	31	32	32	32	30	27
Vakinaiset/ Osa-aik.	4	4	5	17	17	21	20	20	18
Määräaik./ Kokoaik.	1	1	1	1	1	4	3	2	-
Määräaik./Osa-aik.	3	2	3	2	1	1	3	4	5
Henkilötyövuosia/htv	40,80	39,42	43,60	45,94	44,3	47,0	47,5	48,4	45,0
Henkilök. keski-ikä/v	50,3	47,9	49,0	50,1	51,6	50,2	51,4	52,5	51,5
Sairauslomia/pv/hlö	11	9	5	7	10,7	8,0	11,8	11,9	11,0
Koulutus/pv/hlö	6,5	7	7	6	6,5	4,7	4,0	3,4	3,3
Koulutuks. kustan./€	63850	69386	54650	43363	55827	42714	58676	35677	29894

Henkilöstökulut olivat vuonna 2017 yhteensä 2,19 milj. euroa. Palkat ja palkkiot kokonaissumma oli 1,79 milj. euroa. Henkilöstökuluissa oli vähennystä 19,7 % edelliseen vuoteen verrattuna

3.2. TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TUNNUSLUVUT

	2017	2016*
	1 000 €	1 000 €
Liikevaihto	4 230	4 528
Liiketoiminnan muut tuotot	150	135
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-138	-139
Palvelujen ostot	-1 272	-1 216
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 791	-2 125
Eläkekulut	-325	-383
Muut henkilösivukulut	-75	-133
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6	-6
Vuokrat	-327	-335
Liiketoiminnan muut kulut	-41	-15
Liikelylijäämä (-alijäämä)	404	310
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0
Korvaus peruspääomasta	-23	-23
Muut rahoituskulut	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	380	287

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	24,45	23,56
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto	24,45	23,56
Voitto, %	9,00	6,35

*) Käytämme vuoden 2016 tilalla vertailutietona laskelmaa, joka poikkeaa vahvistetusta tilinpäätöksestä. Perusteena on se, että löysimme sisäisellä valvonnalla kirjaamiskäytännöstä virheen, jolla on ollut tulosta rasittava vaikutus tilikausiimme. Asia kuvataan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa. Käytäntö on korjattu tilikaudelle 2017 ja sen vaikutus on laskelmassa oikaistu myös v. 2016 vertailulukuihin. Tilikauden 2016 tulos on tässä vertailussa noin 86 000 euroa parempi kuin vahvistetussa tilinpäätöksessä.

Sijoitetun pääoman tuotto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Voitto, % = $100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

3.3. TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	404	310
Poistot ja arvonalentumiset	6	6
Korvaus peruspääomasta	-23	-23
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	387	294
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-232	-256
Saamisten muutos muilta	-1	20
Korottomien velkojen muutos muilta	-154	-57
Rahoituksen rahavirta	-387	-294
Rahavarojen muutos	0	0
Yhdystilin saldo		
Saldo 31.12	2 142	1 910
Saldo 1.1	1 910	1 654
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	3 993 127,73	4 369 347,84
Investointien tulorahoitus, %		
Kassan riittävyys, pv	196	160
Quick ratio	4,62	3,19
Current ratio	4,62	3,19

Investointien tulorahoitus, % = $100 \cdot (\text{Ylijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \cdot \text{Yhdystilin saldo 31.12} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Quick ratio = $(\text{Yhdystilin saldo 31.12} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Current ratio = $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Yhdystilin saldo 31.12}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Rahoituslaskelman sisältö

Rahoituslaskelmaan kootaan liikelaitoksen kaikki rahanlähteet ja rahankäyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden liiketapahtumien vaikutusta liikelaitoksen rahavaroihin. Liikelaitoksen rahavarat sisältyvät kaupungin varoihin ja keskinäistä saatavaa/velkaa seurataan yhdystilin avulla.

Toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus rahavaroihin vuonna 2017 oli +387 tuhatta euroa. Vuonna 2016 vastaava määrä oli +294 tuhatta euroa. Tilikauden aikana liikelaitoksen yhdystilillä seurattava saatava kaupungilta lisääntyi 232 tuhatta euroa.

3.4. TASETARKASTELU JA TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2017 1 000 €	2016 1 000 €	VASTATTAVAA	2017 1 000 €	2016 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	355	355
Koneet ja kalusto	9	15	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	1 106	819
	9	15	Tilikauden yli- / alijäämä	381	287
VAIHTUVAT VASTAAVAT				1 842	1 461
Saamiset			VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikaiset saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	175	172	Ostovelat	126	167
Saamiset kunnalta	2 142	1 910	Muut velat	69	88
Muut saamiset	22	20	Siirtovelat	311	405
Siirtosaamiset	0	3		506	660
	2 339	2 106			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 348	2 122	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 348	2 122
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuus, %	78,46	68,88			
Suhteellinen velkaantuneisuus	11,55	14,16			
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	1 487	1 106			

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12 = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12 = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseen sisältö

Tase kuvaa liikelaitoksen tilinpäätöspäivän mukaista taloudellista asemaa. Tase sisältää liikelaitoksen omaisuus ja pääomaerät tilikauden lopussa. Merkittävimmät muutokset taseen vastaavissa tapahtui pysyvissä vastaavissa -6 tuhatta euroa ja saamisissa +233 tuhatta euroa. Taseen vastattavissa oma pääoma lisääntyi tilikauden tuloksen määrän +381 tuhatta euroa vieras pääoma vähentyi -154 tuhatta euroa.

4. TALOUSARVION JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

	TP2016	Talousarvio 2017	Toteutuma	Poikkeama
Käyttötalous				
Toimintamenot	4 352 587	5 687 100	3 976 052	1 711 048
Toimintatulot	4 663 075	5 757 600	4 380 177	-1 377 423
Toimintakate	310 488	70 500	404 124	333 624

Toimintamenot ja -tulot ovat toteutuneet arvioitua pienempinä. Erityisesti lääkäripalvelujen osalta on palvelutarjontaa jäänyt arvioitua pienemmäksi.

Rahoitus	TP 2016			
Rahoitusmenot	23 051	23 000	23 000	0
Rahoitustulo	0	1 900	366	-1 534
Rahoitus yhteensä	-23 051	-21 100	-22 634	-1 534

Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen:

Vaasan aluetyöterveys -liikelaitokselle on annettu sitovat tavoitteet kolmella osa-alueella:

1. Sijoitetun pääoman tuloutustavoite 23 000 € ➔ Toteutui suunnitelman mukaan.
2. Toiminnan tuottavuuden ja taloudellisuuden tavoite. Mittarina on toiminnallisen ylijäämän (liikeylijäämä ilman poistoja) suuruus. Vaasan aluetyöterveydelle tämä tavoitetaso oli 137 100 €. ➔ Toteutui toiminnallisen ylijäämän ollessa n. 410 400 €. (liikeylijäämä + poistot)
3. Valtuusto ohjaa investointien kokonaismäärää ja Vaasan aluetyöterveydelle ei ollut suunniteltu investointeja ➔ Tavoite toteutui, vuoden aikana ei toteutettu investointeja.

Hallintokunnan asettamat tavoitteet ja niiden toteutuminen:

Tavoitteet vuodelle 2017	Mittari / tavoite	Tavoitteen toteutuminen
Talous tasapainossa. Tuottovaatimus 23 000 €.	Tulos- ja rahoituslaskelma tasapainossa vahvistettujen sääntöjen mukaan.	Toteutui ja tavoitteet ylitettiin.
Oikea-aikaiset ja laadukkaat palvelut. Hyvän palvelutason ylläpitäminen.	Asiakaskysely	Lääkäriaikoja ei ole pystytty tarjoamaan riittävästi kysyntää vastaavasti, vaan on käytetty maksusitoumusta/alihankintaa. Tavoitettavuutta parannettu päivystävän puhelinpalvelun avulla.
Tavoitteiden, voimavarojen ja toiminnan tasapaino	1 300 työntekijää/lääkäri 800 työntekijää/hoitaja	Ei toteutunut. Muun henkilökunnan, paitsi lääkärin rekrytoinnissa, on onnistuttu.
Osaava, uudistuva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen.	Vaasan kaupungin työhyvinvointikysely	Vuoden aikana on rekrytoitu useita työntekijöitä mm. eläköitymistien johdosta, muuten vaihtuvuus ollut noin 6 %. Henkilöstö on osaavaa ja motivoitunutta. Koulutustavoitteet eivät kaikilta osin toteutuneet. Työhyvinvointikyselyn tulokset yli kaupungin keskiarvon. Sairauspoissaolot selvästi alle kaupungin keskiarvon.

4.2 Toimintatiedot 2016 – 2017 toimipisteittäin

[illegible]

A. Lakisääteinen työterveyshuolto

B. Työterveyshuoltopainotteinen sairaanhoito

[illegible]

C. Tutkimukset (kpl)

		2016				
		Vaasa	Laihia	Vähäkylä	Mustasaari	Yhteensä
Laboratorio		27054	4559	1880	3053	36546
Radiologia		1601	214	91	70	1976
		2017				
		Vaasa	Laihia	Mustasaari		Yhteensä
Laboratorio		20706	3756	2275		26737
Radiologia		1533	117	38		1688

Työterveyshuoltosopimukset

	Sopimukset (kpl)				
			2016		
	Vaasa	Laihia	Vähäkyrö	Mustasaari	Yhteensä
Uudet sopimukset	34	12	2	27	75
Kaikki sopimukset yhteensä	267	152	78	185	682
	Sopimukset (kpl)				
			2017		
	Vaasa	Laihia		Mustasaari	Yhteensä
Uudet sopimukset	25	15		18	58
Kaikki sopimukset yhteensä	265	226		192	683

5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäinen valvonta

Vaasan kaupungin sisäisen valvonnan ohjeen mukaan Vaasan kaupungin toiminnot ja johtaminen on järjestettävä niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta. Sisäinen valvonta jakaantuu sisäiseen tarkkailuun, luottamushenkilöiden suorittamaan seurantaan ja sisäiseen tarkastukseen.

Sisäisen tarkkailun toimivuuden seuranta kuuluu ennen kaikkea johtovastuussa olevan tehtäviin. Toimitusjohtaja seuraa liikelaitoksen talouden kehitystä ja toimintaan liittyviä riskejä kuukasitasolla. Liikelaitoksessa on luotu johtamisjärjestelmä, jonka myötä toimintaa ja taloudellista suoriutumista voidaan seurata tiimeittäin ja henkilötasolla kuukausittain. Tiiminvetäjät saavat tietoa omasta tiimistään kuukausittain kumuloituvana raporttina. Toimitusjohtaja ja tiiminvetäjät käyvät yhdessä säännöllisesti läpi raportointia ja kykenevät sen pohjalta ohjaamaan ja tukemaan tiimien toimintaa.

Vuonna 2017 toimitusjohtaja toimi lähiesimiehenä tiiminvetäjille, työterveyslääkäreille ja työterveyspsykologeille. Tiiminvetäjät toimivat lähiesimiehenä työterveyshoitajilla ja fysioterapeuteilla. Matala organisaatio edesauttoi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumista osana normaalia esimiestyötä ja toiminnan seuranta ja valvontaa.

Luottamushenkilöiden suorittama seuranta tapahtui liikelaitoksen johtokunnan kokousten kautta sekä erillisessä työseminaarissa. Kokousten yhteydessä johtokunta seuraa toiminnan ja talouden tilaa, toiminnan lainmukaisuutta ja tuottavuutta sekä hyvän hallintotavan toteutumisesta. Työseminaarissa johtokunnan oli mahdollista keskittyä laajemmin liikelaitoksen strategian tarkasteluun ja esimerkiksi päivittää toiminnan strategisia painopisteitä. Johtokunnan puheenjohtaja ja toimitusjohtaja keskustelevat säännöllisesti myös johtokunnan kokousten välisinä aikoina.

Riskienhallinta

Vaasan Aluetyöterveys hyödyntää riskien arvioinnissa kaupungin sisäisen tarkastuksen laatimaa lomaketta, jolla työyhteisö voi tehdä itsearvioinnin sisäisen valvontansa toteutumisesta. Vuonna 2016 arvioimme sisäisen valvonnan tasoa yksiköissämme asteikolla 1-4 arvosanalla 3. Katsomme, että tasossa on tapahtunut kohennusta toiminnan organisoinnin ja kehittämistyön johdosta ja annamme sille nyt arvosanaksi 3,5.

Riskienhallinta on vuonna 2017 aikana toteutunut pääasiassa edellisen vuoden tavoin. Keskeiset tunnistetut operatiiviset riskit ja niihin varautuminen on aiemman vuoden tavoin liittyneet lääkäriresurssien saatavuuteen ja potilastietojärjestelmien toimintavarmuuteen. Esimiehet tiedottavat, valvovat ja ohjeistavat sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä asioista vastuualueillaan ja työntekijöiden on tullut ilmoittaa omille esimiehilleen riskeistä, jotka liittyvät omaan työhön tai työyhteisön toimintaan.

Vuoden 2017 osalta keskeisenä ja suurimpana riskinä on tunnistettu liikelaitoksen mahdolliseen yhtiöittämiseen liittyvät strategiset riskit ja tästä muutoksesta aiheutuvat operatiiviset riskit. Pidämme näitä riskejä keskeisimpänä haasteena tulevalle vuodelle 2018. Näihin riskeihin ei ole kaikilta osin liikelaitoksessa voitu varautua, sillä liikelaitoksen johdon ja johtokunnan toimivalta asiassa ei yksin riitä, vaan riskienhallinta on tältä osin järjestettävä yhdessä konsernijohdon ja omistajaohjauksen kanssa.

6. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 380 758,72 euroa siirretään liikelaitoksen taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

VAASAN ALUETYÖTERVEYS TULOSLASKELMA

01.01.-31.12.2017

01.01.-31.12.2016

Liikevaihto	4 230 188,70		4 527 658,71	
Liiketoiminnan muut tuotot	149 987,90		135 416,26	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-138 050,40		-138 780,75	
Palvelujen ostot	<u>-1 272 417,84</u>	-1 410 468,24	<u>-1 216 070,78</u>	-1 354 851,53
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 790 703,71		-2 125 283,95	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-325 142,17		-383 198,73	
Muut henkilösivukulut	<u>-75 211,62</u>	-2 191 057,50	<u>-132 737,35</u>	-2 641 220,03
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 290,13		-6 290,13	
Vuokrat	-327 437,12		-334 770,46	
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-40 799,31</u>		<u>-15 455,26</u>	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	404 124,30		310 487,56	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-23 000,00		-23 000,00	
Muut rahoituskulut	<u>-365,58</u>	-23 365,58	<u>-50,56</u>	-23 050,56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		380 758,72		287 437,00

Käytämme vuoden 2016 kohdalla vertailutietoa, joka poikkeaa tilinpäätöksestä 2016. Asia perustellaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

VAASAN ALUETYÖTERVEYS RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	404 124,30		310 487,56	
Poistot ja arvonalentumiset	6 290,13		6 290,13	
Korvaus peruspääomasta	-23 000,00		-23 000,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-365,58	387 048,85	-50,56	293 727,13
Investointien rahavirta				
Investointimenot		0,00		0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		387 048,85		293 727,13
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-231 674,60		-256 380,58	
Saamisten muutos muilta	-833,49		20 196,42	
Korottomien velkojen muutos muilta	-154 540,76	-387 048,85	-57 542,97	-293 727,13
Rahoituksen rahavirta		-387 048,85		-293 727,13
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Yhdystilin saldo				
Saldo 31.12	2 141 885,67		1 910 211,07	
Saldo 1.1	1 910 211,07	231 674,60	1 653 830,49	256 380,58

Käytämme vuoden 2016 kohdalla vertailutietoa, joka poikkeaa tilinpäätöksestä 2016. Asia perustellaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

VAASAN ALUETYÖTERVEYS TASE

VASTAAVAA

2017

2016

A PYSYVÄT VASTAAVAT

II Aineellinen

Koneet ja kalusto

8 911,02

15 201,15

8 911,02

15 201,15

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

II Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

175 276,38

172 499,92

Saamiset kunnalta

2 141 885,67

1 910 211,07

Muut saamiset

21 680,34

20 159,31

Siirtosaamiset

0,00

3 464,00

2 338 842,39

2 106 334,30

VASTAAVAA YHTEENSÄ

2 347 753,41

2 121 535,45

VASTATTAVAA

2017

2016

A OMA PÄÄOMA

I Peruspääoma

355 000,00

355 000,00

IV Edellisten tilikausien yli- / alijäämä

1 106 256,98

818 819,98

V Tilikauden yli- / alijäämä

380 758,72

287 437,00

1 842 015,70

1 461 256,98

D VIERAS PÄÄOMA

II Lyhytaikainen

Ostovelat

125 574,33

166 971,03

Muut velat

69 269,27

87 882,41

Siirtovelat

310 894,11

405 425,03

505 737,71

660 278,47

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

2 347 753,41

2 121 535,45

Käytämme vuoden 2016 kohdalla vertailutietoa, joka poikkeaa tilinpäätöksestä 2016. Asia perustellaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oikaisu edellisten tilikausien ylijäämään ja vertailutietoihin

Vuoden 2016 lomapalkkajaksotus on tehty 85 972,04 euroa liian suurena. Virhe on oikaistu edellisten tilikausien ylijäämätillille ja lyhytaikaisiin siirtovelkoihin. Vastaava korjaus on tehty vertailuvuoden tietoihin.

2. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

3. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	4 - 5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 20 vuotta	tasapoisto
Poistonalainen irtain omaisuus	4 - 20 vuotta	tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euron, on kirjattu vuosikuluksi.

4. PALVELUJEN OSTOT

	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	295 292,23	329 705,69
Muiden palvelujen ostot	977 125,61	886 365,09
Yhteensä	1 272 417,84	1 216 070,78

5. LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT PUOLUEILLE JA PUOLUEYHDISTYKSILLE

Luottamusheikilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2017	2016
SDP Vaasan kunnallisjärjestö	128,00	240,00
Svenska Folkpartiet	9,60	57,60
Keskustan Laihian kunnallisjärjestö	8,00	8,00
Kokoomuksen Vaasan kunnallisjärjestö	0,00	12,00
Yhteensä	145,60	317,60

TASEEN LIITETIEDOT**6. VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ**

	2017	2016
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	5 534,50	11 044,26
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä		
Myyntisaamiset	72 648,47	67 762,14
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	1 048,60	639,45

7. PYSYVÄT VASTAAVAT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET

	Aineelliset hyödykkeet Koneet ja kalusto	
Poistamaton hankintameno 1.1	15 201,15	
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	
Tilikauden poistot	-6 290,13	
Poistamaton hankintameno 31.12	8 911,02	
Kirjanpitoarvo 31.12	8 911,02	

8. OMA PÄÄOMA	2017	2016
Peruspääoma 1.1	355 000,00	355 000,00
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12	355 000,00	355 000,00
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 1.1	818 819,98	759 041,25
Lisäys/vähennys tilikauden aikana	287 437,00	59 778,73
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 31.12	1 106 256,98	818 819,98
Tilikauden yli- / alijäämä 1.1	287 437,00	59 778,73
Siirto edellisten tilikausien yli-/alijäämään	-287 437,00	-59 778,73
Tilikauden yli-/alijäämä	380 758,72	287 437,00
Tilikauden yli- / alijäämä 31.12	380 758,72	287 437,00
Oma pääoma yhteensä	1 842 015,70	1 461 256,98

9. VELAT SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ	2017	2016
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	0,00	1 100,13
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	5 999,07	37 857,73

10. SIIRTOVELAT	2017	2016*
Henkilösivukulut	7 388,68	3 390,38
Lomapalkkajaksoitus	293 308,93	395 346,33
Muut siirtovelat	10 196,50	6 688,32
	310 894,11	405 425,03

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

11. HENKILÖSTÖKULUT	2017	2016*
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 790 703,71	2 125 283,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	325 142,17	383 198,73
Muut henkilösivukulut	75 211,62	132 737,35
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	2 191 057,50	2 641 220,03
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0,00	0,00
Yhteensä henkilöstökulut	2 191 057,50	2 641 220,03

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	sidottu
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	mikrokortit
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Pysyvät vastaavat	atk-tuloste
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi

VAASAN ALUETYÖTERVEYDEN JOHTOKUNNAN JA ALUETYÖTERVEYDEN
TOIMITUSJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

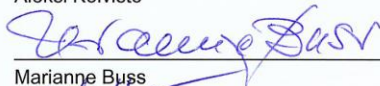
Vaasassa 27.03.2018

Teemu Paavola
toimitusjohtaja

Alexi Koivisto

Marianne Buss

Olli Aalto

Helena Nurmikoski

Timo Kamila

Anne Simola

Mikko Viertokangas

Birgitta Söderback

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Vaasa _____ / _____ 2018

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori
JHT HT

The background of the slide features a light blue gradient with a faint, stylized image of a city skyline. The skyline is composed of various building silhouettes and is reflected in a body of water, creating a symmetrical effect across a horizontal line.

Vaasan Talotoimi -liikelaitos

Tilinpäätös 2017

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus

1	Toimitilajohtajan katsaus	2
2	Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen hallinto	3
	2.1 Hallinto ja tilivelvollisuus	3
	2.2 Organisaatio	3
	2.3 Henkilöstö	4
3	Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	4
	3.1 Liikelaitoksen rahoituksellinen asema	4
	3.2 Vaasan Talotoimi – liikelaitoksen hallinnassa olevat toimitilat	4
4	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	5
5	Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta	6
6	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja tunnusluvut	7
7	Toiminnan rahoitus ja tunnusluvut	9
8	Tase ja tunnusluvut	11
9	Tilikauden tuloksen käsittely	12

Talousarvion toteutuminen

10	Talousarvion toteutuminen	13
	10.1 Tavoitteiden toteutuminen	13
	10.2 Käyttötalouden toteutuminen	14
	10.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	14
	10.4 Rahoitusosan toteutuminen	15
	10.5 Investointien toteutuminen	16

Tilinpäätöslaskelmat

	Tuloslaskelma	18
	Rahoituslaskelma	19
	Tase	20

Liitetiedot

	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	22
	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	22
	Tasetta koskevat liitetiedot	23
	Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	25
	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	26
	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	26

1. Toimitilajohtajan katsaus

Vuoden 2017 aikana toiminta on keskittynyt tulevaan toimintaympäristön merkittävään muutokseen, kun teknillisten tukipalveluiden inhouse yhtiö, TeeSe Botnia Oy, aloittaa toimintansa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan Talotoimen tuotannon piti siirtyä yhtiön palvelukseen liikkeenluovutuksella 1.4.2018, mutta maaliskuussa 2018 liikkeenluovutuspäivämääräksi muutettiin 1.5.2018. Yhtiö perustettiin loppuvuodesta 2017, mutta muutos vaikutti jo aikaisemmin vuoden 2017 toimintaan, koska muuttuvan toimintaympäristön ja organisaation muutostyöt aloitettiin. TeeSe Botnia Oy:öön siirtyy Talotoimen tuotannollinen henkilöstö kiinteistönhoidosta ja ylläpidosta. Jäljelle jäävä Talotoimen organisaatio muuttuu ja pienenee, jonka vuoksi tehtävänkuvia, organisaatorakennetta ja toimintaa on jouduttu ja joudutaan edelleen tarkastelemaan ja tekemään muutoksia.

Vuoden 2017 valtuustoon nähden sitovat tavoitteet sekä käyttötalouden että investointien osalta saavutettiin. Liikelyijäämä ilman poistoja -budjettitavoite ylitettiin 1,5 milj. eurolla. Toimintatuotot ylittivät budjetin yhteensä n. 0,6 milj. eurolla ja toimintakuluissa säästettiin budjettiin nähden 0,9 milj. euroa. Poistot ja rahoituskulut huomioiva kokonaistulos vuonna 2017 oli 1,6 milj. euroa alijäämäinen, joka on kuitenkin 1,0 milj. euroa parempi kuin budjetoitu tulos.

Vuoden 2017 talonrakennushankkeiden investointiohjelma oli suppea, ja budjettiin nähden siitä peruuntui vielä yksi hanke, VAMIAN P-siipi. Investointien kokonaistoteuma oli yhteensä 7,2 milj. euroa, joka koostui kokonaisuudessaan peruskorjauksesta, asunto-osakeyhtiön pääomavastikkeen rahastoinnista sekä pienestä irtaimen omaisuuden hankinnasta. Käyttösuunnitelman mukaisesta investointirahoituksesta jäi käyttämättä n. 2,27 milj. euroa, josta P-siiven osuus on 1,8 milj. euroa.

Talotoimessa oli vuoden 2017 talousarviossa erityisenä painopisteenä koko kaupungin strategian mukainen tavoite parantaa toimitilojen tehokasta käyttöä. Hallinnassa oleva tilakanta (n. 383 500 hum²) on vähentynyt edellisestä vuodesta n. 4 700 hum², mutta vapaiden vuokrattavissa olevien tilojen määrä kasvoi vuoden aikana n. 8 000 hum². Pelkästään neliöiden muutokset eivät kuvaa tilojen tehokasta käyttöä, mutta antaa kuvaa kuitenkin kehityssuunnasta. Edelleen haasteellisenä on kaupungin oman käytön kannalta tarpeettoman kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja myynti. Kiinteistökehitysryhmä työskenteleekin tavoitteellisesti kiinteistöomaisuuden tehokkaan hallinnan edistämiseksi.

Vuoden 2017 aikana Vaasan Talotoimessa ovat henkilötövuodet vähentyneet 5,6 henkilötövuotta verrattuna edelliseen vuoteen. Vähennykset ovat tapahtuneet eläköitymisestä johtuen, irtisanoutumisista ja täyttymättömistä vakansseista. Aikaisemmilta vuosilta tutut rekrytointivaikeudet ovat jatkuneet vielä vuonna 2017, eikä kaikkiin avoimiin vakansseihin ole saatu rekrytoitua sopivia henkilöitä. Vuonna 2017 henkilötövuosia kertyi yhteensä 77,3 (2016: 82,9; 2015: 91,3; 2014: 99,6).

Tapio Ollikainen
Toimitilajohtaja

2. Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen hallinto

2.1 Hallinto ja tilivelvollisuus

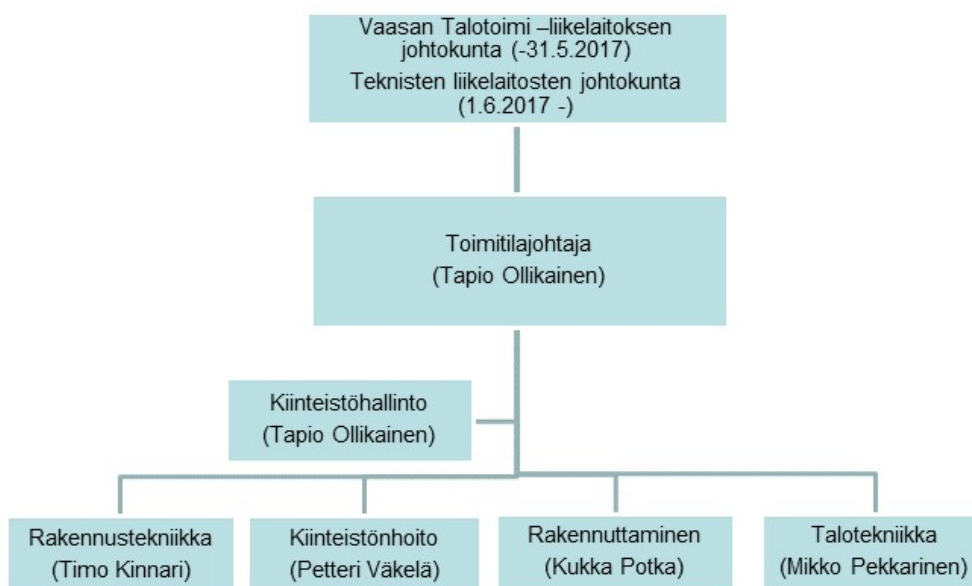
Vaasan Talotoimi ja Vaasan Vesi –liikelaitoksilla on yhteinen Teknisten liikelaitosten johtokunta 1.6.2017 alkaen. Alkuvuoden toimielimenä oli Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen johtokunta. Teknisten liikelaitosten johtokuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Varsinaiset jäsenet	Puolue	Varajäsenet	Puolue
Seppo Korpi, pj.	SDP	Mikko Viertokangas	SDP
Pentti Risberg, vpj.	KOK	Antti Uusitalo	KOK
Dan Jakobsson	RKP	Börje Sjöblom	SDP
Carita Mäkelä	RKP	Giovanna Teir	RKP
Gallina Sandås	RKP	Gunlög Ingves	RKP
Tuija Kivioja	SDP	Heidi Halenius	SDP
Juha Rantala	PS	Pasi Thölix	KD
Suvi Syrjä	Vihr	Tobias Simon	Vihr
Jorma Katajamäki	Vas	Tea Hietamäki	Vas

Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen johtokunta kokoontui vuoden aikana viisi kertaa ja käsitteli 15 pykälää. Teknisten liikelaitosten johtokunta on kokoontunut vuoden aikana neljä kertaa ja käsitellyt 40 pykälää. Kaupunginhallituksen edustajana Teknisten liikelaitosten johtokunnassa on toiminut Mauri Ollila (PS). Teknisen toimen toimialajohtaja Markku Järvelä, teknisen toimen lakimies Sebastian Rönnlund ja teknisen toimen talouscontroller Päivi Saukkoranta ovat osallistuneet kokouksiin mahdollisuuksien mukaan. Esittelijänä on toiminut toimitilajohtaja (Vaasan Vedeltä toimitusjohtaja) ja sihteerinä kiinteistökehityspäällikkö.

Vaasan Talotoimi –liikelaitoksessa tilivelvollisia ovat johtokunnan jäsenet sekä toimitilajohtaja.

2.2.Organisaatio

2.3. Henkilöstö

Henkilökunnan määrä	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä
1.1.2017	81	1	82
Nettomuutokset	-7		-7
31.12.2017	74	1	75

Henkilökunnan jakaantuminen toiminnoittain on esitetty liitetiedoissa.

Henkilötyövuosia kertyi vuonna 2017 yhteensä 77,3 (vuonna 2016: 82,9). Henkilöstökulujen kokonaissumma vuonna 2017 oli 3,6 milj. euroa sisältäen investointeihin aktivoidun osuuden (vuonna 2016: 3,8 milj. euroa). Henkilötyövuodet ovat vähentyneet eläkkeelle siirtymisten ja irtisanoutumisien johdosta. Joidenkin avoimien vakanssien täyttäminen ei ole toteutunut vuoden 2017 aikana.

Vuoden 2017 aikana eläkkeelle siirtyi kuusi henkilöä ja omasta pyynnöstä irtisanoutui 2 henkilöä. Poissaoloja (sairaus- sekä työ- ja vapaa-ajan tapaturmat) oli keskimäärin 13,8 päivää/henkilö (vuonna 2016: 14,7 päivää/hlö). Työtapaturmien osuus poissaoloista oli 1,4 päivää/henkilöä (vuonna 2016: 3,9 päivää/hlö).

3. Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

3.1. Liikelaitoksen rahoituksellinen asema

Vaasan Talotoimen rahoituksellinen asema parani vuoden 2016 tasoon nähden. Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 1,9 milj. euroa ylijäämäinen. Muissa rahoituksellisissa erissä ei tapahtunut isoja muutoksia, joten toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus näkyy korottoman velan määrässä kaupungille, joka pieneni n. 1,9 milj. euroa. Yhdystilin saldo oli 31.12.2017 9,7 milj. euroa (31.12.2016 11,6 milj. euroa). Toiminnan rahavirta oli 9,1 milj. euroa ja investointien rahavirta -7,2 milj. €.

Peruspääomassa ei vuonna 2017 tapahtunut muutoksia, koska kaupungin rahoittamia uudisrakennusinvestointeja ei toteutettu ollenkaan, eikä näin ollen kaupungilta kirjaantunut sijoitusta peruspääomaan. Talotoimi maksoi kaupungille peruspääoman sijoituksesta korvausta talousarviossa määritellyn mukaisesti 19,6 milj. euroa. Kaupungin Talotoimelle asettama tuottovaatimus on edelleen vuoden 2015 talousarvion tasolla.

3.2. Vaasan Talotoimi – liikelaitoksen hallinnassa olevat toimitilat

Vaasan Talotoimella oli vuoden 2017 lopussa hallinnassaan toimitiloja yhteensä 383 500 hum² (2016: 388 200 hum²). Näistä tiloista kaupungin oman palvelutuotannon käytössä oli noin 86 %, ulosvuokrattuja tiloja noin 4 % ja noin 10 % muita tiloja

Omien tilojen vähenemisen aiheutti Ristinummen koulun, Kalahallin ja Raviradan rakennusten purkaminen sekä Kiinteistö Oy Ritzin osakkeiden myynti. Kaupunki jäi kuitenkin myytyihin toimitiloihin vuokralle ja tästä syystä ulkoisten vuokratilojen määrä kasvoi vuonna 2017.

Ulkopuolisille vuokrattujen tilojen osuuden väheneminen on edelleen jatkunut. Tällä hetkellä noin 40 % ulosvuokratuista tiloista on vuokrattu kaupunginkonsernin yksiköille.

Muut tilat sisältävät vapaat vuokrattavissa olevat tilat, ei vuokrattavissa olevat tilat sekä peruskorjauksessa olevat tilat. Vapaiden vuokrattavissa olevien tilojen määrä lisääntyi vuonna 2017 noin 8 000 hum²:lla. Ei-vuokrattavat tilat vähentyivät noin 3 000 hum²:lla lähinnä purkujen vuoksi.

	TP2016 (hum²)	TP2017 (hum²)	Muutos
Hallinnassa oleva tilakanta			
Omat tilat	366 495	360 710	-5 785
Ulkoa vuokratut tilat	21 707	22 752	1 045
Hallinnassa olevat tilat yhteensä	388 202	383 462	-4 740
Hallinnassa olevien tilojen käyttö			
Kaupungin omassa käytössä olevat tilat	333 491	329 656	-3 835
Ulosvuokratut tilat	22 782	17 373	-5 409
Muut tilat	31 930	36 433	4 503
Tilat yhteensä	388 202	383 462	-4 740

4. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talotoimen perustehtävänä ja erityisenä jatkuvana strategisena tavoitteena on kaupungin omistaman rakennus- ja tilakannan hallinta ja laadukas kiinteistönpito. Kiinteistönpitoon sisältyy mm. kiinteistön ylläpidon tuottaminen, toimitilojen vuokraaminen ja isännöinti sekä erillisinvestointien rakennuttaminen. Kaupungin palvelutuotannon tarvitsemat toimitilat tuotetaan omasta tilakannasta tai ulkoa vuokratuista tiloista.

Talonrakennusinvestointien osalta varsinkin varhaiskasvatuksessa ja koulumaailmassa on meneillään tilatarveselvityksiä. Selvitysten pohjalta ratkaisuja täytyy löytää peruskorjauksen ja uudisrakentamisen välillä. Perinteisten rakennustehtävien lisäksi Talotoimen rakennuttamisyksikön rooli on muuttumassa yhä enemmän asiantuntijapalveluiden tuottamiseen ja työryhmiin osallistumiseen liittyen mm. hankkeisiin, joita kaupunki rahoittaa ja on osaomistajana.

Tulevaan sote- ja maakuntauudistukseen liittyen vuoden 2017 aikana perustettiin kaksi tukipalveluyhtiötä. TeeSe Botnia Oy muodostetaan Vaasan kaupungin ja Vaasan sairaanhoitopiirin teknillisistä tukipalveluista, johon myös Talotoimen kiinteistöjen hoidon ja ylläpidon henkilöstö ja toiminnot siirtyvät. Vaasan kaupungin omistusosuus on 86,68 %. Yhtiöittäminen sekä Talotoimen jäljelle jäävän organisaation ja toiminnan tarkastelu ovat vaatineet työpanosta sekä vuoden 2017 aikana, että tulevana vuosina. Toiminnan muodostuminen arjen rutiineiksi uudistetuissa organisaatioissa vaatii vielä aikaa ja työpanosta. Tulevat vuodet ovat lisäksi haasteellisia koko kaupungille valtakunnallisen sote-uudistuksen ja maakuntahallinnon myötä. Jatkuvat toiminnan tehostamistarpeet ja talouden tasapainottamisvaatimukset muuttuvissa toimintaympäristöissä ovat haasteellisia, mutta avaavat erilaisia näkökulmia toiminnan tarkasteluun ja vaihtoehtoisten toimintatapojen tunnistamiseen ja harkittamiseen.

Toimitilatehokkuuden kasvattaminen ja toimitilojen monikäyttöisyyden lisääminen ovat Vaasan kaupungin keskeisiä tavoitteita. Mitä tehokkaammin jatkossa pystytään hyödyntämään olemassa olevaa omaa rakennuskantaa ja vähentämään ulkoa vuokrattuja toimitiloja, sitä suurempaa taloudellista etua saavutetaan.

5. Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta on yksi Vaasan Talotoimi -liikelaitoksen toiminnan painopisteistä ja strategisista tavoitteista. Talotoimen riskienhallinnan prosessi pohjautuu Vaasan kaupungin riskienhallintapolitiikkaan sekä vuonna 2009 hyväksyttyyn Talotoimen omaa riskienhallintapolitiikkaa. Riskienarviointi on osa organisaation sisäistä valvontaa. Riskeihin vastataan tapauskohtaisesti joko välttämällä, pienentämällä, jakamalla tai kantamalla. Olennaista on riskien tunnistaminen ja että niiden hallinta on osa Talotoimen jokapäiväistä toimintaa.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa Vaasan kaupungissa kaupunginhallitus. Tämän lisäksi Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen johtokunnalla on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Vaasan Talotoimessa toimitilajohtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta koko organisaation osalta. Sisäisen valvonnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, että organisaatiolle asetetut tavoitteet saavutetaan. Sisäinen valvonta ei ole erillinen prosessi vaan se on Talotoimessa yhdistetty osaksi normaalia jokapäiväistä toimintaa ja se vaikuttaa organisaation jokaisella tasolla. Sisäisen valvonnan järjestäminen ja sen tilan arviointi perustuu COSO -viitekehikoon, jota pidetään yleispätevänä sisäisen valvonnan käsitemallina.

Sisäisen valvonnan suunnitelmassa vuodelle 2017 nostettiin neljä olennaisinta asiaa kehittämiskohdiksi. Ensimmäisenä kohtana on strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisen seuranta ja toteaminen. Toisena kohtana on investointihankkeiden taloudellisen raportoinnin parantaminen ja selkeyttäminen sekä sopimushallinnan kehittäminen. Kolmantena kohtana on kaupungin uuden intranetin tuomien mahdollisuuksien tehokas hyödyntäminen. Neljäntenä kohtana on Talotoimen omien sisäisen valvonnan seurantaraporttien kehittäminen ja yhdenmukaistaminen. Sisäisen valvonnan suunnitelma huomioidaan Talotoimen tulosityksikkökohtaisten tuloskorttien tavoitteiden asetannassa ja seurannassa. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on rakennettu siten, että ne tukevat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan suunnitelman toteuttamista. Sisäisen valvonnan suunnitelman 2017 toteuma raportoidaan erikseen tilinpäätöksen liitetietona.

Riskien arvioinnissa tärkeää on tunnistaa erilaiset riskit, analysoida niitä sekä arvioida niiden merkitystä. Lisäksi mietitään toimenpiteet ja keinot niiden hallintaan tai niihin varautumiseen. Vaasan Talotoimi –liikelaitoksen riskiarvio ja riskienhallintasuunnitelma 2017 –raportissa tiivistettiin olennaimmat riskit ja toimenpiteet niiden hallintaan. Raportissa on myös liitteenä riskimatriisi, josta löytyy kaikki tunnistetut riskit sekä niiden suuruus (todennäköisyys * vaikutus). Vuoden 2017 neljäksi olennaisimmaksi riskiksi määriteltiin edelleen sisäilmastotaso ja normikuntoisten rakennusten kelpoisuus, tuleva sote-uudistus, palvelutuotannon käytöstä vapautuvat toimitilat sekä asiakkaiden/kaupunkikonsernin toimitilahallinta. Riskienhallintasuunnitelman toteuma 2017 raportoidaan erikseen tilinpäätöksen liitetietona.

6. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja tunnusluvut

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Liikelaitoksen tuloslaskelmassa esitetään kaupungin ulkopuolelta sekä kaupungin muilta yksiköiltä saadut tuotot ja niille maksetut kulut.

Talotoimen tuotot olivat yhteensä 47,5 milj. euroa, josta liikevaihdon osuus oli 47,0 milj. euroa. Liikevaihdosta n. 93 % muodostui sisäisistä vuokratuotoista. Talotoimen omien yksiköiden sisäiset vuokrat (400 457 €) sisältyvät tässä vuokratuloihin ja –menoihin. Sisäisten vuokrien taso on vuoden 2016 tasolla, korotuksia ei ole tehty.

1 000 €	2017	2016	Muutos €	Muutos - %
Toimintatuotot	47 526	48 695	-1 169	-2,4 %
Materiaalit ja palvelut	10 667	10 248	256	4,1 %
Henkilöstökulut	3 246	3 443	-197	-5,7 %
Poistot ja arvonalennukset	10 686	11 519	-833	-7,2 %
Vuokrakulut	4 699	4 681	18	0,4 %
Liiketoiminnan muut kulut	133	274	-141	-51,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	19 658	20 041	-383	-1,9 %

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Liikevaihto	46 629	47 634
Valmistus omaan käyttöön	482	643
Liiketoiminnan muut tuotot	10	18
Tuet ja avustukset kunnalta	5	0
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 799	-5 824
Palvelujen ostot	-4 868	-4 424
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 501	-2 574
Eläkekulut	-636	-702
Muut henkilösivukulut	-109	-167
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 835	-10 441
Arvonalentumiset	-851	-1 079
Vuokrat	-4 299	-4 282
Liiketoiminnan muut kulut	-133	-274
Liikelylijäämä (-alijäämä)	18 095	18 529
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0	0
Muille maksetut korkokulut	-14	-14
Korvaus peruspääomasta	-19 645	-20 027
Muut rahoituskulut	0	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 563	-1 513

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,25	10,27
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	10,33	10,35
Voitto, %	-3,35	-3,18

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Tuloslaskelman sisältö

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Liikelaitoksen tuloslaskelmassa esitetään kaupungin ulkopuolelta sekä kaupungin muilta yksiköiltä saadut tuotot ja niille maksetut kulut.

7. Toiminnan rahoitus ja tunnusluvut

Rahoituslaskelmaan kootaan liikelaitoksen kaikki rahanlähteet ja rahankäyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden liiketapahtumien vaikutusta liikelaitoksen rahavaroihin. Liikelaitoksen rahavarat sisältyvät kaupungin varoihin ja keskinäistä saatavaa/velkaa seurataan yhdystilin avulla.

Toiminnan rahavirta vuonna 2017 oli n. 9,1 milj. euroa. Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin Vaasan Talotoimi pystyy tilikauden aikana toimintansa kautta tuottamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, peruspääoman korvauksen maksamiseen, peruskorjausinvestointien toteuttamiseen ja mahdollisiin ulkopuolisten lainojen takaisinmaksuun.

Investointien rahavirta oli 7,2 milj. euroa. Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka Vaasan Talotoimi käyttää palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 1,9 milj. euroa ylijäämäinen. Ylijäämä osoittaa, että investointimenot kokonaisuudessaan jäivät toiminnan rahavirtaa pienemmiksi vuonna 2017.

Rahoituksen rahavirta oli 1,9 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Peruspääomassa ei tapahtunut muutoksia, korottoman lainan määrä Vaasan kaupungilta pieneni n. 1,9 milj. euroa.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Liikeliikettä (-alijäämä)	18 095	18 529
Poistot ja arvonalentumiset	10 686	11 519
Korvaus peruspääomasta	-19 645	-20 027
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-15
Muut tulorahoituksen oikaisuerät	0	3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	0	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 200	-18 063
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	850
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	13 431
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 922	6 226
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-5	-130
Antolainasaamisten vähennys	11	116
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-7	-5
Oman pääoman muutokset	0	-4 580
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	65	43
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 899	57
Korottomien velkojen muutos muilta	-87	-1 726
Rahoituksen rahavirta	-1 922	-6 226
Rahavarojen muutos	0	0
Yhdystilin saldo		
Saldo 31.12	-9 669	-11 569
Saldo 1.1	-11 569	-11 512

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-7 045 395	-21 239 800
Investointien tulorahoitus, %	128,66	58,47
Lainanhoitokate	4,36	5,75

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * (Ylijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

8. Tase ja tunnusluvut

Rakennusten tasearvo pieneni aktivointien ja poistojen jälkeen n. 4,2 milj. euroa. Vuonna 2017 ei valmistunut erillisiä talonrakennushankkeita, mutta peruskorjausohjelman investointeja valmistui n. 5,3 milj. euron edestä. Keskuskoulun osasaneerauksen loput vaiheet toteutetaan erillisinvestointina, mikä on nostanut keskeneräisten hankkeiden arvoa. Hanke valmistuu vuonna 2019. Osakkeista ja osuuksista kirjattiin arvonalentumisiin myynnissä olevan ent. opistotalon osakkeiden tasearvo, n. 0,5 milj. euroa. Lisäyksenä kirjattiin talotoimen taseessa olevan asunto-osakeyhtiön rahastoitu pääomavastike n. 0,1 milj. euroa.

Talotoimen oma pääoma pieneni tilikauden alijäämän verran eli n. 1,6 milj. eurolla. Omaan pääomaan sisältyvään peruspääomaan ei tullut muutoksia. Vieras pääoma pieneni n. 2 milj. euroa.

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1000 €	1000 €		1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	165 574	165 574
Muut pitkävaikutteiset menot	303	364	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	10 214	11 727
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank	0	0	Tilikauden yli- / alijäämä	-1 563	-1 513
	303	364		174 224	175 787
Aineelliset hyödykkeet			VIERAS PÄÄOMA		
Maa- ja vesialueet	104	104	Pitkäaikainen		
Rakennukset	178 181	182 354	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 501	1 509
Koneet ja kalusto	19	4		1 501	1 509
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank	2 186	1 093	Lyhytaikainen		
	180 490	183 555	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7	5
Sijoitukset			Saadut ennakot	0	1
Osakkeet ja osuudet	4 791	5 150	Ostovelat	1 622	1 193
Muut saamiset	1 714	1 720	Korottomat velat kunnalta	9 669	11 569
	6 505	6 870	Muut velat	94	109
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Siirtovelat	797	1 297
Saamiset				12 190	14 175
Pitkäaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	187 915	191 471
Muut pitkäaikaiset saamiset	0	2			
	0	2			
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	80	52			
Siirtosaamiset	538	565			
Muut saamiset	0	63			
	617	680			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	187 915	191 471			
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuus, %	92,71	91,81			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	29,35	32,91			
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	8 650	10 214			
Lainakanta 31.12., 1 000 €	1 508	1 514			

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

9. Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta esittää, että tilikauden tulos -1 563 390,30 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämä -tilille.

10. Talousarvion toteutuminen

Vaasan Talotoimen johtokunta on 13.12.2016 vahvistanut vuoden 2017 talousarvion, joka on kaupunginvaltuuston 14.11.2016 hyväksymän talousarvion mukainen.

10.1 Tavoitteiden toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Tavoite 2017	TA 2017	Muutokset 2017	Yhteensä	Toteuma 2017	Ero
Korvaus peruspääomasta	19 644 500	-	19 644 500	19 644 500	0
Liikelyljäämä ilman poistoja	27 234 000	-	27 234 000	28 780 473	1 546 473
Investoinnit *	9 415 000	-50 000	9 365 000	7 090 160	-2 274 840

*Investoinnit (netto)

Päätökset talousarviomuutoksista vuoden 2017 aikana

Investointituloja tarkistettiin investointien käyttösuunnitelmien käsittelyssä (KV 27.3.2017) ja niitä pienennettiin 50 000 €:lla johtuen P-siiven suunnittelukustannusten ajoittumisesta edelliselle vuodelle.

Toiminnalliset tavoitteet

Lyhyen aikavälin tavoitteet ja mittarit määritellään Talotoimessa vuosittain tulosityksikkökohtaisesti tuloskorttien avulla. Tavoitteet ja mittarit johdetaan Vaasan Talotoimen strategisista tavoitteista. Vuoden 2017 painopistealueet olivat:

Painopisteet 2017	Arviointikriteeri/mittari	Tavoite 2017	Toteutuma 2017
Kustannustehokkaasti tuotetut turvalliset ja terveelliset toimitilat	Ylläpitokustannukset (suorassa omistuksessa olevat rakennukset)	≤ v. 2016 kustannukset	Ylläpitomenot 2017: noin 3,84 €/hum ² /kk (2016: 3,70 €/ hum ² /kk)
Kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen	Kuntoluokka %	≥ 75 %	74,3 % (2016: 75,07%)
	Korjausvelka €	20 – 50 milj. €	35,7 M€ (2016: 32 M€)

Talotoimessa on jatkuvana erityisenä painopisteenä koko kaupungin strategian mukainen tavoite parantaa toimitilojen tehokasta käyttöä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan yhteistyötä erityisesti kaupungin ylimmän johdon sekä toimialojen kanssa. Edelleen haasteellisenä on kaupungin oman käytön kannalta tarpeettoman kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja myynti. Kiinteistökehitysryhmä työskentelee tavoitteellisesti kiinteistöomaisuuden tehokkaan hallinnan edistämiseksi.

10.2. Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sisältävät Talotoimen sisäiset tulot ja menot talousarvion ja toteuman vertailtavuuden varmistamiseksi.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Toimintatulot	46 903 500,00	0,00	46 903 500,00	47 525 662,55	622 162,55
Toimintamenot	-19 669 500,00	0,00	-19 669 500,00	-18 745 189,86	924 310,14
Toimintakate	27 234 000,00	0,00	27 234 000,00	28 780 472,69	1 546 472,69

10.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama -%
Liikevaihto	46 302 200,00	0,00	46 302 200,00	47 028 992,45	726 792,45	1,6 %
Valmistus omaan käyttöön	600 000,00	0,00	600 000,00	481 711,00	-118 289,00	-19,7 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1 300,00	0,00	1 300,00	9 906,07	8 606,07	662,0 %
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00	0,00	0,00	5 053,03	5 053,03	
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 408 300,00	0,00	-6 408 300,00	-5 798 741,62	609 558,38	-9,5 %
Palvelujen ostot	-4 620 900,00	0,00	-4 620 900,00	-4 867 943,56	-247 043,56	5,3 %
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 790 400,00	0,00	-2 790 400,00	-2 500 679,17	289 720,83	-10,4 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-798 300,00	0,00	-798 300,00	-636 129,55	162 170,45	-20,3 %
Muut henkilösivukulut	-136 300,00	0,00	-136 300,00	-108 987,98	27 312,02	-20,0 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 133 000,00	0,00	-10 133 000,00	-9 834 872,85	298 127,15	-2,9 %
Kertaluonteiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	-850 727,39	-850 727,39	
Vuokratulot	-4 763 400,00	0,00	-4 763 400,00	-4 699 332,56	64 067,44	-1,3 %
Liiketoiminnan muut kulut	-151 900,00	0,00	-151 900,00	-133 375,42	18 524,58	-12,2 %
Liikelyliikenne	17 101 000,00	0,00	17 101 000,00	18 094 872,45	993 872,45	5,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot						
Muille maksetut korkokulut	-16 000,00	0,00	-16 000,00	-13 549,05	2 450,95	-15,3 %
Korvaus peruspääomasta	-19 644 500,00	0,00	-19 644 500,00	-19 644 500,00	0,00	0,0 %
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	-213,70	-213,70	
Tilikauden ylijäämä+ (alijäämä-)	-2 559 500,00	0,00	-2 559 500,00	-1 563 390,30	996 109,70	-38,9 %

Liikevaihto ylitti budjetin n. 727 000 eurolla. Eroa selittää tilaustyönä toteutetut Elisa Stadionin wc-tilat (383 000 euroa) ja sisäisten vuokrien ylittyminen n. 209 000 eurolla. Myös muissa erissä oli pienempiä eroja sekä alle että yli budjetoidun. Valmistus omaan käyttöön alitti budjetin n. 118 000 eurolla, johtuen vähäisestä talonrakennusinvestointien määrästä.

Toimintakulut alittivat budjetin n. 0,9 milj. euroa. Materiaalien ja palveluiden toteuma oli yhteensä 10,7 milj. euroa. Toteutuneet kustannukset alittivat budjetoidun 0,4 milj. eurolla. Urakoitsijapalveluissa budjetti ylittyi 460 000 eurolla ja asiantuntija- ja suunnittelupalveluissa ylitys oli n. 94 000 euroa. Muissa erissä syntyi vastaavasti säästöä, joten palveluiden kokonaisylitys oli 247 000 euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta toteuma oli budjetoitua pienempi yhteensä n. 610 000 euron verran, johtuen pääosin sähkö- ja lämmityskustannusten säästöistä, n. 565 000 euroa.

Henkilöstökuluissa budjettiin nähden syntyi säästöä n. 0,48 milj. euroa. Henkilöstössä tapahtui muutoksia budjetoituihin henkilöstömääriin nähden, eikä korvaavat rekrytoinnit toteutuneet vuoden 2017 aikana.

Suunnitelman mukaiset poistot alittivat budjetoidun määrän, mutta arvonalentumiset aiheuttivat kokonaisuudessaan poistojen ja arvonalentumiset -erän ylittymisen n. 550 000 eurolla budjettiin nähden. Edelleen myytävänä olevan entisen Opistotalon tasearvosta tehtiin osakkeiden arvonalentumiskirjaus n. 468 000 euroa. Arvonalentumisiin kirjattiin myös n. 209 000 euron edestä talonrakennushankkeita, joita ei enää toteuteta sellaisenaan alkuperäisen suunnitelman mukaan. Summaan sisältyi seuraavat hankkeet: Club18, Bölen päiväkotito, uusi terveysasema, Klemettilän laitosalueen kehittäminen sekä hammashoitola ja välinehuolto. Lisäksi kirjattiin arvonalentumisia muista pienemmistä kohteista, jotka on päätetty purkaa.

10.4 Rahoitusosan toteutuminen

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Liiketoimintajäämä (-alijäämä)	17 101 000,00	0,00	17 101 000,00	18 094 872,45	-993 872,45
Poistot ja arvonalentumiset	10 133 000,00	0,00	10 133 000,00	10 685 600,24	-552 600,24
Korvaus peruspääomasta	-19 644 500,00	0,00	-19 644 500,00	-19 644 500,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 000,00	0,00	-16 000,00	-13 762,75	-2 237,25
Muut tulorahoituksen oikaisuerät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusjäämä	7 573 500,00	0,00	7 573 500,00	9 122 209,94	-1 548 709,94
Investointien rahavirta					
Investointimenot	9 415 000,00	0,00	9 415 000,00	7 199 979,07	2 215 020,93
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	0,00		0,00	0,00	0,00
Kaupungin rahoitettavat (netto)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 841 500,00	0,00	-1 841 500,00	1 922 230,87	-3 763 730,87
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	0,00	0,00	-5 000,00	5 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00	0,00	10 970,89	-10 970,89
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	0,00	0,00	-6 597,32	6 597,32
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisten muutos muilta	0,00	0,00	0,00	64 886,20	-64 886,20
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00	0,00	-1 899 387,99	1 899 387,99
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	0,00	0,00	-87 102,65	87 102,65
Rahoituksen rahavirta	0,00	0,00	0,00	-1 922 230,87	1 922 230,87
Rahavarojen muutos	-1 841 500,00	0,00	-1 841 500,00	0,00	-1 841 500,00
Yhdystilin saldo					
Saldo 31.12.	-9 669 152,68				
Saldo 1.1.	-11 568 540,67				
	1 899 387,99				

Toiminnan rahavirta vuonna 2017 oli 1,5 milj. euroa talousarviota suurempi. Poikkeama selittyy budjetoitua suuremmilla toimintatuotoilla ja pienemmillä toimintakuluilla.

Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä oli n. 3,8 milj. euroa budjetoitua parempi. Investointien rahavirtojen poikkeamat suhteessa budjetoituun on selvitetty kappaleessa 10.5. Investointien toteutuminen.

10.5 Investointien toteutuminen

Vaasan kaupungissa liikelaitoksilla sitovana investointimäärärahana on valtuuston myöntämä vuotuinen kokonaismääräraha; kuitenkin niin, että talonrakennusinvestoinneissa rahoituksen sitovuus on hanketasolla.

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Menot					
8020 VAMIA, Sepänkylänt. 14-16/P-siipi	1 850 000,00	-50 000,00	1 800 000,00	0,00	-1 800 000,00
8039 Keskuskoulun peruskorjausten loppuunsaattaminen	1 800 000,00	0,00	1 800 000,00	1 531 667,05	-268 332,95
8040 Keskushallinnon toimitilaratkaisut	300 000,00	0,00	300 000,00	202 833,66	-97 166,34
8198 Rakennusten peruskorjaus	5 450 000,00	0,00	5 450 000,00	5 338 990,36	-111 009,64
Talonrakennusinvestointimenot yhteensä	9 400 000,00	-50 000,00	9 350 000,00	7 073 491,07	-2 276 508,93
8680 Koneet ja laitteet	15 000,00	0,00	15 000,00	16 669,00	1 669,00
Investointimenot yhteensä	9 415 000,00	-50 000,00	9 365 000,00	7 090 160,07	-2 274 839,93
8199 Pääomavastikkeen rahastointi	0,00	0,00	0,00	109 819,00	109 819,00
Investoinnit netto	9 415 000,00	-50 000,00	9 365 000,00	7 199 979,07	-2 165 020,93

Investointimenot

Talotoimen talonrakennushankkeisiin oli vuonna 2017 varattu rahoitusta yhteensä 9,4 milj. euroa ja irtaimen omaisuuden hankintaan oli varattu yhteensä 15 000 euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 27.3.2017 investointien käyttösuunnitelmien yhteydessä investointimenojen pienentämisen 50 000 eurolla johtuen P-siiven suunnittelukustannusten ajoittumisesta edelliselle vuodelle. Myöhemmin keväällä koko hanke päätettiin keskeyttää. Yhtään hanketta ei valmistunut vuoden 2017 aikana.

Talonrakennusinvestointimenojen toteuma oli yhteensä 7,1 milj. euroa, joka koostui kokonaisuudessaan peruskorjauksista. Budjetoiduista investointirahoituksesta jäi käyttämättä n. 2,3 milj. euroa ja P-siiven huomioimisen jälkeen käyttämättä jäi n. 475 000 euroa.

Hankekohtaiset poikkeamat vuositason talousarvioon:

Suurin poikkeama syntyi siis VAMIAN P-siiven peruskorjaus hankkeen keskeyttämisestä (1,8 milj. euroa). Keskuskoulun peruskorjaus hankkeessa budjetoidut menot eivät kaikilta osin toteutuneet vuonna 2017, vaan siirtyivät vuodelle 2018. Kulujen toteuma oli n. 268 000 euroa budjetoitua pienempi. Keskushallinnon toimitilaratkaisujen rahoituksesta jäi käyttämättä n. 97 000 euroa.

Peruskorjausohjelman toteuma oli n. 5,3 milj. euroa. Talousarvio alittui n. 0,11 milj. eurolla. Suurimmat peruskorjauskohteet vuonna 2017 olivat Teknisen viraston ulkovaipan kunnostukset ja kuntotutkimukset sekä Opistotalon muutostyöt.

Käyttöomaisuuden lisäyksenä kirjattiin myös talotoimen taseessa olevan asunto-osakeyhtiön rahastoitu pääomavastike 109 819 euro.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

VAASAN TALOTOIMI TULOSLASKELMA

01.01.-31.12.2017

01.01.-31.12.2016

Liikevaihto		46 628 535,23		47 634 176,26
Valmistus omaan käyttöön		481 711,00		642 752,53
Liiketoiminnan muut tuotot		9 906,07		18 144,76
Tuet ja avustukset kunnalta		5 053,03		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 798 741,62		-5 824 469,45	
Palvelujen ostot	<u>-4 867 943,56</u>	-10 666 685,18	<u>-4 423 579,67</u>	-10 248 049,12
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 500 679,17		-2 573 973,04	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-636 129,55		-702 477,93	
Muut henkilösivukulut	<u>-108 987,98</u>	-3 245 796,70	<u>-166 520,86</u>	-3 442 971,83
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 834 872,85		-10 440 574,90	
Arvonalentumiset	<u>-850 727,39</u>	-10 685 600,24	<u>-1 078 737,17</u>	-11 519 312,07
Vuokrakulut		-4 298 875,34		-4 281 749,96
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-133 375,42</u>		<u>-274 291,76</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		18 094 872,45		18 528 698,81
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Muille maksetut korkokulut	-13 549,05		-14 259,61	
Korvaus peruspääomasta	-19 644 500,00		-20 026 500,00	
Muut rahoituskulut	<u>-213,70</u>	<u>-19 658 262,75</u>	<u>-557,08</u>	<u>-20 041 316,69</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-1 563 390,30		-1 512 617,88

VAASAN TALOTOIMI RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliikettä (-alijäämä)	18 094 872,45		18 528 698,81	
Poistot ja arvonalentumiset	10 685 600,24		11 519 312,07	
Korvaus peruspääomasta	-19 644 500,00		-20 026 500,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 762,75		-14 816,69	
Muut tulorahoituksen korjaukset			2 577,22	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	0,00	9 122 209,94	0,00	10 009 271,41
Investointien rahavirta				
Investointimenot	7 199 979,07		18 063 408,66	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		-850 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-7 199 979,07	-13 430 557,02	-3 782 851,64
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 922 230,87		6 226 419,77
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-5 000,00		-130 475,00	
Antolainasaamisten vähennys muilta	10 970,89	5 970,89	115 840,09	-14 634,91
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-6 597,32	-6 597,32	-5 211,96	-5 211,96
Oman pääoman muutokset		0,00		-4 580 430,15
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	64 886,20		42 736,45	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 899 387,99		56 833,13	
Korottomien velkojen muutos muilta	-87 102,65	-1 921 604,44	-1 725 712,33	-1 626 142,75
Rahoituksen rahavirta		-1 922 230,87		-6 226 419,77
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Yhdystilin saldo				
Saldo 31.12	-9 669 152,68		-11 568 540,67	
Saldo 1.1	-11 568 540,67	1 899 387,99	-11 511 707,54	-56 833,13

VAASAN TALOTOIMI TASE

VASTAAVAA

2017

2016

A PYSYVÄT VASTAAVAT

I Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot	302 503,26	363 994,85
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00
	<u>302 503,26</u>	<u>363 994,85</u>

II Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	103 695,00	103 695,00
Rakennukset	178 180 919,48	182 354 317,14
Koneet ja kalusto	19 462,12	4 465,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 185 628,16	1 092 897,95
	<u>180 489 704,76</u>	<u>183 555 375,09</u>

III Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	4 791 279,38	5 149 738,63
Muut saamiset	1 713 956,52	1 719 927,41
	<u>6 505 235,90</u>	<u>6 869 666,04</u>

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

II Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Muut pitkäaikaiset saamiset	0,00	2 388,73

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	79 554,54	52 257,24
Muut saamiset	537 883,64	565 122,41
Siirtosaamiset	0,00	62 556,00
	<u>617 438,18</u>	<u>679 935,65</u>

VASTAAVAA YHTEENSÄ

187 914 882,10 191 471 360,36

VASTATTAVAA

2017

2016

A OMA PÄÄOMA

I Peruspääoma

165 573 614,51 165 573 614,51

II Edellisten tilikausien yli- / alijäämä

10 213 882,76 11 726 500,64

IV Tilikauden yli- / alijäämä

-1 563 390,30 -1 512 617,88

174 224 106,97 175 787 497,27

D VIERAS PÄÄOMA

I Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 501 153,54	1 509 136,24
	<u>1 501 153,54</u>	<u>1 509 136,24</u>

II Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 597,34	5 211,96
Saadut ennakot	472,32	1 013,58
Ostovelat	1 621 665,12	1 193 236,99
Korottomat velat kunnalta	9 669 152,68	11 568 540,67
Muut velat	94 251,91	109 367,03
Siirtovelat	797 482,22	1 297 356,62
	<u>12 189 621,59</u>	<u>14 174 726,85</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

187 914 882,10 191 471 360,36

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET JA MENETELMÄT

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston 17.3.2014 § 31 hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman arvoon.

Saamisten arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden laskelmat on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden ryhmittelyä.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2. LIIKETOIMINNAN TOIMINTATUOTOT

Toimintatuotot	2017	2016
Vuokratuotot, kaupungin yksiköt	43 878 524,70	44 504 797,51
Vuokratuotot, ulkoiset asiakkaat	1 816 656,56	2 493 638,64
Tilaustyöt	933 353,97	635 740,11
Sisäiset siirrot	481 711,00	642 752,53
Muut tuotot	9 906,07	18 144,76
Avustus kaupungilta	5 053,03	0,00
Yhteensä	47 125 205,33	48 295 073,55

3. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoa arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät:

Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta	tasapoisto	
Liikearvo	2-5 vuotta	tasapoisto	
Muut pitkävaikutteiset menot	2-5 vuotta	tasapoisto	
Rakennukset	20-50 vuotta	tasapoisto, menojäännöspoisto	5-20 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10-30 vuotta	tasapoisto, menojäännöspoisto	10-25%
Poistonalainen irtain omaisuus	5-20 vuotta	tasapoisto	

4. LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT PUOLUEILLE JA PUOLUEYHDISTYKSILLE

VAASAN TALOTOIMEN JOHTOKUNTA	2017	2016
SDP Vaasan kunnallisjärjestö	200,00	240,00
Keskusta Vaasan kunnallisjärjestö	90,00	142,50
Svenska Folkpartiet Vasa	72,00	120,00
Kokoomus Vaasa	187,50	300,00
Kristillisdemokraatit Vaasa	60,00	50,00
YHTEENSÄ	609,50	852,50

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

5. PYSYVÄT VASTAAVAT

Pysyvien vastaavien hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				
	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	363 994,85	0,00	363 994,85	103 695,00	182 354 317,14	4 465,00	1 092 897,95	183 555 375,09
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	5 036 292,37	16 669,00	2 037 198,70	7 090 160,07
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	722 015,71	0,00	-722 015,71	0,00
Tilikauden poisto	-56 438,56	0,00	-56 438,56	0,00	-9 776 762,41	-1 671,88	0,00	-9 778 434,29
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-5 053,03	0,00	-5 053,03	0,00	-154 943,33	0,00	-222 452,78	-377 396,11
Poistamaton hankintameno 31.12.	302 503,26	0,00	302 503,26	103 695,00	178 180 919,48	19 462,12	2 185 628,16	180 489 704,76
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	302 503,26	0,00	302 503,26	103 695,00	178 180 919,48	19 462,12	2 185 628,16	180 489 704,76

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Osakkeet Omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset tytäryhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 241 780,44	398 133,24	2 509 824,95	5 149 738,63	1 605 993,30	113 934,11	1 719 927,41
Lisäykset	109 819,00	0,00	0,00	109 819,00	0,00	5 000,00	5 000,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 970,89	0,00	-10 970,89
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-468 278,25	0,00	0,00	-468 278,25	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 883 321,19	398 133,24	2 509 824,95	4 791 279,38	1 595 022,41	118 934,11	1 713 956,52
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 883 321,19	398 133,24	2 509 824,95	4 791 279,38	1 595 022,41	118 934,11	1 713 956,52

6. VAIHTUVAT VASTAAVAT

Lyhytaikaiset saamiset	2017	2016
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	6 160,09	10 390,21
Siirtosaamiset	0,00	62 556,00
Muut saamiset	2 388,73	8 746,62
Saamiset osakkuusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	4 045,81	4 442,45
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0,00	4 437,65

7. OMA PÄÄOMA

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	165 573 614,51	170 154 044,66
Lisäykset	0,00	698 511,41
Vähennykset	0,00	-5 278 941,56
Peruspääoma 31.12.	165 573 614,51	165 573 614,51
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	11 726 500,64	10 427 689,35
Lisäys/vähennys tilikauden aikana	-1 512 617,88	1 298 811,29
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	10 213 882,76	11 726 500,64
Tilikauden yli-/alijäämä 1.1.	-1 512 617,88	1 298 811,29
Siirto edellisten tilikausien yli-/alijäämään	1 512 617,88	-1 298 811,29
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 563 390,30	-1 512 617,88
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	-1 563 390,30	-1 512 617,88
Oma pääoma yhteensä	174 224 106,97	175 787 497,27

8. VELAT SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ

Lyhytaikainen vieras pääoma	2017	2016
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	683 125,41	147 942,38
Siirtovelat	170 063,89	614 000,35
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	3 023,18	42 737,64

9. PITKÄAIKAINEN VIERASPÄÄOMA, JOKA ERÄÄNTYY
MYÖHEMMIN KUIN 5 VUODEN KULUTTUA

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 447 103,53	1 458 952,56

10. SIIRTOVELAT

	2017	2016
Siirtyvät korot	2 920,44	2 904,90
Lomapalkkajaksotukset	549 357,86	618 109,48
Henkilösivukulut	18 986,64	19 012,20
Siirtovelat/ostolaskut	100 589,78	620 733,45
Tuloennakot ja muut lyhyt aik.	125 627,50	36 596,59
Yhteensä	797 482,22	1 297 356,62

VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

11. VUOKRAVASTUUT

	2017	2016
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 31.12.2026 asti	3 721 082,70	4 315 035,36
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 012 744,73	1 032 709,33

12. ARVONLISÄVERON PALAUTUSVASTUU

	2017	2016
Arvonlisäveron palautusvastuu	111 681,14	179 082,00

13. PERUSTAMISHANKKEIDEN VALTIONOSUUDEN PALAUTUSVASTUU

	2017	2016
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 793 635,00	4 793 635,00

14. TULOSPALKKIOT

Vaasan kaupungilla tai sen yksiköillä ei ole voimassaolevia tulospalkkiosopimuksia tällä hetkellä.

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

15. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ TULOYSKSIKÖITTÄIN

Henkilöstön määrä 31.12.2017	Vakinaiset, kokoaikaiset		Osa-aikai- set		Määräaikai- set		Työllistetyt		Yhteensä	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kiinteistöhallinto	4	3		1					4	4
Rakennuttaminen	6	8	1						7	8
Rakennustekniikka	22	23		1					22	24
Talotekniikka	9	9		1					9	10
Kiinteistönhoito	31	33	1	2	1			1	33	36
Yhteensä	72	76	2	5	1			1	75	82

16. HENKILÖSTÖKULUT

Henkilöstökulut	2017	2016
Palkat ja palkkiot	2 500 679,17	2 573 973,04
Eläkekulut	636 129,55	702 477,93
Muut henkilösivukulut	108 987,98	166 520,86
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 245 796,70	3 442 971,83
 Aktivoidut palkat	305 491,98	301 695,96
Aktivoidut eläkekulut	52 057,75	51 429,87
Aktivoidut muut henk. sivukulut	14 285,13	18 408,16
Henkilöstökulut, joita aktivoitu pysyviin vastaaviin	371 834,86	371 533,99
 Henkilöstökulut yhteensä	3 617 631,56	3 814 505,82

17. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2017	2016
Muut palkkiot	0,00	0,00

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Tilinpäätös	sidottu
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	mikrokortit
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Pysyvät vastaavat	atk-tuloste
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi

TEKNISTEN LIIKELAITOSTEN JOHTOKUNNAN JA VAASAN TALOTOIMEN TOIMITILAJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Vaasassa ____ / ____ 2018

Tapio Ollikainen
Toimitilajohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Vaasa ____ / ____ 2018

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori
JHT HT

VAASAN KAUPUNKI

VAASAN VESI – Liikelaitos

TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällysluettelo

Vaasan Veden toimitusjohtajan katsaus 2017	3
Vaasan Veden hallinto ja tilivelvollisuus	4
Selonteko Vaasan Vesi-liikelaitoksen sisäinen valvonnan järjestämisestä	6
Toiminnan ja talouden kehitys	7
- Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa	7
- Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	9
- Henkilöstö	10
Tilikauden tuloksen muodostuminen	11
- Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	11
Toiminnan rahoitus	13
- Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	13
Tasetarkastelu	15
- Tase ja sen tunnusluvut	15
Esitys tuloksen käsittelystä	15
Talousarvion toteutuminen	16
Meno- ja tuloarvioiden toteutuminen	17
- Käyttötalousosa	17
- Rahoitusosa	17
- Investointiosa	17
Tilinpäätöslaskelmat	18
Tuloslaskelma	19
Rahoituslaskelma	20
Tase	21
Liitetiedot	22
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	23
Tuloslaskelman liitetiedot	23
Taseen liitetiedot	24
Henkilöstöä koskevat liitetiedot	27
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	28
Allekirjoitukset	29

Vaasan Veden toimitusjohtajan katsaus 2017

Vaasan Vesi –liikelaitoksen johtokunta kokoontui neljä (4) kertaa ja hallintosääntöuudistuksen jälkeen uusi teknisten liikelaitosten johtokunta viisi (5) kertaa, joista neljä oli varsinaista kokousta. Valtuuston hyväksymä talousarvio ehti vasta 20.12. ylimääräiseen kokoukseen ja 12.12. pidettiin kokouksen sijaan info ja jouluruokailu.

Vaasan Vesi -liikelaitoksen vuosi 2017 oli edellisten vuosien tapaan taloudellisesti hyvä. Vuosien 2010-2014 liikelaitoksen toiminnanohjaustietojärjestelmähankkeen kustannukset (0,424 M€) alaskirjattiin vuodelle 2017 arvonalentumisena 0,16 M€. Liikevaihto oli 2017: 14,95 M€ (2016: 15,10 M€, 2015: 15,2 M€) ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,50 M€ (2016: 1,79 M€, 2015 1,75 M€). Vuoden lopussa siirtotilin saldo oli 5,00 M€. Vaasan Vesi -liikelaitos maksoi kaupungille 1,4 M € tuottovaatimuksen, joka oli sama kuin vuonna 2016. (2015: 1,42 M€).

Investointimenot 6,29 M€ ylittivät talousarviovarauksen (4,5 M€) todella huomattavasti, koska kaupungin taseesta liikelaitoksen taseeseen siirrettiin Kurikan pohjavesitutkimushankkeen vuosien 2014-2016 investoinnit 0,91 M€ tukkuvesiyhtiön perustamisen siirtymisen vuoksi. Johtokunnan kokouksessa 12.9. Vaasan Vesi -liikelaitoksen talouden seuranta kohdassa tuotiin esille, että investointimenot ylittävät talousarvion mukaisen 4,5 M€ tason ja 14.11. kokouksessa käytiin tarkemmin läpi talousveden tuotantoon, varmuuteen ja varautumiseen sekä jakelun palvelutasoon liittyvät saneerausinvestoinnit, joita jouduttiin osin aikaistamaan ja laajentamaan ennakoidusta. Vuonna 2016 investointimenot olivat 3,76 M€ ja vuonna 2015: 4,77 M€.

Kurikan syväpohjavesihanketta esiteltiin teknisten liikelaitosten johtokunnalle 14.11. Kurikan Vesihoito Oy:n ja Vaasan Veden vuonna 2012 käynnistetty vedenhankintaan tähtäävä hanke eteni erittäin hyvin Geologisen tutkimuslaitoksen (GTK) vetämänä ja Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (EPO ELY) ohjauksessa. Tavoiteaikataulu on, että Vaasaan saadaan talousvettä Kurikasta vuonna 2025, epävarmuutta tuo erityisesti vedenottolupaprosessi.

Vaasan Veden uuden toiminnanohjaustietojärjestelmä (ERP) –projektin taustoja esiteltiin johtokunnalla 12.12. infossa. Tieto Oy on irtisanonut Aqua- asiakas- ja laskutustietojärjestelmän vuoden 2019 alusta, eikä jatkossa tarjoa vastaavaa ohjelmaa.

Investointiohjelman mukaisista hankkeista Vaasan Vesi liikelaitoksen johtokunta teki erilliset päätökset yli 200 000 € urakoista: Pilvilammen vesilaitoksen flotaatioaltaiden pinnoitusurakka 213 600 € ja Pilvilammen patojen kunnostus 274 900 € ja hallintosääntöuudistuksen jälkeen uusi teknisten liikelaitosten johtokunta yli 150 000 € hankkeista: päävesijohtojen saneeraus välillä Sorakatu-Esseninkatu 295 000 €.

Vaasan Veden toiminta-alueen päivitys hyväksyttiin teknisten liikelaitosten johtokunnassa 12.9. vietäväksi uuden hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen suunnittelujaostoon, joka hyväksyi esityksen 10.10. Päätöksestä tehty valitus on edelleen hallinto-oikeudessa. Suunnittelujaosto päätti hallinto-oikeudelle annettavan vastineen käsittelyn yhteydessä 16.1.18, ettei toiminta-alueiden päivityksen täytäntöönpanoa lykätä tehtyjen valitusten vuoksi.

Sopimus- ja toimitusehtojen päivitys hyväksyttiin johtokunnassa 12.9., mutta käännöstyön vuoksi niitä ei vielä ole toimitettu asiakkaille. Päivitetyt sopimus- ja toimitusehdot pitää toimittaa asiakkaille 3 kk ennen niiden voimaan tuloa.

Päätin jätevedenpuhdistamolle vuonna 2013 haettuun ympäristöluvan päivitykseen saatiin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) päätös 10.7.2017. Päätin läheisten alueiden kaavoitukseen liittyvä jätevedenpuhdistamon hajujen mallintaminen ja hallintasuunnitelma ovat uuden ympäristöluvan vaatimuksena samoin lähtevien, puhdistettujen jätevesien hygienisointi maaliskuulta marraskuulle. Päätin ympäristölupatilannetta ja lähialueiden kaavoituksen mahdollisia vaikutuksia puhdistamoon esiteltiin johtokunnalle tarkemmin 14.11.

VAASAN VEDEN HALLINTO JA TILIVELVOLLISUUS

Vaasan Vesi-liikelaitoksen johtokunta 31.5.2017 asti

Varsinaiset jäsenet

Karhu Pauli, pj
 Risberg Pentti, vpj
 Ontto-Panula Terhi
 Ari-Pekka
 Syring Roy
 Syring Mayvor
 Huovari Pentti
 Yli-Heikkuri Piia
 Niemi Heli
 KH:n edustaja Salovaara-Kero Anne

Varajäsenet

Sirén Liisa
 Pukkila-Palmunen Katariina
 Nurmikoski Helena Laitalainen
 Wahlström Liisa
 Jungerstam Dick
 Wiander Veronica
 Mustonen Heikki
 Teppo Kari
 Ristilä Jouko

Teknisten liikelaitosten johtokunta 1.6.2017 alkaen

Varsinaiset jäsenet

Dan jakobsson
 Carita Mäkelä
 Gallina Sandås
 Tuija Kivioja
 Seppo Korpi, pj
 Pentti Risberg, vpj
 Juha Rantala
 Suvi Syrjä
 Jorma Katajamäki
 KH:n edustaja Mauri Ollila

Varajäsenet

Börje Sjöblom
 Giovanna Teir
 Gunlög Ingves
 Heidi Halenius
 Mikko Viertokangas
 Antti Uusitalo
 Pasi Thölix
 Tobias Simon
 Tea Hietamäki

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Vaasan Vesi -liikelaitos toimii kuntalain mukaisena liikelaitoksena.

Vaasan Vesi –liikelaitoksella ja Vaasan kaupungin talotoimella on 1.6.2017 voimaan tulleen Vaasan kaupungin hallintosääntöuudistuksen jälkeen yhteinen teknisten liikelaitosten johtokunta. Hallintosäännön 34 § mukaan liikelaitosten johtokunnat ohjaavat ja valvovat liikelaitosten toimintaa sekä vastaavat liikelaitosten hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Hallintosäännön 95 § mukaan toimielimet vastaavat tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät on kirjattu hallintosäännön 96 §.

VAASAN VESI -LIKELAITOKSEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIEN HALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Vaasan Veden toiminta-ajatuksena on kestävän kehityksen vaatimusten mukaisesti huolehtia toiminta-alueellaan häiriöttömästä vesihuollosta. Vaasan Vesi –liikelaitos rahoittaa toimintansa asiakkailta perityillä maksuilla Vesihuoltolain mukaisesti. Vesihuollon toimintakenttä on laaja ja potentiaaliset riskit ovat suuria. Toimialaa koskeva lainsäädäntö asettaa niin paljon vaatimuksia, että vesihuollon riskien hallinta, sisäinen ja ulkoinen valvonta on hyvin tiiviisti osa jokapäiväistä toimintaa.

Vesihuollon pitkän tähtäyksen kehittäminen on haastavaa, kun tarvittaviin resursseihin kohdistuu haasteita konsernin henkilöstöhallinnon ja talousohjauksen taholta. Ns. tukipalveluhenkilöstön siirtäminen keskushallinnon alaiseen matriisiorganisaatioon ja vuonna 2018 edelleen osin ns. tukipalveluyhtiölle ei palvele vesihuollon kokonaisvaltaista kehittämistä ja riskien hallintaa.

Vesihuollossa on nähtävissä asiakaskohtaisten kulutusten vähentymisten johtavan vesihuoltolaitoksen tulojen alenemiseen ja toisaalta vaatimusten jatkuva kiristyminen niin asiakkaiden, ympäristön kuin energiansäästön osalta. Tähän ei riitä vastaukseksi perinteiset hinnankorotukset ja tehokkuuden lisääminen. Vesihuollon pitää valjastaa toiminnan sivuvirrat kuten biokaasun raaka-aine myös taloudellisesti hyödyntämään vesihuoltoa. Tällainen toiminta edellyttää konsernissa uudenlaista toimintatapaa mm. erilaisten kumppanuuksien joustavaa hyödyntämistä, kuitenkin niin, että perustehtävä - vesihuollon toimintavarmuus - pysyy selkeänä ja vahvana. Tulevissa kuntaliitoksissa olisi asiakkaiden kannalta tasapuolisempaa ja vesihuoltolaitosten kannalta selkeämpää pitää vesihuoltolaitokset omina erillisinä yhtiöinä, erillisellä rahoitus pohjallaan, kunnes ne ovat toimintavarmuudeltaan ja käytännöiltään yhdistettävissä.

Vesihuollon vedenhankintajärjestelyt ja huoltovarmuus ovat koko Vaasan Veden historian ajan olleet merkittäviä kysymyksiä. ja lähivuosina ratkaistavia riskejä. Jotta vesihuollon asiakkailta saadut tulot voidaan kohdistaa vedenhankinnan ja huoltovarmuuden haasteiden ratkaisuun tullaan konsernin talousjohtoon kanssa keskustelemaan mahdollisuuksista tuottovaatimuksen pienentämiseen ja vesihuollon siirtämiseen konsernin investointikaton alta pois.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Vesihuolto on erittäin pääomavaltaista toimintaa. Toiminnan tärkeydestä johtuen vesihuollon hankintoja käsitellään erityisalojen hankintalain mukaan, mikä mahdollistaa alalle tarpeellisen joustavamman hankintakäytännön.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta on liikelaitoksen johtokunnan ja johtajan vastuulla. Toiminnan pääomavaltaisuuden ja siitä seuraavien taloudellisten vaikutusten vuoksi omaisuuden parempi kokonaishallinta on pitkän tähtäyksen tavoitteena, johon haetaan käytännön työkaluja myös tulevan toiminnanohjaustietojärjestelmän (ERP) avulla.

Sopimustoiminta

Vesihuolto perustuu laitoksen ja asiakkaan väliseen sopimukseen. Toisaalta vesihuolto on luonnollinen monopoli ja vesihuoltoon liittyminen on vesihuollon toiminta-alueella pääsääntöisesti pakollista, joten sopimusosapuolet eivät ole täysin tasavertaisessa asemassa. Asiakkaan asemaa on turvattu vesihuoltolain ja kuluttajansuojalain myötä ja näiden lakien perusteella Vesilaitosyhdistys yhteistyössä kuluttajaviranomaisten kanssa on laatinut alalle tulkinnat ja suositukset sopimus- ja toimitusehdoiksi, joita myös Vaasan Vesi noudattaa.

Vesihuoltolaki ja kuluttajan asema ovat muuttuneet viimeisten vuosien aikana, eikä kaikista muutoksista ole täysin onnistuttu viestimään asiakkaille. Joitakin sopimuserimielisyyksiä käsitellään vuosittain. Sopimusmuutokset ja niistä viestiminen on määritelty lainsäädännössä ja niiden valmistelu vaatii erityisasiantuntemusta ja erityistä huolellisuutta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Vaasan Vesi –liikelaitos on osa Vaasan kaupunkikonsernia ja on edellä esitetyn mukaisesti kaupungin hallintosäännön mukaisessa ohjauksessa myös sisäisen tarkastuksen osalta.

Lainsäädännön perusteella vesihuoltolaitos pystyy melko itsenäisesti hoitamaan vaativaa tehtäväänsä vaikka on monen toiminnan osalta ulkopuolisessa tarkastuksessa ja valvonnassa. Jatkuva omavalvonta osana sisäistä valvontaa on vesihuoltolaitoksen toimintaan sisäänrakennettua.

Vaasan Veden toimintaa tarkkaillaan, seurataan ja valvotaan jatkuvasti sekä sisäisesti että ulkoisesti ja korjaaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä usein välittömästi. Jatkuviin seuranta-toimenpiteisiin kuuluvat mm.:

- Tavallisten johtamistoimien kautta saatu näyttö siitä, että sisäinen valvonta toimii kuten toiminnan ja talouden seurantaraportit
- Ulkoisilta osapuolilta kuten viranomaisilta tai asiakaspalautteiden ja –valitusten sekä seurantatutkimusten kautta saatu tieto, joka voi vahvistaa omaa arviota tai viestittää tulevista ongelmista
- Tietojärjestelmien tuottaman tiedon vertaaminen muista tietolähteistä saatuihin tietoihin tai manuaalisesti tehtyihin laskelmiin
- Sisäisten ja ulkoisten tarkastajien sekä toimielimien antamat suositukset sisäisten valvonta-toimien vahvistamiseksi.

TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS

OLENNAISET MUUTOKSET TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 2017

Vaasan Vesi -liikelaitoksen vuosi 2017 oli edellisten vuosien tapaan taloudellisesti hyvä. Vuosien 2010-2014 liikelaitoksen toiminnanohjaustietojärjestelmähankkeen kustannuksia (0,424 M€) alaskirjattiin vuodelle 2017 arvonalentumisena 0,16 M€. Liikevaihto oli 2017: 14,95 M€ (2016: 15,10 M€, 2015: 15,2 M€) ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,50 M€ (2016: 1,79 M€, 2015 1,75 M€). Vuoden lopussa siirtotilin saldo oli 5,00 M€. Vaasan Vesi -liikelaitos maksoi kaupungille 1,4 M€ tuottovaatimuksen, joka oli sama kuin vuonna 2016 (2015: 1,42 M€).

Vaasan Veden talous- ja hallintopalveluiden tukipalvelut toimivat käytännössä hyvin, vaikka tukipalveluiden palvelutarjottimen ja palvelukuvausten selkiyttäminen oli haastavaa.

Vuoden 2017 investointimenot ylittivät talousarvion varauksen 4,5 M€, kun talousveden tuotantoon, varmuuteen ja varautumiseen sekä jakelun palvelutasoon liittyviä saneerausinvestointeja jouduttiin aikaistamaan ja laajentamaan ennakoidusta. Lisäksi tukkuvesiyhtiön perustamisen siirtymisen vuoksi Kurikan pohjavesitutkimushankkeen vuosien 2014-2016 investoinnit 0,91 M € siirrettiin kaupungin taseesta takaisin liikelaitoksen taseeseen. Lopulta vuoden 2017 investointimenoiksi kirjattiin 6,29 M€, josta jäteveden puhdistukseen 0,45 M€ ja jäteveden pumppaamoihin 0,26 M€, verkostoihin 3,35 M€ (vesijohto 2,23 +jätevesi 1,12 M€), talousvesilaitokseen 0,84 M€, ja 1,38 M€ vesihuollon kehittämiseen.

Vaasan Veden jakama talousvesi täytti edellisten vuosien tapaan kaikki talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja suositukset (STM 442/2014). Kyrönjoesta pumpattiin Pilvilammen raakavesialtaaseen 4,92 milj. m³ (2016: 4,89 milj. m³, 2015: 4,40 milj. m³), Pilvilammen vesilaitoksen raakavesimäärä oli 6,38 milj. m³ (2016: 6,26 milj. m³, 2015: 6,37 milj. m³) ja verkostoon pumpattiin 5,58 milj. m³ (2016: 5,53 milj. m³, 2015: 5,60 milj. m³) ja laskutettiin 4,18 milj. m³ (2016: 4,15 milj. m³, 2015: 4,3 milj. m³). Laskuttamattoman talousveden määrä oli 20 % eli samaa tasoa kuin viime vuosina.

Vaasan Veden verkostojen yhteispituus oli vuoden lopussa 1545 km (2016: 1530 km). Vesijohtoja oli yhteensä 998 km (2016: 990 km, 2015: 986 km), jätevesiviemäreitä 547 km (2016: 540 km, 2015 536 km). Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin yhteensä 10,67 km (2016: 8,37 km) sekä saneerattiin vesijohtoja 10,63 km (2016: 11,84 km, 2015: 7,67 km, 2014: 3,37 km). viemäreitä 3,64 km (2016: 3,82 km, 2015: 8,31 km, 2014 2,56 km). Vesivuotojen kokonaismäärä ja asiakaskatkotunti-indeksi ovat edelleen laskeneet. Hulevesiverkosta (342 km) vastaa Vaasan kaupunki.

Pättin jäteveden puhdistamolla käsiteltiin 6,92 milj. m³ (2016: 7,42 milj. m³, 2015: 7,64 milj. m³) jätevettä, ohijuoksutuksia vesistöön ei ole ollut viime vuosina. Laskuttamattoman jäteveden määrä oli hivenen laskusunnassa 30,40 % (2016: 36 %), johon vaikuttaa jätevesiverkostoon pääsevien sade- ja sulamisvesien määrä, mitä on saatu leikattua verkostosaneerauksella.

Talousvesihuollon varmistamiseksi Vaasan Vesi käynnisti tammikuussa 2017 Vähänkyrön alueen talousvedenjakelua palveleva Vedenojan alavesisäiliön saneerauksen suunnittelun, jossa päädyttiin myös pumppaamon saneeraukseen ja kaukovalvontaan liittyvän automaation uusimiseen. Alavesisäiliön saneerauksen yhteydessä uusittiin myös venttiilijärjestelmät, jotta erityistilanteissa voidaan johtaa vettä kulloinkin tarvittaviin suuntiin Vaasan, Laihian ja Isonkyrön välillä. Sopimus vesihuoltoyhteistyöstä Poronkankaan Vesi Oy:n ja Vaasan Vesi -liikelaitoksen välillä on päivitetty. Isonkyrön kanssa ei ole ollut vastaavaa kirjallista sopimusta, mutta yhteistyöneuvottelut on sovittu huhti-toukokuulle 2018. Alavesisäiliön saneerauksen kustannusarvio oli 150 000 € ja kokonaiskustannukset 235 000 €. Suurin syy tavoiteaikataulun ja kustannusarvion ylitykseen oli alavesisäiliöön liittyvien rakenteiden ja putkien arvioitua laajempi uusimistarve. Hankkeen yhteydessä

uusittiin Vedenojan – Koivusillan välinen runkovesijohto. Hankkeeseen yhdistetyn radan varren putki- ja venttiilijärjestelmien uusiminen lisäsi kustannuksia huomattavasti, koska vanhat rakenteet olivat arvioitua huonommassa kunnossa ja verkostodokumentointi oli heikkoa.

Pättin jätevedenpuhdistamon ympäristöluvasta saatiin Aluehallintovirastolta päätös 10.7.2017. Ympäristölupa koskee Vaasan kaupungin sekä Mustasaaren ja Maalahden kuntien osien eli yhteensä noin 68 000 asukkaan jätevesien käsittelyä sekä käsitellyn jäteveden johtamista mereen Varisselän Isolahteen Palosaaren edustalle. Pitoisuus- ja käsittelytehorajat pysyivät muuten ennallaan, mutta typenpoistovaatimus lieveni haetun mukaisesti siten, että sen teho lasketaan vuosikeskiarvona ja vain siltä ajalta, jona tulevan jäteveden lämpötila on vähintään 12 °C. Puhdistamon melurajat lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ovat uuden luvan mukaan klo 7–22 taso 55 dB (LAeq), klo 22–7 taso 50 dB (LAeq). Nämä rajat alittuvat jo nykytoiminnassa. Lupahakemuksessa ja sen täydennyksissä toimitetuista hajuselvityksistä huolimatta luvassa vaaditaan hajukartoitus ja hajupäästöjen leviämismallinnus sekä kartoituksen perusteella laadittu suunnitelma hajuhaittojen vähentämisestä 31.12.18 mennessä. Hajukartoituksen ja -mallinnuksen tulosten sekä suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi täydentää lupamääräyksiä, mikä voi aiheuttaa lisäkustannuksia. Hajujen hallinta liittyy myös lähialueiden kaavoituksen etenemiseen, joten selvityksen pyritään tekemään mahdollisimman nopeasti. Mereen johdettavalle puhdistetulle jätevedelle asetettiin hygienisointivaatimus maaliskuusta marraskuulle, minkä investointikustannukset ovat noin 140 000 € ja käyttökustannukset 30 000 €/v. Lupa ei ole vielä lainvoimainen, koska siitä on valitettu purkupaikan ja rantakiinteistöjen korvausten osalta Vaasan hallinto-oikeuteen. Vaasan Vesi –liikelaitos ja kaupungin hallituksen suunnittelujaosto ovat antanut HaO:lle vastineen valitukseen. AVI:ta saadun ohjauksen pohjalta korvaukset ammattikalastajille on maksettu alkuvuodesta 2018.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ 2018-25

Tukipalveluiden yhtiöittäminen kirjanpidon, hankintojen, ICT:n ja siivouspalveluiden osalta tuo lisää sopimuskumppaneita, mikä vaatii tarvekartoituksia ja vaatimusmäärittelyitä tilaajalta.

Vaasan Vesi -liikelaitoksen kehittämissuunnitelman päivittäminen alkoi hyvin 2017, mutta määräaikaisen työntekijän siirtymistä suunnittelukonsultille ei vielä ole pystytty paikkaamaan. Pitkän tähtäyksen investointi- ja kehittämisohjelman hankkeiden ja osahankkeiden priorisointia ja resursointia pyritään selkiyttämään myös konserniohjaukselle ymmärrettävämmäksi.

Vesihuoltoalan muutos, jossa asiakaskohtainen vedenkulutus ei ainakaan kasva ja vaatimustaso asiakkaiden, ympäristön ja energiansäästön suhteen nousee, luo haasteita pääomavaltaisella alalla. Jatkossa tarvitaan tehokkuuden ja ketteryuden ohella uusia avauksia toimintojen kehittämiseen ja rahoittamiseen yhdessä vesilaitosten ja alan muiden toimijoiden kanssa. Kuntaliitoskokemusten perusteella tulisi tulevissa kuntaliitoksissa yhdistettävät vesihuoltolaitokset pitää erillisinä yhtiöinä omalla taksapolitiikalla, kunnes laitokset ja niiden verkostot on saatu vastaamaan toistensa toimintavarmuutta ja laatutasoa, jotta heikommassa kunnossa olevia laitoksia ei vesihuoltolain vastaisesti tuettaisi muiden asiakkaiden kustannuksella.

Kurikan syväpohjavesihanke etenee hyvin ja näyttää mahdolliselta, että Vaasan ja seudun vedenhankinta- ja huoltovarmuuskysymykset saattavat tätä kautta jatkossa ratketa. Vaikka Kurikan syväpohjavesistä jo vuonna 2025 saataisiin Vaasan seudulle talousvettä, nykyinen Kyrönjoen veteen perustuva talousvedentuotannon varmistaminen mm. rakentamalla ympärivuotisesti toimiva raakaveden esikäsittelylaitos on tarpeen myös uuden laajan teollisuusalueen kaavoittaminen Laajametsän alueelle.

Vaasan Veden toiminta-aluepäivitys hyväksyttiin toimeenpantavaksi kaupungin suunnittelujaostossa 16.1.18., koska Hallinto-oikeuteen siitä tehdyllä valituksella ei katsottu olevan perusteita. Toiminta-alueella jätevesiverkostoon liittymättömien kiinteistöjen (484) mahdollinen liittäminen jätevesiverkostoon selvitetään alueittain yhteistyössä Ympäristöosaston kanssa.

Påttin jätevedenpuhdistamon läheisyyteen kaavoitettavan Saippua-Rahkola -alueen maankäyttösopimusneuvottelut etenevät kaupungin kiinteistötoimen ohjauksessa. Ympäristöluvan vaatiman hajujen mallintamisen jälkeen tehdään hajujen hallintaselvitys, jonka pohjalta lupaviranomainen voi tarkentaa lupamääräyksiä. Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 nähtävillä olleessa luonnoksessa esitetään uuden keskuspuhdistamon sijainniksi Stormossenien. Tavoitteena on hyväksytty kaava vuoden 2019 lopussa.

Maakuntauudistuksessa 2019 vesihuollon ohjaus siirtyy ELY-keskuksilta Maakuntahallinnolle, minkä käytännön vaikutukset vesihuoltoon jäänevät pieniksi. Hankeavustukset vesihuoltolaitoksille on toistaiseksi poistettu valtion budjetista.

Koko Vaasan Veden toimintoja yhdistävä tekijä on tuleva toiminnanohjaustietojärjestelmä, jonka ensimmäisinä osina pitää saada käyttöön nykyisiä korvaavat asiakas- ja laskutustietojärjestelmät viimeistään vuonna 2020.

Tunnusluvut	2013	2014	2015	2016	2017
Laskutettu vesimäärä 1000 m ³	4370	4320	4330	4150	4180
Naapurikuntien osuus	50	60	30	30	20
Laskutettu jätevesim. 1000 m ³	4730	4790	4850	4760	4810
Naapurikuntien osuus	800	840	890	860	880
Vesijohtoverkoston pituus	913	961	986	990	998
km Viemäriverkoston pituus	823	858	536	540	547
km Vesimaksutaksa €/m ³	1,02	1,10	1,10	1,10	1,10
Jätevesimaksu taksa €/m ³	1,65	1,65	1,65	1,65	1,65

HENKILÖSTÖ

	2017	2016	2015	2014	
Henkilökunnan määrä 31.12.	57	57	59	69	kpl
<u>Vakinaiset</u>	55	55	56	65	kpl
<u>Osa-aikaiset</u>	0	0	0	0	kpl
<u>Määrä-aikaiset</u>	2	2	3	4	kpl
<u>Kokoaikaiset</u>					
Henkilötyövuodet	58,6	56,2	61,2	68,7	HTV
Henkilökunnan keski-ikä 31.12	45,0	45,3	46,8	47,00	vuotta
Sairauslomia	7,8	8,5	10,9	14,8	pv/HTV
Tapaturmia	2	1	2	4	kpl
Koulutus	2,94	2,12	0,71	1,19	pv/tvöntekijä
Koulutuksen kustannukset	39 452	25 435	14 043	19 474	€
Palkat ja palkkiot kokonaissumma vuonna 2017	2 243 574,22 €				

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Liikevaihto	14 828	14 951
Liiketoiminnan muut tuotot	123	159
Valmistus omaan käyttöön	513	346
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 507	-2 316
Palvelujen ostot	-2 731	-2 760
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 244	-2 244
Eläkekulut	-671	-712
Muut henkilösivukulut	-100	-141
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 928	-3 887
Arvonalentumiset	-159	-47
Vuokrat	-137	-106
Liiketoiminnan muut kulut	-94	-56
Liikelyijäämä (-alijäämä)	2 892	3 187
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	7	8
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-1 400	-1 400
Muut rahoituskulut	-1	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 499	1 794

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,23	9,51
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	8,23	9,51
Voitto, %	10,11	12,00

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Tuloslaskelman sisältö

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Liikelaitoksen tuloslaskelmassa esitetään kaupungin ulkopuolelta sekä kaupungin muilta yksiköiltä saadut tuotot ja niille maksetut kulut.

Vaasan Veden tuottojen kokonaismäärä oli 15,5 milj. euroa vuonna 2017. Tuottojen määrä pysyi samana edellisestä tilikaudesta. Tilikauden kulujen kokonaismäärä oli 12,6 milj. euroa, jossa nousua edellisestä vuodesta oli 0,4 milj. euroa (+2,6 %).

Vaasan Veden tilikauden tulos oli 1,49 milj. euroa ylijäämäinen (+1,79 milj. euroa vuonna 2016).

TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 892	3 187
Poistot ja arvonalentumiset	4 087	3 933
Korvaus peruspääomasta	-1 400	-1 400
Rahoitustuotot ja -kulut	7	8
Pakollisten varausten lisäys/vähennys	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-13	-14
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 387	-3 762
Rahoitusosuudet investointimenoihin	99	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13	949
Toiminnan ja investointien rahavirta	-702	2 901
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-3	-1
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-8	-11
Saamisten muutos kunnalta	569	-3 112
Saamisten muutos muilta	-81	323
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	226	-99
Rahoituksen rahavirta	702	-2 901
Rahavarojen muutos	0	0
Yhdystilin saldo		
Saldo 31.12	5 004	5 573
Saldo 1.1	5 573	2 461

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

Kassan riittävyys, pv

Quick ratio

Current ratio

10 985 692,57	10 612 995,81
88,83	152,25
116	155
4,3	5,1
4,4	5,2

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * (Ylijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Yhdystilin saldo 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (Yhdystilin saldo 31.12 + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) /
(Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Yhdystilin saldo 31.12) /
(Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Rahoituslaskelman sisältö

Rahoituslaskelmaan kootaan liikelaitoksen kaikki rahanlähteet ja rahankäyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelma kuvaa tilikauden liiketapahtumien vaikutusta liikelaitoksen rahavaroihin. Liikelaitoksen rahavarat sisältyvät kaupungin varoihin ja keskinäistä saatavaa/velkaa seurataan yhdystilin avulla.

Toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus rahavaroihin vuonna 2017 oli – 702 000 euroa, joka johtui investointimenojen 41 % kasvusta edelliseen vuoteen. Vuonna 2016 vastaava määrä oli + 2 901 tuhatta euroa. Tilikauden aikana liikelaitoksen yhdystilillä seurattava saatava kaupungilla laski 569 tuhatta euroa.

TASE TARKASTELU

Tase ja sen tunnusluvut

VAASAN VESI

VASTAAVAA

	2017 1000 €	2016 1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	71	335
	71	335
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	4 817	5 301
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 004	23 432
Koneet ja kalusto	439	414
Ennakkomaksut ja keskeneräiset har	471	120
	31 730	29 266
Sijoitukset		
Muut saamiset	198	195
	198	195
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	177	169
	177	169
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 588	3 499
Saamiset kunnalta	5 004	5 573
Muut saamiset	7	15
	8 599	9 087
VASTAAVAA YHTEENSÄ	40 776	39 052
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus, %	88,25	88,30
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	32,05	29,93
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	12 144	10 646

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseen sisältö

Tase kuvaa liikelaitoksen tilinpäätöspäivän mukaista taloudellista asemaa. Tase sisältää liikelaitoksen omaisuus- ja pääomaerät tilikauden lopussa.

ESITYS TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Johtokunta esittää, että valtuusto siirtää tilikauden tuloksen **1 498 616,19** euroa tilikauden ylijäämä-tilille.

VASTATTAVAA

	2017 1000 €	2016 1000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	23 839	23 839
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	10 646	8 851
Tilikauden yli- / alijäämä	1 499	1 794
	35 983	34 485
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Korottomat velat kunnalta	38	38
Liittymismaksut ja muut velat	2 745	2 745
	2 783	2 783
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	1	0
Ostovelat	955	699
Muut velat	551	565
Siirtovelat	502	520
	2 010	1 784
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	40 776	39 052

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN**TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN****VALTUUSTON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET**

	Tavoitteet vuodelle 2017	Toteutuma 31.12.2017
Talous tasapainossa	Toiminta omarahoitteista	Toiminta omarahoitteista
Korvaus peruspääomasta	1 400 000 €	1 400 000 €
Liikelylijäämä ilman poistoja	6 795 000 €	6 819 664 €
Investoinnit, netto	4 500 000 €	6 287 914 €

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Vesi- ja jätevesimaksut eivät poikkea ympäristökuntien ja vertailukaupunkien tasosta: Toteutunut

JOHTOKUNNAN NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Johtokunta hyväksyy liikelaitoksen talousarvion ja tilinpäätöksen, eikä muita sitovuuksia niihin ole määritetty.

MENO- JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN**Kunnallisen liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu**

	TP 2016	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio- muutokset 2017	Muutettu talousarvio 2017	Toteutuma 2017	Poikkeama 2017
Käyttötalous						
Toimintamenot	8 475 080	9 103 400	0	9 103 400	8 644 971	-458 429
Toimintatulot	15 595 568	15 578 400	0	15 578 400	15 624 006	45 606
Valmistus omaan käyttöön		320 000	0	320 000	0	-320 000
Toimintakate	7 120 488	6 795 000	0	6 795 000	6 979 035	184 035
Rahoitus						
Rahoitusmenot yhteensä	1 400 034	1 400 000	0	1 400 000	1 400 635	635
Korvaus peruspääomasta	1 400 034	1 400 000	0	1 400 000	1 400 635	635
Peruspääoman vähennys	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähenny	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0
Rahoitustulot yhteensä	7 705	19 600	0	19 600	7 267	-12 333
Peruspääoman lisäys	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot	0	12 000	0	12 000	0	-12 000
Muut rahoitustulot	7 705	7 600	0	7 600	7 267	-333
Rahoitus netto	-1 392 329	-1 380 400	0	-1 380 400	-1 393 368	-12 968
Investoinnit						
Vesijohdot	1 696 614	1 530 000	0	1 530 000	2 227 039	697 039
Viemärit	734 742	900 000	0	900 000	1 089 434	189 434
Veden puhdistus	677 874	670 000	0	670 000	844 333	174 333
Jäteveden puhdistus	139 378	500 000	0	500 000	407 040	-92 960
Pumppaamot	109 442	300 000	0	300 000	237 052	-62 948
Vesilaitoksen kehittäminen	404 371	600 000	0	600 000	1 383 415	783 415
Rahoitusosuudet ja myynnit	935 513	0	0	0	99 357	99 357
Investoinnit yhteensä	2 826 908	4 500 000	0	4 500 000	6 287 670	1 787 670

Käyttötalous toteutuu Vaasan Veden kannalta hieman paremmin kuin talousarviossa, toimintamenot alittivat arvioidun sekä toimintatulot ylittivät arvion, toimintakate toteutui 184 000 € arvioitua parempana.

Investoinnit olivat n. 6,3 milj. €, joka ylitti budjetin n. 1,8 milj. €. Ylityksen syynä mm. syväpohjavesihankkeen siirto noin 910 000 euroa.

Johtokunta hyväksyy liikelaitoksen talousarvion ja tilinpäätöksen, eikä muita sitoumuksia ole määriteltä.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

VAASAN VESI TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Liikevaihto		14 827 612,38		14 951 019,78
Valmistus omaan käyttöön		512 833,66		345 668,28
Liiketoiminnan muut tuotot		122 777,04		158 829,68
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 507 369,82		-2 316 614,38	
Palvelujen ostot	<u>-2 730 834,04</u>	-5 238 203,86	<u>-2 759 871,11</u>	-5 076 485,49
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 243 574,22		-2 244 062,42	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-671 457,35		-712 451,02	
Muut henkilösivukulut	<u>-100 059,24</u>	-3 015 090,81	<u>-140 669,07</u>	-3 097 182,51
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 927 680,03		-3 886 928,19	
Arvonalentumiset	<u>-159 370,31</u>	-4 087 050,34	<u>-47 015,25</u>	-3 933 943,44
Vuokrat		-136 826,61		-105 664,45
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-94 067,20</u>		<u>-55 697,63</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		2 891 984,26		3 186 544,22
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	7 266,62		7 704,90	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Muille maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-1 400 000,00		-1 400 000,00	
Muut rahoituskulut	<u>-634,69</u>	-1 393 368,07	<u>-33,82</u>	-1 392 328,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 498 616,19		1 794 215,30

VAASAN VESI RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
Toiminnan rahavirta				
Liiketoimintaa (-alijäämä)	2 891 984,26		3 186 544,22	
Poistot ja arvonalentumiset	4 087 050,34		3 933 943,44	
Korvaus peruspääomasta	-1 400 000,00		-1 400 000,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	6 631,93		7 671,08	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-12 985,74	5 572 680,79	-13 924,06	5 714 234,68
Investointien rahavirta				
Investointimenot	6 387 027,21		3 762 420,44	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-99 113,17		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-13 229,61	-6 274 684,43	-949 436,99	-2 812 983,45
Toiminnan ja investointien rahavirta		-702 003,64		2 901 251,23
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-3 259,00		-1 167,00	
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	-3 259,00	0,00	-1 167,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-7 572,24		-11 458,00	
Saamisten muutos kunnalta	568 718,60		-3 112 211,87	
Saamisten muutos muilta	-81 497,54		322 708,33	
Korottomien velkojen muutos muilta	225 613,82	705 262,64	-99 122,69	-2 900 084,23
Rahoituksen rahavirta		702 003,64		-2 901 251,23
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Yhdystilin saldo				
Saldo 31.12	5 004 194,92		5 572 913,52	
Saldo 1.1	5 572 913,52	-568 718,60	2 460 701,65	3 112 211,87

VAASAN VESI TASE**VASTAAVAA****2017****2016****A PYSYVÄT VASTAAVAT****I Aineettomat hyödykkeet**

Muut pitkävaikutteiset menot

71 437,67

335 067,32

71 437,67

335 067,32

II Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset

4 816 798,89

5 300 832,27

Kiinteät rakenteet ja laitteet

26 004 007,35

23 431 723,16

Koneet ja kalusto

439 109,72

414 134,57

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

470 547,06

119 523,54

31 730 463,02

29 266 213,54

III Sijoitukset

Muut saamiset

198 182,61

194 923,61

198 182,61

194 923,61

C VAIHTUVAT VASTAAVAT**I Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet

176 759,42

169 187,18

176 759,42

169 187,18

II Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

3 587 860,29

3 499 082,56

Saamiset kunnalta

5 004 194,92

5 572 913,52

Muut saamiset

7 400,75

14 680,94

Siirtosaamiset

0,00

0,00

8 599 455,96

9 086 677,02

VASTAAVAA YHTEENSÄ

40 776 298,68

39 052 068,67

VASTATTAVAA**2017****2016****A OMA PÄÄOMA****I Peruspääoma**

23 838 876,88

23 838 876,88

IV Edellisten tilikausien yli- / alijäämä

10 645 709,80

8 851 494,50

V Tilikauden yli- / alijäämä

1 498 616,19

1 794 215,30

35 983 202,87

34 484 586,68

D VIERAS PÄÄOMA**I Pitkäaikainen**

Korottomat velat kunnalta

38 214,88

38 214,88

Liittymismaksut ja muut velat

2 745 290,61

2 745 290,61

2 783 505,49

2 783 505,49

II Lyhytaikainen

Saadut ennakot

1 183,34

0,00

Ostovelat

955 422,51

698 935,85

Muut velat

550 777,46

565 117,17

Siirtovelat

502 207,01

519 923,48

2 009 590,32

1 783 976,50

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

40 776 298,68

39 052 068,67

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ MENETELMÄT

Pysyvät vastaavat arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Sähkö- ja kaukolämpöliittymät sisältyvät pysyvien vastaavien sijoituksiin.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinta-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden laskelmat on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden ryhmittelyä.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

2. LIIKETOIMINNAN TUOTOT

	2017	2016
LIKEVAIHTO		
Vesimaksut	4 615 909,76	4 562 078,77
Jätevesimaksut	6 692 438,56	6 920 167,44
Vesihuollon perusmaksut	2 521 141,66	2 507 057,06
Tulot laskutustöistä	510 290,52	482 578,55
Liittymismaksut (siirtokelpoiset)	419 562,51	417 669,60
Muut myyntitulot	68 269,37	61 468,36
YHTEENSÄ	14 827 612,38	14 951 019,78
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	122 777,04	148 691,80
KAIKKI YHTEENSÄ	14 950 389,42	15 099 711,58

3. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvio

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	4 - 5 vuotta	tasapoisto	30 - 35 %
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 20 vuotta	tasapoisto	15 - 30 %
Rakennukset	15 - 60 vuotta	menojäännöspoist	4 - 20 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 30 vuotta	menojäännöspoist	10 - 20 %
Poistonalainen irtain omaisuus	4 - 20 vuotta	tasapoisto	15 - 35 %

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euron, on kirjattu vuosikuluksi.

4. LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT PUOLUEILLE JA PUOLUEYHDISTYKSILLE

Luottamushekilön palkkioista perityt ja tilitetyt

luottamushenkilömaksut	2017	2016
Keskustan Vaasan kunnallisjärjestö	48,00	72,00
Kokoomuksen Vaasan kunnallisjärjestö	168,00	276,00
SDP Vaasan kunnallisjärjestö	200,00	320,00
Svenska Folkpartiet	38,40	60,00
Vasemmistoliitto	0,00	32,00
Vaasan Perussuomalaiset	60,00	96,00
Yhteensä	856,00	856,00

TASEEN LIITETIEDOT

5. VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILTÄ

	2017	2016
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	282 169,62	311 713,86
Saamiset kuntyhtymiltä		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	72 091,74	70 816,02
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteys- yhtesiöiltä		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	43 241,36	81 988,05
Muut saamiset	7 400,75	0,00

6. PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat					
Poistamaton hankintameno 1.1	335 067,32	0,00	5 300 832,27	23 431 723,16	414 134,57	119 523,54	335 067,32				29 266 213,54
Lisäykset tilikauden aikana	32 100,65	0,00	0,00	5 794 825,58	89 553,96	470 547,02	32 100,65				6 354 926,56
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	-99 113,17	0,00	0,00	0,00				-99 113,17
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	-243,87	0,00	0,00				-243,87
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	119 523,50	0,00	-119 523,50	0,00				0,00
Tilikauden poisto	-136 359,99	0,00	-484 033,38	-3 242 951,72	-64 334,94	0,00	-136 359,99				-3 791 320,04
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-159 370,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-159 370,31				0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	230 807,98	0,00	4 816 798,89	26 004 007,35	439 109,72	470 547,06	230 807,98				31 730 463,02
Kirjanpitoarvo 31.12	230 807,98	0,00	4 816 798,89	26 004 007,35	439 109,72	470 547,06	230 807,98				31 730 463,02

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET

	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	
	Saamiset	Yhteensä
	tytär- yhteisöt	
Hankintameno 1.1	194 923,61	194 923,61
Lisäykset	3 259,00	3 259,00
Hankintameno 31.12	198 182,61	198 182,61
Kirjanpitoarvo 31.12.	198 182,61	198 182,61

7. OMA PÄÄOMA	2017	2016
Peruspääoma 1.1	23 838 876,88	23 838 876,88
Peruspääoma 31.12	23 838 876,88	23 838 876,88
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	8 851 494,50	7 100 424,72
Vähennys/lisäys tilikaudella	1 794 215,30	1 751 069,78
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12	10 645 709,80	8 851 494,50
Tilikauden yli-/alijäämä 1.1.	1 794 215,30	1 751 069,78
Siirto edellisten tilikausien yli-/alijäämään	-1 794 215,30	-1 751 069,78
Tilikauden yli-/alijäämä	1 498 616,19	1 794 215,30
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12	1 498 616,19	1 794 215,30
Oma pääoma yhteensä	35 983 202,87	34 484 586,68

8. VELAT SAMAN KONSERNIN YHTEISÖILLE	2017	2016
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	3 645,00	3 645,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä		
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	1 554,75	1 554,75
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	56 199,00	56 199,00
Lyhytaikainen vieras pääom		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	215 262,76	209 853,75

9. LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT	2017	2016
Liittymismaksut, ulkoiset	2 745 290,61	2 745 290,61
Liittymismaksut, kaupunki	38 214,88	38 214,88
Yhteensä	2 783 505,49	2 783 505,49

10. SIIRTOVELAT	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkajaksotukset	447 834,16	444 985,29
Henkilösivukulut	23 759,99	27 701,63
Muut siirtovelat	30 612,86	47 236,56
	502 207,01	519 923,48

11. HENKILÖSTÖKULUT

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	2 243 574,22	2 244 062,42
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	671 457,35	712 451,02
Muut henkilösivukulut	100 059,24	140 669,07
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	3 015 090,81	3 097 182,51
 Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	 66 881,83	 53 077,04
 Yhteensä henkilöstökulut	 3 081 972,64	 3 150 259,55

**12. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ
TULOSYKSIKÖITTÄIN**

	2017	2016
Talous ja hallinto	3	2
Tekniset palvelut	24	25
Pilvilammen vesilaitos	14	13
Pättin puhdistamo	16	17
Yhteensä	57	57

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	sidottu
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	mikrokortit
Myyntireskontra	sähköinen arkistointi
Ostoreskontra	sähköinen arkistointi
Maksuliikenne	sähköinen arkistointi
Pysyvät vastaavat	atk-tuloste
Palkkakirjanpito	sähköinen arkistointi
Varastokirjanpito	atk-tuloste

TEKNISTEN LIIKELAITOSTEN JOHTOKUNNAN JA VAASAN VEDEN TOIMITUSJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Vaasassa 27.3.2018

Irma Hyry
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Vaasa / 2018

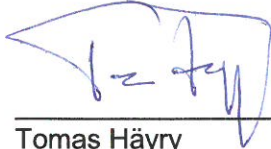
BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori

JHT, HT

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan allekirjoitukset

Vaasassa 03 / 04 2018

Tomas Häyry
kaupunginjohtaja

KIM BERG
Maija Viikari

Marko Heinonen

Johan Kallas
Barbro Kloo
Barbro Kloo

HANS FRANTZ

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

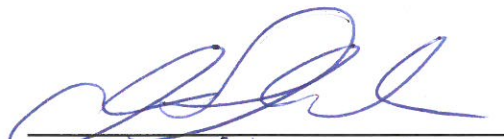
Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Vaasa 29 / 5 2018

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori
JHT HT

Anne Selovaara-Kero

Matti Ollila

Tiina Luoma

LAURA AIA-KOKKO
Hanna Aina
Hanna Aina